

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ Raas 10

Sri Gur Partap Suraj Granth

ਕ੍ਰਿਤ:

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ'

By

Bhai Santokh Singh 'Kavi Churamani'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ
ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ
੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

Dedicated to 300th Martyrdom Anniversary of
Guru Gobind Singh ji's
Four Sahibzadas & Mata Gujri ji

ਵਲੋਂ: ਭਾਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ)

Bhai Baljinder Singh ji

© Baljinder Singh 16914 Lassen Street, Northridge, CA 91343 USA

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੋ ਸ਼ਬਦ

ਵਲੋਂ: ਸਿਰਜਕ 'ਈਸਰ ਮਾਈਕੋ ਮੀਡੀਆ'

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਵਲੋਂ: ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੰਧਾਵਾ

(ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ)

ਸੰਦੇਸ਼

ਵਲੋਂ: ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
(ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ

ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਸੂਚੀ

ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ

ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ

ਦੋ ਸ਼ਬਦ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤ ਉਸ ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਕੌਮ ਫ਼ਖ਼ਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਸ੍ਰੋਤ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਭਾਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਤਨੇ ਕੁ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਨੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਆਵੱਸ਼ਕ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ੍ਰੋਤ ‘ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ’ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਹੈ। ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਅਦਭੁਤ ਵਿੱਦਵਤਾ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸ੍ਰੋਤ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਇਸਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿੱਦਵਤਾ ਅਧੂਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੁਰ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਦਾਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਵਾਰਾਂ/ਕਬਿੱਤ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਰਚ ਟੂਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ; ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਭਾ’ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ‘ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਾਨਾਕਰ ਮਹਾਨਕੋਸ਼’, ਨਿਰਮਲਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ‘ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ’ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਿਲ ਸੀ), ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ‘ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ੧੨ ਰਾਸਾਂ, ੬ ਰੁਤਾਂ ਅਤੇ ੨ ਐਨ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਮਹਾਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਇਸ ਕੀਟ ਪਾਸੋਂ ਲਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਪੰਕਤੀ-ਛੇਦ ਅਤੇ ਪਦ-ਛੇਦ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਕੁ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਬੇਲੋੜੇ ਅਤੇ ਮਨਮੱਤ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੁੱਛ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਰਤਨ ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਯਾਯ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫੁੱਟਨੋਟ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇ ਕੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜ ਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਤਤਕਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਸੂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਆਸਾਨ ਲਿੰਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਮ.ਏ. (ਜੰਮੂ) ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ 'ਸੰਬੰਧ ਸੂਚਕ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ' (ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼) ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ) ਦਾ ਵੀ ਦਾਸ ਰਿਣੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦਾਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਤੰਗ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ 'ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਿਜ ਕਰਮਸਰ' ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਗਿਰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਸ ਡਾ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਬਿੰਦ' (ਸੈਨ ਮਟੇਓ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ, ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਭਰਪੂਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਜ਼ਿਲ ਹਾਲਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ (ਪਾ: ੬ ਅਤੇ ਪਾ: ੧੦), ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ, ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤਨਾਮੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹੋਰ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ... ਕਾਰਜ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਸੀਸ ਨਾਲ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ, ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਹੁਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ 'ਹਉ ਮੂਰਖ' ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਕਾਰੇ' ਲੱਗਿਆ ਰਹੇ:

ਪੂਰੀ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਡਰ ਘਾਟੇ ਦਾ, ਡਰ ਨਹੀਂ ਅੱਧੀ ਤਾਈਂ।

ਰੱਬਾ! ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਪੂਰੀ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਦਾਸ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਮਸਰ, ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿੰਨ ‘ਪਿਆਰੇ’ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਜਿਹੜੀ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ, ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ‘ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ’ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਵਚਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਰੀਤਿ ਚਲਾਈ ਹੈ।

ਦਾਸ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਾਹੇ ਬਗਾਹੇ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ, ਫਿਰ ‘ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ’ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸਰਚ ਟੂਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ‘ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ’ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ’ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਸੰਨ ੨੦੦੪ ਈ. ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ੫੦੦ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ੪੦੦ ਸਾਲਾ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ‘ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ’ ਟੀਕਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ੫੦੦ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ, ‘ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ’ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ੪੦੦ ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ’ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਤੰਗਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ‘ਗੁਰਮੁਖ ਹੰਸਾਂ’ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਪਮਾ ਦਾ ‘ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ‘ਮਹਾਨਕੋਸ਼’ ਆਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਘਾਲਣਾ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣਾ, ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣੇ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ‘ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ’ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਮਨੋਰਥ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਸ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ‘ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ’ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪੁਰਸਾਰਥ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਾਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

੨੧ ਜਨਵਰੀ ੨੦੦੫
ਰੰਧਾਵਾ

ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ।

ਸੰਦੇਸ਼

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਹਨ। ਚੇਤੰਨ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰੰਪਕ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਟਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਖੋਜਕਾਰ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਮ ਸੂਚਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਬੜੇ ਤੀਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਘਾਟ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰੋਖ ਤੇ ਅਪ੍ਰੋਖ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਡ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਐਨ-ਸਹਾਇਕ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਉਹ ਐੱਨਾ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੇਰੇ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਲਗਨ ਉਪਰ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ‘ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ’ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸੰਸਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਵੈਯੇ; ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ (੪ ਜਿਲਦਾਂ); ਸ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਟੀਕ (੮ ਜਿਲਦਾਂ); ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਿਤ ‘ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਨ’ (੧੦ ਜਿਲਦਾਂ); ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮੇਰਾ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼’ (੨ ਜਿਲਦਾਂ) ਨੂੰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ’ (੧੪ ਜਿਲਦਾਂ) ਸਮੇਤ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਤੁਕ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਪਰ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਕ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਵੇਖਣੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਥਵਾ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼’ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਢੂੰਡ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨੀ ਅਥਵਾ ਰਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਭਾਲ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ

ਅਗਲੀਆਂ-ਪਿਛਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖਰੇ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਵਡੇਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸਰਨ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਖਸ਼ਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿਣ। ਸਾਡੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ
੨੮ ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੫

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
(ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ

(ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਤਤਕਰਾ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ [ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦](#) ਉਪਰ ਕਲਿਕ ਕਰੋ ਜੀ)

<u>੧</u>	<u>੨</u>	<u>੩</u>	<u>੪</u>	<u>੫</u>	<u>੬</u>	<u>੭</u>	<u>੮</u>	<u>੯</u>	<u>੧੦</u>	<u>੧੧</u>
	<u>੧੨</u>	<u>੧੩</u>	<u>੧੪</u>	<u>੧੫</u>	<u>੧੬</u>	<u>੧੭</u>	<u>੧੮</u>	<u>੧੯</u>	<u>੨੦</u>	<u>੨੧</u>
	<u>੨੨</u>	<u>੨੩</u>	<u>੨੪</u>	<u>੨੫</u>	<u>੨੬</u>	<u>੨੭</u>	<u>੨੮</u>	<u>੨੯</u>	<u>੩੦</u>	<u>੩੧</u>
	<u>੩੨</u>	<u>੩੩</u>	<u>੩੪</u>	<u>੩੫</u>	<u>੩੬</u>	<u>੩੭</u>	<u>੩੮</u>	<u>੩੯</u>	<u>੪੦</u>	<u>੪੧</u>
	<u>੪੨</u>	<u>੪੩</u>	<u>੪੪</u>	<u>੪੫</u>	<u>੪੬</u>	<u>੪੭</u>	<u>੪੮</u>	<u>੪੯</u>	<u>੫੦</u>	<u>੫੧</u>
			<u>੫੨</u>	<u>੫੩</u>	<u>੫੪</u>	<u>੫੫</u>	<u>੫੬</u>			

ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਸੂਚੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਖਰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਫਾਂਟ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਦੀ ਸੂਚੀ

ੳ	ਅ	ੲ	ਸ	ਹ	ਕ	ਖ	ਗ	ਘ	ਙ
A	a	e	s	h	k	K	g	G	Alt+ 249
ਚ	ਛ	ਜ	ਝ	ਞ	ਟ	ਠ	ਡ	ਢ	ਣ
c	C	j	J	Alt+ 248	t	T	f	F	N
ਤ	ਥ	ਦ	ਧ	ਨ	ਪ	ਫ	ਬ	ਭ	ਮ
q	Q	d	D	n	p	P	b	B	m
ਯ	ਰ	ਕ	ਵ	ੜ	ਸ਼	ਖ਼	ਗ਼	ਜ਼	ਫ਼
X	r	k	v	V	S	Alt+ 222	Alt+ 223	Z	Alt+ 227
ਲ	ਲ਼	ੜ	ੜ	ੜ	ੜ	ੜ	ੜ	ੜ	ੜ
Alt+ 253	L	Alt+ 206	Alt+ 236	w	W	i	I	u	Alt+ 252
=	=	-	~	~	~	~	:	°	°
U	Alt+ 193	Alt+ 216	y	Y	o	O	x	M	Alt+ 251
z	Alt+ 196	Alt+ 180	H	Alt+ 231	Alt+ 195	Alt+ 156	Alt+ 205	R	
-	.	°							
Alt+ 216	Alt+ 230	Alt+ 218							

ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦

	ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ
<u>੧</u>	ਅੰਸੂ ੧. [ਮੰਗਲ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਰਤਾਰਪੁਰਿ ਆਗਵਨ] ੧. ਇਸ੍ਰੁ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ-ਮੰਗਲ। ੨. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ' ਮਿਰ੍ਯਾਦਾ ਦਾ ਮੰਗਲ। ੩. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੪. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੫. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੬. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੭. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੮. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੯. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ। ੧੦. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ। ੧੧. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ। ੧੨. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ। [ਬਿਨਤੀ] ੧੩. ਸਮਸਤ ਗੁਰ ਮੰਗਲ। [ਮੰਗਲ ਸਮਾਪਤਿ ਤੇ ਕਥਾ ਆਰੰਭ]
<u>੨</u>	੨. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਕਥਾ]
<u>੩</u>	੩. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਦੀ ਕਥਾ]
<u>੪</u>	੪. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ]
<u>੫</u>	੫. [ਕੌੜੇ ਤੇ ਮਰ੍ਯਾਦੇ ਰਾਹਕ]
<u>੬</u>	੬. [ਮਰ੍ਯਾਦੇ ਕੇ ਤੇ ਕੌੜੇ ਰਾਹਕ]
<u>੭</u>	੭. [ਮਰ੍ਯਾਦੇ ਕੇ ਤੇ ਕੌੜੇ ਰਾਹਕ]
<u>੮</u>	੮. [ਜੈਤ ਪਿਰਾਣਾ ਬੁੱਧ]
<u>੯</u>	੯. [ਮਰ੍ਯਾਦੇ ਕਿਆਂ ਦਾ ਵੱਸਣਾ]
<u>੧੦</u>	੧੦. [ਗੌਰਾ ਜਨਮ, ਭਗਤੂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਹਾਲ। ਜੱਸੇ ਦੀ ਬੋਲੀ]
<u>੧੧</u>	੧੧. [ਜੱਸੇ ਦੀ ਮੌਤ। ਗੌਰੇ ਨੂੰ ੧੦੧ ਸ੍ਰਾਪ। ਕੀਰਤਪੁਰ ਪੁੱਜੇ]
<u>੧੨</u>	੧੨. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਿੰਤ ਬਿਵਹਾਰ]
<u>੧੩</u>	੧੩. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਡੇਰਾ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ]
<u>੧੪</u>	੧੪. [ਗੌਰੇ ਦਾ ਤੁਰਕਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ]
<u>੧੫</u>	੧੫. [ਗੌਰੇ ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਬਖਸ਼ੇ]

<u>੧੬</u>	੧੬. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਨਿਵਾਸ। ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮੋਇਆ]
<u>੧੭</u>	੧੭. [ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਇਆ]
<u>੧੮</u>	੧੮. [ਸ਼ਕਰ ਗੰਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਕਥਾ]
<u>੧੯</u>	੧੯. [ਰਾਮਰਾਇ ਬਾਬਤ ਧੀਰਮਲ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ]
<u>੨੦</u>	੨੦. [ਗੁਰ ਜੀ ਦਾ ਉੱਤਰ। ਵਾਪਸ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਆਉਣਾ]
<u>੨੧</u>	੨੧. [ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਹਿਮਾਂ। ਸਿੱਖੀ ਜਹਾਜ਼ ਫੁਟਿਆ ਦਾ ਵਾਕ]
<u>੨੨</u>	੨੨. [ਪੌਰਾਣਕ ਪ੍ਰਸੰਗ-ਧੁੰਧ ਤੇ ਉਤੰਕ ਰਿਖੀ]
<u>੨੩</u>	੨੩. [ਧੁੰਧੂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ]
<u>੨੪</u>	੨੪. [ਧੁੰਧੂ ਬੱਧ ਕਥਾ]
<u>੨੫</u>	੨੫. [ਗਾਲਵ ਦੇ ਛੇ ਸੌ ਘੋੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਥਾ]
<u>੨੬</u>	੨੬. [ਗਾਲਵ ਦੀ ਭੇਟਾ। ਰਾਜਾ ਜਜਾਤੀ]
<u>੨੭</u>	੨੭. [ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ]
<u>੨੮</u>	੨੮. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਈਰਖਾ]
<u>੨੯</u>	੨੯. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਈਰਖਾ]
<u>੩੦</u>	੩੦. [ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰੈਸ਼]
<u>੩੧</u>	੩੧. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰੈਸ਼]
<u>੩੨</u>	੩੨. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰੈਸ਼ਤਾ]
<u>੩੩</u>	੩੩. [ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੂਤ ਗਿਆ]
<u>੩੪</u>	੩੪. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪਾਸ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਪੁੱਜਾ]
<u>੩੫</u>	੩੫. [ਪਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ]
<u>੩੬</u>	੩੬. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ]
<u>੩੭</u>	੩੭. [ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮੇਲੇ]
<u>੩੮</u>	੩੮. [ਝੀਵਰ ਤੋਂ ਗੀਤਾ ਦੇ ਅਰਥ]
<u>੩੯</u>	੩੯. [ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜੇ]
<u>੪੦</u>	੪੦. [ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਨਿਵਾਸ]
<u>੪੧</u>	੪੧. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਸੁਣਕੇ ਰਾਮਰਾਇ ਦੀ ਈਰਖਾ। ਸ੍ਰਾਪ]
<u>੪੨</u>	੪੨. [ਰਾਮਰਾਇ ਬਾਬਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਵਾਕ]
<u>੪੩</u>	੪੩. [ਸਹਿਜਾਦਾ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ]
<u>੪੪</u>	੪੪. [ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟਰਾਣੀ ਪ੍ਰੀਖਯਾ]
<u>੪੫</u>	੪੫. [ਜੈ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਯਾ]
<u>੪੬</u>	੪੬. [ਪਟਰਾਣੀ ਪਛਾਣੀ]

<u>੪੭</u>	੪੭. [ਰਾਜਾ ਸਿੱਖ ਹੋਇਆ]
<u>੪੮</u>	੪੮. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੇਚਲ। ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਡੇਰਾ]
<u>੪੯</u>	੪੯. [ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੇਚਲ]
<u>੫੦</u>	੫੦. [ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਲੀ]
<u>੫੧</u>	੫੧. [ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼]
<u>੫੨</u>	੫੨. [ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼]
<u>੫੩</u>	੫੩. [ਸੱਚਖੰਡ ਪਯਾਨ]
<u>੫੪</u>	੫੪. [ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ]
<u>੫੫</u>	੫੫. [ਸੰਗਤਿ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ]
<u>੫੬</u>	੫੬. [ਮਸੰਦਾਂ ਦਾ ਜੋਰ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਭਾਲ]

ਰਾਸਿ ਦਸਵੀਂ ਚੱਲੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ॥
ਅਥ ਦਸਮਿ ਰਾਸਿ ਕਥਨੰ ॥

ਅਰਥ: ਹੁਣ ਦਸਵੀਂ ਰਾਸ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅੰਸੂ ੧. [ਮੰਗਲ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਰਤਾਰਪੁਰਿ ਆਗਵਨ]

<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨

੧. ਇਸ਼੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ-ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਸਤਿ ਚਿੰਤ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਸਭਿ ਜੀਵਨ ਕੋ ਜੀਵ।

ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ, ਨਭ ਸਮ ਰਵਜੋ, ਸਰਬ ਸ਼ਕਤਿ ਕੋ ਸੀਵ ॥੧॥

ਸਤਿ ਚਿਤ ਅਨੰਦ = ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੫ ਦੇ
ਪਦ ਅਰਥ। ਸ਼ਾਂਤਿ = ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕੋਈ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪੈ ਸਕੇ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਕਾਰ ਆਦਿ ਨਾ
ਉਪਜੇ। ਅਡੋਲ। ਨਭ = ਅਕਾਸ਼। ਸੀਵ = ਹੱਦ, ਅਵਧੀ।

ਅਰਥ: ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ (ਸਰੂਪ ਜੋ) ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੈ (ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਰੇ
ਅਕਾਸ਼ ਵਤ ਰਵ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਤੇ ਨਿਰਾ ਵਯਾਪਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ) ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ
ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ (ਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ)।

ਭਾਵ: ਜਿਵੇਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਸ ੬ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ਦੇ ਮੰਗਲ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜੋਸ਼, ਵਿਕਾਰ, ਖੋਭ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ
ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਦਾ ਅਡੋਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਵਯਾਪਕ ਹੈ ਅਕਾਸ਼ ਵਾਂਗੂ,
ਪਰ ਅਕਾਸ਼ ਵਾਂਗੂ ਸੁਨ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਸੁੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਧਾਰਨ
ਹਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਬੀ ਹੈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬੀ ਹੈ। ਪਾਲਦਾ ਹੈ, ਰੱਖਦਾ ਹੈ,
ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਭ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਤੇ ਵਰਤਨਹਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ
ਕਿ 'ਪਾਕੀ ਨਾਈ ਪਾਕ' ਬੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ 'ਕਰਤਾ ਤੇ ਕਾਦਿਰੁ' ਬੀ ਹੈ।

੨. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ' ਮਿਰ੍ਯਾਦਾ ਦਾ ਮੰਗਲ।

ਕਬਿੱਤ: ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਦਨ, ਸੁਭ ਮੱਤਿ ਕੀ ਸਦਨ ਸਦ,
ਬਿਸਦ ਰਦਨ ਕੀ ਦਿਪਤਿ ਦੁਤਿ ਦਾਮਨੀ।
ਬਾਨੁ ਦੰਡ ਪਾਣੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁਜਾਨ ਜਾਣੀ,
ਸਭੈ ਮਨ ਭਾਣੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਅਭਿਰਾਮਨੀ।
ਪੁੰਜ ਗੁਨਖਾਣੀ, ਗਨ ਬਿਘਨ ਪਰਾਣੀ ਗਾਣੀ,
ਅਰੁਣ ਬਰਣ ਪਾਣੀ, ਸਲਿਤਾ ਪ੍ਰਗਾਮਨੀ।
ਮਹਾਂ ਮੋਦ ਮਾਣੀ, ਬਾਣੀ ਰੂਪ ਹੈ ਸਮਾਣੀ ਜਗ,
ਬੰਦਨਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰਾਣੀ ਦਿਨ ਜਾਮਨੀ ॥੨॥

ਬਦਨ = ਮੁੱਖ। ਬਿਸਦ = ਚਿੱਟੇ [ਸੰਸ: ਵਿਸਦ]
 ਬਿਸਦ ਰਦਨ = ਚਿੱਟੇ ਦੰਦ। ਦਾਮਨੀ = ਬਿਜਲੀ।
 ਬੇਨੁ ਦੰਡ ਪਾਣੀ = ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੧ ਦੇ ਅਰਥ।
 ਅਭਿਰਾਮਨੀ = ਸੁੰਦਰ। ਮਨ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ।
 ਪਰਾਣੀ = ਭੁਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ; ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ,
 [ਸੰਸ: ਪਲਾਯਨ = ਭੱਜਣਾ। ਗਾਣੀ = ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਰਤੀ
 ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਰੁਣ ਬਰਣ ਪਾਣੀ = ਲਾਲਾ ਰੰਗ
 ਦੇ ਹੰਥਾਂ ਵਾਲੀ। ਸਲਿਤਾ = ਨਦੀ।
 ਪ੍ਰਗਾਮਨੀ = ਭਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ। ਮਾਣੀ = ਮਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਭਾਵ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਸਮਾਣੀ = ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨੀ
 ਗਈ। (ਅ) ਸਮਾ ਰਹੀ ਹਾ। ਰਾਣੀ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰਪਾ।
 ਜਾਮਨੀ = ਰਾਤਿ।

ਅਰਥ: ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ (ਵਰਗੇ) ਮੁਖੜੇ ਵਾਲੀ, ਸਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਮਤਿ ਦਾ ਘਰ, ਜਿਸਦੇ ਚਿੱਟੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਬਿਜਲੀ ਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਵੀਣਾਂ ਦੰਡ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ (ਤੇ) ਤਿਨਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੋ (ਵੀਣਾ ਵਜਾਉਣ ਵਿਚ) ਸੁਜਾਨ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਇਹ) ਸੁੰਦਰ ਮਹਾਰਾਣੀ।

ਸਮੂਹ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਤੇ 'ਸਾਰੇ ਬਿਘਨਾਂ ਦੀ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ' (ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਰਤੀ) ਗਾਵੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਹਨ ਤੇ ਚਾਲ ਜਿਸ ਦੀ ਨਦੀ (ਵਤ ਗੰਭੀਰ) ਹੈ। (ਜੋ) ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੂਪ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪਾ ਨੂੰ ਬੰਦਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ: ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੰਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਵਯਕਤੀਵਾਨ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਭ ਮਤਿ ਦੀ ਦਾਤੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪਾ, ਦੁਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਉੱਜਲ ਹੈ ਦੰਦਾਂ ਸਮਾਨ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਮਾਨ, ਯਾ ਦੰਦ ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਜਲ ਹਨ, ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਾਹਿਤਯ ਵਿੱਚ ਦੂਸ਼ਨ ਭੂਸ਼ਨ ਦੀ ਛਾਂ ਵੱਲ ਹੈ। 'ਵੀਣਾ ਹੱਥ ਵਿਚ' ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਿਆਂ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਯ ਤੇ ਰਾਗ ਆਦਿ ਕੋਮਲ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਯ, ਕਾਵਯ, ਚਿੱਤ੍ਰਕਾਰੀ, ਸ਼ਿਲਪ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਅਧਿਸ਼ਠਾਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਲਾਮ ਕੋਸਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਘਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸਲਿਤਾ ਵਰਗੀ ਚਾਲ ਹੈ ਤੇ ਹੱਥ ਲਾਲ ਹਨ। ਨਦੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਰਦਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਟਾਖਯ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਰਚੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਬਣਤ ਤੇ ਉਚਾਰਣ ਨਦੀ ਦੀ ਚਾਲ ਵਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੱਥ ਲਾਲ ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਕਵੀ ਜੀ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਅੱਗੇ ਜਲ ਵਿਚ ਕਮਲ ਦਿੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਥੇ ਸ਼ਲੇਖ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 'ਹੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਤੇਰਾ ਪਾਣੀ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਹੈ।' ਗੰਗਾ ਦਾ ਚਿੱਟਾ, ਜਮਨਾ ਦਾ ਕਾਲਾ, ਸੁਰੱਸ੍ਵਤੀ ਦਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸ਼ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਹ ਬੀ ਹੈ:- 'ਅਰਣ ਬਰਣ ਪਾਣੀ' = ਹੱਥ ਵਿਚ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਅਰਣੀ ਹੈ, ਅਰਣੀ ਉਹ ਲਕੜੀ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਜੁਲਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਸਰਸ੍ਰੁਤੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਯਕ ਯੱਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੋਮ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਹਿਤਯ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੋਦ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕਹੀ ਹੈ।

੩. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਸੁੰਦਰ ਕੀਰਤਿ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ, ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਤਨਯੋ ਬਿਤਾਨ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜਗ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਨਮੋ ਜੋਰਿ ਜੁਗ ਪਾਨ ॥੩॥

ਬਿਤਾਨ = ਚੰਦੋਆ। ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ = ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ। ਪਾਨ = ਹੱਥ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕੀਰਤੀ (ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੀ) ਚਾਨਣੀ (ਵਾਂਛੂ ਉੱਜਲ) ਹੈ (ਇਸ ਚਾਂਦਨੀ ਦਾ ਮਾਨੋ) ਚੰਦੋਆ (ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਤੇ) ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਤਣ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ) ਦੇਵੇ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈਂ।

੪. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਅਜਰ ਜਰਨਿ, ਧੀਰਜ ਧਰਨਿ, ਧਰਨਿ ਮਨਿੰਦ ਬਿਲੰਦ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਪਦ ਪਦਮ ਕੋ, ਬੰਦਨ ਬਿਘਨ ਨਿਕੰਦ ॥੪॥

ਧਰਨਿ ਮਨਿੰਦ = ਧਰਤੀ ਵਤ। ਪਦ ਪਦਮ = ਚਰਨ ਕਵਲ।

ਨਿਕੰਦ = ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ (ਜੋ) ਅਜਰ (ਵਸਤੂ) ਦੇ ਜਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਧਰਤੀ ਵਤ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਧਾਰੀ (ਹੋਏ) ਹਨ, (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਬਿਘਨ ਨਾਸ਼ਕ ਚਰਨ ਕਵਲਾਂ ਪਰ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੫. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਕੁਲ ਭੱਲਜਨਿ ਕੀ ਕਲਸ ਭੇ, ਅਜਮਤ ਕੇ ਦਾਤਾਰ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਅਨੰਦ ਮੈ, ਨਮੋ ਚਰਨ ਪਰਿ ਧਾਰਿ ॥੫॥

ਕਲਸ = ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ [ਸੰਸ: ਕਲਸ = ਘੋੜਾ] ਸੋਨੇ ਦਾ ਲੰਮਾ ਘੜੇ ਨੁਮਾ

ਬਣਾਉ ਜੋ ਗੁਬੰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਲਸ ਦਾ

ਅਰਥ 'ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ' ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਜਮਤਿ = ਕਰਾਮਾਤ (ਅ) ਬਜ਼ੁਰਗੀ। [ਅ: ਅਜਮਤ]

{ਅਨੰਦ ਮੈ = ਅਨੰਦ ਮਯ। ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ}।

ਅਰਥ: ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ (ਜੋ) ਭੱਲਿਆ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਤੇ ਅਜਮਤ ਤੇ ਦਾਤਾ ਹੋਏ ਹਨ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ (ਕਵਲਾਂ) ਪਰ (ਸਿਰ) ਧਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ: ਆਪਣੇ ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਜਮਤ ਦੇ ਦਾਤਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਦ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

੬. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮਹਿ, ਬਡਿ ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਤਿਨਿ ਪਦ ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ ॥੬॥

{ਸੁਲਤਾਨ = ਪਾਤਸ਼ਾਹ। [ਅ: ਸੁਲਤਾਨ]

ਸ਼ਾਂਤਿ = ਅਡੋਲ, ਖੇਡ ਰਹਿਤ}।

ਅਰਥ: ਵੱਡੇ ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ (ਕਵਲਾਂ) ਪਰ ਬੰਦਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ: ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਰਬਾਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਹਨ, ਕੁਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਲਤਾਨ (ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ) ਹਨ ਤੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਹਨ।

੨. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਹੇਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਤਾਰਿਬੇ, ਰਚਯੋ ਗ੍ਰਿੰਥ ਸੂਤਿ ਸਾਰ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਗ ਕਮਲ ਪਰ, ਨਮਸਕਾਰ ਸਿਰ ਧਾਰਿ ॥੨॥

{ਸੂਤਿ ਸਾਰ = ਸੂਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ। (ਅ) ਸੂਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅਸਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰ ਰੂਪ।}

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (ਜਿਨ੍ਹਾ ਨੇ) ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ (ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ) ਤਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਗ੍ਰੰਥ (ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ਰਚੇ ਜੋ ਸੂਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹਨ, (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ ਕਵਲਾਂ ਉੱਪਰ ਸਿਰ ਧਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ: ਭਵਿੱਖਜਤ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਆਪ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਣੀ ਬੀ ਉਚਾਰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਤੇ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰਲੇ ਪੈ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁੱਧ ਰੂਪਾ ਸੰਕਲਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੱਜ ਲਾਭ ਪ੍ਰਤੀਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਬਾਣੀ ਕੈਸੀ ਹੈ? ਵੇਦਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਥਵਾ ਵੇਦਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਗਲ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਜੋ ਅਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੀਚਾਰ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੩ ਅੰਸੂ ੪੧ ਅੰਕ ੧੧ ਤੇ ੫੦ ਦੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਟੁਕਾਂ। ਫਿਰ ਰਾਸ ੩ ਦੇ ਅੰਸੂ ੪੨ ਅੰਕ ੩੫ ਤੇ ਅੰਸੂ ੫ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ ਵੀ ਤੱਕੋ।

੮. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਕਟ ਨਿਖੰਗ, ਕਰ ਧਨੁ ਧਰੇ, ਸਿਪਰ, ਦੋਇ ਸਮਸ਼ੇਰ।

ਮ੍ਰਿਗ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਸਮੁਦਾਇ ਕੋ, ਸੰਘਰ ਮਹਿ ਸਮ ਸ਼ੇਰ ॥੮॥

ਸਮਸ਼ੇਰ = ਤਲਵਾਰ। ਸਮ ਸ਼ੇਰ = ਸ਼ੇਰ ਵਤ।

ਅਰਥ: (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ) ਲੱਕ ਭੱਥਾ, ਹੱਥ (ਵਿਚ) ਧਨੁ ਧਰ ਕੇ (ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ) ਢਾਲ ਤੇ (ਤਨ ਨਾਲ) ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ (ਸਜਾਕੇ) ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਮ੍ਰਿਗ (ਰੂਪੀ) ਸਾਰੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗੂ (ਬਲ ਪ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਮੈਂ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੯. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਦਾ-ਮੰਗਲ।

ਕਰੇ ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਵ ਗਨ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿੰ ਬੈਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ, ਸਿਮਰੇ ਜਿਨ ਜਮ ਭੈ ਨ ॥੯॥

ਰਾਵ ਗਨ = ਸਾਰੇ ਰਾਜੇ। (ਅ) ਰਾਜੇ ਲੋਕ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਸ੍ਰੀ ਮੁੱਖ ਤੋਂ (ਇਕ) ਬਚਨ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੰਗਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਲੋਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ (ਅਤੇ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜਮ ਦਾ ਭੈ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ)।

੧੦. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ।
ਬਾਲਕਿ ਬਯ ਅਤਿ ਸ਼ਕਤਿ ਮਹਿ, ਦਰਸਨ ਤੇ ਦੁਖ ਜਾਇ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਨੰਦ ਘਨ, ਬੰਦੋਂ ਪੰਕਜ ਪਾਇ ॥੧੦॥
ਅਨੰਦ ਘਨ = ਅਨੰਦ ਦੇ ਬੱਦਲ, ਬੱਦਲ ਵਤ ਅਨੰਦ ਦਾਤੇ ਭਾਵ ਨਿਰੋਲ
ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ। ਪੰਕਜ ਪਾਇ = ਚਰਨ ਕਵਲ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ (ਜੋ) ਬੱਦਲ (ਵਤ) ਅਨੰਦ (ਦੇ ਦਾਤੇ) ਹਨ (ਤੇ ਜੇਹੜੇ) ਬਾਲਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਹਨ (ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਦਰਸਨ ਤੋਂ ਦੁਖ ਨਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ ਕਵਲਾਂ ਪਰ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੧੧. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ।
ਸਿਮਰੇ ਹਾਦਰ ਹੋਤਿ ਹੈਂ, ਚਾਦਰ ਸੇਵਕ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਸਾਦਰ ਤਿਨਿ ਪਦ ਬੰਦਿ ॥੧੧॥

ਚਾਦਰ = ਰੱਖਯਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸਿ ੬ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੧੧ ਦਾ ਭਾਵ।

ਅਰਥ: (ਸ੍ਰੀ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਮੂਹ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖਯਕ (ਹਨ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ) ਸਿਮਰਨ ਕਰੋ (ਝੱਟ) ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ (ਕਵਲਾਂ ਉਪਰ) ਆਦਰ ਨਾਲ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੧੨. ਇਸ੍ਰੁ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ।
ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਤਮ ਤੋਮ ਕੋ, ਹਰਤਾ ਭਾਨੁ ਮਨਿੰਦ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਰਤਾ ਦਾਸ ਨਰਿੰਦ ॥੧੨॥

ਤੋਮ = ਬਹੁਤ, ਅਧਿਕ, ਗਾੜ੍ਹਾ, ਭਾਰੀ ਸੰਸ: ਸ਼ੋਮ = ਸਮੂਹ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੋ ਆਪਣੇ) ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਬਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਹਨ ਤੇ ਜੋ) ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਤੇਜ ਰੂਪੀ ਗਾੜ੍ਹੇ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਵਤ (ਹੋਕੇ) ਨਾਸ ਕਰਨ ਹਾਰ ਹਨ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਪਰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ)।

[ਬਿਨਤੀ]

ਕਬਿੱਤ: ਸਭੈ ਗੁਨ ਉਰ, ਭਰਪੂਰ ਭਯੋ ਔਗੁਨਨਿ,
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੂਰ ਹੂ ਕੀ ਬਿੱਧੁਤਾ ਫਰਦ ਕੀ।
ਹੋਯੋ ਮਨਿ ਚੂਰ ਚੂਰ, ਰਹੀ ਮਤਿ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ
ਦੇਖਿ ਰਹਯੋ ਦੂਰ ਦੂਰ, ਦਾਰੂ ਨ ਦਰਦ ਕੀ।
ਮਿਲੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤੂਰਨ, ਸੋ
ਲਖਿ ਦੁਖ ਭੂਰ, ਗਤਿ ਏਕਲੀ ਨਰਦ ਕੀ।
ਨਾਮ ਰੇ ਸਰਨ ਸੂਰ, ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਰੂਰ
ਰਾਖਿ ਹੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਜ ਆਪਨੇ ਬਿਰਦ ਕੀ ॥੧੩॥

ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਰਾਰਧ ਅਧਯਾਯ ੫੭ ਅੰਕ ੧੧੨। ਇਹ ਛੰਦ ਉਥੇ ਭੀ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਰਥ ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

੧੩. ਸਮਸਤ ਗੁਰ ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਬਰਨੋਂ ਦਸਮੀ ਰਾਸ ਕੋ, ਸਭਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਨਾਇ।

ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨਿ ਕੋ ਕਰਹਿ, ਹੋਵਹਿ ਸਦਾ ਸਹਾਇ ॥੧੪॥

ਮਨਾਇ = ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਕੇ। ਪੂਜਕ।

ਅਰਥ: ਸਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਕੇ (ਹੁਣ ਮੈਂ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ) ਦਸਮੀ ਰਾਸਿ ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ) ਬਿਘਨਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਸਦਾ ਹੀ (ਇਸ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਵਿਖੇ ਮੇਰੇ) ਸਹਾਈ ਹੋਣਾ।

[ਮੰਗਲ ਸਮਾਪਤਿ ਤੇ ਕਥਾ ਆਰੰਭ]

ਚੌਪਈ: ਕੀਰਤਿ ਪੁਰ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਬਾਸੇ।

ਦਾਸ ਉਧਾਰਨਿ ਬਿਲਸ ਬਿਲਾਸੇ।

ਨੇਤੀ* ਮਾਤਾ ਦੋਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤਾ।

ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਜਾਨੇ ਨਿਜ ਤਾਤਾ^੧ ॥੧੫॥

ਹਿਤ ਕੇ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਹਿ ਕਰਿ ਕੈ।

ਚਹਿਤਿ ਮਿਲਾਵਨਿ ਕੋ ਸੁਖ ਧਰਿ ਕੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੰਗ ਬਹੁ ਕਹਯੋ।

‘ਗੁਰਤਾ ਪਦ ਦੀਰਘ ਤੁਮ ਲਹਯੋ ॥੧੬॥

ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਸੋਂ ਰਾਖਹੁ ਮੇਲ।

ਚਲੋ ਪਿਤਾਮੇ ਪੁਰਿ^੨ ਕੈ ਗੈਲ।’

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਜਨਨੀ ਬਹੁ ਭਾਖਾ।

^੩‘ਪੁਰਿਕਰਤਾਰ ਚਲਨਿ ਕੀ ਕਾਂਖਾ ॥੧੭॥

ਨਿਜ ਮਸੰਦ ਧੀਰ ਮੱਲ ਏਕ।

ਭੇਜਯੋ ਤਬਿ ਕਹਿ ਬਾਤ ਅਨੇਕ^੩।

-ਅਪਨੇ ਘਰ ਮਹਿ ਇਹ ਬਡਿਆਈ।

ਹਮ ਤੁਮ ਏਕ ਮਾਤ ਤੇ ਭਾਈ ॥੧੮॥

ਅਪਰ ਸ਼ਰੀਕ ਲੇਤਿ ਜੇ ਕੋਈ।

ਨਹਿ ਆਛੀ ਹਮ ਕੋ ਕਿਮ ਸੋਈ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਆਵਹੁ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।

*ਇਹ ਨਾਮ ‘ਨੇਤੀ’ ਤੇ ‘ਨੇਤੀ’ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੈ।

^੧ਨੇਤੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ, ਅਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਤੇ ਧੀਰ ਮੱਲ ਜੀ) ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਵੱਖ ਹੋਏ ਹੋਏ ਜਾਣਕੇ।

^੨ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਵਸਾਇਆ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ।

^੩(ਮੇਰੀ ਬੀ) ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਿ ਚਲਨੇ ਦੀ ਇਛਾ ਹੈ। ਤੇ ਫੇਰ ਮਾਤਾ ਨੇਤੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਦੋਂ ਬੀ (ਅਰਥਾਤ ਅੱਗੇ ਇਕ ਵੇਰ) ਧੀਰਮੱਲ ਨੇ ਮਸੰਦ ਘੱਲਿਆਂ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

ਏਕੋ ਸਦਨ ਭੇਦ ਕੋ ਨਾਂਹੀ- ' ॥੧੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਧੀਰਾ।
 ਕਹੀ ਮਾਤ ਕੀ ਮਾਨਿ ਗਹੀਰਾ।
 ਤਜਾਰੀ ਕਰੀ ਅਰੂਢਨਿ ਕੇਰੀ।
 ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਸੁਧ ਬਿਦਤੀ ਤਿਸ ਬੇਰੀ ॥੨੦॥
 ਦੁੰਦਭਿ ਚੋਬਨਿ ਹਨੇ ਬਜਾਏ।
 ਤਜਾਰੀ ਸਕਲ ਸੈਨ ਕਰਿਵਾਏ।
 ਪਰੇ ਤੁਰੰਗਨਿ ਪਰ ਬਰ ਜੀਨ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਭਟ ਧਾਰਨਿ ਕੀਨਿ ॥੨੧॥
 ਚਢੇ ਪਾਲਕੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਚਮਤਕਾਰ ਦੀਪਤਿ ਬਹੁ ਭਾਇ।
 ਕੰਚਨ ਲਗਯੋ ਗੋਲ ਗਨ ਮੋਤੀ।
 ਲਰੀ ਝਾਲਰਾਂ ਜੋਤਿ ਉਦੋਤੀ ॥੨੨॥
 ਸਰਬ ਸਨੂਖਾ ਕੇਰ ਸਮੇਤੀ।
 ਡੋਰੇ ਸਜੰਦਨ ਮਹਿੰ ਚਢਿ ਨੇਤੀ।
 ਗਮਨੀ ਸੰਗਿ ਹਰਖ ਕਹੁ ਧਾਰਾ।
 ਤਟ ਥਿਰ ਸਤੱਦ੍ਰਵ ਤੀਰ ਨਿਹਾਰਾ ॥੨੩॥
 ਕੇਟਵ ਤਰਾ ਲਜਾਇ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਰਬ ਤਰਾਇ ਉਤਾਲਾ।
 ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਸਮਾਜ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਪਰੇ ਪਾਰ ਤਟ ਮਾਰਗ ਚਾਲੇ ॥੨੪॥
 ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਪੰਥ ਉਲੰਘਤਿ ਭਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਾ ਨਿਯਰਏ।
 ਆਗੈ ਲੈਨਿ ਧੀਰਮੱਲ ਆਯੋ।
 ਅਨੁਜ ਸਮਾਜ ਪਿਖਯੋ ਬਿਰਧਾਯੋ ॥੨੫॥
 ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਹਰਖ ਉਪਾਵਤਿ।
 ਬੂਝਤਿ ਸਗਲੀ ਕੁਸ਼ਲ ਬਤਾਵਤਿ।
 ਡੇਰਾ ਕਰਯੋ ਆਨਿ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਉਪਬਨ ਛਾਯਾ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਤਾਂਹੀ ॥੨੬॥
 ਉਤਰੀ ਚਮੁੰ ਸੁਥਲ ਅਵਿਲੋਕਾ।
 ਹਰਖੇ ਹੇਰਿ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕਾ।

ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਲੈ ਲੈ ਕਰਿ ਉਪਹਾਰੇ^੧।
 ਆਨਿ ਧਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਗਾਰੇ ॥੨੭॥
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਠੇ ਪਾਸ।
 ਦਰਸਨ ਕੀਨੋ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸਭਿਨਿ ਕੈ ਸੰਗ।
 ਬੂਝੀ 'ਕੁਸ਼ਲ ਅਹੈ ਸਰਬੰਗ? ॥੨੮॥
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਾਸ ਅਹੈ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਮੈ?
 ਕਹੋ ਜਥਾਰਥ ਜੈਸੇ ਉਰ ਮੈਂ।
 ਗੁਰੂ ਪਿਤਾਮੇ ਨੇ ਰਨ ਕੀਨਿ।
 ਪੁਨ ਚਢਿ ਗਏ ਨਰਨ ਸੁਖ ਚੀਨ^੨ ॥੨੯॥
 ਤੁਰਕ ਸੈਨ ਪੁਨ ਆਵਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਇਸ ਹਿਤ ਗੇ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।
 -ਪਿਤਾ ਬਸਾਯਹੁ ਨਗਰ ਉਦਾਰਾ^੩-।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੁਖ ਦੇਵਿਨਿ ਹਤਿ ਧਾਰਾ' ॥੩੦॥
 ਸੁਨਿ ਸਭਿਹੂੰ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰੀ।
 'ਸਭਿ ਹੀ ਸੁਖ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਲਿਕ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇਰੇ।
 ਕਿਮ ਸੰਕਟ ਤਿਨ ਆਵਤਿ ਨੇਰੇ ॥੩੧॥
 ਰੱਛਾ ਕਰਤਿ ਹਾਥ ਦੇ ਸਾਰੇ।
 ਲੋਕ ਪੁਲੋਕ ਕਸਟ ਨਿਰਵਾਰੇ।
 ਤੁਰਕ ਸੈਨ ਜਬਿ ਗਨ ਚਢਿ ਆਈ।
 ਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਲਰਾਈ ॥੩੨॥
 ਸਗਰੋ ਨਗਰ ਬਚਾਵਨਿ ਕਰਿਓ।
 ਰਿਪੁ ਕੋ ਦਲ ਬਾਹਰ ਪਰਹਰਿਓ।
 ਕਰਤਿ ਰਹੇ ਬਲ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।
 ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਪੁਰ ਤੇ^੪ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰੇ ॥੩੩॥
 ਕੈ ਖੜਗਨਿ ਸੋਂ ਕਟਾ ਕਰੇ ਹੈਂ।
 ਕਰਤਿ ਹੇਲ ਤਤਕਾਲ ਮਰੇ ਹੈਂ।

^੧ਭੇਟਾ।

^੨ਚੜ੍ਹਕੇ (ਕੀਰਤ ਪੁਰ) ਗਏ (ਪ੍ਰਜਾ) ਦਾ ਸੁਖ ਦੇਖਕੇ।

^੩(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ) ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ) ਸੁਹਣਾ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੪ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ।

ਰਣ ਬਿਸਾਲ ਤੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਧਾ ਬਲ ਮਹਿ ਭਾਰੇ ॥੩੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਨਗਰ ਬਸਾਯੋ।
 ਤਬਿ ਕੋ ਸੰਕਟ ਨੇਰ ਨ ਆਯੋ।
 ਭਏ ਸਹਾਇਕ ਜਿਸ ਕਿਸ ਭਾਇ।
 ਜਾਨਿ ਆਪਨੇ ਲੇਤਿ ਬਚਾਇ ॥੩੫॥
 ਬਡੇ ਜਤਨ ਤੇ ਨਰ ਬੁਲਿਵਾਏ।
 ਦੇ ਦੇ ਹਿਤ^੧ ਪੁਰਿ ਬਿਖੇ ਬਸਾਏ।
 ਤਬਿ ਕੇ ਬਸਹਿ ਮਹਾਂ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਗੁਨ ਗਨ ਗਾਵਹਿ ॥੩੬॥
 ਅਬਿ ਗਾਦੀ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਆਪ।
 ਧਾਰਹੁ ਸ਼ਕਤਿ ਉਥਾਪਨ ਥਾਪ।
 ਇਮ ਪੁਰਿ ਜਨ ਕੇ ਬਾਕਨਿ ਸੁਨੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਡਨਿ ਜਸੁ ਗੁਨੇ ॥੩੭॥
 ਸੁਨੇ ਚਹਿਤ ਗੁਨ ਬਹੁਰ ਤਿਨਹੁ ਕੇ।
 ਬਰਨਨਿ ਕੀਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਨਹੁ ਕੇ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪੂਰਬ ਕਿਮ ਆਏ ?
 ਕਹਾਂ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਪਾਵਨ ਥਾਏ^੨ ? ॥੩੮॥
 ਕਿਮ ਇਹੁ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਬਸਾਯਹੁ ?
 ਅਪਰਿ ਬਾਸ ਹਿਤ ਮਹਿਲ ਚਿਨਾਯਹੁ।
 ਕਹਹੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਲੋਕਯੋ ਜੈਸੇ।
 ਕਿਧੋਂ ਸੁਨਯੋ ਬਡਿਯਨਿ ਤੇ ਕੈਸੇ’ ॥੩੯॥
 ਪੁਰਿ ਬਸਾਇਬੇ ਕੋ ਬਿਰਤਾਂਤ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁ ਬੂਝੀ ਬਾਤ।
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਪੁਰਿ ਜਨ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਹੇਤੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਬਦਨ ਉਚਾਰਾ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ
 ਆਵਨਿ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮੋਂ ਅੰਸੂ ॥੧॥

^੧ਪ੍ਰੇਮ।

^੨ਥਾਂ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕੀਤਾ।

੨. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਕਥਾ]

੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਤੇ, ਸੁਨਿ ਬੂਝਨਿ ਪੁਰਿ ਬਾਤ^੧।
ਹੁਤੇ ਬਿੱਧ ਜੇ ਤਿਨ ਬਿਥੈ, ਜਾਨਤਿ ਭਨਜੋ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ! ਤੁਮ ਸਭਿ ਕੇ ਸੁਆਮੀ।
ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
ਹਮ ਅਲਪੱਗਜ ਕਹਾਂ ਕੁਛ ਕਹੈਂ।
ਤਉ ਆਪ ਕੀ ਆਇਸੁ ਅਹੈ ॥੨॥
ਯਾਂ ਤੇ ਜਿਮ ਦੇਖਜੋ ਹਮ ਤਬੈ।
ਰਾਵਰ ਨਿਕਟ ਬਖਾਨੈਂ ਸਬੈ।
ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ।
ਗਮਨ ਸੁਧਾਸਰ ਤੇ ਗਿਨ ਕਰਿ ਮਨ ॥੩॥
ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਸੰਗ ਲੇ ਚਾਲੇ।
ਤਜਾਗਜੋ ਮਾਝਾ ਦੇਸ਼ ਬਿਸਾਲੇ।
ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਬਸੇ ਦਿਨ ਚਾਰ।
ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਭੱਲਜਨਿ ਕੁਲ ਪਰਿਵਾਰਿ ॥੪॥
ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਾਦਰ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੈ।
ਨਦੀ ਬਿਪਾਸਾ ਪਾਰਿ ਉਤਰਿ ਕੈ।
ਸ਼ਕਰਗੰਗ ਜਹਿੰ ਕੂਪ ਬਨਾਯੋ।
ਇਹਾਂ ਆਨਿ ਉਤਰੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੫॥
ਹੁਤੋ ਤਰੋਵਰੁ ਸੰਘਨੀ ਛਾਯਾ।
ਡੇਰਾ ਕਰਜੋ ਭਲੇ ਮਨ ਭਾਯਾ।
ਬਿੱਪੂ ਮਲਕ ਜਾਤੀ ਮਤਿਵਾਨ।
ਸਾਥ ਸੰਘੇੜਾ, ਜੇਠਾ ਆਨ^੨ ॥੬॥
ਅਮੀਆਂ ਹੇਹਰ ਰਾਹਕ ਪਾਸ।
ਮੁਹਰੂ ਰਿੰਧਾਵਾ ਗੁਰਦਾਸ।
ਉੱਦਾ ਦਾਊ ਦੋਇ ਹਰੀਕੇ।
ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਿਖ ਸੰਗ ਗੁਰੂ ਕੇ ॥੭॥
ਬਸਹਿ ਗ੍ਰਾਮ ਲਘੁ ਤਬਿ ਇਸ ਥਾਇ।
ਰਾਹਕ ਕੇਤਿਕ ਸਦਨ ਬਨਾਇ।

^੧ਨਗਰ ਦੀ ਬਾਤ ਪੁੱਛਣ ਤੇ।

^੨ਹੋਰ।

ਸੱਦੂ* , ਬੂੜਾ, ਅਰੁ ਪੀਰਾਣਾ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਤਿਨ ਨਾਮ ਬਖਾਣਾ ॥੮॥
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਕਾਰਾ।
 ਸੁਨਿ ਆਏ ਕੁਛ ਲੇ ਉਪਹਾਰਾ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਠੇ ਪਾਸ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਤਿ ਭਏ ਸੁਖਰਾਸ ॥੯॥
 ਤਿਨ ਕੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਿ ਗੋਸਾਈਂ।
 ਪੁਰਿ ਬਸਾਇਬੇ ਹੇਤੁ ਅਲਾਈ।
 ‘ਦੀਜਹਿ ਜਾਚੀ ਹਮ ਕੋ ਅਵਨੀ।
 ਕਰੈਂ ਬਸਾਵਨਿ ਨਗਰੀ ਰਵਨੀ ॥੧੦॥
 ਸਭਿ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਹਿ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਬਸਹਿ ਵਧਹਿ ਵਿਵਹਾਰੇ।
 ਬਹੁ ਜਨ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਤੁਹਾਰਾ।
 ਅਰੁ ਸਫਲਹਿ ਗੁਰ ਸੇਵ ਉਦਾਰਾ’ ॥੧੧॥
 ਰਾਹਕ ਸੁਨਹਿ ਧਿਰਾ ਦੁਇ ਤਿਨ ਕੀ।
 ਇਕ ਤੋਂ ਹੁਇ ਅਨੁਸਾਰਿ ਬਚਨ ਕੀ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਭਿ ਰਾਵਰ ਕੀ ਥਾਈਂ ॥੧੨॥
 ਨਗਰ ਬਸਾਇ ਪਾਲਨਾ ਕਰੀਯਹਿ।
 ਆਪ ਬਾਸ ਕਰਿ ਦਾਸ ਉਧਰੀਯਹਿ।
 ਦਰਸਨ ਦਰਸਹਿ ਅਨੰਦ ਹਮੇਸ਼ਾ।
 ਹਮ ਤੇ ਅਪਰ ਨ ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼*’ ॥੧੩॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੀ ਕਹਿ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਬਚਨ।
 ਦੂਸਰ ਧਿਰ ਕੋ ਬੂਝੋ ਜਬੈ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਹੀਨ ਕਹਤਿ ਭਾ ਤਬੈ ॥੧੪॥
 ‘ਹਮਰੇ ਮਾਨਵ ਅਹੈਂ ਘਨੇਰੇ।
 ਅਵਨੀ ਅਲਪ ਨ ਮੇਵਹਿ ਹੇਰੇ^੧।
 ਯਾਂ ਤੇ ਦਈ ਨ ਜਾਇ ਹਮਹੁੰ ਤੇ।

*ਪਾ:-ਸੰਧ।

*ਪਾ:-ਹਮਰੇ ਅਤਿ ਉਚੈ ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ।

^੧ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਥੋੜੀ ਹੈ (ਅੱਗੇ) ਸਮਾਂਵਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖੀਂਦੇ।

ਇਹ ਸਾਚੀ ਕਹਿੰ ਗਿਰਾ ਤੁਮਹੁੰ ਤੇ' ॥੧੫॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਬੋਲੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ।
 'ਨਰ ਬੋਰੇ ਛਿਤ ਬਹੁ ਰਹਿ ਜਾਇ।
 ਪ੍ਰਾਨੀ ਬਿਨਸਨਹਾਰ ਸਦਾਈ।
 ਅਵਿਨੀ ਰਹੈ ਸਥਿਰ ਇਸਿ ਭਾਈ ॥੧੬॥
 ਜਿਤ ਦਿਸਿ ਅਧਿਕ ਧਰਾ ਤਿਨ ਦੀਨਿ।
 ਬਧਹਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਾਨਵ ਕੋ ਚੀਨ।'
 ਇਮ ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੁ ਬਰ ਤਿਨ ਰਾਹਕ।
 ਨਗਰ ਬਸਾਵਨਿ ਕੋ ਚਿਤ ਚਾਹਕ ॥੧੭॥
 ਡੇਰੇ ਕੋ ਮੁਕਾਮ ਕਰਿ ਰਹੇ।
 ਇਕ ਦੁਇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਜਬਿ ਲਹੇ।
 ਬੇਲਦਾਰ ਬੁਲਵਾਇ ਮਜੂਰ।
 ਫਿਰਿ ਕੈ ਅਵਿਲੋਕਯੋ ਥਲ ਰੂਰ^੧ ॥੧੮॥
 ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਧ, ਭਗਤੁ ਤੇ ਆਦਿ।
 ਜੇ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤੇ ਅਹਿਲਾਦ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਧੁਰ ਅਨਵਾਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪੂਰਬ ਧਯਾਯੋ ॥੧੯॥
 ਸਰਬ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਸਿਮਰੇ ਨਾਮਾ।
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਰੀਤਿ ਅਭਿਰਾਮਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਿਤ ਸੀਸ ਕੋ ਨਜਾਇ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਰਤਾਇ ॥੨੦॥
 ਬੇਲਦਾਰ^੨ ਕੋ ਆਇਸੁ ਦਈ।
 'ਕਰਹੁ ਕੋਟ ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਦਿਢ ਮਈ।'
 ਸੁਨਿ ਗੁਰੁ ਹੁਕਮ ਸੁ ਕਸੀ ਉਭਾਰੀ^੩।
 ਖਨਨਿ ਹੇਤੁ ਅਵਿਨੀ ਮਹਿੰ ਮਾਰੀ ॥੨੧॥
 ਹਾਲਯੋ ਤਬਿ ਪਗੀਆ ਗਿਰ ਪਰੀ।
 ਸਭਿ ਲੋਕਨਿ ਮਨ ਸੰਸਾ ਕਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਭਿ ਉਰ ਕੀ ਜਾਨੀ।
 ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਬੋਲੇ ਗੁਨ ਖਾਨੀ ॥੨੨॥

^੧ਸੁੰਦਰ।

^੨ਕਹੀ (ਰੱਖਣ) ਵਾਲਾ।

^੩ਕਹੀ ਉਠਾਈ।

‘ਚਢੀ ਕਮਾਨ ਜੁ ਚਢਿ ਇਤ ਆਵੈ^੧।
 ਸੋ ਉਤਰਾਹਿ ਅਪਨਿ ਘਰ ਜਾਵੈ।
 ਜੰਗ ਜੀਤਬੇ ਕੋ ਇਹ ਬਾਨ।
 ਮਰਹਿ ਤੁਰਕ ਹੁਇ ਬੇਈਮਾਨ ॥੨੩॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਅਬਚਲ ਹੈ ਨੀਵ।
 ਜਾਇ ਨ ਕਬਹੂੰ, ਰਹੈ ਸਦੀਵ।’
 ਇਮ ਕਰਿ ਸਭਿ ਕੋ ਭ੍ਰਮੁ ਨਿਰਵਾਰਾ।
 ਲਗੇ ਮਜੂਰ ਕਰਨਿ ਗਨ ਕਾਰਾ ॥੨੪॥
 ਪੁਰੀ ਕੋਟ ਰਚਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੰਗ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮੈਂ ਭਾ ਰੁਚਿਰ ਉਤੰਗ।
 ਬਹੁਰ ਹੁਕਮ ਘਰ ਚਿਨਿਬੇ ਕਰਿਓ।
 ਸੁੰਦਰ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਤਬਿ ਧਰਿਓ ॥੨੫॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਾ ਸਭਿ ਬੀਚ।
 ਬਿਦਤ ਹੋਇ ਕਹਿੰ ਉਚ ਰੁ ਨੀਚ।’
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪੁਨ ਲੋਕ ਬੁਲਾਏ।
 ਮਾਨ ਦਾਨ ਦੇ ਘਨੇ ਬਸਾਏ ॥੨੬॥
 ਪਰਜੋ ਬਜ਼ਾਰ ਸਘਨ ਅਰੁ ਸੁੰਦਰ।
 ਬਨਨਿ ਲਗੇ ਪੁਨਿ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਮੰਦਿਰ।
 ਧਨੀ ਰੰਕ ਧਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਾ।
 ਅਲਪ ਬਿਸਾਲ ਰਚੈਂ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥੨੭॥
 ਬਨਕ ਲਗੇ ਬਿਵਹਾਰ ਕਰਨਿ ਕੋ।
 ਲੇਤਿ ਲਾਭ ਹੁਇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਰਨ ਕੋ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਰਿ ਗੁਰੂ ਬਸਾਯੋ।
 ਬਾਕ ਉਚਾਰਜੋ ਬਿਦਤ ਦਿਖਾਯੋ ॥੨੮॥
 ਬਰ ਅਰੁ ਸ੍ਰਾਪ ਰਾਹਕਨਿ ਜੋਇ।
 ਕਹੇ ਜਥਾ ਦੇਖੇ ਦ੍ਰਿਗ ਸੋਇ।
 ਅਨਗਨ ਸੈਨ ਰਿਪੁਨਿ ਕੀ ਆਈ।
 ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਭਯੋ ਸਮੁਦਾਈ ॥੨੯॥
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਘੇਰਾ ਤੁਰਕਨਿ ਕਰਿਓ।
 ਬੀਚ ਜਾਮਨੀ ਸੰਘਰ ਪਰਿਓ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਬਲੀ ਬਹਾਦੁਰ।

^੧ਕਮਾਨ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਜੋ ਇਸ ਪੁਰੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਆਵੇਗਾ।

ਦੇਖੇ ਸ਼ੱਤੁ ਆਇ ਭੇ ਹਾਦਰ ॥੩੦॥
 ਦਾਰੁਨ ਜੰਗ ਮਚਯੋ ਇਕ ਸਾਰ।
 ਚਲੈ ਤੇਗ ਤੋਮਰ ਤਰਵਾਰ।
 ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਚਢੇ ਤੁਰੰਗ।
 ਭਰਿ ਕਰਿ ਖਪਰੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਿਖੰਗ ॥੩੧॥
 ਅਲਪ ਚਮੁੰ ਹੀ ਹੋਤੀ ਸਾਥ।
 ਹਨੇ ਤੁਰਕ ਦਿਖਰਾਏ ਹਾਥ।
 ਸੰਘਰ ਮਹਿ ਜੋਧਾ ਅਰੁ ਘੋਰਾ।
 ਮਰਿ ਕਰਿ ਕੋਟ ਭਯੋ ਚਹੁੰ ਓਰਾ ॥੩੨॥
 ਚਲਯੋ ਨ ਜਾਇ ਕਿਸੁ ਦਿਸਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਏਤਿਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਏ ਇਸ ਜਾਹੀ^੧।
 ਪੁਰਿ ਕੋ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗੀ।
 ਬਚੀ ਚਮੁੰ ਕੁਛ, ਰਣ ਤਜਿ ਭਾਗੀ ॥੩੩॥
 ਚਢੀ ਆਇ ਉਤਰਾਇ ਸੁ ਗਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਾਕ ਸਪੂਰਨ ਭਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸੁਨਹੁੰ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਨਿਜ ਹਿਤ ਜਿਮ ਘਰ ਕਰੇ ਉਤੰਗ ॥੩੪॥
 ਲਗੇ ਬਸਾਵਨਿ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰੰ।
 ਅਪਨਿ ਬਾਸ ਹਿਤ ਸੁਥਲ ਨਿਹਾਰੰ।
 ‘ਰਚਹੁ ਸਦਨ ਕੋ’ ਆਇਸੁ ਦੀਨਿ।
 ਤੁਰਤ ਮਸੰਦਨਿ ਉੱਦਮ ਕੀਨਿ ॥੩੫॥
 ਕਾਰੀਗਰ ਬੁਲਾਇ ਲਗਵਾਏ।
 ‘ਦੀਰਘ ਰਚਹੁ’ ਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਏ।
 ਘਰ ਕ੍ਰਿਤ^੨ ਅਰੁ ਮਸੰਦ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸਬਿ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਅਰਜ ਕਰੀ ਤਬਿ ॥੩੬॥
 ‘ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਦ੍ਰਾਬੇ ਦੇਸ ਮਝਾਰ।
 ਦੀਰਘ ਮੋਟ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦਾਰ^੩।
 ਬਿਨਾ ਦਾਰ ਤੇ ਸਦਨ ਦਰਾਜ^੪।

^੧ਇੱਥੇ।

^੨ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਰਾਜ।

^੩ਬਹੁਤ ਮੋਟੀ ਲਕੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

^੪ਵੱਡਾ, ਲੰਮਾ [ਫਾ: ਦਰਾਜ]

ਬਨਤਿ ਨਹੀਂ ਕਿਮ, ਸਭਾ ਸਮਾਜ^੧ ॥੩੭॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਨਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

‘ਖੋਜਹੁ ਦੂਰ ਨਿਕਟਿ, ਜਹਿ ਭਾਰੀ।

ਜਿਤਿਕ ਮੇਲ ਕੇ ਲੇਵਹਿ ਕੋਇ।

ਦੇ ਕਰਿ ਆਨਹੁ ਕਾਰਜ ਹੋਇ ॥੩੮॥

ਦਾਰ ਦਰਾਜ ਲਗੇ ਘਰ ਬਨੇ।

ਤਥਾ ਬਨਾਵਹੁ ਦੇ ਧਨ ਘਨੇ।’

ਸੁਨਿ ਆਇਸੁ ਕੇ ਸਕਲ ਮਸੰਦ।

ਜਿਤ ਕਿਤ ਖੋਜਤਿ ਪਠਿ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥੩੯॥

ਜਿਸ ਥਲ ਕਾਸ਼ਟ ਹੋਇ ਬਿਸਾਲ।

ਸੁਧਿ ਕੇ ਦੇਹੁ ਲਜਾਇ ਤਤਕਾਲ।

ਦਰਬ ਜਿਤਿਕ ਲੈ ਸੋ ਤਿਹ ਦੈਰੈਂ।

ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ, ਘਰ ਦੀਹ^੨ ਬਨੈ ਹੈ’ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਸਾਵਣ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਓ ਅੰਸੂ ॥੨॥

^੧ਸਭਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਾਲਾ (ਘਰ)।

^੨ਵੱਡਾ।

੩. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਦੀ ਕਥਾ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩

ਦੋਹਰਾ: ਜਿਤ ਕਿਤ ਨਰ ਖੋਜਨਿ ਲਗੇ, ਜਿਤਿਕ ਦਾਰ ਬਡ ਚਾਹਿ।
ਕਰੀ ਬਿਲੋਕਨਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਹੁ, ਕਤਹੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਾਂਹਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਮਸੰਦ।
ਕਰੀ ਅਰਜ 'ਨਹਿੰ ਦਾਰ ਬਿਲੰਦ।
ਦੂਰ ਕਿ ਨਿਕਟਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਮੁਦਾਇ।
ਕਰੇ ਬਿਲੋਕਨਿ ਜਿਤ ਕਿਤ ਥਾਂਇ ॥੨॥
ਹੁਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ, ਦੇ ਦਰਬ ਮੰਗਾਵੈਂ।
ਜਥਾ ਹੁਕਮ ਘਰ ਤਥਾ ਬਨਾਵੈਂ।
ਆਗੈ ਜਿਮ ਰਾਵਰ ਕੀ ਮਰਜੀ।
ਸੋ ਹਮ ਕਰਜੋ ਚਹੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ!' ॥੩॥
ਜਬਹਿ ਮਸੰਦਨਿ ਏਵ ਉਚਾਰੀ।
ਇਕ ਸਿਖ ਬੈਠਜੋ ਸਭਾ ਮਝਾਰੀ।
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਨ ਅਰਜ ਬਖਾਨੀ।
'ਏਕ ਸਿੰਸਪਾ^੧ ਖਰੀ ਮਹਾਨੀ ॥੪॥
ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਨਹਿੰ ਦੂਰ ਕਿ ਨੇਰੇ।
ਪੀਨ^੨ ਬਡੀ ਅਰੁ ਦੀਹ^੩ ਘਨੇਰੇ।
ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ।
ਕੋ ਨਹਿੰ ਤਿਹ ਦਲ ਤੋਰਨਿ ਪਾਵੈ ॥੫॥
ਕੋ ਇਕ ਸ਼ਕਤਿਵੰਤਿ ਤਿਸ ਮਾਂਹੀ।
ਬਸਤਿ ਬਿਤਜੋ ਚਿਰਕਾਲਹਿ ਤਾਂਹੀ।
ਬੀਸ ਬੀਸ ਕੋਸਿਕ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੂ।
ਮਾਨਹਿੰ ਜਾਇ ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਣਾਮੂ ॥੬॥
ਗਨ ਵਸਤੁਨਿ ਕੋ ਅਰਪਨ ਕਰੈਂ।
ਅਨਿਕ ਕਾਮਨਾ ਉਰ ਮੈਂ ਧਰੈਂ।
ਜਿਤ ਕਿਤ ਕੇ ਨਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵੈਂ।
ਨਹਿੰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰੈਂ, ਡਰਪਾਵੈਂ' ॥੭॥
ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਬਖਾਨੇਂ।

^੧ਟਾਹਲੀ।^੨ਮੋਟੀ।^੩ਲੰਮੀ (ਅ) ਭਾਰੀ।

‘ਗਮਨੈ ਸਿੱਖ ਕੋ ਤਿਤ ਹੀ ਥਾਨੇ।
 ਛੇਦਨ ਕਰੈ ਸਿੰਸਪਾ ਜਾਇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਘਰ ਕਾਰਜ ਸੁਧਰਾਇ’ ॥੮॥
 ਸੁਨਤਿ ਪਿਰਾਣੇ ਕੀਨਿ ਪਯਾਨਾ।
 ਜਹਾਂ ਖਰੋ ਤਰੁ ਪੀਨ ਮਹਾਨਾ।
 ਕਰ ਕੁਠਾਰ ਖਾਤੀ ਲੇ ਸਾਥ।
 ਗਯੋ ਤਹਾਂ ਸਿਮਰਤਿ ਗੁਰ ਨਾਥ ॥੯॥
 ਜਾਇ ਸਿੰਸਪਾ ਹੇਰਨਿ ਕਰੀ।
 ਖਰੀ^੧ ਦਾਰ ਜਿਸ ਕੀ ਦਿਢ ਖਰੀ^੨।
 ਖਾਤੀ ਨਾਮ ‘ਸਧਾਰਣ’ ਕਹੈਂ।
 ਤਨ ਮਨ ਕਰਿ ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਅਹੈ ॥੧੦॥
 ਤਿਸ ਨੇ ਕੀਨਿ ਬਿਲੋਕਨ ਸਾਰੋ।
 -ਇਕ ਤੋ ਥੰਭ ਬਨਹਿ ਸੁਭ ਭਾਰੋ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਿਰ ਬਨੇ।
 ਸਹੈ ਭਾਰ ਦਿਢ ਲਖੀਯਤਿ ਘਨੇ ॥੧੧॥
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੀ ਲਕਰੀ ਪਾਕੀ।
 ਅਪਰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸਮਸਰ ਯਾਂ ਕੀ।
 ਔਰ ਕਾਠ ਘਰ ਮਹਿ ਜਿਤ ਹੋਇ।
 ਕਾਸਟ ਕਾਂਡਨਿ ਕੋ ਲਗਿ ਜੋਇ^੩- ॥੧੨॥
 ਨਿਕਟਿ ਹੋਇ ਲੇ ਹਾਥ ਕੁਠਾਰ^੪।
 ਛੇਦਨਿ ਹੇਤੁ ਸ ਓਜ ਪ੍ਰਹਾਰਾ।
 ਲਾਗਯੋ ਜਬਹਿ ਸਿੰਸਪਾ ਮਾਂਹਿ।
 ਛੇਦਨਿ ਕੀਨਿ ਕੁਛਕ ਹੀ ਤਾਂਹਿ ॥੧੩॥
 ਨਿਕਸਯੋ ਸਬਦ ਬ੍ਰਿਛ ਤੇ ਤਬੈ।
 ‘ਸੁਨਹੁ ਪਿਰਾਣੇ ! ਮਮ ਗਤਿ ਸਬੈ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਇਸ ਮਹਿ ਬਾਸਾ।
 ਤੂ ਪਹੁੰਚਯੋ ਅਬਿ ਕਰਸਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥੧੪॥
 ਗੁਰ ਅਰੁ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਿੱਖ ਅਨੰਤਾ।

^੧ਖਰੀ, ਸੁਹਣੀ, ਨਿੰਗਰ।

^੨ਖੜੋਤੀ।

^੩ਘਰ (ਉਸਾਰਨ) ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਰ ਕੰਮ ਪਏਗਾ ਉਸ ਪਰ ਟਾਹਣਾਂ ਦਾ ਜੋ ਕਾਠ ਹੈ ਸੋ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ।

^੪ਕੁਹਾੜਾ।

ਤਿਨ ਪਰ ਮੇਰੇ ਬਸ ਨ ਚਲੰਤਾ।
 ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਕੁਛ ਨ ਬਿਗਾਰਜੇ।
 ਕਜੇਂ ਮੇਰੇ ਚਹਿੰ ਬਾਸ ਬਿਦਾਰਜੇ ॥੧੫॥
 ਪੂਜਾ ਅਧਿਕ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਮੇਰੀ।
 ਅਰਪਹਿੰ ਲੋਕ ਅਕੋਰ ਘਨੇਰੀ।
 ਹਟਿ ਰਹੀਅਹਿ, ਨਹਿੰ ਬ੍ਰਿਛ ਬਿਦਾਰਹੁ।
 ਗੁਰ ਆਗੇ ਮਮ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰਹੁ ॥੧੬॥
 ਸ਼ਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕੀਜਹਿ।
 ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਰਾਖਿ ਕਰਿ ਲੀਜਹਿ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਗਰੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਵਹੁ।
 ਜਿਮ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਸੁਨਿ ਆਵਹੁ ' ॥੧੭॥
 ਸੁਨਿ ਤਿਖਾਣ ਪੀਰਾਣਾਂ ਦੋਇ।
 ਉਰ ਬਿਸਮਾਏ ਅਚਰਜ ਹੋਇ।
 ਕਹੈਂ ਪਰਸਪਰ 'ਨਾਂਹਿਨ ਆਛੇ।
 ਇਸ ਤਰੁ ਸਦਾ ਬਾਸ ਕੇ ਬਾਂਛੇ ॥੧੮॥
 ਬਹੁਰ ਦੀਨ ਹੁਇ ਬੋਲਤਿ ਬਿਨਤੀ।
 ਨਹਿੰ ਹੰਕਾਰ ਆਦਿ ਕੀ ਗਿਨਤੀ।
 ਇਕ ਬਾਰੀ ਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਸੁਨਾਇ।
 ਬਹੁਰ ਬਿਦਾਰਹਿੰਗੇ ਤਰੁ ਆਇ' ॥੧੯॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਗਮਨੇ ਪੁਰਿ ਕੀ ਓਰ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬੈਠੇ ਜਿਸ ਠੌਰ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ।
 'ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ! ਸੁ ਮਹੀਰੁਹ ਭਾਰੀ' ॥੨੦॥
 ਨਿਕਸੀ, ਛੇਦਨਿ ਲਗੇ, ਅਵਾਜ।
 -ਕਜੇਂ ਮੇਰੇ ਤੁਮ ਕਰਤਿ ਕੁਕਾਜ।
 ਮਨਤਾ ਮੇਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਰੰਤੇ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਤੇ ॥੨੧॥
 ਤਰੁ ਬਿਨਸੇ ਤੇ ਬਿਨਸਹਿ ਸਾਰੀ^੨।
 ਕੋਇ ਨ ਜਾਨ ਸਕਹਿ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਇਹ ਮਮ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜਾਇ।

^੧ਉਹ ਬ੍ਰਿਛ ਭਾਰੀ ਹੈ।

^੨ਭਾਵ ਸਾਰੀ ਮੰਨਤਾ।

ਪੁਨ ਕੀਜਹਿ ਜਿਮ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇੰ- ' ॥੨੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਸ ਕਾਲ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰਿਦਾ ਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਬਿਸਾਲ।
 ਕਹਯੋ 'ਚਲੈਂ ਹਮ ਤਿਸ ਕੇ ਤੀਰ।
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਹਿ ਕਰਿ ਧੀਰ' ॥੨੩॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਖਾਸੇ ਪਰ ਚਢਿ ਚਲੇ।
 ਪਿਖਨਿ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਛੇਦਨਿ ਭਲੇ।
 ਸੇਵਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਗ ਤਬਿ ਗਏ।
 ਤਰੁ ਮਹਿ ਸ਼ਬਦ ਬਿਸਮ ਉਰ ਭਏ ॥੨੪॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿ ਪਹੁੰਚੇ ਨੇਰੇ।
 ਬਿਰ ਜਬਿ ਹੋਇ ਸਰਬ ਹੀ ਹੇਰੇ।
 ਭਈ ਅਵਾਜ਼ ਨੰਮ੍ਰਿ ਕਰਿ ਨਮੋ।
 ਬਿਨਤੀ ਕਰਨਿ ਲਗਯੋ ਤਹਿ ਸਮੋ ॥੨੫॥
 'ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਸਭਿ ਕੇ ਹੋ ਸੁਖਦਾਤਾ।
 ਮਮ ਸਥਾਨ ਕਿਮ ਕਰਿ ਹੋ ਘਾਤਾ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ ਨਹਿ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰਯੋ।
 ਕੋ ਮੇਰੋ ਅਪਰਾਧ ਬਿਚਾਰਯੋ? ॥੨੬॥
 ਨਿਕਟਿ ਦੂਰ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਘਨੇਰੇ।
 ਨੰਮ੍ਰੀ ਹੋਤਿ ਅਗਾਰੀ ਮੇਰੇ।
 ਬਿਨਾਂ ਸਿੰਸਪਾ ਸਭਿ ਹਟਿ ਜੈ ਹੈਂ।
 ਨਹੀਂ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਪੁਨ ਦੈ ਹੈਂ' ॥੨੭॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬਿ ਧੀਰਜ ਦੀਨੋ।
 'ਤਰੁ ਦੀਰਘ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਬਿਹੀਨੋ।
 ਕਾਸ਼ਟ ਰਹੇ ਖੋਜ ਨਹਿ ਪਾਯੋ।
 ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਹਮ ਸਦਨ ਬਨਾਯੋ ॥੨੮॥
 ਦੁਰਲਭ ਦਾਰ ਹੇਤੁ ਘਰ ਜਾਨਾ^੧।
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਇਸ ਤਰੁ ਸਮਾਨਾ।
 ਤਵ ਮਨਤਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਰਹਿ।
 ਜਹਾਂ ਥੰਭ ਦੇ ਸਦਨ ਉਸਾਰਹਿ ॥੨੯॥
 ਤਿਹ ਠਾਂ ਹੋਵਹਿ ਪੂਜਾ ਤੇਰੀ।
 ਅਬਿ ਤੇ ਭੀ ਬਨ ਜਾਹਿ ਘਨੇਰੀ।

^੧ਘਰ ਲਈ ਦੁਰਲਭ ਲਕੜੀ ਦੇਖੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਥਮੇ ਤੋ ਕਹੁ ਮਾਨੈ ਜੋਇ।
 ਪਾਛੇ ਹਮਰੋ ਦਰਸਨ ਹੋਇ* ॥੩੦॥
 ਕਰਹੁ ਸੁਖੇਨ ਬਾਸ ਕੋ ਤਹਾਂ।
 ਹੋਹਿ ਅਨੇਕ ਮੰਨਤਾ ਮਹਾਂ।
 ਨਹਿੰ ਕੀਜਹਿ ਚਿਤ ਮੈਂ ਦੁਚਿਤਾਈ^੧।
 ਪੂਰਬ ਤੇ ਅਬਿ ਬਨਹਿ ਸਵਾਈ' ॥੩੧॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੋਇ।
 ਰਿਦੈ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦੈ ਹੋਇ।
 ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਤੂਸਨਿ ਹੋਯੋ।
 ਅਪਨੋ ਹਿਤ ਛੇਦਨ ਮਹਿੰ ਜੋਯੋ ॥੩੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੋ ਫੁਰਮਾਯੋ ਫੇਰ।
 'ਸੁਨਹੁ ਤ੍ਰਿਖਾਣ ਸਧਾਰਣ ਹੇਰਿ!
 ਜਿਤੋ ਸਬੰਭ ਰਾਖਿਬੋ ਕਰਨੋ।
 ਕਰਿ ਮਿਨਤੀ ਕੋ ਭਲੇ ਸੁਧਰਨੋ ॥੩੩॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ਕੋ ਇਹ ਠਾਂ ਤਯਾਰ।
 ਹੋਰਾ ਹੋਇ ਜਾਏਗੇ ਭਾਰ।
 ਬਹੁਰ ਸਕਟ ਪਰ ਧਰਿ ਕੈ ਲਜਾਵਹੁ।
 ਬ੍ਰਿਖਭ ਬ੍ਰਿੰਦ ਤਿਹ ਸਗ ਲਗਾਵਹੁ' ॥੩੪॥
 ਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਿ ਕੇ ਹਾਟ ਆਏ।
 ਸੇਵਕ ਸੁਜਸੁ ਕਰਤਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਧਰਿ ਕੁਠਾਰ ਪੁਨ ਛੇਦਤਿ ਖਾਤਾ^੨।
 ਬਲ ਤੇ ਕਰਜੋ ਮੂਲ ਤੇ ਘਾਤਾ^੩ ॥੩੫॥
 ਬਹੁ ਨਰ ਲਗਿ ਕਰਿ ਦੀਓ ਗਿਰਾਇ।
 ਕਦਨ ਸਿਕੰਧ ਕਰੇ^੪ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਮਿਨ ਕਰਿ ਜਿਤੋ ਚਹਿਯ ਪਰਮਾਨ^੫।
 ਤਿਤੋ ਰਾਖਿ ਕਰਿ ਪੀਨ ਮਹਾਨ ॥੩੬॥

*ਇਕ ਅਕਾਲ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਲਕੜੀ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਾਇਮ ਕਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਏਹ ਮਗਰੋਂ ਦੀਆਂ ਤੁਰੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਹਨ।

^੧ਚਿੰਤਾ।

^੨ਤਿਖਾਣ।

^੩ਵੱਢ ਲਿਆ।

^੪ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਟਾਹਣ।

^੫ਮਿਣਤੀ।

ਨੀਕੇ ਘਰਜੋ ਗੋਲ ਸਭਿ ਕਰਜੋ।
 ਆਕ੍ਰਿਤ^੧ ਸੁੰਦਰ ਕਰਿ ਤਹਿ ਧਰਜੋ।
 ਬ੍ਰਿਖਭ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜੁਤਿ ਸੁਕਟ ਮੰਗਾਯੋ।
 ਬਹੁ ਮਾਨਵ ਮਿਲਿ ਤਹਾਂ ਚਢਾਯੋ ॥੩੭॥
 ਬਡੇ ਜਤਨ ਤੇ ਲਜਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਜਹਿ ਘਰ ਚਿਨਹਿ ਤਹਾਂ ਧਰਿ ਦੀਨਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਰਨ ਹਿਤ ਆਏ।
 ‘ਸੁੰਦਰ ਘਰਜੋ’ ਕਹਤਿ ਸਮੁਦਾਏ ॥੩੮॥
 ਤਬਿ ਕਾਰੀਗਰ ਜਬੈ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਖਰੋ ਕਰਨਿ ਕੋ ਬਜੋਂਤ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਨਰ ਗਨ ਲਗੇ ਉਚਾਯਹੁ ਸੋਇ।
 ਖਰੋ ਕਰਜੋ ਆਛੋ ਥਲ ਜੋਇ ॥੩੯॥
 ਚਹਿਯਤਿ ਹਾਥ ਸਵਾ ਨੌ ਬੰਭਾ।
 ਭਯੋ ਕਮੀ ਪਿਖਿ ਰਿਦੇ ਅਚੰਭਾ।
 ਅਸ਼ਟ ਆਂਗੁਰੀ ਘਟ ਸੋ ਹੋਯੋ।
 ਬਿਗਰਜੋ ਕਾਜ ਮਿਨਜੋ ਜਬਿ ਜੋਯੋ ॥੪੦॥
 ਅਪਰ ਨ ਪੱਯਤਿ ਹੈ ਸਮ ਯਾਂ ਕੇ।
 ਮੰਦਿਰ ਬਨਹਿ ਆਸਰੇ ਕਾਂ ਕੇ।
 ਗੁਰ ਆਗੇ ਤਬਿ ਅਰਜੁ ਗੁਜਾਰੇ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਦੀਰਘ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰੇ ॥੪੧॥
 ਦੁਰਲਭ ਦਾਰ ਜਤਨ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।
 ਅਸ਼ਟ ਆਂਗੁਰੀ ਭਯੋ ਬਿਹੀਨ^੨।
 ਸਗਰੋ ਸਦਨ ਬਿਗਲ ਕਰਿ ਜਾਇ।
 ਜੇ ਇਸ ਪਰ ਅਬਿ ਚਿਨਹਿ ਬਨਾਇ ॥੪੨॥
 ਅਪਰ ਉਪਾਇ ਨਹੀਂ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਕਰਹਿ ਜਥਾ ਰਾਵਰ ਕੋ ਭਾਵੈ।’
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਲਿ ਆਏ ਤਹਾਂ।
 ਖਰੋ ਸਬੰਭ ਹੀਨ ਹੁਇ ਜਹਾਂ ॥੪੩॥
 ਬਿਘਨ ਸਦਨ ਕੇ ਬਨਿਬੇ ਬਿਖੇ।
 ਠਾਂਢੇ ਮਾਨਵ ਸਗਰੇ ਪਿਖੇ।

^੧ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਲਾ [ਸੰਸ: ਆਕ੍ਰਿਤਿ = ਸੁੰਦਰਤਾ]

^੨ਘੱਟ।

ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਕਰਹਿ ਮੁਖ ਭਾਖੇ।
 ‘ਇਸ ਕੇ ਸਮ ਅਬਿ ਕਹਾਂ ਭਿਲਾਖੇ ॥੪੪॥
 ਭਾਰੀ ਤਰੁ ਛੇਦਨਿ ਕਰਿ ਖੋਯੋ।
 ਨਾਂਹਿਨ ਕਾਮ ਧਾਮ ਕੋ ਹੋਯੋ।’
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲਘੁ ਦੇਖਨਿ ਕੀਨਾ।
 ਭਯੋ ਬਿਫਲ ਹੀ ਦੀਰਘ ਪੀਨਾ ॥੪੫॥
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕੀਨਸਿ ਫੁਰਮਾਵਨਿ।
 ‘ਗੁਰ ਘਰ ਹਿਤ ਤਰੁ ਛਿਦਯੋ ਘਰਾਵਨਿ।
 ਅਪਨਿ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਵਧਯੋ ਹੁਤੇ ਇਹ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਡਾਲਾ^੧ ॥੪੬॥
 ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਤਿਨਾਮ ਸਦਨ ਮੈਂ।
 ਇਸ ਘਰ ਮਹਿੰ ਸਿਮਰਹਿੰ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਇਹ ਅਬਿ ਹਮਰੇ ਕਹੇ।
 ਵਧਹਿ ਬਿਸਾਲ ਜਿਤਿਕ ਇਤ ਚਹੈ’ ॥੪੭॥
 ਸਭਿ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਿਲੋਕਤਿ ਠਾਂਢੇ।
 ਤਤਛਿਨ ਅਸ਼ਟ ਆਂਗੁਰੀ ਬਾਂਢੇ।
 ਜਿਤੋ ਚਹਤਿ ਕਾਰੀਗਰ ਤਹਾਂ।
 ਭਯੋ ਤਿਤਕ ਬਿਸਮੇ ਉਰ ਮਹਾਂ ॥੪੮॥
 ਕਰਿ ਠਾਂਢੇ ਨੀਕੇ ਹਰਿਖਾਏ।
 ਰਹਿਬੇ ਹੇਤੁ ਨਿਕੇਤ ਬਨਾਏ।
 ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਜੇਤਿਕ ਚਲਿ ਆਵੈ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਭੇਟ ਦੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥੪੯॥
 ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਦੇਖਹਿ ਪਾਛੇ।
 ਇਮ ਮਨਤਾ ਇਸ ਥਲ ਭੀ ਆਛੈ।
^੨‘ਸੁਨਹੁ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਥੰਮ੍ਹ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਮਾਨਵ ਮਨਹਿੰ ਭਾਵਨਾ ਸੰਗ ॥੫੦॥
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਤਿਸ ਘਰ ਮਹਿੰ ਰਹਯੋ।
 ਪੂਜਾ ਭਈ ਜਥਾ ਗੁਰੂ ਕਹਯੋ।
 ਰਾਜ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਜਬਿ ਭਯੋ।
 ਤੁਰਕਨਿ ਸਾਥ ਬੈਰ ਬਧਿ ਗਯੋ ॥੫੧॥

^੧ਡਾਲੀਆਂ ਸਣੇ।

^੨ਇੱਥੋਂ ਅੱਗੇ ਕਵਯੋਕਤੀ ਹੈ।

ਪਸ਼ਚਮ ਦਿਸ਼ਿ ਕੇ ਜਮਨ ਬਿਸਾਲੇ।
ਆਏ ਮਿਲਿ ਸਮੁਦਾਇ ਕਰਾਲੇ।
ਸਿੰਘ ਲਰੇ ਬਹੁ ਬਨੇ ਸ਼ਹੀਦ।
ਭਈ ਰਿਪੁਨਿ ਕੀ ਇਹਾਂ ਰਸੀਦ ॥੫੨॥
ਪੂਜਨ ਥਾਨ ਜਾਨਿ ਖਲ ਮੂੜੇ।
ਕਾਸ਼ਟ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲਯਾਇ ਕਰਿ ਕੂੜੇ।
ਪਰ ਸਬੰਭ ਕੇ ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਮਾਂਗੀ।
ਲਾਇ ਹੁਤਾਸਨ ਤੂਰਨ ਤਾਂਗੀ* ॥੫੩॥
ਬਡ ਚਿੰਘਾਰ ਮਾਰਿ ਤਤਕਾਲ।
ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਮਨ ਕੋ ਮੂਰਛ ਨਾਲ^੧।
ਅਵਿਨੀ ਬਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨਿ ਹੋਯੋ^੨।
ਬਹੁਰ ਕਿਸੂ ਨੇ ਕਯੋਂ ਹੁੰਨ ਜੋਯੋ^੩ ॥੫੪॥
ਅਬਿ ਲੋ ਤਿਸ ਥਲ ਸਿਖ ਜੇ ਜਾਇੰ।
ਅਰਪਿ ਉਪਾਇਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇੰ।

ਪੁਰਿ ਜਨ ਕਹਯੋ 'ਸੁਨਹੁੰ ਗੁਰ ਪੂਰੇ !
ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੇ ਗੁਨ ਰੂਰੇ ॥੫੫॥

ਦੋਹਰਾ: ਜਿਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੂਝਯੋ ਹੁਤੋ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।

ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਬਸਾਇਬੇ, ਦੀਨੋ ਸਰਬ ਸੁਨਾਇ ॥੫੬॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਸਬੰਭ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਅੰਸੂ ॥੩॥

* ਭੰਗੂ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਨਵਾਬ ਨੇ ਸੋਢੀ ਬਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਥੰਭ ਸਾੜਿਆ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਇਹ ਮੰਦਰ ਮਿਸਮਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ੧੮੧੩ ਬਿ: ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਹੱਤਕ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੀਤਾ। ਸੋਢੀ ਬਡਭਾਗ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਤੇ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਸੇ।

^੧ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰ ਗਿਆ ਕੋਈ ਮੂਰਛਾ (ਹੋ ਗਿਆ)।

^੨ਭਾਵ ਥੰਭ।

^੩ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਬੀ ਕਿਸੇ ਨੇ (ਅੱਖੀਂ) ਨਹੀਂ ਡਿੱਠਾ।

੪. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫

ਦੋਹਰਾ: ਜੇਸਟ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੰਗ ਮਿਲਿ,
 ਨੀਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਡੇਰਾ ਕੀਨੋ ਕੁਸਲ ਜੁਤਿ,
 ਉਤਰਯੋ ਦਲ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਬਿਚ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰਾ।
 ਕਰਯੋ ਬਾਸ ਸਤਿਗੁਰਨਿ ਸੁਖਾਰਾ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਆਵੈਂ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨ ਕੋ ਸਿਖ ਲਜਾਵੈਂ ॥੨॥
 ਬਿਤੇ ਚੇਤ ਭਾ ਪਰਬ ਬਿਸਾਖੀ।
 ਚਲੇ ਆਇੰ ਨਰ ਦਰਸਨ ਕਾਂਖੀ।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਦਾਸੁ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਅਜਮਤ ਪੂਰਨ ਭਗਤੂ ਭਾਈ ॥੩॥
 ਦੀਪਮਾਲਕਾ ਅਪਰ ਬਸੋਏ।
 ਖਸਟ ਮਾਸ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਜੋਏ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕੇਤਿਕ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਜਾਇ ਬਿਲੋਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਥ ॥੪॥
 ਅਲਪ ਬੈਸ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਦੇਖਹਿ ਭਗਤੂ ਕੋ ਮੁਸਕਾਇ।
 ਹਸਨ ਹੇਤੁ ਮੁਖ ਗਿਰਾ ਅਲਾਵੈਂ।
 ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਿੱਧ ਕੋ ਪਿਖਿ ਹਰਖਾਵੈਂ ॥੫॥
 ‘ਆਵਹੁ ਭਾਈ! ਕੋ ਅਬਿ ਘਰਨੀ।
 ਕਰਹੁ ਸਹੇਰਨਿ ਸੁੰਦਰ ਤਰੁਨੀ।’
 ਕਹਿ ਸਿੱਖਨਿ ਮਹਿੰ ਉਰ ਹਰਖਾਵੈਂ।
 ਹਸਹਿੰ ਹੇਰਿ ਕਰਿ ਮਾਨ ਬਧਾਵੈਂ ॥੬॥
 ਸੁਨਿ ਭਗਤੂ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਪਾਇਨ।
 ਨਿਕਟਿ ਸੁ ਬੈਠਹਿ ਅਰਪਿ ਉਪਾਇਨ।
 ਜਬਿ ਡੇਰਾ ਲਖਿ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰੁ।
 ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕੋ ਸਮਾ ਬਿਚਾਰੁ ॥੭॥
 ਗਮਨਯੋ ਘਰ ਤੇ ਮਗ ਮਹਿੰ ਆਯੋ।
 -ਤਨ ਕੋ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਨਿਯਰਾਯੋ-।

ਇਹ ਮਨ ਜਾਨਿ ਬਿਚਾਰਤਿ ਭਯੋ।
 -ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਾਕ ਬਾਰ ਬਹੁ ਕਿਯੋ ॥੮॥
 ਚਰਖਾ ਕਰਹੁ ਸਹੇਰਨਿ ਕੋਈ*।
 ਕੈਸੇ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੁਇ ਹੈ ਸੋਈ।
 ਕਰਿਬੋ ਬਨਹਿ ਮੋਹਿ ਕਹੁ ਸਾਚਾ।
 ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਗੁਰ ਹਸਤਿ ਉਬਾਚਾ ॥੯॥
 ਅਬਿ ਕੈ^੧, ਮਮ ਤਨ ਤਜਿਬੋ ਹੋਇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਨਿ ਬਜਾਹ ਭਲ ਜੋਇ^੨।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਰਹਿ ਜੈ ਹੈ ਅਧ ਮਾਂਹਿ^੩।
 ਇਮ ਮੋ ਕਹੁ ਕਬਿ ਨੀਕੋ ਨਾਂਹਿ- ॥੧੦॥
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਮਗ ਮਹਿ ਚਿਤਵਤ ਆਵਤਿ।
 ਦੇਖਯੋ ਏਕ ਖੇਤ ਮਨ ਭਾਵਤਿ।
 ਪਾਕਨ ਲਗਯੋ ਬਾਜਰਾ^੪ ਤਹਾਂ।
 ਮਿਲੇ ਬਿਹੰਗਮ ਚੁਗਿਬੇ ਜਹਾਂ ॥੧੧॥
 ਦ੍ਰਾਦਸ ਬਰਖਨਿ ਕੀ ਇਕ ਕੰਨਜਾਂ।
 ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ ਸਪੰਨਜਾਂ।
 ਕਰਤਿ ਉਡਾਵਨ ਖਗ ਸਮੁਦਾਇਆ।
 ਖੇਤ ਪਕਾਵਤਿ ਚੁਗਨਿ ਬਚਾਇਆ ॥੧੨॥
 ਤਿਸੇ ਬਿਲੋਕਤਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਆਈ।
 -ਇਹ ਰਾਹਕ ਕੀ ਸੁਤਾ ਸੁਹਾਈ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਬਾਕ ਸਫਲ ਕਰਿ ਦੈ ਹੋਂ।
 ਇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਬਜਾਹ ਕਰਿ ਲੈਹੋਂ- ॥੧੩॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਬ੍ਰਿੱਧ ਬਹੁ ਭਾਈ।
 ਹਾਥ ਲਸ਼ਟਕਾ ਚਲਤਿ ਟਿਕਾਈ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਮਗ ਮਹਿ ਪਗ ਡਾਲਤਿ।
 ਜਬਿ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਿਸ ਕੇ ਚਾਲਤਿ ॥੧੪॥
 ਉਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰੀ ਤਿਸ ਹੇਰਾ।
 ਫੇਰੇ ਫਿਰਨ ਹੇਤੁ ਕਹਿ ਫੇਰਾ।

*ਪਾ:-ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਬਾਕ ਕਹਿ ਜੋਬੀ।

^੧ਹੁਣ ਦੀ ਵਾਰ। ਐਤਕੀ।

^੨ਇਸ ਲਈ (ਹੁਣ) ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਭਲੀ ਗਲ ਹੈ।

^੩ਭਾਵ ਵਾਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

^੪ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਮੌਸਮ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਅੰਤ ਸੀ।

‘ਬੂਟ ਕਾਸ^੧ ਕੋ ਅਹੈ ਉਗਾਹ।
 ਇਸ ਤਿਯ ਸੰਗ ਕਰੋਂ ਮੈਂ ਬਜਾਹ ॥੧੫॥
 ਭਈ ਭਾਰਜਾ ਮੇਰੀ ਅਬੈ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਖਗ ਆਨਿ ਸੁਨਹੁੰ ਇਹ ਸਭੈ*।’
 ਕਾਸ ਬੂਟ ਕੇ ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮਾਂਹਿ।
 ਫੇਰ ਲਸ਼ਟਕਾ ਜਿਮ ਹੁਇ ਬਜਾਹ ॥੧੬॥
 ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਂ ਕਹੁ ਗਿਰਾ ਸੁਨਾਈ।
 ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਸੁਨਤਿ ਲਜਾਈ।
 ਕਛੂ ਨ ਬੋਲੀ ਤੂਸਨਿ ਠਾਨੀ।
 ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਚਿਤਵਤਿ ਸੁਨੀ ਜੁ ਬਾਨੀ ॥੧੭॥
 ਭਾਈ ਮਗ ਚਲਿ ਪਰਜੋ ਅਗਾਰੀ।
 ਆਯੋ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਮਝਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਹਾਵਤਿ ਗਾਦੀ।
 ਦਰਸ ਬਿਲੋਕਿ ਭਯੋ ਅਹਿਲਾਦੀ ॥੧੮॥
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਬੈਠਜੋ ਪਾਸ।
 ਕਹਿਜੋ ਗੁਰੂ ਕੁਛ ਠਾਂਨਤਿ ਹਾਸ।
 ‘ਆਵਹਿ ਭਾਈ! ਬ੍ਰਿਧ ਬਯ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਰਜੋ ਸਹੇਰਨਿ ਘਰ ਕੈ ਨਾਂਹੀ? ॥੧੯॥
 ਨਿਰਬਲ ਅਬਿ ਸਰੀਰ ਹੁਇ ਗਯੋ।
 ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਰਸ ਬਹੁ ਨਿਤ ਲਯੋ।
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਮਗ ਆਵਹੁ ਚਲੇ।
 ਅਬਿ ਭੀ ਤਪ ਮਹਿੰ ਚਿਤ ਹੈ ਭਲੇ ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਭਗਤੂ ਭਾਖਾ।
 ‘ਸਦਾ ਆਪ ਕੀ ਸਫਲਤਿ ਕਾਂਖਾ।
 ਬਜਾਹ ਪੰਥ ਮਹਿੰ ਮੈਂ ਕਰਿ ਆਵਾ।
 ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਿਕ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਾ’ ॥੨੧॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਸੇ ਅਧਿਕ ਗੁਰ ਪੁਰੇ।
 ‘ਭਗਤੂ ਸਿੱਖ ਮਹਾਂ ਗੁਨ ਰੂਰੇ।

^੧ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਘਾਹ, ਕਾਹੀ।

*ਜਾਣ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਕਲਯਾਨ ਵੀ ਇਸ ਕੌਤਕ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਨਾਮ ਰਸੀਆ ਤੇ ਭਾਈ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰਤਿ ਪੂਰੇ ਸਤਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰਾ ਸਤਵੰਤੀ ਤੇ ਜਤੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਕੇਰਿ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਰਾਖਹੁ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ ਮੁਖਿ, ਜਸੁ ਅਭਿਲਾਖਹੁ^੧ ॥੨੨॥
 ਪੁਨ ਮੇਲਾ ਬੈਸਾਖੀ ਕੇਰਾ।
 ਆਇ ਮਿਲਜੋ ਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਘਨੇਰਾ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨ ਲਗੇ ਅੰਬਾਰਾ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਹਿ ਲਹੇ ਸੁਖਸਾਰਾ ॥੨੩॥
 ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਲਗਿ ਮੇਲਾ ਰਹਯੋ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨ ਲਹਯੋ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਦਨ ਗਏ ਪੁਨ ਸਾਰੇ।
 ਪਾਇ ਕਾਮਨਾ ਸੁਜਸੁ ਉਚਾਰੇ ॥੨੪॥
 ਜਾਨਿ ਅੰਤ ਤਨ ਕੋ ਤਬਿ ਭਾਈ।
 ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਰਹਯੋ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪਰ ਕਰਿ ਰਹਯੋ।
 ਅਤੀਸਾਰ ਕੋ ਸੰਕਟ ਲਹਯੋ ॥੨੫॥
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਸਿਖ ਉਰ ਬਿਸਮਾਏ।
 -ਇਨਹੁ ਕਸ਼ਟ ਕਯੋਂ ਦੀਰਘ ਪਾਏ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੈਂਕਰੇ ਅਹੈਂ^੨।
 ਹਿਤ ਪਰਲੋਕ ਭਰੋਸੇ ਰਹੈ- ॥੨੬॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੇਤਿਕ ਮਿਲੇ।
 ਜਿਹ ਠਾਂ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ਕੋ ਚਲੇ।
 ਦੇਖਯੋ ਅਤੀਸਾਰ ਕੋ ਰੋਗ।
 ਦੁਰਬਲ ਦੇਹਿ ਰਹਯੋ ਦੁਖ ਭੋਗ ॥੨੭॥
 ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਢਿਗ ਜਾਇ।
 ਬੂਝਨਿ ਲਗੇ ਹੋਇ ਸਮੁਦਾਇ।
 'ਤੁਮ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਪੂਰਨ ਅਹੋ।
 ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਕਿਮ ਬਡ ਦੁਖ ਲਹੋ? ॥੨੮॥
 ਸਿੱਖ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਰਾਵਰ ਕੇਰੇ।
 ਸੋ ਸਹਾਇਤਾ ਚਹੈਂ ਅਗੇਰੇ^੩।

^੧ਗੁਰ ਜਸ ਦੇ ਅਭਿਲਾਖੀ ਹੈ।

^੨ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਜੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਨ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਜਾ ਦਾਤਾ ਸਨ।

^੩ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਤੁਮ ਸਕੇ ਨ ਅਪਨਿ ਹਟਾਇ।
 ਕਿਮ ਦਾਸਨਿ ਕੇ ਬਨਹੁ ਸਹਾਇ? ॥੨੯॥
 ਸੁਨਿ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਹਮ ਨੇ ਜਾਨਿ ਇਤੋ ਦੁਖ ਲਹਯੋ।
 ਗੋ ਧਨ^੧ ਲੂਟ ਲੂਟ ਬਹੁ ਲਯਾਏ।
 ਹਮਰੇ ਸਿਖ ਬਿਰਾੜ ਸਮੁਦਾਏ ॥੩੦॥
 ਤਿਨ ਧੇਨਨਿ ਕੋ ਦੁਗਧ^੨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਹਮ ਕੋ ਦੇਤਿ ਰਹੇ ਸਭਿ ਕਾਲਾ।
 ਸੋ ਲੇਖਾ ਅਬਿ ਇਹਾਂ ਨਿਬੇਰੈਂ।
 ਲੈ ਕਰਿ ਗਮਨਹਿ ਨਾਂਹਿ ਅਗੇਰੇ ॥੩੧॥
 ਨਿਰਮਲ ਹੁਇ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਇੰ।
 ਨਿਜ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਬਨਹਿ ਸਹਾਇ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ।
 ‘ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਧੰਨ’ ਅਲਾਯੋ ॥੩੨॥
 ਇਮ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਦੁਖ ਕੋ ਪਾਇ।
 ਅਤੀਸਾਰ ਨਿਤ ਚਲਯੋ ਸੁ ਜਾਇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰਤਿ ਤਨ ਕੋ ਤਯਾਗਾ।
 ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਯਹੁ ਬਡਭਾਗਾ ॥੩੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਸੰਗਿ ਮਸੰਦ ਦਾਸ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਦਾਹਿ ਦੇਨਿ ਕੀ ਕੀਨਸਿ ਤਯਾਰੀ।
 ਰਚਯੋ ਬਿਬਾਨ ਲਾਇ ਧਨ ਭਾਰੀ ॥੩੪॥
 ਨਗਨ ਚਰਨ ਤੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੇ।
 ਵਹਿਰ ਗਏ ਮਿਲਿਗੇ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।
 ਕਾਸ਼ਟ ਸੰਚੈ ਕਰਿ ਇਕ ਠਾਇ।
 ਦਿਯੋ ਚਿਖਾ ਪੁਰ ਪੁਨ ਪੌਢਾਇ ॥੩੫॥
 ਭਏ ਤਯਾਰ ਲਾਂਬੂ ਕੇ ਹੇਤੁ।
 ਨਿਜ ਸਿਖ ਕੋ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤ।
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਸਿਖ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ।
 ਕਰੈਂ ਹਟਾਵਨਿ, ‘ਹੇ ਸੁਖਕੰਦ! ॥੩੬॥

^੧ਗਊਆਂ ਰੂਪੀ ਧਨ।

^੨ਦੁੱਧ।

ਕਰਹੁ ਅਪਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਦੈ ਲਾਂਬੂ ਸਿਖ ਹੈ ਜੁ ਬਿਸਾਲਾ।^੧
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹਯੋ 'ਉਚਿਤ ਹੈ ਹਮ ਕੋ।
 ਇਸ ਕੀ ਸੁਧਿ ਨਾਂਹਿਨ ਕੁਛ ਤੁਮ ਕੋ ॥੩੭॥
 ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਅੰਸ਼^੧ ਜਨਮ ਇਹ ਧਾਰੇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਪਛਾਨੋ।
 ਲਾਂਬੂ ਦੇਨਿ ਭਲੇ ਮਨ ਮਾਨੋ' ॥੩੮॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹਿਤ ਧਰਯੋ।
 ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਦਾਹੁ ਸੋ ਕਰਯੋ।
 ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਧਿ ਨਾਲ।
 ਕੀਨਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਿਲਾਲ^੨ ॥੩੯॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿ ਨਿਜ ਥਲ ਆਏ।
 ਬੈਠਿ ਜਥੋਚਿਤ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸੁਜਸੁ ਕਹਯੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਪ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੇਤਿ ਹਤਿ ਪਾਪ ॥੪੦॥
 ਇਮ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਸੇ ਮਦ ਧਾਰਿ।
 ਬਹੁਰ ਕੂਚ ਕੀਨੋ ਨਿਜ ਡੇਰਾ।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ ਚਹਤਿ ਚਿਤ ਹੇਰਾ ॥੪੧॥
 ਧੌਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰਤਿ ਚਲਿ ਆਗੇ।
 ਸਾਥ ਮਸੰਦ ਸਿੱਖ ਬਡਭਾਗੇ।
 ਦੈ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋ ਸੈ ਭਟ ਸੰਗ।
 ਚਢਿ ਕਰਿ ਚੰਚਲ ਚਲਹਿ ਤੁਰੰਗ ॥੪੨॥
 ਉਡਹਿ ਧੂਲ ਛਾਦਹਿ ਅਸਮਾਨ।
 ਹੋਤਿ ਹਿਰੇਖਾ ਹਯਨਿ ਮਹਾਨ।
 ਗ੍ਰਾਮ ਮੁਕੰਦ ਪੁਰਾ ਇਕ ਥਾਨ*।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਹਿ ਉਤਰੇ ਆਨਿ ॥੪੩॥

^੧ਕਲਾ, ਆਤਮ ਸੱਤਯਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਣਕਾ। ਯਥਾ:- 'ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਰਾਮ ਕੀ ਅੰਸੂ।'

^੨ਜਲ (ਨਾਲ)।

*ਠੀਕ ਪਤਾ ਇਹ ਹੈ:-ਹਕੀਮਪੁਰ ਮੁਕੰਦ ਪੁਰ ਗ੍ਰਾਮੋ ਕੇ ਮੱਧਯ ਫਗਵਾੜੇ ਸੋ ਦਸ ਕੋਸ ਪੂਰਬ-ਨਾਨਕ ਸਰ।

[ਪਾ:-ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁ: ਤੀਰਥ ਸੰਰਹਿ]

ਦਿਨ ਕੇਤਿਕ ਰਹਿ ਤਹਾਂ ਬਿਤਾਏ।
 ਗਾਡੇ ਕਿਲਕ^੧ ਬਿਰਛ ਹੁਇ ਆਏ।
 ਅਬਿ ਲੋ ਤਹਾਂ ਖਰੀ ਤਰੁ ਬਨੀ^੨।
 ਹਮ^੩ ਨੇ ਕਰੀ ਨਿਹਾਰਨਿ ਘਨੀ ॥੪੪॥
 ਕੂਚ ਕਹਜੋ ਤਹਿ ਤੇ ਚਢਿ ਚਲੇ।
 ਸਤੁਦ੍ਰਵ ਸਲਿਤਾ ਉਤਰੇ ਭਲੇ।
 ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਕਰੇ ਮੁਖ ਆਏ।
 ਜਿਤਹੁੰ^੪ ਪਿਤਾਮਾ ਜੰਗ ਮਚਾਏ ॥੪੫॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਭਾਈ ਭਗਤੂ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚਤੁਰਜੋ ਅੰਸੂ ॥੪॥

^੧ਕਿੱਲੇ।

^੨ਬੁੱਛਾ ਦੀ (ਮਾਨੋਂ) ਵਾੜੀ ਹੁਣ ਤਕ ਖੜੀ ਹੈ।

^੩ਭਾਵ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ।

^੪ਜਿੱਧਰ।

੫. [ਕੌੜੇ ਤੇ ਮਰੁਜਕੇ ਰਾਹਕ]

੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੬

ਦੋਹਰਾ: ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭੇ,
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।
ਰਾਹਕ ਕੌੜੇ ਜਹਿ ਬਸਹਿ,
ਮਿਲਿ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕਰਿ ਕੀਨਸਿ ਡੇਰੇ।
ਲਸਕਰ ਸੰਗ ਤੁਰੰਗ ਬਡੇਰੇ।
ਦੋਇ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋਇ ਸੈ ਰਹੈਂ।
ਬਲੀ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਭਟ ਅਹੈਂ ॥੨॥

ਗੁਰ ਆਗਵਨ ਦੇਸ਼ ਨਰ ਤਾਹੂ।
ਸੇਵਾ ਹੇਤ ਆਇਗੇ ਪਾਹੂ।
ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਆਏ।
ਲਲਾਬੇਗ ਕੰਬਰ ਜਬਿ ਘਾਏ ॥੩॥

ਤਬਿ ਮੇਲਾ ਇਕ ਲਗਯੋ ਬਡੇਰਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ^੧ ਗਮਨੇ ਹੁਤੇ ਅਖੇਰਾ।
ਸੁਨਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਤਿਤ ਦਿਸਿ ਆਏ।
ਹਿਤ ਦਰਸਨ ਕੇ ਨਰ ਉਮਡਾਏ ॥੪॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦਨ ਬਹੁ ਕਰੈਂ।
ਸਸਤ੍ਰ ਸਹਤ ਪਿਖਿ ਆਨੰਦ ਧਰੈਂ।
ਤਬਿ ਇਹ ਕੌੜੇ ਰਾਹਕ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਕਰਹਿ ਮਾਲਕੀ ਵਧਹਿ ਬਿਲੰਦ ॥੫॥

ਕੁਲ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤ ਮਿਲਹਿ ਸਮੁਦਾਇ।
ਸਭਿ ਪਰਿ ਅਪਨੋ ਹੁਕਮ ਚਲਾਇੰ।
ਮੇਲੇ ਬਿਖੈ ਓਜ ਦਿਖਰਾਵਤਿ।
ਨਿਜ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰਿ ਚਲਾਵਤਿ ॥੬॥

ਸੇ ਭੀ ਲਖਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਢਿੰਗ ਆਏ।
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।
ਹਿਤ ਦਰਸਨ ਕੇ ਖਰੇ ਅਗਾਰੀ।
ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਰੁ ਆਯੁਧਾਰੀ ॥੭॥

ਤਿਨ ਕੀ ਦਸਾ ਬਿਲੋਕ ਗੁਸਾਈਂ।

^੧ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ।

ਜੋ ਸਮੁਦਾਇ ਖਰੇ ਅਗੁਵਾਈ।
 ‘ਕਿਸ ਕੋ ਇਸ ਥਲ ਮਹਿ ਲਗਿ ਮੇਲਾ?
 ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਭਯੋ ਸਕੇਲਾ?’ ॥੮॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੋਲੇ ਰਾਹਕ ਕੌਰੇ।
 ‘ਹਮਰੋ ਬਡੋ ਭਯੋ ਇਸ ਠੌਰੇ।
 ਬਰਕਤਵੰਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਚਿਤ ਬਾਂਛਤਿ ਕੋ ਦੇ^੧ ਸਭਿ ਕਾਲਾ ॥੯॥
 ਤਿਸ ਕੋ ਇਹ ਮੇਲਾ ਲਗਿ ਭਾਰੀ।
 ਮਿਲੈਂ ਆਨਿ ਕਰਿ ਜੋ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਨਹਿ ਅਰੁ ਦੇਤਿ।
 ਨਰ ਤੇ ਅਪਨਿ ਉਪਾਇਨਿ ਲੇਤਿ^੨’ ॥੧੦॥
 ਇਮ ਜਬਿ ਬੋਲੇ ਸਹਤ ਬਡਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਮੁਸਕਾਇ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਬੁਝੇ ਬਹੁਰ ‘ਕਹਾਂ ਅਬਿ ਸੋਈ?
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਾਂਛਤਿ ਲੇ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥੧੧॥
 ਕਿਤ ਬੈਠਯੋ ਸੋ ਬਡੋ ਤੁਮਾਰਾ?
 ਲੇਤਿ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਜਥਾ ਉਚਾਰਾ।’
 ਸੁਨਿ ਰਾਹਕ ਕੌਰੇ ਪੁਨ ਕਹੈਂ।
 ‘ਸਭਿ ਮੇਲੇ ਮਹਿ ਪੂਰਨ ਅਹੈ ॥੧੨॥
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਸਭਿਨਿ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇਤਿ।
 ਤਿਸ ਹਿਤ ਬੰਦਤਿ ਸੋ ਨਿਜ ਲੇਤਿ।
 ਨਿਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਰਹਯੋ ਸਮਾਇ।
 ਮਾਨਵ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕ ਗੁਨ ਗਾਇੰ’ ॥੧੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨਾ।
 ਗਨ ਰਾਹਕ ਕੋ ਮੂਰਖ ਜਾਨਾ।
 ਤਿਨ ਸਭਿ ਮਹਿ ਜੋ ਨਰ ਪਰਧਾਨਾ।
 ਅੱਗੂ ਖਰੋ ਪਿਖਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ ॥੧੪॥
 ‘ਮੂੰਦ ਬਿਲੋਚਨ ਰਿਦੇ ਜਨਾਵੈ^੩।

^੧ਭਾਵੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

^੨ਤਿਸਨੂੰ (ਜੋ ਕੋਈ) ਹਿਤ (ਨਾਲ) ਬੰਦਨਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ (ਉਸ ਤੋਂ) ਆਪਣੀਆਂ (ਕਾਮਨਾਂ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

^੩(ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ) ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ।

ਅਬਹਿ ਤਾਂਹਿ ਕੋ ਤੋਹਿ ਦਿਖਾਵੈਂ।
 ਦੇਖਿ ਲੀਜਿਯਹਿ ਅਪਨਿ ਵਡੇਰਾ।
 ਜੋ ਮੇਲੇ ਮਹਿ ਰਮਯੋ ਜਿਠੇਰਾ' ॥੧੫॥
 ਮਾਨਿ ਬੈਨ ਕੋ ਮੂੰਦੇ ਨੈਨ।
 ਛਟੀ ਜੁ ਕਰ ਮਹਿ ਕਰੁਣਾ ਐਨ।
 ਜਬਿ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਧਾਰਨ ਕਰੀ।
 ਅਪਨਿ ਬਡੇ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਰੀ ॥੧੬॥
 ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਧਰਿ ਮਰਿ ਮਰਿ ਗਯੋ।
 ਅਬਿ ਤਨ ਕਾਕ ਪਹਾਰੀ ਭਯੋ।
 ਇਕ ਉਚੀ ਰੋਰੀ ਪਰ ਸੋਇ।
 ਰਹਯੋ ਬੈਠਿ ਸੁਧ ਜਾਂਹਿ ਨ ਕੋਇ ॥੧੭॥
 ਅਬਿ ਐਸੀ ਸੁਧ ਉਰ ਹੁਇ ਆਈ।
 ਪੁਨ ਬੂਝਨਿ ਕੀਨਸਿ ਗੋਸਾਈਂ।
 'ਕਹੁ ਅਬਿ ਕਿਸ ਥਲ ਤੋਹਿ ਬਡੇਰੋ?
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਉ ਜਥਾ ਬਿਧਿ ਹੇਰੋ' ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਤਾਂਹਿ ਬਤਾਯੋ।
 'ਹਮਰੇ ਬਡੇ ਕਾਕ ਤਨ ਪਾਯੋ।
 ਉਚੀ ਰੋੜੀ ਪਰ ਅਬਿ ਬੈਸਾ।
 ਅਹੈ ਪਹਾਰੀ ਬਾਇਸ ਜੈਸਾ^੧' ॥੧੯॥
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਬੂਝਯੋ 'ਇਸ ਥਲ ਮੇਲਾ।
 ਕਹੁ ਕਿਸ ਕੋ ਬਡ ਭਯੋ ਸਕੇਲਾ?'
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਬਿ ਕਹੀ।
 'ਭੇਡ ਚਾਲ ਲੋਕਨਿ ਕੀ ਲਹੀ ॥੨੦॥
 ਜਿਤ ਦਿਸਿ ਏਕ ਭੇਡ ਚਲਿ ਜਾਇ।
 ਦੇਖਤਿ ਸਗਰੀ ਧਾਇ ਸਿਧਾਇੰ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਮੂਰਖ ਨਰ ਹੈਂ।
 ਪਿਖਿ ਚਲਿ ਜਾਇੰ, ਬਿਚਾਰ ਨ ਉਰ ਹੈ ॥੨੧॥
 ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਨਹਿ ਜਾਨਹਿ ਕਯਾ ਪਾਯ ਸਿਧਾਏ^੨।'
 ਕਹਯੋ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਜਬਹਿ ਹਵਾਲ।

^੧ਪਹਾੜੀ ਕਾਂ ਵਰਗਾ।

^੨ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਭਏ ਅਚੰਭੇ ਰਿਦੇ ਬਿਸਾਲ ॥੨੨॥
 ‘ਹਮ ਹੰਕਾਰ ਛੂਛ ਹੀ ਕਰਤੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਸ਼ਕਤਿ ਸਭਿ ਧਰਤੇ।
 ਜਿਨਹੁੰ ਬਡੇ ਕੇ ਜਨਮ ਦਿਖਾਯੋ।
 ਸਿਰ ਧਰ ਛਰੀ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਜਨਾਯੋ’ ॥੨੩॥
 ਮਹਿੰਮਾ ਅਧਿਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਾਨੀ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਰਿਦੇ ਸਭਿਨਿ ਹੀ ਠਾਨੀ।
 ਭੂਮ ਰਾਜ ਕੋ ਤਉ ਹੰਕਾਰ^੧।
 ਮਨ ਮੈਂ ਰਾਖਯੋ, ਨਹਿੰ ਨਿਰਵਾਰਿ^੨ ॥੨੪॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਿ ਅਖੇਰ ਗੇ ਡੇਰੇ।
 ਉਤਰਿ ਬਿਰੇ ਪੁੰਯਕ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 ਰਾਹਕ ਕੋਰੇ ਮਿਲਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਗੁਰ ਮਹਿੰਮਾ ਲਖਿ ਕਰਿ ਮਨ ਭਾਏ ॥੨੫॥
 ਸਕਲ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੋਇ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜਹਾਂ ਸੁਹਾਏ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਨਿਕਟਿ ਬਿਰੇ ਹੈਂ।
 ਕੁਛੁਕ ਉਪਾਇਨ ਅੱਗੂ ਧਰੇ ਹੈਂ ॥੨੬॥
 ਭੂਮ ਮਾਲਕੀ ਅਪਨੀ ਜਾਨੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਉਰ ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਨੇ।
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਜਾਨੀ।
 ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਜਿਮ ਕਿਨ ਠਾਨੀ ॥੨੭॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਰਾਹਕ ਕਹੈਂ।
 ‘ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰਿ ਰਾਵਰ ਅਹੈਂ।
 ਸਿੱਖ ਆਪਨੇ ਹਮੈ ਬਨਾਵਹੁ।
 ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁ ਪਥ ਚਲਾਵਹ ॥੨੮॥
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿਖ ਅਪਰ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਹਮ ਭੀ ਬਨਹਿੰ ਤਥਾ ਅਨੁਸਾਰੇ।
 ਦੇਤੇ ਰਹਿੰ ਉਪਾਇਨ ਸਦਾ।
 ਬਨਹੁ ਸਹਾਇਕ ਤੁਮ ਜਦ ਕਦਾ’ ॥੨੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਲਖਿ ਤਿਨ ਖੋਟੇ।

^੧ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹੰਕਾਰ।

^੨ਦੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ।

ਉਰ ਹੰਕਾਰੀ ਬਹੁ ਮਤ ਮੋਟੇ।
 ਕਹੜੇ ਕਿ 'ਹਮ ਨਹਿ ਸਿੱਖ ਬਨਾਵੈਂ।
 ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੁਮ ਕੋ ਨਹਿ ਪਾਵੈਂ ॥੩੦॥
 ਸਿੱਖੀ ਪਦ ਲੇ ਨਿਰਹੰਕਾਰੀ।
 ਕਬਹੁ* ਨ ਬਨਹਿ ਬਿਸਾਲ ਬਿਕਾਰੀ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਹੋਹਿ ਸਹਾਯਕ ਸਦਾ।
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਦੁਖ ਲਹਹਿ ਨ ਕਦਾ ॥੩੧॥
 ਤੁਮ ਤੇ ਲੇਨਿ ਉਪਾਯਨ ਜੋਈ।
 ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਚਾਹ ਨ ਕੋਈ।
 ਤੁਮਰੀ ਵਸਤੁ ਅਕੋਰ ਨ ਲੇਹੀਂ।
 ਅਪਨੀ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਨਹਿ ਦੇਹੀਂ' ॥੩੨॥
 ਇਮ ਜਬਾਬ ਜਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦਯੋ।
 ਨਹੀਂ ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੁਇ ਪੁਨ ਪਦ ਲਯੋ।
 -ਅਵਿਨੀ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਹਮ ਅਹੈਂ-।
 ਇਸ ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਅਫਰੇ ਰਹੈਂ ॥੩੩॥
 ਧਰੇ ਮੌਨ ਨਿਜ ਘਰ ਕੋ ਗਏ।
 ਨਹਿ ਬਡ ਭਾਗ ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ ਭਏ।
 ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਹਟਾਏ।
 ਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਸਿੱਖ ਬਨਾਏ ॥੩੪॥
 ਤਿਸ ਥਲ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਡੇਰਾ ਦਿਯੋ ਲਗਾਇ।
 ਕੁਲ ਮਰਾਜ ਕੇ ਰਾਹਕ ਜੇਈ।
 ਸਿਰਕੀ ਬਾਸ ਪਰੇ ਗਨ ਤੇਈ ॥੩੫॥
 ਬਸਯੋ ਚਹੈਂ ਕਿਸ ਥਲ ਮਹਿ ਸੋਇ।
 ਨਹੀਂ ਸਥਿਰਤਾ ਕਿਤਹੁੰ ਹੋਇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨੇ ਜਬਿ ਆਏ।
 ਮਿਲਨਿ ਗਏ ਹੁੈ ਕੈ ਸਮੁਦਾਏ ॥੩੬॥
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਿ ਅਰਪਿ ਉਪਾਇਨ
 ਆਨਿ ਲਗੈ ਤਤਛਿਨ ਗੁਰ ਪਾਇਨਿ।
 'ਬਡੇ ਭਾਗ ਅਬਿ ਭਏ ਹਮਾਰੇ।
 ਦਰਸ ਆਪ ਕੋ ਨਿਕਟਿ ਨਿਹਾਰੇ' ॥੩੭॥

*ਪਾ:-ਬਹੁਰੁ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੁਸ਼ਲ ਬੁਝ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕੀ।
 ਆਸ਼੍ਰਾਸਨ^੧ ਕਰਿ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਬਚਨ ਕੀ।
 ਸਿੱਖ ਆਪਨੇ ਸਕਲ ਬਨਾਏ।
 ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਭਲੇ ਮਗ ਪਾਏ ॥੩੮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਿਤ ਕਰੈਂ।
 ਸੇਵਹਿ ਰਿਦੇ ਕਾਮਨਾ ਧਰੈਂ।
 ਬੈਠਹਿ ਨਿਕਟਿ ਸਦੀਵ ਸੁ ਆਏ।
 ਜਿਮ ਭੂਪਤਿ ਚਾਕਰ ਕੇ ਭਾਏ^੨ ॥੩੯॥
 ਕਬਿ ਕਬਿ ਕੌਰੇ ਗੁਰ ਦਰਸੰਤੇ।
 ਨਿਰ ਹੰਕਾਰ ਨ ਨੰਮ੍ਰਿ ਬਨੰਤੇ।
 ਸਿੱਖੀ ਪਦ ਨਹਿ ਦਿਨਸਿ ਤਿਨ ਕੋ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਲਖਿ ਬਿਕਾਰ ਬਡ ਮਨ ਕੋ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਕੌਰੇ ਰਾਹਕ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਪੰਚਮੇ ਅੰਸੂ ॥੫॥

^੧ਦਿਲਾਸਾ ਸੰਸੰ: ਆਸ਼੍ਰਾਸਿਨ।

^੨ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਾ ਕੋਲ ਨੌਕਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।

੬. [ਮਰੁਜ ਕੇ ਤੇ ਕੌੜੇ ਰਾਹਕ]

ਪੁ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨

ਦੋਹਰਾ: ਬੀਤੇ ਕੇਤਿਕ ਦਯੋਸ ਤਹਿ, ਟਿਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਜੇ, ਸਿੱਖ ਬਨਹਿ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਰਾਹਕ ਜੇ ਮਰੁਜ ਕੇ ਅਹੈਂ।
ਤਿਨ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤਿ ਗੁਰ ਰਹੈ।
ਨਹਿ ਕੌੜੇ ਤਿਨ ਆਦਰ ਕਰੈਂ।
ਸਭਾ ਮਾਂਹਿ ਤਿਨ ਕੋ ਪਰਹਰੈ^੧ ॥੨॥
^੨‘ਇਹ ਪਰਦੇਸੀ ਕਿਤ ਤੇ ਆਏ।
ਕਰਹਿ ਗੁਜਰ ਬੈਠੇ ਇਸ ਥਾਂਏ।’
ਤਿਨ ਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰਤਿ ਸਦ ਰਹੈਂ।
ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਮੁਖ ਵਾਕਨਿ ਕਹੈਂ ॥੩॥
ਰਹਿ ਮਰੁਜ ਕੇ ਸਿਰਕੀ ਬਾਸ^੩।
^੪ਨਿਜ ਛਿਤ ਛਿਨ ਕਿਤ ਕਰਹਿ ਅਵਾਸ।
ਬਸਯੋ ਚਹੈਂ, ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਾਂਹੀ।
ਅਵਿਨਿ ਜਹਿ ਅਪਨਾਇ ਬਸਾਹੀ^੪ ॥੪॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮਹੁ ਲਾਗੇ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤੇ ਮਨ ਅਨੁਰਾਗੇ।
ਜਹਿ ਕੌਰਨਿ ਇਕ ਕੂਪ ਲਗਾਯੋ।
ਤਹਿ ਤੇ ਸਭਿਹਿਨਿ ਜਲ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥੫॥
ਸਭਿ ਮਰੁਜ ਕੇ ਰਾਹਕ ਜੇਯ।
ਇਨ ਕੀ ਹੁਤੀ ਭਾਰਜਾ, ਸੇਯ^੫।
ਤਿਸੀ ਕੂਪ ਤੇ ਆਨਤਿ ਥਾਰੀ।
ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਗਮਨਤਿ ਹੈਂ ਤਹਿ ਸਾਰੀ ॥੬॥
ਭਰਹਿ ਕੂਪ ਤੇ ਘਟ ਲੈਂ ਆਵੈਂ।
ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਿਵਹਾਰ ਚਲਾਵੈਂ।
ਤਿਹ ਠਾਂ ਕੌਰੇ ਤਰੁਨ ਜਿ ਨਰ ਹੈਂ।

^੧ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।^੨ਕੌੜੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ।^੩ਸਿਰਕੀ ਵਾਸ ਹੋਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮਰੁਜ ਕੇ।^੪ਆਪਣੀ ਭੋਂ ਖੁੱਸ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿਤੇ (ਹੋਰਥੇ) ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਸਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿਸੀਂ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਨਾ ਕੇ ਵਸਾ ਲੈਣ।^੫ਓਹ (ਇਸਤ੍ਰੀਆ) ਬੀ।

ਬਿਰਹਿੰ ਕੂਪ ਪਰ ਸੋ ਇਮ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥੭॥
 ਤਰਨੀ ਤੇ ਸੋ ਦਾਮ^੧ ਖਿਚਾਵੈਂ।
 ਚੜ੍ਹੇ ਉਪਰ ਜਲ ਕੋ ਨਿਕਸਾਵੈਂ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਪਰਸ਼ ਸਰੀਰਨਿ ਅੰਗ।
 ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕੋ ਕਹਿੰ ਬਾਕ ਅਨੰਗ^੨ ॥੮॥
 ਹਸਹਿੰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਹਿੰ ਮਨ ਭਾਏ।
 ਬਿਨਾਂ ਲਾਜ ਤੇ ਬਾਕ ਸੁਨਾਏ।
 ਜਲ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸਹਹਿੰ ਸਭਿ ਨਾਰੀ।
 ਜੇ ਕੁਬਾਕ ਕਹਿੰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ॥੯॥
 ਅਪਰ ਥਾਨ ਜਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਬਿਨ ਜਲ ਤੇ ਨਹਿੰ ਜੀਵਨ ਪਾਂਹੀ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਪ ਚਲਿ ਜਾਇੰ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸੇ ਕੁਮਤਿ ਕਮਾਇੰ ॥੧੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਗਏ ਤਹਿੰ ਜਬੈ।
 ਇਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਵਤਿ ਭਾ ਤਬੈ।
 -ਨਵੀਂ ਬਧੂ ਤਿਨ ਕੈ ਇਕ ਆਈ।
 ਸੋ ਘਟ ਲੈ ਜਲ ਹੇਤੁ ਸਿਧਾਈ ॥੧੧॥
 ਕੂਪ ਸਥਾਨ ਤਰੁਨ ਨਰ ਖਰੇ।
 ਨਿਤ ਸਮ ਹਸਨਿ ਬੋਲਬੋ ਕਰੇ।
 ਗਈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਗਨ ਪਾਨੀ ਭਰਿਬੇ।
 ਘਟ ਕੋ ਭਰੇ ਟਿਕਾਵਨਿ ਕਰਿਬੇ ॥੧੨॥
 ਦਾਮ ਲਗੀ ਖੈਂਚਨਿ ਤਬਿ ਨਾਰੀ।
 ਨਰ ਅਸਵਾਰੀ ਭਯੋ ਪਿਛਾਰੀ।
 ਜਥਾ ਬੈਲ ਖੈਂਚਨਿ ਚਢਿ ਜਾਇ।
 ਤਿਮ ਅਰੂਢਿ ਕਰਿ ਅੱਗੂ ਚਲਾਇ ॥੧੩॥
 ਬਧੂ ਨਵੀਨ ਸੰਗ ਤਬਿ ਤੈਸੇ।
 ਕਰਤਿ ਹਾਸ ਕੋ ਤਿਨ ਹੀ ਜੈਸੇ।
 ਕਰਿ ਸਪਰਸ਼ ਤੇ ਕ੍ਰੁਧਤਿ ਹੂੈ ਕੈ।
 ਘਟ ਕੋ ਝਟਕ ਪਟਕਬੋ ਕੈ ਕੈ ॥੧੪॥

^੧ਲੱਜ, ਰੱਸਾ।

^੨ਭਾਵ ਐਸੇ ਵਾਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇ
(ਅ) ਬਿਸਰਮੀ ਦੇ।

ਗਾਰੀ ਦੇਤਿ ਗਈ ਨਿਜ ਡੇਰੇ।
 ਸਭਿ ਤ੍ਰਿਯਨਿ ਸੋਂ ਕਹਿ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 ਕਰਜੋ ਧਿਕਾਰ ਨਰਨਿ ਕੈ ਤਾਈ।
 ‘ਕਹਾਂ ਆਪਨੀ ਲਾਜ ਗਵਾਈ ॥੧੫॥
 ਜਿਨ ਕੀ ਦਾਰਾ ਸੋਂ ਨਰ ਹਸੈਂ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਘਰ ਬਸੈਂ।
 ਖਰੇ ਕੂਪ ਪਰ ਕਹਤਿ ਕੁਵਾਕਨਿ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਅਪਜਸੁ ਹੈ ਸਭਿ ਸਾਕਨਿ ॥੧੬॥
 ਮੈਂ ਨਹਿ ਜੈਹੋਂ ਲਯਾਵਨਿ ਪਾਨੀ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਪਰਸ਼ਨਿ ਹਾਸ ਬਖਾਨੀ।
 ਹੈ ਨਿਰਲਾਜ ਨ ਜੀਵਨ ਆਛੇ।
 ਅਪਰ ਥਾਨ ਬਸਿਬੇ ਚਿਤ ਬਾਂਛੇ ॥੧੭॥
 ਇਹਾਂ ਰਹਨਿ ਕੋ ਧਰਮ ਨ ਕੋਈ।
 ਜਹਾਂ ਨਿਸ਼ੰਕੀ^੧ ਅਸ ਨਰ ਹੋਈਂ।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਤਿਨ ਨਿਸ਼ੁਰ ਬਾਨੀ।
 ਕਹੀ ਸਭਿਨਿ ਸੋਂ ਤਰਕ ਮਹਾਨੀ ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਸੰਕਟ ਪਾਵੈਂ।
 ਬਿਨ ਜਲ ਤੇ ਕੁਛੁ ਬਸ ਨ ਬਸਾਵੈ।
 ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਮਸਲਤ ਕੀਨਿ ਬਿਸਾਲਾ।
 ‘ਕਿਤ ਕੋ ਚਲਹਿੰ ਬਸਹਿੰ ਇਸ ਕਾਲਾ ॥੧੯॥
 ਬਿਨਾਂ ਬਾਸ ਤੇ ਨਹਿੰ ਗੁਜ਼ਾਰਨ।
 ਨਹਿੰ ਅਵਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਿਸ ਥਾਨ।
 ਰਾਹਕ ਕੋਰੇ ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਲੰਦ।
 ਕਰਹਿੰ ਵਧੀਕੀ ਮਿਲਿ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ’ ॥੨੦॥
 ਬਹੁਰ ਪਰਸਪਰ ਭਲੇ ਬਿਚਾਰਾ।
 ‘ਅਪਰ ਉਪਾਇ ਨ ਚਲਹਿੰ ਹਮਾਰਾ।
 ਉਤਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਹੋਇ ਸਕਹਿੰ ਹਮ ਥਾਂਇ ॥੨੧॥
 ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਬਲਵੰਤੇ।
 ਕਰਤਿ ਨ ਬਿਲਮਹਿੰ ਜਥਾ ਚਹੰਤੇ।
 ਸ਼ਰਨ ਪਰਨ ਕਰਿ ਲਿਹੁ ਤਿਨ ਮਰਜੀ।

^੧ਨਿਸ਼ੰਗ, ਬੇਸ਼ਰਮ।

ਗਰਜੀ ਹੋਇ ਗੁਜ਼ਾਰਹੁ ਅਰਜੀ^੧ ॥੨੨॥
 ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਕਿਤ ਕਰਹਿ ਬਸਾਵਨਿ।
 ਚਲਹਿ ਹੁਕਮ ਤਿਨ ਕੋ ਸਭ ਥਾਵਨਿ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਭਿ ਇਕੱਤ੍ਰ ਨਰ ਹੋਏ।
 ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਜੋਏ ॥੨੩॥
 ਪਦ ਅਰਬਿੰਦਨਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਮੋ।
 ਥਿਰਿ ਮਰੂਜ ਕੇ ਭੇ ਤਿਹ ਸਮੋ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਹਾਥ ਬੋਲੇ ਨਿਜ ਬਿਨਤੀ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਹਮਰੇ ਬਡ ਗਿਨਤੀ^੨ ॥੨੪॥
 ਬਿਨਾਂ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰਤਿ ਨ ਪਾਰ।
 ਰਹੇ ਬੂਡ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਧਾਰ^੩।
 ਨਹਿ ਬੈਠਨਿ ਕਹੁ ਅਵਿਨੀ ਪਾਵਹਿ।
 ਜਹਾਂ ਬਾਸ ਕਰਿ ਸਮੋਂ ਬਿਤਾਵਹਿ ॥੨੫॥
 ਇਤ ਕੌਰੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਧਰਾ ਮਾਲਕੀ ਕਰਹਿ ਬਨਾਇ।
 ਜੈਤ ਪਿਰਾਣਾ ਆਦਿਕ ਔਰ।
 ਰਾਖੀ ਸਭਿ ਸੰਭਾਰ ਕਰਿ^{*} ਠੌਰ ॥੨੬॥
 ਅਸ ਅਵਨੀ ਨਹਿ ਜਾਨੀ ਜਾਇ।
 ਜਹਿ ਬੈਠਹਿ ਹਮ ਗ੍ਰਾਮ ਬਨਾਇ।
 ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਗੁਨਵੰਤੇ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਅਧਿਕ ਆਪ ਬਲਵੰਤੇ ॥੨੭॥
 ਕਹਹੁ ਬਚਨ ਸਿਧ ਹੋਵਤਿ ਕਾਜ।
 ਕਹਹੁ ਤ ਕਯੋਂ ਨ ਹੋਹਿ ਮਹਾਰਾਜ।
 ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਕੈ ਹਮਹੁ ਬਸਾਵਹੁ।
 ਜਹਿ ਜਾਨਹੁ ਤਹਿ ਅਵਿਨਿ ਦਿਵਾਵਹੁ’ ॥੨੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਲਖੇ ਨਿਜ ਦਾਸ।
 ਬਸਹਿ ਖੇਦ ਜੁਤਿ ਸਿਰਕੀ ਬਾਸ।
 -ਜੇ ਕਿਤ ਧਰਾ ਪਾਇੰ ਹੁਇ ਗ੍ਰਾਮ^੪।

^੧ਲੋੜਵੰਦ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ।

^੨ਫਿਕਰ, ਸੋਚ।

^੩ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ।

^{*}ਪਾ:-ਕਹਿ।

^੪ਜੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵੱਸ ਪਵੇ।

ਰਹੈਂ ਸੁਖੈਨ ਕਰੈਂ ਨਿਜ ਧਾਮ- ॥੨੯॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਗੁਰ ਧੀਰਜ ਦੀਨਿ।
 ‘ਖੇਦ ਤੁਮਾਰੋ ਹਮ ਲਖਿ ਲੀਨਿ।
 ਲੈ ਦੈਹੈਂ ਅਵਿਨੀ ਹਿਤ ਬਾਸ^੧।
 ਕਰਹੁ ਗ੍ਰਾਮ ਅਪਨੋ ਬਿਨ ਤ੍ਰਾਸ’ ॥੩੦॥
 ਸੁਨਿ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਹਰਖਤਿ ਹੋਇ।
 ਬੇਲੇ ਪੁਨ ਕਰ ਬੰਦੇ ਦੋਇ।
 ਸਭਿ ਜਾਨਹੁ ਤੁਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਕਰਤਿ ਜਿਤਿਕ ਕੌਰੇ ਨਰ ਖਾਮੀ ॥੩੧॥
 ਸਹੀ ਨ ਜਾਇ ਬਿਸਾਲ ਖੁਟਾਈ।
 ਗਹੀ ਆਪ ਕੀ ਅਬਿ ਸ਼ਰਣਾਈ।
 ਜਲ ਕਾਰਨ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਇੰ ਹਮਾਰੀ।
 ਤਿਨ ਸੋਂ ਰਚਹਿੰ ਹਾਸ ਡਰ ਡਾਰੀ^੨’ ॥੩੨॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਏ।
 ਨਰ ਕੌਰੇ ਨਿਜ ਪਾਸ ਬੁਲਾਏ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਬੈਠੇ ਸਭੈ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਬਿਲੋਕਯੋ ਤਬੈ ॥੩੩॥
 ਅਹੈਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਲਵਾਨ ਬਡੇਰੇ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਉਰ ਅਹੰਕਾਰ ਘਨੇਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਉਚਾਰੇ।
 ‘ਰਾਹਕ ਜੇ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਸਾਰੇ ॥੩੪॥
 ਸਿਰਕੀਬਾਸ ਬਿਖੈ ਦੁਖਿਆਰੇ।
 ਬਿਨ ਧਰਨੀ ਨਹਿੰ ਧਾਮ ਉਸਾਰੇ।
 ਜਮ ਨਹਿੰ ਸਕੇ ਪਾਂਇ^੩ ਕਿਸ ਥਾਂਇ।
 ਆਏ ਅਬਹਿ ਬਾਸ ਨਹਿੰ ਪਾਇ ॥੩੫॥
 ਹਮਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ।
 ਪੰਚ ਹਲਨਿ ਕੀ ਅਵਿਨੀ ਦੀਜੈ।
 ਤਿਸ ਮੈਂ ਕਰਿ ਲੈਹੈਂ ਗੁਜਰਾਨ।
 ਬਸਹਿੰ ਸਦਨ ਕਰਿ ਸੁਖ ਕੋ ਮਾਨਿ’ ॥੩੬॥

^੧ਵੱਸਣ ਲਈ।

^੨ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ।

^੩ਪੈਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਕੇ।

ਸੁਨਿ ਰਾਹਕ ਕੌਰਨ ਗੁਰ ਬਾਨੀ।
 ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਮੁਖ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨੀ।
 ‘ਕਹਾਂ ਪੰਚ ਹਲ ਕੀ ਛਿਤ ਹੋਇ।
 ਕਹਾਂ ਕਮਾਇ ਖਾਇ ਹੈਂ ਸੋਇ? ॥੩੭॥
 ਤਿਸ ਪਰ ਕੈਸੇ ਗ੍ਰਾਮ, ਬਸਾਵੈਂ?
 ਕਹਾਂ ਜੀਵਕਾ ਸਕਲ ਚਲਾਵੈਂ।’
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਖਾਨਯੋ ਫੇਰੀ।
 ‘ਇਨ ਕੋ ਤਿਤਨੀ ਅਹੈ ਘਨੇਰੀ ॥੩੮॥
 ਛਿਤ ਥੋਰੀ ਮੈਂ ਸਕਲ ਕਮਾਵੈਂ।
 ਹਮ ਬਰਕਤ ਤਿਸ ਮਹਿ ਬਹੁ ਪਾਵੈਂ।
 ਸਹਤ ਕੁਟੰਬਨਿ ਹੁਇ ਗੁਜਾਰਨ।
 ਤਿਸ ਮਹਿ ਤੇ ਹੁਇ ਅੰਨ ਮਹਾਨ’ ॥੩੯॥
 ਸੁਨਿ ਕੌਰੇ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਪਾਹੀ।
 ‘ਹਮ ਅਵਿਨੀ ਦੇਵਹਿ ਕਿਮ ਨਾਹੀ।
 ਹਲ ਕੀ ਮੁਖੀ ਅੱਗੁ ਹੁਇ ਜਿਤੀ^੧।
 ਇਨ ਕੋ ਹਮ ਨਹਿ ਦੈਹੈਂ ਤਿਤੀ ॥੪੦॥
 ਬਸਹਿ ਸ਼ਰੀਕਾ ਫੇਰ ਕਮਾਵਹਿ।
 ਹੁਇ ਛਿਤ ਮਾਲਿਕ ਰਾਰ ਵਧਾਵੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਅਬਿ ਜਬਾਬ ਕਹਿ ਦੇਹਿ।
 ਕਜੋਂ ਬਸਾਇ ਸਮ ਕੇ^੨ ਕਰਿ ਲੇਹਿ ॥੪੧॥
 ਸਜਾਨੇ ਪੁਰਖਨਿ ਕੀ ਸਿਖ ਏਹੋ।
 -ਗ੍ਰਾਸ ਦੇਹੁ ਪਰ ਬਾਸ ਨ ਦੇਹੋ-।’
 ਇਮ ਉੱਤਰ ਦੇ ਤੂਸ਼ਨਿ ਰਹੇ।
 -ਨਹੀਂ ਦੇਤਿ- ਸਤਿਗੁਰ ਉਰ ਲਹੇ ॥੪੨॥
 ਉਠਿ ਕਰਿ ਗਏ ਆਪਨੇ ਧਾਮ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਰਯੋ ਬਿਸਰਾਮ।
 ਸੁਨ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਭਏ ਸਚਿੰਤ।
 ਅਪਨਿ ਬਾਸ ਬਹੁ ਥਲ ਚਿਤਵੰਤਿ ॥੪੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਰਾਹਕਨਿ ਕੋ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮੋ ਅੰਸੂ ॥੬॥

^੧ਹਲ ਦੀ ਮੁਖੀ ਜਿੰਨੀ (ਭੋਂ)।

^੨ਕਿਉਂ ਵਸਾਕੇ (ਅਪਣੇ) ਬਰੱਬਰ ਦੇ ਬਨਾ ਲਈਏ।

੨. [ਮਰੁਜ ਕੇ ਤੇ ਕੌੜੇ ਰਾਹਕ]

੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੮

ਦੋਹਰਾ: ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਮਰੁਜ ਕੇ, ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਕੌਰਾਨਿ ਸਭਿ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗਿਰਾ ਬਿਲੰਦ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਦਰਸਨ ਪਰਮ ਪਾਵਨੋ ਕਰਿ ਕੈ।
ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਸੀਸ ਕਹੁ ਧਰਿ ਕੈ।
ਬੈਠੇ ਨਿਕਟਿ ਸਕਲ ਕਰ ਬੰਦਿ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸੋਂ ਪਿਖਤਿ ਮੁਕੰਦ ॥੨॥
ਅਵਿਨਿ ਲੇਨਿ ਕੋ ਸਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ।
ਕਹਯੋ ਭਯੋ ਜਿਮ ਕੌਰਨਿ ਸੰਗ।
ਸੁਨਿ ਕੈ ਦੀਨ ਹੋਇ ਕਰਿ ਭਨੈ।
'ਰਾਵਰ ਤੇ ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਬਨੈ ॥੩॥
ਅਗਮ^੧ ਹੋਇ ਬਹੁ ਸੁਗਮ ਕਰੰਤੇ।
ਜਿਨਹਿ ਸੁਗਮ ਤਿਹ ਅਗਮ ਰਚੰਤੇ।
ਨਹੀਂ ਆਸਰਾ ਦੂਸਰ ਕੋਈ।
ਤੁਮਰੇ ਚਰਨ ਪਰਾਇਨ^੨ ਹੋਈ ॥੪॥
ਹੋਇ ਉਪਾਇ ਸੁ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ।
ਜਥਾ ਬਾਸ ਹਮ ਤੇ ਬਨਿਆਈ^੩।
ਬਿਨਾ ਬਾਸ ਤੇ ਨਹਿ ਬਿਸਰਾਮ।
ਲਾਜ ਬਡਾਈ ਨਹਿ ਬਿਨ ਧਾਮ' ॥੫॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਗੁਰੂ ਸੁਨਿ ਕਾਨ।
ਬਿਨਤੀ ਸਿੱਖਨਿ ਕੀਨਿ ਮਹਾਨ।
ਭਏ ਦੀਨ ਸੇ ਚਹਤਿ ਧਰਨੀ।
ਤਿਨ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਬਾਨੀ ਬਰਨੀ ॥੬॥
'ਕਰਹੁ ਕੂਚ ਤੁਮ ਅਪਨੋ ਡੇਰਾ।
ਲੇ ਕਰਿ ਸਰਬ ਸਾਥ ਇਕ ਬੇਰਾ।
ਚਲਿਤ ਜਹਾਂ ਸੰਧਯਾ ਪਰ ਜਾਇ।
ਤਹਿ ਡੇਰੇ ਕੋ ਲੇਹੁ ਟਿਕਾਇ ॥੭॥
ਰਚਹੁ ਸਦਨ ਸਭਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਵਹੁ।

^੧ਕਠਨ।^੨ਆਸਰੇ।^੩ਜਿਵੇਂ ਸਾਡਾ (ਕਿਤੇ) ਵਾਸਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਕਰਹੁ ਬਾਸ ਕੋ ਮਿਲਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।
 ਤਹਾਂ ਬਿਘਨ ਜੋ ਹੋਇ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਹੁਇੰ ਸਹਾਇ, ਦੈਂ ਟਾਰੇ' ॥੮॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਗਰੇ ਕਰ ਬੰਦਿ।
 ਕੀਨਿ ਬੰਦਨਾ ਪਦ ਅਰਬੰਦਿ।
 ਮਾਨਯੋ ਹੁਕਮ ਸਿਦਕ ਉਰ ਧਾਰਾ।
 -ਸਫਲ ਕਾਜ ਹੁਇ- ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਾ ॥੯॥
 ਜਿਨ ਆਇਸੁ ਮਹਿ ਚੌਦਾ ਭਵਨ।
 ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਕਵਨ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਹੋਇ ਬਿਸਰਜਨ ਚਲੇ।
 ਸਿਰਕੀਬਾਸ ਲਾਦਿ ਕਰਿ ਭਲੇ ॥੧੦॥
 ਮਾਰਗ ਚਲਤਿ ਦਿਵਸ ਕੋ ਟਾਰਾ।
 ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਸਹਤ ਪਰਿਵਾਰਾ।
 ਗਮਨਤਿ ਜਬਿ ਸੰਧਯਾ ਪਰਿ ਗਈ।
 ਡੇਰਾ ਕਰਨਿ ਥਾਂਵ ਲਖਿ ਲਈ ॥੧੧॥
 ਅਵਨੀ ਰਵਨੀ ਬਸਿਬੇ ਜੋਗ।
 ਕੀਨਿ ਬਿਲੋਕਨ, ਉਤਰੇ ਲੋਗ।
 ਅਬਿ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਜਹਾਂ ਹੈਂ।
 ਗੁਰੁ ਹੁਕਮ ਤੇ ਬਿਰੇ ਤਹਾਂ ਹੈ ॥੧੨॥
 ਕਰਯੋ ਜਾਮਨੀ ਮਹਿ ਬਿਸਰਾਮੂ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਤੇ ਲੀਨਿ ਅਰਾਮੂ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਧਾਮ ਜਿਮ ਹੋਇੰ।
 ਤਿਮ ਬਿਥਾਰ ਕਰਿ ਉਤਰੇ ਸੋਇ ॥੧੩॥
 ਜੈਤ ਪਿਰਾਣਾ ਰਾਹਕ ਰਹੈ।
 ਮਾਲਕ ਤਿਸ ਅਵਿਨੀ ਕੋ ਅਹੈ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਦੂਜਾ ਬਲਵਾਨ ਨ।
 ਪਕਰਹਿ ਪਾਨਨ ਤੇ ਪੰਚਾਨਨ^੧ ॥੧੪॥
 ਤਿਸ ਨੇ^੨ ਇਨ ਕੀ ਸੁਧ ਸਭਿ ਸੁਨੀ।
 'ਬਸਿਬੇ ਹਿਤ ਅਵਨੀ ਚਹਿੰ ਘਨੀ।
 ਕਾਲਾ ਕਰਮਚੰਦ ਜੇ ਰਾਹਕ।

^੧ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੋਰ।

^੨ਭਾਵ ਜੈਤ ਨੇ।

ਮੁਖਿ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਮਹਿ ਮਹਿ ਗਾਹਕ^੧ ॥੧੫॥
 ਅਪਨੋ ਮਾਨੁਖ ਤੁਰਤ ਪਠਾਯੋ।
 ‘ਇਹਾਂ ਨ ਠਹਿਰਹੁ’ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 ‘ਮੈਂ ਬੈਠਯੋ ਮਾਲਕ ਨਿਜ ਧਰਨੀ।
 ਕਰੋਂ ਸੰਭਾਰਨਿ ਜਯੋਂ ਨਿਜ ਤਰੁਨੀ ॥੧੬॥
 ਬਿਨਾਂ ਬਿਲੰਬ ਕੂਚ ਕਰਿ ਜਾਵਹੁ।
 ਆਨ ਥਾਨ ਕਿਤ ਬਾਸ ਬਸਾਵਹੁ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਮੈਂ ਚਢਿ ਕੈ ਚਲਿ ਆਵਹੁ।
 ਲਰੇ ਹਨੋਂ ਨਤੁ ਲੂਟ ਮਚਾਵਹੁ ॥੧੭॥
 ਅਪਨੀ ਸੀਮ ਨਿਕਾਸੋਂ ਸਾਰੇ^੨।
 ਜੇ ਅਰ ਪਰਹਿ, ਲਖਹੁ ਸੇ ਮਾਰੇ।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਭੇਜਯੋ ਕਹਿ ਤਬੈ।
 ਆਯੋ ਨਰ ਬੈਠੇ ਜਹਿ ਸਭੈ ॥੧੮॥
 ਕਹੀ ਜੈਤ ਕੀ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
 ‘ਕਯੋਂ ਤੁਮ ਉਤਰਿ ਪਰੇ ਇਸ ਥਾਂਈ?
 ਨਹਿ ਬੁਝਯੋ ਨਹਿ ਆਇਸੁ ਲਈ।
 ਰਿਦੇ ਢੀਠਤਾ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਭਈ? ॥੧੯॥
 ਲਖਹੁ ਕਿ ਨਹੀਂ ਜੈਤ ਕੋ ਜੋਰ?
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਨਹਿ ਜਗ ਮੈਂ ਔਰ।
 ਬੀਰ ਸੈਂਕਰੇ ਹੇਰਤਿ ਭਾਜੇ।
 ਲਰ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਤਜੈਂ ਕੁਲ ਲਾਜੇ’ ॥੨੦॥
 ਕਾਲੇ ਕਹਯੋ ‘ਬਿਸਾਲ ਮਹੀ ਹੈ^੩।
 ਸੁਨਯੋ ਜੈਤ ਬਲਵਾਨ ਸਹੀ ਹੈ।
 ਹਮ ਬਿਰੋਧ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਕਮਾਇ।
 ਤਿਹ ਸਮਸਰਤਾ ਪਾਇ ਨ ਜਾਇ ॥੨੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਗੁਰੂ ਸਭਿ ਜਗ ਕੇ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਰਹੈਂ ਆਸਰੇ ਲਗਿ ਕੇ।
 ਕਰਯੋ ਹੁਕਮ ਹਮ ਕੋ ਇਸ ਥਾਨ।
 ਰਚਨਿ ਸਦਨ ਹਿਤ ਬਠ ਆਨਿ ॥੨੨॥

^੧ਮਰੁਾਜ ਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਗਾਹਕ (ਕਾਲਾ ਤੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਹੈ), ਇਹ ਸੁਣਕੇ)।

^੨ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਹੱਦ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਆਂਗਾ।

^੩ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਹੈ (ਜੈਤ ਪਾਸ)।

ਜਾਚੀ ਦੇਹੁ, ਅਧਿਕ ਛਿਤ ਅਹੈ^੧।
 ਸਮੈ ਬਿਤਾਵਹਿ ਹਮ ਇਤ ਰਹੇ।
 ਇਕ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮਾਨੋ।
 ਦੂਜੇ ਹਮ ਪਰ ਕਰਹੁ ਅਸਾਨੋ ॥੨੩॥
 ਅਪਰ ਬਸਹਿ ਜਿਮ ਹੁਇ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਤਿਮ ਹਮ ਰਹੈਂ ਸਦਾ ਹਿਤ ਧਾਰੀ।
 ਸੁਨਤਿ ਦੂਤ ਢਿਗ ਜੈਤ ਗਯੋ ਹੈ।
 ਇਨ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ਦਯੋ ਹੈ ॥੨੪॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਿਲੰਦ ਬਲੀ ਹੈਂ।
 ਪੀਰੀ ਮੀਰੀ ਧਰੈਂ ਭਲੀ ਹੈ।
 ਭਏ ਸਹਾਇਕ, ਥਾਨ ਬਤਾਯੋ।
 ਸੋ ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਇਨਹੁ ਬਸਾਯੋ’ ॥੨੫॥
 ਕਹੈ ਜੈਤ ‘ਗੁਰ ਛੀਨਸਿ ਕਾਹੂ’^੨।
 ਚਹੈਂ ਬਸਾਯੋ ਹਮ ਛਿਤ ਮਾਹੂ।
 ਸੋ ਮੈਂ ਦੇਤਿ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਰੀਤਿ।
 ਨਹੀਂ ਸਹਾਰੋਂ ਅਸ ਬਿਪਰੀਤ ॥੨੬॥
 ਅਬਿ ਕੇ ਜਾਹੁ ਦੇਹੁ ਸਮੁਝਾਇ।
 ਭਲਾ ਚਹਹੁ ਨਿਜ ਤੋ ਚਢਿ ਜਾਇ।
 ਆਨ ਥਾਨ ਖੋਜਹੁ ਹਿਤ ਬਾਸ।
 ਰਚੀਅਹਿ ਜਹਾਂ ਨਚਿੰਤ ਅਵਾਸ’ ॥੨੭॥
 ਆਇ ਦੂਤ ਪੁਨ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
 ਕਾਲੇ ਆਦਿਕ ਚਿੰਤ ਉਪਾਈ।
 -ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਇਹ ਬਸਨਿ ਨ ਦੈਹੇ।
 ਹਮਰੋ ਬੈਰ ਨਹੀਂ ਨਿਬਹੈ ਹੈ- ॥੨੮॥
 ਹੋਇ ਦੀਨ ਗੁਰ ਕੇ ਢਿਗ ਆਏ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।
 ਬੈਠਤਿ ਅਪਨੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ।
 ‘ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਮ ਜੈਤ ਉਚਾਰੀ ॥੨੯॥
 ਭਈ ਸੰਝ ਤੁਮ ਹੁਕਮ ਚਿਤਾਰਾ।
 ਪਿਖਿ ਸਥਾਨ ਕੋ ਸਿਵਰ ਉਤਾਰਾ।

^੧ਜ਼ਮੀਨ ਬਥੇਰੀ ਪਈ ਹੈ ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਦੇ ਦੈਵੇ।

^੨ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸੇ ਦੀ (ਜ਼ਮੀਨ) ਖੋਹ ਕੇ।

ਜੈਤ ਪਿਰਾਣੇ ਕੀ ਛਿਤ ਸੋਇ।
 ਸੁਨਿ ਨਰ ਭੇਜਯੋ ਰਿਸ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥੩੦॥
 -ਲੈਹੋਂ ਲੂਟ ਨਤੁਰ ਉਠਿ ਜੱਯੈ।
 ਆਨ ਸਥਾਨ ਬਾਸ ਕੋ ਕੱਯੈ-।
 ਲਿਯੋ ਆਪ ਕੋ ਨਾਮ ਨ ਮਾਨਾ।
 ਲਰਿਬੇ ਹੇਤ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕੋ ਠਾਨਾ' ॥੩੧॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹਯੋ 'ਧਰਹੁ ਉਤਸਾਹੁ।
 ਹਤਹੁ ਜੈਤ ਕਰਿ ਬਲ ਰਣ ਮਾਹੁ।
 ਉਰ ਤੇ ਕਾਤੁਰਤਾ ਅਬਿ ਤਜਾਗਹੁ।
 ਕਰਿ ਪੁਰਸਾਰਥ ਕੋ ਹਿਤ ਲਾਗਹੁ ॥੩੨॥
 ਅਪਨਿ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੇਹੁ ਬਸਾਈ।
 ਚਢਿ ਆਵਹਿ ਕੋ ਕਰਹੁ ਲਰਾਈ।'
 ਕਾਲਾ ਕਰਮਚੰਦ ਤੇ ਆਦਿ।
 ਕਹਯੋ 'ਕਹਾਂ ਬਨਿ ਆਵਹਿ ਬਾਦ ॥੩੩॥
 ਜੈਤ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸੰਗ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਨਹਿ ਅਪਰ ਸੂਬੰਗ^੧।
 ਗਜ ਸੋਂ ਭਿਰਨਿ ਸਮਰਥ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਇਕਲੋ ਕੇਹਰਿ ਹਤਹਿ ਕਰਾਲਾ^੨ ॥੩੪॥
 ਸਭਿ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਜਿਸ ਤੇ ਭੈ ਮਾਨੈਂ।
 ਨਹਿ ਸਨਮੁਖ ਹੂੈ ਰਣ ਕੋ ਠਾਨੈਂ।
 ਸਗਰੇ ਦੇਸ਼ ਬਿਦਤਿ ਬਲਵੰਤਾ।
 ਬਰਛੀ ਤੀਛਨ ਹਾਥ ਧਰੰਤਾ ॥੩੫॥
 ਜਿਸ ਲਗਿ ਪਹੁੰਚਹਿ, ਜਿਯਤਿ ਨ ਫੇਰ।
 ਇਮ ਘਾਲਹਿ ਘਮਸਾਨ ਘਨੇਰ।
 ਤਿਸ ਏਕਲ ਕੇ ਆਗੇ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਭਾਜਤਿ ਹੈਂ ਤਜਿ ਲਾਜ ਬਿਲੰਦ ॥੩੬॥
 ਜੈਤ ਅਗਾਰੀ ਹਮ ਹੈਂ ਕਹਾਂ।
 ਜਿਸ ਕੀ ਧਾਕ ਸੁਨੀ ਜਹਿ ਕਹਾਂ।'
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬਿ ਕਰੀ ਬਡਾਈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਛਤਿ ਭੇ ਤਿਨ ਤਾਈਂ ॥੩੭॥

^੧ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ।

^੨ਭਯਾਨਕ।

‘ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਬਡ ਬਲਵਾਨਾ?
 ਭਯੋ ਜੈਤ ਕੇ ਦੇਹ ਮਹਾਨਾ।
 ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਸਭਿ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਰਿਪੁ ਪਲਾਇੰ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੮॥
 ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨਿ ਤੁਮ ਥਿਰਹੁ ਨ ਆਗੇ।
 ਬਿਨਾ ਲਰੇ ਚਾਹਤਿ ਹਹੁ ਭਾਗੇ।
 ਤੁਮਰੋ ਬਸਿਬੋ ਭੀ ਕਿਮ ਹੋਇ।
 ਕਹਿ ਸਮੁਝਾਵਹੁ ਸਭਿ ਹੀ ਸੋਇ ॥੩੯॥
 ਪੁਨ ਉਪਾਇ ਹਮ ਕਰਹਿੰ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਚਹੈਂ ਬਸਾਯਹੁ ਗ੍ਰਾਮ ਉਦਾਰਾ^੧।’
 ਕਾਲਾ ਕਰਮਚੰਦ ਸੁਨਿ ਤਬੈ।
 ਗੁਰ ਢਿਗ ਚਹਿੰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਿ ਸਬੈ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਗ੍ਰਾਮ ਮਰੁਾਜਕੇ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥੭॥

^੧ਵੱਡਾ।

੮. [ਜੈਤ ਪਿਰਾਣਾ ਬੁੱਧ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੯

ਦੋਹਰਾ: ਕਹਿੰ ਮਰ੍ਹਾਜ ਕੇ ਬੰਦਿ ਕਰਿ, 'ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਖਦਾਇ!

ਜੈਤ ਪਿਰਾਣੇ ਜਨਮ ਕੀ, ਭਈ ਕਥਾ ਜਿਸ ਭਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਜਿਸ ਨਿਸ ਮਹਿੰ ਗ੍ਰੁਭ ਧਾਰਨਿ ਕੀਨਾ।

ਤਰੁਨੀ ਇਸ ਕੀ ਮਾਤ ਨਵੀਨਾ।

ਪਤਿ ਸੋਂ ਭਈ ਸੰਜੋਗਨਿ ਰਾਤੀ।

ਕਰੇ ਬਿਲਾਸ ਜਾਗ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ॥੨॥

ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਜਬਿ ਰਹਿ ਗਈ।

ਪਰੀ ਮੰਚ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬਸਿ ਭਈ।

ਉਪਰ ਕੋਠੇ ਸੁਪਤ ਪਰੀ ਹੈ।

ਸਗਰੀ ਰਾਤ ਬਿਤੀਤ ਕਰੀ ਹੈ ॥੩॥

ਤਟ ਤਲਾਉ ਕੇ ਘਰ ਮਹਿੰ ਰਹੈ^੧।

ਨੀਰ ਸੰਗ ਸਭਿ ਪੂਰਨ ਅਹੈ।

ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਹੋਨਿ ਕੋ ਕਾਲਾ।

ਆਇ ਕੇਹਰੀ ਏਕ ਕਾਰਾਲ ॥੪॥

ਇਕ ਦਿਸਿ ਗ੍ਰਾਮ ਦੁਤਿਯ ਦਿਸਿ ਸੋਇ^੨।

ਆਯੋ ਸ਼ੇਰ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੋਇ।

ਜਲ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਜੋ ਮਨ ਭਾਵਾ।

ਪੁਨ ਗਰਜਜੋ ਬਡ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਵਾ ॥੫॥

ਜੈਤ ਮਾਤ ਸੁਪਤੀ ਤਬਿ ਜਾਗੀ।

ਔਚਕ ਉਤਹਿ ਦੇਖਿਬੇ ਲਾਗੀ।

ਰਵਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ^੩ ਪਰਜੋ ਜਲ ਮਾਂਗੀ।

ਦੂਸਰ ਸ਼ੇਰ ਖਰੋ ਬਡ ਤਾਂਗੀ ॥੬॥

ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾਰਿ ਪ੍ਰਥਮ ਦੋ ਹੇਰੇ।

ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਮੁਖ ਲਗੀ ਸਵੇਰੇ।

ਧੀਰਜ ਧਰੇ ਦੇਖਤੀ ਰਹੀ।

ਇਤ ਉਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁ ਟਾਰੀ ਨਹੀਂ ॥੭॥

ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਗਰਬ ਮਝਾਰਾ।

^੧(ਇਕ) ਤਲਾਉ ਦੇ ਕੰਢੇ ਘਰ ਸੀ (ਜਿਸ) ਵਿਚ (ਉਹ) ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।^੨ਭਾਵ ਸ਼ੇਰ।^੩ਸੂਰਜ ਦਾ ਅਕਸ।

ਭਯੋ ਬਲੀ ਅਰੁ ਸੂਰ ਉਦਾਰਾ।
 ਲਰਹਿ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕੇ ਸੰਗ ਸੋਈ।
 ਧੀਰ ਨ ਧਰਹਿ ਅਗਾਰੀ ਕੋਈ ॥੮॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਗ ਲਰਹਿ ਹਮ ਕੈਸੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸ ਧਰਹਿ ਸਭਿ ਐਸੇ।
 ਹਮ ਤੇ ਨਹਿ ਸਮਸਰਤਾ ਹੋਇ।
 ਨਰਨਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਲੂਟਹਿ ਸੋਇ* ॥੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨੀ ਸਭਿ ਗਾਥਾ।
 ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਕਾਲੇ ਕੇ ਸਾਥਾ।
 ‘ਨਿਸਚੇ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਸੋ ਅਹੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਡਰ ਕਰਿ ਸਗਰੇ ਰਹੈ ॥੧੦॥
 ਹਮ ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਤੁਮਹਿ ਬਸਾਯੋ।
 ਨਿਫਲ ਨ ਹੋਇ ਬਾਕ ਜੋ ਗਾਯੋ।
 ਸਭਿ ਮਾਨਵ ਜੋਧਾ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਲਰਹੁ ਜੈਤ ਸੋ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਧਰਿ ਕੈ ॥੧੧॥
 ਜਬਿ ਰਣ ਮਹਿ ਚਾਲਹਿ ਹਥਿਆਰੇ।
 ਤਬਿ ਸਹਾਇ ਹਮ ਹੋਹਿ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਹਤਹੁ ਜੈਤ ਕਾਰਜ ਕਰਿ ਲੀਜੈ।
 ਬਿਨ ਚਿੰਤਾ ਪੁਨ ਬਾਸ ਕਰੀਜੈ ॥੧੨॥
 ਸਭਿ ਆਵਨੀ ਬੀਰਨਿ ਕੀ ਅਹੇ।
 ਰਣ ਕਰਤਾ ਭੋਗਹਿ ਇਸ ਲਹੇ।
 ਕਰਤਿ ਜੁੱਧ ਜੇ ਮਰਿ ਕਰਿ ਜਾਹਿ।
 ਭੁਗਤਹਿ ਸੁਖਨਿ ਸੁਰਗ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥੧੩॥
 ਜੀਵਤਿ ਰਹੈ ਅਵਿਨਿ ਕੇ ਮਾਲਿਕ।
 ਬਸਨਹਾਰ ਭੀ ਹੁਇ ਤਿਸ ਤਾਲਕ^੧।
 ਇਉਂ ਮਹਿਮਾ ਰਣ ਕੀ ਬਡ ਜਾਨਹੁ।
 ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ ਜੈਤ ਕੋ ਹਾਨਹੁ ॥੧੪॥
 ਅੰਗ ਸੰਗ ਹਮ ਰਹੈਂ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਕਰਿ ਉਤਸਾਹ ਲੇਹੁ ਰਿਪੁ ਮਾਰੇ।
 ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਾਸ ਕੋ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰਹੁ।

*ਇਥੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜੇਤ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੂਰਮਾ ਸੀ ਪਰ ਲੂਟੇਰਾ ਤੇ ਖੂਨੀ ਬੀ ਸੀ।

^੧ਤੇ (ਧਰਤੀ ਤੇ) ਵੱਸਣ ਵਾਲੀ ਬੀ ਤੇ ਤਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਮੁਖ ਜੁ ਆਇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਗਹਿ ਮਾਰਹੁ ' ॥੧੫॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।
 ਕਾਲੇ ਆਦਿ ਕਰੇ ਸਭਿ ਮਰੇ।
 ਤਊ ਦੀਨ ਹੈ ਜੋਰਤਿ ਹਾਥ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਨਹੁ ਆਪ ਜੇ ਨਾਥ ॥੧੬॥
 ਤੋਂ ਹਮ ਮਾਰ ਸਕਹਿ ਰਿਪੁ ਭਾਰੇ।
 ਤੁਮਰੇ ਬਲ ਭਰੋਸ ਉਰ ਧਾਰੇ।
 ਤਿਸ ਆਗੇ ਹਮ ਕੁਛ ਨਹਿ ਅਹੈ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪ ਕੀ ਤੇ ਪਦ ਲਹੈ' ॥੧੭॥
 ਕਰਿ ਮਸਲਤ ਲਰਿਬੇ ਕੀ ਤਬੈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਸਬੈ।
 ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮਹਿ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰਨਿ ਜੁਤਿ ਭਏ ॥੧੮॥
 ਦੂਤ ਜੈਤ ਕੇ ਤਬਿ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 'ਤੁਮਹਿ ਉਠਾਵਨਿ ਮੋਹਿ ਪਠਾਯੋ।
 -ਜੇ ਕਰਿ ਚਲੇ ਜਾਹੁ ਗੇ ਆਜ।
 ਬਚਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜੁਤਿ ਸਰਬ ਸਮਾਜ ॥੧੯॥
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਮੈਂ ਚਢਿ ਐ ਹੋਂ ਕਾਲੀ।
 ਲੂਟ ਲੇਇ ਹੋਂ ਵਸਤੁ ਬਿਸਾਲੀ-।
 ਸੁਧ ਹਿਤ ਮੈਂ ਆਯੋ ਲਖਿ ਲੇਹੋ।
 ਲਰਹੁ ਕਿ ਅਵਿਨੀ ਕੋ ਤਜਿ ਦੇਹੋ?' ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਕਾਲੇ ਤਬਿ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਯਹੁ।
 'ਹਮ ਚਾਹਤਿ ਇਤ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਯਹੁ।
 ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਤੇ ਬੈਠੇ ਜਾਨਹੁ।
 ਨਾਹਕ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕਹਾਂ ਤੁਮ ਠਾਨਹੁ ॥੨੧॥
 ਜੋ ਨਹਿ ਜੈਤਿ ਬੈਠਿਬੇ ਦੇਹਿ।
 ਤੋਂ ਹਮ ਸਨਮੁਖ ਲੋਹਾ ਲੇਹਿ^੧।
 -ਨਿਤ ਨਿਰਬਲ ਕੋ ਬਲ ਗੁਰ ਅਹੈ^੨-।
 ਬਿਦਤਿ ਬਾਤ ਇਹ ਸਭਿ ਜਗ ਕਹੈ ॥੨੨॥
 ਭੁਜ ਬਲ ਕੋ ਭਰੋਸ ਹੈ ਤਾਂਹੀ।

^੧ਭਾਵ ਲੜਾਂਗੇ।

^੨ਸਦਾ ਨਿਰਬਲਾਂ ਵੱਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਅ) ਨਿੱਤ ਦੇ ਨਿਰਬਲਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਮਿੰ ਆਸਰੋ ਗੁਰ ਪਗ ਕਾ ਹੀ।
 ਲਰਿਬੇ ਆਇ ਤ ਸਨਮੁਖ ਲਰੈਂ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਰਣ ਕੋ ਕਰੈਂ' ॥੨੩॥
 ਸੁਨਤਿ ਦੂਤ ਤੂਰਨ ਤਬਿ ਗਯੋ।
 ਜੈਤ ਸਾਥ ਸਭਿ ਉਚਰਤਿ ਭਯੋ।
 'ਲਰਿਬੇ ਕਹੁ ਬਨਿ ਬੈਠੇ ਤਯਾਰ।
 ਅਪਨੋ ਗੁਰੂ ਆਸਰਾ ਧਾਰਿ ॥੨੪॥
 ਅਵਨੀ ਤਜਹਿ ਨਹੀਂ ਅਬਿ ਸੋਇ।
 ਹਤਹਿ ਕਿ ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਂ ਖੋਇ।
 ਜਿਮ ਹੁਇ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮੇ ਧਰਾ^੧।
 ਤਿਮ ਬੈਠੇ ਮਨ ਮਹਿ ਹਠ ਧਰਾ ॥੨੫॥
 ਲਰਹੁ ਸੰਘਾਰਹੁ ਤੋ ਛਿਤ ਲੇਹੁ।
 ਧਰਹੁ ਛਿਮਾਂ ਤਿਨ ਬਸਿਬੇ ਦੇਹੁ।'
 ਸੁਨਤਿ ਜੈਤ ਮਨ ਕੋਪ ਉਪਾਯੋ।
 'ਕੋ ਅਸ, ਮਮ ਛਿਤ ਪਗ ਜਿਨ ਪਾਯੋ ॥੨੬॥
 ਸੁਨਯੋਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਜਥਾ ਬਲ ਮੇਰਾ।
 ਸਮੁਖ ਨੋ ਹੋਤਿ ਹੁਤੋ ਜੇ ਹੇਰਾ^੨।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਆਨਹੁ ਅਬਿ ਮੇਰਾ।
 ਜੀਨ ਸਜਾਇ ਚਪਲ ਬਲਿ ਘੋਰਾ' ॥੨੭॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਭਿ ਨਰ ਕਰਿ ਕੈ ਤਯਾਰੀ।
 ਭ੍ਰਾਤਾਦਿਕ ਜੇ ਆਯੁਧ ਧਾਰੀ।
 ਲਰਨਿ ਹੇਤੁ ਬਜਵਾਯਸਿ ਢੋਲੂ।
 ਬਲ ਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿ ਕਰਿ ਬੋਲੂ ॥੨੮॥
 ਨਿਕਸਯੋ ਵਹਿਰ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਠਾਂਢੇ।
 ਲਰਿਬੇ ਹੇਤੁ ਚਾਉ ਚਿਤ ਬਾਢੇ।
 ਤੋਮਰ ਸ਼ਕਤੀ ਗਹਿ ਸ਼ਮਸ਼ੋਰ।
 ਸਿਪਰ ਤੁਪਕ ਜੋਧਾ ਸਮ ਸ਼ੋਰ ॥੨੯॥
 ਢੋਲ ਬਜਾਵਤਿ ਚਾਲਿ ਉਤਾਲੇ।
 ਬੋਲਤਿ ਗਰਬ ਬਿਸਾਲ ਕਰਾਲੇ।
 ਕਾਲੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਸੁਧ ਪਾਈ।

^੧ਜ਼ਮੀਨ।

^੨ਜੇ (ਮੇਰਾ ਬਲ) ਦੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਤੁਰਤ ਤਜਾਰ ਭੇ ਹੇਤੁ ਲਰਾਈ ॥੩੦॥
 ਗਮਨੇ ਗਹਿ ਗਹਿ ਸਸਤ੍ਰੁ ਅਗਾਰੀ।
 ਏਕ ਟੇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਧਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਨਾਮ ਕੇ ਲੈ ਕੇ।
 ਨਿਕਸੇ ਵਹਿਰ ਕੋਪ ਮਨ ਤੈ ਕੈ^੧ ॥੩੧॥
 ਚਿਤਵਹਿ ਜੈਤ ਓਜ ਕੇ ਸਾਰੇ।
 ‘ਕਹਹੁ ਕੌਨ ਜੋ ਤਿਸੈ ਸੰਹਾਰੇ।
 ਪਕੜੇ ਸ਼ਕਤਿ ਖੜਗ ਜਬਿ ਜਾਵੈ।
 ਨਿਜ ਤਨ ਸਸਤ੍ਰੁ ਖਾਇ ਅਰੁ ਘਾਵੈ ॥੩੨॥
 ਤਿਸ ਕੈ ਬਨਹਿ ਸਹਾਇਕ ਸਾਰੇ।
 ਮਿਲਿ ਬਲ ਕਰਹੁ ਤੁਰਤ ਲਿਹੁ ਮਾਰੇ।’
 ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਧਾਰੀ ਸਭਿ ਮੌਨ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਅਗਾਰੀ ਅਰਹਿ ਸੁ ਕੌਨ ॥੩੩॥
 ਧੀਰਜ ਸਭਿ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਿਨਾਸਾ।
 ਰਿਪੁ ਬਲ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਬਡ ਤ੍ਰਾਸਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕੇਰ ਧਰਿ ਆਸਾ।
 ਸਭਿ ਮਹਿ ਕਾਲੇ ਬਾਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ ॥੩੪॥
 ‘ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਪਰ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤੀਤ।
 ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੋਇ ਹਮਹੁ ਕੀ ਜੀਤ।
 ਬਨਹਿ ਸਹਾਇਕ ਜੈਤ ਸੰਘਾਰੈਂ।
 ਅਪਨੋ ਬਿਰਦ ਬਿਸਾਲ ਸੰਭਾਰੈਂ ॥੩੫॥
 ਮੈਂ ਸਭਿ ਤੇ ਆਗੇ ਹੁਇ ਲਰੌਂ।
 ਹਤੌਂ ਜੈਤ ਕੇ, ਕੈ ਅਬਿ ਮਰੌਂ।
 ਤੁਮ ਸਭਿ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬਨਹੁ ਸਹਾਇਕ।
 ਸਨਮੁਖ ਹੋਇ ਹਤਹੁ ਖਗ ਸਾਯਕ^੨’ ॥੩੬॥
 ਇਮ ਕਾਲੇ ਕੀਨਸਿ ਉਤਸ਼ਾਹੁ।
 ਚਲੇ ਚੌਪ ਕਰਿ ਸਭਿ ਚਿਤ ਮਾਹੁ।
 ਖਰੇ ਦੂਰ ਕੁਛ ਤੁਪਕ ਚਲਾਈ।
 ਲਰਤਿ ਪਰਸਪਰ ਭੇ ਅਗਵਾਈ ॥੩੭॥
 ਦੇਖਿ ਜੁੱਧ ਕੌ ਕ੍ਰੁਧਤਿ ਭਾਰੀ।

^੧ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਤਪ ਕੇ।

^੨ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਤੀਰ।

ਉਚੇ ਬੋਲਿ ਜੈਤ ਅਹੰਕਾਰੀ।
 ਗਹਿ ਕਰਿ ਬਰਛੀ ਤੀਛਨ ਭੀਛਨ।
 ਰਿਸ ਈਛਨ ਤੇ ਕਰਤਿ ਨਿਰੀਛਨਿ^੧ ॥੩੮॥
 ਜਿਮ ਗਜ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨ ਕੇਹਰਿ ਗਿਨਹਿ।
 ਬਿਨ ਡਰ ਤਿਮ ਰਿਪੁ ਗਨ ਕੇ ਹਨਹਿ।
 ਆਯੋ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਕਤਿ^੨ ਉਠਾਏ।
 ਦੇਤਿ ਤ੍ਰਾਸ ਕੇ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਦਬਾਏ ॥੩੯॥
 ਕਾਲੇ ਤਬਹਿ ਬਿਲੋਕਯੋ ਆਵਤਿ।
 -ਅਧਿਕ ਬਲੀ ਹਮਰੇ ਭਟ ਘਾਵਤਿ।
 -ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਅਰਾਧਨਿ ਕਰੇ।
 ‘ਬਨਹੁ ਸਹਾਇਕ ਨਿਜ ਬਲ ਧਰੇ’ ॥੪੦॥
 ਅਪਨੋ ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਰਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਰੱਛਾ ਹਿਤ ਪੁਹੰਚੇ ਜਨ ਚੀਨਿ।
 ਜੈਤ ਰੁ ਕਾਲੇ ਕੇ ਭਟ ਭੇਰ।
 ਪਰਯੋ ਸੁ ਗਾੜੁ ਹੋਤਿ ਭਾ ਨੇਰ ॥੪੧॥
 ਬਰਛੀ ਜਬਿ ਉਬਾਰ ਕਰਿ ਉਚੇ।
 ਹਤਨਿ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਨਿਕਟਿ ਪਹੁਚੇ।
 ਚਤੁਰ ਬੀਰ^੩ ਗੁਰ ਤੁਰਤ ਪਠਾਏ।
 ਤਿਨ ਮਹਿੰ ਦ੍ਰੈ ਪਾਇਨਿ ਲਪਟਾਏ ॥੪੨॥
 ਦ੍ਰੈ ਭੁਜਦੰਡਨ ਕੇ ਗਹਿ ਦੋਇ।
 ਜੈਤ ਓਜ ਕੇ ਰੋਕਤਿ ਸੋਇ।
 ਤਉ ਬੇਗ ਤੇ ਸ਼ਕਤਿ ਪ੍ਰਹਾਰੀ।
 ਤਬਿ ਗੁਰ ਅਹਿਰਣ ਕੀਨਿ ਅਗਾਰੀ ॥੪੩॥
 ਮੁਖ ਮਹਿੰ ਮਾਰਨ ਵਾਰ ਚਲਾਯਹੁ।
 ਰੁਕਯੋ ਨ ਬੀਰਨ ਤੇ, ਢਿਗ ਆਯਹੁ।
 ਅਹਿਰਨਿ ਕਉ ਬੇਧਨਿ ਕਰਿ ਗਈ।
 ਗੁਰੂ ਹਥੇਰੀ ਲਾਗਤਿ ਭਈ ॥੪੪॥
 ਤਹਾਂ ਸਾਂਗ ਕੀ ਨੋਕ ਬਿਰੀ ਹੈ।
 ਰੁਕਯੋ ਬੇਗ ਬਿਧਿਬੋ ਨ ਕਰੀ ਹੈ।

^੧ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।

^੨ਬਰਛੀ।

^੩ਗੁਪਤ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸੂਰਮੇ।

ਤਉ ਧਕੇਲਾ ਬਲ ਤੇ ਲਾਗਾ।
 ਤੋਰੇ ਦੰਤ ਗਿਰੇ ਤਬਿ ਆਗਾ ॥੪੫॥
 ਨਿਫਲ ਵਾਰ ਕਾਲੇ ਤਬਿ ਜਾਨਾ।
 -ਕਹਤਿ ਲੋਕ ਇਹ ਬਲੀ ਮਹਾਨਾ।
 ਹਤੀ ਸਾਂਗ ਤੇ ਕੁਛ ਨ ਸਰਜੋ ਹੈ।
 ਅਪਨੋ ਬਲ ਇਨ ਸਕਲ ਕਰਜੋ ਹੈ ॥੪੬॥
 ਅਪਨੋ ਵਾਰ ਕਰੋਂ ਅਬਿ ਇਸ ਕੋ^੧-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ, ਕਰਿ ਦੀਰਘ ਰਿਸ ਕੋ।
 ਖੈਚਿ ਖੜਗ ਕਰ ਬਲ ਤੇ ਝਾਰਜੋ।
 ਬਹਜੋ ਜਨੇਊ ਕੇ ਸਮ ਮਾਰਜੋ ॥੪੭॥
 ਗਿਰਜੋ ਤੁਰਤ ਜਿਮ ਬਾਯੂ ਬਹੇ।
 ਬ੍ਰਿੱਛ ਪੁਰਾਨੋ ਗਿਰਨੋ ਲਹੇ।
 ਸ੍ਰੋਣਤ ਪਸਰਜੋ ਅਵਨੀ ਸਾਰੇ।
 ਪਰਜੋ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਪਾਉਂ ਪਸਾਰੇ ॥੪੮॥
 ਮਰਜੋ ਜੈਤ ਕੋ ਦੇਖਿ ਸੁ ਭ੍ਰਾਤਾ।
 ਹਟੇ ਤੁਰਤ ਲਖਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਤ੍ਰਾਤਾ^੨।
 ਕਾਲੇ ਆਦਿਕ ਧਰਜੋ ਅਨਿੰਦ।
 ਆਇ ਸੁ ਡੇਰੇ ਮਹਿ ਮਿਲਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥੪੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਜੈਤਬੱਧ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅੰਸੂ ॥੮॥

^੧ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

^੨ ਗੁਰੂ ਰੱਖੜਕ।

੯. [ਮਰੁਜ ਕਿਆਂ ਦਾ ਵੱਸਣਾ]

੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੦

ਦੋਹਰਾ: ਚਿਤ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕਾਲਾ ਭਯੋ, ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਸੋ ਸਮੁਦਾਇ।
ਕਰਤਿ ਭਏ ਆਗਵਨ ਕੋ, ਨਿਕਟਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਦੇਖਿ ਦੂਰ ਤੇ ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰੇ।
ਪਹੁੰਚੇ ਨਿਕਟਿ ਹਰਖ ਨਹਿ ਥੋਰੇ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯਹੁੰ।
'ਧੰਨ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ' ਅਲਾਯਹੁੰ ॥੨॥
'ਬਿਰਦ ਆਪਨੋ ਸਦਾ ਸੰਭਾਰਹੁ।
ਜਨੁ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਅਰਿਸ਼ਟ^੧ ਨਿਵਾਰਹੁ।
ਅਬਿ ਹਮ ਬਸਹਿ ਅਨੰਦਤਿ ਧਰਾ।
ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਰਣ ਮਰਾ' ॥੩॥
ਸਤਿਗੁਰ ਲਗੇ ਬੁਝਿਬੇ ਫੇਰ।
'ਕਹੁ ਕਾਲੇ ! ਕਿਮ ਕੀਨਸਿ ਫੇਰ?
ਰਚਯੋ ਜੰਗ ਤੁਮ ਕੌਨ ਪ੍ਰਕਾਰਾ?
ਕਿਮ ਬਲ ਭਯੋ, ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਕਿਮ ਮਾਰਾ?' ॥੪॥
^੨'ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਮ ਸੁਨਤੇ ਰਹੇ।
ਸੰਘਰ ਬਿਖੈ ਨ ਕੁਛ ਬਲ ਲਹੇ।
ਸਭਿ ਤੇ ਦੀਰਘ ਜਿਸ ਕੋ ਜਾਨਾ।
ਸੋ ਸਭਿਹਿਨਿ ਤੇ ਲਘੁ ਕਰਿ ਮਾਨਾ ॥੫॥
ਵਾਰ ਸ਼ਕਤਿ ਕੋ^੩ ਏਕ ਚਲਾਯੋ।
ਜਿਸ ਤੇ ਕਛੂ ਘਾਵ ਨਹਿ ਆਯੋ।
ਲਗਯੋ ਧਕੇਲਾ ਸਮਸਰ ਆਇ।
ਤੋਰੇ ਦੰਤਨਿ ਦੀਏ ਗਿਰਾਇ ॥੬॥
ਨਹਿ ਆਗੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੀ ਨੋਕ।
ਤਹਿ ਲੋ ਬਲ ਕਰਿ ਰਹੀ ਸੁ ਰੋਕ^੪।
ਯਾਂ ਤੇ ਅਲਪ ਬਲੀ ਮੈਂ ਜਾਨਯੋ।
ਖੈਚਿ ਖੜਗ ਮੈਂ ਤਤਛਿਨ ਹਾਨਯੋ' ॥੭॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਮੁਸਕਾਏ।

^੧ਦੁਖਦਾਈ ਵੈਰੀ।^੨ਕਾਲੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।^੩ਬਰਛੀ ਦਾ।^੪ਰੁਕ ਰਹੀ।

ਜੈਤ ਹਤਨਿ ਕੋ ਭੇਵ ਬਤਾਏ।
 ‘ਅਲਪ ਬਲੀ ਨਹਿ ਤਿਸ ਕੋ ਜਾਨਹੁ।
 ਸੋ ਬਲਵੰਤ ਸਦਾ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥੮॥
 ਜਬਿ ਤੁਮ ਜੁਟੇ ਬੀਚ ਰਣ ਖੇਤ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਹਮ ਸਹਾਇ ਕੇ ਹੇਤ।
 ਦੋਇ ਬੀਰ ਪਾਇਨਿ ਲਪਟਾਏ।
 ਦੋਇ ਭੁਜਾ ਕੋ ਬੇਗ ਰੁਕਾਏ ॥੯॥
 ਤਊ ਪਹੁੰਚਿ ਤਿਨ ਸਾਂਗ ਪ੍ਰਹਾਰੀ।
 ਤਬਿ ਹਮ ਅਹਿਰਣ^੧ ਨਿਜ ਕਰ ਧਾਰੀ।
 ਸਾਥ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਕੀਨਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਲਗਯੋ ਵਾਰ ਤਿਸ ਕੇਰ ਮਝਾਰੀ ॥੧੦॥
 ਅਹਿਰਣ ਫੋਰਤਿ ਅੱਗੁ ਧਕੇਲੀ।
 ਰੜਕੀ ਹਮਰੀ ਜਾਇ ਹਥੇਲੀ।
 ਚੁਭੀ ਚੁੰਚ^੨, ਇਹ ਦੇਖਨਿ ਕੀਜੈ।
 ਰੁਕੀ ਰਹੀ ਪੁਨ ਰਿਦੈ ਜਨੀਜੈ ॥੧੧॥
 ਇਸ ਤੇ ਜਾਨਿ ਲੇਹੁ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਅਲਪ ਕਿ ਬਡੋ ਹੁਤੋ ਬਲ ਤਾਂਹੀ।
 ਤੁਝ ਕੋ ਜੈਤ ਜਾਨਤੋ ਕਹਾਂ।
 ਕੋ ਨਹਿ ਸਮੁਖ ਹੋਤਿ ਬਲਿ ਮਹਾਂ ॥੧੨॥
 ਹਾਥ ਕਿ ਲਾਤ ਪ੍ਰਹਾਰਹਿ ਮਾਰਤਿ।
 ਹਮ ਬਿਨ ਅਪਰ ਕੌਨ ਧ੍ਰਿਤੁ ਧਾਰਤਿ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਰਾਹਕ ਹੇਰਹਿ ਤਬੈ।
 ਬੰਦਤਿ ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਸਭੈ ॥੧੩॥
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਬਿਰਦ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਸਿੱਖ ਸਹਾਇਕ ਸ਼ੱਤੁ ਮਾਰਾ।
 ਇਹ ਕੁਛ ਨਈ ਬਾਤ ਹੈਂ ਨਹੀਂ।
 ਰੱਛਹੁ ਸੇਵਕ ਜਗ ਜਹਿ ਕਹੀਂ’ ॥੧੪॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਹਰਖਾਏ।
 ਨਮੋ ਠਾਨਿ ਡੇਰੇ ਨਿਜ ਆਏਂ।
 ਅਪਨੋ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਵਨ ਕੀਨਾ।

^੧ਲੋਹੇ ਦਾ ਭਾਰੀ ਟੋਟਾ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਲੁਹਾਰ ਲੋਹਾ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁਟ ਕੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਘੜਦਾ ਹੈ।

^੨ਨੋਕ।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕੇ ਰਹੇ ਅਧੀਨਾ ॥੧੫॥
 ਕੇਤਿਕ ਸਮੇ ਬਿਤਾਯੋ ਜਬੈ।
 ਸਾਕ ਸੁਤਾ ਸੁਤ ਕੇ ਚਹਿ ਤਬੈ।
 ਨਹਿ ਤਿਸ ਦੇਸ ਕਰਹਿ ਇਨ ਸਾਥ।
 ਲਖਹਿ ਬਿਦੇਸੀ ਕੁਲ ਕੀ ਗਾਥ ॥੧੬॥
 ‘ਅਹੈਂ ਕੌਨ? ਕਿਤ ਤੇ ਇਹ ਆਏ।’
 ਲੇਤਿ ਨ ਦੇਤਿ ਨ, ਸਾਕ ਹਟਾਏ^੧।
 ਮਿਲਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਬਖਾਨੀ।
 ‘ਮਿਲਤਿ ਨ ਹਮ ਸੋਂ ਰਾਹਕ ਮਾਨੀ’ ॥੧੭॥
 ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਕੋ ਇਮ ਨਹਿ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਬਿਨ ਸਰਬੰਧ ਕਰੇ ਕਿਮ ਭਾਵੈ।
 ਭਏ ਸੁਤਾ ਸੁਤ ਬੈਸ ਬਡੇਰੇ।
 ਬਿਨਾਂ ਬਜਾਹ ਤੇ ਹਮ ਤਿਨ ਹੇਰੇ ॥੧੮॥
 ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਨਿਤ ਉਪਜੀ ਰਹੇ।
 ਸ਼ਰਨ ਪਰੇ ਰਾਵਰ ਕੀ’ ਕਹੇਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁਭਾਇ।
 ਭਾਖਯੋ ‘ਇਹ ਭੀ ਸਿਧ ਹੁਇ ਜਾਇ’ ॥੧੯॥
 ਗੁਰ ਢਿਗ ਅਪਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਆਵੈਂ।
 ਬਨਹਿ ਸਿੱਖ ਅਰੁ ਭੇਟ ਚਢਾਵੈਂ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਉਚਾਰਹਿ ਵਾਕ।
 ‘ਲਿਹੁ ਅਰੁ ਦਿਹੁ ਮਰੁਾਜ ਕੇ ਸਾਕ ॥੨੦॥
 ਇਨ ਕੀ ਕੁਲ ਆਛੀ ਪਹਿਚਾਨਹੁ।
 ਨਿਜ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਸੰਸਾ ਠਾਨਹੁ।’
 ਗੁਰ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਾ।
 ਉੱਤਮ ਤਿਨ ਕੋ ਬੰਸ ਬਿਚਾਰਾ ॥੨੧॥
 ਕਰਤਿ ਭਏ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧ।
 ਸਕਲ ਦੇਸ ਬਾਸੀ ਕਿਯ ਸੰਧਿ।
 ਸੁਤ ਅਰੁ ਸੁਤਾ ਬਜਾਹੁ ਸਭਿ ਲੀਨੇ।
 ਇਕ ਸਮ ਹੁਇ ਕਰਿ^੩ ਬਾਸਾ ਕੀਨੇ ॥੨੨॥

^੧ਵਰਜ ਰੱਖੇ, ਭਾਵ ਸਾਕ ਨਾਤੇ ਨਾ ਕਰਨ।

^੨ਹੰਕਾਰੀ।

^੩ਭਾਵ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਕੇ।

ਗੁਰ ਕਰੁਨਾ ਤੇ ਚਹਿਤ^੧ ਸੁ ਪਾਯੋ।

ਕੁਲ ਮਰੁਾਜ ਕੋ ਬਾਸ ਕਰਾਯੋ।

{ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕ}

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਜਥਾ ਬਿਸਾਲੀ ਦੀਨਿ।

ਸੋ ਅਬਿ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ ਸੁਭ ਚੀਨ ॥੨੩॥

ਦੋਹਰਾ: ਲੋਹੀਆ^੨ ਦੂਸਰ ਸੰਦਲੀ^੧ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਮਾਂਹਿ।

ਕਾਲੇ ਕੇਰ ਭਤੀਜ ਦੈ ਪਿਤਾ ਮਾਤ ਮ੍ਰਿਤੁ ਤਾਂਹਿ ॥੨੪॥

ਚੌਪਈ: ਅਲਪ ਬੈਸ ਮਰਿੰ ਦੋਨਹੁ ਰਹੇ।

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤੁ ਪਦ ਲਹੇ।

ਕਾਲੇ ਤਬਿ ਹਿਤ ਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ।

ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰਨਿ ਸਮ ਤਿਨਹੁ ਨਿਹਾਰੇ ॥੨੫॥

ਇਕ ਦਿਨ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਲੇ ਸੰਗ।

ਇਕ ਉਠਾਇ ਲਿਯ ਅੰਕ^੩ ਉਤੰਗ।

ਦੁਤੀਏ ਕੋ ਅੰਗੁਰੀ ਗਹਿਵਾਈ।

ਆਵਤਿ ਭਾ ਸਮੀਪ ਸੁਖਦਾਈ^੪ ॥੨੬॥

ਮਗ ਮਹਿੰ ਭਲੇ ਸਿਖਾਵਨਿ ਕਰੇ।

ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ ਭਏ ਤਬਿ ਖਰੇ।

ਦੋਨੋ ਬਾਲਿਕ ਬਿਤਿ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।

ਪੇਟ ਬਜਾਵਤਿ ਹਾਥ ਉਤਾਲਾ^੫ ॥੨੭॥

ਦੇਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤਿਨਹੁ ਕੀ ਢਾਲ।

ਬੂਝਯੋ ਕਾਲੇ ਕੋ ਸੁ ਹਵਾਲ।

‘ਇਹ ਬਾਲਿਕ ਦੋਨਹੁ ਕਯਾ ਕਰਿਹੀਂ?’

ਹਾਥਿ ਪ੍ਰਹਾਰ ਉਦਰ ਪਰ ਧਰਿਹੀਂ’ ॥੨੮॥

ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਕਾਲੇ, ਬਚ ਭਾਖੇ।

‘ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੀਨ ਮੈਂ ਰਾਖੇ^੬।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪ ਕੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ।

ਅਬਿ ਇਹ ਪਹੁੰਚੇ ਨਿਕਟਿ ਤੁਮਾਰੇ ॥੨੯॥

ਛੁਧਤਿ ਰਹਤਿ ਇਹ ਉਦਰ ਬਜਾਵੈਂ।

^੧ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇਸੀ।

^੨ਨਾਮ।

^੩ਗੋਦੀ।

^੪ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ।

^੫ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ।

^੬ਮਾਂ ਪਿਉ ਮਰਿੰਟਰ ਹਨ ਮੈਂ ਪਾਸ ਰੱਖੇ ਹਨ।

ਕਹਿਨਿ ਸ਼ਕਤਿ ਨਹਿ, ਏਵ ਜਨਾਵੈਂ।
 ਆਪ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਮਹਾਨੇ।
 ਬਾਲ ਅਨਾਥ ਗਰੀਬ ਨਿਮਾਨੇ' ॥੩੦॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਖਾਨਾ।
 'ਇਹ ਮਹਾਨ ਤੇ ਬਨਹਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਜੋ ਤੈਂ ਉਪਰ ਰਖਯੋ ਉਠਾਇ।
 ਇਸ ਕੋ ਬੰਸ ਬਧਹਿ ਅਧਿਕਾਇ ॥੩੧॥
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਬਡ ਸੈਨ ਸਮੇਤਾ।
 ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਹੋਹਿ ਨਿਕੇਤਾ।
 ਜਮਨਾ ਮਹਿ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਾਵੈ^੧।
 ਚਢਿ ਤੁਰੰਗ ਨਿਜ ਓਜ ਜਨਾਵੈ ॥੩੨॥
 ਬਹੁ ਪੁਸ਼ਤਨਿ ਲੋ ਰਾਜ ਕਮਾਵਹਿ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਬਨ ਜਗਤ ਸੁਹਾਵਹਿ।
 ਨੀਚੇ ਬਾਲਿਕ ਜੋ ਅਬਿ ਖਰੋ।
 ਇਸ ਕੋ ਬੰਸ ਹੋਹਿ ਜਗ ਖਰੋ ॥੩੩॥
 ਰਾਜ ਸਹਿਤ ਚੌਧਰਤਾ ਕਰੇ।
 ਨਾਮ ਚੌਧਰੀ ਸਭਿ ਮਹਿ ਪਰੇ।'
 ਬਰ ਕੇ ਸਹਿਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬੈਨ।
 ਸੁਨਿ ਕਾਲਾ ਪਰਫੁੱਲਜਤਿ ਨੈਨ ॥੩੪॥
 ਕਰ ਬੰਦਨ ਅਪਨੇ ਘਰ ਗਯੋ।
 ਸੰਗ ਭਾਰਜਾ ਬੋਲਤਿ ਭਯੋ।
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਆਜ ਬਾਕ ਕਹਿ ਕਰੇ ਨਿਹਾਲਾ ॥੩੫॥
 ਜੁਗਮ ਭਤੀਜੇ ਲੇ ਦਿਖਰਾਏ।
 -ਇਨ ਕੁਲ ਹੁਇ ਮਹਿਪਾਲ- ਬਤਾਏ।
 -ਜਮਨਾ ਜਲ ਅਸੁ ਪਾਨ ਕਰਾਏ।
 ਰਾਜ ਚੌਧੁਤਾ ਦੀਰਘ ਪਾਏ'- ॥੩੬॥
 ਸੁਨਤਿ ਕੋਪ ਕਰਿ ਬੋਲੀ ਦਾਰਾ।
 'ਏ ਨ੍ਰਿਪ ਹੁਇ ਸੁਨਿ ਤੈਂ ਮੁਦ ਧਾਰਾ।
 ਮੋਰ ਪੇਟ ਤੇ ਜਨਮੇ ਜੇਈ।
 ਪ੍ਰਜਾ ਇਨਹੁੰ ਕੀ ਬਨਿਹਹਿ ਸੇਈ ॥੩੭॥

^੧(ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ) ਜਮਨਾ ਵਿਚ ਜਲ ਪਿਵਾਵੇਗਾ ਭਾਵ ਜਮਨਾ ਤਕ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਰਿ ਖੇਤੀ ਹਾਲਾ^੧ ਸੋ ਭਰੈਂ।
 ਹੁਕਮ ਇਨਹੁੰ ਪਰ ਇਹ ਤਬਿ ਕਰੈਂ।
 ਬਿਨ ਸਮੁਝੇ ਬਰ ਲੇ ਕਰਿ ਆਯੋ।
 ਕਹਾਂ ਜਾਨਿ ਏਤੋ ਹਰਖਾਯੋ?’ ॥੩੮॥
 ਸੁਨਿ ਕਾਲੇ, ਦਾਰਾ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਭਾਗ ਇਨਹੁੰ ਕੇ ਗੁਰ ਬਚ ਲਹਯੋ।
 ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਹਉ^੨ ਗਯੋ ਨ ਕੋਈ।
 ਔਚਕ ਬਾਕ ਗੁਰੂ ਕਿਯ ਸੋਈ ॥੩੯॥
 ਅਬਿ ਉਪਾਵ ਕਹੁ ਕਿਮ ਬਨਿ ਆਇ।
 ਤੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰਾਜ ਜਿਮ ਪਾਇੰ।
 ਸੋ ਬਿਧਿ ਕਰਹਿੰ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਜੈ ਕੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਦੈਂ ਬਰ ਉਰ ਹਰਖੈ ਕੈ’ ॥੪੦॥
 ਸੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਯੋ ‘ਜਥਾ ਇਹ ਗਏ।
 ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਰਿ ਬਰ ਕੋ ਲਏ।
 ਤਿਸ ਬਿਧਿ ਨਿਜ ਸੁਤ ਤੇ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।
 ਮਨਭਾਵਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਬਰ ਪਾਵਹੁ’ ॥੪੧॥
 ਕਹੇ ਭਾਰਜਾ ਕੇ ਲੈ ਨੰਦਨ।
 ਗਯੋ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਕੀਨਸਿ ਬੰਦਨ।
 ਸਿੱਖਯਾ ਦੇਤਿ ਉਦਰ ਬਜਵਾਏ।
 ਖਰੇ ਸਮੁਖ ਕਰਿ ਗੁਰਹਿੰ ਦਿਖਾਏ ॥੪੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਹੇਰਿ ਮੁਸਕਾਇ।
 ਤਿਨ ਆਸੈ ਲਖਿ ਬਾਕ ਅਲਾਇ।
 ‘ਭੇ ਕਾਲੇ ! ਇਹ ਬਾਲਿਕ ਔਰ।
 ਕਯਾ ਅਬਿ ਕਰਤਿ ਖਰੇ ਇਸ ਠੌਰ?’ ॥੪੩॥
 ਬਿਨਤੀ ਬੋਲਯੋ ਜੋਰਤਿ ਕਰ ਕੋ।
 ‘ਇਨ ਕੀ ਮਾਤ ਸੁਨਯੋ ਤੁਮ ਬਰ ਕੋ।
 -ਭਏ ਭਤੀਜਿਨਿ ਕੁਲ^੩ ਮਹਿਪਾਲ।
 ਮਮ ਸੁਤ ਭਰਹਿੰ ਤਿਨਹੁੰ ਕੋ ਹਾਲਾ ॥੪੪॥
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਜਾ ਇਮ ਬਸਹਿੰ ਦੁਖਾਰੇ।

^੧ਮਾਮਲਾ।

^੨ਮੈਂ।

^੩ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲ।

ਹੁਕਮ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਸਦਾ ਸਹਾਰੇਂ।
 ਦੰਡ ਕੈਦ ਆਦਿਕ ਜੇ ਹੋਇ।
 ਇਨ ਪਰ ਬਲ ਤੇ ਕਰਿ ਹੈਂ ਸੋਇ- ॥੪੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਨੀਕ ਬਿਚਾਰੀ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਪ ਅਗਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਹਯੋ ਤਬਿ ਐਸੇ।
 'ਸੋ ਮਹਿਪਾਲ ਬਨਯੋ ਬਰ ਜੈਸੇ ॥੪੬॥
 ਇਹ ਭੀ ਅਪਨੀ ਬਾਹੀ ਕਰੈਂ।
 ਖਾਇ ਆਪ ਨਹਿ ਹਾਲਾ ਭਰੈਂ।
 ਜੇ ਇਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੈ ਹੈਂ ਸੋਇ।
 ਬਿਘਨ ਦੁਖਦ ਤਬਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ' ॥੪੭॥
 ਸੁਨਿ ਬਰ ਕੋ ਲੇ ਕਾਲਾ ਗਯੋ।
 ਨਿਜ ਦਾਰਾ ਸੰਗ ਭਾਖਤਿ ਭਯੋ।
 'ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬਰ ਦੀਨਿ।
 ਤਊ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇ ਸੁਭ ਹੀ ਚੀਨ' ॥੪੮॥
 ਇਮ ਬਰ ਦੀਨਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਕੀਨੇ ਨਰ ਰਾਇ।
 ਸੇਵਾ ਅਧਿਕ ਸੁ ਰਾਹਕ ਕਰੈ।
 ਤਨ ਮਨ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅਨੁਸਰੈ ॥੪੯॥
 ਤਿਨ ਕੀ^੧ ਕੁਲ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ।
 ਕਰਤਿ ਰਾਜ ਕੋ ਦੇਸ਼ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਦੂਸਰ ਨਾਭੇ ਪੁਰਿ ਸੁਖ ਧਰੈਂ।
 ਰਾਜ ਸਹਤ ਚੌਧਰਤਾ ਕਰੈਂ ॥੫੦॥
 ਕਾਲੇ ਸੁਤਨਿ ਬੰਸ* ਜੋ ਅਹੈ।
 ਅਬਿਠੁ ਲੌ ਤਿਸੀ ਦੇਸ਼ ਮਹਿ ਰਹੈ।
 ਆਪੇ ਬੀਜ ਆਪ ਹੀ ਖਾਵੈਂ।
 ਹਾਲਾ ਲੇਨਿ ਨਹੀਂ ਕੋ ਜਾਵੈ ॥੫੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬਰ ਅਬਿਨਾਸੀ।
 ਅਬਿ ਲੌ ਰਾਜੇ ਹੈਂ ਧਨ ਰਾਸੀ।
 ਬਿਦਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਦੋਨਹੁੰ ਘਰ ਹੈਂ।

^੧ਭਾਵ ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੀ।

*ਪਾ:-ਅੰਸ।

ਦੀਰਘ ਦੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਕੇ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥੫੨॥

ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕਛੁ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਏ।

ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਬਿਖੇ ਸੁਖ ਪਾਏ।

ਨਿਜ ਦਾਸਨਿ ਕੇ ਕਰਤਿ ਨਿਹਾਲ।

ਜੁਗ ਲੋਕਨਿ ਦੇ ਅਨੰਦ ਬਿਸਾਲ ॥੫੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਨਵਮੇ। ਅੰਸੂ ॥੯॥

{ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕ} ਤਵਾ: ਖਾ: ਦੇ ਕਰਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ੍ਯਾਜ ਕਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲਾ ਫੁਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਦਾਨ ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੇਲੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਇਹ ਦਿਤੀ ਹੈ:- “ਜੱਦਪਿ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਭੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਹੁਣ ਜਦ ਉਥੇ ਜਾਕੇ ਨਿਰਨੈ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਰ੍ਯਾਜ ਦੀ ਮੋਹੜੀ ਗੱਡਣ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਸਾਹੂਕਾਰ ਤੋਂ ਗੁੜ ਲੈ ਕੇ ਵੰਡਿਆ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਹੀ ਵਿਚ ਚੇਤ ਸੁਦੀ ੫ ਸੰ: ੧੬੮੪ ਬਿ: ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹੋ ਸੰਮਤ ਤ੍ਰਾਰੀਖ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਓਸ ਸਮੇਂ ਛੀਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਮਾਲਵੇ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਸੱਤਵੇਂ ਗੁਰੂ ਪੈਦਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾਈ ਰੁਪੇ ਦੀ ਕਥਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਲ ਰੁਪੇ ਦਾ ਬਾਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਰੁਪੇ ਦਾ ਜਵਾਨ ਹੋਕੇ ਲੱਕੜੀਆਂ ਕੱਟਣ ਜਾਣਾ, ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ, ਪਿੰਡ ਬੰਨਣਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਰੁਪੇ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਵਸਾਏ ਹੋਏ ਦਿਆਲ ਪੁਰੇ ਪਿੰਡ ਬਿਧੀਚੰਦ ਘੋੜਾ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਪੋਤਰੇ ਹੋਏ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਪੜੋਤਰੇ ਬੀ ਜਣਾ ਦਿਤੇ ਹਨ।”

ਤਵਾ: ਖਾ: ਹਿ: ੧ ਨੰ: ੨ ਪੰਨਾ ੯੫੮

ਤਵਾ: ਖਾ: ਦੇ ਕਰਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਏ ਨਾਮ ਬੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਤੇ ਹਨ:-
ਕੌੜੇ ਕਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਲਾਲਾ ਕੌੜਾ ਤੇ ਬਘੇਲਾ ਭੁੱਲਰਾਂ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਤੇ ਮਰ੍ਯਾਜ ਕੇ, ਚੌਧਰੀ ਮਰਾਝ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਿੱਧੂ ਜੱਟ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਮਰ੍ਯਾਜ ਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕਾਲੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੋਹਣ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਭੁੱਲਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਚੌਧਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਨਾਮ ਬੀ ਦਿਤੇ ਹਨ, ਦਿੱਤੂ, ਦੌਲਾ ਆਦਿ। ਇਹ ਭੁੱਲਰ ਗੋਤ ਦੇ ਜੱਟ, ਕੌੜਿਆਂ ਦੇ ਟੋਕੜੇ, ਮਾੜੀ ਵੱਡੀ, ਛੋਟੀ, ਜੀਉਂਦਾ ਪਿਥਾ, ਕਿਰਾੜ ਵਾਲੇ ਆਦਿ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਦੱਸੇ ਹਨ ਜੋ ਮਰ੍ਯਾਜਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੱਠੇ ਹੋ ਲੜਨ ਆਏ ਸਨ। ਮਰ੍ਯਾਜਕਿਆਂ ਦੇ ਇਹ ਨਾਮ ਦਿਤੇ ਹਨ:-ਮੋਹਣ, ਕਰਮ ਚੰਦ, ਕੁਲ ਚੰਦ, ਕਾਲਾ, ਸਾਉਲ, ਲਖਮਾ, ਹੰਬਲਾ, ਸੋਮਾ, ਸਰਪੂਲ ਆਦਿਕ। ਫਿਰ ਜੈਤ ਪਿਰਾਣੇ ਨੂੰ ਜੈਦ ਪੁਰਾਣਾ ਭੁੱਲਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਈ, ਸਿੱਧੂ

ਜੱਟ, ਭੱਖੜੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਆਪਣੇ ਸਾਕਾਂ ਭੁੱਲਰਾਂ, ਦੇ ਸੱਚੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਹਿਤ ਆਪਣੇ ਸਿੱਧੂ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

੧੦. [ਗੋਰਾ ਜਨਮ, ਭਗਤੂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਹਾਲ। ਜੱਸੇ ਦੀ ਬੋਲੀ]

ੲ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੧

ਦੋਹਰਾ: ਅਪਰ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਗੁਰਨਿ ਕੀ,
ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਮਝਾਰ।
ਭਗਤੂ ਕੇ ਸੁਤ ਦੋ ਭਏ,
ਬੀਰ ਬਲ ਧਾਰਿ^੧ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਜੇਸਟ ਪੁੱਤ੍ਰ ਗਰਭ ਜਬਿ ਆਯੋ।
ਨੌ ਮਾਸਨਿ ਕੋ ਬਾਸ ਬਿਤਾਯੋ।
ਸਮੈ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋਨਿ ਕੋ ਭਯੋ।
ਟਿਕਯੋ ਗਰਭ ਮਹਿ ਜਨਮ ਨ ਲਿਯੋ ॥੨॥
ਜਨਨੀ ਕੋ ਸੰਕਟ ਬਡ ਹੋਵਾ।
ਕਰੇ ਉਪਾਇ ਨ ਕਯੋਹੂੰ ਖੋਵਾ।
ਤਬਿ ਸਗਰੇ ਸਿਖ ਮਿਲਿ ਸਮੁਦਾਏ।
ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਰ ਭਗਤੂ ਜਿਸ ਥਾਏਂ ॥੩॥
'ਕਰਾਮਾਤ ਕਾਮਲ ਤੁਮ ਅਹੋ।
ਘਰ ਸੰਕਟ ਕੋ ਕਯੋਂ ਨਹਿ ਲਹੇ।
ਸਿੱਖ ਸੈਂਕਰੇ ਤੁਮ ਤੇ ਜਾਚਿ।
ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਦੁਖ ਤੇ ਨਿਤ ਬਾਚ' ॥੪॥
ਸੁਨਿ ਭਾਈ ਸਭਿ ਭੇਤ ਬਤਾਯੋ।
'ਅੰਤਰ ਅਰਯੋ ਕਸਟ ਉਪਜਾਯੋ।
ਦੁਹੁੰ ਲੋਕਨਿ ਕੋ ਰਾਜ ਅਨੰਦ।
ਜਾਚਤਿ ਸਾਹਸ^੨ ਧਰਯੋ ਬਿਲੰਦ ॥੫॥
ਏਕ ਲੋਕ ਕੋ ਹਮ ਤਿਸ ਦੇਤਿ।
ਭੋਗਹੁ ਰਾਜ ਅਨੰਦ ਨਿਕੇਤ।
ਸਮੁਝਾਯੋ ਸਮੁਝਤਿ ਸੋਂ ਨਾਂਹੀ।
ਨਹਿ ਨਿਕਸਤਿ ਬਿਰ ਭਾ ਗ੍ਰਭ ਮਾਂਹੀ' ॥੬॥
ਸੁਨਤਿ ਸਿੱਖ ਮਨ ਮਹਿ ਬਿਸਮਾਏ।
ਦੁਖ ਹਤਿਬੇ ਹਿਤ ਬਹੁਤ ਅਲਾਏ।
'ਅੰਤਰ ਬਾਲਕ ਹਠ ਕਰਿ ਰਹਯੋ।

^੧ਬਲੀ ਧਾਰੀ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸੂਰਮੇ।

(ਅ) ਇਕ ਬੜਾ ਬੀਰ ਤੇ ਬਲ ਧਾਰੀ ਸੀ। (ਮੁਰਾਦ ਗੋਰੇ ਤੋਂ ਹੈ)।

^੨ਹਠ।

ਤਉ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਦੁਖ ਲਹੜੈ^੧ ॥੭॥
 ਤਿਸਹਿ ਨਿਵਾਰਨ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੇ।
 ਕਹਾਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਧਾਰੇ।
 ਤੀਨ ਦਿਵਸ ਬੀਤੇ ਇਕਸਾਰ।
 ਹਾਇ ਹਾਇ ਬਹੁ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰ ॥੮॥
 ਜੇ ਪਰੋਸ^੨ ਹੈਂ ਸੁਨੜੇ ਨ ਜਾਈ।
 ਨਤੁ ਮਰਿ ਰਹੈ ਕਸ਼ਟ ਕੇ ਪਾਈ।
 ਹਮ ਸਿੱਖ ਸਗਰੇ ਕਰਹਿ ਅਰਾਧਾ।
 ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹਤਹੁ ਘਰ ਬਾਧਾ ॥੯॥
 ਜਾਵਤ ਬਾਲਿਕ ਜਨਮਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਤਾਵਰ ਹਮ ਬੈਠਹਿ ਤੁਮ ਪਾਹੀ।
 ਉਤ ਬਾਲਿਕ ਨੇ ਜਿਮ ਹਠ ਧਾਰਾ।
 ਤਿਮ ਹਮ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ਨਿਰਧਾਰਾ’ ॥੧੦॥
 ਸੁਨਿ ਭਗਤੁ ਤਬਿ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨ।
 ‘ਜੇ ਕਰਿ ਸਭਿ ਕੇ ਮਤ ਇਮ ਜਾਨ।
 ਦੀਨੋ ਰਾਜ ਲੋਕ ਜੁਗ ਕੇਰਾ।
 ਲੇਹੁ ਜਨਮ ਕੇ ਜਗ ਇਸ ਬੇਰਾ’ ॥੧੧॥
 ਕਰੜੇ ਬਚਨ ਤਬਿ ਜਨਮ ਲਿਯੋ ਹੈ।
 ਗੌਰਾ ਨਾਮ ਸੁ ਤਾਂਹਿ ਭਯੋ ਹੈ।
 ਦੂਸਰ ਸੁਤ ਜੀਵਨ ਤਿਸ ਨਾਇ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਸਹਿਤ ਸੁਹਾਇ ॥੧੨॥
 ਬਡੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੇ ਰਾਜ ਕਮਾਯੋ।
 ਨਗਰ ਬਠਿੰਡੇ ਆਦਿਕ ਪਾਯੋ।
 ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਚਢੈ ਸਮੁਦਾਯਾ।
 ਸਭਿ ਮਹਿ ਅਪਨੋ ਤੇਜ ਬਧਾਯਾ ॥੧੩॥
 ਸੋ ਮਿਲਿਬੇ ਹਿਤ ਕੇ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਜਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਯੋ।
 ਜਬਿ ਇਨ ਸੁਨੜੇ ਹੁਤੋ ਪਿਤ ਕਾਲ।
 ਕਰਿ ਕੈ ਬਜਾਹ ਬਾਕ ਕੇ ਨਾਲ ॥੧੪॥
 ਸੋ ਰਾਹਕ ਕੀ ਕੰਨਯਾਂ ਸੁਨਿ ਕੈ।

^੧ਆਪ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੨ਪੜੋਸੀ, ਗੁਵਾਂਢੀ।

ਲੱਜਤਿ ਹੋਤਿ ਰਿਦੇ ਬਹੁ ਗੁਨਿ ਕੈ।
 ਗਈ ਸਦਨ ਮਹਿ ਦਿਯੋ ਬਤਾਇ।
 ‘ਬ੍ਰਿੱਧ ਪੁਰਖ ਇਕ ਮਾਰਗ ਜਾਇ ॥੧੫॥
 ਸੋ ਮੁਝ ਸੰਗ ਬਜਾਹ ਕਰਿ ਗਯੋ।
 ਤਬਿ ਤੇ ਮੇਰੋ ਮਨ ਥਿਤ ਭਯੋ^੧।
 ਅਪਰ ਸੰਗ ਮੁਹਿ ਨਹਿ ਪਰਨਾਵਹੁ।
 ਜਿਹ ਥਲ ਹੋਹਿ ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਾਵਹੁ’ ॥੧੬॥
 ਸੁਨਿ ਤਿਸ ਕੇ ਪਿਤ ਖੋਜਨ ਕੀਨਿ।
 ‘ਕੋ ਕਰਿ ਗਯੋ ਬਤਾਵਹੁ ਚੀਨ।’
 ਇਕ ਨਰ ਹੇਰਤਿ ਤਾਂਹਿ ਬਤਾਯੋ।
 ‘ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਇਕ ਮਗ ਆਯੋ ॥੧੭॥
 ਨਿਸਚੈ ਕਰਜੋ ਬਚਨ ਕੋ ਬਜਾਹ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਜੁਤਿ ਬਹੁ ਸਿਖ ਜਾਂਹਿ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਬਿਤਾਏ।
 ਰਹਜੋ ਪ੍ਰਤੀਖਿਤਿ ਬਹੁਰ ਨ ਆਏ ॥੧੮॥
 ਸੁਤਾ ਨ ਬਜਾਹ ਅਪਰ ਸੋ ਚਾਹਾ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਰਹੀ ਸੁ ਹਠ ਉਰ ਮਾਂਹਾ।
 ਬਹੁਰ ਸੁਨਜੋ ‘ਭਗਤੂ ਮ੍ਰਿਤੁ ਭਯੋ।’
 ਬਿਧਵਾ ਭੇਖ ਧਾਰਿ ਤਿਹ ਲਯੋ ॥੧੯॥
 ਕਿਸ ਕੀ ਕਹੀ ਨ ਮਾਨੀ ਕੈਸੇ।
 ਸਤ ਕੋ ਧਾਰਿ ਰਹੀ ਥਿਤ^੨ ਤੈਸੇ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਪਿਤਾ ਗਯੋ ਤਿਸ ਠੌਰਾ।
 ਜਹਾਂ ਸਹਤ ਸੈਨਾ ਥਿਰ ਗੌਰਾ ॥੨੦॥
 ਨਿਜ ਤਨੁਜਾ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਈ।
 ‘ਤੁਮ ਚਲਿ ਲੇ ਆਵਹੁ ਘਰ ਮਾਈ।
 ਪਿਤ ਕੋ ਬਸਤ੍ਰ ਸੰਗ ਕਰਿ ਬਜਾਹੁ।
 ਲੇ ਰਾਖਹੁ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮਾਂਹੁ’ ॥੨੧॥
 ਸੁਨਿ ਗੌਰੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਸੋਈ।
 ਪਿਤ ਕਰ ਲਈ ਲਸਟਕਾ ਜੋਈ।
 ਕੇਤਿਕ ਨਰ ਲੇ ਗਯੋ ਨਿਸੰਗ।

^੧ਭਾਵ, ਮਨ ਦੀ ਇਕਾਗ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ।

^੨ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ।

ਫੇਰੇ ਦਏ ਲਸ਼ਟਕਾ ਸੰਗ ॥੨੨॥
 ਡੋਰੇ ਮਹਿ ਚਢਾਇ ਕਰ ਆਨੀ।
 ਰਾਖੀ ਸਦਨ ਮਾਤ ਕਰਿ ਮਾਨੀ।
 ਸੇ ਗੌਰਾ ਦਰਸਨ ਕੇ ਆਯੋ।
 ਕਿਤਿਕ ਬਰਾਰ ਸੰਗ ਨਿਜ ਲਯਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਦਰਸ ਕੀ ਚਾਹੂ।
 ਉਤਰਿ ਤੁਰੰਗ ਗਯੋ ਪੁਨ ਪਾਹੂ।
 ਧਰੀ ਉਪਾਇਨ ਧਨ ਤੇ ਆਦਿ।
 ਹਯ ਦੀਨਸ ਜਿਸ ਚਢਿ ਅਹਿਲਾਦ ॥੨੪॥
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਗੁਰ ਪਦ ਅਰਬੰਦ।
 ਬੈਠਯੋ ਸਭਾ ਸੰਗ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕਰੇ।
 ‘ਸਰਬ ਅਨੰਦ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮ ਧਰੇ’ ॥੨੫॥
 ਇਕ ਜੱਸਾ ਕਰ ਮਹਿ ਜਿਸ ਚੌਰ।
 ਕਰਤਿ ਹੁਤੇ ਗੁਰ ਪਰ ਤਿਸ ਠੌਰ।
 ਸੁੰਦਰ ਜਿਹ ਸਰੂਪ ਸਰਬੰਗ।
 ਮਨਹੁ ਲੀਨ ਅਵਤਾਰ ਅਨੰਗ^੧ ॥੨੬॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਰਾਖਿ ਹਜ਼ੂਰੀ।
 ਸੇਵਤਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੂਰਤ ਰੂਰੀ^੨।
 ਹਾਸ ਕਰਤਿ ਬੋਲਯੋ ਇਸ ਭਾਇ।
 ‘ਭਾਈ ਭਗਤੁ* ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਇ ॥੨੭॥
 ਪੀਛੇ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਿਸ ਤਰੁਨੀ।
 ਸੁੰਦਰ ਸੁਨੀ ਸੁ ਚੰਪਕ ਬਰਨੀ।
 ਸੇ ਦੀਜੈ ਮੈਂ ਕਰਿ ਹੋਂ ਦਾਰਾ।
 ਉਪਜੈ ਹੋਂ ਸੰਤਤਿ ਸੁ ਕੁਮਾਰਾ ॥੨੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਭਗਤੁ ਜੈਸਾ।
 ਮੇ ਕਹੁ ਭੀ ਜਾਨਹੁ ਤੁਮ ਤੈਸਾ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੋਯਹੁ ਮੇਰੇ।
 ਦੇਸ਼ ਨ ਲਗਹਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਹੇਰੇ ॥੨੯॥

^੧ਕਾਮਦੇਵ ਨੇ।

^੨ਸੁੰਦਰ।

*ਪਾ:-ਭਗਤੁ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਨਿਸ਼ਫਲ ਬੈਠੀ ਰਹੈ।
 ਤੁਮਰੇ ਕਿਸੂ ਕਾਜ ਨਹਿ ਅਹੈ।
 ਸੁਨਿ ਗੋਰੇ ਉਰ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਾਯੋ।
 ਲਾਲ ਬਦਨ ਲੋਚਨ ਹੁਇ ਆਯੋ ॥੩੦॥
 ਫਰਕਤਿ ਅਧਰ ਨ ਬਸ ਕੁਛ ਚਲੈ।
 -ਕਹਿਬੇ ਕੇ ਫਲ ਕਿਮ ਇਸ ਮਿਲੈ-।
 ਚਹਤਿ ਖੜਗ ਕੇ ਕਰਜੇ ਪ੍ਰਹਾਰ।
 ਤਉ ਆਪਨੀ ਰਿਸ ਕੇ ਮਾਰਿ ॥੩੧॥
 ਗੁਰ ਤੇ ਡਰਤਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਰਹਜੇ।
 ਪ੍ਰਤਿ ਉੱਤਰ ਕਜੋਹੂੰ ਨਹਿ ਕਹਜੇ।
 ਕਿਤਿਕ ਦੇਰ ਲੋ ਬੈਠਜੇ ਤੀਰ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਗਮਨਜੇ ਪੁਨ ਬੀਰ ॥੩੨॥
 ਲਗੀ ਤੀਰ ਸੀ ਬਾਨੀ ਕਹੀ।
 ਬਾਧਾ ਅਧਿਕ, ਘਾਵ ਕਿਯ ਨਹੀਂ^੧।
 ਕ੍ਰੋਧ ਸਚਿੰਤ ਬਿਸਾਲ ਕਰਾਲਾ।
 -ਹਤੋਂ ਹੋਇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੁ ਨਿਰਾਲਾ- ॥੩੩॥
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਘਾਵ^੨ ਮਿਲਿ ਕੈ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ।
 ਬਚਨ ਘਾਵ ਕਰਕਤਿ ਉਰ ਮਾਂਹਿ।
 ਅਦਬ ਕਰਨ ਕੇ ਹੁਤੋ ਸਥਾਨ।
 ਤਉ ਕੁਬਚਨੀ ਪੀਰ^੩ ਮਹਾਨ ॥੩੪॥
 ਬਹੁਰ ਬੀਰ ਬਡ ਆਯੁਧ ਧਾਰੀ।
 ਬੀਚ ਸਭਾ ਕਿਮ ਸਕਹਿ ਸਹਾਰੀ।
 ਸੁਨਜੇ ਸ੍ਰਵਨ ਮਹਿ, ਫੋਰਜੇ ਰਿਦਾ।
 ਜਿਮ ਨਟਸਾਲ^੪, ਕਰਕ ਬਹੁ ਤਦਾ ॥੩੫॥
 ਡੇਰੇ ਆਇ ਸੁ ਉਤਰਜੇ ਗੋਰਾ।
 ਅਪਨੇ ਸਿੱਖ ਕਰੇ ਇਕ ਠੋਰਾ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 'ਤੁਮ ਹੋ ਹਮਰੇ ਹਿਤੁ ਮਹਾਨਾ ॥੩੬॥

^੧ਭਾਵ ਤੀਰ ਜ਼ਖਮ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਮਾਸ ਵਿਚ, ਬਾਣੀ ਚੁਭੀ ਹੈ ਤੀਰ ਵਾਂਙ, ਜ਼ਖਮ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਪਰ ਪੀੜ ਕਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਅ) ਗੋਰੇ ਨੂੰ ਪੀੜ ਬੜੀ ਹੋਈ (ਪਰ ਉਸ ਨੇ) ਜੱਸੇ ਤੇ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

^੨ਜ਼ਖਮ।

^੩ਖੋਟੇ ਬਚਨ ਦੀ ਪੀੜ।

^੪ਠੰਡਾ, ਬਰਫੀ, ਤੀਰ ਦੀ 'ਨੋਕ' ਜੋ ਜ਼ਖਮ ਵਿਚ ਟੁੱਟ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਸੰਸ: ਨਖ੍ਰ ਸ਼ਲਯ।

ਭੋ ਸਿੱਖਹ ! ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ।
 ਸੁਨਯੋ ਸ਼੍ਰਵਨ ਜਿਮ ਕੁਬਚ^੧ ਉਚਾਰਾ।
 ਕੌਨ ਸਕਹਿ ਸਹਿ ਏਵ ਕੁਚਾਲੀ।
 ਜੇ ਜੋਧਾ ਬੁਧਿ ਆਯੁਧ ਨਾਲੀ ॥੩੭॥
 ਚਿਤ ਮਹਿ ਹੁਤੀ -ਹਤੋਂ ਸਮਸ਼ੇਰ।
 ਕਰੋਂ ਦੁ ਖੰਡ ਅਵਨਿ ਪਰ ਗੇਰਿ।
 ਲੈ ਹੈ ਸ੍ਰਾਦ ਕਹੇ ਕੇ ਤਬੈ।
 ਲਖਹਿ ਸਭਾਸਦ ਬੈਠੇ ਸਭੈ- ॥੩੮॥
 ਮਰਿਬੇ ਕੇ ਡਰ ਉਰ ਨਹਿ ਧਰੋਂ।
 ਅਸ ਕੁਬਾਕ ਤੇ ਦੀਰਘ ਜਰੋਂ।
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਹਿਯ ਮਹਿ ਧਰਿ ਧੀਰ।
 ਖੜਗ ਨ ਖੈਂਚਿ ਹਤਯੋ ਗੁਰ ਤੀਰ ॥੩੯॥
 -ਮਮ ਅਪਰਾਧ ਦੇਖਿ ਰਿਸ ਧਰੈ^੨।
 ਸਕਲ ਬੰਸ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰੈਂ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਉਰ ਕੀਨਸਿ ਟਾਰਾ।
 ਅਬਿ ਮੈਂ ਚਾਹਤਿ ਤਿਸਹਿ ਸੰਘਾਰਾ ॥੪੦॥
 ਜਗ ਮਹਿ ਜੀਵਤਿ ਸੁਨੋਂ ਸੁ ਜਾਵਤ^੩ੈ।
 ਤਾਵਤ ਮੋਹਿ ਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਵਤਿ।
 ਬੁਧਿ ਕਰਿ ਬਲ ਕਰਿ ਜਤਨ ਕਰੀਜਹਿ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਜੱਸੇ ਕਹੁ ਹਤਿ ਲੀਜਹਿ ॥੪੧॥
 ਤਾਂ ਦਿਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰਨ ਫਲ ਹੋਹਿ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਖਾਨ ਪਾਨ ਧਿਕ ਮੋਹਿ।
 ਗੌਰਸਾਲ^੪ ਕੇ ਬਾਕਨਿ ਸੁਨਿ ਕੈ।
 ਸਿਖ ਬੈਰਾੜ ਗੁਰੂ ਡਰ ਗੁਨਿ ਕੈ ॥੪੨॥
 ਕਹਤਿ ਭਏ 'ਕੈਸੇ ਤਿਸ ਮਾਰਹਿ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਨਿਤ ਧਾਰਹਿ।
 ਚੌਰਦਾਰ ਸੋ ਰਹੈ ਹਜ਼ੂਰ।
 ਸਮਾਂ ਪਾਇ ਕਬਹੂੰ ਹੁਇ ਦੂਰ ॥੪੩॥

^੧ਖੋਟਾ ਬਚਨ।

^੨ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਗੇ।

^੩ਜੱਗ ਵਿਚ (ਜੱਸੇ ਨੂੰ) ਜੀਉਂਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਸੁਣਦਾਂ ਹਾਂ।

^੪ਗੌਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਗੌਰਸ਼ਾਲਿ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਗੌਰਸ਼ਾਲੀ ਇਕ ਪੁਕਾਰ ਦਾ ਧਾਨ ਹੈ।

ਜੇ ਕਰਿ ਵਹਿਰ ਇਕਾਂਕੀ ਪਾਇ।
 ਕਰਹਿ ਸੰਘਾਰਨਿ ਤੁਪਕ ਚਲਾਇ।
 ਇਹ ਤੋਂ ਗਤਿ ਹੈ ਸਕਲ ਅਸਾਨ।
 ਪਾਛੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਨਹਿ ਮਹਾਨ ॥੪੪॥
 ਹਮ ਤੇ ਮਾਰਜੋ ਸੁਨੈਂ ਗੁਰੂ ਜਬਿ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਸ੍ਰਾਪ ਬਿਨਾਸਹਿੰਗੇ ਤਬਿ।
 ਇਕ ਬਚ ਕਹਿ ਕਰਿ ਜਰਾਂ ਉਖਾਰਹਿੰ।
 ਸਹਤ ਕੁਤੰਬ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਗਾਰਹਿੰ ॥੪੫॥
 ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤ੍ਰ^੧ ਕੇ ਮਨਹੁੰ ਸਮਾਨ।
 ਕੈਧੋਂ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬਾਨ।
 ਸ਼ਿਵ ਤ੍ਰਿਸੂਲ, ਜਿਮ ਚੱਕ੍ਰ ਬਿਸ਼ਨੁ ਕੇ।
 ਜਿਮ ਜਮ ਦੰਡਾ^੨, ਬੱਜ੍ਰ ਜਿਸ਼ਨ ਕੋ^੩ ॥੪੬॥
 ਤਿਮ ਗੁਰ ਬਾਕ ਕਹਜੋ ਸਫਲਾਵੈ।
 ਤ੍ਰੈਲੋਕਨਿ ਮਹਿੰ ਨਰਿੰ ਬਿਲਮਾਵੈ।
 ਕਿਮ ਜਗ ਮਹਿੰ ਜਰ ਰਹੈ ਹਮਾਰੀ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਹਿੰ ਜਬਿ ਸ੍ਰਾਪ ਉਚਾਰੀ' ॥੪੭॥
 ਸੁਨਿ ਗੋਰੇ ਤ੍ਰਾਸਤਿ ਸਿਖ ਜਾਨੇ।
 ਧੀਰ ਦੇਨਿ ਕੇ ਹੇਤੁ ਬਖਾਨੇ।
 'ਅਬਚਲ ਜਗ ਮਹਿੰ ਜਰੁੰ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਰਹੈਂ ਸਦਾ ਜਿਮ ਅਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ॥੪੮॥
 ਤੁਮਰੀ ਜਰ ਮੇਰੀ ਜਰ ਸਾਥ।
 ਮਮ ਜਰ ਮਿਲੀ ਜਹਾਂ ਗੁਰ ਨਾਥ।
 ਸੋ ਅਬਚਲ ਜਾਨਹੁੰ ਤੁਮ ਐਸੇ।
 ਮੇਰੂ^੪ ਖਰੋ ਮਹਾਂ ਦ੍ਰਿਢ ਜੈਸੇ ॥੪੯॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ ਲੇਵੈਂ।
 ਬਨਹਿੰ ਦੀਨ ਕਰਿ ਬਿਨਤੀ ਸੇਵੈਂ।
 ਜੱਸੇ ਕਹੁ ਮਾਰਨਿ ਮਮ ਕਾਮੂ।
 ਕਰਹੁ ਅਬਹਿ ਬ੍ਰਿਧਹਿ ਸੁਖ ਧਾਮੂ' ॥੫੦॥

^੧ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਸਤ੍ਰ ਜੋ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ

[ਸੰਸ: ਬ੍ਰਹਮਾਸਤ੍ਰ]

^੨ਧਰਮ ਰਾਜ ਦਾ ਦੰਡ।

^੩ਜਿਵੇਂ ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਬੱਜ੍ਰ।

^੪ਸੁਮੇਰ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਹਿ ਸਮੁਝਾਏ।

ਮਾਰਨ ਮਤੋ ਨੀਕ ਠਹਿਰਾਏ।

ਬਨੀ ਆਇ ਅਸ ਅਨਬਨ ਬਾਤੀ।

ਉਤ ਗੁਰ ਡਰ, ਇਤ ਸੁਲਗਤਿ^੧ ਛਾਤੀ ॥੫੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਗੋਰੇ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੦॥

^੧ਧੁਖਦੀ ਹੈ।

੧੧. [ਜੱਸੇ ਦੀ ਮੌਤ। ਗੌਰੇ ਨੂੰ ੧੦੧ ਸ੍ਰਾਪ। ਕੀਰਤਪੁਰ ਪੁੱਜੇ]

੧੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੨

ਦੋਹਰਾ: ਮਾਰਨਿ ਕੀ ਮਸਲਤ ਕਰੀ,

ਘਾਤ ਬਿਲੋਕਤਿ ਫੇਰ।

‘ਮਿਲਹਿ ਇਕਾਕੀ ਵਹਿਰ ਜਬਿ,

ਹਤਹਿ ਤੁਪਕ ਦੇਂ ਗੇਰ’ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਰਾਖਯੋ ਲਾਇ ਨਿਕਟਿ^੧ ਨਰ ਕੋਈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਤੁਰੰਗ ਅਰੂਢਯੋ ਸੋਈ।

ਗਮਨਯੋ ਵਹਿਰ ਇਕਾਕੀ ਜਬੈ।

ਸੁਧ ਜਸੂਸ ਕਰਿ ਦੀਨਸਿ ਤਬੈ ॥੨॥

‘ਅਮੁਕੀ ਦਿਸਾ ਗਯੋ ਚਢਿ ਸੋਇ।

ਬਡੋ ਤੁਰੰਗ ਏਕਲੋ ਹੋਇ।’

ਸੁਨਿ ਸੁਚੇਤ ਹੁਇ ਚਢੇ ਬਰਾਰ।

ਦੁਇ ਤੀਨਕ ਜੋਧਾ ਅਸਵਾਰ’ ॥੩॥

ਜਿਤ ਦਿਸਿ ਗਯੋ ਸੁਨਯੋ ਤਿਤ ਗਏ।

ਵਹਿਰ ਉਜਾਲ ਬਿਲੋਕਤਿ ਭਏ।

ਫਿਰਤਿ ਇਕਾਕੀ ਹਟਯੋ ਸੁ ਆਵਤਿ।

ਚੰਚਲ ਬਾਜੀ ਕੋ ਚਪਲਾਵਤਿ ॥੪॥

ਇਨਹੁ ਤੁਫੰਗ ਤਯਾਰ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਾਮੀਪੀ ਕੀਨਿ।

ਨਿਕਟਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਊਚ ਬਖਾਨਾ।

‘ਰਹੁ ਠਾਂਢੋ ਨਹਿ ਕਰਹੁ ਪਿਆਨਾ ॥੫॥

ਕਹੀ ਬਾਤ ਕੋ ਫਲ ਅਬਿ ਲੈਹੋ।

ਬਨਹੁ ਸੁਚੇਤ ਜਾਨਿ ਨਹਿ ਪੈਹੋ।’

ਦੇਖਿ ਅਚਾਨਕ ਪਹੁੰਚੇ ਆਇ।

ਤਤਛਿਨ ਬਨਯੋ ਨ ਕੋਇ ਉਪਾਇ ॥੬॥

ਛੁਟੀ ਤੁਫੰਗ ਲਗੀ ਬਿਚ ਰਿਦੇ।

ਦਤ ਗਿਰ ਪਰਯੋ ਭੂਮ ਪਰ ਤਦੇ।

ਕਰਿ ਸੰਘਾਰ ਹਟੇ ਅਸਵਾਰ।

ਡੇਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤੂਰਨ ਧਾਰਿ ॥੭॥

ਗੌਰਸਾਲ ਕੋ ਖਬਰ ਸੁਨਾਈ।

^੧(ਜੱਸੇ ਦੇ) ਨੇੜੇ।

‘ਕੀਨਸਿ ਕਾਜ ਲੀਨਿ ਰਿਪੁ ਘਾਈ।’
 ਹਰਖਜੋ ਬਰ ਦਾਸਨਿ ਕੋ ਦੀਏ।
 ‘ਪੂਰਨ ਕਰੀ ਭਾਵਨਾ ਹੀਏ ॥੮॥
 ਉਤਰਜੋ ਰਿਣ ਕੁਬਾਕ ਜੇ ਕਹਜੋ।
 ਸਭਾ ਬੀਚ ਦੀਰਘ ਉਰ ਦਹਜੋ।’
 ਉਤ ਸੁਧ ਸੁਨੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
 ‘ਜੱਸਾ ਚੌਰਦਾਰ ਦਿਯ ਘਾਇ ॥੯॥
 ਹਯ ਪਰ ਚਢਿ ਬਾਹਰ ਸੋ ਗਯੋ।
 ਮੇਲ ਬਿਰਾੜਨਿ ਕੇ ਸੰਗ ਭਯੋ।
 ਔਚਕ ਮਾਰਿ ਤੁਫੰਗ ਗਿਰਾਯੋ।’
 ਕ੍ਰੋਧ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਰ ਸੁਨਿ ਛਾਯੋ ॥੧੦॥
 ਸਕਲੀ ਬਾਤ ਘਾਤ ਕੀ ਜਾਨੀ।
 -ਗੌਰੇ ਸੰਗ ਹਾਸ ਕੀ ਬਾਨੀ।
 ਸੋ ਰਿਸ ਮਨ ਤੇ ਨਾਂਹਿ ਗਵਾਈ।
 ਏਕਲ ਖੋਜਿ ਤੁਪਕ ਤੇ ਘਾਈ ॥੧੧॥
 ਹਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਾਸ ਕੁਛ ਧਾਰਾ।
 ਮਹਾਂ ਢੀਠ ਹੈ ਕੀਨਿ ਸੰਘਾਰਾ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਇਸ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹਿ ਕਹੈਂ।
 ਨਹੀਂ ਅਦਬ ਸਿੱਖਨਿ ਮਹਿ ਰਹੈ ॥੧੨॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਦੇਨੀ ਬਨਹਿ ਸਜਾਇ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਮਹਾਂ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਸੁਾਪ ਬਖਾਨੇ।
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਾਸਦ ਸਭਿ ਹੀ ਕਾਨੇ^੧ ॥੧੩॥
 ਭਗਤੂ ਕੇਰ ਨਨਾਵਾ ਨਾਇ।
 ਤਬਿ ਤੇ ਧਰਜੋ ਨ ਅਪਰ ਅਲਾਇ^੨।
 ‘ਪਾਥਰ ਕੀ ਜੋਨੀ ਤੁਝ ਪਾਵੈਂ।
 ਕੁਲਕੀ ਕੈਲਾ^੩ ਟੁਟਿ ਟੁਟਿ ਜਾਵੈਂ ॥੧੪॥
 ਆਂਖਨਿ ਤੇ ਬਿੜਾਲ ਸਮ ਅਹੈ^੪।

^੧ਕੰਨੀ।

^੨(ਕਵਿ ਉਕੱਤ) ਭਗਤੂ (ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ) ਦਾ ਨਿਨਾਵਾਂ ਨਾਂ ਤਦੋਂ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ (ਇਹੀ ਨਾਮ ਨਿਨਾਵਾਂ ਉਚਾਰਦੇ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦੇ।

^੩ਲਗਰਾਂ ਭਾਵ ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀਆਂ।

^੪ਅੱਖਾਂ ਬਿੱਲੇ ਵਾਂਗ ਹੈਨ।

ਕਾਕ ਜੋਨਿ ਕੋ ਮਰਿ ਕਰਿ ਲਹੈਂ।
 ਸੂਕਰ^੧, ਕੂਕਰ^੨, ਕੋਕ^੩, ਕੁਰੰਗ^੪।
 ਕੇਹਰਿ^੫, ਕੁਰਕਟ^੬, ਕੀਰ^੭, ਕੁਲੰਗ^੮ ॥੧੫॥
 ਕਾਨ ਖਜੂਰ^੯, ਕੁੰਡਲੀ^{੧੦} ਕ੍ਰੋਧੀ।
 ਜਨੂ ਪਸੂ ਕੀ ਪਰਹਿ ਅਬੋਧੀ^{੧੧} !
 ਕੇਕ^{੧੨}, ਭੇਕ^{੧੩}, ਕਿੰਚੁਲ^{੧੪*}, ਕਨਕਾਯਾ^{੧੫}।
 ਕੀਟਨਿ ਕੀ ਜੂਨੀ ਸਮੁਦਾਯਾ ॥੧੬॥
 ਪੁਨ ਮੇਘਨਿ^{੧੬} ਕੀ ਜੂਨੀ ਪਾਵੈਂ।
 ਜਗ ਮਹਿ ਨੀਰ ਅਤੋਲ ਢੁਕਾਵੈ^{੧੭}।
 ਮਰਹਿ ਅੰਤ ਫਾਹੇ ਕੀ ਮੌਤ।
 ਤਵ ਕੁਲ ਕੇ ਬਹੁ ਜੈ ਹੈਂ ਔਤ^{੧੮} ॥੧੭॥
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੇਤਿਕ ਗਿਨੀਅਹਿ ਸ੍ਰਾਪ।
 ਇਕ ਸੌ ਏਕ ਦੀਏ ਗੁਰ ਆਪ।
 ‘ਅਬਿ ਤੇ ਮੁਖ ਨਹਿ ਲਗਹਿ ਹਮਾਰੇ।
 ਰਹੈ ਦੂਰ ਨਹਿ ਪਰਹਿ ਨਿਹਾਰੇ ॥੨੮॥
 ਨਹੀਂ ਸਿਪਾਰਸ਼ ਕਰਿ ਹੈ ਕੋਈ।

^੧ਸੂਰ।^੨ਕੁੱਤਾ।^੩ਬਘਿਆੜ। (ਅ) ਚਕਵਾ।^੪ਬੁਰੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲਾ (ਅ) ਹਰਨ।^੫ਸ਼ੇਰ।^੬ਕੁੱਕੜ।^੭ਤੋਤਾ।^੮ਪਾਣੀ ਕਿਨਾਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪੰਛੀ-ਜਿਸਦੀ ਗਿੱਚੀ ਲੰਮੀ, ਸਿਰ ਲਾਲ ਤੇ ਬਦਨ ਮਿੱਟੀ ਰੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।^੯ਕੰਨ ਖਜੂਰਾ।^{੧੦}ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਸਰਪ (ਕਰੂੰਡੀਆ ਸਪ)^{੧੧}ਹੇ ਮੁਰਖ!^{੧੨}ਕੇਕੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕੀੜਾ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਟੰਗਾਂ ਤੇ ਦੋ ਪੰਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।^{੧੩}ਡੱਡੂ।^{੧੪}ਕੇਦੂਆ, ਗੰਡੋਆ।^{*}ਪਾ:-ਕਿਰਾਲਾ।^{੧੫}ਕਨਕੋਲ। (ਅ) ਅਠੂਹਾਂ।^{੧੬}ਬੱਦਲਾਂ।^{੧੭}ਢੇਵੇਂਗਾ।^{੧੮}ਬੇ-ਉਲਾਦੇ।

ਕਰਹਿ ਜੁ, ਸੰਗੀ ਤਿਸ ਕੋ ਹੋਈ^੧।
 ਇਮ ਬਹੁ ਦੁਖਦ ਸ੍ਰਾਪ ਗਨ ਕਹੇ^੨।
 ਜੱਸੇ ਕੋ ਸਿਮਰਤਿ ਰਿਸ ਲਹੇ ॥੧੯॥
 ਲੋਥ ਮੰਗਾਇ ਦਾਹ ਕਰਿਵਾਇਵ।
 ਪਿਖਿ ਗੁਰ ਰਿਸ ਕੋ ਸਭਿ ਡਰਪਾਇਵ।
 ਏਕ ਨਿਸਾ ਤਬਿ ਰਾਖਯੋ ਡੇਰਾ।
 ਕਰਯੋ ਕੂਚ ਪੁਨ ਹੇਰਿ ਸਵੇਰਾ ॥੨੦॥
 ਗੋਰੇ ਨਿਕਟਿ ਗਈ ਸੁਧ ਸਾਰੀ।
 ‘ਤਵ ਪਰ ਭਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਗੁਰ ਭਾਰੀ।
 ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਬਿਖੇ ਸੁਖ ਘਨੇ।
 ਦੇ ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸਕਲ ਹੀ ਹਨੇ’ ॥੨੧॥
 ਜੇ ਗੁਰ ਭਾਖੇ ਸਕਲ ਸੁਨਾਏ।
 ਜਾਨੇ ਗੌਰਸਾਲ ਦੁਖਦਾਏ।
 ਰਿਦੇ ਤ੍ਰਾਸ ਧਰਿ ਬਨਿ ਕਰਿ ਦੀਨ।
 ਸੇਵਾ ਕਰਨਿ ਬਿਖੇ ਚਿਤ ਦੀਨਿ ॥੨੨॥
 -ਕਰਿ ਗੁਰ ਕਾਰਜ ਭਲੇ ਰਿਝਾਊਂ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਨ ਗਵਾਊਂ।
 ਦਾਰੁਨ ਸ੍ਰਾਪ ਬਖਸਿ ਹੈਂ ਜਾ ਤੇ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮਨਿ ਸੇਵੋਂ ਤਾਂ ਤੇ ॥੨੩॥
^੩ਫੁਰਨਹਾਰ ਭੀਖਨ ਦੁਖਦਾਨੀ।
 ਭਈ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਨੀ^੪।
 ਹੋਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਬਖਸਿਹਿ ਜਾਵਦ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਲਾਗੋਂ ਤਾਵਦ- ॥੨੪॥
 ਇਮ ਦਿਢ ਮਨ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ ਗੋਰਾ।
 ਸੇਵਨ ਹਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ਧਰਿ ਤਿਸ ਠੋਰਾ।

^੧ਭਾਵ ਉਹ ਬੀ ਸ੍ਰਾਪਤ ਸਮਝੋ।

^੨ਗੋਰੇ ਦਾ ਜੱਸੇ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦੇਣਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੱਸੇ ਦੀ ਗਲ ਅਨੁਚਿਤ ਸਮਝਕੇ ਗੋਰੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਹੈ ਉਹ ਇਤਨੀ ਸੰਗੀਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਯੋਗ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੋਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਜੱਸੇ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਂਦੇ। ਇੱਥੇ ਗੋਰੇ ਨੇ ਨਜਾਯ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧਵੇ ਦੰਡ ਦੇਣੇ ਵਿਚ ਮਹਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

^੩ਬੜੀ ਦੁਖਦਾਤੀ ਤੇ (ਫੁਰਨਹਾਰ =) ਫਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾ ਨਾ ਟਲਣ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਗੁਰ ਸੋਂ ਫਰਕ ਕੋਸ ਕੋ ਰਾਖਿ।
 ਚਝੋ ਪਿਛਾਰੀ ਨਿਜ ਹਿਤ ਕਾਖਿ ॥੨੫॥
 ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕਰਿ ਘਾਲਤਿ ਮਗ ਡੇਰੇ।
 ਸੈਨਾ ਗਮਨਤਿ ਸੰਗ ਘਨੇਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਪਾਲਕੀ ਮਾਂਹਿ।
 ਹੋਹਿ ਅਰੂਢਨ ਸੁਖ ਸੋਂ ਜਾਹਿ ॥੨੬॥
 ਗਨ ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜਤ ਸੰਗ ਚਾਲੇ।
 ਅਯੁਧ ਧਾਰੀ ਸੁਭਟ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਕਤਹੂੰ ਨਿਕਸਹਿ ਅੱਗੁ ਕੁਰੰਗ।
 ਦੇਖਤਿ ਤੂਰਨ ਚਢਹਿ ਤੁਰੰਗ ॥੨੭॥
 ਬਡੇ ਬੇਗ ਤੇ ਚਲਹਿ ਧਵਾਇ।
 ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਹਯ ਸਮਤਾ ਬਾਇ^੧।
 ਖੰਡ ਘੀਵ ਕਰਿ ਪਾਲਨ ਕੀਨੇ।
 ਚਪਲ ਚਲਾਕੀ ਮਹਿ ਚਿਤ ਦੀਨੇ ॥੨੮॥
 ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਹਰਾਇ ਧਾਇ ਕੈ ਗਹੇਂ।
 ਮੇਚਕ ਪ੍ਰਿਸ਼ਟ^੨ ਜਿਨਹੁ ਕੀ ਅਹੇ।
 ਦੀਰਘ ਸ੍ਰਿੰਗਨਿ ਤੇ ਗਹਿ ਲੇਤਿ।
 ਪੁਨ ਦਾਸਨਿ ਪਕਰਾਇ ਸੁ ਦੇਤਿ ॥੨੯॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਗ ਕਰਤਿ ਬਿਲਾਸਾ।
 ਪਾਲਤਿ ਮ੍ਰਿਗਨਿ, ਨ ਹੋਤਿ ਬਿਨਾਸਾ।
 ਭਏ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਜੀਵੰ।
 ਬਨ ਤੇ ਆਨਿ^੩ ਪਾਲਨਾ ਥੀਵੰ ॥੩੦॥
 ਜਹਾਂ ਸਿਵਰ ਕੋ ਘਾਲਹਿ ਜਾਇ।
 ਸੁਨਿ ਗੌਰਾ ਪੀਛੇ ਠਹਿਰਾਇ।
 ਕੋਸ ਫਰਕ ਤੇ ਡੇਰਾ ਕਰੈ।
 ਗੁਰੂ ਰਿਝਾਵਨਿ ਇੱਛਾ ਧਰੈ ॥੩੧॥
 ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਰਾਖਹਿ ਸੰਗ।
 ਬਡੇ ਸੁਭਟ ਬਲਿ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ।
 ਨਹਿ ਨੇਰੇ ਗੁਰ ਕੇ ਕਬਿ ਹੋਵੈ।

^੧ਵਾਯੂ ਸਮਾਨ ਤੇਜ ਘੋੜੇ।

^੨ਭਾਵ ਹੀਰੇ ਹਰਨ।

^੩ਲਿਆ ਕੇ।

ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਅਪਨੇ ਪਰ ਜੋਵੈ ॥੩੨॥
 -ਦੁਖਦ ਭਯੰਕਰ ਦੀਰਘ ਸੁਆਪ।
 ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਸੰਨ, ਬਖਸ਼ ਹੈਂ ਆਪ-।
 ਕੋਸ ਫਰਕ ਤੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰਹਿ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਅਪਨੋ ਸਿਵਰ ਉਤਾਰਹਿ ॥੩੩॥
 ਆਯੁਧ ਧਾਰੀ ਬੀਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਰਣ ਠਾਨਤਿ ਰਿਪੁ ਤੇ ਨਹਿ ਚਾਲਾ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਗਮਨਤਿ ਮਗ ਉਲੰਘਾਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਕੀਰਤਿਪੁਰ ਤਬਿ ਨਿਯਰਾਯੋ ॥੩੪॥
 ਕੋਸ ਦੂਰ ਪੁਰਿ ਤੇ ਜਹਿ ਠੋਰਾ।
 ਅਪਨਿ ਸੈਨ ਜੁਤਿ ਉਤਰਯੋ ਗੋਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਜਾਇ।
 ਹਰਖੇ ਨਰ ਨਾਰੀ ਸਮੁਦਾਇ ॥੩੫॥
 ਚਢਿ ਕੋਠਨਿ ਪਰ ਫੂਲ ਬਸਾਵੈਂ।
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਸਭਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈਂ।
 ਉਤਸਵ ਕਰਯੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਪੁਰਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਹਾਰਾ ॥੩੬॥
 ਨਿਜ ਮੰਦਿਰ ਸੁੰਦਰ ਜਹਿ ਬਨਯੋ।
 ਚਿੱਤ੍ਰਤਿ ਅੰਦਰ ਤੇ ਸੁਖ ਸਨਯੋ।
 ਵਾਹਨ ਤਯਾਗਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਜਾਇ।
 ਦੀਹ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛੋਨਾ ਛਾਇ ॥੩੭॥
 ਦਾਸਨਿ ਆਨਿ ਡਸਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਹੇਰਿ ਆਸੀਨਿ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮਾਂਹਿ ਫਰਸ਼ ਜੋ ਹੋਵਾ।
 ਰੰਗ ਅਨੇਕਨਿ ਕੋ ਸੁਠ ਜੋਵਾ ॥੩੮॥
 ਲੇ ਲੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕੇ ਉਪਹਾਰ।
 ਪੁਰਿ ਜਨ ਪਹੁਚੇ ਆਨੰਦ ਧਾਰਿ।
 ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਅਰਬਿੰਦ ਚਰਨ ਕੋ।
 ਦੇਖਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕਸ਼ਟ ਹਰਨਿ ਕੋ ॥੩੯॥
 ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਭਿ ਸੋਂ ਗੁਰ ਕਰਯੋ।
 'ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪ ਕੀ' ਤਿਨਹੁ ਉਚਰਯੋ।
 'ਪਿਤਾ ਆਪ ਕੇ ਨਗਰ ਬਸਾਯਹੁ।

ਨਰ ਨਾਰਿਨਿ ਆਨੰਦ ਉਪਜਾਯਹੁ ॥੪੦॥
 ਤੁਮ ਭੀ ਨਹਿਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਇਨ ਕੋ।
 ਅਹੋ ਆਸਰਾ ਇਨ ਪੁਰਿ ਜਨ ਕੋ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਬਾਹਰ ਭੀ ਰਹੇ।
 ਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਹਮ ਮਗ ਲਹੇ ॥੪੧॥
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਇਸ ਪੁਰਿ ਕੋ ਮਾਲਿਕ।
 ਰਾਖਨਿ ਪਾਲਨਿ ਤੁਮਰੇ ਤਾਲਿਕ।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ‘ਰਹੇ ਪਿਤਾਮਾ ਜੀ ਇਸ ਥਾਇੰ ॥੪੨॥
 ਹਮ ਭੀ ਤਿਮ ਇਤ ਬਾਸ ਕਰੈਂਗੇ।
 ਪੁਰਿ ਕੋ ਖੇਦ ਨ ਕੋਇ ਧਰੈਂਗੇ।
 ਬਸਹੁ ਨਿਚਿੰਤ ਅਨੰਦ ਉਪਜਾਵਹੁ।
 ਗੁਰ ਗੁਰ ਸਿਮਰਹੁ ਬਿਘਨ ਮਿਟਾਵਹੁ’ ॥੪੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੋ ਪਾਸ।
 ਆਨਯੋ ਗੋਦ ਉਠਾਏ ਦਾਸ।
 ਪਿਤ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂੰ ਕਰਿ ਠਾਢੇ।
 ਕਰੀ ਨਮੋ ਸੁ ਚਾਉ ਚਿਤ ਬਾਢੇ ॥੪੪॥
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਪਿਖਿ ਗਹਿ ਕਰਿ ਬਾਹੂ।
 ਲੀਏ ਬਿਠਾਇ ਅੰਕ ਕੇ ਮਾਹੂ।
 ਮੁਖ ਹੇਰਤਿ ਫੇਰਤਿ ਸਿਰ ਹਾਥ।
 ਜਾਨਹਿ -ਬਨਹਿ ਤਖਤ ਕੋ ਨਾਥ- ॥੪੫॥
 ਪੁਨ ਉਠਿ ਕਰਿ ਤਹਿ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕਾ।
 ਮਾਤਾ ਨੇਤੀ ਪਗ ਸਿਰ ਟੇਕਾ।
 ਸੁਤ ਕੋ ਪਿਖਤਿ ਆਸ਼ਿਖਾ ਦਈ।
 ਰਿਦੇ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤਿ ਭਈ ॥੪੬॥
 ਪੁਨ ਸਭਿ ਮਹਿਲਾ ਦਰਸਨ ਕੀਨਿ।
 ਬੰਦਹਿ ਪਦ ਰਿਦ ਮੁਦ ਮਹਿ ਲੀਨਿ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੀਰਤਿ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਜਾਇ।
 ਬਸੇ ਆਨਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ॥੪੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਕੀਰਤਪੁਰ ਆਗਮਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕਾਦਸ਼ਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੧॥

੧੨. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਿੱਤ ਬਿਵਹਾਰ]

੧੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੩

ਦੋਹਰਾ: ਖਸ਼ਟ ਮਾਸ ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਬਸੇ,
 ਨਾਨਾ ਕਰਤਿ ਬਿਲਾਸ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਕੀ ਗਨ ਸੰਗਤਾਂ,
 ਸੰਗ ਮਸੰਦ ਸੁ ਦਾਸ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਲੈ ਲੈ ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨਿ ਆਵੈ।
 ਦਰਸਹਿੰ ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵੈਂ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਸਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਪਸਰੀ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ॥੨॥
 ਦੀਪਮਾਲ ਬੈਸਾਖੀ ਆਇ।
 ਮੇਲਾ ਹੋਇ ਸੰਤ ਸੰਬਾਦ।
 ਭਜਨ ਕੀਰਤਨ ਆਠਹੁੰ ਜਾਮੂ।
 ਕੇਤਿਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਤਿ ਨਾਮੂ ॥੩॥
 ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ ਮੰਜੀਅਨਿ ਵਾਰੇ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਕੀਨਿ ਉਦਾਰੇ।
 ਫੁਰਹਿ ਬਾਕ ਤੂਰਨ ਬਰ ਸੁਾਪੇ।
 ਅਜਮਤ ਜੁਤਿ ਗੁਨ, ਗੁਰੂ ਸਥਾਪੇ ॥੪॥
 ਸੋ ਸਭਿ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਗੁਰ ਹਿਤ ਲਯਾਵੈਂ।
 ਚੱਕ੍ਰਵਰਤਿ ਜਿਮ ਮਹਾਂ ਅਧੀਸ਼ਾ^੧।
 ਸਭਿ ਨ੍ਰਿਪ ਆਇ ਨਿਵਾਵੈਂ ਸੀਸ ॥੫॥
 ਤਥਾ ਤਖਤ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਦੇਤਿ ਦਾਨ ਬਹੁ ਰਹੇ ਸੁਹਾਇ।
 ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਤੇ ਜਾਚੈਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਜਾਚਤਿ ਬਚਨ ਉਬਾਚੈਂ ॥੬॥
 ਗੁਪਤਿ ਬਿਦਤਿ ਦਾਸਨਿ ਕੀ ਆਸ।
 ਪੁਰਵਤਿ ਸਗਰੀ ਦੇਤਿ ਹੁਲਾਸ।
 ਕੇਚਿਤ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵੈਂ।
 ਕੇਚਿਤ ਬਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਖਾਵੈਂ ॥੭॥
 ਕੇਚਿਤ ਤਨ ਅਰੋਗਤਾ ਜਾਚੈਂ।

^੧ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ ਰਾਜਾ।

ਕੇਚਿਤ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਿ ਉਬਾਚੈਂ।
 ਕੇਚਿਤ ਭੀਰ ਪਰਹਿ ਜਬਿ ਆਇ।
 ਜਾਚਤਿ ਬਨਿ ਕੈ ਦੀਨ ਸਹਾਇ^੧ ॥੮॥
 ਕੇ ਕੇ ਕਾਰਜ ਗਿਨੀਅਹਿ ਜਗ ਕੇ।
 ਪਾਵਹਿ ਨਿਕਟਿ ਗੁਰੂ ਸਰਬਗ ਕੇ।
 ਗਾਦੀ ਉਚਿਤ ਬੈਠਿ ਛਬਿ ਪਾਵੈਂ।
 ਭਟ ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਵੈਂ ॥੯॥
 ਚੌਰਦਾਰ ਢੋਰਤਿ ਬਰ ਚੌਰ।
 ਚੋਬਦਾਰ ਠਾਢੇ ਬਡ ਪੌਰ।
 ਹਾਥ ਲਸ਼ਟਕਾ ਕੰਚਨ ਧਾਰੈਂ।
 ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅੱਗੂ ਉਚਾਰੈਂ ॥੧੦॥
 ਭਾਟ ਨਕੀਬ ਸੁਜਸੁ ਕੋ ਕਹੈਂ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਢਲੈਤ^੨ ਖਰੇ ਦ੍ਰਿਢ ਰਹੈਂ।
 ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਸੁਹਾਇ ਅਗਾਰੀ।
 ਜਗਮਗਾਤ ਸੂਰਜ ਅਨੁਹਾਰੀ ॥੧੧॥
 ਖਰੇ ਮੇਵੜੇ ਸੰਗਤਿ ਕੇਰੇ।
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਸੁਨਾਇ ਅਗੇਰੇ।
 ਧਨੀ ਮਸੰਦਨਿ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਤਿ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਬਾਕਨਿ ਸਤਿਕਾਰਤਿ ॥੧੨॥
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨਿ ਕੇ ਅੰਬਾਰੇ।
 ਹੋਤਿ ਜਾਤਿ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਅਗਾਰੇ।
 ਕਰ ਜੁਗ ਜੋਰਿ ਜੋਰਿ^੩ ਚਹੁੰ ਓਰ।
 ਜਾਚਹਿ ਰਾਚਹਿ ਚਰਨ ਨਿਹੋਰਿ^੪ ॥੧੩॥
 ਕਬਿ ਕਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕੋ ਡਾਰੈਂ।
 ਸਭਿ ਦਿਸ਼ਿ ਸੰਗਤਿ ਖਰੀ ਨਿਹਾਰੈਂ।
 ਇਕ ਸੋ ਇਕ ਪਾਲਨਿ ਕੋ ਜਾਮਾ।
 ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਅਭਿਰਾਮਾ ॥੧੪॥
 ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੋ ਲਲਿਤ ਦੁਕੂਲ।

^੧ਦੀਨ ਬਣ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ।

^੨ਸੂਰਮੇ।

^੩ਹੱਥ ਦੋਵੇਂ ਜੋੜ ਜੋੜ ਕੇ।

^੪ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨੈ ਕਰਕੇ ਮੰਗਣ ਵਿਚ ਰਚਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ।

ਡਾਰਜੋ ਰਹੈ ਦੀਹ ਭੁਜਮੂਲ^੧।
 ਮੁਕਤਾਲਨਿ ਕੀ^੨ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਉੱਜਲ ਗੋਲ ਦਿਪਤਿ ਦੁਤਿ ਜਾਲਾ ॥੧੫॥
 ਬਿਚ ਲਲੰਤਕਾ^੩ ਲੁਲਿਤ^੪ ਲਲਾਮੁ^੫*।
 ਹੀਰੇ ਬਡੇ ਜਟਿਤਿ ਅਭਿਰਾਮ।
 ਨਵਰਤਨੇ ਭੁਜਦੰਡ ਬਿਰਾਜੇ।
 ਨਵ ਗ੍ਰੈਹ ਨਿਜ ਦੁਤਿ ਜਨੁ ਉਪਰਾਜੇ^੬ ॥੧੬॥
 ਜਾਤਰੂਪ^੭ ਕੇ ਕਟਕ^੮ ਸੁਹਾਇ।
 ਕੋਰ ਦਾਰ ਜਟਿਤੀ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਛਾਪ ਛਪਾਯਨਿ ਸੋਭਤਿ ਹੀਰੇ।
 ਰਚੇ ਚਕੋਰ ਚਾਰੁ ਰੁਚਿ ਚੀਰੇ ॥੧੭॥
 ਦੁਇ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਕਾਨਨ ਕੁੰਡਲ^੯।
 ਡੋਲਤਿ, ਸੋਭਤਿ ਮਨਹੁ ਅਖੰਡਲ^{੧੦}।
 ਸੁੰਦਰ ਸੁਖਮ ਸਿਰ ਉਸ਼ਨੀਕ^{੧੧}।
 ਉਪਰ ਜਿਗਾ ਬੰਧਿ ਬਿਧਿ ਨੀਕ* ॥੧੮॥
 ਮਨਹੁ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਕੇ ਧਰਿ ਬੇਸ।
 ਸੋਹਤਿ ਸੂਰਜ ਗਜਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਬੋਲ ਅਮੋਲਕ ਕੋਮਲ ਮੀਠੇ।

^੧ਭਾਵ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ।

^੨ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ।

^੩ਨਾਭੀ ਤੱਕ ਲਟਕਣ ਵਾਲੀ ਮਾਲਾ [ਸੰਸ: ਲਲਨ੍ਹਿਕਾ]

^੪ਟਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। [ਸੰਸ: ਲੁਲਿਤ। (ਅ) ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਿਲ ਰਹੀ ਹੈ]

^੫ਸੁੰਦਰ [ਸੰਸ: ਲਲਾਮ]

*ਪਾ:-ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਤਿ ਸੁੰਦਰ ਨਾਮ।

^੬ਮਾਨੋ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

^੭ਸੋਨੇ ਦੇ।

^੮ਕੜੇ।

^੯ਦੁਹਾ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁੰਡਲ ਹਨ।

^{੧੦}ਜਿਵੇਂ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਸੋਭਦੇ ਹਨ।

^{੧੧}ਦਸਤਾਰ।

*ਰਾਜਸੀ ਲਿਬਾਸ ਦਾ ਰੂਪਕ ਸੁਹਣਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਹੈ, ਪਰ ਕੁੰਡਲ ਆਦਿ ਪਹਿਰਾਵੇ ਕੇਵਲ ਕਾਵਯ ਸੁਦੰਰਤਾਂ ਦੇ ਹੀ ਲਖਾਯਕ ਸਮਝਣੇ ਚਾਹੀਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੰਡਲਾਂ ਦੀ ਹਿਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਹਿਲਾਉ ਤੇ ਖੈਂਚ ਦੇ ਭਾਵ ਪਹਿਲੇ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਦਰਸਾਏ ਹਨ, ਉਸੇ ਭਾਵ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਕਵੀ ਜੀ ਬੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਰਣਨ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਖਲਾਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀ ਹੂਬਹੂ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਲੰਘਕੇ ਕਵਿ ਸੰਕੇਤ ਸਮਾਨ ਬੀ ਜੇ ਦਰਸਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਦਰਸਾ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੰਨਦੇ ਜਿਹਾ ਕੁ ਤਾਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਪੂਰਣ ਹੈ ਜੇ ਕਵੀ ਕਵਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬੀ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਤਾਲ ਵਿਚ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਨਾ ਹੋਣ।

ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਕਸਤਿ ਚਿਤ ਕੋ ਈਠੇ ॥੧੯॥
 ਕਮਲ ਪਾਂਖਰੀ ਆਂਖ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਰੀ ਤੇ ਪਿਖਹਿੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਗਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਧਰੀ ਖਰ ਧਾਰਾ।
 ਜਟਤਿ ਜਵਾਹਰ ਮੁਸ਼ਟ ਸੁਧਾਰਾ ॥੨੦॥
 ਸਰ ਤੀਖਨ ਭੀਖਨ ਤੇ ਭਰਜੋ।
 ਤਰਕਸ਼ ਮੁਕਤਾ ਗੁੱਛਨਿ ਜਰਜੋ।
 ਧਰਹਿੰ ਧਨੁਖ ਕੋ ਅਧਿਕ ਕਠੋਰ।
 ਐਂਚਜੋ ਜਾਇ ਨ ਨਰ ਕੋ ਜੋਰ ॥੨੧॥
 ਸਰਬ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਬਿ ਨਿਕਟਿ ਧਰਾਵੈਂ।
 ਕਬਿਹੂੰ ਅਪਨੇ ਅੰਗ ਲਗਾਵੈਂ।
 ਬਾਕ ਪਿਤਾਮੇ ਕੋ ਨਿਤ ਪਾਲਤਿ।
 ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਜੰਗ ਨ ਡਾਲਤਿ ॥੨੨॥
 ਤੁਰਕਾਦਿਕੁ ਜੇ ਰਿਪੁ ਹੁਇ ਆਵੈ।
 ਔਚਕ ਬਿਘਨ ਤਿਨਹੁੰ ਪਰਿ ਜਾਵੈ।
 ਆਇ ਸਕਹਿੰ ਨਹਿੰ ਨਿਕਟਿ ਅਰਾਤੀ।
 ਬਿਨਸਤਿ ਬਿਨਾਂ ਬਾਰ ਬਿਨ ਘਾਤੀ^੧ ॥੨੩॥
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਜਾਗਨਿ ਕਰਿ ਹੀਂ।
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਠਾਨਿ ਪਟ ਧਰਿਹੀਂ।
 ਬੈਠਹਿੰ ਮਨ ਪਾਵੈਂ ਬਿਸਰਾਮ।
 ਇਕ ਲਿਵ ਲਗਹਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ॥੨੪॥
 ਰਾਗ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਦ੍ਰੈਤ ਨ ਜਹਿੰ ਲੇਸ਼।
 ਇਕ ਅਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਨ ਕਲੇਸ਼^੨।
 ਆਵਹਿੰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਰਬਾਬੀ ਪਾਸੇ।
 ਆਸਾਵਾਰਿ ਸੁ ਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇਂ ॥੨੫॥
 ਜਿਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਇ।
 ਸੁਨਹਿੰ ਪ੍ਰੀਤ ਵਡਭਾਗੀ ਜੋਇ।
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੋਗ ਜਬਿ ਪਰੈ।
 ਭਾਟ ਨਕੀਬ ਸੁਜਸੁ ਕੋ ਕਰੈਂ ॥੨੬॥
 ਘਸਿ ਚੰਦਨ ਕੋ ਕੇਸਰ ਸਾਥ।

^੧(ਬਿਨਾਂ ਮਾਰੇ।

^੨ਨਾਂਹੀ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ) ਕਲੇਸ਼ ਹੈ (ਉਸ) ਇਕ ਪੂਰਨ ਵਿਚ (ਟੱਕਦੇ ਹਨ)।

ਆਨਹਿੰ ਦਾਸ ਧਰੇ ਜੁਗ ਹਾਥ।
 ਸੁਭਹਿ ਗੁਰ ਮੁਖੀ ਦੀਰਘ ਨੀਕਾ।
 ਨਿਜ ਕਰ ਸੰਗ ਨਿਕਾਸਹਿੰ ਟੀਕਾ ॥੨੭॥
 ਦਰਸਹਿੰ ਬਿਚ ਆਦਰਸ਼^੧ ਬਦਨ ਕੇ।
 ਸੋਭਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦੁਤੀ ਸਦਨ ਕੇ।
 ਬਾਰੰਬਾਰ ਸ਼ਮਸ^੨ ਪਰ ਹਾਥ।
 ਫੇਰਤਿ ਕਰਹਿੰ ਸੁਧਾਰਨਿ ਨਾਥ ॥੨੮॥
 ਸਭਾ ਸਥਾਨ ਬਹੁਰ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਦੇਖਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈਂ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਬੰਦਨ ਗਨ ਹੋਵੈ।
 ਜਿਤ ਦਿਸ਼ਿ ਪਿਖੈਂ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਖੋਵੈਂ ॥੨੯॥
 ਹੋਤਿ ਬਿਲਾਵਲ ਚੌਕੀ ਫੇਰ।
 ਬਜਤਿ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਬਾਬ ਬਡੇਰ।
 ਸਭਾ ਲਗੀ ਸਭਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨੰਤੇ।
 ਬਿਮਲ ਆਤਮਾ ਹ੍ਰੈ ਮਤਿਵੰਤੇ ॥੩੦॥
 ਕੇਚਿਤ ਗਯਾਨ ਬਾਰਤਾ ਬੂਝਹਿੰ।
 ਉਪਦੇਸ਼ਹਿੰ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਸੂਝਹਿੰ।
 ਕੇਚਿਤ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿੰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਹੋਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਟਹਿੰ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥੩੧॥
 ਕੇਚਿਤ ਕਰਹਿੰ ਭਗਤਿ ਅਭਿਰਾਮੂ।
 ਉਪਦੇਸ਼ਤਿ ਗੁਰ ਤਿਨ ਸਤਿਨਾਮੂਂ।
 ਐਸੀ ਲਿਵ ਲਾਗਹਿੰ ਉਰ ਅੰਤਰ।
 ਸਿਮਰਨਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ॥੩੨॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮਨ ਹੁਇ ਜਾਇ ਇਕਾਗਰ।
 ਜਥਾ ਜੋਤਿ ਜੋਗੀਨਿ ਉਜਾਗਰ।
 ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਬਾਸਹਿੰ।
 ਜਹਾਂ ਸਦੀਵ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਿੰ ॥੩੩॥
 ਕੇਚਿਤ ਪਾਵਹਿੰ ਆਤਮ ਗਯਾਨ।
 ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਬੰਧਨ ਹਾਨਿ।
 ਡੇਢ ਜਾਮ ਲੋ ਜਬਿ ਦਿਨ ਆਵੈ।

^੧ਸ਼ੀਸੇ ਵਿਚ।

^੨ਦਾੜ੍ਹੇ।

ਤਾਵਤ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਸੁਹਾਵੈ ॥੩੪॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ਹਿੰ ਦਾਸ।
 ਕਰਹਿੰ ਕੁਮਤਿ ਕੇ ਬੰਧ ਬਿਨਾਸ।
 ਪੁਨਹਿ ਰਸੋਈਆ ਹਾਦਰ ਹੋਇ।
 ਠਾਢੇ ਰਹੈ ਬੰਦਿ ਕਰ ਦੇਇ ॥੩੫॥
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਪਰਹਿ ਤਬ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਹਿ।
 ‘ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ! ਭੋਜਨ ਤਜਾਰਹਿ।’
 ਉਠਹਿੰ ਗੁਰੂ, ਸੁਚ ਸੰਗ ਸਥਾਨ।
 ਬੈਠਹਿੰ^੧, ਚਰਨ ਪਖਾਰਹਿੰ ਪਾਨ ॥੩੬॥
 ਇਕ ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਦੀਰਘ ਥਾਰ।
 ਇਕ ਪਰ ਬੈਠਹਿੰ ਆਪ ਉਦਾਰ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਅਚਿ ਭੋਜਨ ਨਾਨਾ।
 ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਪਖਾਰਹਿੰ ਪਾਨਾ^੨ ॥੩੭॥
 ਪੁਨ ਉਠਿ ਸੁਠ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਥਿਰੈਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ ਸੁਖੋਪਤਿ ਧਰੈਂ।
 ਡੇਢ ਜਾਮ ਦਿਨ ਤੇ ਉਠ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਧਰਹਿੰ ਸੌਚ ਆਲਸ ਪਰਹਰਿ ਕੈ ॥੩੮॥
 ਬਹੁਰ ਦਿਵਾਨ ਬਿਖੈ ਥਿਤ ਹੋਇ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਹਿ ਆਨਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਸੰਧਯਾ ਲਗਿ ਸੁਨਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁ ਰਾਗ।
 ਕਰਹਿੰ ਸ਼੍ਰੇਯ ਜਨ ਪਿਖਿ ਅਨੁਰਾਗ ॥੩੯॥
 ਚਤਰ ਘਟੀ ਨਿਸ ਬੀਤੀ ਹੇਰਿ।
 ਭੋਜਨ ਕਰਹਿੰ ਗੁਰੂ ਪੁਨ ਫੇਰ।
 ਜਾਮ ਜਾਇ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬਸਿ ਹੋਇੰ।
 ਪੌਢਹਿੰ ਬਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸੋਇ ॥੪੦॥
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਤੇ ਪੁਨ ਜਾਗਹਿੰ।
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਿ ਕੋ ਲਾਗਹਿੰ।
 ਇਕ ਸੌ ਇਕ ਗਾਗਰ ਕੇ ਸੰਗ।
 ਸਰਬ ਰਿਤੁਨਿ ਮੱਜਤਿ ਸਰਬੰਗ ॥੪੧॥
 ਇਮ ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰੰਤੇ।

^੧ਸੁੱਚਤਾ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

^੨ਪਾਨੀ ਪੀਕੇ ਹੱਥ ਧੋਂਵਦੇ ਹਨ।

ਜਿਨ ਤੇ ਜਨ ਅਨੇਕ ਉਧਰੰਤੇ।

ਖਸ਼ਟ ਮਾਸ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।

ਕਰਜੋ ਬਾਸ ਸਤਿਗੁਰ ਚਿਤਚਾਹੀ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਿਤ ਬਿਵਹਾਰ’
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮੁ ਦਵਾਦਸ਼ਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੨॥

੧੩. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਡੇਰਾ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ]

੧੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੪

ਦੋਹਰਾ: ਰਹਜੋ ਕੋਸ ਭਰ ਨਗਰ ਤੇ, ਗੌਰਾ ਸਿਵਰ ਲਗਾਇ।
ਚਾਹਤਿ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰ, ਘਾਤ^੧ ਕਛੂ ਨਹਿੰ ਪਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਤਿ ਬਿਤਾਵੈ।
ਨਿਜ ਸੈਨਾ ਕੋ ਧੀਰ ਧਰਾਵੈ।
ਖਾਨ ਪਾਨ ਤੇ ਪੋਖਨਿ ਕਰੈ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਤਜਾਰੀ ਧਰੈ ॥੨॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਚਢਨਿ ਕੋ ਚਾਹਾ।
ਬਿਚਰਹਿੰ ਦੇਸ਼ਨਿ ਜੰਗਲ ਮਾਂਹਾ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਤੱਦ੍ਰਵ ਕੇ ਤੀਰ।
ਗਮਨੇ ਸੰਗ ਮਹਾਂ ਭਟ ਭੀਰ ॥੩॥
ਬਜਹਿੰ ਦੁਚੋਬ ਦੁੰਦਭਿਨਿ ਦੀਹਾ^੨।
ਜਿਹ ਸੁਨਿ ਸੂਰਨਿ ਹੁਇ ਰਣ ਪ੍ਰੀਹਾ^੩।
ਹਯ ਪ੍ਰੇਰਹਿੰ ਗਹਿੰ ਤੁਪਕ ਚਲਾਵਹਿੰ*।
ਕੇਚਤਿ ਵਾਹਨਿ ਪੁਸ਼ਟ ਕੁਦਾਵਹਿੰ ॥੪॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਅਰੂਢਿ ਤੁਰੰਗ।
ਬੇਗੀ ਚੰਚਲ ਬਲ ਸਰਬੰਗ।
ਬਾਗ ਉਠਾਇ ਤੁੰਦ ਤਬਿ ਕਰਜੋ।
ਨਟ ਸਮ ਫਾਂਦਤਿ ਚਪਲਤਿ ਚਪਜੋ ॥੫॥
ਕਰਹਿੰ ਕਦਾਇਵ ਤੋਮਰ ਤੀਰ।
ਜਿਮ ਰਣ ਮਾਰਤਿ ਹੈਂ ਬਰ ਬੀਰ।
ਅਧਿਕ ਧਵਾਇ ਦੀਨਿ^੪ ਮੈਦਾਨ।
ਮਨ ਮਨਿੰਦ ਜਿਹ ਬੇਗ ਮਹਾਨ ॥੬॥
ਸਭਿਨਿ ਦਿਖਾਇ ਫੇਰਿ ਕਰਿ ਆਛੇ।
ਖਰੇ^੫ ਮਿਲਾਵਨ ਸੈਨਾ ਪਾਛੇ^੫।

^੧ਦਾਉ, ਮੌਕਾ।

^੨ਭਾਰੀ।

^੩(ਦੀ) ਇੱਛਾ।

*ਪਾ:-ਪਲਾਵਹਿੰ।

^੪ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ।

^੫ਪਾ:-ਕਰੇ।

^੫ਪਿਛਲੀ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲਾਵਣ ਲਈ ਖੜੋਤੇ।

ਮਾਰਗ ਚਲਤਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕੌਤਕ ਕਰਤਿ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰਾ ॥੭॥
 ਸਿੱਖੀ ਮਗ ਦਿਢ ਕਰਨਿ ਅਨੂਪ।
 ਜਗਤੇਸੁਰ ਕੇ ਸਪਤਮ ਰੂਪ।
 ਸੱਤਦ੍ਰਵ ਤੀਰ ਤੀਰ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਦਿਨ ਗਮਨੈਂ ਡੇਰਾ ਨਿਸ ਪਾਵੈਂ ॥੮॥
 ਕੇਤਿਕ ਮਹਿਲਾਂ⁺⁺ ਕੇ ਸੰਗ ਡੇਰੇ।
 ਲਜਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਇਤ ਹੀ ਓਰ।
 ਸਜੰਦਨਿ^੧ ਸਕਟਨਿ^੨ ਮਹਿੰ ਗਨ ਦਾਸੀ।
 ਸੇਵਾ ਠਾਨਹਿੰ ਜੇ ਨਿਜ ਪਾਸੀ ॥੯॥
 ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਉਤਰੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ।
 ਹਿਤ ਤੇ ਗੌਰਾ ਕੋਸ ਰਹਾਯੋ।
 ਸੰਗ ਤੀਨ ਸੈ ਭਟ ਅਸਵਾਰ।
 ਰਚਹਿੰ ਜੰਗ ਬਡ ਆਯੁਧ ਧਾਰਿ ॥੧੦॥
 ਨਿਸ ਬਿਸਰਾਮ ਕੀਨਿ ਸੁਖ ਪਾਏ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਤੇ ਪੁਨ ਸੁਪਤਾਏ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਸੌਚ ਇਸ਼ਨਾਨੇ।
 ਜੀਨ ਡਾਰਿਹਯ ਕੀਨਿ ਪਯਾਨੇ ॥੧੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਅਗਾਰੀ ਚਾਲੇ।
 ਦੁੰਦਭਿ ਬਜਯੋ ਚਢਯੋ ਦਲ ਨਾਲੇ।
 ਪਾਛੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਰਣਵਾਸ।
 ਡੇਰੇ ਸਜੰਦਨ ਦਾਸੀ ਦਾਸ ॥੧੨॥
 ਸੁਧ ਲੇ ਕਰਿ ਗੌਰਾ ਚਢਿ ਚਾਲਾ।
 ਨਿਜ ਬਜਵਾਇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਸਤੁਦ੍ਰਵ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਚਲਿ ਆਵੈ।
 ਸਕਲ ਬਹੀਰ ਪਰਯੋ ਤਿਤ ਜਾਵੈ ॥੧੩॥
 ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਤੁਰਕਨਿ ਕੋ ਡੇਰਾ।
 ਜਾਤਿ ਚਲਯੋ ਉਮਰਾਵ ਬਡੇਰਾ।

⁺⁺ਸੱਤਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ। ਬੰਸਾਵਲੀ ਦੇ ਅੰਸੂ ਵਿਚ ਵਿਵਾਹ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਆਹ ਆਇਆ ਹੈ, ਦੇਖੋ ਰਾਸਿ ੫ ਅੰਸੂ ੨੭ ਅੰਕ ੪੬ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

^੧ਰਥਾ।

^੨ਗੋਡਿਆਂ।

ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਤੁਰਕੇਸ਼ਰ ਤੀਰ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਚਹੈ ਮਹਾਂ ਭਟ ਭੀਰ ॥੧੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਅਗਾਰੀ ਆਏ।
 ਪਾਛੇ ਮਹਿਲਾਦਿਕ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿਬੋ ਤਿਨ ਹੋਇ।
 ਤੁਰਕਨਿ ਅਨੀ^੧ ਬਿਲੋਕੇ ਸੋਇ ॥੧੫॥
 ਬੂਝਯੋ 'ਇਹ ਕਿਸ ਕੋ ਹੈ ਡੇਰਾ?
 ਗਮਨਤਿ ਜਾਤਿ ਵਹੀਰ ਬਡੇਰਾ।
 ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ 'ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਆਗੇ ਗਏ ਸੈਨ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧੬॥
 ਤਿਨ ਕੋ ਇਹ ਬਹੀਰ ਉਤ ਜਾਈ।'
 ਜਬਿ ਤੁਰਕਨਿ ਐਸੀ ਸਧਿ ਪਾਈ।
 ਸੋ ਉਮਰਾਵ ਕਹਨਿ ਤਬਿ ਲਾਗਯੋ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁਤਾ ਕੋਪ ਸੁ ਜਾਗਯੋ ॥੧੭॥
 'ਇਨ ਕੋ ਹੁਤੋ ਪਿਤਾਮਾ ਜਬੈ।
 ਮੋਰ ਪਿਤਾਮਾ ਮਾਰਯੋ ਤਬੈ।
 ਮੁਗਲਸਖਾਨ ਬੀਰ ਬਰ ਬੰਕਾ।
 ਰਣ ਮੈਂ ਕਰਯੋ ਸੰਘਾਰ ਨਿਸੰਕਾ ॥੧੮॥
 ਅਬਿ ਔਚਕ ਭਾ ਮੇਲ ਹਮਾਰਾ।
 ਲੂਟ ਲੇਉ ਇਨ ਕੋ ਦਲ ਸਾਰਾ।
 ਸਜੰਦਨ ਡੋਰੇ ਲੀਜਹਿ ਘੇਰ।
 ਜਾਨਿ ਨਹੀਂ ਦਿਹੁ ਇਨਹਿ ਅਗੋਰ ॥੧੯॥
 ਤੋਰੇ ਸਕਲ ਧੁਖਾਵਨਿ ਕਰੋ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਖਰੇ ਕਰਹਿ ਤਬਿ ਲਰੋ^੨।'
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੋਨ ਤੁਰਕ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਘੇਰਿ ਬਹੀਰ ਖਰੇ ਅਗੁਵਾਏ ॥੨੦॥
 ਇਕ ਅਸਵਾਰ ਧਵਾਵਤਿ ਗਯੋ।
 ਮਿਲਯੋ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਭਾਖਤਿ ਭਯੋ।
 'ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਆਪ ਚਲੇ ਇਤ ਜਾਤੇ।
 ਪੀਛੇ ਮਿਲੇ ਤੁਰਕ ਰਿਸ ਰਾਤੇ ॥੨੧॥

^੧ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ।

^੨ਜੇਕਰ (ਆਪਣਾ ਦਲ ਲੜਨ ਲਈ) ਖੜਾ ਕਰਨ ਤਦੋਂ ਲੜੇ।

ਘੇਰਜੋ ਸਕਲ ਵਹੀਰ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਹਟਿ ਕਰਿ ਬਨਹੁ ਸਹਾਇ ਉਦਾਰਾ।^੧
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਰੰਗ ਠਹਿਰਾਯੋ।
 ਸਕਲ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਸੰਗ ਮਿਲਾਯੋ ॥੨੨॥
 -ਆਨਿ ਜੰਗ ਕੇ ਕਾਰਜ ਪਰਜੋ।
 ਹਮਹਿ ਪਿਤਾਮੇ ਬਰਜਨਿ ਕਰਜੋ।
 ਅਸਮੰਜਸ ਹੋਈ ਅਬਿ ਆਨਿ-।
 ਖਰੇ ਬਿਚਾਰਜੋ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨ ॥੨੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬੂਝੋ 'ਕੌਨ ਪਿਛਾਰੀ?
 ਜਥੇਦਾਰ ਆਵਤਿ ਬਲ ਭਾਰੀ।'
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਨ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
 'ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਸੈਨਾ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਈ ॥੨੪॥
 ਸ਼ਸਤ੍ਰਹੀਨ ਸਭਿ ਆਇ ਪਿਛਾਰੇ।
 ਸੁਨਜੋ ਦੂਰ ਦੁੰਦਭਿ ਧੁਨਕਾਰੇ।
 ਭਗਤੂ ਕੇਰ ਨਿਨਾਵਾ^੧ ਆਵਤਿ।
 ਅਪਰ ਨ ਸੈਨਾਪਤਿ ਕੇ ਪਾਵਤਿ' ॥੨੫॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਖਾਨਾ।
 'ਜੇ ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਹੈ ਤਿਸ ਥਾਨਾ।
 ਅਪਨੀ ਮਾਤਨਿ ਆਪਹਿ ਲਜਾਵਹਿ।
 ਲਰਹਿ ਤੁਰਕ ਸੋਂ ਸਕਲ ਬਚਾਵਹਿ' ॥੨੬॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਚਲਾਯੋ।
 ਪਾਛੇ ਕਟਕ ਚਲਜੋ ਉਮਡਾਯੋ।
 ਮਨ ਮਹਿ ਗਿਨਹਿ^੨ -ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਰੇ।
 ਹਮ ਕੇ ਲਰਨਿ ਹੁਕਮ ਨਹਿ ਕਰੇ ॥੨੭॥
 ਦਲ ਤੁਰਕਨਿ ਕੇ ਹੋਇ ਘਨੇਰਾ।
 ਹਮ ਮਾਰਹਿ, ਤਹਿ ਕਹੈਂ ਨ ਫੇਰਾ^੩-।
 ਗੁਰ ਸਨਮੁਖ ਕੇ ਕਹੇ ਨ ਬੈਨ।
 ਸੰਗ ਚਲਤਿ ਕਰਿ ਨੀਚੇ ਨੈਨ ॥੨੮॥
 -ਆਵਤਿ ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।

^੧ਭਗਤੂ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਿਨਾਵਾ।

^੨(ਸੂਰਮੇ) ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ।

^੩ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਨਾ (ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਲੜੋ)।

ਇਹ ਕਾਰਜ ਭਾ ਖੋਟ ਬਡੇਰਾ-।
 ਸਭਿ ਜੋਧਾ ਸੈਨਾਪਤਿ ਆਦਿ।
 ਤੂਸ਼ਨਿ ਚਲੇ ਬਿਨਾਂ ਅਹਿਲਾਦ ॥੨੯॥
 ਜਹਾਂ ਤੁਰਕ ਦਲ ਇਕਠੇ ਹੋਯੋ।
 ਆਨਿ ਤਹਾਂ ਗੌਰੇ ਸਭਿ ਜੋਯੋ।
 ਨਿਜ ਅਸਵਾਰਿਕ^੧ ਤਹਾਂ ਪਠਾਯੋ।
 ‘ਗੁਰ ਵਹੀਰ ਕੜੋਂ ਤੁਮ ਅਟਕਾਯੋ? ॥੩੦॥
 ਆਗਾ ਛੋਰਿ ਦੇਹੁ ਹਮ ਜਾਨਾ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਪਰਹਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਘਮਸਾਨਾ।
 ਇਹਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਨਾਂਹਿਨ ਲੋਕ।
 ਕਰਿ ਬਲ ਕੇ ਜਿਨ ਲੇਤੇ ਰੋਕ ॥੩੧॥
 ਮਾਰਨ ਮਰਨੋ ਕਾਜ ਹਮਾਰੋ।
 ਨਹਿੰ ਸਨਮੁਖ ਹੁਇ ਖਰੇ ਨਿਹਾਰੋ^੨।’
 ਸੁਨਿ ਤੁਰਕਨਿ ਮਨ ਮਾਨ ਬਡੇਰੇ।
 ਭਾਖੇ ਬਾਕ ਸਕੋਪ ਘਨੇਰੇ ॥੩੨॥
 ‘ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੁਹਾਰੇ ਲੈ ਹੈਂ ਛੀਨ।
 ਹਤਹਿੰ ਨ ਫੇਰ ਬਨਹੁ ਜੇ ਦੀਨ^੩।
 ਜੇ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਾਨ ਆਪਨੇ ਜਾਨਹੁ।
 ਹਯ ਆਯੁਧ ਕੇ ਤਯਾਗਿ ਪਯਾਨਹੁ’ ॥੩੩॥
 ਇਮ ਗੌਰੇ ਜਬਿ ਤਿਨ ਕੀ ਸੁਨੀ।
 ਲਰਨ ਹੇਤੁ ਰਿਸ ਕੀਨਸਿ ਘਨੀ।
 -ਅਬਿ ਗੁਰ ਹਿਤ ਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਗਵਾਵੋਂ।
 ਕੈ ਰਣ ਜੀਤਿ ਖਤਾ ਬਖਸ਼ਾਵੋਂ ॥੩੪॥
 ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਰਹਯੋ ਹਮੇਸ਼।
 ਪਾਯੋ ਆਜ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬੇਸ਼^੪।
 ਮੋ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਦੋਨਹੁ ਲੋਕਨਿ ਕਸ਼ਟ ਉਪਾਇ ॥੩੫॥
 ਸੋ ਅਬਿ ਮਿਟਹਿ ਕਰਹਿ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ।

^੧ਇਕ ਅਸਵਾਰ।

^੨ਸਾਮੁਣੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਨਾ ਤੱਕੇ, ਭਾਵ ਰਾਹ ਛੱਡ ਦਿਓ।

^੩ਜੇ ਦੀਨ ਬਣੇਗੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਾਂਗੇ।

^੪ਵਧੀਆ, ਚੰਗਾ।

ਇਸ ਤੇ ਕੋ ਆਛੋ ਹੁਇ ਸ੍ਵਾਰਥ-।
 ਇਮ ਗਿਨ ਮਨ ਮਹਿ ਬਹੁ ਉਤਸਾਹਾ।
 -ਕਰੋਂ ਜੰਗ ਭੀਖਨ- ਚਿਤ ਚਾਹਾ ॥੩੬॥
 -ਜੇ ਅਬਿ ਲਰੋਂ ਨ ਮੈਂ ਰਿਸ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਕਰੋਂ ਨ ਮਾਰਨ ਮਰਨ ਬਿਚਰਿ ਕੈ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਕਾਜ ਬਿਗਰ ਬਡ ਜੈ ਹੈ।
 ਤੁਰਕ ਨ ਟਰਹਿ ਲੂਟਿ ਸਭਿ ਲੈ ਹੈਂ ॥੩੭॥
 ਪ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨ ਮੇਰੋ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਹੈ ਜਗਤ 'ਜੋਧਾ ਇਹ ਨਾਂਹੀ।
 ਬਿਗਰਤਿ ਗੁਰ ਕੋ ਕਾਜ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਲਰਿ ਕਰਿ ਗਨ ਰਿਪੁ ਕੋ ਨਹਿ ਮਾਰਾ' ॥੩੮॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਸਫਲ ਮਰਨ ਹੈ ਮੇਰਾ।
 ਜੀਤੇ ਸੁਧਰਹਿ ਕਾਜ ਬਡੇਰਾ।
 ਭਏ ਸਹਾਇ ਆਨਿ ਗੁਰ ਨਾਥ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਅਵਸਰ ਲਹਿ ਅਸ ਹਾਥ^੧- ॥੩੯॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 'ਜੰਗੀ ਦੇਹੁ ਬਜਾਇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।
 ਭੇ ਸਿਖਹੁ ! ਲਿਹੁ ਬਲ ਸੰਭਾਰੇ।
 ਜੁਗ ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਗੁਰ ਰਖਵਾਰੇ ॥੪੦॥
 ਪਜਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਹੀਂ ਅਬਿ ਕੀਜਹਿ।
 ਤੁਰਕ ਸਿੰਘਾਰਨਿ ਮਹਿ ਮਨ ਦੀਜਹਿ ।
 ਸੁਭਟ ਤੀਨ ਸੈ ਹੁਤੇ ਜੁ ਸੰਗ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਭਾ ਹਿਤ ਜੰਗ ॥੪੧॥
 ਸਭਿ ਸੂਰਨਿ ਕੋ ਭਯੋ ਅਨੰਦ।
 -ਤੁਰਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕੋ ਕਰਹਿ ਨਿਕੰਦ-।
 ਜਬਿ ਦੁੰਦਭਿ ਇਨਹੂੰ ਬਜਵਾਯੋ।
 ਲਸਕਰ ਲਰਿਬੇ ਕੋ ਉਮਡਾਯੋ ॥੪੨॥
 ਸਭਿ ਬਹੀਰ ਇਕ ਦਿਸਿ ਮਹਿ ਕਰਜੋ।
 ਫਰਕ ਸਾਥ ਗੁਰ ਦਿਸਿ ਚਲ ਪਰਜੋ।
 ਰੋਕਨਿ ਲਗੇ, ਸੁ ਗੌਰਾ ਅਰਜੋ^੨।

^੧(ਮਸਾਂ) ਐਸਾ ਸਮਾਂ ਲੱਝਾ ਹੈ।

^੨ਤੁਰਕ ਰੋਕਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਗੌਰਾ ਅੜ ਖਲੋਤਾ।

ਤਜਾਗਿ ਤੁਫੰਗੈ^੧ ਤੂਰਨ ਲਰਜੋ ॥੪੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਨਵਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਤੁਰਕਨ ਸੋ ਬਖੇਰਾ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਯੋਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੩॥

^੧ਬੰਦੂਕਾਂ ਚਲਾ ਕੇ।

੧੪. [ਗੌਰੇ ਦਾ ਤੁਰਕਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ]

੧੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਰਕਾਂ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੫

ਦੋਹਰਾ: ਸਲਖ ਤੁਫੰਗਨਿ ਕੀ ਛੁਟੀ,
ਲਗੇ ਤੁਰਕ ਤਨ ਘਾਇ।
ਗਿਰੇ ਤੁਰੰਗਨਿ ਤੇ ਤੁਰਤ,
ਜੇ ਅਤਿ ਹੈਂ ਅਗੁਵਾਇ^੧ ॥੧॥

ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ: ਲਿਯੋ ਘੇਰ ਆਗੋ ਖਰੇ ਤਾਂਹਿ ਠੌਰੇ।
ਸਭੈ ਰੋਕਿ ਸੱਤੂ, ਬਡੇ ਬੀਰ ਗੌਰੇ।
ਭਯੋ ਦੂਰ ਕੋ ਪੰਥ ਚਾਲਯੋ ਬਹੀਰਾ।
ਗੁਰੂ ਓਰ ਕੋ, ਛੋਰਿ ਚਿੰਤਾ, ਸਧੀਰਾ^੨ ॥੨॥
ਰਿਪੂ ਦੌਰਿ, ਜਾਂਹੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੰਤੇ^੩।
ਤਿਤੈ ਘੇਰਿ ਆਗੈ ਤੁਫੰਗੈ ਹਨੰਤੇ^੪।
ਨਹੀਂ ਜਾਨਿ ਦੀਨੇ ਬਹੀਰੰ ਪਿਛਾਰੀ।
ਰਚਯੋ ਜੰਗ ਭੀਮੰ ਰਿਸੇ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥੩॥
ਕਰੇ ਤੇਜ ਤਾਜੀ ਧਰੇ ਹਾਥ ਨੇਜੇ।
ਪਰੋਏ ਪਰੇ* ਸੋ ਜਮੰਧਾਮ ਭੇਜੇ^੫।
ਚਲੈਂ ਤੀਰ ਤੀਖੇ ਧਸੈਂ ਦੇਹ ਫੋਰੇਂ।
ਗਿਰੇ ਬੀਰ ਭੂਮੈਂ, ਫਿਰੈਂ ਛੂਛ ਘੋਰੇ ॥੪॥
ਕੜਾਕੜ ਬੰਦੂਕ ਛੁੱਟੀ ਕੜਕੈਂ।
ਭਏ ਘਾਵ ਜੋਧਾਨਿ ਤੇਗੇ ਸੜਕੈਂ।
ਮਿਲੈਂ ਬੀਰ, ਬਾਹੈਂ ਕਟੈਂ ਅੰਗ ਡਾਰੈਂ।
ਕਰੈਂ ਬੀਰ ਹੇਲਾ ਸੁ ਮਾਰੰ ਪੁਕਾਰੈਂ ॥੫॥
ਜਬੈ ਮਾਰ ਐਸੀ ਕਰੀ ਸੂਰ ਗੌਰੇ।
ਹਟੇ ਮੂੰਡ ਫੂਟੇ* ਪਿਖੇ ਤਾਂਹਿ ਠੌਰੇ।
ਪਰੇ ਘਾਵ ਖੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਪਾਨਿ ਜਾਚੇਂ।
ਭਕਾਭੱਕ ਲੋਹੂ ਚਲੈ ਧੂਲ ਰਾਚੇ ॥੬॥

^੧ਮੂਹਰਲੇ।^੨ਵਹੀਰ (ਤੁਰਕ ਦਲ ਤੋਂ) ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਤਰਫ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲ ਪਿਆ, ਚਿੰਤਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਧੀਰਜ ਨਾਲ।^੩(ਜਿਸ) ਤਰਫ ਨੂੰ (ਵਹੀਰ) ਜਾਂਦਾ ਸੀ।^੪(ਗੌਰੇ ਹੁਰੀਂ) ਬੰਦੂਕਾਂ ਮਾਰਦੇ।

*ਪਾ:-ਬਰੇ = ਵੜਿਆਂ ਵਾਂਙੂ।

^੫(ਜੋ) ਪਰੋਏ ਗਏ.....। (ਅ) ਪਰੋਕੇ ਪਰੇ (ਦੂਰ ਸੱਟੇ ਤੇ) ਜਮ ਧਾਮ ਨੂੰ ਭੇਜੇ।

*ਪਾ:-ਮੂਢ ਖੋਟੇ।

ਦੋਹਰਾ: ਠਟਕੀ^੧ ਚਮੁੰ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ, ਰਿਸਜੋ ਕਹਤਿ ਉਮਰਾਵ।
 ‘ਪਿਖਹੁ ਕਹਾਂ ਠਾਂਢੇ ਅਬਿਹ, ਕਜੋਂ ਨ ਡਾਲਤੇ ਘਾਵ ॥੭॥
 ਇਨਹਿ ਪਲਾਵਹੁ ਜੇ ਖਰੇ, ਇਕ ਬਿਰ ਹੇਲਾ ਡਾਲਿ।
 ਪੁਨ ਬਹੀਰ ਲੂਟਹੁ ਸਕਲ, ਬਡੇ ਸਮਾਲਹੁ ਮਾਲ’ ॥੮॥

ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ: ਸੁਨੀ ਕਾਨ ਬਾਨੀ। ਪਤੀ ਜਾਨ ਮਾਨੀ^੨।
 ਤੁਫੰਗੈਂ ਸੰਭਾਰੀ। ਬਰੂਦਾਨਿ ਡਾਰੀ ॥੯॥
 ਠੁਕੀ ਫੇਰ ਗੋਰੀ। ਕਰੀ ਤਜਾਰ ਛੋਰੀ।
 ਤੜਾਕੇ ਉਠਾਏ^੩। ਪਲੀਤੇ ਧੁਖਾਏ ॥੧੦॥
 ਭਵਾਏ ਤੁਰੰਗਾ। ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੰਗਾ।
 ਕਰੇ ਨੇਰ ਆਏ। ਸੁ ਨੇਜੇ ਭ੍ਰਮਾਏ ॥੧੧॥
 ਰਿਸਜੋ ਬੀਰ ਗੋਰਾ। ਖਰੇ ਤਾਂਹਿ ਠੋਰਾ।
 ਸੁ ਪੈਰੰ ਜਮਾਏ। ਨਹੀਂ ਚਾਲ ਪਾਏ^੪ ॥੧੨॥
 ਤੁਫੰਗਾਨਿ ਗੋਰੀ। ਇਕੰ ਬਾਰਿ ਛੋਰੀ।
 ਬਕੈਂ ਸਿੱਖ ਸਾਰੇ। ‘ਲਿਜੈ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਮਾਰੇ’ ॥੧੩॥
 ਤਿਨੋ ਜੋਰ ਘਾਲਾ। ਮਹਾਂ ਹੇਲ ਡਾਲਾ।
 ਸਹਜੇ ਠਾਂਢ ਹੈ ਕੈ। ਹਨੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਕੈ ॥੧੪॥
 ਉਥਲੈਂ, ਪਥਲੈਂ। ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਹੱਲੈਂ।
 ਰਿਪੂ ਤੁੰਡ^੫ ਤੋਰਾ। ਦਿਯੇ ਪਾਛ ਮੋਰਾ ॥੧੫॥
 ਪੁਨੰ ਕੋਪ ਛਾਈ। ਘਨੀ ਸੈਨ ਆਈ।
 ਤੁਫੰਗੈ ਚਲਾਈ। ਸੁ ਧੌਂਸੇ ਬਜਾਈ ॥੧੬॥
 ਉਲੰਘਜੋ ਬਹੀਰੰ^੬। ਪਿਖਜੋ ਨਾਂਹਿ ਤੀਰੰ^੭।
 ਤਬੈ ਗੋਰ ਬੀਰੰ। ਲਰਜੋ ਧਾਰਿ ਧੀਰੰ ॥੧੭॥
 ਹਟੇ ਥੋਰ ਪਾਛੇ^੮। ਮਚਜੋ ਲੋਹ ਆਛੇ।
 ਦਿਨੰ ਅੰਤ ਜਾਨਾ। ਹਨੈ ਤਾਂਹਿ ਬਾਨਾ ॥੧੮॥
 ਕ੍ਰਿਪਾਨੈਂ ਨਿਕਾਰੀ। ਢਿਗੰ ਢੁਕਿ ਮਾਰੀ^੯।

^੧ਠਠੰਬਰੀ।

^੨ਮਾਲਕ ਜਾਣਕੇ ਮੰਨੀ।

^੩ਤੜਤੜ ਸ਼ਬਦ ਹੋਇਆ (ਅ) ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਫੇਰ ਭਰੀ (ਬੰਦੂਕ)।

^੪ਪੈਰ ਚਲਾਏ ਨਹੀਂ।

^੫ਮੂੰਹ।

^੬ਵਹੀਰ (ਦੂਰ) ਲੰਘ ਗਿਆ।

^੭ਨੇੜੇ ਨਾ ਦੇਖਿਆ (ਗੋਰੇ ਨੇ)।

^੮ਥੋੜਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟਿਆ (ਗੋਰਾ)।

^੯ਨੇੜੇ ਹੋਕੇ ਵਾਹੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ।

ਹੱਥਾਵੱਥ ਹੋਏ। ਰਿਪੂ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋਏ ॥੧੯॥
 ਨਹੀਂ ਜਾਨਿ ਦੀਨੇ। ਜਿਨ੍ਹੋਂ ਵਾਰ ਕੀਨੇ।
 ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਗੌਰਾ। ਫਿਰਜੋ ਜੰਗ ਦੌਰਾ ॥੨੦॥
 ਭਰੀ ਸ਼੍ਰੋਣ ਸਾਰੀ। ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਸੰਭਾਰੀ।
 ਖਚਾਖੱਚ ਬਾਹੈਂ। ਕਟੈਂ, ਅੰਗ ਲਾਹੈਂ ॥੨੧॥
 ਘਨੋ ਜੰਗ ਘਾਲਾ। ਭਈ ਭੂਮ ਲਾਲਾ।
 ਗਿਰੇ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡੰ। ਕਰੇ ਖੰਡ ਤੁੰਡੰ ॥੨੨ ॥

ਦੋਹਰਾ: ਲਰਤਿ ਰਹਜੋ ਗਨ ਤੁਰਕ ਸੋਂ, ਹਤਹਿ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰ।
 ਨਹੀਂ ਜਾਨਿ ਆਗੇ ਦੀਏ, ਅਰਜੋ ਮਨਿੰਦ ਕਿਵਾਰ^੧ ॥੨੩॥
 ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ^੨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੋ, ਅਪਰ ਬਹੀਰ ਸਮੂਹ।
 ਵਸਤੁ ਸਹਿਤ ਸੁਖ ਸੋਂ ਗਏ, ਭਯੋ ਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਯੂਹ^੩ ॥੨੪॥

ਤੋਟਕ ਛੰਦ: ਦਿਨ ਕੇਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹਜੋ ਜਬਿ ਲੋਂ।
 ਕਰਿ ਜੰਗ ਅਰਜੋ ਬਿਰ ਹੈ ਤਬਿ ਲੋਂ।
 ਪੁਨ ਸੂਰ ਅਬਜੋ ਤਮ ਫੈਲ ਗਯੋ।
 ਰਣ ਮੈਂ ਨਹਿੰ ਦੇਖਨਿ ਹੋਤਿ ਭਯੋ ॥੨੫॥

ਤੁਰਕਾਨਿ ਤਬੈ ਤਮ ਜਾਨਿ ਤਹਾ।
 ਰਣ ਤਯਾਗਿ ਹਟੇ ਉਮਰਾਵ ਜਹਾਂ।
 ਅਬਿ ਨਾਂਹਿ ਚਲੈ ਬਸ ਰਾਤ ਪਰੀ।
 ਅਰੁ ਸੈਨ ਅਰੀ^੪ ਕਰਿ ਜੋਰਿ ਲਰੀ ॥੨੬॥
 ਬਿਚਲੇ ਨਹਿੰ* ਧੀਰਜ ਧਾਰਿ ਰਹੈ।
 ਭਟ ਨਾਹਕ ਭੇੜ ਮ੍ਰਿਤੂ ਸੁ ਲਹੇ।
 ਤੁਰਕਾਨਿ ਤਹਾਂ ਹਟਿ ਡੇਰ^੫ ਕਿਯੋ।
 ਮ੍ਰਿਤੂ ਘਾਇਲ ਦੇਖਿ ਸੰਭਾਲ ਲਿਯੋ ॥੨੭॥
 ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਦੁੰਦਭਿ ਵਾਵਤਿ ਭਾ।
 ਹਰਿਰਾਇ ਗੁਰੂ ਦਿਸਿ ਜਾਵਤਿ ਭਾ।
 ਜਬਿ ਕੋਸ ਰਹੇ ਬਿਰ ਹੋਤਿ ਭਯੋ।
 ਨਿਜ ਸੂਰ ਸੁ ਡੇਰ ਲਗਾਇ ਦਿਯੋ ॥੨੮॥

^੧ਤਖਤੇ ਵਾਂਙੂ।

^੨ਮਹਲ।

^੩ਬਿਘਨ [ਸੰਸ.: ਪ੍ਰਤਿਯੂਹ]

^੪ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ।

^੫ਪਾ:-ਬਿਰਲੇ ਨਰ।

^੬ਡੇਰਾ।

ਗੁਰ ਤੀਰ ਬਹੀਰ ਗਯੋ ਸਭਿ ਹੂੰ।
 ਗੁਰ ਬੁਝਨ ਕੀਨਿ ਮਿਲੇ ਜਬਿ ਹੂੰ।
 ‘ਤੁਰਕਾਂਨਿ ਨਹੀਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਯੋ।
 ਪੁਹੰਚੇ ਅਪਨੀ ਵਸਤੂ ਸੁ ਲਿਯੋ ॥੨੯॥
 ਕਿਮ ਜੰਗ ਭਯੋ ਬਡ ਨਾਦ ਉਠਯੋ।
 ਕਹੁ ਕੇਤਿਕ ਸੂਰਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲੁਠਯੋ?’
 ਤਿਨ ਬੀਚ ਹੁਤੇ ਮਤਿਮਾਨ ਮਹਾਂ।
 ਸਭਿ ਜੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਇ ਕਹਾ ॥੩੦॥
 ‘ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਬਿਲੋਕ ਲਏ।
 ਲਲਕਾਰਤਿ ਨੇਰ ਜਿ ਆਨਿ ਕਿਏ।
 ਬਰਜੇ ਤਰਜੇ ਬਹੁ ਬਾਰਿ ਜਬੈ।
 ਨ ਮਿਟੇ ਕਰਿ ਦੌਰ ਪਰੇ ਸੁ ਤਬੈ ॥੩੧॥
 ਨਿਜ ਸੂਰਨਿ ਕੋ ਲਲਕਾਰਿ ਭਲੇ।
 ਬਿਰ ਅੱਗੂ ਭਯੋ ਨਹਿ ਪੈਰ ਚਲੇ।
 ਰਣ ਬੰਭ ਮਨੋ ਤਿਸ ਥਾਨ ਖਰਯੋ।
 ਤੁਰਕਾਨਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਜ਼ੋਰ ਕਰਯੋ ॥੩੨॥
 ਤਬਿ ਮਾਰ ਤੁਫੰਗਨਿ ਹੋਨਿ ਲਗੀ।
 ਬਹੁ ਜੰਗ ਮਚਯੋ ਰਿਸ ਭੂਰ ਜਗੀ।
 ਸਭਿ ਰੋਕਿ ਰਖੇ ਹਤਿ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਤਹਾਂ।
 ਨਹਿ ਆਵਨਿ ਦੀਨਿ ਬਹੀਰ ਜਹਾਂ ॥੩੩॥
 ਤਰਵਾਰਨਿ ਕੇ ਸੁ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰੇ।
 ਗਨ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਮਰੇ ਅਗਵਾਨ ਲਰੇ।
 ਬਹੁ ਘਾਲ ਰਹੇ ਬਲ ਆਵਨ ਕੋ।
 ਤਿਹਿ ਥਾਨ ਰਖੇ, ਕਰਿ ਘਾਵਨ ਕੋ ॥੩੪॥
 ਵਸਤੂ ਨ ਗਈ, ਨਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਭਯੋ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਚਲਿ ਪੰਥ ਅਨੰਦ ਕਿਯੋ।
 ਤੁਮ ਆਪ ਸਹਾਇਕ ਹੋਇ ਰਹੇ।
 ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਬੀਰ ਬਿਲੰਦ ਅਹੇ ॥੩੫॥
 ਡਰ ਹੀਨ ਲਰਯੋ, ਤੁਰਕਾਨ ਹਤੇ।
 ਬਹੁ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਹੁਤੇ, ਪਰ ਲੀਨ ਫਤੇ।
 ਜਬਿ ਲੋ ਉਲੰਘੇ ਸਭਿ ਆਇ ਗਏ।
 ਤਬਿ ਲੋ ਲਰਤੇ ਬਿਤ ਹੋਤਿ ਭਏ ॥੩੬॥

ਜਬਿ ਜਾਨਿ ਲਈ -ਸੁਖ ਸੰਗ ਸਬੈ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਤੀਰ- ਚਲਯੋ ਸੁ ਤਬੈ।
 ਨਹਿ ਜਾਇ ਤਰੀਫ ਕਰੀ ਤਿਸ ਕੀ।
 ਹਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ, ਸਹਾਇ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਕੀ^੧ ॥੩੭॥
 ਗੁਰ ਹੇਤੁ ਸ਼ਰੀਰ ਨ ਪਜਾਰ ਧਰਯੋ।
 ਭਟ ਥੋਰ ਲੀਏ ਬਹੁ ਸੰਗ ਲਰਯੋ।
 ਤੁਮ ਹੋਤਿ ਭਏ ਪਿਖਿ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਹਟੇ।
 ਤਜਿ ਦੂਰ ਗਏ ਤਬਿ ਏਹੁ ਮਿਟੇ ॥੩੮॥
 ਅਬਿ ਦੁੰਦਭਿ ਵਾਵਤਿ ਆਵਤਿ ਭਾ।
 ਹੋਇ ਦੂਰ ਸੁ ਡੇਰ ਲਗਾਵਤਿ ਭਾ।^੨
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ।
 ਨਿਜ ਸਿੱਖ ਮਹਾਨ ਸੁ ਜਾਨਿ ਲਏ ॥੩੯॥
 ਤਤਕਾਲ ਪਠਾਵਨ ਦਾਸ ਕਰਯੋ।
 ‘ਤਿਹ ਲਜਾਉ ਹਕਾਰਿ, ਬਿਸਾਲ ਲਰਯੋ।
 ਅਪਰਾਧ ਕਰਯੋ, ਬਖਸ਼ੈਂ ਸਭਿ ਹੂੰ।
 ਦੁਖ ਬ੍ਰਿੰਦਨਿ ਤੇ ਛੁਟ ਕੈਂ ਅਬਿਹੂੰ’ ॥੪੦॥
 ਸੁਨਿ ਆਇਸੁ ਸੇਵਕ ਧਾਇ ਗਯੋ।
 ਗੁਰ ਬਾਕ ਸੁਨਾਵਨਿ ਤਾਂਹਿ ਕਿਯੋ।
 ਭਗਤੁ ਸੁਤ ਹਾਥਨਿ ਬੰਦਿ ਭਲੇ।
 ਅਭਿਬੰਦਨ ਕੀਨਿ ਤਹਾਂ ਸੁ ਖਲੋ ॥੪੧॥
 ਕਹਿ ‘ਤੂੰ ਚਲਿ, ਮੈਂ ਪੁਨ ਆਵਿਤ ਹੋਂ।
 ਨਿਜ ਸੂਰਨ ਡੇਰ^੨ ਲਗਾਵਤਿ ਹੋਂ।
 ਤਨ ਘਾਇਲ ਸ਼੍ਰੋਣ ਬੰਭਾਵਤਿ ਹੋਂ।
 ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਾਕਨਿ ਧਾਰ ਬਤਾਵਤਿ ਹੋਂ’ ॥੪੨॥
 ਸੁਨਿ ਸੇਵਕ ਬਾਜ ਧਵਾਇ ਗਯੋ।
 ਜਿਮ ਗੌਰ ਕਹਯੋ ਜੁ ਸੁਨਾਇ ਦਯੋ।
 ਗੁਰ ਫੇਰ ਪਠਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ਤਬੈ।
 ‘ਬਿਨ ਦੇਰ ਇਹਾਂ ਤਿਸ ਲਜਾਉ ਅਬੈ’ ॥੪੩॥
 ਪੁਨਿ ਧਾਇ ਗਯੋ ‘ਸਹਿਸਾਇ ਚਲੋ।
 ਗੁਰ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਆਪ ਖਲੋ।

^੧ਬਹੁਤੇ ਮਾਰੇ (ਉਸ ਨੇ) ਕਿਸੇ ਦੀ (ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ) ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ।

^੨ਡੇਰਾ।

ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਉਤਾਇਲ ਭੇਜ ਦਿਯੋ।
 ਅਬਿ ਚਾਹੀਸਿ ਤੀਰ ਮਿਲਾਇ ਲਿਯੋ' ॥੪੪॥
 ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਫੇਰ ਉਚਾਰਤਿ ਹੈ।
 'ਕਹੀਏ ਪਗ ਪਾਨ ਪਖਾਰਤਿ ਹੈ।
 ਰਜ ਅੰਗ ਉਤਾਰਿ ਸੁ ਆਵਿਤਿ ਹੈ।
 ਗੁਰ ਹੇਰਨਿ ਕੋ ਲਲਚਾਵਤਿ ਹੈ' ॥੪੫॥
 ਸੁਨਿ ਸੇਵਕ ਜਾਇ ਸੁਨਾਇ ਦਿਯੋ।
 ਗੁਰ ਦਾਸ ਪਠਾਵਨ ਆਨ ਕਿਯੋ।
 ਅਬਿ ਜਾਇ ਕਹੋ ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਕੋ।
 ਚਲਿ ਜੇ ਨਹਿ ਆਵਤਿ ਹੈਂ ਇਤ ਕੋ ॥੪੬॥
 ਗੁਰ, ਤੋ ਢਿਗ ਆਪਹਿ ਆਵਿਤਿ ਹੈਂ।
 ਗਮਨੋ ਨਤੁ, ਆਪ ਬੁਲਾਵਤਿ ਹੈਂ।'
 ਇਮ ਜਾਇ ਕਹੜੋ ਸੁਨਿ ਤੂਰਨ ਹੀ।
 ਗਮਨੜੋ ਪਿਖਿਬੇ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਹੀ ॥੪੭॥

ਦੋਹਰਾ: ਰਜ ਸਮੇਤ ਆਯੁਧ ਲਗੇ, ਚਢਿ ਕਰਿ ਚਲੜੋ ਤੁਰੰਗ।

ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਜਹਿ, ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਮੰਗ ॥੪੮॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਗੌਰਸਾਲ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਚੰਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੪॥

੧੫. [ਗੌਰੇ ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਬਖਸ਼ੇ]

੧੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੬

ਦੋਹਰਾ: ਬੇਗ ਗਯੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਢਿਗ,
ਡੇਰਾ ਜਹਾਂ ਲਗਾਇ।
ਪਹੁੰਚਯੋ ਉਤਰਿ ਤੁਰੰਗ ਤੇ,
ਖਰੋ ਭਯੋ ਅਗੁਵਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਅਪਰਾਧੀ ਬਹੁ ਆਪ^੧ ਬਿਚਾਰੇ।
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਿਤ ਭਯੋ ਅਗਾਰੇ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਿਲੋਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
ਮਨ ਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨॥
ਨਿਕਟਿ ਬਿਠਾਵਨ ਹੇਤੁ ਹਕਾਰੇ।
ਸਾਦਰ ਬੋਲੇ ‘ਆਉ ਅਗਾਰੇ।
ਨਾਹਨ ਖਰੋ ਦੂਰ ਅਬਿ ਹੋਹੂ।
ਜਾਚਹੁ ਲਖਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਮੋਹੂ’ ॥੩॥
ਸੁਨਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਹਾਏ।
ਖਰੋ ਰਹਯੋ ਮੁਖ ਬਿਨੈ ਅਲਾਏ।
‘ਅਪਰਾਧੀ ਮੈਂ ਨਾਥ ਤਿਹਾਰੇ।
ਬਖਸ਼ਹੁ ਅਪਨੋ ਦਾਸ ਬਿਚਾਰੇ ॥੪॥
ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤੇ ਹਮ ਔਗੁਨਹਾਰੇ।
ਗੁਰਨਿ ਬਿਰਦ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਉਦਾਰੇ।
ਕਰਿ ਪਾਵਨ^੨, ਪਾਵਨ ਅਬਿ ਲਾਵਹੁ^੩।
ਜੁਗ ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਵਹੁ ॥੫॥
ਤਨ ਧਨ ਆਦਿਕ ਸਕਲ ਸਮਾਜਾ।
ਜੋ ਰਾਵਰ ਕੇ ਆਵਹਿ ਕਾਜਾ।
ਸੋ ਸਫਲਹਿ ਨਤੁ ਬਿਰਥਾ ਸਾਰੇ।
ਇਹੈ ਭਾਵਨਾ ਰਿਦੈ ਹਮਾਰੇ’ ॥੬॥
ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਸ੍ਰਾਪ ਮਿਟਾਵਨਿ ਲਾਗੇ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਪਿਖਿ ਠਾਂਢੇ ਆਗੇ।
‘ਪਾਥਰ, ਪੰਨਗ, ਮੇਘਨਿ ਜੋਨੀ।

^੧ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ।^੨ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕਰੋ।^੩ਚਰਨੀਂ ਲਾਵੋ।

ਕਹੀ ਸੁ ਬਖਸ਼ੀ, ਕੋਇ ਨ ਹੋਨੀ ॥੭॥
 ਚਲਹਿ ਬੰਸ, ਬਿਬਰਹਿ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਹੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਲਾਗਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਤੁਵ ਕੁਲ ਕੇ ਹੁਇ ਹੈਂ ਸਭਿ ਸੌਤ^੧।
 ਬਖਸ਼ੀ ਅਬਿ ਫਾਹੇ ਕੀ ਮੌਤ' ॥੮॥
 ਇਮ ਸਭਿ ਸ੍ਰਾਪ ਬਖਸ਼ ਜਬਿ ਦਿਏ।
 ਗੌਰਾ ਕਹੇ ਨੰਮ੍ਰਿਤਾ ਲਏ।
 'ਬਖਸ਼ੇ ਆਪ ਸ੍ਰਾਪ ਕਰਿ ਕਰੁਨਾ।
 ਤਊ ਸ਼ਰੀਰਨਿ ਸਭਿ ਹੀ ਮਰਨਾ ॥੯॥
 ਬਿਰ ਜਗ ਬਿਖੈ ਰਹੇ ਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਅੰਤ ਸਮਾ ਸਭਿ ਤਨ ਕੇ ਹੋਈ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤੁ ਮਮ ਪਰ ਕੈ ਫਾਹੀ।
 ਏਕ ਸ੍ਰਾਪ ਇਹ ਬਖਸ਼ਹੁ ਨਾਂਹੀ ॥੧੦॥
 ਫਾਹੇ ਮੌਤ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਮਰੋ*।
 ਸ੍ਰਾਪ ਆਪ ਕੋ ਐਸੋ ਧਰੋਂ।
 ਜੋ ਇਕ ਸ੍ਰਾਪ ਭੀ ਨ ਸਫਲਾਵੈ।
 ਕਿਤਿਕ ਅਸ਼ਰਧਕ ਏਵ ਅਲਾਵੈਂ ॥੧੧॥
 -ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਭਏ ਸਭਿ ਝੂਠੇ।
 ਸਫਲਯੋ ਏਕ ਨ, ਫੁਰੇ ਅਪ੍ਰਠੇ-।
 ਰਹਨਿ ਦੇਹੁ ਇਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ!'
 ਸੁਨਿ ਪੁਨਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾਨਾ ॥੧੨॥
 'ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਇਮ ਹੀ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾਂ ਅਧਿਕਾਵੈ।
 ਜਾਂ ਕੇ ਕਰੇ ਹੀਨਤਾ ਹੋਇ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਕਰਹਿ ਸਨਮੁਖ ਜੋਇ ॥੧੩॥
 ਇਹ ਆਛੀ ਤੈ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ।
 ਏਕ ਸ੍ਰਾਪ ਰਾਖਯੋ ਇਸ ਬਾਰੀ।
 ਅਪਨੋ ਭਲੋ ਸਕਲ ਹੀ ਕੀਨਾ।
 ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਮਹਿ ਰਹਯੋ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੧੪॥
 ਫਾਹੀ ਮੌਤ ਜੁ ਰਾਖਨਿ ਕਰੀ।

^੧ਉਲਾਦ ਵਾਲੇ।

*ਗੌਰਾ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਪ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੋ ਭੀ ਹੁਇ ਸੁਖੇਨ ਤਿਸ ਘਰੀ।
 ਮਰਹਿੰ ਸੁਛੰਦ ਪਾਇ ਗਰ ਫਾਹੀ^੧।
 ਅਪਰ ਬਹਾਨਾ ਕੋ ਬਨਿ ਜਾਹੀ' ॥੧੫॥
 ਇਮ ਬਖਸ਼ਜੋ ਨਿਜ ਨਿਕਟਿ ਬਿਠਾਯੋ।
 ਕੇਤਿਕ ਘਾਵ ਲਗੇ ਦਰਸਾਯੋ।
 'ਕਿਤਿਕ ਸਿੱਖ ਘਾਇਲ ਕੈ ਮਰੇ ?
 ਹਤੇ ਤੁਰਕ ਕੇਤਿਕ ਜੇ ਅਰੇ ?' ॥੧੬॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਗੌਰਾ ਪੁਨ ਕਹੈ।
 'ਜਿਸ ਕੋ ਰਾਖਹੁ ਸੋ ਜਗ ਰਹੈ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਮਾਰਹੁ ਸੋ ਮਰਿ ਜਾਇ।
 ਇਹ ਰਾਵਰ ਕੀ ਸਰਬ ਰਜਾਇ ॥੧੭॥
 ਕਹੌਂ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਅਗਾਰੀ।
 ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਏਕ ਤੁਮ ਭਾਰੀ।'
 ਸਾਦਰ ਦੇਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਜ ਹਾਥ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਧੂਲ ਪੌਛਿ ਪਟ ਸਾਥ ॥੧੮॥
 ਹੁਤੇ ਮਹਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਜੋਇ।
 ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਲਖਿ ਬਖਸ਼ਜੋ ਸੋਇ।
 ਸਭਿ ਡੇਰਾ ਨਿਜ ਨਿਕਟਿ ਮੰਗਾਯੋ।
 ਸੈਨ ਆਪਨੀ ਬਿਖੈ ਮਿਲਾਯੋ ॥੧੯॥
 ਹਰਖਜੋ ਗੌਰਾ ਗੁਰ ਕਰੁਨਾ ਤੇ।
 ਦੁਖਦ ਸ੍ਰਾਪ ਚਿੰਤਾ ਜੁਤਿ ਹਾਤੇ।
 ਨਿਜ ਡੇਰੇ ਮਹਿੰ ਸਭਿ ਕੀ ਸਾਰ।
 ਜੰਗ ਕਰਤਿ ਜੇ ਕਿਤਿਕ ਸੁਮਾਰ^੨ ॥੨੦॥
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਸੁਧ ਸਭਿ ਲੀਨਿ।
 ਸੋ ਸਰਬਰੀ^੩ ਬਿਤਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਜੋ ਮੁਕਾਮੁ।
 ਲਗਜੋ ਦਿਵਾਨ ਭਜਨ ਸਤਿਨਾਮੁ ॥੨੧॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਮੇਵੜੇ ਪਾਸ।
 ਸੁਭਟਨਿ ਕੋ ਸਮੁਦਾਇ ਸੁ ਦਾਸ।

^੧ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਆਦਿਕ ਪੈਕੇ।

^੨ਜ਼ਖਮੀ। [ਹਿੰ: ਮਾਰਨਾ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਥਾਵੇਂ ਮਾਰ ਪਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਨੇ ਮਾਰ ਖਾਧੀ ਹੋਵੇ]

^੩ਰਾਤ।

ਸੰਗਤਿ ਨਈ ਪੁੰਜ ਚਲਿ ਆਈ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨ ਕੇ ਅਰਪਾਈ ॥੨੨॥
 ਤਬਿ ਗੌਰਾ ਬੁਲਿਵਾਯੋ ਪਾਸ।
 ਆਯੋ ਨਿਕਟਿ ਸੰਗ ਗਨ ਦਾਸ।
 ਕਹਿ ਸਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠਾਯੋ।
 ਸੁਜਸੁ ਸੂਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਗਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਕਹਯੋ ਤਬਹਿ 'ਅਪਨੇ ਘਰ ਜਾਓ।
 ਕਰਹੁ ਰਾਜ ਸਭਿ ਕਾਜ ਚਲਾਓ।
 ਦਿਵਸ ਘਨੇ ਬੀਤੇ ਇਤ ਆਏ।
 ਜਾਇ ਸੰਭਾਲਹੁ ਸੁਖ ਉਪਜਾਏ' ॥੨੪॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਗੌਰਾ ਤਬਿ ਕਹੇ।
 'ਰਾਵਰ ਕੀ ਰਜਾਇ ਮਹਿ ਰਹੇ।'
 ਸਿਰੇਪਾਵ ਤਬਿ ਗੁਰੂ ਮੰਗਾਯੋ।
 ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਤਿਸ ਤਨ ਪਹਿਰਾਯੋ ॥੨੫॥
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ ਬਿਦਾ ਉਚਾਰਾ।
 'ਹਮ ਗਮਨੈਂ ਹਟਿ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰਾ।
 ਕੇਤਿਕ ਸਮਾ ਬਿਤਾਵਹਿ ਤਹਾਂ।
 ਤੂੰ ਚਲਿ ਜਾਹੁ ਬਠਿੰਡਾ ਜਹਾਂ ॥੨੬॥
 ਤਿਸੀ ਦੇਸ ਮਹਿ ਘਾਲਹੁ ਜੋਰ।
 ਅਪਨਾ ਰਾਜ ਬਧਾਵਹੁ ਹੋਰ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਇ ਭਨੀ ਬਡਿਆਈ।
 ਖਰੋ ਹੋਇ ਤਬਿ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥੨੭॥
 ਚਰਨ ਸਪਰਸ਼ਤਿ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਚਲਯੋ ਅਧਿਕ ਉਰ ਆਨੰਦ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਏਕ ਨਿਸਾ ਬੀਤੀ ਪੁਨ ਔਰਾ।
 ਚਲਿਬੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਭਾ ਗੌਰਾ ॥੨੮॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇਨਿ ਪਰਿ ਕੈ।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ ਬਿਖੇ ਚਲਿ ਗਯੋ।
 ਅਪਨੋ ਜੋਰ ਜਨਾਵਤਿ ਭਯੋ ॥੨੯॥
 ਅਧਿਕ ਗ੍ਰਾਮ ਤਿਹ ਕੇ ਅਪਨਾਏ।
 ਸਭਿ ਪਰ ਨਰ ਪਠਿ ਹੁਕਮ ਚਲਾਏ।

ਮਹਾਂ ਕਠੋਰ ਹੋਇ ਕਿਯ ਰਾਜਾ^੧।
 ਘਰ ਮੈਂ ਬਰਧੜੋ ਸਕਲ ਸਮਾਜਾ ॥੩੦॥
 ਰਹੜੋ ਬਠਿੰਡੇ ਮਹਿੰ ਚਿਰਕਾਲ।
 ਸੰਗ ਬਿਰਾੜਨਿ ਚਮੁੰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਅਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨੀਜੈ।
 ਜਨਮ ਅਨੇਕ ਪਾਪ ਹਨਿ ਦੀਜੈ ॥੩੧॥
 ਚਢਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਅਨੀਕ^੨ ਲੇ ਸਾਥ।
 ਸਤੰਦ੍ਰਵ ਤਟ ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਨਾਥ।
 ਕੇਵਟ ਕੋ ਤਤਕਾਲ ਬੁਲਾਯੋ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਤਰੀ ਲੈ ਕਰਿ ਸੋ ਆਯੋ ॥੩੨॥
 ਦ੍ਰਿਢ ਤਰਨੀ ਪਰ ਬੈਠਤਿ ਭਏ।
 ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਉਤਰਿ ਗੁਰ ਗਏ।
 ਪੁਨ ਸਭਿ ਸੈਨਾ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ।
 ਕੇਵਟ ਕੋ ਬਖਸ਼ੜੋ ਧਨ ਭਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਤਹਿੰ ਨਿਸ ਬਸਿ ਕੈ ਭੋਰ ਸਿਧਾਏ।
 ਮਗ ਮਹਿੰ ਕਰਿ ਬਿਲਾਸ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਧੀਰਮੱਲ ਆਗੂ ਹੁਇ ਲਏ ॥੩੪॥
 ਗਨ ਪੁਰਿ ਜਨ ਬਹੁ ਲੀਨਿ ਅਕੋਰ।
 ਦਰਸਹਿੰ ਆਇ ਗੁਰੂ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ ਸਭਿ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਗਰ ਮਹਿੰ ਨਾਥ ॥੩੫॥
 ਦਲ ਉਤਰੜੋ ਬਾਗਨਿ ਕੀ ਛਾਯਾ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਜਿਹ ਜਿਹ ਮਨ ਭਾਯਾ।
 ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ ਗੁਰ ਕੋ ਤਹਿੰ ਗਯੋ।
 ਸਦਨ ਖਾਸ ਮਹਿੰ ਉਤਰਤਿ ਭਯੋ ॥੩੬॥
 ਸਜੰਦਨ ਡੋਰੇ ਵਾਹਨ ਤਯਾਗੇ।
 ਸੁਖ ਕੇ ਸੰਗ ਬਸਨ ਘਰ ਲਾਗੇ।
 ਧੀਰਮੱਲ ਬੂਝੀ ਸੁ ਲਰਾਈ।

^੧ਤਕੜਾ ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਨਿਆਇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਈ ਨਾ ਕਰੇ, ਇਨਸਾਫ ਤੇ ਕਰੜਾ ਰਹੇ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾ ਖਾਵੇ।

^੨ਸੈਨਾ।

‘ਕਿਮ ਆਵਤਿ ਇਹ ਬਾਦ ਮਚਾਈ? ॥੩੭॥

ਤੁਰਕਨਿ ਸੋਂ ਬਿਰੋਧ ਨਹਿੰ ਕਰੀਅਹਿ।

ਛੇਮ ਸਹਤ ਘਰ ਸਮਾਂ ਗੁਜਰੀਅਹਿ।’

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਈ।

‘ਮੁਗਲਸਖਾਂ ਪੌੜ੍ਹੇ ਰਿਸ ਛਾਈ ॥੩੮॥

ਬੈਰ ਪਿਤਾਮੇ ਕੋ ਸੰਭਾਰਾ।

ਹਮ ਸੋਂ ਚਹੜੇ ਕਰਨਿ ਕੋ ਰਾਰਾ।

ਸੈਨਾ ਪ੍ਰੇਰੀ ਨਿਜ ਸਮੁਦਾਈ।

ਸਭਿ ਵਹੀਰ ਹਮਰੇ ਪਰ ਆਈ ॥੩੯॥

ਸੁਧ ਪਾਈ ਹਮ ਜਾਤਿ ਅਗਾਰੀ^੧।

ਬਹੁਤ ਪਿਤਾਮੇ ਗਿਰਾ ਬਿਚਾਰੀ।

ਜੰਗ ਕਰਨ ਕੋ ਬਰਜੇ ਹੁਤੇ।

ਹਮ ਹਟਿ ਰਹੇ ਜਾਨਿ ਸੋ ਮਤੇ^੨ ॥੪੦॥

ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਬਡ ਹੁਤੇ ਪਿਛਾਰੀ।

ਤਿਨ ਤੁਰਕਨਿ ਕੀ ਚਮੁੰ ਨਿਹਾਰੀ।

ਜਬਿ ਬਹੀਰ ਪਰ ਆਵਨ ਲਾਗੀ।

ਹਤੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤਬਿ ਤਿਹ ਰਿਸ ਜਾਗੀ ॥੪੧॥

ਅਪਨੇ ਸਭਿ ਬਚਾਇ ਸੋ ਮਾਰੇ।

ਨਿਸਾ ਪਰੀ ਨਿਜ ਦਸ਼ਾ ਸਿਧਾਰੇ।

ਔਚਕ ਭੇਰ ਪਰੜੇ ਇਸ ਭਾਂਤਿ।

ਦੁਹਿਦਿਸ਼ਿ ਹਟੇ ਪਰੀ ਲਖਿ ਰਾਤਿ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਆਵਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ ਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੫॥

^੧ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਿਆਂ।

^੨ਭਾਵ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ।

੧੬. [ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਨਿਵਾਸ। ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮੋਇਆ]

੧੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੭

ਦੋਹਰਾ: ਬਸਤਿ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਅਪਨੇ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ।
ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦਿਸ਼ਿਨਿ^੧ ਤੇ,
ਆਵਹਿ ਚਲੀ ਉਦਾਰ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਪਰਬ ਦਿਵਸ ਮਹਿ ਲਾਗਹਿ ਮੇਲਾ।
ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਤੇ ਹੋਇ ਸਕੇਲਾ।
ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਸੰਦ ਬਿਸਾਲੈ।
ਪਹੁੰਚੇ ਤਜਿ ਨਿਜ ਦੇਸਨ ਜਾਲੈ ॥੨॥
ਸੰਨਯਾਸੀ ਬੈਰਾਗੀ ਘਨੇ।
ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇ ਕਿਮ* ਗਿਨੇ।
ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਲੈ ਉਪਹਾਰ।
ਪਹੁੰਚਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ॥੩॥
ਦਰਸਨ ਪਰਸਹਿ ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਵਹਿ।
ਮੇਲਾ ਹੋਤਿ ਦਿਸ਼ਿਨਿ^੧ ਤੇ ਆਵਹਿ।
ਸੱਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸ਼ਨਿ ਕਰੈਂ।
ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਮਨ ਮਹਿ ਸਿਖ ਧਰੈਂ ॥੪॥
ਕੇਤਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪਾਇ।
ਆਨੰਦ ਆਤਮ ਬਿਖੈ ਸਮਾਇੰ।
ਕੇਤਿਕ ਨਵ ਨਿਧਿਨਿ ਕੇ ਪਾਵੈਂ।
ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਵੈਂ ॥੫॥
ਸਿੱਧ ਅਠਾਰਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ।
ਅਜਮਤ ਸਕਲ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਕੋਇ।
ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਬਸਹਿ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ।
ਦੇਤਿ ਸੇਵਕਨਿ ਸਦਾ ਉਦਾਰ ॥੬॥
ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਏ।
ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਬਸੇ ਸੁਖ ਪਾਏ।
ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਆਦਿਕ ਦੇਸ।
ਆਨਹਿ ਅਰਪਹਿ ਹਯਨਿ ਵਿਸੇਸ ॥੭॥

^੧(ਚਾਰੋਂ) ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ।

*ਪਾ:-ਤਿਨ।

ਆਯੁਧ ਅਧਿਕ ਮੋਲ ਕੇ ਲਜਾਵਹਿੰ।
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਆਦਿਕ ਅਰਪਾਵੈਂ।
 ਪੁਰਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਔਰ ਮੁਲਤਾਨ।
 ਢੱਠਾ^੧ ਭੱਖਰ^੨ ਦੇਸ ਮਹਾਨ ॥੮॥
 ਦੱਖਣ ਪੂਰਬ ਪਰਬਤਿ ਵਾਸੀ।
 ਤਪੀ ਦਿਗੰਬਰ ਜਪੀ ਉਦਾਸੀ।
 ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਕੈ ਬਿਰਕਤ ਨਰ ਹੋਇ।
 ਦਰਸਹਿ ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੯॥
 ਸਿੱਖ ਜਿ ਦਰਬ ਕਮਾਵਨਿ ਕਰਹੀਂ।
 ਤਿਹ ਦਸਵੰਧ ਅੱਗੁ ਗੁਰ ਧਰਹੀਂ।
 ਭੂਰੀ^੩ ਭੀਰ ਭਰੀ ਨਿਤ ਰਹੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਜਿ ਅਹੈ ॥੧੦॥
 ਦੇਸਨਿ ਮਹਿੰ ਮਸੰਦ ਜੇ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਪਹੁੰਚਹਿ ਗੁਰ ਧਨ ਲਿਯੇ ਬਿਲੰਦ।
 ਕੇਚਿਤ ਲੱਛ ਦਰਬ ਲੇ ਆਵੈਂ।
 ਕਿਤਿਕ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕਰਿ ਇਕ ਥਾਵੈਂ ॥੧੧॥
 ਖਸ਼ਟ ਮਾਸ ਮਹਿੰ ਕੋ ਚਲਿ ਆਇ।
 ਕੋ ਸੰਮਤ ਮਹਿੰ ਧਨ ਪਹੁੰਚਾਇ।
 ਰਹੈਂ ਮਸੰਦ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਦੇਸ।
 ਲੇ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਦਰਬ ਵਿਸ਼ੇਸ ॥੧੨॥
 ਗੁਰ ਢਿਗ ਸੋ ਪਹੁੰਚਾਵਹਿੰ ਆਇ।
 ਵਸਤੁ ਅਮੋਲਕ ਲੇ ਅਰਪਾਇੰ।
 ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਕੋਇ।
 ਸਿਮਰੇ ਗੁਰੂ ਸਹਾਇਕ ਹੋਇੰ ॥੧੩॥
 ਬਿਘਨ ਅਨੇਕ ਰੀਤਿ ਕੇ ਟਾਰਹਿੰ।
 ਪੁਨ ਰੱਛਾ ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਹਿੰ।
 ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਮਹਿੰਮਾਂ ਅਧਿਕਾਇ।
 ਸਾਗਰ ਕੇ ਟਾਪੂ ਲਗਿ ਜਾਇ ॥੧੪॥
 ਸਿੱਖੀ ਗੁਰ ਕੀ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ।

^੧ਠੱਟਾ, ਸਿੰਧ ਦਾ ਇਕ ਨਗਰ।

^੨ਦੁਆਬਾ ਸਿੰਧ ਸਾਗਰ ਦਾ ਇਕ ਨਗਰ, ਸੱਖਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਟਿਕਾਣਾ।

^੩ਬਹੁਤੀ।

ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਨਰ ਲਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਰਾਤਿ ਪਾਛਲੀ ਕਰਨਿ ਸਨਾਨ।
 ਸਿਮਰਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਦੇ ਬਹੁ ਦਾਨ ॥੧੫॥
 ਕਰੈਂ ਨੇਮ ਗੁਰਬਾਨੀ ਪਛੈਂ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਛੇਮ ਕੋ ਬਛੈਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਬਾਸ ਕੋ ਕਰਜੋ।
 ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਗੁਰ^੧, ਸੁਭ ਮਗ ਜਗ ਪਰਜੋ ॥੧੬॥
 ਮੇਲਾ ਬਹੁਰ ਬਸੋਏ^੨ ਕੇਰਾ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਤੇ ਆਗਮਨ ਘਨੇਰਾ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਭਗਤੂ ਕੋ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਜੀਵਣ ਨਾਮੁ ਸੁਹਾਯੋ ॥੧੭॥
 ਗੌਰਾ ਬਡੋ ਰਾਜਸੀ ਲੱਛਨ।
 ਇਸ ਕੋ ਸੰਤ ਸੁਭਾਵ ਬਿਚੱਛਨ।
 ਸੰਗ ਬਿਰਾਤ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇਈ।
 ਗੁਰੂ ਦਰਸ ਕੋ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇਈ ॥੧੮॥
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਗਿਨੀਅਹਿ ਮੇਲਾ।
 ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਸਕੇਲਾ।
 ਖਰੇ ਮੇਵੜੇ ਸਭਾ ਮਝਾਰੈਂ।
 ਸਿੱਖਨਿ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੈਂ ॥੧੯॥
 ਲੇ ਲੇ ਧਨ ਮਸੰਦ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਏ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੰਗ ਸੰਗਤਾਂ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਕਰਹਿ ਜਨਾਵਨਿ ਜੁਗ ਕਰ ਬੰਦਿ ॥੨੦॥
 ਭੂਤ ਸਮੇਂ ਕੀ ਭਾਖਹਿ ਕੇਈ।
 ਕੇਚਿਤ ਕਹੈਂ ‘ਭਵਿੱਖਯਤ ਲੇਈਂ।
 ਬਰਤਮਾਨ ਕਾਮਨਾ ਜੁ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਪੂਰੀ ਕਰੀ, ਪੁਰਹੁ^੩ ਸੁਖਕੰਦ! ॥੨੧॥
 ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸੁਹੁ ਦਾਸਨ ਰਾਸ।
 ਬਨਹੁ ਸਹਾਇਕ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।’

^੧ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ।

^੨ਵਿਸਾਖੀ।

^੩(ਹੁਣ) ਪੂਰਨ ਕਰੋ।

ਦਰਸਹਿ ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮਹਿ ਨਰ ਭੀਰ।
 ਮੁੱਖਯ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਬੈਠੇ ਤੀਰ ॥੨੨॥
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਲੋ ਠਾਂਢੇ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਦੇਖਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਅਰਬਿੰਦ।
 ਕਰੁਨਾ ਭਰੇ ਸਲਾਜ ਬਿਲੋਚਨ।
 ਡਾਰਤਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ॥੨੩॥
 ਬਯਾਪਕ ਘਟ ਘਟ ਕੀ ਸਭਿ ਜਾਨਤਿ।
 ਆਸ ਕਹੇ ਬਿਨ ਪੂਰਨ ਠਾਨਤਿ^੧।
 ਜੇ ਸਹਿਕਾਮੀ ਦਾਸ ਮਹਾਨੈ।
 ਕਲਪ ਤਰੋਵਰ ਕੀ ਸਮ ਜਾਨੈ ॥੨੪॥
 ਜੱਗਯਾਸੀ ਜੇਤਿਕ ਢਿਗ ਆਏ।
 ਬਿਸ਼ਨੁ ਸਰੂਪ ਲਖਹਿ ਮਨ ਭਾਏ।
 ਕਿਤਿਕ ਮਮੋਖੀ^੨ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂ।
 ਪਿਖਹਿ ਗਯਾਨ ਕੇ ਸੂਰਜ ਚਰੈ ॥੨੫॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਲਾ ਬਹੁ ਭਯੋ।
 ਦਰਸਤਿ ਚਿਤ ਬਾਂਛਤਿ ਕੇ ਲਯੋ।
 ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਲੋ ਸੰਗਤਿ ਰਹੀ।
 ਘਰ ਕੇ ਜਾਨਿ ਕਰਹਿ ਮਨ ਨਹੀਂ ॥੨੬॥
 ਆਪਸ ਮਹਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਮੇਲਾ।
 ਸ਼ਬਦ ਅਰਥ ਸੰਬਾਦ ਸੁਹੇਲਾ^੩।
 ਪਰਚਤਿ ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਕੇ ਪਾਏ।
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ’ ਗੁਰ ਸਤੁਤਿ ਸੁਨਾਏ ॥੨੭॥
 ਬਹੁਰ ਬਿਸਰਜਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਭਏ।
 ਹਰਖੇ ਸਿਰੋਪਾਵ ਨਿਜ ਲਏ।
 ਜਿਸ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮਸੰਦ ਜੁ ਛੋਰੇ।
 ਲੈ ਲੈ ਖੁਸ਼ੀ ਚਲੇ ਤਿਸ ਓਰੇ ॥੨੮॥
 ਜੇ ਨਰ ਮੁੱਖਯ ਸੰਗਤਾਂ ਮਾਂਹੀ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਸਿਰੋਪਾਓ ਲੇ ਜਾਂਹੀਂ।
 ਧਨ ਧਾਮਨਿ ਕੀ ਕੁਸ਼ਲ ਬਿਲੰਦ।

^੧ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਹੀ ਆਸਾਂ ਪੂਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੨ਮੋਖ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲੇ।

^੩ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਸੁਹਣੀ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ।

ਗੁਰ ਦਿਸਿ ਤੇ ਚਹਿ ਚਲੇ ਅਨੰਦ ॥੨੯॥
 ਸਾਗਰਾਂਤ^੧ ਅਵਿਨੀ ਲੋ ਜਾਵੈਂ।
 ਅਨਿਕ ਟਾਪੂਅਨਿ ਤੇ ਨਰ ਆਵੈਂ।
 ਸੁਜਸੁ ਮਹਾਨ ਬਖਾਨਤਿ ਜਾਤੇ।
 ‘ਸਤਿਗੁਰ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੇ ਦਾਤੇ’ ॥੩੦॥
 ਬਹੁਰ ਕਿਤਿਕ ਜਬਿ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਸੁਖ ਪਾਏ।
 ਇਕ ਦਿਜ ਕੋ ਨੰਦਨ ਮਰਿ ਗਯੋ।
 ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੰਮਤ ਕੋ ਜਬਿ ਭਯੋ ॥੩੧॥
 ਗੁਰ ਦਸੋਂਪੀਆ ਦਿਜ ਸੁਤ ਕਰਜੋ।
 ਤਊ ਨ ਜਿਯੋ ਅਚਾਨਕ ਮਰਜੋ।
 ਇਕ ਹੀ ਹੁਤੋ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਪਜਾਰੋ।
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ ਬਿੱਪੁ ਕਰਿ ਪਾਰੋ ॥੩੨॥
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਮੁਖ ਦੇਖਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵਤਿ।
 ਵਹਿਰ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਸਰ ਮਨ ਭਾਵਤਿ^੨।
 ਜਬਿ ਮਰਿ ਗਯੋ ਸ਼ੋਕ ਉਪਜਾਯੋ।
 ਪਜਾਰੋ ਜਿਤਿਕ ਤਿਤਿਕ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ॥੩੩॥
 ਜਨਨੀ ਕਰਹਿ ਬਿਲਾਪ ਘਨੇਰੇ।
 ‘ਅਹੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਕਜੋਂ ਜਨਮਜੋ ਮੇਰੇ।
 ਮਰਜੋ ਕਸਟ ਅਤਿਸੈ ਦੇ ਗਯੋ।
 ਅਜਹੁੰ ਨ ਜਗ ਕੁਛੁ ਦੇਖਤਿ ਭਯੋ’ ॥੩੪॥
 ਦਿਜ ਰੋਦਤਿ ਕਰਿ ਉਚ ਪੁਕਾਰਾ।
 ‘ਹੇ ਸੁਤ ! ਗੁਰ ਕੋ ਕਰਿ ਮੈਂ ਪਾਰਾ।
 ਨਹਿੰ ਸਹਾਇਤਾ ਮੇਰੀ ਕੀਨਿ।
 ਜਮ ਨੇ ਆਇ ਕਰਜੋ ਬਯ ਹੀਨ^੩’ ॥੩੫॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਦਿਜ ਦੰਪਤਿ ਸੋਇ।
 ਕਰਤਿ ਬਿਲਾਪ ਸ਼ੋਕ ਮੈਂ ਹੋਇ।
 ਲੀਏ ਅੰਕ ਬਹੁ ਰੋਦਨ ਠਾਨੇ।
 ਮਿਲੇ ਨਿਕਟਿ ਕੇ ਲੋਕ ਬਖਾਨੇ ॥੩੬॥

^੧ਭਾਵ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੱਕ।

^੨(ਐਉਂ) ਮਨ ਭਾਂਵਦਾ ਭਾਵ ਪਿਆਰਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ) ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਬਾਹਰ (ਕਿਸੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ)।

^੩ਭਾਵ ਮਾਰ ਲਿਆ।

‘ਅਬਿ ਕਯਾ ਹੋਇ ਸੋਕ ਬਡ ਧਰੋ।
 ਜਾਹੁ ਵਹਿਰ ਲੇ ਗਤਿ ਤਿਸ ਕਰੋ।
 ਨਹੀਂ ਆਰਬਲ ਲਿਖੀ ਬਿਧਾਤੇ।
 ਕਜੋਂ ਦੁਖ ਪਾਵਤਿ ਰੁਦਨ ਮਹਾਂ ਤੇ’ ॥੩੭॥
 ਸੁਨਿ ਦੰਪਤਿ ਲੋਕਨਿ ਸੰਗ ਕਹੈਂ।
 ‘ਹਮਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਖੇ ਰਹੈਂ।
 ਸਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇਰਾ।
 ਭਯੋ ਅਚਾਨਕ ਮ੍ਰਿਤੁ ਸੁਤ ਮੇਰਾ ॥੩੮॥
 ਅਬਿ ਭੀ* ਵਹਿਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਵਹਿੰ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਰ ਅਗਾਰੀ ਪਾਵਹਿੰ।
 ਕੈ ਹਮਰੇ ਦੇਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਇ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਤਹਿੰ ਦੋਨਹੁੰ ਮਰਿ ਜਾਇੰ ॥੩੯॥
 ਸੁਤ ਕੈ ਸੋਕ ਨ ਜਿਯਨਿ ਹਮਾਰੋ^੧।
 ਗੁਰ ਬਿਨ ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਉਪਚਾਰੋ।’
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਤ ਕੋ ਲਿਯੋ ਉਠਾਇ।
 ਉਚੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤਿ ਚਲਿ ਆਇ ॥੪੦॥

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਕੋ, ਹੁਤੋ ਜਹਾਂ ਬਰ ਪੌਰ।

ਮ੍ਰਿਤੁ ਸੁਤ ਕੋ ਤਹਿੰ ਪਾਇ ਕਰਿ, ਦੰਪਤਿ ਰੋਦਤਿ ਰੌਰ ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਦਿਜ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਖੋੜਸਮੋਂ ਅੰਸੂ ॥੧੬॥

*ਪਾ:-ਹੀ।

^੧ਸਾਡਾ ਜੀਵਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

੧੭. [ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਇਆ]

੧੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੮

ਦੋਹਰਾ: ਦਿਜ ਜਨਨੀ ਰੋਦਤਿ ਅਧਿਕ, ਇਕਠੇ ਨਰ ਸਮੁਦਾਇ।
ਸ਼ੋਕ ਬਿਲੋਕਤਿ ਰੋਕਤੇ, 'ਰੋਰ ਨ ਰੁਦਨ ਉਠਾਇ' ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਕੇਤਿਕ ਨਰ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਆਏ।
ਹੇਤੁ ਰੋਰ ਕੇ ਸਕਲ ਸੁਨਾਏ।
'ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੇ ਬਿੱਪ੍ਰ ਉਠਾਇ।
ਪੌਰ ਆਪ ਕੇ ਦੀਨਸਿ ਪਾਇ ॥੨॥
ਰਹੇ ਹਟਾਇ ਹਟਤਿ ਕਿਮ ਨਾਂਗੀ।
ਕਹੈ -ਕਿ ਸੁਧ ਦਿਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਹੀ।
ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਵਨਿ ਕਰੈਂ।
ਨਾਤੁਰ ਹਮ ਦੋਨਹੁ ਭੀ ਮਰੈਂ- ॥੩॥
ਸਮੁਝਤਿ ਨਹੀਂ, ਰਹੇ ਸਮੁਝਾਇ।'
ਸੁਨਿ ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।
'ਕਰਹੁ ਬਿੱਪ੍ਰ ਸੇਂ -ਕਰਹੁ ਉਠਾਵਨਿ।
ਪਰਾਲਬਧ ਪ੍ਰਾਨੀ ਭੁਗਤਾਵਨਿ ॥੪॥
ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਰਮ ਜਿਮ ਕਰਿਹੀ।
ਜਗ ਮਹਿ ਜੀਵ ਸਰੀਰਨਿ ਧਰਿਹੀ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਿਤਿਕ ਭੋਗਿਬੋ ਹੋਇ।
ਉੱਤਮ ਆਦਿ ਜਨਮ ਜੋ ਕੋਇ ॥੫॥
ਜਿਤਿਕ ਸਮੇਂ ਲਗਿ ਸ੍ਰਾਸਨਿ ਧਰਤਾ।
ਤ੍ਰੈ ਕੋ^੧ ਅਹੈ ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਤਾ।
ਜਨਮ ਹੋਨਿ ਤੇ ਪੂਰਬ ਕਾਲਾ।
ਤੀਨਹੁ ਰਚੇ ਜੀਵ ਕੇ ਨਾਲਾ ॥੬॥
ਈਸ਼ੁਰ ਕੀ ਇਹ ਕਰੀ ਮ੍ਰਿਜਾਦ।
ਕੋ ਨ ਹਟਾਇ ਸਕਹਿ ਸੁਰ ਆਦਿ-।'
ਸੁਨਤਿ ਮਸੰਦ ਹਾਥ ਜੁਗ ਜੇਰਿ।
ਪਾਇ ਰਜਾਇ ਗਯੋ ਦਿਜ ਓਰ ॥੭॥
ਕਹੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
'ਬਿੱਪ੍ਰ! ਜਾਹੁ ਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਠਾਈ।
ਇਹ ਕਿਮ ਹੋਇ ਮਰਜੋ ਪੁਨ ਜੀਵੈ।

^੧ਤਿਨਾਂ (੧. ਉਚ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਜਨਮ। ੨. ਦੁਖ ਸੁਖ। ੩. ਉਮਰ) ਦਾ।

ਜੇ ਇਮ ਜਿਯਹਿ ਮਰਨ ਕਿਸ ਥੀਵੈ ॥੮॥
 ਮੇਟਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਕੌਨ ਰਜਾਇ।
 ਜੋ ਸਗਰੇ ਜਗ ਪਰ ਚਲਿ ਆਇ।
 ਸੁਨਿ ਦਿਜ ਕਹਯੋ 'ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਦਿਯੋ।
 ਜਨਮਤਿ ਮੈਂ ਦਸਵੰਧੀ ਕਿਯੋ ॥੯॥
 ਤਨ ਮਨ ਤੇ ਹੋਂ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇਰਾ।
 ਅਪਰ ਅਲੰਬ ਨ ਕੋ ਜਗ ਮੇਰਾ।
 ਜੇ ਰਾਖੇ ਨਹਿ ਬਨਹਿ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਕਹਹੁ ਪਰਹਿ ਕਿਸ ਕੇ ਦਰ ਜਾਈ? ॥੧੦॥
 ਕੈ ਸੁਤ ਸੰਗ ਤਯਾਗ ਹੋਂ ਪ੍ਰਾਨੂ।
 ਕੈ ਜਿਵਾਇ ਹੈਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਯਾਨੂ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਲੋਚਨ ਮੋਚਿਤ ਜਲ ਕੋ।
 ਹਨਹਿ ਸੀਸ ਸੋਂ ਜੁਗ ਕਰ ਤਲ ਕੋ^੧ ॥੧੧॥
 ਕਹਿ ਬਹੁ ਰਹੇ ਨ ਮਾਨਹਿ ਸੋਇ।
 ਦਰ ਪਰਿ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੋਇ।
 ਬੀਤ ਗਏ ਇਮ ਜਾਮ ਅਢਾਈ।
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕੀਨਿ ਗੋਸਾਈਂ ॥੧੨॥
 ਸਭਾ ਲਗਨਿ ਕੋ ਸਮੋ ਬਿਚਾਰਿ।
 ਸਿਖ ਮਸੰਦ ਪਹੁੰਚੇ ਦਰਬਾਰ।
 ਕੇਚਿਤ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਬੈਠੇ ਜਾਇ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਹਾਥ ॥੧੩॥
 ਦਾਸਨ ਤੇ ਪਰਵਾਰਤਿ ਭਏ।
 ਢੁਰਤਿ ਚੌਰ ਸਿਰ ਪਰ ਦੁਤਿ ਮਏ।
 ਕਮਲ ਬਿਲੋਚਨ ਚਾਰੁ ਬਿਸਾਲੇ^੨।
 ਭਰੇ ਲਾਜ ਕਰੁਨਾ ਅਨਿਯਾਲੇ^੩ ॥੧੪॥
 ਦਾਸਨਿ ਪਰ ਡਾਰਤਿ ਸੁਭ ਡੀਠ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਿ ਆਦਿਕ ਜਨ ਈਠ।
 ਕਿਤਿਕ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਰਹੈਂ ਮਸੰਦ।
 ਸੋ ਬੈਠੇ ਪਰਵਾਰਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥੧੫॥

^੧ਭਾਵ ਦੁਹੱਥੜ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

^੨ਸੁਹਣੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਵਲਾਂ ਵਰਗੇ ਚੌੜੇ।

^੩ਲਾਜ ਤੇ ਮਿਹਰ ਦੀਆਂ ਅਣੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ।

ਪੂਰਨ ਸਭਾ ਸੁਭਤਿ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।
 ਉਡਗਨ ਜਥਾ ਚੰਦ ਪਰਵਾਰੇ।
 ਤਬਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਿਜ ਕੋ ਤਹਿ ਚਾਲਾ।
 ‘ਪਰਜੋ ਬਿਹਾਲ ਸਸੋਕ ਬਿਸਾਲਾ ॥੧੬॥
 ਸੁਤ ਬਿਨ ਜਿਸ ਕੇ ਜਿਯਨਿ ਨ ਆਸਾ।
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸੰਕਟ ਗ੍ਰਾਸਾ।
 ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਮਿਟਹਿ ਸਭਿਨਿ ਸੰਤਾਪ ਬਿਸਾਲਾ ॥੧੭॥
 ਬਾਲਿਕ ਜਿਯੈ ਪੁੰਨ ਬਡ ਹੋਇ।
 ਮਰਹਿ ਜੁ ਦੰਪਤਿ ਉਬਰਹਿ ਸੋਇ^੧।
 ਗੁਰ ਕੋ ਸੁਤ ਦਸੋਂਧੀਆ ਕੀਨਿ।
 ਬਿਰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਆਪ ਕੋ ਚੀਨਿ ॥੧੮॥
 ਪੁਨ ਪਰਿ ਰਹਜੋ ਰਾਵਰੇ ਪੌਰ।
 ਦੰਪਤਿ ਕਹਤਿ -ਮਰਹਿ ਇਸ ਠੌਰ-।’
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ‘ਜੋ ਹੋਵਤਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਰਜਾਇ^੨ ॥੧੯॥
 ਉਪਜਨਿ ਬਿਨਸਨਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸਾਥ।
 ਜੋ ਲਗਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਨਹਿ ਨਾਥ।
 ਜੋਗ ਭਗਤਿ ਕੈ ਹੁਇ ਬ੍ਰਹ-ਗਯਾਨ।
 ਇਨ ਤੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਹੁਇ ਹਾਨ ॥੨੦॥
 ਮਰਜੋ ਜਿਵਾਵਨ ਭਲੀ ਨ ਬਾਤ।
 ਜੋ ਸਭਿ ਕੇ ਸਿਰ ਬੀਤਤਿ ਜਾਤਿ।
 ਰਾਵ ਰੰਕ ਗਨ ਨਿਤ ਹੀ ਮਰੈਂ।
 ਸੁਨਿ ਇਮ ਹਮਰੇ ਦਰ ਪਰ ਪਰੈਂ’ ॥੨੧॥
 ਗੁਰ ਤੇ ਸੁਨਤਿ ਸਭਾ ਉਪਕਾਰੀ।
 ਜਿਯਹਿ ਬਾਲ ਜਿਮ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਰਾਵਰ ਕਹਹੁ ਸਕਲ ਹੀ ਸਾਚੀ।
 ਤੁਮਰੀ ਸ਼ਰਣ ਨਹੀਂ ਦੁਖ ਆਂਚੀ^੩ ॥੨੨॥
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਂ ਸਮਰੱਥ।

^੧ਜੋ ਦੰਪਤੀ (ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾਲ) ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਸੋ ਬੀ ਬਚ ਜਾਣਗੇ।

^੨ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਭ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੩ਦੁਖ ਦਾ ਸੇਕ।

ਭੰਜਨ ਗੜਨ ਆਪ ਕੇ ਹੱਥ।
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਪਰਜੋ ਬੀਤਜੋ ਚਿਰਕਾਲ।
 ਕਸ਼ਟ ਸ਼ੋਕ ਤੇ ਹੈ ਬਿਕਰਾਲ ॥੨੩॥
 ਅਨਿਕ ਲੋਕ ਅਵਿਲੋਕਨ ਕਰੈਂ।
 ਆਸ ਆਪ ਕੀ ਸਗਰੇ ਧਰੈਂ।
 ਜੇ ਨਹਿੰ ਜਿਯਹਿ ਨਿਰਾਸੇ ਹੋਇ।
 ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕੈਂ ਸਭਿ ਕੋਇ' ॥੨੪॥
 ਸਭਾ ਸਮੇਤ ਮਨੋਰਥ ਸਭਿਹਿਨਿ।
 -ਦਿਜ ਸੁਤ ਜਿਯਹਿ ਭਲੀ ਹੁਇ ਤਿਸ ਛਿਨ-।
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਸਿਖ ਦਾਸ ਮਸੰਦ।
 ਦਿਜ ਕੀ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ ਕਹਿੰ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥੨੫॥
 ਸਭਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਰਿਸ ਤੇ ਤਮਕ ਕੁਛੁਕ ਮਨ ਲਜਾਇ।
 ਕਹਜੋ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿੰ ਉਚ ਸੁਨਾਯੋ।
 'ਜੇ ਤੁਮ ਹਮ ਤੇ ਚਹਿਤਿ ਜਿਵਾਯੋ ॥੨੬॥
 ਲਖਿ ਦਿਜ ਦੀਨ ਕਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਸ਼।
 ਇਕ ਉਪਕਾਰ ਕਰਹੁ ਹਮ ਆਇਸੁ।
 ਅਪਨੀ ਦੇਹੁ ਆਰਬਲ ਕੋਇ।
 ਦਿਜ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਵਹਿ ਸੋਇ' ॥੨੭॥
 ਇਹ ਗੁਰ ਬਾਕ ਸਭਾ ਸੁਨਿ ਸਾਰੀ।
 ਭਈ ਤੂਸ਼ਨੀ ਕੁਛੁ ਨ ਉਚਾਰੀ।
 ਗ੍ਰੀਵ ਨੀਵ ਥੀਵਨਿ ਚਿਤਵੰਤੇ^੧।
 ਨਿਜ ਬਯ ਦੇਨੀ ਉਰ ਨ ਚਹੰਤੇ ॥੨੮॥
 ਸਮੁਖ ਨਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਹੇਰੈਂ।
 ਜਾਨਹਿ -ਮੁਝ ਕੋ ਨਹਿੰ ਇਤ ਪ੍ਰੈਰੈ^੨।
 ਮਰਹਿ ਕੌਨ ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਵੈ-।
 ਧਰਜੋ ਤ੍ਰਾਸ ਨਹਿੰ ਧੀਰਜ ਪਾਵੈਂ ॥੨੯॥
 ਸਭਿ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੀ।
 ਕਿਤਿਕ ਬਾਰ ਮਹਿੰ ਪੁਨ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।
 'ਸਰਬ ਸਭਾ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ ਕਾਰੀ।

^੧ਨੀਵੀਂ ਧੌਣ ਕਰਕੇ ਸੋਚਣ ਲਗ ਪਏ।

^੨ਭਾਵ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਕਹਿ ਦੇਣ।

ਅਬਿ ਕਹਿ ਕਜੋਂ ਨ ਬਨਤ ਉਪਕਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਦੀਜਹਿ ਬਯ ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਵਹੁ।
 ਭਲੋ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜਸੁ ਜਗ ਪਾਵਹੁ।
 ਦੰਪਤਿ ਮਰਤਿ ਉਬਾਰਹੁ ਕੋਇ।
 ਧਰਹਿ ਧੀਰ ਸੁਭ ਗਤਿ ਲੇ ਸੋਇ' ॥੩੧॥
 ਗੁਰੂ ਬਚਨ ਦੂਜੋ ਇਮ ਭਯੋ।
 ਕਿਨਹੁ ਨ ਉੱਤਰ ਮੁਖ ਤੇ ਦਯੋ।
 ਪੂਰਬ ਕਹਤਿ ਸਭਾ ਜਿਮ ਸਾਰੀ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਤੂਸ਼ਨਿ ਭਈ ਬਿਚਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਸਮੁਖ ਨ ਦੇਖਹਿ ਨੀਚਹਿ ਨੈਨ।
 ਕੋ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਬੋਲਹਿ ਬੈਨ?
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮਹਿ ਗੁਰ ਦਿਸ਼ਟਿ ਚਲਾਵੈਂ।
 -ਕੋ ਬਯ ਦੇਹਿ ਦਾਸ- ਪਤਿਆਵੈਂ ॥੩੩॥
 ਏਕ ਘਰੀ ਲਗਿ ਥਿਰ ਸਭਿ ਰਹੇ।
 ਤੀਸਰ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਪੁਨ ਕਹੇ।
 'ਭੇ ਸਿੱਖਹੁ ! ਪੂਰਬ ਸਭਿ ਭਾਖਤਿ।
 ਕਜੋਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨਿ ਨਹਿ ਕਾਂਖਤਿ ॥੩੪॥
 ਇਕ ਜੋ ਦੇਯ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਨ।
 ਜਿਯਹਿ ਤੀਨ, ਜਸੁ ਲਹੈ ਜਹਾਨ।'
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਭਗਤੂ ਕੋ ਸੁਤ ਛੋਟਾ।
 ਪੀਛੇ ਬੈਠਯੋ ਗੁਰ ਦ੍ਰਿਗ ਓਟਾ^੧ ॥੩੫॥
 ਉਠਿ ਤੂਸ਼ਨਿ ਹੀਂ ਨਿਕਸਯੋ ਬਾਹਰ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਅਹਾਰ।
 ਜੀਵਣ ਨਾਮ, ਆਇ ਕਰਿ ਡੇਰੇ।
 ਆਸਤਰਨ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਣਨਿ ਹਛੇਰੇ ॥੩੬॥
 ਉਪਰ ਪੌਢਯੋ ਬਦਨ ਅਛਾਦਿ।
 ਕਿਹ ਸੋਂ ਕੀਨਸਿ ਨਹਿ ਸੰਬਾਦਿ।
 ਸਰਬ ਸ਼ਰੀਰ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਢਾਂਪਿ।
 ਚਾਹਸਿ ਪ੍ਰਾਣ ਤਯਾਗਿਬੇ ਆਪ ॥੩੭॥
 ਗੁਰ ਬਚ ਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਅਨੰਦ।
 ਚਿਤ ਮੈਂ ਚਾਹਤਿ ਭਯੋ ਬਿਲੰਦ।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਦੇ ਉਹਲੇ।

-ਜਿਯਨਿ ਝੂਠ ਜਗ ਮਹਿ ਸਚ ਮਰਨਾ।
ਆਗੇ ਪਾਛੇ ਸਭਿ ਸਿਰ ਪਰਨਾ ॥੩੮॥
ਅਬਿ ਤਿਨ ਲਗਹਿ ਸਕਾਰਥ ਮੇਰੇ।
ਇਸ ਤੇ ਅਪਰ ਭਲੇ ਨਹਿ ਹੇਰੇ-।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਮਨ ਕਰੇ ਬਿਚਾਰਾ।
^੧ਧੰਨ ਸੁ ਜੀਵਣ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ^੨ ॥੩੯॥
ਨਿਜ ਜੀਵਨ, ਜੀਵਨ ਦਿਯ ਦਾਨ^੩।
ਗੁਰ ਬਚ ਤੇ ਪਦ ਲਹਯੋ ਮਹਾਨੁ।
ਤਤਛਿਨ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਾਰੇ।
ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਪਹੁੰਚਯੋ ਬਿਨ ਬਾਰੇ ॥੪੦॥
ਇਤ ਜੀਵਣ ਜਬਿ ਜੀਵਨ ਤਯਾਗਯੋ^੪।
ਗੁਰੂ ਪੌਰ ਸਿਸ ਤਤਛਿਨ ਜਾਗਯੋ।
ਉਠਯੋ ਜੀਵ ਕਰਿ^੫ ਢਿਗ ਪਿਤ ਮਾਤਾ।
ਲੋਕ ਬਿਲੋਕਤਿ ਹੈਂ ਢਿਗ ਬ੍ਰਾਤਾ^੬ ॥੪੧॥

ਦੇਹਰਾ: ਭਯੋ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਹੀ ਰਿਦੇ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਇ।

ਸੁਧ ਅੰਤਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਬੈ ਜਹਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਦਿਜ ਸੁਭ ਜਿਵਾਵਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤ ਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੭॥

^੧ਕਵਯੋਕਤੀ ਹੈ।

^੨(ਉਸ) ਸਭਾ ਵਿਚ ਜੀਵਣ (ਇੱਕ) ਧੰਨਯਤਾ ਯੋਗ (ਪੁਰਖ) ਸੀ।

^੩ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ (ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੂੰ) ਪੁੱਝ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। 'ਦਿਯ ਦਾਨ' ਦੇਹੁਰੀ ਦੀਪਕ ਲਗੇਗਾ।
[ਸੰਸ: ਜੀਵਨ = ਜਿੰਦਗੀ, ਪਾਣੀ, ਪੁੱਝ ਆਦਿ।] (ਅ) ਜੀਵਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ (ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੂੰ) ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ।

^੪ਇਧਰ ਜੀਵਣ ਨੇ ਜਦ ਜੀਵਨ ਤਿਆਗਿਆ ਭਾਵ ਚਲਾਣਾ ਕੀਤਾ।

^੫ਜਿਉਂ ਕੇ ਉੱਠ ਖਲੋਤਾ।

^੬ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੀਂ ਕੋਲ ਖੜੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।

੧੮. [ਸ਼ਕਰ ਗੰਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਕਥਾ]

੧੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੯

ਦੋਹਰਾ: ‘ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ’, ਨਰ ਕਹਿ ਆਪਸ ਮਾਂਹਿ।
 ‘ਰਾਮਚੰਦ ਕੇ ਪੌਰ ਜਿਮ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿੱਪੁ ਸੁਤ ਜਜਾਹਿ^੧’ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸੁਨੀ ਕਥਾ ਮਹਿ^੨ ਦਿਜ ਲੇ ਗਯੋ।
 ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਿਲਾਪ ਰਾਮ ਦਰ ਕਿਯੋ।
 ਤਬਿ ਰਘੁਬਰ ਬਹੁ ਕਰੇ ਉਪਾਇ।
 ਜਿਮ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਦਿਯੇ ਬਤਾਇ ॥੨॥
 ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਕਰਿ ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਯੋ*।
 ਰਾਮ ਚੰਦ ਨਿਜ ਨੇਮ ਨਿਬਾਹਯੋ।
 ਸੋ ਗਤਿ ਭਈ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ।
 ਦਿਜ ਸੰਕਟ ਤੇ ਲੀਨਿ ਉਬਾਰਿ’ ॥੩॥
 ਇਮ ਸੰਬਾਦ ਕਰੈਂ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਕੇ ਕਰੈਂ ਉਚਾਰੀ।
 ਸਭਾ ਬਿਥੈ ਜਬਿ ਸੁਧ ਚਲਿ ਗਈ।
 ‘ਬਿੱਪੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜੀਵਯੋ’ ਸੁਧ ਭਈ ॥੪॥
 ਸੁਨਯੋ ਅਚਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਬੁਝਯੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਕਹਯੋ ਜਬਿ ਆਇ।
 ‘ਕਿਹਿ ਸਿਖ ਅਪਨਿ ਆਰਬਲ ਦੀਨਿ?
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਿਨਹੁੰ ਅਸ ਕੀਨਿ?’ ॥੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਾਸਦ ਬਿਸਮੈ ਭਏ।
 ਚਪਲ ਬਿਲੋਚਨ ਇਤ ਉਤ ਕਿਏ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਨਿਕਟਿ ਪਿਖਹਿੰ ਸਭਿ ਬੈਸੇ।

^੧ਜੀਵਿਆ ਸੀ।

^੨ਪਾ:-ਜਾਹਿ = ਗਿਆ ਸੀ।

^੩ਕਥਾ ਵਿਚ ਅਸਾਂ ਸੁਣਿਆਂ ਸੀ ਕਿ.....।

*ਵਾਲਮੀਕੀ ਰਾਮਾਇਣ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਬਨਬਾਸ ਕੱਟ ਵਾਪਸ ਆ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਰਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਰਖਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੜਕਾ ਸਾਡੇ ਵੇਖਦੇ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਸੱਲ ਵੇਖਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦੇ ਇਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਗਏ ਉਥੇ ਸੰਬੂਕ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕ ਤਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਮਾਲੂਮ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸੂਦਰ ਹੋਕੇ ਤਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਦ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਲੜਕਾ ਜੀਉ ਪਿਆ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਇਸ ਰਾਮਾਇਣ ਦੀ ਕਥਾ ਦੇ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਦੇ ਆਪ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈਨ, ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ਹਰਿ ਉਚ ਨੀਚ ਨੂੰ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਸਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

-ਮਰਜੋ ਕੌਨ- ਬੀਚਾਰਤਿ ਐਸੇ ॥੬॥
 ਪੁਨਹਿ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਗੁਰੂ ਬੁਝਨਿ ਕੀਨਿ।
 'ਕੜੋਂ ਨ ਕਹੋ ਕਿਨ ਜੀਵਨ ਦੀਨਿ?'
 ਛਰੀ ਦਾਰ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰਾ।
 'ਮਹਾਰਾਜ! ਨਹਿੰ ਦੁਤੀ ਸਿਧਾਰਾ ॥੭॥
 ਇਕ ਜੀਵਣ ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਗਯੋ।
 ਹਟਿ ਕਰਿ ਸੋ ਨਹਿੰ ਆਵਤਿ ਭਯੋ।
 ਅਪਰ ਸਭਾ ਸਭਿ ਬੈਠੀ ਅਹੈ।
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਤਿ, ਜੇ ਕਹੇ^੧ ॥੮॥
 ਸੋ ਰਾਵਰ ਕੇ ਹੁਤੋ ਪਿਛਾਰੀ।
 ਨਿਕਸੜੋ ਤੂਸ਼ਨਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ।'
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹੜੋ 'ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਸੁਧ ਲੀਜੈ।
 ਤਿਸ ਬਿਲੋਕਿ ਹਮ ਸੰਗ ਕਹੀਜੈ' ॥੯॥
 ਦੌਰੇ ਦਾਸ ਗਏ ਦੁਇ ਤੀਨ।
 ਡੇਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇ ਪਿਖਿ ਲੀਨ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਅਛਾਦਤਿ ਤ੍ਰਿਨਨਿ ਪਰਜੋ ਹੈ।
 ਪਿਖਿ ਉਘਾਰਿ: ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਣ, ਮਰਜੋ ਹੈ^੨ ॥੧੦॥
 ਦੌਰੇ ਗਏ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਕਹੜੋ।
 'ਜੀਵਨ ਜਾਇ ਅਜੀਵਨ ਲਹੜੋ^੩।
 ਬਸਤ੍ਰ ਅਛਾਦਿ ਦੇਹਿ ਪਰ ਸਾਰੇ।
 ਦਿਜ ਸੁਤ ਹਿਤ ਦਿਯ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਾਰੇ' ॥੧੧॥
 ਸੁਨਤਿ ਰਿਸੇ ਗੁਰ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 'ਮਮ ਸੁਤ ਹਤਿ ਦਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਿਵਾਯੋ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਣੇ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਬੋਲਹਿ ਨਿਕਟਿ ਸਿਪਾਰਸ਼ ਮਾਂਹੀ ॥੧੨॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਚ ਭਨੇ ਘਨੇਰੇ।
 ਪਠੇ ਦਾਸ ਪੁਨ ਤਿਸ ਕੇ ਡੇਰੇ।
 'ਹੋਇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਸ ਕੋ ਲੇ ਆਵਹੁ।
 ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਜਾਇ ਸਭਿ ਸੁਧ ਕੋ ਪਾਵਹੁ ॥੧੩॥

^੧ਜੋ ਪਏ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣਦੇ ਸਨ। (ਅ) ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਸੁਣਦਾ ਸੀ।

^੨ਪਾ:-ਪਿਖੜੋ ਉਘਾਰਨਿ ਦੇਹ ਮਰਜੋ ਹੈ।

^੩ਭਾਵ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਤੇ ਬਿਰਾੜ ਕੁਛੁਕ ਤਹਿ ਮਿਲੇ।
 ਬੂਝੈਂ ਸਕਲ ਜਾਇ ਕਰਿ ਭਲੇ।
 ‘ਗੁਰੂ ਹਕਾਰਤਿ ਸੁਤ ਇਸ ਜੋਇ।
 ਇਹਾਂ ਕਿਧੋਂ ਘਰ ਮਹਿ ਜੇ ਹੋਇ ॥੧੪॥
 ਸ਼ੀਖੁ ਚਲਹੁ ਲੇ ਕਿਧੋਂ ਹਕਾਰਹੁ।
 ਗੁਰ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਪੁਨ ਇਸ ਸਸਕਾਰਹੁ।’
 ਦਾਸਨਿ ਸੋਂ ਬਿਰਾੜ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਠਾਢੇ ਹੋਇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਤਾਏ ॥੧੫॥
 ‘ਬਰਖ ਅਸ਼ਟਦਸ ਕੇ ਇਹ ਭਯੋ।
 ਅਬਿ ਕੇ ਇਨ ਮੁਕਲਾਵਾ ਲਿਯੋ।
 ਅਬਿ ਲੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨ ਜਨਮਯੋ ਕੋਇ।
 ਗਰਭਵਤੀ ਇਸ ਕੇ ਘਰ ਜੋਇ ॥੧੬॥
 ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਯੋ।
 ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਤੇ ਤੁਰਤ ਸਮਾਯੋ।’
 ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਪੁਨ ਕਹੈਂ।
 ‘ਜੇ ਇਸ ਤ੍ਰਿਯਾ ਗਰਭ ਮੈਂ ਅਹੈ ॥੧੭॥
 ਸੰਤਦਾਸ ਤਿਸ ਨਾਮ ਰਖੀਜੈ।
 ਅਧਿਕ ਬੰਸ ਜੁਤਿ ਹੋਇ ਜਨੀਜੈ।
 ਜਨਮਹਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਯਾਰ ਕਰਿ ਪਾਰੋ।
 ਇਕ ਤੇ ਹਮ ਕਰਿ ਦੇਹਿ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ॥੧੮॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਬੰਸ ਫੈਲਹਿ ਜਗ ਮਾਂਗੀ।
 ਬ੍ਰਯੈ ਅਧਿਕ ਦੂਸਰ ਜਿਮ ਨਾਂਗੀ।’
 ਉਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂ ਕਰਿ ਬਰ ਦੀਨੇ।
 ਸੋ ਅਬ ਜਾਹਰ ਜਗ ਮਹਿ ਚੀਨੇ ॥੧੯॥
 ਭਗਤੂ ਸੁਤ ਗੌਰਾ ਬਡ ਜੋਇ।
 ਤਾਂਹਿ ਬੰਸ ਬੀਸਕ ਨਰ ਸੋਇ।
 ਸੰਤਦਾਸ ਜੋ ਜੀਵਣ ਕੇਰਾ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਬੰਸ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਹੇਰਾ ॥੨੦॥
 ਤੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਿ ਨਾਂਹਿ ਸਮਾਵੈ^੧।
 ਬਹੁਰ ਅਗਾਰੀ ਬਧਤੋ ਜਾਵੈ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਰ ਗੁਰੂ ਉਬਾਚਾ।

^੧ਤਿੰਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਕੇ ਵੀ (ਉਸ ਦਾ ਵੰਸ਼) ਸਮਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ।

ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੇਖਿ ਲਿਹੁ ਸਾਚਾ* ॥੨੧॥
 ਪੁਨ ਭਾਈ ਜੀਵਣ ਸਸਕਾਰਾ।
 ਜਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀਨਿ ਉਪਕਾਰਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਧੰਨ ਸਿੱਖ ਭੀ ਧੰਨੇ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਬਾਕ ਦਾਸ ਜਿਨ ਮੰਨੇ ॥੨੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁ ਕੀਰਤਿ ਝੂਲੀ।
 ਘਰ ਘਰ ਮਾਨਹੁ ਮਾਲਤੀ ਫੂਲੀ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਐਸੇ ਭਈ।
 ਪਾਂਤਿ ਮਰਾਲਨਿ ਜਨੁ ਉਡ ਗਈ ॥੨੩॥
 ਕਿਧੋਂ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਜਗਤ ਬਿਥਾਰੀ।
 ਸੁਜਨ ਚਕੋਰਨਿ ਕੋ ਸੁਖਕਾਰੀ।
 ਦਿਜ ਅਨੰਦ ਭਾ ਨੰਦਨ ਜੀਯੋ।
 ਮਨਹੁ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਯੋ ॥੨੪॥
 ਇਮ ਬਾਸੇ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰਾ।
 ਕਰਹਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕੇਤਿਕ ਬਾਸੁਰ ਬਹੁਰ ਬਿਤਾਏ।
 ਦਾਸ ਉਧਾਰਤਿ ਹੈਂ ਸਮੁਦਾਏ ॥੨੫॥
 ਇਕ ਦਿਨ ਵਹਿਰ ਕੂਪ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਸ਼ਕਰ ਗੰਗ ਜਿਹ ਪੁੰਨਕ^੧ ਹੇਰਾ*।
 ਤ੍ਰਿਤੀ ਜਾਮ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਏ।
 ਪਿਖਿ ਰਮਣੀਕ ਥਾਨ ਬਿਤ ਭਏ ॥੨੬॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਯੋ ਹਰਖਾਏ।
 ਬੈਠਿ ਬਹੁਰ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਏ।
 ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿੱਧ ਜੇ ਨਿਕਟਿ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਤਿਨ ਬੁਝਨਿ ਹਿਤ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥੨੭॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ।
 ਜਗ ਪਰ ਜਿਨਹੁ ਕੀਨਿ ਉਪਕਾਰੇ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਕੂਪ ਲਗਾਯੋ।

*ਇਹ ਗੱਲ ਇਥੇ ਕਵਿ ਜੀ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਆਖਦੇ ਹਨ ਦੇਖ ਲਓ।

^੧ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ ਵਾਲਾ।

*ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗੰਗਾਸਰ ਵੀ ਹੈ। ਪੰ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਰੋਤਮ ਇਸ ਦੇ ਰਚੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਮਤ ੧੬੫੬ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਫਲ ਬਿਸਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਬਤਾਯੋ ॥੨੮॥
 ਸੋ ਤੁਮ ਜਾਨਤਿ ਹਮਹਿ ਬਤਾਵਹੁ।
 ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸੁਨਾਵਹੁ।
 ਪੁਰਿ ਜਨ ਬ੍ਰਿੱਧ ਜੁ ਥੇ ਤਿਸ ਕਾਲ।
 ਜੋ ਜਾਨਤਿ ਸਭਿ ਕੂਪ ਹਵਾਲ ॥੨੯॥
 ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇ।
 ਬੇਲੇ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਿਰ ਨਜਾਇ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਤੁਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਯ ਲਖਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਵਾਮੀ! ॥੩੦॥
 ਤੁਮ ਆਗੇ ਹਮ ਕਹਾਂ ਬਿਚਾਰੇ।
 ਜੋ ਬੀਤਯੋ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਚਾਰੇ।
 ਜੇਤਿਕ ਗੁਪਤ ਬਿਦਤਿ ਹੈ ਬਾਤ।
 ਕਰ ਬੱਦਰੀ ਫਲ ਸਮ^੧ ਬੱਖਯਾਤ ॥੩੧॥
 ਤਉ ਆਪ ਨੇ ਬੁਝਨਿ ਕੀਨੀ।
 ਕਰੋਂ ਉਚਾਰਨਿ ਜਿਮ ਪਿਖਿ ਚੀਨੀ^੨।
 ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਉਪਕਾਰੀ।
 ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਬਸਾਯਹੁ ਭਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਪੁਨ ਇਕ ਦਿਨ ਆਏ ਇਸ ਥਾਨ।
 ਬੈਠੇ ਰੁਚਿਰ ਲਗਾਇ ਦਿਵਾਨ।
 ਪਾਵਨ ਥਲ ਕੋ ਹੇਰਿ ਬਿਚਾਰਾ।
 -ਲਗਹਿ ਇਹਾਂ ਉਦਪਾਨ^੩ ਉਦਾਰਾ ॥੩੩॥
 ਇਸ ਪੁਰਿ ਸੰਗਤਿ ਨਿਤ ਹੀ ਆਵੈ।
 ਗੁਰ ਥਲ ਦਰਸਹਿ ਉਰ ਹਰਖਾਵੈ।
 ਇਹਾਂ ਸ਼ਨਾਨਹਿ ਹੁਇ ਤਨ ਪਾਵਨ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਹਿ ਕੂਪ ਲਗਵਾਵਨਿ- ॥੩੪॥
 ਕਹਯੋ ਤਬਿਹ -ਆਨਹੁ ਮਿਸ਼ਟਾਨ।
 ਬਹੁ ਨਰ ਸਿਰ ਉਚਵਾਇ ਮਹਾਨ-।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਹੁਕਮ ਮਸੰਦ ਪਯਾਨੇ।
 ਪੁਰਿ ਤੇ ਮੋਲ ਲੀਨਿ ਤਹਿ ਆਨੇ ॥੩੫॥

^੧ਹੱਥ ਤੇ (ਧਰੇ) ਬੇਰ ਵਾਂਙੂ।

^੨ਦੇਖੀ (ਤੇ) ਜਾਣੀ ਹੈ।

^੩ਖੂਹ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਜੋ।
 ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰਜੋ।
 ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਥ ਤੇ ਤਬਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਕਰਵਾਇਵ ਕਾਰਜ ਹੁਇ ਰਾਸ ॥੩੬॥
 ਸਭਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਿ ਕਰਿ।
 ਮੂਰਤਿ ਰੁਚਿਰ ਧਯਾਨ ਕੋ ਉਰ ਧਰਿ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਮਸਤਕ ਟੇਕਾ।
 ਉਠੇ ਆਪ ਤਬਿ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥੩੭॥
 ਕਰਿ ਮਹਿੰ ਕਸੀ^੧ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ਖਰੇ।
 ਪੂਰਬ ਟੱਕ ਲਗਾਵਨਿ ਕਰੇ।
 ਪੁਨ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸਨ ਜੋ ਆਇ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਮਹਿੰਮਾ ਕਹੈਂ ਸੁਨਾਇ ॥੩੮॥
 -ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਰਜ ਕਰੇ^੨।
 ਪੁਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਜੋ ਉਰ ਧਰੇ-।
 ਰਹੈਂ ਸੰਗ ਜੇ ਸਿੱਖਯ ਹਮੇਸ਼।
 ਕਾਰ ਕਰਨਿ ਕੋ ਲਗੇ ਅਸੇਸ਼ ॥੩੯॥
 ਜੋ ਜੋ ਕਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਕੋਈ।
 ਕੂਪ ਕਾਰ ਤੇ ਪੂਰਨ ਹੋਈ।
 ਭਏ ਅਨੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਰੇ।
 ਸੇਵਹਿ ਭਾਉ ਰਿਦੈ ਬਹੁ ਧਾਰੇ ॥੪੦॥
 ਖਨਜੋ ਗਯੋ ਤਤਛਿਨ ਜਲ ਤਾਂਈ।
 ਪੁਨ ਕਾਸ਼ਟ ਕੋ ਚਕ ਘਰਿਵਾਈ।
 ਬਹੁ ਨਰ ਲਾਇ ਉਤਾਰਜੋ ਤਰੇ।
 ਉਪਰ ਮਹਿਲ ਨੀਵ ਕੋ ਧਰੇ^੩ ॥੪੧॥
 ਚੂਨਾ ਅਪਰ ਈਟਕਾ ਧਰਿ ਧਰਿ।
 ਚਿਨਿ ਚਿਨਿ ਉਚ ਉਤਾਇਲ ਕਰਿ ਕਰਿ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰਨਿ ਤਹਿੰ ਸੇਵ ਕਮਾਈ।
 ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਰਚੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥੪੨॥

^੧ਕਹੀ।

^੨ਸੇਵਾ ਕੀਤਿਆਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

^੩(ਉਸ ਚੱਕ) ਉੱਤੇ ਨੀਂਹ ਧਰਕੇ ਉਤੇ ਮਹਿਲ (ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਰੰਭੀ)। ਖੂਹ ਵਿਚ ਦੀ ਪੱਕੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹਿਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਤਰੈ ਉਤਾਰਜੋ ਕਰਜੋ ਉਪਾਇ।
 ਪਿਖਿ ਆਛੇ ਥਲ ਦੀਨਿ ਟਿਕਾਇ।
 ਉਪਰ ਤੇ ਪੁਨ ਮਨ^੧ ਬੰਧਵਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਤਬਿ ਮਹਿਮਾ ਗਾਈ ॥੪੩॥
 -ਗੰਗਾ ਸ਼੍ਰੋਤ ਹਮਹੁੰ ਇਤ ਆਨਾ^੨।
 ਪਾਵਨ ਕੀਨਿ ਲਾਇ ਉਦਪਾਨਾ।
 ਜਿਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੁਰਸਰੀ ਕੇਰਾ।
 ਮਿਟਹਿੰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਘ, ਪਾਵਨ ਫੇਰਾ^੩- ॥੪੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਇਤ ਕਰਤਿ ਸ਼ਨਾਨੇ।
 ਕਈ ਬਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬਦਨ ਬਖਾਨੇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਯੁਤਿ ਉਦਪਾਨ*।
 ਕਰਹਿੰ ਸੰਗਤਾਂ ਆਨਿ ਸ਼ਨਾਨ ॥੪੫॥
 ਤਬਿ ਕੋ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ।
 ਕੂਪ ਕਰਾਯਹੁ ਮਹਿਮਾ ਸਾਥ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਹਰਖਾਇ।
 'ਧੰਨ ਧੰਨ' ਬਕਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਏ ॥੪੬॥
 ਉਠਿ ਕਰਿ ਆਏ ਪੁਨ ਨਿਜ ਡੇਰੇ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁਪਤੋ ਇਸ ਬੇਰੇ।
 ਸਵਾ ਜਾਮ ਤੇ ਜਾਗ੍ਰੁਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਸੌਚ ਸਨਾਨ ਆਦਿ ਸਭਿ ਧਰੈਂ ॥੪੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਕੂਪ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਅਸ਼ਟ ਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧੮॥

^੧ਮਣ।

^੨(ਮਾਨੋਂ) ਗੰਗਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਸਾਂ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ।

^੩ਮੁੜਕੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

*ਖੂਹ ਮਹਿਮਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਲ ਦੀ ਨਿਰਮਲਤਾ ਤੇ ਸੁੱਧਤਾ ਲਈ ਗੰਗਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਕ ਰੂਪਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਬੀਰ ਜੀ ਬੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਗਏ ਮਨ ਨੂੰ 'ਜੈਸੇ ਗੰਗਾ ਨੀਰ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੱਕਰ ਗੰਗ ਦਾ ਅਰਥ ਨਰੋਤਮ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸ਼ੱਕਰ ਜੈਸਾ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਗੰਗਾ ਜੈਸਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

੧੯. [ਰਾਮਰਾਇ ਬਾਬਤ ਧੀਰਮਲ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੦

ਦੋਹਰਾ: ਰਾਮਰਾਇ ਪਾਤੀ ਲਿਖੀ, ਧੀਰਮਲ ਕੇ ਸਾਥ।

ਅਪਨੀ ਮਹਿੰਮਾ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ, ਜਿਮ ਬੀਤੀ ਸਭਿ ਗਾਥ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ‘ਸੁਨਿ ਤਾਯਾ ਜੀ! ਇਹ ਬਿਪਰੀਤ।

ਜਜੋਂ ਮੈਂ ਕਰੀ ਲਖਹੁ ਸੁਭ ਰੀਤਿ।

ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਅਵਰੰਗ^੧ ਤੀਰ।

ਮਿਲਨਿ ਹੇਤੁ ਕਿਸਹੁ ਨ ਧਰਿ ਧੀਰ^੨ ॥੨॥

ਠਟਕ ਰਹੇ ਲਖਿ ਕੂਰ ਬਡੇਰਾ।

ਮਾਨਹਿ ਗੁਰ ਨ ਸਾਧ ਕਿਸ ਬੇਰਾ^੩।

ਅਜਮਤ ਜੁਤਿ ਕੇਤੇ ਮਰਿਵਾਏ।

ਬਿਦਤਿ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਨਹਿ ਗੁਪਤਾਏ ॥੩॥

ਅਲਪ ਆਰਬਲ ਤਿਸ ਦਿਨ ਮੇਰੀ।

ਆਇਸੁ ਮਾਨੀ ਗੁਰ ਪਿਤ ਕੇਰੀ।

ਬਿਨ ਸੰਸੈ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚ ਪਰ ਨਿਸਚਾ ਕੀਨਿ ॥੪॥

ਮਰਨਿ ਆਦਿ ਕੋ ਭਯ ਨਿਰਵਾਰਾ।

ਹੁਕਮ ਮਾਨਿ ਮਾਰਗ ਪਗ ਡਾਰਾ।

ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਇ ਤੁਰਕ ਪੁਰਿ ਬੀਚ।

ਜਹਾਂ ਸੰਤ ਦ੍ਰੋਹੀ ਮਤਿ ਨੀਚ ॥੫॥

ਪੂਰਬ ਕੀਨਹਿ ਕਪਟ ਬਡੇਰਾ।

ਛਾਂਗ^੪ ਜਿਵਾਵਨਿ ਕੋ ਤਬਿ ਪ੍ਰੇਰਾ।

ਖਾਲ ਅਸਥਿ ਮੈਂ ਸਾਂਭ ਸੁ ਧਰੇ।

ਕਾਜੀ ਸਦਨ ਪਠਨਿ ਪਗ ਕਰੇ ॥੬॥

ਭਈ ਭੋਰ ਹਠ ਕੀਨਿ ਬਿਸਾਲਾ।

-ਛਾਂਗ ਜਿਵਾਇ ਦੇਹੁ ਇਸ ਕਾਲਾ-।

ਅਸਥੀ ਚਰਮ ਨਹੀਂ ਜੇ ਰਾਖੋਂ।

ਕਹਾਂ ਜਿਵਾਵਨਿ ਪੁਨ ਅਭਿਲਾਖੋਂ ॥੭॥

ਬਿਗਰ ਸੁ ਪਰਤਿ* ਤੁਰਕ ਮਦ ਮੱਤਾ।

^੧ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ।

^੨ਕਿਸੇ ਨੇ ਧੀਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰਿਆ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਣ ਦਾ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ)।

^੩ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ।

^੪ਬਕਰਾ।

ਸਭਿ ਜਾਨਹਿੰ ਦੁਰਮਤਿ ਚਵਗੱਤਾ।
 ਬਹੁਰ ਜ਼ਹਿਰ ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੋ ਪਠਿ ਕਰਿ।
 ਪਹਿਰ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਪਰਹਰਿ ॥੮॥
 ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਕਹਾਂ ਲੋ ਕਹੀਅਹਿ।
 ਸਗਰੇ ਜਗਤ ਬਿਦਤਿ ਹੀ ਲਹੀਅਹਿ।
 ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਕਰਿ ਹਜ਼ਰਤ ਅਪਨਾਯੋ।
 ਰਸ ਰਾਖਯੋ ਜਸੁ ਸਭਿ ਪਰ ਛਾਯੋ ॥੯॥
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਕਰਿ ਚਤੁਰਾਈ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਬਹੁ ਮਤਿ^੧ ਦਿਖਰਾਈ।
 ਦੁਸ਼ਟ ਸਭਾ ਅਵਰੰਗ ਕੀ ਸਾਰੀ।
 ਬਹੁ ਬਾਰੀ ਬਹੁ ਕੀਨਿ ਬਿਗਾਰੀ ॥੧੦॥
 ਨਿਜ ਮਤਿ ਬਲ ਕਰਿ ਸਕਲ ਦਬਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਜਸੁ ਬਿਦਤਾਏ।
 ਤਨਕ ਬਾਤ ਪਰ ਪਿਤਾ ਰਿਸਾਏ।
 ਜੇ ਨਹਿੰ ਕਰਤਿ ਸਭਾ ਬਿਗਰਾਏ^੨ ॥੧੧॥
 ਕਹਿ ਭੇਜਯੋ^੩ -ਨਿਜ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖਾਵਹੁ।
 ਚਹਹੁ ਰਹਹੁ ਕੈ ਕਹੂੰ ਸਿਧਾਵਹੁ-।
 ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਗੁਰਤਾ ਕੇ ਜਾਨਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੋਸ਼ ਕੋ ਮੋ ਪਰ ਠਾਨਾ ॥੧੨॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਮ ਪਿਤ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਹਾਰੋ।
 ਅਬਿ ਲੋ ਕੁਛ ਨਹਿੰ ਪਰਯੋ ਬਿਗਾਰੋ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੀ ਚਾਹਿਤਿ ਬਡਿਆਈ।
 ਅਰਪਹਿੰਗੇ ਜਗ ਕੀ ਗੁਰਿਆਈ ॥੧੩॥
 ਆਪ ਕਰਹੁ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਆਛੇ।
 ਹੈ ਨ ਬਿਖੇਰਾ ਇਨ ਤੇ ਆਛੇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਜਥਾ ਜੋਗ ਕ੍ਰਿਤ ਬਨੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਸਭਿ ਜਗ ਆਛੀ ਭਨੈ ॥੧੪॥

*ਪਾ: = ਬਿਗਰ ਪਰੰਤਿ।

^੧ਬਹੁਤੀ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ।

^੨ਪਾ:-ਬਹੁਸਤ = ਸਤ = ਸਤਯਾ = ਸ਼ਕਤੀ। ਬਹੁ = ਬਹੁਤ (੮) ਬਹੁਸੂਤ = ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਸੁਣੀਆਂ।
(ਸ) ਵਿਸਪ੍ਰਤਿ। ਵਿ = ੨, ਸਪ੍ਰਤਿ] = ੨੦ = ੨੨।

^੩(ਉਹ ਤਨਕ ਬਾਤ) ਜੇ ਮੈਂ ਨਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਭਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇਂਦੀ (ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ)।

^੪ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿ ਘੱਲਿਆ ਹੈ।

ਹੇਰਹੁ ਪੂਰਬ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਮਤਿ ਭਾਰੇ।
 ਲਾਇਕ ਜੇਠੇ ਸੁਤ ਨ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਦਿਯੋ ਅਲਪ ਕੇ ਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾ ॥੧੫॥
 ਆਪ ਅਛਤ ਕ੍ਰਿਤ ਤੋ ਕਰਿ ਗਏ।
 ਪੀਛੈ ਅਧਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਭਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਘਰ ਜਾਇ।
 ਤਜਯੋ ਸਰੀਰ ਖੇਦ ਕੇ ਪਾਇ ॥੧੬॥
 ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀਨੇ ਦੁਖਦ ਉਪਾਊ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਬੈਠਨਿ ਦਿਯ ਨ ਕਦਾਊ।
 ਬਿਦਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਲਖਹੁ ਕਹਾਨੀ।
 ਸੋ ਅਬਿ ਰੀਤਿ ਪਿਤਾ ਗੁਰ ਠਾਨੀ ॥੧੭॥
 ਕਯਾ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਸਮਸਰ ਨਹੀਂ?
 ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਕਟਿ ਬਿਦਤ ਜਹਿ ਕਹੀ।
 ਸਮਰਥ ਹੋਂ ਸਭਿ ਜਤਨ ਬਨਾਵਨਿ।
 ਕਰਨ ਬਿਖੇਰਾ ਜਯੋਂ ਮਨ ਭਾਵਨਿ ॥੧੮॥
 ਦਾਦੀ ਨੇਤੀ ਕਹੁ ਲੇ ਸੰਗ।
 ਕਰਹੁ ਸੰਬਾਦ ਉਚਾਰਿ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 -ਕਯੋਂ ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਿ ਚਹੁ ਬਿਖੇਰਾ।
 ਜਿਮ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੇਰਾ ॥੧੯॥
 ਗੁਰਤਾ ਲੇਨ ਅਹੈ ਮਮ ਦਾਵਾ।
 ਅਲਪ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਿਮ ਚਹੁ ਬਨਾਵਾ-।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਿਖਿ ਕਰਿ ਨਿਜ ਪਾਤੀ।
 ਪਠਯੋ ਦੂਤ ਸੁਲਗਤਿ ਜਿਸ ਛਾਤੀ ॥੨੦॥
 ਸੋ ਲੇ ਧੀਰਮੱਲ ਢਿਗ ਆਯੋ।
 ‘ਮਸਤਕ ਟੇਕਨਿ’ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਨਾਯੋ।
 ‘ਤੁਮਰੇ ਪਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਬਿਸਵਾਸਾ।
 ਦਈ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਭੇਜਯੋ ਪਾਸਾ’ ॥੨੧॥
 ਖੇਲਿ ਪਠੀ ਆਸੈ ਸਭਿ ਜਾਨਾ।
 ਹਿਤੁ ਆਪਨੋ ਕਰਿ ਬਹੁ ਮਾਨਾ।
 ਧੀਰਮੱਲ ਦੇ ਧੀਰ ਬਡੇਰੀ।
 ਰਾਖਯੋ ਨਿਕਟਿ ਦੂਤ ਤਿਸ ਬੇਰੀ ॥੨੨॥

ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਨੇਤੀ ਸੰਗ।
 ਬਰਨਨਿ ਕੀਨੋ ਸਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ‘ਜਥਾ ਜੋਗ ਜੇ ਹੋਵਤਿ ਬਾਤ।
 ਤੋ ਨਹਿ ਹੋਇ ਸਕਹਿ ਉਤਪਾਤ ॥੨੩॥
 ਕ੍ਰਿੱਤ ਅਨੁਚਿਤ ਬਨਹਿ ਦੁਖਦਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਦੇਹੁ ਸਮੁਝਾਈ।
 ਜੇਸਟ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭਲੋ ਅਧਿਕਾਰੀ।
 ਮਹਾਂ ਸੁਮਤਿ ਜੁਤਿ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰੀ ॥੨੪॥
 ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਅਵਰੰਗ ਅਨੁਸਾਰੇ।
 ਅਵਰਨਿ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੇ।’
 ਇਮ ਸਮੁਝਾਇ ਮਾਤ ਕੋ ਭਲੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਨਿਕਟਿ ਪੁਨ ਚਲੇ ॥੨੫॥
 ਹੁਤੇ ਇਕਾਕੀ ਹੇਰੇ ਜਾਇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਦਰ ਲਏ ਬਿਠਾਇ।
 ਨੇਤੀ ਜਨਨੀ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਆਪ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸਕਲ ਮਤਿ ਭਾਰੀ ॥੨੬॥
 ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਮਹਿ ਨਿਜ ਗੁਨ ਤੇ।
 ਲਿਏ ਰਿਝਾਇ ਪਿਤਾਮਾ ਮਨ ਤੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਉਚਿਤ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਭਿ ਤਯਾਗੇ।
 ਗੁਰਤਾ ਤੁਮਹਿ ਦਈ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥੨੭॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਹਿਬੋ ਬਨਹਿ ਨ ਕੋਈ।
 ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਹੁ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੋਈ।
 ਤੁਮਰੋ ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਭੀ ਆਯੋ।
 ਕਹਨਿ ਹੇਤੁ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਬਨਿ ਆਯੋ’ ॥੨੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨਤਿ ਪੁਨ ਭਾਖਾ।
 ‘ਕਹਹੁ ਜਥਾ ਉਰ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ।
 ਇਕ ਜਨਨੀ ਦੂਸਰ ਬਡ ਭ੍ਰਾਤਾ।
 ਤੁਮਰੇ ਸੁਨਿ ਹੈਂ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਾ’ ॥੨੯॥
 ਧੀਰਮੱਲ ਬੋਲਯੋ ਤਿਹ ਸਮੈ।
 ‘ਜਿਮ ਆਛੀ ਹੁਇ ਸੋ ਕਹਿ ਤੁਮੈ।
 ਦੀਰਘ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਬਿਚਾਰਨਿ ਕਰੋ।
 ਪੂਰਬ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਿਤ ਧਰੋ ॥੩੦॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਿਮ ਕੀਨਿ।
 ਭਏ ਉਪਦ੍ਰਵ ਪਾਛੇ ਪੀਨਿ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਨਿਜ ਥਲ ਬੈਠਾਰਾ।
 ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀਨੋ ਦ੍ਰੈਸ ਉਦਾਰਾ ॥੩੧॥
 ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਲਗਿ ਢਿਗ ਤੁਰਕੇਸ਼।
 ਕਰਤੋ ਰਹਯੋ ਪੁਕਾਰ ਹਮੇਸ਼।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਸਟ ਉਪਾਵਨਿ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀਨੇ ਜਤਨ ਬਨਾਵਨਿ ॥੩੨॥
 ਲਘੁਤਾ ਅਪਨੀ ਨਾਂਹਿਨ ਚੀਨੀ।
 ਅਧਿਕ ਸ਼ਰੀਕੇ ਮਹਿ ਮਤਿ ਭੀਨੀ।
 ਤਿਸ ਹੀ ਝਗਰੇ ਮਹਿ ਮਰਿ ਗਯੋ।
 ਨਹੀਂ ਮੇਲ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੰਗ ਕਿਯੋ ॥੩੩॥
 ਸੋ ਬਿਧਿ ਮੈਂ ਨੀਕੇ ਕਰਿ ਜਾਨੀ।
 ਸਦਨ ਆਪ ਕੇ ਹੁਇ ਤਿਮ ਠਾਨੀ^੧।
 ਉਚਿਤ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੋ ਤਜਾਗਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਥ ਸੂਤ ਜਿਨ ਧਰਯੋ ॥੩੪॥
 ਕਾਰਜ ਘਰ ਕੇ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰੇ।
 ਕਰਿ ਚਤੁਰਾਈ ਜਸੁ ਵਿਸਤਾਰੇ।
 ਸੰਗਤ ਬ੍ਰਿੰਦ ਆਪਨੀ ਕੀਨੀ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ ਪੂਜਾ ਬਹੁ ਲੀਨੀ ॥੩੫॥
 ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਤੇ ਭਾ ਸਮਰੱਥ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ੁਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਹੱਥ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਗੁਰਤਾ ਦੇਹੁ ਨ ਤਾਂਹੀ।
 ਤਨ ਕੇ ਅਤ ਹੋਇ ਸੁਖ ਨਾਂਹੀ ॥੩੬॥
 ਵਧਹਿ ਸਪਰਧਾ^੨ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਬਿਖੈ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਬੈਸ ਅਲਪ ਕੋ ਪਿਖੈਂ।
 ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਬਿਗਾਰ ਸਭਿ ਦੈ ਹੈ।
 ਬਲ ਕੋ ਕਰਹਿ ਆਪ ਹੀ ਲੈ ਹੈ ॥੩੭॥
 ਕਯੋ ਪੁੱਤ੍ਰਨਿ ਮਹਿ ਦ੍ਰੈਸ ਉਪਾਵਹੁ।

^੧ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਠਣ ਗਈ ਹੈ। (ਅ) ਠਾਣੀ = (ਮੈਂ) ਸਮਝੀ ਹੈ।

^੨ਪਾ:-ਹੁਇ ਤੁਮ ਠਾਣੀ = ਆਪ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ।

^੩ਈਰਖਾ।

ਅਨਬਨ ਰਚਹੁ, ਕਸ਼ਟ ਮਹਿ ਪਾਵਹੁ।
 ਘਰ ਬਿਗਰਹਿ ਬਹ ਪਰਹਿ ਬਿਖੇਰਾ।
 ਇਸ ਮਹਾਂ ਕਹਾਂ ਭਲੋ ਤੁਮ ਹੇਰਾ? ॥੩੮॥
 ਜੇਸਟ ਕੇ ਜਗ ਗੁਰੂ ਬਨੀਜੈ।
 ਲਘੁ ਤਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਿ ਕਰੀਜੈ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਪੀਛੇ ਇਮ ਸੁਖ ਹੋਇ।
 ਪੁਨ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਉਤਪਾਤ ਨ ਕੋਇ' ॥੩੯॥
 ਆਸੈ ਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਕੀ ਬਾਤ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸੁਨੀ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ।
 ਕਹਿਬੇ ਕਹੁ ਗੁਰ ਹੂੰ ਕਰਿ ਤਯਾਰ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਤਾਰ^{੧*} ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਧੀਰਮੱਲ ਕਹਿਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਉਨਿਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੁ ॥੧੯॥

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ।

*ਪਾ:-ਕ੍ਰਿਤਿ ਕਾਰ = ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕਰਨਹਾਰ।

੨੦. [ਗੁਰ ਜੀ ਦਾ ਉੱਤਰ। ਵਾਪਸ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਆਉਣਾ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੧

ਦੋਹਰਾ: ‘ਸੁਨਿ ਮਾਤਾ! ਭ੍ਰਾਤਾ! ਸੁਬ੍ਰਿੱਤ^੧, ਇਹ ਨਹਿ ਕਿਸ ਕੇ ਹਾਥ।
ਕਰੈ ਉਪਾਇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਦਾਤਾ ਇਕ ਜਗ ਨਾਥ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਭਿ ਕੇ ਬਡੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ।
ਪਰਖਤਿ ਗੁਨਨਿ ਗਜਾਨ ਮਨਿ ਮਾਨਿਕ।
ਜਿਨ ਤੇ ਪਰੇ ਅਪਰ ਨਹਿ ਕੋਈ।
ਮਹਤਿ ਮਹਤਿ ਮਹੀਆਨਹਿ ਸੋਈ^੨ ॥੨॥
ਤਿਨ ਕੀ ਕਰੀ ਸਰਬ ਸਿਰ ਧਰੈਂ।
ਬਿਨਾਂ ਬਿਚਾਰੇ ਮਾਨਯੋ ਕਰੈਂ।
ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੁਭ ਸੁਤ ਲਾਇਕ ਹੁਤੇ।
ਨਹਿ ਆਇਸੁ ਇਕ ਮਾਨੀ ਕਿਤੇ^੩ ॥੩॥
ਸੋ ਲਖਿ ਦੋਸ਼, ਦਾਸ ਕੋ ਦੀਨੀ।
ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਗੁਰਤਾ ਤਬਿ ਕੀਨੀ।
ਦਾਸੂ ਦਾਤੂ ਜੁਗ ਸੁਤ ਭਏ।
ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੇ ਲਾਇਕ ਲਖਿ ਲਏ ॥੪॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਮਰ ਸਾਥ ਮਤਸਰੀ।
ਨਹੀਂ ਸਰਲਤਾ ਉਰ ਮਹਿ ਧਰੀ।
ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਨਹਿ ਲਾਇਕ ਜਾਨੇ।
ਨਹੀਂ ਬਿਰਾਏ ਅਪਨਿ ਸਥਾਨੇ^੪ ॥੫॥
ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਸੁਤ ਪਰਖੇ।
ਨਹਿ ਆਗਯਾ ਕੋ ਸੁਨਿ ਮਨ ਹਰਖੇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਰਮਾਨ।
ਮਤਸਰ ਆਦਿਕ ਦੋਸ਼ਨ ਜਾਨਿ ॥੬॥
ਨਿਜ ਸਥਾਨ ਪਰ ਆਪ ਬਿਠਾਏ।
ਕਹਿ ਸਭਿਹਿਨ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।
ਤਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਜੇਸਟ ਨੰਦ।
ਨਿਜ ਮਤਿ ਕੋ ਚਿਤ ਗਰਬ ਬਿਲੰਦ ॥੭॥
ਆਖ ਤਰੇ ਨਹਿ ਆਨਤਿ ਕਾਂਹੂ।

^੧ਸੁਵਿਤ = ਭਲੇ, ਨੇਕ।

^੨ਵਡਿਆਂ ਦੇ ਵਡਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੇ ਹਨ ਓਹ।

^੩ਇਕੋ (ਇਹ ਦੋਸ਼) ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਕਿਸੇ ਨੇ।

^੪ਭਾਵ ਗੱਦੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ।

ਦਰਬ ਬਟੋਰਜੋ ਬਹੁ ਨਿਜ ਪਾਹੂ।
 ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਚਾਤੁਰਤਾ ਜਗ ਕੇਰੀ।
 ਸੁਮਤਿ ਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੰਤੋਖ ਬਡੇਰੀ ॥੮॥
 ਤਿਸ ਪਰ ਸਬਦ ਬਨਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਧਰਜੋ ਗ੍ਰਿੰਥ ਮਹਿੰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਚਹੁੰ ਪੀੜੀ ਮਹਿੰ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ।
 ਕਰਹਿ ਬਖੀਲੀ ਜੋ ਬਨਿ ਬਾਦੀ ॥੯॥
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਮਹਿੰ ਤਿਹ ਮੁਖ ਕਾਰਾ।
 ਕਹੂੰ ਨ ਆਦਰ ਲਹੈ ਕੁਚਾਰਾ।
 ਜੋ ਹੋਵਹਿ ਗੁਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਧਰਹਿ ਗੁਨ ਭਾਰੀ ॥੧੦॥
 ਸੋ ਲਾਇਕ ਗੁਰਤਾ ਕੀ ਬਨਹਿ।
 ਮਤਸਰ ਆਦਿ ਹੰਕਾਰਹਿ ਹਨੈ।
 ਰੀਤਿ ਆਦਿ ਤੇ ਇਹੁ ਚਲਿ ਆਈ।
 ਹਮ ਕਜੋਹੂੰ ਨਹਿੰ ਨਈ ਬਨਾਈ ॥੧੧॥
 ਰਾਮਰਾਇ ਹਮ ਭੇਜਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਬਚਨ ਸ਼ਕਤਿ ਦੀਰਘ ਤਿਸ ਦੀਨਿ।
 ਕਰੀ ਸੁ ਕਰੀ ਅਪਰ, ਹਮ ਮਾਨੀ^੧।
 ਕਰਾਮਾਤ ਨਿਤ ਦਈ ਮਹਾਨੀ ॥੧੨॥
 ਨ੍ਰਿਭੈ ਹੁਤੋ ਸਭਿ ਤੇ ਕਿਯ ਬਲੀ।
 ਤਿਨ ਭੀ ਜਾਨਿ ਲੀਨਿ ਬਿਧਿ ਭਲੀ।
 ਤਉ ਸੁਨਹੁ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਬਾਨੀ।
 ਚੌਦਹਿ ਲੋਕਨਿ ਸਿਰ ਧਰਿ ਮਾਨੀ ॥੧੩॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਕੀ ਬਰਨਨਿ ਕਰੀ।
 ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਗਰਬ ਰੀਤਿ ਪਰਹਰੀ।
 ਪਠਜੋ ਸ਼ਲੋਕ, ਅਰਥ ਕੋ ਬੂਝਾ।
 ਗੁਪਤ ਬਿਦਤ ਜਿਸ ਕੋ^੨ ਸਭਿ ਸੂਝਾ ॥੧੪॥
 ਕਰਨਿ ਤੁਰਕੜੇ ਕੇਰ ਖੁਸ਼ਾਮਦ।
 ਜਾਨਿ ਦਰਬ ਕੀ ਤਿਸ ਤੇ ਆਮਦ।
 ਅਰਥ ਬਿਪਰਜੈ ਕੀਨਿ ਸੁਨਾਵਨਿ।

^੧ਹੋਰ ਜੋ ਕੀਤੀ ਸੋ ਕੀਤੀ, ਅਸਾਂ ਮੰਨ ਲਈ।

^੨ਭਾਵ ਰਾਮਰਾਇ ਨੂੰ।

ਹਮ ਕੋ ਭਈ ਨ ਇਹ ਮਨਭਾਵਨ ॥੧੫॥
 ਹੁਤੋ ਸਮਰਥ ਸਰਬ ਕੁਛ ਕਰਿਬੇ।
 ਨਹੀਂ ਭਰੋਸ ਅਪਨਿ ਬਲ ਧਰਿਬੇ^੧।
 ਤਉ ਦੇਖੀਅਹਿ ਅਧਿਕ ਸਮਾਜਾ।
 ਭਯੋ ਤਿਸੀ ਕੋ ਜਨੁ ਬਸ ਰਾਜਾ^੨ ॥੧੬॥
 ਕਿਸੂ ਬਾਤ ਕੀ ਕਮੀ ਨਾ ਤਾਂਹੀ।
 ਬਨਯੋ ਪੂਜ ਬਡ ਜਗ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।
 ਅਹੈਂ ਭਵਿੱਖਯਤ ਮੈਂ ਬਡ ਹੇਤੁ।
 ਪਹੁੰਚੈ ਗੁਰਤਾ ਕਿਸੂ ਨਿਕੇਤ^੩ ॥੧੭॥
 ਭਾਵੀ ਰਚੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜਥਾ।
 ਹੁਈ ਚਹੈ ਸਾਥੀ ਸੋ ਤਥਾ।
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਬਸ ਨਹਿੰ ਕਿਸ ਹੂੰ ਕੇਰਾ।
 ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਰੈ ਬਲ ਜਤਨ ਬਡੇਰਾ^੪ ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਬੈਨ।
 ਨਹੀਂ ਭਈ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਿਮ ਚੈਨ।
 ਅਪਰ ਬਾਰਤਾ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੀ।
 ਰਾਮਰਾਇ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਵਾਰੀ ॥੧੯॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਉੱਤਰ ਗੁਰ ਦੀਨੇ।
 ਸੋ ਮਤਿ ਨਹੀਂ ਮਾਨਿਬੋ ਕੀਨੇ^੫।
 ਤਉ ਕਹਤਿ ਹੀ ਰਹੈਂ ਹਮੇਸ਼।
 ‘ਦਿਹੁ ਗੁਰਤਾ ਜੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼^{੬*}’ ॥੨੦॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਨਿ ਜਾਨਿ ਗੁਨ ਖਾਨੀ।

^੧ਨਹੀਂ ਧਾਰਿਆ ਸੂ।

^੨ਤਾਂ ਬੀ ਵੇਖ ਲਓ (ਉਸਦੇ ਪਾਸ) ਬਥੇਰਾ ਸਮਾਜ ਹੈ ਤੇ ਉਸੇ (ਸਮਾਜ) ਨਾਲ ਉਹ ਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਬਣਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੩ਭਵਿੱਖਤ ਵਿਚ ਬੜੇ ਕਾਰਨ ਹਨ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ) ਗੁਰਿਆਈ ਨੇ ਕਿਸੇ (ਹੋਰ) ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। (ਨਾਵੇਂ ਤੇ ਦਸਮੇਂ ਗੁਰਾਂ ਵਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਕਿਆਂ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ)।

^੪(ਰਾਮਰਾਇ) ਬਲ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਬਿਅਰਥ ਕਰਦਾ ਹੈ।

^੫ਸੋ ਸਲਾਹ ਨਾ ਮੰਨੀ।

^੬ਵਡਾ।

*ਪ੍ਰਿਥੀਆ, ਧੀਰਮੱਲ; ਰਾਮਰਾਇ ਆਦਿ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਤੇ ਨਿਜ ਐਸ਼ੁਰਜ ਦਾਤੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਗੁਰਤਾ ਸੀ ਆਤਮ ਪਦ ਤੇ ਨਿਜ ਸੁਖ ਵਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਉੱਧਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇ ਧੁਰੋਂ ਮੁਕੱਰਰ ਹੋਈ ਬਾਤ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਕਮਾਲ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਮੀਨਾਰ ਹੈ।

ਰਾਮਰਾਇ ਕੀ ਉਪਮ ਮਹਾਨੀ।
 ਪੱਖੀ ਭਏ, ਟਰਤਿ ਨਹਿ ਟਾਰੇ।
 ਚਢਨਿ ਚਹਯੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰੇ ॥੨੧॥
 -ਅਹੈ ਅਨੁਚਿਤ^੧ ਨ ਰੁਚਿਤ ਜੁ ਚਿਤ ਮੈਂ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਬਨਿ ਪੱਖੀ ਹੁਇ ਹਿਤ ਮੈਂ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ ਨਾਂਗੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਘਟਤਾ ਜਿਸ ਮਾਂਗੀ- ॥੨੨॥
 ਬੀਚ ਜਾਮਨੀ ਚਿਤਵਤਿ ਰਹੇ।
 ਪ੍ਰਾਤਿ ਸੌਚ ਮੱਜਨ ਚਿਤ ਚਹੇ।
 ਬਿਦਤਿ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਸੁਨਤਿ ਉਚਾਰੀ।
 'ਦੁੰਦਭਿ ਦਿਹੁ ਬਜਾਇ ਹੈ ਤਜਾਰੀ ॥੨੩॥
 ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨਿ ਪਰ ਅਬਿ ਪਾਵਹੁ।
 ਦਿਵਸ ਨ ਚਢਹਿ, ਚਢਨਿ ਉਤਲਾਵਹੁ^੨।'
 ਇਮ ਕਹਿ ਅਪਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਅਨਾਏ।
 ਕਰਾਚੋਲ ਤਰਕਸ਼ ਗਰ ਪਾਏ ॥੨੪॥
 ਸੋ ਪਾਲਨਿ ਕੋ ਜਾਮਾ ਫਥੈ।
 ਸੂਖਮ ਅਧਿਕ ਦਿਪਹਿ ਤਨ ਸਭੈ।
 ਕਟ ਸਨ ਦਿਢ ਲਪੇਟ ਪਟ ਲੀਨਿ।
 ਜੇਵਰ ਜਿਗਾ ਜ਼ਿਬਾਇਸ਼^੩ ਕੀਨ ॥੨੫॥
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਚੰਚਲ ਬਲ ਬਾਜੀ।
 ਆਵਤਿ ਮਨਹੁ ਕਰੇ ਨਟ ਬਾਜੀ।
 ਚਾਮੀਕਰ ਕੋ ਜੀਨ ਸੁਹਾਵਾ।
 ਜਟਤਿ ਨਗਨ ਗਨ ਤੇ ਦਮਕਾਵਾ ॥੨੬॥
 ਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਮਿਲ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਤੁਰੰਗ ਅਰੁਢਨਿ ਭਏ ਉਤਾਲਾ।
 ਦੁੰਦਭਿ ਊਚੀ ਧੁਨਿ ਧੁੰਕਾਰਾ।
 ਚਢਨਿ ਗੁਰੂ ਸਭਿ ਤੇ ਸ੍ਰੂਤ ਡਾਰਾ ॥੨੭॥
 ਚਮੂ ਤਜਾਰ ਤਤਛਿਨ ਹੁਇ ਆਈ।
 ਜਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਤਿ ਅਗੁਵਾਈ।

^੧(ਧੀਰਮੱਲ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਸੋ ਅਯੋਗ ਹੈ।

^੨ਦਿਨ ਨਾ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿਓ (ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ) ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਚਲੋ।

^੩ਫਥਾਉ।

ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਾਲੇ।
 ਫਾਂਦਤਿ ਬੀਰਨਿ ਤੁਰੰਗ ਬਿਸਾਲੇ ॥੨੮॥
 ਬਾਈ ਸਹਸ ਸੈਨ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਚਲੀ ਧੂਲ ਚਢਿ ਨਭ ਪਰ ਛਾਈ।
 ਉਲੰਘਿ ਪੰਥ ਕੇ ਕੋਸ ਕਿਤੇਕ।
 ਉਤਰਿ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੨੯॥
 ਸਕਲ ਬਹੀਰ ਸਿਵਰ ਕਹੁ ਘਾਲਾ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਕਾਸ਼ਟ ਕੇ ਸੰਚਿ ਉਤਾਲਾ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ।
 ਸ੍ਰਮ ਨਿਰਵਾਰਯੋ ਬਸਿ ਤਿਸ ਥਾਈਂ ॥੩੦॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਪ੍ਰਾਤਿ ਕੇ ਕਰੇ।
 ਤੂਰਨ ਜ਼ੀਨ ਤੁਰੰਗ ਪਰ ਧਰੇ।
 ਤੰਗ ਐਂਚਿ ਤਬਿ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੀ^੧।
 ਗੁਰੂ ਚਹੀ ਸਿਵਕਾ ਅਸਵਾਰੀ ॥੩੧॥
 ਤਤਛਿਨ ਆਇ ਅਰੂਢਤਿ ਭਏ।
 ਚਮੁੰ ਸਹਿਤ ਮਗ ਗਮਨਤਿ ਭਏ।
 ਇਮ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਚਾਲੇ।
 ਪੰਥ ਉਲੰਘਿ ਗਏ ਜਿਸ ਕਾਲੇ ॥੩੨॥
 ਪੁਨ ਸਤੁਦ੍ਰਵ ਸਲਿਤਾ ਅਗੁਵਾਈ।
 ਗਨ ਜਲ ਜੰਤੁਨਿ ਕੇ ਜੁਤਿ ਆਈ।
 ਬਿਰੇ ਉਤਰ ਕਰਿ ਤੀਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਕੇਵਟ ਕੇ ਹਕਾਰਿ ਤਤਕਾਲਾ ॥੩੩॥
 ਸੁੰਦਰ ਨਈ ਨਾਉ ਅਨਵਾਈ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਅਰੂਢਿ ਜਲ ਪਰ ਚਲਿਵਾਈ।
 ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਉਤਰਿ ਬਿਰ ਹੋਏ।
 ਪੁਨ ਚਢਿ ਚਮੁੰ ਆਇ ਸਭਿ ਕੋਏ ॥੩੪॥
 ਗੁਰੂ ਅਰੂਢਤਿ ਚਲੇ ਅਗਾਰੀ।
 ਸੁਭਟ ਸਗਲ ਗਮਨੰਤਿ ਪਿਛਾਰੀ।
 ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਸੁਧ ਗੀ ਸਭਿ ਭਵਨੂ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਵਨੂ ॥੩੫॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਮੰਗਲ ਨਾਨਾ ਸਾਜੈਂ।

^੧ਤੇਗ ਖਿੱਚ ਕੇ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ (ਪਰ).....।

ਨੌਬਤ ਪੁਰੀ ਪੌਰ ਪਰ ਬਾਜੈਂ।
 ਧੂਪ ਧੁਖਾਵਤਿ ਫੂਲਨ ਮਾਲਾ।
 ਗਰੀ ਮਾਰਜਨ ਕਰੀ^੧ ਬਿਸਾਲਾ ॥੩੬॥
 ਕਰਿ ਛਿਰਕਾਵਨਿ ਧੂਰ ਦਬਾਈ।
 ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਹੋਵਤਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਉਰ ਆਨੰਦ ਭਰਿ ਆਏ।
 ਦਰਸਨ ਕੇ ਹਿਯਰੇ ਲਲਚਾਏ ॥੩੭॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ ਦਾਸ ਅਗਾਊ।
 ਮਿਲੇ ਨਿਮੇ ਨਰ ਗਨ ਧਰਿ ਭਾਊ।
 ਬੂਝੀ ਕੁਸ਼ਲ ਗੁਰੂ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ।
 ਕਰੀ ਬਤਾਵਨਿ ਤਿਨ ਤਨ ਮਨ ਕੀ ॥੩੮॥
 ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਬਿਰਾਜੇ ਜਾਇ।
 ਪੁਰਿ ਜਨ ਪਰਵਾਰੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਆਇ ਤਿਹਾਵਲ ਬਹੁ ਬਰਤਾਯੋ।
 ਸਭਿਨਿ ਅਨੰਦ ਕਰੇ ਮੁਖ ਪਾਯੋ ॥੩੯॥
 ਸੋਢੀ ਸੂਰਜਮਲ ਤੇ ਆਇ।
 ਮਿਲੇ ਆਇ ਧਰਿ ਧਰਿ ਅਹਿਲਾਦ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਤਿਕਾਰੇ।
 ਕਿਤਿਕ ਸਮੈਂ ਬਿਰਿ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੇ ॥੪੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਛੰਗ^੨ ਸੁਹਾਏ।
 ਬੰਦਹਿ ਸੁਭਟ ਹੇਰਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਨਿਜ ਬਲ ਬਿਰਤਾ ਕਰਨਿ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਗੁਨ ਗਨ ਧੀਰਜ ਆਦਿ ਉਦਾਰੇ ॥੪੧॥
 ਭਯੋ ਸਪੂਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਪਿਤ ਕੋ।
 ਕਰਤਾ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਹਿਤ ਕੋ।
 ਬਸਤਿ ਭਏ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਆਇ।
 ਸਪਤਮ ਸ਼ਾਹੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ
 ਆਗਮਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੁ ॥੨੦॥

^੧ਗਲੀਆਂ ਹੂੰਝੀਆਂ।

^੨ਗੋਦੀ ਵਿਚ।

੨੧. [ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਹਿਮਾਂ। ਸਿੱਖੀ ਜਹਾਜ਼ ਫੁਟਿਆ ਦਾ ਵਾਕ]

੨੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੨

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਇਸ ਬਿਧਿ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇੰ।
ਸਿਖਜਨਿ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤਿ ਹੈਂ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਦੁਖ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਏਕ ਦੋਸ ਮਹਿੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ।
ਬੈਠੇ ਰੁਚਿਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮਹਾਨਾ।
ਸਮੇਂ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਕੋ ਜਾਨੇ।
ਪੌਢਿ ਗਏ ਸੁਪਤੇ ਸੁਖ ਸਾਨੇ ॥੨॥
ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰ ਉਪਰੇ ਤਾਨਾ।
ਕੁਛ ਸਿਖ ਹੁਤੇ ਅਲਪ ਤਿਸ ਥਾਨਾ।
ਕਿਤਿਕ ਸਮੇਂ ਜਬਿ ਏਵ ਬਿਤਾਏ।
ਕਿਸੂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਇ ਸਿਖ ਆਏ ॥੩॥
ਉਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁ ਗਾਵਤਿ।
ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਨਿਬੇ ਉਪਜਾਵਤਿ।
ਸੁੰਦਰ ਸੁਰ ਤੇ ਰਾਗ ਬਸਾਵੈਂ।
ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਗਾਇ ਰਿਝਾਵੈਂ ॥੪॥
ਦਰਸ਼ਨ ਹਿਤ ਆਏ ਦਰਬਾਰ।
ਸੁਪਤੇ ਜਾਨੈਂ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰ।
ਉਰ ਮੈਂ ਕਰੈਂ ਬਿਚਾਰ ਬਿਸਾਲਾ।
-ਗਾਵਹਿੰ ਸ਼ਬਦ ਕਿ ਨਹਿੰ ਇਸ ਕਾਲਾ ॥੫॥
ਸੁਧਿ ਧੁਨਿ ਜਾਗਹਿੰ ਕੋਪਹਿੰ ਨਾਂਹੀ।
ਹਮਰੀ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਇਨੁ ਉਚਟਾਹੀ-।
ਕਹਹਿੰ ਪਰਸਪਰ 'ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ।
ਤੁਰੀ ਅਵਸਥਾ ਮਹਿੰ ਜਦ ਕਦਾ ॥੬॥
ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਸਾਖੀ ਰੂਪ^੧।
ਜਜੋਂ ਜਲ ਕਮਲ ਅਲੇਪ ਅਨੂਪ।
ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਆਨੰਦ ਧਰੈਂ।
ਹਮ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਆਪਨੀ ਕਰੈਂ' ॥੭॥
ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਗਾਵਨ ਲਾਗੇ।
ਸੁਰ^੨ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਉਰ ਅਨੁਰਾਗੇ।

^੧ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰੂਪ ਹਨ।

^੨ਅਵਾਜ਼।

ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਗੇ।
ਕਰੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸਿਹਜਾ ਤਜਾਗੇ ॥੮॥
ਹਰਿਬਰਾਇ^੧ ਜਬਿ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਤਜਾਗੀ।
ਪਾਟੀ^੨ ਚੋਟ ਗੋਡ ਪਰ ਲਾਗੀ।

ਤਜਿ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਉਠੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
ਜਾਨੂ ਲਗਯੋ ਉਤਰਿਬੇ ਕਾਲਾ ॥੯॥
ਪਾਟੀ ਚੋਟ ਸੁ ਦਾਸਨਿ ਹੇਰੀ।
ਕਰ ਧਰਿ ਮਰਦਨਿ ਕੀਨਿ ਘਨੇਰੀ।
ਪੁਨ ਕਰ ਜੋਰੇ ਪੂਛਨਿ ਲਾਗੇ।
'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਮ ਕਿਮ ਬਿਧਿ ਜਾਗੇ? ॥੧੦॥
ਬਚਨ ਆਪ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਨੇ ਹੈਂ।
ਨਰ ਤਾਰਨਿ ਹਿਤ ਸੁਖਦ ਭਨੇ ਹੈਂ।
ਸੰਕਨਿ^੩ ਕਿਸ ਕੀ ਰਾਵਰ ਧਰੀ?
ਕਾਜ ਕਵਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰੀ? ॥੧੧॥
ਹਰਬਰਾਇ ਅਬਿ ਜੈਸੇ ਜਾਗੇ।
ਪਾਟੀ ਚੋਟ ਗੋਡ ਮਹਿ ਲਾਗੇ।'

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਉਚਾਰੇਂ।
'ਸੁਨਹੁ ਸਿੱਖ! ਤੁਮ ਹੋ ਮਮ ਪਜਾਰੇ ॥੧੨॥
ਗੁਰ ਅਨਭੈ ਬਿਚ ਬਾਨੀ ਰੂਪ^੪।
ਯਾਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਮਿਤ ਅਨੂਪ।
ਭਵ ਅਗਨੀ ਸਾਗਰ ਕਹੁ ਤਰਨੀ^੫।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਸੁਖ ਕਰਨੀ ॥੧੩॥
ਪਾਠਕ ਰਿਦੈ ਬਿਕਾਰਨਿ ਹਰਨੀ।
ਹਰਨੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿੰਘਨਿ ਬਰਨੀ^੬।
ਬਰਨੀ ਗੁਰ ਦੁਖ ਤਰੁ ਕੋ ਕਰਨੀ^੭।

^੧ਘਬਰਾ ਵਾਲੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ।

^੨(ਮੰਜੇ ਦੀ) ਬਾਹੀ ਦੀ।

^੩ਭੈ।

^੪ਗੁਰੂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ, ਭਾਵ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਹੈ।

^੫ਸੰਸਾਰ ਜੋ ਅੱਗ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਉਸ ਪਰੇ (ਤਾਰਨਹਾਰ) ਬੇੜੀ ਹੈ।

^੬ਹਰਨੀ (ਰੂਪ) ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ (ਮਾਰਨ ਲਈ) ਸ਼ੇਰਨੀ ਰੂਪ ਹੈ [ਸੰਸ: ਵਰੁਣ = ਰੰਗ, ਜਾਤ, ਭੇਦ, ਅੱਖਰ, ਗੁਣ, ਜਸ, ਰੂਪ, ਸੋਨਾ, ਕੇਸਰ, ਚਿੱਤ੍ਰ ਆਦਿ]

^੭ਦੁਖ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿੱਛ ਨੂੰ ਹਸਤਨੀ ਵੱਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਰਨੀ ਗਜਾਨ ਅਗਨਿ ਕੋ ਅਰਨੀ^੧ ॥੧੪॥
 ਜੋ ਸਿਖ ਗੁਰਬਾਨੀ ਭੈ ਕਰੈ।
 ਬਿਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਰੈ।
 ਗੁਰਬਾਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮਹੀਯਾਨੇ।
 ਜੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਹਮ ਨਹਿ ਠਾਨੇ ॥੧੫॥
 ਤੋ ਸਿਖ ਭੈ ਨ ਕਰੈ ਗੋ ਕੋਈ।
 ਬਿਨ ਭੈ ਕਰੇ ਸ਼੍ਰੇਯ ਨਹਿ ਹੋਈ।
 ਗੁਰਬਾਨੀ ਕੋ ਭੈ ਹਮ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਤਜਯੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਿਕੈ ॥੧੬॥
 ਜੋ* ਸਿਖ ਹੈ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਕਮਾਵੈ।
 ਸ਼ਬਦ ਕਮਾਇ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਵੈ।
 ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤਨ ਮੈਂ।
 ਤਿਹ ਗੁਰਬਾਨੀ ਭੈ ਨਹਿ ਮਨ ਮੈਂ ॥੧੭॥
 ਬਿਨ ਭੈ ਭਗਤਿ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ।
 ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਨ ਗਜਾਨ ਅਵਿਲੋਇ।
 ਗਜਾਨ ਬਿਨਾ ਮੁਕਤੀ ਕਿਮ ਪਾਇ।
 ਮੁਕਤਿ ਬਿਨਾ ਨ ਅਨੰਦ ਸਮਾਇ ॥੧੮॥
 ਕਾਰਨ ਕਾਰਜ ਸਿੰਖਲ ਏਹੀ^੨।
 ਗੁਰਬਾਨੀ ਭੈ ਤੇ ਸੁਖ ਲੇਹੀ।
 ਬਿਨ ਭੈ ਭਗਤਿ ਨ ਜਗਤ ਤਰਾਵੈ^੩।
 ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਜਗ ਜੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੧੯॥
 ਜੋ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਸੁ ਸਿਖ ਹੈ ਮੇਰਾ।
 ਗੁਰਬਾਨੀ ਭੈ ਤਿਸੈ ਘਨੇਰਾ।
 ਜਿਨ ਭੈ ਅਦਬ ਨ ਬਾਨੀ ਧਾਰਾ।

^੧ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਰਨੀ (ਲਕੜੀ ਵਤ) ਹੈ। [ਅਰਣੀ = ਉਹ ਲਕੜੀ ਦਾ ਯੰਤ੍ਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਯੱਗਾਂ ਵਿਚ ਅਗਨੀ ਬਾਲੀਦੀ ਹੈ]

^੨ਪਾ:-ਸੋ।

^੩ਕਾਰਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਗਲੀ ਇਹ (ਉਪਰ ਬੰਨ੍ਹੀ) ਹੈ:-(ਭੈ ਬਿਨਾ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਭਗਤੀ ਬਿਨਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਗਿਆਨ ਬਿਨਾ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਮੁਕਤੀ ਬਿਨਾ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾ ਗੁਣ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਕਾਰਜ)।

(ਅ) ਕਾਰਨ ਤੇ ਕਾਰਜ (ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਦਾ ਬਣਿਆ) ਇਹ (ਸੰਸਾਰ ਇਕ) ਸੰਗਲ ਹੈ। ਕਾਰਨ (ਅਗਿਆਨ) ਕਾਰਜ (ਸੰਸਾਰ) ਦੋਵੇਂ ਮੰਗਲ (= ਬੰਧਨ) ਹਨ।

^੪ਗੁਰਵਾਕ ਹੈ:- ਬਿਨੁ ਭੈ ਭਗਤੀ ਤਰਨੁ ਕੈਸੇ ॥

ਜਾਨਹੁ ਸੋ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹਮਾਰਾ' ॥੨੦॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਲਖਯੋ ਮਹਾਤਮ ਸ਼ਬਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦਤਿ ਕਰ ਬੰਦਿ।
 ਸਿਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ॥੨੧॥
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕਰੁਨਾ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਰ ਇਹੀ ਉਚਰੀਅਹਿ।
 ਹੁਇ ਗੁਰਬਾਨੀ ਕੋ ਭੈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਦਰ ਜਾਪਤਿ ॥੨੨॥
 ਲਗਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਮਝਾਰਾ।
 ਇਸ ਤੇ ਹੁਇ ਹਮਰੋ ਨਿਸਤਾਰਾ।
 ਬਸਹੁ ਰਿਦੈ ਮਹਿਮਾ ਇਸ ਕੇਰੀ।
 ਕਟਹਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕਰਮਨਿ ਕੀ ਬੇਰੀ' ॥੨੩॥
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਦੀਨਸਿ ਬਰ ਬਾਨੀ ਭੈ ਭਾਇ^੧।

'ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਾਂਹਿ ਮਨ ਲਾਗਾ।
 ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੋ ਸੋਵਤਿ ਜਾਗਾ ॥੨੪॥
 ਮਨ ਜਾਗੇ ਕੀ ਇਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ।
 ਪ੍ਰਿਯ ਲਾਗਹਿ ਉਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਨੀ।
 ਧੰਨ ਸਿੱਖ ਜਿਨ ਕੇ ਉਰ ਭਾਈ।
 ਸਮ ਸਲਿਤਾ ਮਨ ਮੀਨ ਬਨਾਈ ॥੨੫॥
 ਪਰਮ ਸਿੱਖ ਜਿਨ ਕੋ ਮਨ ਕਾਨਨ^੨।
 ਬਿਚਰਹਿ ਨਿਤ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਪਚਾਨਨ^੩।
 ਤਾਰੋ ਭਰਮ^੪ ਭਿਰਯੋ ਨਰ ਡੋਲਹਿ।
 ਗੁਰਬਾਨੀ ਤਾਰੀ^੫ ਸੰਗ ਖੋਲਹਿ ॥੨੬॥
 ਭਗਤਿ ਵਿਰਾਗ ਗਯਾਨ ਗੁਨ ਘਨੇ।
 ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਹਿ ਕੋਸ਼ਠ, ਸੋ ਤਬਿ ਚੁਨੇ^੬।

^੧ਬਾਣੀ ਦੇ ਭੈ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ।

^੨ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਨ ਵਿਚ।

^੩ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਸ਼ੇਰ।

^੪ਭਰਮ ਰੂਪੀ ਜੰਦਰਾ।

^੫ਕੁੰਜੀ।

^੬(ਜੰਦਰਾ ਖੁਹਲ ਕੇ) ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਵੜੇ ਤਾਂ ਭਗਤੀ, ਵਿਰਾਗ, ਗਯਾਨ ਆਦਿ ਬਹੁਤੇ ਗੁਣ ਚੁਣੇਗਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਨੀ ਚੰਦਨ ਬਾਵਨ।
 ਮਨ ਦਾਸਨਿ ਤਰੁ ਕਰਹਿ ਸੁਖਾਵਨ^੧ ॥੨੭॥
 ਜਿਸ ਕੇ ਭਾਗ ਪੁਰਬਲੇ ਜਾਗਹਿ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਿਸ ਮੀਠੀ ਲਾਗਹਿ।
 ਬਿਨਾਂ ਭਾਗ ਤੇ ਲਖਹਿ ਨ ਕੋਈ।
 ਕਿਮ ਕਲਿ ਬਿਖੈ ਪਾਇ ਗਤਿ ਸੋਈ' ॥੨੮॥

ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਦਾਸਨਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੇਯ ਚਹਤਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਇਕ ਦਿਨ ਚੰਚਲ ਚਢੇ ਤੁਰੰਗ।
 ਗਏ ਵਹਿਰਿ ਬਹੁ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ॥੨੯॥
 ਚਲਤਿ ਚਲਤਿ ਐਸੇ ਥਲ ਪਾਯੋ।
 ਹੁਤੋ ਉਤੰਗ ਦੇਖਿ ਮਨ ਭਾਯੋ।
 ਉਚੋ ਪਰਬਤ ਤਿਸ ਕੇ ਤੀਰ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਿ ਲੇ ਸੰਗਤਿ ਭੀਰ ॥੩੦॥
 ਥਲ ਅਰੂਢਿ ਤਿਸ ਸਤਿਗੁਰ ਠਾਂਢੇ।
 ਸਿਖ ਭੀ ਖਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਗਾਢੇ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਜਬਿ ਬੀਤਯੋ ਤਹਾਂ।
 ਸੰਗਤ ਭਈ ਬਿਸਮ ਉਰ ਮਹਾਂ ॥੩੧॥
 ਥਕਤਿ ਚਰਨ ਸਭਿ ਕੇ ਹੁਇ ਗਏ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਬਿ ਬੂਝਤਿ ਭਏ।
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ! ਅੰਤਰਜਾਮੀ!
 ਸੇਵਕ ਸ਼੍ਰੇਯ ਦੇਤਿ ਹੋ ਸ੍ਰਾਮੀ ॥੩੨॥
 ਕੌਨ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਈਹਾਂ ਖਰੇ?
 ਨਹਿ ਫੁਲਵਾਰੀ ਫੂਲਨਿ ਖਿਰੇ।
 ਸੈਲ ਨਿਕਟਿ ਹੈਂ, ਸੈਲ ਨ ਆਨ^੨।
 ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਖਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੩੩॥
 ਖਰੇ ਹੋਨਿ ਕੋ ਕਾਰਨ ਔਰ।
 ਨਹਿਨ ਬਿਲੋਕਤਿ ਹਮ ਇਸ ਠੌਰ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਬਿਸਮਾਇ।

^੧ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਮਨ (ਰੂਪੀ) ਬਿੱਛ ਨੂੰ (ਬਾਣੀ ਰੂਪੀ ਚੰਦਨ) ਸੁਖਾਉਂਦਾ ਹੈ) ਭਾਵ ਸੁਗੰਧਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ।

^੨ਪਹਾੜ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੈ ਹੋਰ (ਕੋਈ) ਸੈਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵ ਕੋਈ ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ।

ਕਹਿ ਅਰਜੀ, ਮਰਜੀ ਜਿਮ ਪਾਇ' ॥੩੪॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 'ਸੁਨਹੁ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਜਗ ਤਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਬਾਬਾ।
 ਖੰਡ ਪਖੰਡਨਿ ਸੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ॥੩੫॥
 ਭਰਜੋ ਜਹਾਜ ਤਿਨਹੁ ਜੋ ਭਾਰਾ।
 ਪਰਜੋ ਭ੍ਰਮਰ ਮਹਿ ਭ੍ਰਮਤਿ ਉਦਾਰਾ^੧।
 ਘਾਟ ਪਹੁੰਚਿਬੇ ਮਗ ਛੁਟਿ ਗਯੋ^੨।
 ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੁਇ ਨਜਾਰੋ ਭਯੋ ॥੩੬॥
 ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ਸਗਰੇ ਹੁਇ ਗਏ।
 ਪਰੇ ਭੰਵਰ ਕੋ ਅਵਘਟ ਲਏ^੩।
 ਕੋ ਦੁਹ ਪੰਥ ਪਰੇ ਬਹਿ ਜਾਤੇ^੪।
 ਕੋ ਕੋ ਕੰਠੇ ਆਨਿ ਲਗਾਤੇ ॥੩੭॥
 ਆਪ ਆਪ ਹੁਇ ਸਭਿ ਕੋ ਗਏ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਹਮ ਅਬਿ ਦੇਖਤਿ ਭਏ।'
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਚਨ ਭਯੰਕਰ ਗੁਰ ਕੇ।
 ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਉਰ ਤਬਿ ਬਹੁ ਧਰਕੇ ॥੩੮॥
 ਭਏ ਦੀਨ ਭਨਿਤੇ ਪੁਨ ਬਿਨਤੀ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ! ਭਈ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਗਿਨਤੀ।
 ਭੇਵ ਨ ਪਾਇ ਸਕੈਂ ਕਯਾ ਆਸੈ।
 ਸਮੁਝਾਵਹੁ ਇਹ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ॥੩੯॥
 ਜਿਮ ਦਾਸਨਿ ਤੇ ਸਮੁਝੀ ਜਾਇ।
 ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਹੁ ਹਮਹੁ ਬਤਾਇ।'
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮੁਸਕਾਏ।
 'ਭੇ ਸਿੱਖਹੁ! ਬੁਝਹੁ ਇਸ ਭਾਏ ॥੪੦॥
 ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਅਬਿ ਭੂਲ ਗਏ ਹੈਂ।
 ਬਡ ਭੁਲਾਵਨੀ ਬਿਖੈ ਪਏ ਹੈਂ।
 ਅਰਥ ਲੋਭ ਕੇ^੫ ਬਸੀ ਪਰੇ ਹੈਂ।

^੧ਬਹੁਤਾ ਭਰਮਦਾ ਹੋਇਆ (ਸਿਖਾਂ ਦਾ) ਜਹਾਜ ਭੰਵਰ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ।

^੨ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਰਾਹੋਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਹੈ।

^੩ਖੁੰਮਣਘੋਰ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਔਖਾ ਰਾਹ ਲਿਆ ਹੈ।

^੪ਕੋਈ ਤਾਂ ਔਖੇ ਰਾਹ ਪੈ ਕੇ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^੫ਧਨ ਦੇ ਲੋਭ ਦੇ।

ਪਾਖੰਡਨਿ ਕੀ ਪੂਜ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥੪੧॥
 ਕਾਚੇ ਪਾਚੇ^੧ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੈਂ।
 ਤਨਕ ਸਿੱਧਿ ਜਗ ਮੈਂ ਦਿਖਰਾਵੈਂ।
 ਕਾਚੀ ਮਤਿ ਕੇ ਹੁਇੰ ਤਿਨ ਪਾਛੇ।
 ਚਲਹਿੰ ਕੁਮਗ ਨਹਿੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਆਛੇ ॥੪੨॥
 ਸਤਿ ਮਤਿ ਤਜਾਗਹਿੰ ਤਹਿੰ* ਅਨੁਰਾਗਹਿੰ^੨।
 ਕਾਚੇ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਲਾਗਹਿੰ।
 ਤਜਿ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਕੁਮਾਰਗ ਚਲੇ।
 ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇ ਭਲੇ ॥੪੩॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਹਿੰ ਮੁਖ ਜਾਪ।
 ਪੁਨ ਨਿੰਦਹਿੰ ਤਿਨ ਮੂਰਖ ਆਪ।
 ਇਮ ਜਹਾਜ ਭੌਰੀ ਪਰ ਫੂਟਯੋ।
 ਜੁਦੋ ਜੁਦੋ ਭਾ, ਜਬਿਹੂੰ ਟੂਟਯੋ ॥੪੪॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਬਾਕ ਸਿੱਖ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਧਰਿ ਮੌਨ ਬਿਤਾਏ।
 ਬਹੁਰ ਸਮੁਝਿ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਤਾਪ।
 ਬਲੀ ਸੰਗਤਿ ਛੋਰਿ ਸੰਤਾਪ ॥੪੫॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ! ਤੁਮ ਹੋ ਬਖਸ਼ਨਹਾਰੇ।
 ਭਵਜਲ ਤੇ ਨਿਜ ਸਿੱਖਯ ਉਧਾਰੇ।
 ਬਡ ਕਸੂਤ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਭਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਜੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਕਿਯੋ ॥੪੬॥
 ਨਿਜ ਜਹਾਜ ਕਬਿ ਮੇਲੋ ਇਹੈ ?
 ਜੁਦੋ ਜੁਦੋ ਕੈ ਇਸ ਬਿਧਿ ਰਹੈ ?
 ਤੁਮਰੋ ਨਾਮ ਲਾਜ ਤੁਮ ਹੀ ਕੋ।
 ਕਰਹੁ ਕਿ ਨਹਿੰ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਨੀਕੋ ? ॥੪੭॥
 ਭਗਤਿ ਖਜਾਨੇ ਬਖਸ਼ਹੁ ਸਦਾ।
 ਗਈ ਬਹੋਰਤਿ ਹੋ ਜਦ ਕਦਾ।
 ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਸਮਰੱਥ ਗੁਸਾਈਂ !
 ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸੁ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ ॥੪੮॥

^੧ਕੱਚੇ ਪਿੱਲੇ।

^੨ਪਾ:-ਵਿਸ਼ਯ।

^੨(ਸਤਿ ਗੁਰ ਜੀ ਦੀ) ਮਤ ਛੱਡ ਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਕੱਚਿਆਂ) ਦੀ ਮਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਬੋਲੇ ਸਭਿ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਨਾਇ।
 ‘ਕਿਤਿਕ ਸਮੇ ਪਰਿ ਹੈ ਅਸ ਰੋਰਾ।
 ਬਿਗਰ ਜਾਇੰ ਸਭਿ ਠੌਰਹਿ ਠੌਰਾ ॥੪੯॥
 ਆਦਿ ਮਸੰਦ ਸਿੱਖਯ ਬਿਰਮਾਇੰ।
 ਦਰਬ ਲੋਭ ਕੇ ਬਸਿ ਪਰ ਜਾਇੰ।
 ਸੰਗਤਿ ਭੂਲਹਿ ਇਨ ਕੇ ਦੇਖਿ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਹਿੰ ਹੰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ॥੫੦॥
 ਤਬਿ ਦਸਮੇ ਮੈਂ ਧਰੋਂ ਸ਼ਰੀਰ।
 ਦੇਗ ਤੇਗ ਕੋ ਧਨੀ ਗਹੀਰ।
 ਦੁਸ਼ਟ ਪਖੰਡੀ ਕਰੋਂ ਬਿਨਾਸ਼।
 ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ ਹੋਇੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੫੧॥
 ਤਬਿ ਜਹਾਜ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ਇਕੱਤ੍ਰ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਗੋ ਪੰਥ ਪਵਿੱਤ੍ਰ।
 ਦੰਡ ਉਚਿਤ ਕੋ ਦੈ ਹੈਂ ਦੰਡ।
 ਜਾਨਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਏਕ ਅਖੰਡ^੧ ॥੫੨॥
 ਫੂਟੇ ਤੂਟੇ ਜੋ ਤਬਿ ਹੋਇੰ।
 ਤਿਸ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚਢਿ ਹੈਂ ਸੋਇ।
 ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋਂ।
 ਅਪਨੀ ਸੰਗਤਿ ਸਗਲ ਸੰਭਾਰੋਂ ॥੫੩॥
 ਭਗਤਿ ਇਕੰਗੀ^੨ ਭਜਨ ਅਪਾਰੇ।
 ਹੁਇ ਹੈਂ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ਅਪਾਰੇ।
 ਭਰਿ ਕਰਿ ਪੂਰ ਕਰੋਂ ਸਭਿ ਪਾਰ।
 ਪ੍ਰਗਟਾਵੋਂ ਅਸ ਪੰਥ ਉਦਾਰ’ ॥੫੪॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਹਾਏ।
 ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਤਿ ਸਕਲ ਹਰਖਾਏ।
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਨਖਾਨੀ।
 ਜਿਮ ਤੁਮ ਜਾਨੇ ਧੰਨ ਸਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੫੫॥
 ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਬਿਲੰਦ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਧਰਹਿੰ ਧਯਾਨ, ਤਿਨ ਕਸ਼ਟ ਬਿਦਾਰੇ।’

^੧(ਫੇਰ ਕੇਵਲ) ਇੱਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਅਭਿਨਾਸੀ ਜਾਣਨਗੇ।

^੨ਇੱਕ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੀ ਭਗਤੀ।

ਇਮ ਕਹਿ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਬ੍ਰਿੰਦ।

ਗੁਰ ਬਿਲੰਦ ਬਲਿ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ^੧ ॥੫੬॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸਿੱਖਨ ਪ੍ਰਤਿ
ਬਾਕ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੧॥

^੧ਗੁਰੂ ਬੜੇ ਬਲਵਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਰੂਪ।

੨੨. [ਪੌਰਾਣਕ ਪ੍ਰਸੰਗ-ਧੁੰਧ ਤੇ ਉਤੰਕ ਰਿਖੀ]

੨੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੩

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ,
 ਲਾਖਹੁ ਸਿੱਖਯ ਉਧਾਰਿ।
 ਸੱਤਜਨਾਮ ਦੇ ਕਰਿ ਭਗਤਿ,
 ਕਰੇ ਪੂਰ ਭਰਿ ਪਾਰ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਨਿਜ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਅੰਤ।
 ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਵੰਤ।
 ਬੈਸ ਅਲਪ ਮਹਿ ਗੁਨ ਤੇ ਮਹਾਂ।
 ਤਖਤ ਬਿਠਾਵਨਿ ਕੋ ਚਿਤ ਚਹਾ ॥੨॥

ਪੂਰਬ ਅਰੁ ਦੱਖਨ ਸਿਖ ਜੇਈ।
 ਪਸ਼ਚਮ ਉੱਤਰ ਬਾਸੀ ਕੇਈ।
 ਸਭਿ ਥਲ ਹੁਤੇ ਮਸੰਦ ਮਹਾਨੇ।
 ਲਾਖਹੁ ਧਨ ਲੇਤੇ ਤਿਸ ਥਾਨੇ ॥੩॥

ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।
 ‘ਦੇਖਤਿ ਆਵਹੁ ਇਹਾਂ ਹਜੂਰੇ।
 ਜੇਤਿਕ ਸੰਗਤਿ ਆਵਹਿ ਸੰਗ।
 ਆਨਹੁ ਸਰਬ ਹਕਾਰਿ ਉਮੰਗਿ’ ॥੪॥

ਲੇ ਕਰਿ ਹਲਕਾਰੇ ਗਨ ਦੌਰੇ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ ਸੁ ਜਿਤ ਕਿਤ ਠੌਰੇ।
 ਸਹਤ ਮਸੰਦਨਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੀ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਕੀਰਤਿਪੁਰੀ ਹਕਾਰੀ ॥੫॥

ਚਹੂੰ ਦਿਸ਼ਿਨਿ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਆਈ।
 ਸੁੰਦਰ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਲਯਾਈ।
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਅਵਸਰ ਪਾਇ।
 ਦਰਸਹਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ॥੬॥

ਆਪ ਜਾਇ ਲੰਗਰ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਰੈਂ ਅਹਾਰ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਤਾਂਹੀ।
 ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਪੰਗਤਿ ਬੈਠਾਇ।
 ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਸਭਿ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ॥੭॥

ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਵਹਿ ਬਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।

ਰਿਖਿ ਕੈ ਪ੍ਰੇਰੇ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰਜੋ* ।
 ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਚਾਰਜੋ ॥੮॥
 ਅਸ ਕਾਰਜ ਜਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨ ਪਰੈ ।
 ਪ੍ਰੇਰੈਂ ਭਗਤ^੧ ਜੁ ਪ੍ਰਭੁ ਨਹਿ ਕਰੈ ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਕਥਾ ਪੁਰਾਤਨ ਸੁਨੀਅਹਿ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਬਸੀ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਗੁਨੀਅਹਿ ॥੯॥

ਦੋਹਰਾ: ਮਧੁਕੈਟਭ ਕੇ ਦੇਹਿ ਤੇ,
 ਉਪਜੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲ।
 ‘ਧੁੰਧੁ’ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੇ ਭਯੋ,
 ਮਹਾਂ ਸਰੀਰ ਕਰਾਲ ॥੧੦॥

ਚੌਪਈ: ਮਹਦ ਤਾਪ ਕੇ ਤਪ ਬਹੁ ਕੀਨਸਿ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਮੁਖ ਕਛੂ ਨ ਲੀਨਸਿ।
 ਏਕ ਚਰਨ ਪਰ ਠਾਂਢੇ ਰਹੈ।
 ਬਾਨੀ ਜੀਤ^੨ ਨ ਕਬਿਹੂੰ ਕਹੈ ॥੧੧॥
 ਊਰਧ ਬਾਹੂ, ਬਿਨਾ ਅਲੰਬ।
 ਸੰਕਟ ਸਹੇ ਸਰੀਰ ਕਦੰਬ^੩।
 ਮਨ ਥਿਰ, ਰੋਕਿ ਰਿਖੀਕਿਨਿ ਸਾਰੀ।
 ਰਹਿਤ ਅਚਲ, ਭਾ ਪੌਨ ਅਹਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਤਪ ਤਪੇ ਘਨੇਰੇ।
 ਲੇ ਦੇਵਨਿ ਤੇ ਬਰ ਬਹੁਤੇਰੇ।
 ਮਹਾਂ ਬਾਹੁ ਬਲਵਾਨ ਮਹਾਨਾ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਦੌਰਤਿ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥੧੩॥
 ਲੀਨਸ ਜੀਤ ਸੁਰਨਿ ਕੇ ਥਾਨ।
 ਕੇ ਨਹਿ ਅਟਕਹਿ ਰਣ ਮੈਦਾਨ।
 ਮਹਾਂ ਭਯੰਕਰ ਦਾਤ੍ਰੁ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਲੋਚਨ ਲਾਲ ਕਰਾਲ ਸੁ ਕਾਲਾ ॥੧੪॥

*ਉਤੰਕ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਹਦਸ਼ਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਕਿ ‘ਧੁੰਧੁ’ ਨਾਮੇ ਰਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰੇ, ਉਹ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ‘ਕੁਵਲਯਾਸ਼ਵ’ ਵੱਲ ਘੱਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ‘ਧੁੰਧੁ’ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ। ਇਹ ਕਥਾ ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ‘ਹਰਿਵੰਸ਼’ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

^੧ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੋਇਆ।

^੨ਬਾਣੀ ਜਿੱਤ ਭਾਵ ਮੋਨੀ ਹੋ ਗਿਆ।

^੩ਪਾ:-ਜੀਭ।

^੪ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ।

ਰਹੜੋ ਬਿਸ਼ਨੁ ਕੋ ਖੋਜਤਿ ਸੋਈ।
 ਜਹਿ ਜਹਿ ਸੁਨਹਿ ਜਾਇ ਥਲ ਸੋਈ।
 ਨਹਿ ਪਾਯੋ ਨਹਿ ਕੀਨਿ ਲਰਾਈ।
 ਅਪਰ ਦੇਵ ਕੜਾ ਤਿਹ ਅਗੁਵਾਈ ॥੧੫॥
 ਸਭਿ ਭਾਜੇ ਭੈ ਭੀਤ ਸੁ ਹੂੰ ਕੈ।
 ਕਿਨਹੂੰ ਜੁੱਧ ਨ ਕੀਨਿ ਥਿਰੈ ਕੈ।
 ਮਹਾਂ ਗਰਬ ਕੋ ਧਰਿ ਧਰਿ ਉਰ ਮੈਂ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਧਾਇ ਸੁਰਨਿ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ॥੧੬॥
 ਸਕਲ ਦਿਸ਼ਿਨਿ ਕੋ ਜੀਤਨਿ ਕੀਨਸਿ।
 ਜਿਤ ਗਮਨੈ ਤਿਤ ਤ੍ਰਾਸਨਿ ਭੀਨਸਿ^੧।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਗਬਿਜੈ ਸੁ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸੁਮਤਿ ਹੋਇ ਸੁਪਤੜੋ ਧਰ ਪਰਿ ਕੈ ॥੧੭॥
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਸੋ ਪੌਢੜੋ ਰਹੜੋ।
 ਸੁਪਤਿ ਪਰੈ ਨਹਿ ਜਾਗੁਨਿ ਲਹੜੋ।
 ਉਪਰ ਪਰੀ ਮ੍ਰਿੱਤਕਾ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਨਿਪਜੇ ਤਰੁਵਰੁ ਅਨਿਕ ਬਿਲੰਦ ॥੧੮॥
 ਇਕ ਸੰਮਤ ਮਹਿ ਲੇ ਇਕ ਸ੍ਵਾਸ।
 ਉਡਤਿ ਧੂਲ ਜਿਸ ਤੇ ਚਹੁ ਪਾਸ।
 ਗਮਨਹਿ ਕੰਕਰ ਸਹਿਤ ਅੰਧੇਰੀ।
 ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੋ ਅਛਾਦਿ ਤਿਸ ਬੇਰੀ ॥੧੯॥
 ਸਭਿ ਜੀਵਨਿ ਕੋ ਪੀੜਨ ਕਰਿਹੀ।
 ਜਬਹਿ ਨਾਸਕਾ ਸ੍ਵਾਸ ਉਸਰਿਹੀ।
 ਭੂਮਚਾਲ ਤਬਿ ਹੋਇ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਡਗਮਗ ਡੋਲਤਿ ਮਹਦ ਕਰਾਲਾ ॥੨੦॥
 ਕੇਤਿਕ ਬ੍ਰਿੱਛ ਉਖਰਿ ਗਿਰ ਪਰੈਂ।
 ਅਧਿਕ ਪੌਨ ਜਬਿ ਸ੍ਵਾਸ ਨਿਕਰੈ।
 ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਆਛਾਦਨ ਹੋਵਾ।
 ਲਖੜੋ ਪਰੈ ਨਹਿ ਜਬਿ ਕੋ ਸੋਵਾ ॥੨੧॥
 ਜਹਾਂ ਨਾਸਕਾ ਬਿਵਰ^੨ ਮਹਾਨਾ।
 ਸੈਲ ਕੰਦਰਾ ਕੇਰ ਸਮਾਨਾ^੧।

^੧ਭਾਵ ਲੋਕੀਂ ਭੈ ਭੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

^੨ਨੱਕ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਮੋਰੀਆਂ।

ਅਪਰ ਸਰੀਰ ਜੁ ਸਕਲ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਪਰਜੋ ਪੌਨ ਤੇ ਸਿਕਤਾ^੨ ਜਾਲਾ ॥੨੨॥
 ਤਨ ਕੋ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨ ਦੇਤਿ ਦਿਖਾਈ।
 ਅਸ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਬਹੁ ਲੀਨਿ ਦਬਾਈ।
 ਨਿਕਸਹਿ ਪੌਨ ਨਾਸਕਾ ਜਹਿੰਵਾ।
 ਜਾਨਹਿ ਲੋਕ ਕੰਦਰਾ ਤਹਿੰਵਾ ॥੨੩॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋ ਦੈਤ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਪਰਜੋ ਅਛਾਦਜੋ ਦੇਹਿ ਕਰਾਲਾ।
 ਆਸ਼੍ਰਮ ਤਹਾਂ ਉਤੰਕ ਮੁਨੀ ਕੋ।
 ਬਿਸ਼ਨੁ ਭਗਤਿ ਤਪ ਤਾਪਤਿ ਨੀਕੋ ॥੨੪॥
 ਪੰਚਾਗਨ^੩ ਕੋ ਤਪਹਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਹਿਮ ਰਿਤੁ ਜਲ ਮਹਿ ਕੰਠ ਪ੍ਰਮਾਨਾ।
 ਫਲ ਫੂਲਨਿ ਕਹੁ ਕਰਹਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਸਿਮਰਹਿ 'ਬਿਸ਼ਨੁ ਬਿਸ਼ਨੁ' ਇਕ ਸਾਰਾ ॥੨੫॥
 ਹੋਯੋ ਰਿਦਾ ਸੁੱਧ ਜਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਪ ਤਪੇ ਘਨੇਰਾ।
 ਸਮ ਦਮ ਸਹਿ ਅਨਸੂਯਕ^੪ ਸਾਚੋ।
 ਜੀਤੇ ਸਭਿ ਬਿਕਾਰ ਨਹਿ ਬਾਂਚੋ^੫ ॥੨੬॥
 ਮਹਾਂ ਜਿਤਿੰਦ੍ਰੇ ਧੀਰਜਵੰਤਾ।
 ਧਰਮ ਆਤਮਾ, ਬੇਦ ਪਠੰਤਾ।
 ਮਨਿਨ ਸ਼ੀਲ, ਬੁਧਿਵਾਨ ਮਹਾਨਾ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸਰਲ ਆਦਿਕ ਗੁਨ ਨਾਨਾ ॥੨੭॥
 ਰੋਕਿ ਬਾਯੁ ਕੋ ਲਾਇ ਸਮਾਧਾ।
 ਕਰਤਿ ਅਰਾਧਨਿ ਬਿਸ਼ਨੁ ਅਗਾਧਾ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਲਾਲ^੬ ਸੁਭ ਲਲਿਤ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਚਰਨ ਦੁਤਿ ਜਾਲਾ ॥੨੮॥
 ਜੰਘ ਜੁਗਲ ਇਕ ਸਮ ਜਨੁ ਕੇਲਾ।

^੧ਪਹਾੜ ਦੀਆਂ ਖੰਡਾਂ ਸਮਾਨ।

^੨ਚੇਤ।

^੩ਪੰਜ ਧੁਣੀਆਂ।

^੪ਈਰਖਾ ਰਹਿਤ।

^੫ਠੱਗਿਆ ਨਾ ਗਿਆ।

^੬ਕੋਮਲ ਲਾਲ (ਚਰਨ)।

ਪੀਤ ਬਸਤ੍ਰ ਸੋਭਤਿ ਤਨ ਮੇਲਾ।
 ਆਯਤ ਛਾਤੀ ਬਾਹੁ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ਉਰ ਪਰ ਬਨਮਾਲਾ^੧ ॥੨੯॥
 ਨੂਪਰ^੨ ਛੁੱਦ੍ਰ ਘੰਟਕਾ^੩ ਕੁੰਡਲ।
 ਸ਼ਜਾਮਲ ਬਰਨ ਸੁਭਤਿ ਮੁਖ ਮੰਡਲ।
 ਮੁਕਟ ਉਤੰਗ ਸੀਸ ਪਰ ਭ੍ਰਾਜੇ^੪।
 ਮੇਚਕ ਚਿਕ੍ਰਨ ਚਿਕਰ^੫* ਬਿਰਾਜੇ ॥੩੦॥
 ਅਸ ਸਰੂਪ ਕੋ ਧਰਿ ਕੈ ਧਜਾਨਾ।
 ਨਿਸ਼ਚਲ ਬੈਠਹਿ ਮੁਨੀ ਮਹਾਨਾ।
 ਉਗ੍ਰ^੬ ਤਪਯੋ ਤਪ ਜਬਿ ਧਰਿ ਧੀਰ।
 ਮੁਨਿ ਮਨ ਕੀ ਲਖਿ ਪ੍ਰਭੂ ਗੰਭੀਰ ॥੩੧॥
 ਮਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਰਿਖਿ ਉਤੰਕ ਆਸ਼੍ਰਮ ਜਿਸ ਥਾਏਂ।
 ਦੇਖਤਿ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਨਿਹਾਲ।
 ਕਰੀ ਡੰਡਵਤਿ ਮੁਨਿ ਤਤਕਾਲ ॥੩੨॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਦਰਸਨ ਕੋ ਦੇਖਾ।
 ਤਪ ਸਾਧਨ ਫਲ ਪਾਇ ਅਸ਼ੇਖਾ।
 ਰਿਖਿ ਉਤੰਕ ਕੇ ਉਰ ਕੀ ਜਾਨੀ।
 ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਪ੍ਰਭੂ ਸਮਿਤ^੭ ਬਖਾਨੀ ॥੩੩॥
 ‘ਹੁਇ ਬਿਬੇਕ ਸੱਤਾਸਤਿ ਕੇਰ।
 ਪਾਵਹਿ ਗਯਾਨ ਆਤਮਾ ਹੇਰਿ।
 ਪਦਵੀ ਪਰਮ ਪਾਇ ਹੈਂ ਮੋਰੀ।
 ਚਰਨ ਪਰਾਇਨ ਬੁਧਿ ਬਰ ਤੋਰੀ ॥੩੪॥
 ਤਵ ਤਪ ਮਹਿ ਜੋ ਬਿਘਨ ਕਰੰਤਾ।

^੧ਬੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ।

^੨ਝਾਂਜਰਾਂ।

^੩ਤੜਾਗੀ।

^੪ਸੋਭ ਰਿਹਾ ਹੈ

[ਸੰਸ: ਭ੍ਰਾਜ੍ = ਚਮਕਣਾਂ।]

^੫ਕਾਲੇ ਕੇਸ ਚਮਕੀਲੇ।

* ਪਾ: -ਰੁਚਿਰ।

^੬ਕਠਨ।

^੭ਮੁਸਕ੍ਰਾ ਕੇ।

(ਅ) ਸਹਿਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ।

ਤਿਸ ਕੋ ਬਨਵਿ ਆਪ ਮੈਂ ਹੰਤਾ।
 ਸੁਰ ਬਰ ਲਬਧਿ ਦੈਂਤ ਜੋ ਅਹੈ^੧।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਕਰੇ ਮਿੱਤੁ ਕੋ ਲਹੈ ॥੩੫॥
 ਕੁਲ ਇੱਖਾਕ ਬਿਖੈ ਜੋ ਰਾਜਾ।
 ਧਰਮ ਆਤਮਾ ਅਧਿਕ ਸਮਾਜਾ।
 ਇਸ ਮਾਰਨਿ ਹਿਤ ਪ੍ਰੇਰਹੁ ਜਾਇ।
 ਦੀਜਹਿ ਧੀਰਜ ਤਿਹ ਬੰਧਵਾਇ ॥੩੬॥
 ਦੈਤ ਸਰੀਰ ਅਕਾਰ ਮਹਾਨਾ।
 ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤੇਜ ਬਿਖੈ ਬਲਵਾਨਾ।
 ਭੂ ਪਾਲਕ ਤਿਸ ਕੇ ਨ ਸਮਾਨਾ।
 ਈਖਦੈ ਓਜ ਤਾਂਹਿ ਅਗੁਵਾਨਾ ॥੩੭॥
 ਜਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੋਂ ਤਿਸ ਮਾਂਹੀ।
 ਤੇਜ ਓਜ ਤੇ ਹੂੰ ਉਤਸਾਹੀ।
 ਨਿਪਤਿ ਸਰੂਪ ਧਾਰਿ ਕੈ ਆਪੀ।
 ਰਚੋਂ ਜੁੱਧ ਹਿਤ ਤਵ ਰਿਪੁ ਖਾਪੀ ॥੩੮॥
 ਸੁਰ ਗਨ ਕੋ ਕੰਟਕ ਬੁਰਿਆਰੀ।
 ਨਰ ਤਨ ਬਨਿ ਮੈਂ ਲਿਉਂ ਅਰਿ ਮਾਰੀ।
 ਇਸ ਤਨ ਤੇ ਨਹਿ ਮਾਰਨਿ ਬਨੇ।
 ਅਭੈ ਹੋਨਿ ਕੇ ਬਰ ਲਿਯ ਘਨੇ' ॥੩੯॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਗੋਸਾਈਂ।
 ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਭਏ ਤਿਸ ਥਾਈਂ।
 ਰਿਖਿ ਉਤੰਕ ਨੇ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨੁ ਬਖਾਨੀ ॥੪੦॥
 ਤਪ ਫਲ ਲਬਧਿ^੨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਵਾ।
 ਲੋਚਨ ਗੋਚਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜੋਵਾ।
 ਹਰਖਤਿ ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ।
 ਨਗਰ ਅਯੁੱਧਯਾ ਕੋ ਸਮੁਹਾਨਾ^੩ ॥੪੧॥
 ਧਰਮ ਆਤਮਾ ਮੁਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪੀ।

^੧ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਵਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ) ਲੱਭਿਆ ਹੈ (ਐਸਾ ਜੋ) ਦੈਂਤ ਹੈ ਭਾਵ ਧੁੰਧੂ।

^੨ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ।

^੩ਤਪ ਦਾ ਫਲ ਲੱਭ ਕੇ (ਉਹ ਰਿਖੀ)।

^੪ਸਾਹਮਣੇ।

ਜਿਨ ਰਿਖੀਕ ਬਹੁ ਤਪ ਤੇ ਤਾਪੀ।

ਹਤਨਿ ਲਾਲਸਾ ਦੈਂਤ ਬਡੇਰੀ।

ਤਿਹ ਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਹੇਰੀ' ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਥਾ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਇ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੨॥

੨੩. [ਧੁੰਧੂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ]

੨੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੪

ਦੋਹਰਾ: ਗਮਨਜੋ ਮੁਨੀ ਉਤੰਕ ਮਗ, ਪੁਰੀ ਅਯੁੱਧਯਾ ਜਾਇ।
 ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਸੋਂ ਤਿਹ ਕਹਯੋ, 'ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦੇਹੁ ਜਨਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: -ਮੁਨੀ ਉਤੰਕ ਆਇ ਬਿਤ ਦ੍ਵਾਰੇ।
 ਮਿਲਿਬੋ ਚਹਿਤਿ ਤੁਮਹਿ ਇਕ ਬਾਰੇ-।'
 ਸੁਨਤਿ ਤੁਰਤ ਹੀ ਅੰਤਰ ਗਯੋ।
 ਮੁਨਿ ਆਗਵਨਿ ਜਨਾਵਤਿ ਭਯੋ ॥੨॥
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੁਨਿ ਰਿਖਿ ਕੀ ਸੁਧ ਕੋ।
 ਉਠਜੋ ਝਟਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਕੋ।
 ਕਰਿ ਧਰਿ ਪੂਜਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ।
 ਚਲਿ ਆਯੋ ਤੂਰਨ ਨਿਜ ਦ੍ਵਾਰ ॥੩॥
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਪਾਦਾਰਘ^੧ ਦੀਨਸਿ।
 ਆਦਰ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੋ ਬਹੁ ਕੀਨਸਿ।
 ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਸਭਾ ਮੈਂ ਆਨਜੋ।
 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਾਮੈ ਨੰਮ੍ਰਿ ਬਖਾਨਜੋ^੨ ॥੪॥
 'ਬਡੇ ਭਾਗ ਮੋਰੇ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।
 ਦੀਨਸਿ ਦਰਸ ਬਿਘਨ ਗਨ ਘਾਤੀ।
 ਆਵਨਿ ਸਫਲ ਆਪਨੋ ਕਰੀਏ।
 ਨਿਜ ਆਗਵਨ ਸੁ ਹੇਤੁ ਉਚਰੀਏ* ॥੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਮੁਨੀ ਨੇ ਨਿਜ ਭਿੱਪ੍ਰਾਇ^੩।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੋ ਦੀਨਿ ਜਨਾਇ।
 'ਧੁੰਧੂ ਦੈਤ ਬਰ ਪਾਇ ਮਹਾਨਾ।
 ਮੁਨਿ ਸੁਰ ਕੰਟਕ ਨਿਤ ਦੁਖ ਦਾਨਾ ॥੬॥
 ਹਿਤ ਹਤਿਬੋ ਕੋ ਕਰਿ ਉਤਸਾਹੁ।
 ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਤੂੰ ਛੱਤ੍ਰਜਨਿ ਮਾਂਹੁ।
 ਨਿਜ ਬਲ ਸੰਸੇ ਕੋ ਨ ਬਿਚਾਰਹੁ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਸ਼ਕਤਿ ਲੇ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਹੁ ॥੭॥
 ਜਸੁ ਬਿਸਾਲ ਲੀਜਹਿ ਅਬਿਨਾਸੀ।

^੧ਭਾਵ ਚਰਨ ਧੋਤੇ।^੨ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਦੀ ਪੁਛ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ।^੩ਪ੍ਰਾ:-ਬਿਚਰੀਏ।^੪ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ, ਮਕਸਦ, ਆਸ਼ਯ।

ਬਿਦਤਹਿ ਜਗਤ ਮਹਦ ਬਲ ਰਾਸੀ^੧।
 ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੀਜਹਿ ਸਭਿ ਲੋਕ।
 ਹਤਹੁ ਓਜ ਕਰਿ ਕੈ ਰਿਪੁ ਰੋਕ ॥੮॥
 ਜੀਵਤਿ ਥੀਵਹੁ ਕੀਰਤਿਵੰਤਿ।
 ਪੁਨ ਅਪਵਰਗ^੨ ਪਾਇ ਹੇ ਅੰਤ।
 ਛੱਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਕੋ ਧਰਮ ਵਿਚਾਰਿ।
 ਲਘੁ ਦੀਰਘਤਾ ਰਿਦੈ ਨ ਧਾਰਿ ॥੯॥
 ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਨ ਪਾਵੈਂ।
 ਅਤਿ ਉੱਤਮਤਾ ਤਵ ਕਰ ਆਵੈ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਮਝਾਰ।
 ਹੋਇ ਏਕਤਾ ਅਨੰਦ ਉਦਾਰ ॥੧੦॥
 ਤਪ ਤਾਪਯੋ ਮੈਂ ਦੀਰਘ ਜਬੈ।
 ਲੋਚਨ ਗੋਚਰ ਭੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤਬੈ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਯੋ ਮੈਂ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਚਹਤਿ ਦੈਤ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਾਯੋ’ ॥੧੧॥
 ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਾਲ ਬਿਸਾਲ ਅਨੰਦਾ।
 ‘ਮੈਂ ਜਾਨਯੋ ਮੁਝ ਹੈ ਗੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਇਕ ਤੋ ਧਰਮ ਜੰਗ ਕੋ ਮੇਰਾ।
 ਦੁਤਿਯ ਮੁਨੀਬਰ ! ਕਹਿਬੋ ਤੇਰਾ ॥੧੨॥
 ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਜਗਤ ਨਾਥ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਹੁਇ ਇਕਤਾ ਜਿਹ ਬੰਦਹਿ ਮਾਥਾ।
 ਛੁਟਹਿ ਕਲੇਸ ਅਸ਼ੇਸ ਦੁਰਾਧਰ^੩।
 ਮੈਂ ਬਡਭਾਗ ਲਖੋਂ ਹੇ ਮੁਨਿਵਰ !’ ॥੧੩॥
 ਇਮ ਭੂਪਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਉਤਸਾਹੁ।
 ਭਯੋ ਸਨੱਧ ਬੱਧ ਬਡ ਬਾਹੁ^੪।
 ਨੰਦਨਿ ਹੁਤੇ ਇਕੀਸ ਹਜ਼ਾਰ।
 ਸਸਤ੍ਰੁ ਪਹਿਰ ਸਗਰੇ ਭੇ ਤਜਾਰ ॥੧੪॥
 ਛੂਹਨਿ^੫ ਏਕ ਅਨੀਕਨਿ ਚਲੀ।

^੧ਬਲ ਦਾ ਪੁੰਜ ਤੂੰ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟੋਂਗਾ।

^੨ਮੁਕਤਿ।

^੩ਕਠਨ ਧਾਰੇ ਹੋਏ।

^੪ਬੜੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲਾ, ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਬਹੁਤੇ ਹੋਣ।

^੫ਇੱਕ ਖੂਹਣੀ ਸੈਨਾ।

ਗਜ ਬਾਜਨਿ ਰਥ ਕਰਿ ਕਲਮਲੀ^੧।
 ਧੁਜਾ^੨ ਪਤਾਕਾ^੩ ਬਸਤ੍ਰਨਿ^{*} ਛੋਰੇ।
 ਬਾਦਤਿ ਬਾਜ ਉਠੇ ਬਡ ਘੋਰੇ ॥੧੫॥
 ਕਰਿ ਕੈ ਮੰਗਲ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਨਿਕਸਜੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਆਪਨੇ ਦੁਆਰਾ।
 ਭਏ ਸਹਾਇਕ ਸੁਰ ਗਨ ਸਾਰੇ।
 ਚਹਿਤਿ ਜੁੱਧ ਮਹਿ ਧੁੰਧੂ ਮਾਰੇ ॥੧੬॥
 ਚਾਂਪਨਿ ਅਪਨਿ ਟੰਕਾਰ ਕਰੰਤੇ।
 ਬਾਣ ਨਿਖੰਗਨਿ ਮਹਿ ਭਰਿਯੰਤੇ।
 ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ^੪ ਨਿਰਮਲ ਚਮਕੰਤੇ।
 ਕਟ ਸੋਂ ਕਸਹਿ ਸੂਰ ਬਲਵੰਤੇ ॥੧੭॥
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਜਿਤੇਂਦ੍ਰੀ ਬੇਦਨ ਬੇਤਾ।
 ਆਸ਼ਿਖਬਾਦ ਕਹੈਂ ‘ਬਨਿ ਜੇਤਾ^੫।’
 ਗਜ ਬਾਜੀ ਸਜੰਦਨ ਦੁਤਿ ਭਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਸਜਾਇ ਕਰਿ ਪਾਖਰ^੬ ਡਾਰੀ ॥੧੮॥
 ਸਜੰਦਨ ਫੇਰਹਿ ਹਯਨਿ ਕੁਦਾਵਹਿ।
 ਲਰਿਬੇ ਕੇ ਜੋਧਾ ਉਤਸਾਵਹਿ।
 ਭਿੰਡਪਾਲ^੭, ਤੋਮਰ, ਅਸਿ ਧਾਰੇ।
 ਪਾਂਸੀ^੮, ਮੁਦਗਰ ਗਹਿ ਕਰ ਭਾਰੇ ॥੧੯॥
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਹਿ ਰਣ ਤਜਾਰੀ।
 ਨਿਕਸਜੇ ਭੂਪਤਿ ਪੁਰਿ ਕੇ ਦੁਆਰੀ।
 ਬਹੁ ਜਾਂਬੂਨਦ ਰਤਨ ਮੰਗਾਏ।
 ਭਿਛਕਨਿ^੯ ਦਏ ਦਾਨ ਮਨ ਭਾਏ ॥੨੦॥
 ਸਭਿਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਜੋ ਮਹਿਪਾਲਾ।

^੧ਸ਼ੋਰ ਕਰਦੀ।

^੨ਵਡਾ ਝੰਡਾ।

^੩ਛੋਟੀ ਝੰਡੀ।

^{*}ਪਾ:-ਫਰਰੇ।

^੪ਤਲਵਾਰਾਂ।

^੫ਜਯ ਵਾਲੇ ਬਣੇ।

^੬ਕਾਠੀਆਂ।

^੭ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਗੋਫੀਆ [ਸੰਸ: ਭਿੰਦਪਾਲਾ]।

^੮ਫਾਹੀਆਂ।

^੯ਮੰਗਤਿਆਂ ਨੂੰ।

ਦੈਤ ਦਿਸ਼ਾ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਾਲਾ।
 ਤੁਰਰੀ ਦੁੰਦਭਿ ਗੋਮੁਖ^੧ ਬਾਜੇ।
 ਪਟਹਿ ਢੋਲ ਰਵ ਸੁਨਿ ਭਟ ਗਾਜੇ ॥੨੧॥
 ਬਿਨ ਅਤੰਕ ਤੇ ਤਪੀ ਉਤੰਕ।
 ਲਿਯੋ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪ ਗਮਜੋ ਨਿਸੰਕ।
 ਸਗਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਾਥ ਹੀ ਲੀਨੇ।
 ਚੌਪ ਅਸੁਰ ਸੋਂ ਲਰਿਬੇ ਭੀਨੇ ॥੨੨॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤਿ ਨਿਵੇਸੁ^੨ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੰਭਾਰਤਿ ਮਾਰਗ ਚਾਲਾ।
 ਬਿਮਨ^੩ ਸੁਭਟ ਨਹਿੰ ਸੈਨਾ ਮਾਂਹੀ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਹਿਤ ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਾਨ ਅਰਪਾਹੀਂ ॥੨੩॥
 ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਟ ਬਾਹਨ ਗਨ ਨਾਨਾ।
 ਅਲੰਕਾਰ ਪਹਿਰੇ ਦੁਤਿਵਾਨਾ।
 ਉਤਸਾਹਿਤ ਜੋਧਾ ਗਨ ਚਲੈਂ।
 ਕਹਤਿ ‘ਦੈਤ ਕੋ ਹਮ ਦਲ ਮਲੈਂ’ ॥੨੪॥
 ਸਿਕਤਾ ਸਾਗਰ ਕੋ ਬਿਸਤਾਰਾ।
 ਕਿਤ ਜੋਜਨ ਲੋ ਪੁਲਨ ਉਦਾਰਾ^੪।
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਸੁਪਤਜੋ ਦੈਤ ਕਰਾਲਾ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਦੇਹਿ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨੫॥
 ਰਿਖਿ ਉਤੰਕ ਨੇ ਭੇਤ ਜਨਾਵਾ।
 ‘ਇਹ ਉਤੰਗ ਥਲ^੫ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵਾ।
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਦੈਤ ਦਬਜੋ ਪਰਿ ਰਹਜੋ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਤੇ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਲਹਜੋ ॥੨੬॥
 ਤਬਿ ਸੈਨਾ ਕੇ ਭਟ ਮਿਲਿ ਸਾਰੇ।
 ਸਗਰੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇਂ ਜਬਿ ਟਾਰੇ।
 ਕਰੈਂ ਪ੍ਰਹਾਰ ਉਠਹਿ ਤਬਿ ਏਹੀ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਹੁ ਆਪਨਿ ਤੇਹੀ’ ॥੨੭॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਭੂਪ ਸਿਵਰ ਕਰਿਵਾਯੋ।

^੧ਰਣਸਿੰਗੇ।

^੨ਡੇਰਾ।

^੩ਉਦਾਸ, ਭਾਵ ਕਾਇਰ।

^੪ਕਿਤਨੇ ਜੋਜਨ ਤਕ ਬੜੀ ਬਰੇਤੀ ਸੀ।

^੫ਉੱਚਾ ਥਾਉਂ।

ਸਭਿ ਸੈਨਾ ਕੋ ਤਹਾਂ ਪਠਾਯੋ।
 ਕਸੀ^੧ ਕੁਦਾਲੇ^੨ ਨਾਲ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਖਨਹਿ ਤਹਾਂ ਮਿਲਿ ਕੈ ਭਟ ਜਾਲੇ^੩ ॥੨੮॥
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਚਾਵਹਿ ਰੋਰਾ।
 ਕੂਦਹਿ ਕਿਲਕਹਿ ਖੋਦਹਿ ਠੋਰਾ।
 ਸਵਾਧਾਨ ਹੁਇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰਹਿ।
 ਕਰੇ ਓਜ ਕੋ ਪੈਰ ਪ੍ਰਹਾਰਹਿ ॥੨੯॥
 ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਟਾਰੈਂ।
 -ਪਿਖਹਿ ਅਸੁਰ ਕੋ ਅਬਿ ਹਮ ਮਾਰੈਂ-।
 ਸਪਤ ਦਯੋਸ ਬੀਤੇ ਇਸ ਭਾਂਤੀ।
 ਕਰਤਿ ਜਤਨ ਕੋ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁਨਿ ਘਾਤੀ ॥੩੦॥
 ਪਿਖਯੋ ਸਰੀਰ ਦੈਤ ਕਹੁ ਕਾਰਾ।
 ਲੀਨਿ ਸ੍ਰਾਸ ਬਹੁ ਪੌਨ ਨਿਕਾਰਾ।
 ਨਰ ਅਨੇਕ ਉਡ ਗਏ ਗਗਨ ਸੈਂ।
 ਪਰੇ ਸੁ ਦੂਰ ਜਾਇ ਕਿਤ ਬਿਨ ਸੈਂ ॥੩੧॥
 ਸ਼ਬਦ ਕੁਲਾਹਲ ਅਤਿਸ਼ੈ ਹੋਵਾ।
 ਪਰਯੋ ਅਸੁਰ ਕੋ ਤਨ ਜਬਿ ਜੋਵਾ।
 ਅੰਗ ਹਲਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ਤਦਾਈ।
 ਉਠਯੋ ਦੈਤ ਦਾਰੁਨਤਾ ਛਾਈ ॥੩੨॥
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਤਨ ਪਰ ਤੇ ਸੁ ਉਤਾਰੀ।
 ਪੁਨਹਿ ਬਾਹਨੀ ਬਡੀ ਨਿਹਾਰੀ।
 ਮਚਯੋ ਰੋਰ ਸੋ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕਾਨ।
 ਮਹਾਂ ਕਾਯ^੪ ਹੋਯਹੁ ਸਵਾਧਾਨ ॥੩੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਥਾ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੩॥

^੧ਕਹੀਆਂ।

^੨ਗੰਦਾਲੇ, ਗੈਤੀ।

^੩ਸਾਰੇ।

^੪ਵੱਡੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ।

੨੪. [ਧੁੰਧੁ ਬੱਧ ਕਥਾ]

੨੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੫

ਦੋਹਰਾ: ਸੁਨਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਕਰਨ ਮਹਿੰ^੧,
 ਜਾਗਯੋ ਅਸੁਰ ਸੁਚੇਤ।
 ਸੈਲ ਸਸਿੰਗ ਉਤੰਗ ਜਯੋਂ,
 ਸਭਿ ਅਵਨੀ ਜਨੁ ਕੇਤ^੨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਠਾਂਢੇ ਬਡ ਦੈਤ।
^੩ਉਤਸਾਹੀ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਿ, ਸੁਰ ਜੈਤ^੧।
 ਇਤ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸਥਿਤਿ ਭਾ ਸਜੰਦਨ।
 ਜਗ ਕੰਟਕ ਕੋ^੪ ਚਹਿਤਿ ਨਿਕੰਦਨ ॥੨॥
 ਸੁਤ ਗਨ ਸਹਤ ਬਾਹਨੀ ਸਾਰੀ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਤਨ ਭਾਰੀ।
 ਦੈਤ ਬਧਨਿ ਕੀ ਕਾਂਖਾਵਾਨ^੫।
 ਛੋਰਨਿ ਕਰੇ ਮਹਾਂ ਖਰ ਬਾਨ ॥੩॥
 ਦੇਖਤਿ ਧੁੰਧੁ ਬਦਨ ਮੁਸਕਾਨਯੋ।
 ਦਾਰੁਨ ਮਹਿਦੈ ਬਾਕ ਬਖਾਨਯੋ^੬।
 ‘ਭੇ ਭੇ ਭੂਪ! ਕਵਨ ਤੂੰ ਅਹੈਂ?
 ਮਮ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕੋ ਤੂੰ ਨਹਿ ਲਹੈਂ? ॥੪॥
 ਏਕ ਗ੍ਰਾਸ ਭੀ ਹੋਇੰ ਨ ਮੇਰਾ।
 ਕਯਾ ਤੂੰ ਠਾਂਢੇ ਮੂੜੁ ਬਡੇਰਾ।
 ਸੁਪਤਿ ਸ਼ੇਰ ਕਯੋਂ ਆਨਿ ਜਗਾਵਾ।
 ਮੈਂ ਸਗਰੋ ਸੁਰ ਕਟਕ ਪਲਾਵਾ ॥੫॥
 ਕੋ ਨਹਿ ਅਟਕਯੋ ਮੋਹਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਮਮ ਡਰ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਹਿ ਭਾਰੀ।
 ਤੈਂ ਕੈਸੇ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ ਨਾਂਹੀ।

^੧ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ।^੨ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਸਹਤ ਪਹਾੜ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਮਾਨੋ ਝੰਡਾ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਚਾ ਉਹ ਦੈਂਤ ਸੀ।)।

(ਅ) ਪਹਾੜ ਵਰਗੇ ਦੈਂਤ ਦੇ ਸਿੰਗ ਬੀ ਅਰਥ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(ੲ) ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਿਚ ਮਾਨੋਂ ਝੰਡਾ ਹੈ।

^੩ਉਤਸਾਹ ਵਾਲਾ, ਬਲੀ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ।^੪ਭਾਵ ਦੈਂਤ ਨੂੰ।^੫ਇੱਛਾਵਾਨ।^੬ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਵਾਕ ਉਚਾਰਿਓਸ।

ਆਨਿ ਪਰਜੋ ਜਮ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਂਹੀ' ॥੬॥
 ਸੁਨਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨਹਿ ਧੀਰਜ ਛੋਰਾ।
 ਕਹਜੋ ਬਾਕ 'ਜੇ ਮੈਂ ਬਲ ਬੋਰਾ।
 ਤਉ ਧਰਮ ਛੱਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮੇਰਾ।
 ਕਰਿਹੋਂ ਸੰਘਰ ਘੋਰ ਘਨੇਰਾ ॥੭॥
 ਦੈਵ ਅਧੀਨ ਹਾਰ ਅਰੁ ਜੀਤ।'
 ਅਸ ਕਹਿ ਕਰਿ ਧਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਸੁ ਚੀਤ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਨਿ ਆਇਸੁ ਦੀਨਿ।
 ਛੁਟੇ ਤੀਰ ਤੀਖਨ ਤਨ ਲੀਨਿ ॥੮॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸੁਤਨਿ ਅਗਾਰੀ ਘੇਰਾ।
 ਮਹਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛੋਰੇ ਇਕ ਬੇਰਾ।
 ਬਾਨ ਅਨੇਕ ਬਡੇ ਬਰਖਾਏ।
 ਪਰਘ^੧, ਭਸੁੰਡੀ^੨, ਤੋਮਰ^੩ ਛਾਏ ॥੯॥
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਹਾਰ ਗਦਾ ਕੇ ਕੀਨੇ।
 ਸੰਗ ਖੜਗ ਤੇ ਕਰ ਖਰ ਲੀਨੇ^੪।
 ਬਾਦਿਤ ਸੰਖ ਅਨੇਕ ਬਜਾਏ।
 ਮਚਜੋ ਕੁਲਾਹਲ ਰਣ ਅਧਿਕਾਏ ॥੧੦॥
 ਕਰਜੋ ਧੁੰਧੁ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਬਡੇਰੇ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਲਗੇ, ਤਨ ਧਸੇ ਘਨੇਰੇ।
 ਕੋ ਪਾਇਨਿ ਤੇ ਪਕਰਿ ਬਗਾਯੋ।
 ਕੋ ਗਹਿ ਕੈ ਅਵਿਨੀ ਪਟਕਾਯੋ ॥੧੧॥
 ਕੋ ਪਾਇਨਿ ਸੋਂ ਦਪਟ^੫ ਗਿਰਾਏ।
 ਕਿਤਿਕ ਧਕੇਲਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਨਸਾਏ।
 ਕੇਤਿਕ ਕੋ ਭੱਖਨਿ ਕਰਿ ਲੀਨਸਿ।
 ਕਿਸਹੂੰ ਗਹਿ ਗਹਿ ਪੀਸਨਿ ਕੀਨਸਿ^੬ ॥੧੨॥

^੧ਲੋਹੇ ਦੀ ਗਦਾ। ਲੋਹੇ ਮੜਿਆ ਡੰਡਾ। ਗੰਡਾਸਾ।

^੨ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਜੁੱਧ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਅਸਤ੍ਰ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਗੋਫੀਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ ਭਰ ਕੇ ਵੈਰੀ ਤੇ ਸੁੱਟਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਚਮੜੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹੱਥ ਲੰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

^੩ਭਾਲੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ। ਨੇਜ਼ਾ।

^੪ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲੈ ਕੇ (ਵਾਰ ਕੀਤੇ)। (ਅ) ਨਾਲ ਹੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤੇ ਤਿੱਖੇ (ਤੀਰ ਲੀਤੇ)।

^੫ਦਰੜਕੇ।

^੬ਪੀਹ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਤਿਕ ਕੋ ਪਕਰਜੋ ਪਗ ਚੀਰਜੋ।
 ਕਰਦਮ ਆਮਿਖ ਰੁਧਿਰ ਬਿਬੀਰਜੋ।
 ਗਗਨ ਗਰਦ ਸੋਂ ਛਾਦਜੋ ਸਾਰਾ।
 ਪਕਰਿ ਪਕਰਿ ਭਟ ਚੀਰਤਿ ਡਾਰਾ^੧ ॥੧੩॥
 ਇਮ ਪਰਬਿਰਤਜੋ ਜੰਗ ਬਿਲੰਦਾ।
 ‘ਮਾਰ ਮਾਰ’ ਬੋਲਹਿ ਭਟ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਕੁੰਭਕਰਨ ਜਿਮ ਦੂਸਰ ਭਯੋ।
 ਖਰੋ ਦੈਤ ਰਿਸ ਜਿਸ ਕੇ ਛਯੋ ॥੧੪॥
 ਇਮ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜਬਿ ਕੀਨਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਰਾਜਪੁੱਤ੍ਰ ਗਹਿ ਆਯੁਧ ਨਾਨਾ।
 ਜਿਮ ਗਿਰ ਪਰ ਕੇ ਬਿਹੰਗ ਸਿਧਾਰੈਂ।
 ਪਹੁੰਚਹਿ ਨਿਕਟਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਗਨ ਮਾਰੈਂ ॥੧੫॥
 ਮਚਯੋ ਰੌਰ ਕਛੁ ਸੁਨਯੋ ਨ ਕਾਨਾ।
 ਛਾਯੋ ਗਗਨ ਮਹਾਂ ਗਨ ਬਾਨਾ^੨।
 ਦੈਤ ਸਰੀਰ ਬਿਖੈ ਪਰਵੇਸ਼ੇ।
 ਜਥਾ ਸਰਪ ਗਿਰ ਬਰਹਿੰ^੩ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ੇ ॥੧੬॥
 ਚਮਕਹਿ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ^੪ ਲਗਿ ਅੰਗਹਿੰ।
 ਜਨੁ ਤੜਿਤਾ ਪੜਤੀ ਗਿਰ ਸ੍ਰਿੰਗਹਿੰ^੫।
 ਪਰਘ^੬ ਸ਼ਕਤਿ^੭ ਤੋਮਰ ਬਡ ਭਾਲੇ।
 ਹਤਹਿ ਬਾਰ ਇਕ ਦੈਤ ਕਰਾਲੇ ॥੧੭॥
 ਧੁੰਧੁ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਅਧਿਕ ਉਮਾਹਾ।
 ਸੁਭਟਨਿ ਮਾਰਤਿ ਬਹੁ ਰਣ ਮਾਂਹਾ।
 ਬਿਰ ਨ ਅਗਾਰੀ ਹੋਵਨਿ ਦੇਤਿ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਹਤਿ ਹਤਿ ਭਟ ਰਣਖੇਤ ॥੧੮॥
 ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਢੇਰ ਲਗਾਯੋ।
 ਮਹਾਂ ਤ੍ਰਾਸ ਰਣ ਮਹਿੰ ਉਪਜਾਯੋ।

^੧ਚੀਰ ਸਿੱਟੇ।

^੨ਬਹੁਤੇ ਬਾਨਾਂ ਨਾਲ।

^੩ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਣ।

^੪ਤਲਵਾਰਾਂ।

^੫ਮਾਨੋਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੇ।

^੬ਗੰਡਾਸ਼ੇ।

^੭ਬਰਛੀ।

ਰੁਧਤਿ ਲਿਪਤਿ^੧ ਤਨ ਨਿਕਸਹਿ ਧਾਰਾ।
 ਜਨੁ ਗਿਰ ਗੇਰੂ ਕੇਰ ਪ੍ਰਨਾਰਾ^੨ ॥੧੯॥
 ਗਰਜਤਿ ਗਰੂਓ ਮੇਘ ਸਮਾਨਾ।
 ਸੰਘਾਰਤਿ ਸੁਭਟਨਿ ਗਹਿ ਪਾਨਾ।
 ਘਾਇਲ ਪਰੇ ਕਿਤਿਕ ਤਰਫਾਵੈਂ।
 ਕਿਤੇ ਗਗਨ ਮਹਿੰ ਉਡੇ ਭ੍ਰਮਾਵੈਂ ॥੨੦॥
 ਪੈਰਨਿ ਸੋਂ ਦਲਮਲ ਬਹੁ ਗੇਰੇ।
 ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕਟਤਿ ਹਤਹਿ ਪਿਖਿ ਨੇਰੇ।
 ਹਾਥਨਿ ਸੋਂ ਹਾਥੀ ਗਹਿ ਮਾਰਹਿ।
 ਸਜੰਦਨ ਕੋ ਸਜੰਦਨ ਪਰ ਡਾਰਹਿ^੩ ॥੨੧॥
 ਗਹੈ ਤੁਰੰਗ ਉਤੰਗ ਬਗਾਵੈ।
 ਨਹਿੰ ਆਗੇ ਕੋ ਠਹਰਨਿ ਪਾਵੈ।
 ਬਹੁਤ ਗਏ ਮਰਿ ਕੇਤਿਕ ਰਹੇ।
 ਮਹਾਂਬੀਰ ਨੇ ਸੋ ਭੀ ਦਹੇ ॥੨੨॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਕੀਸ ਹਜ਼ਾਰ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਧੁੰਧ ਨੇ ਦਏ ਸੰਘਾਰ।
 ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਗਰ^੪ ਕੇ ਸੁਤ ਜਿਮ।
 ਕਪਲ ਮਹਾਂ ਮੁਨਿ ਦਹੇ, ਹਰੇ ਤਿਮ^੫ ॥੨੩॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਤੀਨ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਿ ਜਬੈ।
 ਆਪ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਧਰਿ ਕਰਿ ਤਬੈ।
 ਰਣ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਭਾ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਗਹਯੋ ਹਾਥ ਮਹਿੰ ਚਾਂਪ ਮਹਾਨਾ ॥੨੪॥
 ਕੰਚਨ ਕਵਚ^੬ ਸਜਾਇ ਸਰੀਰ।
 ਗਯੋ ਦੈਤ ਕੇ ਅੱਗੂ ਸਧੀਰ।
 ਕਮਲਾਪਤਿ ਤਿਹ ਛਿਨ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਨਹਿੰ ਆਪਾ ਕਿਸਹੂੰ ਦਰਸਾਏ ॥੨੫॥

^੧ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਿਖਤਾ।

^੨ਗੇਰੀ ਦੇ ਪਹਾੜ ਦਾ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਨਾਲਾ ਹੈ।

^੩ਰਥ ਤੇ ਰਥ ਸੁੱਟ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

^੪ਇਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

^੫ਕਪਲ ਮਹਾਂ ਮੁਨੀ ਨੇ (ਜਿਵੇਂ) ਮਾਰੇ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ।

^੬ਸੰਜੋਆ।

*ਪਾ:-ਪਗ।

ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭੂਪ ਕੇ ਤਨ ਮੈਂ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਡ ਉਤਸਾਹਜੋ ਮਨ ਮੈਂ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਅਧਿਪਤਿ^੧ ਕੇ ਹੋਵਾ।
 ਦੈਤ ਓਜ ਕੋ ਈਖਦ ਜੋਵਾ^੨ ॥੨੬॥
 ਤਜੇ ਬਾਣ ਅਨਗਨ ਰਿਪੁ ਹੇਤਾ।
 ਬੀਧਜੋ ਦੈਤ ਰੁਧਿਰ ਬਹੁ ਗੇਤਾ^੩।
 ਕ੍ਰੋਧਿ ਧੁੰਧੁ ਨੇ ਸੈਲ ਉਖਾਰਾ।
 ਹਿਤ ਸੰਘਾਰਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਰ ਡਾਰਾ ॥੨੭॥
 ਆਵਤਿ ਗਿਰ ਪਿਖਿ ਓਜ ਸੰਭਾਰਾ^੪।
 ਸਰ ਅਧ ਚੰਦ੍ਰਾਕਾਰ^੫ ਨਿਕਾਰਾ।
 ਤਾਨ ਧਨੁਖ ਤੇ ਸਮੁਖ ਪ੍ਰਹਾਰਾ।
 ਅਰਧ ਪੰਥ ਮਹਿੰ ਗਿਰ ਕਟਿ ਡਾਰਾ ॥੨੮॥
 ਅਨਿਕ ਤਰੋਵਰ ਧੁੰਧੁ ਬਗਾਵੈ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਕਾਟਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਗਿਰਾਵੈ।
 ਦੁੰਧ ਜੁੱਧ ਹੋਵਨਿ ਜਬਿ ਲਾਗਾ।
 ਤਜਹਿੰ ਨਹੀਂ ਦੋਨਹੁੰ ਤਬਿ ਆਗਾ ॥੨੯॥
 ਲੈ ਇਕ ਸਿਲਾ ਭੂਪ ਪਰ ਆਵਾ।
 ਢਿਗ ਹੁਇ ਮਾਰਨਿ ਹਿਤ ਲਲਚਾਵਾ।
 ਕਰਿ ਲਾਘਵਤਾ^੬ ਨ੍ਰਿਪ ਨੇ ਡਾਟਾ।
 ਚੰਦ੍ਰਾਸ ਤੇ^੭ ਤਿਹ ਕਰ ਕਾਟਾ ॥੩੦॥
 ਸਹਤ ਸਿਲਾ ਕਰ ਧਰਨੀ ਪਰਜੋ।
 ਧੁੰਧੁ ਅਧਿਕ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈਂ ਭਰਜੋ।
 ਦੁਤਿਯ ਹਾਥ ਕੇ ਤਲ ਕੋ ਮਾਰਾ^੮।
 ਹਯਨਿ ਸਹਤ ਸਾਰਥਿ^੯ ਸੰਘਾਰਾ ॥੩੧॥
 ਪੁਨ ਤੁਰਨ ਹੀ ਸੈਲ ਬਗਾਵਾ।

^੧ਰਾਜੇ ਦਾ।

^੨ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਡਿੱਠਾ।

^੩ਡਿੱਗਾ।

^੪(ਰਾਜੇ ਨੇ) ਬਲ ਸੰਭਾਲਿਆ।

^੫ਅੱਧੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਤੀਰ।

^੬ਫੁਰਤੀ ਕਰਕੇ।

^੭ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ।

^੮ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਮਾਰੀ (ਦੈਂਤ ਨੇ)।

^੯ਰਥਵਾਹੀ।

ਆਵਤਿ ਨਿਕਟਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵਾ।
 ਮਾਰ ਕੁਲਾਂਚ^੧* ਤਜੀ ਤਬਿ ਸਜੰਦਨ।
 ਖਰਜੋ ਧਰਾ ਤਲ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਨਿਕੰਦਨ ॥੩੨॥
 ਪਰਜੋ ਸੈਲ ਰਥ ਚੂਰਨ ਕੀਨਸਿ।
 ਧਾਇ ਭੂਪ ਲਲਕਾਰੋ ਦੀਨਸਿ।
 ਪੁਨਹਿ ਖੜਗ ਕਰਿ ਜ਼ੋਰ ਚਲਾਵਾ।
 ਦੂਸਰ ਕਰ ਕੋ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵਾ ॥੩੩॥
 ਹੈ ਧੁੰਧੂ ਦੈ ਹਾਥ ਬਿਹੀਨ।
 ਸ਼੍ਰਵਨਿ ਰੁਧਰ ਦਾਰੁਣਤਾ ਲੀਨ^੨।
 ਨ੍ਰਿਪ ਪਰ ਮੁਖ ਪਸਾਰ ਕਰਿ ਆਯੋ।
 ਬੱਜ੍ਰ ਪਾਤ^੩ ਕੇ ਸਮ^੪ ਗਰਜਾਯੋ ॥੩੪॥
 ਅਧਿਪਤਿ ਧਨੁਸ਼ ਧਾਰਿ ਕੈ ਤੂਰਨ।
 ਸਰਨਿ ਸਾਥ ਮੁਖ ਕੀਨਸਿ ਪੂਰਨ^੫।
 ਆਯਹੁ ਜਬਿ ਹੂੰ ਨਿਕਟਿ ਕਰਾਲਾ।
 ਦਿਢ ਨਰਿੰਦ ਹੈ ਕਰਿ ਤਤਕਾਲਾ ॥੩੫॥
 ਖੜਗ ਸੰਗ ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਰ ਛੇਦਾ।
 ਗਿਰਜੋ ਮਹੀਤਲ ਮਹਿਦ ਸ ਖੇਦਾ^੬।
 ਕਿਤਿਕ ਦਬੇ ਤਿਸ ਤਨ ਕੇ ਤਰੇ।
 ਲਗੇ ਧਕੇਲਾ ਕੇਤਿਕ ਮਰੇ ॥੩੬॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬਿ ਧੁੰਧੂ ਮਾਰਾ।
 ਨਿਰਮਲ ਰਜ ਤੇ ਭਾ ਨਭ ਸਾਰਾ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਉਤਪਾਤ ਜੁ ਅਹੈ।
 ਸਰਬ ਨਾਸ ਭੇ ਜਗ ਸੁਖ ਲਹੈ ॥੩੭॥
 ਸੁਰ ਸਭਿ ਭੂਪਤ ਕੇ ਢਿਗ ਆਏ।
 ਮਧੁਰ ਗਿਰਾ ਕਹਿ ਆਸ਼ਿਖ^੬ ਗਾਏ।

^੧ਛਾਲ।

*ਪਾ:-ਕਿ ਛਾਲ।

^੨ਭਾਵ ਬੜਾ ਡਰਾਉਣਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ।

^੩ਪਾ:-ਸਾਰ।

^੪ਬੱਜ੍ਰ ਦੇ ਪੈਣ ਵਾਂਗ।

^੫ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

^੬ਦੁਖ ਸਹਿਤ।

^੬ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ।

‘ਮਹਾਂ ਦੁਸ਼ਟ ਕੰਟਕ^੧ ਤੈਂ ਮਾਰਾ।
 ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੋ ਕੀਨਿ ਸੁਖਾਰਾ ॥੩੮॥
 ਅਬਿ ਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਮਹਾਨਾ।
 -ਧੁੰਧੁਮਾਰ- ਪ੍ਰਗਟਹਿ ਬਲਵਾਨਾ।
 ਅਧਿਕ ਸੁਜਸੁ ਲੋਕਨਿ ਮਹਿ ਲਏ।
 ਰਣ ਤੇ ਬਚਿ ਸੁਤ ਤ੍ਰੈ ਤਵ ਰਹੇ ॥੩੯॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਚਲਿ ਹੈ ਬੰਸ ਅਗਾਰੀ।
 ਜਿਸ ਮਹਿ ਰਾਮਚੰਦ ਭੁਜ ਭਾਰੀ।
 ਕਮਲਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਅਵਤਾਰਾ।
 ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਤਵ ਤਨ ਮਹਿ ਜੁ ਉਦਾਰਾ ॥੪੦॥
 ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕੋ ਅਬਿ ਪਾਇ।
 ਮਾਰਯੋ ਦੈਤ ਹੁਤੋ ਬਡ ਕਾਇ^੨।’
 ਇਮ ਕਹਿ ਦੇਵ ਸਰਬ ਹੀ ਗਵਨੇ।
 ਭੂਪਤਿ ਗਯੋ ਆਪਨੇ ਭਵਨੇ ॥੪੧॥
 ਤਬਿ ਤੇ ‘ਧੁੰਧੁਮਾਰ’ ਇਹ ਨਾਮ।
 ਜਗ ਮਹਿ ਬਿਦਤ ਭਯੋ ਅਭਿਰਾਮ*।
 ਰਾਮਾਇਨ ਆਦਿਕ ਇਤਿਹਾਸ।
 ਲਿਖਯੋ ਨਾਮ ਤਿਹ ਕਵਿਨਿ^੩ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੪੨॥
 ਇਹ ਸਭਿ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਈ ਸੁਨਾਇ।
 ਅਪਰਨਿ^੪ ਮਹਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁਇ ਮਾਰਾ।
 ਭਗਤ ਉਤੰਕਹਿ^੫ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਾ^੬ ॥੪੩॥

^੧ਦੁਖਦਾਈ।

^੨ਵੱਡੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ।

*ਪਾ:-ਜਸੁ ਧਾਮ।

^੩ਕਵੀਆਂ ਨੇ।

^੪ਹੋਰ ਭਾਵੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ।

^੫ਰਿਖੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

^੬ਕਵਿ ਜੀ ਦਾ ਆਸ਼ਯ ਇਸ ਕਥਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਥਾ ਪੌਰਾਣਕ ਹੈ, ਜੋ ਗਾਲਬਨ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਹੋਏ ਸਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅਤਯੋਕਤੀ ਵਰਣਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਿੰਦ ਦੇ ਅਸਲੀ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਹ ਰਾਖਸ਼ ਤੇ ਦਸਜੂ ਸੱਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਆਰਯ ਕੁੱਲ ਦੇ ਹਮਲਾਆਵਰਾਂ ਦੇ ਜੁੱਧ ਜੰਗ ਤੇ ਘੋਲ ਹੋਏ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਐਸੀਆਂ ਕਥਾ ਸੁਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਾਹਨੂੰ ਪੈਣੀ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਆਪ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਭਗਤ ਵੱਛਲਤਾ ਵਰਤਕੇ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਥਾ ਕਵਿ ਲਿਖਿਤ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਏ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਖਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵਡਿਆਈ।

ਜਪਹੁ ਨਾਮ ਹੁਇ ਅੰਤ ਸਹਾਈ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਛੂਟਹੁ ਫੇਰ।

ਅਵਚਲ ਪਦਵੀ ਲੇਹੁ ਬਡੇਰ ॥੪੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਥਾ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚਤਰਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੪॥

੨੫. [ਗਾਲਵ ਦੇ ਛੇ ਸੌ ਘੋੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਥਾ]

੨੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੬

ਚੌਪਈ: ਅਬਹਿ ਕਥਾ ਸਤਿਸੰਗ ਕੀ, ਅਰੁ ਗੁਰ ਮਾਨਨਿ ਕੇਰ।

ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਉਰ ਧਰਹੁ, ਲਿਹੁ ਕੱਲਜਾਨ ਬਡੇਰ⁺⁺ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਬਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਮਹਾਂ ਮੁਨਿ ਰਾਯਾ।

ਕਰਿ ਤਪ ਜਿਸ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਪਾਯਾ।

ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਖ ਗਾਲਵ ਰਿਖਿ^੧ ਭਯੋ।

ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁ ਲਯੋ ॥੨॥

ਗੁਰ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ‘ਦੱਛਣਾ ਲੀਜੈ।

ਚਹਹ ਜੁ ਆਗਯਾ ਮੇ ਕਹੁ ਦੀਜਹਿ।’

ਬਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਬਖਾਨਯੋ ਬੈਨ।

‘ਦੱਛਣਾ ਲੈਨ ਚਾਹਿ ਮੁਝ ਹੈ ਨ ॥੩॥

ਕਹਯੋ ਦੈਨ ਕੋ ਤੈਂ ਕਰਿ ਭਾਇ।

ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਨੇ ਲੀਨਸਿ ਪਾਇ।’

ਗਾਲਵ ਨੇ ਪੁਨ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

‘ਬਿੱਦਯਾ ਨਿਫਲਹਿ ਬਿਨ ਦਿਯ ਦਾਨਾ ॥੪॥

ਯਾਂ ਤੇ ਉਚਿਤ ਉਚਾਰਨ ਅਹੋ^੨।

ਅਰਪੌਂ ਦਛਣਾ ਜਯੋਂ ਤੁਮ ਲਹੋ।

ਬਿਨਾ ਦਿਯੇ ਮੁਹਿ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ।

ਦਿਹੁ ਆਇਸੁ ਜੈਸੇ ਚਿਤ ਭਾਵੈ’ ॥੫॥

ਬਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਹਟਾਵਨਿ ਕੀਨਸਿ।

ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਰਜਯੋ ਹਿਤ ਭੀਨਸਿ।

ਗਾਲਵ ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਸੋ ਬਾਤ।

‘ਲਿਹੁ ਲਿਹੁ ਦਛਣਾ’ ਕਹਿ ਬੱਖਯਾਤ ॥੬॥

ਸੁਨਿ ਕੌਸਕ ਨੇ^੩ ਕ੍ਰੋਧ ਬਧਾਵਾ।

ਤਿਹ ਅਸ਼ਕਤਿ ਲਖਿ ਬਾਕ ਅਲਾਵਾ।

‘ਸ਼ਯਾਮ ਕਰਨ ਤਨ ਸਸੀ ਸਮਾਨਾ^੪।

⁺⁺ਕਈ ਪੁਰਾਤਨ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਹਰਾ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਾਠ ਇਹ ਹੈ:-

ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਗੁਰੁ ਕੀ ਦੱਛਣਾ ਦੈਬੇ ਹਿਤ ਮੁਨਿ ਏਕ। ਮਹਾਂ ਜਤਨ ਕੇ ਕਰਤਿ ਭਾ ਸੰਕਟ ਸਹੇ ਅਨੇਕ ॥੨॥

^੧ਇਹ ਰਾਜਰਿਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕੀਤਾ।

^੨ਕਹਿਣੇ ਯੋਗ ਹੈ (ਦਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ)।

^੩ਵਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਨੇ।

^੪ਕਾਲੇ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ੀਰ ਵਾਲੇ।

ਉੱਜਲ ਬਰਨ, ਮਹਿਦ ਬਲਵਾਨਾ ॥੨॥
 ਰੁਚਿਰ ਅਸ਼ਟ ਸਤ^੧ ਬਾਜੀ ਐਸੇ।
 ਦੇਹੁ ਲਜਾਇ ਕਰਿ, ਬੋਲਤਿ ਜੈਸੇ।
 ਇਵ ਸੁਨਿ ਕੈ ਗਾਲਵ ਦੁਚਿਤਾਈ^੨।
 ਬਿਨ ਉਪਾਇ ਤੇ ਅਧਿਕ ਉਪਾਈ^੩ ॥੮॥
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਸੋਚਤਿ ਅਕੁਲਾਵਾ।
 -ਕਿਤ ਤੇ ਲਜਾਵਹੁ, ਗੁਰੂ ਅਲਾਵਾ।
 ਬਿਨ ਦੀਨੇ ਮੁਝ ਮਰਿਬੋ ਨੀਕਾ।
 ਕੈਸੇ ਪੁਰੋਂ ਮਨੋਰਥ ਜੀ ਕਾ ॥੯॥
 ਕਿਸ ਥਲ ਮੈਂ ਅਬਿ ਖੋਜਨਿ ਜਾਵੋਂ।
 ਅਸ ਤੁਰੰਗ ਕੀ ਸੁਧ ਨਹਿ ਪਾਵੋਂ-।
 ਭਯੋ ਬਿਹਾਲ ਬਿਸਾਲ ਮੁਨੀ ਜਬਿ।
 ਬਿਨਤਾਸੁਤ ਨੇ^੪ ਜਾਨਿ ਰਿਦੇ ਤਬਿ ॥੧੦॥
 ਹੁਤੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਮੁਨਿ ਕੋ, ਤਬਿ ਆਯੋ।
 ਬਿਹਬਲ ਕੋ ਲਖਿ ਬਾਕ ਅਲਾਯੋ।
 ‘ਭੇ ਗਾਲਵ! ਕਜੋਂ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਵਾ।
 ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧ ਨ ਜੋਵਾ? ॥੧੧॥
 ਤੋਹਿ ਸਖਾ ਮੈਂ ਆਵਾ ਪਾਸ।
 ਨਿਜ ਕਾਰਜ ਕੋ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
 ਜਿਤੀ ਸਮਰਥ ਮੋਹਿ ਮੈਂ ਹੋਹਿ।
 ਪੂਰਨ ਕਰਵਿ ਮਨੋਰਥ ਤੋਹਿ ॥੧੨॥
 ਇਹ ਪੂਰਬ ਦਿਸਿ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ।
 ਉਤਮ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੇਵਤਾ ਬਾਸਤਿ।
 ਇਤ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਮੁਖ ਅਰੈ^੫।
 ਪੂਰਬੋਦੈ ਰਵਿ, ਪੂਰਬ ਕਰੈ^੬ ॥੧੩॥
 ਇਤ ਦੱਛਣ ਜਮ ਕੋ ਇਸਥਾਨ।

^੧ਅੱਠ ਸੌ।

^੨ਚਿੰਤਾ।

^੩ਉਪਾਵ ਨਾ ਸੁੱਝਣ ਕਰਕੇ (ਦੁਚਿਤਾਈ) ਬਹੁਤ ਉਪਜੀ।

^੪ਗਰੁੜ ਨੇ।

^੫ਇਧਰ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੈ।

(ਅ) ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ (ਵੱਲ) ਧਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹੈ।

^੬ਪਹਿਲੇ ਸੂਰਜ (ਇੱਧਰੋਂ) ਉਦੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ) ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਰ ਪਤਾਲਨਿ ਕੋ ਮਗ ਜਾਨਿ^੧।
 ਅਨਿਕ ਗਨਨਿ ਤੇ ਸੰਜੁਤਿ^੨ ਏਹ।
 ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸੋਭਾ ਲੇਹਿ ॥੧੪॥
 ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਬਰੁਣ ਤੇ ਪਾਲਤਿ^੩।
 ਜਹਿ ਰਵਿ ਅਸਤਹਿ ਗਮਹਿ ਉਤਾਲਤਿ^੪।
 ਇਤ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਿ ਬਹੁ ਗੁਨਵੰਤੀ।
 ਜਿਤ ਕੁਬੇਰ ਕੀ ਪੁਰੀ ਬਸੰਤੀ ॥੧੫॥
 ਜਿਤ ਚਾਹਿਤ ਤਿਤ ਕਰਹੁ ਪਯਾਨਾ।
 ਪਹੁੰਚਾਵੋਂ ਚਾਹੁ ਜਿਤ ਜਾਨਾ।
 ਸੁਨਿ ਗਾਲਵ ਨੇ ਕਾਰਜ ਕਹਯੋ।
 ‘ਗੁਰ ਨੇ ਅਸੁ ਸਮੂਹ^੫ ਕੋ ਚਹਯੋ ॥੧੬॥
 ਸ਼ਾਮ ਕਰਨ ਤਨ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ^੬।
 ਅਸ ਤੁਰੰਗ ਕਹੁ ਹੈਂ ਕਿਸ ਕੇ ਘਰ?
 ਹੋਹਿ ਆਠ ਸੈ ਗਿਨਤੀ ਮਾਂਹਿ।
 ਕਿਤ ਤੇ ਮੈਂ ਲਜਾਵੋਂ ਮਗ ਜਾਹਿ ॥੧੭॥
 ਜੇ ਗੁਰ ਦਛਨਾ ਦਈ ਨ ਜਾਇ।
 ਤੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਨ, ਧਰੋਂ ਨਹਿ ਕਾਇ।
 ਮਰਨ ਨੀਕ, ਜੀਵਨ ਧਿਕ ਮੇਰਾ।
 ਆਨ ਪਰਯੋ ਅਸ ਕਸ਼ਟ ਬਡੇਰਾ’ ॥੧੮॥
 ਬਿਨਤਾ ਸੁਤ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦੀਨਿ।
 ਨਿਜ ਪਰ ਮੁਨਿ ਉਠਾਇ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।
 ਉਡ ਕਰਿ ਬਿਚਰਯੋ ਬਹੁਤ ਸਥਾਨ।
 ਚਹਿਤਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੋ ਸੰਕਟ ਹਾਨਿ ॥੧੯॥
 ਫਿਰਤਿ ਫਿਰਤ ਜਹਿ ਭੂਪ ਜੁਜਾਤੀ^੭।
 ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪਤਿਖਗ ਜਾਤੀ^੮।

^੧ਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵੱਜੇ ਦਾ ਰਾਹ।

^੨ਸਹਿਤ।

^੩ਵਰੁਣ ਤੋਂ ਪਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਵਰੁਣ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

^੪ਭੁੱਬਦਾ ਹੈ ਛੇਤੀ ਜਾ ਕੇ।

^੫ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਝੁੰਡ।

^੬ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ।

^੭ਨਾਮ ਹੈ ਰਾਜੇ ਦਾ ਯਯਾਤੀ।

^੮ਖਗ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪਤੀ ਭਾਵ ਗਰੁੜ।

ਮੁਨਿ ਨੇ ਜਾਇ ਜਾਚਨਾ ਕੀਨਿ।
 ‘ਹੇ ਮਹਿਪਾਲ ! ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਬੀਨ ! ॥੨੦॥
 ਦੇਹੁ ਤੁਰੰਗ ਆਠ ਸੈ ਮੋਹ।
 ਗੁਰਦਫਨਾ ਹਿਤ ਜਾਚੋਂ ਤੋਹਿ।’
 ਸੁਨਤਿ ਜੁਜਾਤੀ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਮੈਂ ਬਹੁ ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਮਖ^੧ ਦਾਨਾ ॥੨੧॥
 ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਕੀਨੇ ਦਾਨ।
 ਅਬਿ ਘਰ ਮਹਿ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਪਰਾ ਨ।
 ਜੋ ਤੁਝ ਕੇ ਮੈਂ ਦੇਵਨਿ ਕਰੋਂ।
 ਪੁਰਵ ਮਨੋਰਥ ਚਿੰਤਾ ਹਰੋ ॥੨੨॥
 ਅਬਿ ਇਕ ਕੰਨਜਾਂ ਹੈ ਘਰ ਮੇਰੇ।
 ਲੇਹੁ, ਮਨੋਰਥ ਪੁਰਵੈ ਤੇਰੇ।
 ਜਿਸ ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੇ ਇਹ ਦੇਹੁ।
 ਪਲਟੇ^੨ ਅਸੂ ਆਠ ਸੈ ਲੇਹੁ ॥੨੩॥
 ਬਹੁ ਗੁਨਵੰਤਿ ਸਰੂਪ ਮਹਾਨਾ।
 ਜਗ ਮੈਂ ਜਿਸ ਕੇ ਨਹਿਨ ਸਮਾਨਾ।’
 ਸੁਨਤਿ ਜੁਜਾਤੀ ਤੇ ਇਹ ਬਾਤ।
 ਲਈ ਤਪੋਧਨ ਨੇ^੩ ਹਰਖਾਤਿ ॥੨੪॥
 ਗਰੁੜ ਆਪਨੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰਾ।
 ਮੁਨਿ ਕੰਨਜਾ ਲੈ ਆਨ ਪਧਾਰਾ।
 ਗਯੋ ‘ਅਯੁੱਧਯਾ’ ਨਗਰ ਮਝਾਰੀ।
 ਪੁਨ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਦ੍ਵਾਰੀ ॥੨੫॥
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੈ ਜਾਇ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਭੇ ਨਰਿੰਦ੍ਰ ! ਮੁਝ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਾਨਾ।
 ਇਹ ਕੰਨਜਾਂ ਦਾਰਾ ਹਿਤ ਲੇਵਹੁ।
 ਸ਼ਯਾਮ ਕਰਨ ਅਸੁ ਅਠ ਸੈ ਦੇਵਹੁ ॥੨੬॥
 ਬਰ ਸੁਮੱਧਯਮਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਾ।
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪਾਵੈ ਬਲੀ ਅਨੂਪਾ^੪।

^੧ਯੱਗ।

^੨ਬਦਲੇ ਵਿਚ।

^੩ਤਪੱਸ਼੍ਰੀ ਨੇ।

^੪ਸੁੰਦਰ।

ਤੋਹਿ ਜੋਗ ਲੋਚਨ ਬਿਸਥਾਰਾ^੧।
 ਅੰਗ ਮਨੋਹਰ ਤਨ ਸੁ ਕੁਮਾਰਾ' ॥੨੭॥
 ਤਬਿ ਨਰਿੰਦ੍ਰ ਨੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 'ਸੁਨਹੁ ਤਪੋਧਨ ਤੇਜ ਨਿਧਾਨਾ^੨।
 ਦੂੈ ਸ਼ਤਿ ਤੁਰੰਗ ਨਿਕਟਿ ਮੁਝ ਤੈਸੇ।
 ਤੁਮ ਕੋ ਅਤਿ ਬਾਂਛਤਿ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ॥੨੮॥
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਢਿਗ ਕੋਈ।
 ਆਪ ਬਿਲੋਕਿ ਲੇਹੁ ਥਲ ਜੋਈ।'
 ੩'ਭੇ ਮਹਿਪਾਲ! ਲੇਹੁ ਇਹ ਕੰਨਜਾਂ।
 ਜਾਂਹਿ ਸਮਾਨ ਆਨ ਨਹਿ ਧੰਨਜਾਂ^੪ ॥੨੯॥
 ਇਸ ਮਹਿੰ ਏਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪਜਾਇ।
 ਹੁਇ ਮਹਾਤਮਾ ਗੁਨ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਦੋ ਸ਼ਤ ਤੁਰੰਗ ਸੁ ਕੰਨਜਾਂ ਏਹੁ।
 ਮੋ ਕਹੁ ਫੇਰਿ ਆਪ ਤਬਿ ਦੇਹੁ' ॥੩੦॥
 ਇਮ ਸੰਕੇਤ ਕਰਿ ਕੰਨਜਾਂ ਦੈ ਕੈ।
 ਮੁਨਿ ਗਮਨਜੋ ਬਨ ਤਪ ਹਿਤ ਕੈ ਕੈ।
 ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਾਰਜਾ ਕਰਿ ਘਰ ਰਾਖੀ।
 ਮੈਥੁਨ ਕੀਨਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥੩੧॥
 ਕੇਤਿਕ ਸਮਾਂ ਬਿਤੇ ਇਸ ਭਾਂਤੀ।
 ਗਰਭ ਧਰਜੋ ਕੰਨਜਾ ਬੱਖਜਾਤੀ।
 ਬਹੁਰੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਭਈ।
 ਬਹੁ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤਨ ਨਿਰਮਈ^੫ ॥੩੨॥
 ਸਮੋ ਜਾਨਿ ਕੈ ਗਾਲਵ ਆਵਾ।
 'ਦਿਹੁ ਕੰਨਜਾਂ' ਨ੍ਰਿਪ ਸਾਬ ਅਲਾਵਾ।
 ਦਿਪਤਿ ਤੇਜ ਮੁਨਿਵਰ ਕੋ ਜਾਨਾ।
 'ਲਿਹੁ ਅਸੂ ਕੰਨਜਾਂ^੬' ਭੂਪ ਬਖਾਨਾ ॥੩੩॥
 ਮੁਨੀ ਭਨਜੋ 'ਯਹਿ ਤੁਰੰਗ ਹਮਾਰੇ।

^੧ਚੌੜੇ ਨੇਤਰਾਂ ਵਾਲੀ।

^੨ਤੇਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ।

^੩ਰਿਖੀ ਬੋਲਿਆ।

^੪ਧੰਨਜਤਾ ਯੋਗ।

^੫ਜਿਸ ਦੇ ਤਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰਤਾ ਰਚੀ ਗਈ ਹੈ।

^੬ਘੋੜੇ ਤੇ ਕੰਨਿਆਂ।

ਸੋ ਮਮ ਪ੍ਰੋਹਰ^੧ ਰਹੇ* ਤੁਮਾਰੇ।
 ਜਬਿ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਿੱਧ ਹੂੈ ਜਾਇ।
 ਤੋਹਿ ਸਦਨ ਤੇ ਲੈ ਹੋਂ ਆਇ' ॥੩੪॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਕੰਨਯਾਂ ਕੋ ਲੇ ਸਾਥ।
 ਗਮਨਯੋ ਮੁਨਿ ਤਕ 'ਕਾਸ਼ੀ' ਨਾਥ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪੁਰਿ ਜਾਈ।
 ਮਿਲਿ ਨਰਿੰਦ੍ਰੁ ਸੋਂ ਗਿਰਾ ਅਲਾਈ ॥੩੫॥
 'ਭੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦਿਵੋਦਾਸ^੨ ਸੁਨਿ ਬਾਤੀ।
 ਇਹੁ ਕੰਨਯਾਂ ਬਡ ਗੁਨ ਬੱਖਯਾਤੀ।
 ਹੇਤੁ ਭਾਰਜਾ ਇਸ ਕੋ ਲੇਹੁ।
 ਖਟ ਸ਼ਤ ਤੁਰੰਗ ਮੋਹਿ ਕੋ ਦੇਹੁ' ॥੩੬॥
 ਦਿਵੋਦਾਸ ਨੇ ਸੁਨਤਿ ਬਖਾਨਾ।
 'ਦ੍ਰੈਸ਼ਤ ਹਯ ਸ਼ਯਾਮਲ ਦ੍ਰੈ ਕਾਨਾ।
 ਉੱਜਲ ਰੰਗ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਜੈਸੇ।
 ਹੇ ਮੁਨਿਬਰ! ਮੁਝ ਤੇ ਲਿਹੁ ਐਸੇ' ॥੩੭॥
 ਭਨਯੋ ਤਪੋਧਨ 'ਜੇ ਇਮ^੩ ਲੇਹੁ।
 ਇਕ ਸੁਤ ਜਨਹਿ ਪੁਨਹਿ ਮੁਝ ਦੇਹੁ।'
 ਇਮ ਸੰਕੇਤ ਕਰਿ ਮੁਨਿ ਬਰ ਗਯੋ।
 ਤਪ ਬਿਸਾਲ ਕੋ ਸਾਧਤਿ ਭਯੋ ॥੩੮॥
 ਦਿਵੋਦਾਸ ਦਾਰਾ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ।
 ਮੈਥੁਨ ਕੀਨਸਿ ਆਨੰਦ ਮਾਂਹਿ।
 ਜਬਿ ਸੰਮਤਸਰ ਏਕ^੪ ਬਿਤੀਤਾ।
 ਭਯੋ ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਬਡ ਬਲੀ ਅਭੀਤਾ ॥੩੯॥
 ਨਾਮ ਪੁੱਤ੍ਰੁ 'ਦਨੁ' ਜਗ ਬੱਖਯਾਤੀ।
 ਬਡ ਉਤਸਾਹੀ ਹਤੇ ਅਰਾਤੀ।
 ਏਕ ਸਮੈ ਇਹ ਗਾ ਸੁਰਲੋਕ।
 ਜੁੱਧ ਸੁਰਨਿ ਸੋਂ ਕੀਨਿ ਅਰੋਕ ॥੪੦॥
 ਇੰਦ੍ਰੁ ਸਮੇਤ ਅਮਰ ਸਮੁਦਾਏ।

^੧ਅਮਾਨਤ।

*ਪਾ:-ਸੋ ਸਭਿ ਈਹਾਂ ਰਹੈਂ।

^੨ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਦਾ।

^੩ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਭਾਵ ਦੋ ਸੌ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ)।

^੪ਇਕ ਵਰ੍ਹਾ। [ਸੰਸ: ਸੰਵਤਸਰ = ਸਾਲ, ਵਰ੍ਹਾ]

ਏਕ ਬਾਨ ਸੋਂ ਜਿਨ ਮੁਰਛਾਏ।
 ਇਮ ਸੁੱਤਿ ਮਹਿ ਇਸ ਕੋ ਇਤਿਹਾਸਾ।
 ਦਿਵੋਦਾਸ ਅਸ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ ॥੪੧॥
 ਲਖਿ ਸੰਕੇਤ ਪੁਨਹਿ ਮੁਨਿ ਆਵਾ।
 ‘ਦਿਹੁ ਕੰਨਯਾਂ’ ਨ੍ਰਿਪ ਸਾਥ ਅਲਾਵਾ।
 ਦ੍ਰੈ ਸ਼ਤ ਹਯ ਤਿਸ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸਮੇਤ।
 ਅਰਧੇ ਭੂਪਤਿ ਨੇ ਸਚ ਹੇਤੁ ॥੪੨॥
 ਮੁਨਿ ਕੇ ਭਨਯੋ ‘ਤੁਰੰਗ ਘਰ ਰਾਖੋ।
 ਮੈਂ ਲੈਹੋਂ ਜਬਿ ਹੁੈ ਅਭਿਲਾਖੋ।’
 ਇਮ ਕਹਿ ਕੰਨਯਾ ਲੈ ਕੈ ਸੰਗ।
 ਗਾਲਵ ਗਮਨਯੋ ਤਪੀ ਉਤੰਗ ॥੪੩॥
 ਗਯੋ ‘ਉਸੀਨਰ’ ਭੂਪਤਿ ਪਾਸ।
 ਕੰਨਯਾਂ ਕੀ ਬਿਧਿ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਗਾਸ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਨੇ ਭਨਯੋ ‘ਦੋਇ ਸ਼ਤ ਹਯ^੧ ਹੈਂ।
 ਇਕ ਸੁਤ ਕੋ ਉਪਾਇ ਪੁਨ ਦਿਯ ਹੈਂ’ ॥੪੪॥
 ਪੂਰਬ ਸਮ ਸੰਕੇਤ ਮੁਨੀ ਕਰਿ।
 ਗਮਨਯੋ ਪੁਨ ਬਨ ਕੋ ਤਪ ਹਿਤ ਧਰਿ।
 ਗਾਲਵ ਕੇ ਗਮਨੇ, ਨਰਨਾਥ।
 ਮਿਲਤਿ ਭਯੋ ਤਿਸ ਕੰਨਯਾਂ ਸਾਥ ॥੪੫॥
 ਸੰਮਤ ਏਕ ਬਿਤੀਤਯੋ ਜਬੈ।
 ਧਰਮਾਤਮ ਸੁਤ ਉਪਜਯੋ ਤਬੈ।
 ਨਾਮ ‘ਸ਼ਿਵੀ’ ਜਿਸ ਕੋ ਜਗ ਭਯੋ।
 ਹੇਤੁ ਕਪੋਤ^੨ ਦੇਹਿ ਨਿਜ ਦਯੋ ॥੪੬॥
 ਪੁਨ ਮੁਨਿਬਰ ਤਿਸ ਢਿਗ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਨਿਜ ਸੰਕੇਤ ਕੋ ਬਾਕ ਅਲਾਯੋ।
 ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਨੈ ਨਿਜ ਧਰਮ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਸਹਿਤ ਤੁਰੰਗਮ ਦੀਨਸਿ ਦਾਰਾ ॥੪੭॥
 ਤਿਹ ਛਿਨ ਬਿਨਤਾਸੁਤ ਕੋ ਦੇਖਾ।
 ਗਾਲਵ ਸੋਂ ਕਹਿ ਬਾਤ ਅਸ਼ੇਖਾ।
 ‘ਇਹ ਸਭਿ ਖਟ ਸੈ ਹੁਤੇ ਤੁਰੰਗ।

^੧ਦੋ ਸੌ ਘੋੜਾ।

^੨ਕਬੂਤਰ।

ਅਪਰ ਨ ਛਿਤ ਮਹਿੰ ਇਨ ਸਮ ਅੰਗ ॥੪੮॥

ਸਭਿ ਹਯ ਲੇਹੁ ਖਸ਼ਟ ਸ਼ਤ ਚਾਰੁ^੧।

ਇਹ ਕੰਨਯਾਂ ਲੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰਿ।

ਦੈ ਸ਼ਤ ਅਸੁ ਹਿਤ^੨ ਗੁਰ ਕੇ ਦੇਹੁ।

ਪੂਰ ਮਨੋਰਥ ਨਿਜ ਕਰਿ ਲੇਹੁ’ ॥੪੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਕਥਾ ਸੁਨਾਵਣ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ’
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ ਬਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੫॥

^੧ਛੇ ਸੌ ਸੁਹਣੇ ਘੋੜੇ।

^੨ਦੋ ਸੌ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ (ਇਹ ਕੰਨਯਾਂ)।

੨੬. [ਗਾਲਵ ਦੀ ਭੇਟਾ। ਰਾਜਾ ਜਜਾਤੀ]

੨੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>>੨੭

ਦੋਹਰਾ: ਬਿਨਤਾਸੁਤ ਮੁਨਿ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ, ਬੋਲਯੋ ਬਹੁਰ ਸੁ ਗਾਥ।

‘ਜਿਮ ਖਟ ਸ਼ਤ ਇਹ ਤੁਰੰਗ ਥੇ, ਉਚਰੋਂ ਸੋ ਤੁਝ ਸਾਥ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਗਾਂਧੀ ਨਾਮ ਭੂਪ ਬਲਿ ਮਹਾਂ।

ਬਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਜਿਸ ਅਹਾ।

ਤਿਸ ਕੀ ਸੁਤਾ ਮਹਾਂ ਗੁਨਵੰਤੀ।

ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਸੁਮਤਿ ਜਸੁਵੰਤੀ ॥੨॥

ਭ੍ਰਿਗੁ ਸੁਤ ਮੁਨਿ ਰਿਚੀਕ^੧ ਤਹਿ ਗਯੋ।

ਗਾਂਧੀ ਸਾਥ ਕਹਤਿ ਇਮ ਭਯੋ।

-ਭੋ ਮਹਿਪਾਲ! ਬਾਕ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ।

ਅਪਨੀ ਕੰਨਯਾਂ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਹੁ ॥੩॥

ਹੇਤੁ ਭਾਰਜਾ ਜਾਚਨਿ ਕਰੀ।

ਸੁਤ ਉਪਜਾਵੋਂ ਮਨਸਾ ਧਰੀ।

ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਕਰਹੁ ਨ ਕੋਈ।

ਮਮ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰਹੁ ਸੋਈ- ॥੪॥

ਧਰਮਾਤਮ ਗਾਂਧੀ ਨਰ ਨਾਥ।

ਸੁਨਤਿ ਕੀਨਿ ਮਨ ਚਿੰਤਾ ਸਾਥ।

-ਮਮ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੰਨਯਾ ਬਯ ਥੋਰੀ।

ਬ੍ਰਿੱਧ ਮੁਨੀਸ਼ਰ ਕਿਮ ਇਹ ਜੋਰੀ^੨ ॥੫॥

ਨਹਿ ਜਿ ਦੇਉਂ ਮੁਨਿ ਰਿਸ ਤੇ ਡਰੋਂ।

ਜੇ ਦੇਵੋਂ ਅਸ ਚਿੰਤਾ ਜਰੋਂ।

ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਬਿਚਾਰਨਿ ਕਰੋਂ।

ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਸੰਕਟ ਬਡ ਤਰੋਂ- ॥੬॥

ਉਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਖਾਨਾ।

-ਭੋ ਤਪੁਧਨ^੩! ਸੁਨਿਯੈ ਦੇ ਕਾਨਾ।

ਸ਼੍ਰਾਮ ਕਰਨ ਉੱਜਲ ਤਨ ਰੰਗ।

ਲਜਾਵ ਅਸ਼ਟ ਸ਼ਤ^੪ ਏਵ ਤੁਰੰਗ ॥੭॥

ਪੁਨ ਇਹ ਕੰਨਯਾਂ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੀਜੈ।

^੧ਨਾਮ ਹੈ।^੨ਜੋੜੀ (ਬਣੇਗੀ)।^੩ਤਪੱਸ਼੍ਰੀ।^੪ਅੱਠ ਸੌ ਘੋੜੇ।

ਪ੍ਰਥਮੇ ਅਸੁ ਐਸੇ ਮੁਝ ਦੀਜੈ।
 -ਮੁਨਿ ਰਿਚੀਕ ਸੁਨਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਬੈਨ।
 ਗਮਨਯੋ ਤੁਰਤ ਵਰੁਣ ਕੇ ਐਨ ॥੮॥
 ਅਪਨਿ ਮਨੋਰਥ ਤਹਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ।
 -ਸ੍ਰੋਤ ਅਸੁ ਲੈਬੇ ਹਿਤ ਆਵਾ।
 ਬਿਨਾਂ ਲਏ ਮਮ ਸਰੈ ਨ ਕਾਜਾ।
 ਦਿਏ ਬਿਨਾ ਨ ਬਨਹਿ, ਜਲਰਾਜਾ! - ॥੯॥
 ਅਗਨਿ ਸਮਾਨ ਤਪੋਧਨ^੧ ਹੇਰਾ।
 ਦਿਨਕਰ^੧ ਨਜਾਈਂ ਤੇਜ ਬਡੇਰਾ।
 ਅਸ਼ਟਸਹਸ ਅਸੁ^੫ ਬਰਨ ਬਿਚਾਰ।
 ਕਰਿ ਦੀਨੇ ਮੁਨਿ ਕੇ ਸੰਗਾਰ ॥੧੦॥
 ਲੇ ਤੁਰੰਗ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਢਿਗ ਆਯੋ।
 -ਦਿਹੁ ਕੰਨਜਾਂ- ਅਸ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਪੁਨ ਗਾਂਧੀ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਨਿਜ ਦੀਨੀ।
 ਹਯ ਲੇ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ ॥੧੧॥
 ਸੋ ਇਹ ਤੁਰੰਗ ਧਰਾ ਬਿਸਤੀਰੇ।
 ਲੀਨੇ ਭੂਪਨਿ ਮੋਲ ਗੰਭੀਰੇ।
 ਦ੍ਰੈ ਸ਼ਤ ਮਰੇ^੨, ਨਹੀਂ ਕਰ ਆਏ।
 ਖਸ਼ਟ ਸਹਸ ਤੈਂ ਲੀਨਸਿ ਪਾਏ ॥੧੨॥
 ਦ੍ਰੈ ਸ਼ਤ ਜੋ ਆਏ ਨਹਿ ਪਾਨ।
 ਦਿਹੁ ਕੰਨਜਾਂ ਤਿਨ ਪਲਟੇ ਥਾਨ।
 ਅਪਰ ਸੋਚ ਸਭਿ ਤਜਾਗਨਿ ਕਰੀਏ।
 ਲੇ ਅਸ ਕੰਨਜਾ ਸੰਗ ਸਿਧਰੀਏ' ॥੧੩॥
 ਬਿਨਤਾਸੁਤ ਤੇ ਸੁਨਿ ਮੁਨਿ ਕਾਨ।
 ਬਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਹੁਤੋ ਜਿਸ ਥਾਨ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਇ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨਸਿ।
 ਗੁਰ ਦਛਨਾ ਅਸੁ ਕੰਨਜਾਂ ਦੀਨਸਿ ॥੧੪॥
 ਖਸ਼ਟ ਸਹਸ ਕੌਸਕ^੩ ਹਯ ਲੀਨਿ।
 ਕੰਨਜਾਂ ਲਈ ਭਾਰਜਾ ਕੀਨਿ।

^੧ਸੂਰਜ।

^੨(ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ) ਦੋ ਸੌ (ਘੋੜੇ) ਮਰ ਗਏ।

^੩ਵਿਸ੍ਵਾਮਿੱਤ੍ਰ ਨੇ।

ਤਿਸ ਨੈ ਏਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪਜਾਵਾ।
 ਨਾਮ 'ਅਰਿਸ਼ਟ' ਜਾਂਹਿ ਕੇ ਗਾਵਾ ॥੧੫॥
 ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਂ ਤੇ ਭੇ ਸੁਤ ਚਾਰ।
 ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਰੁ ਮਹਾਂ ਉਦਾਰ।
 ਚਾਰਹੁ ਨਈਮਖਾਰ^੧ ਮਹਿ ਆਏ।
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਜੱਗਜ ਰਚਾਏ ॥੧੬॥
 ਤਿਨ ਜਨਨੀ ਕੇ ਪਿਤਾ^੨ ਜਜਾਤੀ।
 ਬਡ ਧਰਮਾਤਮ ਭਾ ਬੱਖਜਾਤੀ।
 ਨਿਜ ਸੁੱਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਬਲ ਕਰਿ ਮਹਾਂ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਸੁਰਗ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੁਰ ਜਹਾਂ ॥੧੭॥
 ਉਪਜਯੋ ਰਿਦੇ ਹੰਕਾਰ ਮਹਾਨਾ।
 -ਕਿਤ ਹੂੰ ਮੋਹਿ ਸਮਾਨ ਨ ਆਨਾ।
 ਬਡ ਸਦੱਛਨਾ ਮਖ^੩ ਗਨ ਕਰੇ।
 ਏਵ ਨ ਕਿਸ ਭੂਪਤਿ ਤੇ ਸਰੇ- ॥੧੮॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੰਕਾਰ ਉਦਾਰਾ।
 ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਸੁਰ ਲੋਕ ਮਝਾਰਾ।
 ਤਹਿ ਬਾਸੀ ਸਗਰੇ ਅਨੁਖਾਏ।
 ਅਧਿਕ ਧਿਕਾਰਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਬਧਾਏ ॥੧੯॥
 'ਹੋਹੁ ਪਤਿਤ ਤੂੰ ਅਧੋ^੪ ਸਥਾਨਾ।
 ਇਹਾਂ ਰਹਨਿ ਕੇ ਉਚਿਤ ਨ ਜਾਨਾ।
 ਪੁਰਸ਼ ਹੰਕਾਰੀ ਸੁਰਗ ਨ ਰਹੈਂ।
 ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਨਿਤ ਬਸਿ ਅਹੈਂ' ॥੨੦॥
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਆਯੋ ਇਕ ਦੂਤ।
 ਪਠਯੋ ਉਤਾਇਲ ਕਰਿ ਪੁਰਹੂਤ^੫।
 ਭਨਯੋ ਆਨ 'ਭੋ ਭੂਪ ਜਜਾਤੀ!
 ਸੁਰਪਤਿ ਕਹੀ ਗਿਰਾ ਸੁਖ ਕਾਤੀ^੬ ॥੨੧॥
 ਗਿਰਹੁ ਉਤਾਇਲ ਕਰਹੁ ਨ ਦੇਰੀ।'

^੧ਨੀਮਖਾਰ, ਤੀਰਥ ਜੋ ਅਵਧ ਵਿਖੇ ਸੀਤਾਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੈ। [ਸੰਸ: ਨੈਮਿਖਾਰਣਜ]

^੨ਭਾਵ ਨਾਨਾ।

^੩ਯੱਗ।

^੪ਨੀਵੇਂ।

^੫ਇੰਦਰ ਨੇ।

^੬ਸੁਖ ਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ।

ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਾਲਕ ਚਿੰਤ ਬਡੇਰੀ।
 ਸੁਸ਼ਕ ਗਈ ਹੈ ਫੂਲਨਿ ਮਾਲਾ।
 ਬਦਨ ਗਯੋ ਮੁਰਝਾਇ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨੨॥
 ਡੂਬਯੋ ਸ਼ੋਕ ਸਿੰਧੁ ਮਹਿ ਭਾਰੀ।
 ਦੀਨ ਮਨੇ ਹੁਇ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰੋ ਜਿ ਮੇਰੋ ਪਰਨਾ^੧।
 ਇਮ ਕੀਜੈ ਜਿਮ ਕਰਵਿ ਉਚਰਨਾ^੨ ॥੨੩॥
 ਪੁਰਸ਼ ਬਡੇ ਪੁੰਨਯਾਤਮ ਜਹਾਂ।
 ਸਤਿਸੰਗੀ ਸਾਧੂ ਮਨ ਮਹਾਂ।
 ਅਨਸੂਯਕ^੩ ਮਦ ਮਾਨ ਬਿਹੀਨ।
 ਸਮ ਦਮ ਜੁਤਿ ਸਤਿਸੰਧਿ^੪ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੨੪॥
 ਤਿਨ ਮਝਾਰ ਮੁਝ ਗੇਰਨਿ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਮੋ ਪਰ ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਸੁ ਧਰੀਅਹਿ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੇਰ ਦੀਨਿ ਤਿਸ ਮਹਾਂ।
 ਨਈਮਖਾਰ ਮਹਿ ਦੋਹਿਤ^੫ ਜਹਾਂ ॥੨੫॥
 ਚਾਰਹੁੰ ਬਿਖੈ^੬ ਗਿਰਨਿ ਲਗਿ ਜਬੈ।
 ਜਨਨੀ ਪਿਤਾ^੭ ਬਿਲੋਕਯੋ ਤਬੈ।
 ਮਹਾਂ ਦਖਿਤਿ ਰੱਖਯਕ ਜਿਸ ਨਾਂਹੀ।
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ੋਕ ਬਡ ਮਾਂਹੀ ॥੨੬॥
 ਚਤੁਰ ਦੋਹਿਤੇ ਤਿਹ ਛਿਨ ਮਿਲੇ।
 ਚਿਤ ਮੈਂ ਚਾਹਿਤ ਹੈਂ ਸੋ ਭਲੇ।
 ਨਿਜ ਸੁੱਕ੍ਰਤਿ ਕੇ ਬਲ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਕਹਯੋ ‘ਜਾਹ ਸੁਰਲੋਕ ਮਝਾਰੇ’ ॥੨੭॥
 ਚਤਰ ਦੋਹਿਤੇ ਕੋ ਲੇ ਪੁੰਨ।
 ਭਯੋ ਜਜਾਤੀ ਭੂਪਤਿ ਧੰਨ।
 ਸਾਦਰ ਪੁਨ ਪਹੁੰਚਯੋ ਸੁਰਲੋਕ।

^੧ਪਰਨ = ਡੋਗਣਾ।

^੨ਉਚਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

^੩ਈਰਖਾ ਸਹਿਤ।

^੪ਸਮ ਦਮ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਤਿ ਨੂੰ ਨਿਬਾਹੁਣ ਵਾਲੇ।

^੫ਦੋਹੜੇ।

^੬ਚਾਰਾਂ (ਦੋਹੜਿਆਂ) ਵਿਚ।

^੭ਨਾਨੇ ਨੂੰ।

ਬਾਸ ਕਰਜੋ ਸੁਖ ਭੋਗਿ ਅਸੋਕ ॥੨੮॥
 ਇਮ ਗੁਰ ਦਛਨਾ ਗਾਲਵ ਦੀਨਿ।
 ਗੁਰੂ ਉਪਾਸਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁ ਕੀਨਿ।
 ਦੁਰਲਭ ਹਯ ਜਜੋਂ ਕਜੋਂ ਲੇ ਆਯੋ।
 ਅਪਨੋ ਆਪ ਮਹਦ ਸਫਲਾਯੋ ॥੨੯॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ।
 ਜਾਨਹਿ ਸਿੱਖ ਭੇਵ ਜਿਨ ਲਹਾ।
 ਸਦਾ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ।
 ਕਰੁਨਾ ਪਾਇ ਕਹੈ 'ਗੁਰ ਧੰਨ' ॥੩੦॥
 ਗੁਰ ਸਮ ਅਪਰ ਹਿਤੁ ਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਕੋਟ ਜਨਮ ਕੇ ਦੁਖ ਹਤਿ ਜੋਈ।
 ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਆਦਿ ਗੁਨ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਹਿ ਹੰਕਾਰ ਨਿਵਰਿ ਕੈ ॥੩੧॥
 ਗੁਰ ਸੇਵੈ ਨਰ ਤਨ ਸਫਲਾਵੈ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪਦ ਉਚੋ ਪਾਵੈ।
 ਗੁਰੂ ਬਡੋ ਸਭਿ ਬਿੱਦਯਾ ਦਾਤਾ।
 ਚਾਰ ਜੁਗਨਿ ਮਹਿ ਜਿਨ ਕਿਨ ਜਾਤਾ ॥੩੨॥
 ਸਭਿ ਗੁਰ ਮਹਿ ਜੋ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਤਾ।
 ਸੋ ਬਿਸਾਲ ਜਾਨਹੁ ਸੁਖਦਾਤਾ।
 ਜਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਰਿਝਾਵੇ।
 ਸਗਰੇ ਤਪ ਜਪ ਕੇ ਫਲ ਪਾਏ ॥੩੩॥
 ਬਰਖ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਸੰਕਟ ਠਾਨਾ।
 ਸੀਤ ਉਸ਼ਨ ਤਪ ਤਪਨਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਊਰਧ ਬਾਹੂ ਇਕ ਪਗ ਠਾਂਢੇ।
 ਚੰਦ੍ਰਾਇਣ^੧ ਨਖ ਸ਼ਿਖ ਜੇ ਬਾਢੇ ॥੩੪॥
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਤਪ ਕੋ ਗਿਨੀਅਹਿ।
 ਹੇਮ ਦਾਨ ਮਖ ਕਰਿਬੋ^੨ ਜਨੀਯਹਿ।
 ਧਰਾ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਕੋ ਨੈਬੋ।
 ਗਜ ਬਾਜੀ ਗਨ ਦਾਨ ਕਰੈਬੋ ॥੩੫॥
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕੇ ਸਮ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ।

^੧ਵਰਤ ਦਾ ਨਾਮ।

^੨ਸੋਨਾ ਦਾਨ ਤੇ ਯੱਗ ਕਰਨਾ।

ਖੋਜਨਿ ਕਰਹੁ ਸਕਲ ਛਿਤ ਮਾਂਹੀ।
 ਹੰਕਾਰਾਦਿਕ ਕਰਨਿ ਬਿਕਾਰ।
 ਦਿਯੋ ਜੁਜਾਤਿ ਸੂਰਗ ਤੇ ਟਾਰਿ ॥੩੬॥
 ਸੁਖ ਨਾਸ਼ਕ ਇਨ ਗਨ ਕੋ ਜਾਨਹੁ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਭੂਲ ਨ ਮਨ ਮਹਿ ਠਾਨਹੁ।
 ਕਰਹੁ ਭਗਤਿ ਸਤਿਨਾਮ ਜਪੀਜੈ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕੇ ਤਤਪਰ ਥੀਜਹਿ ॥੩੭॥
 ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਬਨਹਿ ਸਹਾਇ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਇ।
 ਰਿਖਿ ਉਤੰਕ ਕੋ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਯੋ।
 ਕਹਯੋ ਸੁਨਯੋ^੧ ਬਡ ਦੈਂਤ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥੩੮॥
 ਸਭਿ ਜਗ ਕੋ ਸੁਖ ਤਬਿ ਉਪਜਾਯੋ।
 ਦੈਤ ਕਰਤਿ ਉਤਪਾਤ ਮਿਟਾਯੋ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਗੁਰ ਭਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗ*।
 ਮਹਿਮਾ ਹੇਤੁ ਮਹਾਂ ਸਤਿਸੰਗ ॥੩੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵਨ'
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੬॥

^੧ਕਹਿ ਸੁਣਕੇ।

*ਕਵਿ ਜੀ ਵੇਦਾਂਤ ਅਤੇ ਪੌਰਾਣਕ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਗਯਾਤਾ ਹਨ, ਉਹ ਗਯਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟਕੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਲਾਹਾ ਬੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਨਾਵਾਕਫ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਦਸ਼ਾ ਬੀ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਗਾਲਵ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਦੱਖਣਾ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੰਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਕੀਹ ਖੂਬੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਸੁਪ ਦੇ ਭੈ ਹੇਠ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੰਨਿਆਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਨਾਉਣਾ ਤੇ ਘੋੜੇ ਲੈਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰ ਦਰ ਰੁਲਾਉਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਹਤ ਸੀ? ਅੰਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈਆਂ ਦੀ ਬਨ ਚੁੱਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਨਾ ਕੇ ਰਿਣ ਤੋਂ ਹਲਕੇ ਹੋਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੀਬ ਗੁਰਦੱਛਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਕਿ ਐਸੀਆਂ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਹਨੇਰਾ ਮੰਨ ਲੈਣੇ ਤੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾ ਆਉਂਦੇ, ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਕਵਯੋਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੋਕਤੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਥਨਾਂ ਤੋਂ ਅਤਿ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ, ਅਰ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧਨ ਪਿਰ ਨੂੰ ਇਕ ਜੋਤ ਹੋਣਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਡੰਗਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸ਼ੀਲਵੰਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਵਿਹਤ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਗੁਰੂ ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਹਾਂ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੀਮਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਰਿਵਾਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਯ ਕੁਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਇਖਲਾਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਤਪਤੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸਨ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਯੂਨਾਨੀ ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਤੇ ਆਰਾਈਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਥੀ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੀਲ ਧਰਮ ਦੇਣਾ ਸ਼ੀਲ ਧਰਮ ਦਾ ਗੁਆਚਣਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਿਵੇਂ ਦੋ ਸੌ ਕਾਲੇ ਕੰਨ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਬਦਲੇ ਸ਼ੀਲ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਬੀ ਕੀਮਤੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਂਵ ਪਾਰਾਸ਼ਰ ਨੇ ਬੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਲਜੁਗ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ।

੨੭. [ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ]

੨੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੮

ਦੋਹਰਾ: ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਬੰਸ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਜੋ, ਝੰਡਾ ਨਾਮ ਸਗਜਾਨ^੧।
 ਨਿਜ ਸੁਤ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਲਿਏ, ਸੁਨਤਿ ਕਥਾ ਸੁਖ ਮਾਨਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਕਲ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਧਨੀ ਮਸੰਦ।
 ਸਭਿ ਇਕਠੇ ਬਿਚ ਸਭਾ ਬਿਲੰਦ।
 ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇਂ ਜਹਿ ਜਹਾਂ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਨਿ ਪਹੂਚੇ ਤਹਾਂ ॥੨॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਆਨੀ ਸੰਗ।
 ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਚਿਤ ਧਰੇਂ ਉਮੰਗ।
 ਸੁਨਹਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਹਾਏ।
 ਧਰਹਿ ਰਿਦੇ ਮਹਿ, ਸੁਖ ਉਪਜਾਏ ॥੩॥

ਜਿਨ ਕੇ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਬਡਭਾਗ।
 ਸੋ ਰੰਗੇ ਗੁਰ ਕੇ ਅਨੁਰਾਗ।
 ਕੀਰਤ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਭੀਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਦੀਰਘ ਦੇਗ ਬਨਹਿ ਜੁਗ ਕਾਲਾ ॥੪॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਹਾਰ ਬਨੰਤੇ।
 ਸਕਲ ਅਚਹਿ ਮਿਲਿ ਮਨ ਭਾਵੰਤੇ^੨।
 ਕੇਤਿਕ ਦੋਸ ਬਾਸ ਤਹਿ ਕੀਨਿ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਹੁਇ ਲੀਨ ॥੫॥

ਅਪਰ ਜਹਾਂ ਕਹਿ ਸਿੱਖ ਮਸੰਦ।
 ਸੁਨਹਿ ਮੇਲ ਚਲਿ ਆਇੰ ਅਨੰਦ।
 ਡੇਰੇ ਪਰੇ ਪੁਰਹਿ ਚੌਫੇਰ।
 ਦਰਸਨ ਦਿਨ ਮਹਿ ਦੇਂ ਇਕ ਬੇਰ ॥੬॥

ਜਿਸ ਤੇ ਹੁਇ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੱਲਜਾਨ।
 ਉਪਦੇਸ਼ਹਿ ਗੁਰ ਕਰਤਿ ਬਖਾਨ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਹੋਇ ਰਹਯੋ ਜੈਕਾਰ।
 ‘ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰ’ ਕਰਹਿ ਉਚਾਰ ॥੭॥

ਕਰਹਿ ਬਿਚਾਰਨਿ -ਕਯਾ ਗੁਰ ਮਰਜੀ।
 ਕਿਯ ਸੰਗਤਿ ਇਕਠੀ ਹੁਇ ਗਰਜੀ।

^੧ਗਜਾਨਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ।^੨ਮਨ ਭਾਵਦੇ।

ਕਹਾਂ ਕਰਹਿਗੇ, ਕਹਾਂ ਸੁਨਾਵੈਂ-।
ਇਮ ਸਭਿ ਮਿਲ ਕਰਿ ਬਾਕ ਅਲਾਵੈਂ ॥੮॥

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ, ਤਖਤ ਦੇਨਿ ਚਿਤਵੰਤਿ।
ਬਡੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਯਾਗਨਿ ਕਰਜੋ, ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਲਖੰਤਿ ॥੯॥

ਚੌਪਈ: ਦੇਹ ਅੰਤ ਕੋ ਸਮਾਂ ਪਹੁਚਾ।
ਦਿਯੋ ਚਹਤਿ ਹੈਂ ਨਿਜ ਪਦ ਉਚਾ।
ਛਮੀ, ਸਧੀਰ, ਅਭੀਰ ਗਹੀਰ।
ਸਤਿ ਸੰਤੋਖੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥੧੦॥
ਅਜਰ ਜਰਹਿ ਚਾਹਹਿ ਦਿਖਰਾਵੈ।
ਸਦਾ ਅਡੋਲ ਅਤੋਲ ਅਲਾਵੈਂ।
ਲਘੁ ਸੁਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਚਾਰਾ।
ਸਰਬ ਸਹਾਰਹਿ ਗੁਰਤਾ ਭਾਰਾ ॥੧੧॥
ਅਵਿਚਲ ਛਮਾਂ ਮਨਹੁੰ ਮਨ ਛੋਨੀ।
ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰਿਦਾ ਬਰ ਬਾਨੀ ਨੋਨੀ।
ਕਮਲ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤਿ ਆਨਨੀ।
ਸੁਭ ਗੁਨ ਪੂਰਨ ਜਿਨ ਸਮ ਆਨ ਨ^੨ ॥੧੨॥
ਸਿਮਰਹਿ ਨਾਮ ਕਿ ਸੁਨਿ ਹੈਂ ਕਾਨਨਿ^੩।
ਦੁੱਖ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਕੋ ਸਿੰਘ ਜਿਮ ਕਾਨਨ^੪।
ਤਖਤ ਬਿਠਾਵਨਿ ਕਰਿ ਅਭਿਲਾਖਾ।
ਬਾਕ ਸਮੀਪੀ ਸਿਖ ਸੋਂ ਭਾਖਾ ॥੧੩॥
‘ਬੇਦੀ ਤੇਹਨ ਭੱਲਜਨਿ ਬੰਸ।
ਸਕਲ ਹਕਾਰਹੁ ਸੁਭ ਜਨ ਹੰਸ।
ਕੁਲ ਭਾਈ ਬੁੱਢੇ ਬੁਲਵਾਵਹੁ।
ਜੇ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਹੁ ॥੧੪॥
ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਜੇ ਬਡੇ ਮਸੰਦ।
ਦਰਸਹਿ ਸਗਰੇ ਅਲਪ ਬਿਲੰਦ।
ਸਭਿ ਡੇਰਨਿ ਮਹਿ ਸੁਧ ਪਹੁੰਚਾਵਹੁ।
ਦਰਸਨ ਕਰਨਿ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਆਵਹੁ’ ॥੧੫॥

^੧ਮੂੰਹ।

^੨ਤੁੱਲ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕੋਈ।

^੩ਕੰਨੀ।

^੪ਜਿਵੇਂ ਦੁਖਾਂ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਨੂੰ ਬਨ ਦਾ ਸ਼ੇਰ।

ਇਮ ਆਸੈ ਲਖਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਸੁਭ ਨਰ ਸਭਿ ਡੇਰਨਿ ਮਹਿ ਫੇਰਾ।
 ਬਹੁ ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਆਈ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਦਰਸ ਹੇਤੁ ਲਲਚਾਈ ॥੧੬॥
 ਸੁਭਟ ਚਮ੍ਰੁ ਕੇ ਆਯੁਧ ਧਰਿ ਧਰਿ।
 ਬਾਗੇ^੧ ਸੂਖਮ ਸੁੰਦਰ ਕਰਿ ਕਰਿ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਬਿਲੰਦ ॥੧੭॥
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤਜਾਰੇ।
 ਸਭਿਨਿ ਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਵਾਰੇ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਹਿ ਨਮੋਂ ਕਰਿ ਪਾਇਨਿ।
 ਅਰਪਹਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਾਇਨ ॥੧੮॥
 ਖੜੇ ਮੇਵੜੇ ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਸੰਗਤਿ ਬੈਠਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਮੇਲ ਬਿਲੰਦ ਮਿਲਯੋ ਜਬਿ ਆਇ।
 ਬੈਠੇ ਸੁਭਟ ਹੁਤੇ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੰਗਾਵਾ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਸਭਿ ਕੇ ਬੀਚ ਬਿਠਾਵਾ।
 ਚੌਰਦਾਰ ਕੋ ਕਿਯ ਫੁਰਮਾਵਨਿ।
 ‘ਇਨ ਪਰ ਕੀਜਹਿ ਚਰਮ ਝੁਲਾਵਨਿ ॥੨੦॥
 ਸਭਿਨਿ ਦੇਖਿਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਉੱਠੇ।
 ਦੇਨਿ ਹੇਤੁ ਗੁਰਤਾ ਉਰ ਤੁੱਠੇ।
 ਤੀਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮਾ ਕਰਿ ਤਿਹ ਸਮੇਂ।
 ਨਾਲਿਯੋਰ ਅਰਪਯੋ ਤਬਿ ਨਮੇਂ ॥੨੧॥
 ਪੁਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਆਇਸੁ ਦਈ।
 ‘ਜਗ ਗੁਰਤਾ ਅਬਿ ਇਨਹੂੰ ਲਈ।
 ਸਰਬ ਉਪਾਇਨ ਉਠਿ ਅਰਪੀਜਹਿ।
 ਹਮ ਸਮ ਜਾਨਿ ਬੰਦਨਾ ਕੀਜਹਿ ॥੨੨॥
 ਮਾਲਿਕ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਹਿ ਕੇਰਾ।
 ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜਿਹ ਭਾਉ ਘਨੇਰਾ।
 ਸਕਲ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿਬੇ ਸਮਰੱਥ।

^੧ਕਪੜੇ। [ਹਿੰਦੀ ਬਾਗਾ = ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਗੋਡਿਆਂ ਤੱਕ ਲੰਮਾ ਜਾਮਾ]

ਭੰਜਨ ਘੜਨ ਇਨਹੁੰ ਕੇ ਹੱਥ' ॥੨੩॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਉਠੇ ਮਸੰਦ ਅਨੇਕ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕ।
 ਅਰਪਨਿ ਲਗੇ ਉਪਾਇਨ ਸਾਰੇ।
 ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸੁ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ ॥੨੪॥
 ਹੋਤਿ ਭਯੋ ਉਤਸਾਹ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਨਮੋ ਸਕਲ ਕੀਨਸਿ ਤਿਹ ਕਾਲਾ।
 ਚਮਰ ਚਾਰੁ ਢੋਰਤਿ ਚਹੂੰ ਓਰ।
 ਅਨਿਕ ਭਏ ਸੰਖਨਿ ਕੇ ਸੋਰ ॥੨੫॥
 ਦਰ ਪਰ ਬਾਜਿ ਉਠੇ ਸ਼ਦਿਯਾਨੇ।
 ਮੰਗਤ ਜਨ ਧਨ ਪਾਇ ਮਹਾਨੇ।
 ਗਾਵਹਿ ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬੀ ਘਨੇ।
 ਸੁਨਹਿ ਜੁ ਹਿਤ ਕਰਿ ਕਲਮਲ ਹਨੇ ॥੨੬॥
 ਮੰਗਲ ਵਸਤੁ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਕਰਤਿ ਉਦਾਰਾ।
 ਅਧਿਕ ਤਿਹਾਵਲ ਆਇ ਹਜ਼ੂਰ।
 ਬਾਂਟਤਿ ਸਭਿਨਿ ਨਿਕਟਿ ਅਰੁ ਦੂਰ ॥੨੭॥
 ਤਖਤ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਏ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਕੀਨੇ ਅਧਿਕ ਬਧਾਏ।
 ਝਲਮਲ ਝਮਕਤਿ ਝੁਲਤਿ ਝੰਡਾ।
 ਭਈ ਬੰਦੂਕਨਿ ਸ਼ਲਖ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੨੮॥
 ਧੁਜਨੀ ਮਹਿੰ ਧੌਸੇ ਧੁੰਕਾਰੇ।
 ਬਾਜ ਉਠੇ ਜੈਕਾਰ ਉਚਾਰੇ।
 ਇਮ ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਗੁਰਤਾ ਦੈ ਕੈ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਯੋ ਉਤਸਾਹ ਬਧੈ ਕੈ ॥੨੯॥
 ਤਜਾਗਨਿ ਕੀਨਸਿ ਬਡੋ ਜੁ ਤਾਤ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਭਾ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਦਿਵਸ ਆਗਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ।
 ਤਜਿਬੇ ਕੋ ਭਏ ਤਜਾਰ ਸਰੀਰ ॥੩੦॥
 ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ।
 ਲਿਪਵਾਇਵ ਤੂਰਨ ਕਰਿ ਆਹਰ।
 ਸਕਲ ਸੁਗੰਧੈਂ ਸੀਚਨਿ ਕਰੀਂ।

ਗਾਵਹਿ ਸ਼ਬਦ ਅਧਿਕ ਧੁਨਿ ਭਰੀ ॥੩੧॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਪਹੁੰਚੀ ਪਾਸ।
 ਕਰਤਿ ਅਨੇਕ ਖਰੇ ਅਰਦਾਸ।
 ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠ।
 ਹੋਤਿ ਬੇਦ ਧੁਨਿ ਕੇ ਬਹੁ ਠਾਨ^੧ ॥੩੨॥
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਕਹੈ।
 -ਜਗਤ ਉਧਾਰਨਿ ਕੇ ਹਿਤ ਅਹੈ।
 ਨਿਜ ਇੱਛਾ ਤੇ ਤਨ ਧਰਿ ਅਪਨੇ।
 ਕਰਹਿ ਕਦਾਚਿਤ ਦਰਸ ਸੁ ਸੁਪਨੇ ॥੩੩॥
 ਕਲਮਲ ਕਸ਼ਟਨਿ ਤੇ ਹੁਇ ਮੋਚਨ।
 ਜੇ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਪਿਖਹਿ ਬਿਲੋਚਨ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾਂ ਬਰਨੈ ਕੌਨ।
 ਜਾਇ ਸਮਾਵਹਿ ਆਨੰਦ ਭੌਨ ॥੩੪॥
 ਜਿਮ ਘਨ ਅਪਨੇ ਤਨ ਬਿਦਤਾਵੈ।
 ਜਲ ਬਰਸਾਇ ਸਿਯਰ^੨ ਬਰਤਾਵੈ।
 ਸਭਿ ਜਗ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੰਤਾ।
 ਪੋਖਤਿ ਹੈ ਬਹੁ ਤਪਤ ਮਿੰਟਤਾ ॥੩੫॥
 ਤਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਜਗ ਬਜਾਕੁਲ ਦੇਖਿ।
 ਬਿਸ਼ਯ ਤਪਤ ਤੇ ਤਪਹਿ ਵਿਸ਼ੇਖ।
 ਪਚਹਿ ਪਾਪ ਮਹਿ ਪੁਨ ਪੁਨ ਲਾਗੇ।
 ਪਰਹਿ ਨਰਕ ਮਹਿ ਮਹਿਦ ਅਭਾਗੇ ॥੩੬॥
 ਤਿਨ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨਿ ਕੇ ਕਾਰਨ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਹਿ ਸਰੀਰਨਿ ਧਾਰਨਿ।
 ਲਾਖਹੁ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕਹੁ ਸੁਖ ਦੀਨੇ।
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਦ੍ਰੈ ਉਜਲ ਕੀਨੇ ॥੩੭॥
 ਇਨ ਕੇ ਸਮ ਦਾਤਾ ਕਿਤ ਹੇਰੇ।
 ਦੇਵਨ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਘਨੇਰੇ।
 ਅਲਪ ਸੁਖਨਿ ਕੇ ਹੈਂ ਸਭਿ ਦਾਨੀ।

^੧ਜਿਸ ਠਾਠ ਨਾਲ ਵੇਦ ਧੁਨੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੇ ਸੁਰ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਪਾਠ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।
 (ਅ) ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਲਾਈਏ ਕਿ ਨਾਲ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਤਾਂ..... ਵੇਦ ਤਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮੱਗ੍ਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਨ ਨਹੀਂ? ਹੁਣ ਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਵੇਦ ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਮੰਗਾਏ ਹਨ, ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੇਦ ਤੇ ਵੇਦ ਪਾਠੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿੱਥੇ ਲੱਭਦੇ ਹਨ?

^੨ਠੰਢਕ।

ਦੁਖ ਮਿੱਸ੍ਰੁਤ ਨੱਸ੍ਰੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀ^੧ ॥੩੮॥
 ਹਰਖ ਨ ਸੋਕ ਨ ਰਾਗ ਨ ਦ੍ਰੈਸ਼ੇ।
 ਸਦਾ ਅਲੇਪ ਕਮਲ ਜਲ ਜੈਸੇ।
 ਹੰਤਾ, ਮਮਤਾ ਲੇਸ਼ ਨ ਮੋਹੂ।
 ਮਾਨ ਨ, ਲੋਭ ਨ, ਕਾਮ ਨ ਕ੍ਰੋਹੂ ॥੩੯॥
 ਰਿਦਾ ਏਕ ਰਸ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ।
 ਸਤਿ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਸੁ ਚੀਤ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਰਲਭ ਲੇਹੁ ਦਰਸ ਕਰਿ।
 ਕਰ ਜੋਰਹੁ ਬੰਦਹੁ ਪਦ ਸਿਰ ਧਰਿ’ ॥੪੦॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਉਚਰਤਿ ਗੁਰ ਗੁਨ ਕੋ।
 ਕਹਤਿ ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਬਦਨਿ ਕੀ ਧੁਨਿ ਕੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਇਮ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਗਏ ਸਮਾਇ ॥੪੧॥
 ਕੁਸ਼ ਬਿਸਤਰ^੨ ਬਿਸਤਾਰਨਿ ਕੀਨਸਿ।
 ਆਸਤਰਨ ਡਸਵਾਇ ਸੁ ਦੀਨਸਿ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਪੌਢੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ।
 ਬਦਨ ਜੋਤਿ ਦੂਨੀ ਦਿਪਤਾਇ ॥੪੨॥
 ਭਰੇ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਬਿਲੋਚਨ।
 ਸਿੱਖ ਪਿਖਹਿੰ ਕਰਿ ਸੋਚ ਬਿਮੋਚਨਿ^੩।
 ਮਹਿਲਾਂ ਸਭਿਨਿ ਕਰਜੋ ਦਰਸੰਨ।
 ਬੰਦਹਿੰ ਚਰਨ ਗਈ ਬਚ ਮੰਨਿ ॥੪੩॥
 ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਹਿ ਪਰ ਤਾਨਾ।
 ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੰਕੋਚਿ ਕੀਨਿ ਇਕ ਥਾਨਾ।
 ਅਨਦ ਆਤਮਾ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਏ।
 ਜਿਮ ਜਲ ਮਹਿੰ ਦੀਜੈ ਜਲ ਪਾਏ ॥੪੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਥ ਮਿਲਿ ਗਏ।
 ਪੂਰਬ ਕੋ ਸਰੀਰ ਤਜਿ ਦਏ।
 ਤਿਸ ਛਿਨ ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ’ ਹੋਵਾ।
 ‘ਲਿਯੋ ਲਾਭ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਨ ਜੋਵਾ’ ॥੪੫॥

^੧ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ (ਸੁਖ ਅਤੇ) ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲ (ਸੁਖ) (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ) ਸਮਝੋ।

^੨(ਦਾ) ਵਿਛਾਵਣਾ।

^੩ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ) ਸੋਚਾਂ ਦੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਕਲ ਜਥਾਵਤ ਬਿਧਿ ਕਰਿਵਾਈ।
ਆਦਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਿ ਸਮੁਦਾਈ।
ਸਿੱਖਨਿ ਬਹੁਤ ਉਠਾਇ ਬਿਮਾਨ।
ਮਿਲੇ ਸੰਬੂਹ ਸ਼ਬਦ ਕਰਿ ਗਾਨ ॥੪੬॥
ਜਾਇ ਚਿਤਾ ਪਰ ਪੁਨ ਪੌਢਾਏ।
ਜਬਿ ਚੰਦਨ ਤੇ ਸਭਿ ਦਿਸ਼ ਛਾਏ।
ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਦੇਹ ਹੁਇ ਗਈ।
ਪੀਛੇ ਪਾਵਕ ਪਰਜੁਲਤਈ^੧ ॥੪੭॥

ਕਾਸ਼ਟ ਜਰੇ ਭਸਮ ਤਿਸ ਥਾਵਾ।
ਬੀਨਤਿ ਫੂਲ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਪਾਵਾ।
‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ! ਦੇਤਿ ਸੁਖਦਾਸਾ।
ਕਹਾਂ ਆਪ ਕਰਿ ਗਏ ਤਮਾਸਾ’ ॥੪੮॥
ਸਿੱਖਯ ਸੁਭਟ ਸੰਗਤਿ ਬੈਰਾਗੇ।
ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰ ਗੁਨ ਅਨੁਰਾਗੇ।
ਪੁਨਹਿ ਪਰਸਪਰ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਕੈ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ਨਿਹਰਿ ਕੈ ॥੪੯॥
ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤਿ ਭੇ ਪਾਸ।
ਤਿਸੀ ਰੀਤਿ ਹੋਵਤਿ ਅਰਦਾਸ।
ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਵਤਿ ਭੇ ਗੁਰ ਗਾਈ।
ਨਾਨਾ ਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਬਿਰਤਹਿ ਸ਼ਾਦੀ ॥੫੦॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਗਤ ਗੁਰ ਭਏ।
ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿ ਬਿਦਤਏ।
ਸਰਬੋਤਮ ਕੇ ਤਖਤ ਬਿਰਾਜੇ।
ਜਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸੰਕਟ ਭਾਜੇ ॥੫੧॥
ਅਪਰ ਜਿ ਸੋਢੀ ਸੰਗਤਿ ਸਿਰ ਜੇ^੨।
ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੁ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਰਜੇ।
ਜਥਾ ਸੁਹਾਵਤਿ ਹੈਂ ਉਡ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਪੂਰਨ ਚੰਦ ॥੫੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ’
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤ ਬਿਸੰਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੭॥

^੧ਬਾਲ ਦਿੱਤੀ।

^੨ਹੋਰ ਸੋਢੀ ਤੇ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਖੀ ਸੇ।

੨੮. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਈਰਖਾ]

੨੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੯

ਦੋਹਰਾ: ਅਸ਼ਟਮ ਤਨ ਧਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ,
 ਤਖਤ ਬਿਰਾਜੇ ਦੀਹ।
 ਮੂਰਤਿ ਅਲਪ ਸਰੀਰ ਹੈ,
 ਰਿਦਾ ਗੂਢ, ਬਚ ਲੀਹ^੧ ॥੧॥

ਸ਼੍ਰੋਯਾ: ਸੁੰਦਰ ਸੂਰਤ ਮਾਧੁਰੀ ਮੂਰਤਿ,
 ਪੁਰਤਿ ਕਾਮਨਾ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੀ।
 ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਧਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪੂਰਬ,
 ਆਠਮ ਦੇਹ ਸੁ ਨੌਤਨ^੨ ਕੀ।
 ਜਜੋਂ ਮਹਿਪਾਲਕ ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੋ ਤਜਿ,
 ਪੈ^੩ ਪਹਿਰੈ ਹਿਤ ਭਾਂਤਨ ਕੀ^੪।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਥਾ ਦੁਤਿ ਪਾਵਤਿ
 ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਮਨ ਕੀ ॥੨॥
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਤੇ ਜਜੋਂ ਨਿਸ਼ਚਾ ਮਨ,
 ਤਜੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਮਹਾਂ ਰਸ ਹੋਵਾ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਕੇ ਅਘ ਨਾਸ਼ਨਿ ਕੋ
 ਦਰਸੰਨ ਦਿਖਾਇ, ਭਲੇ ਦੁਖ ਖੋਵਾ।
 ਪਰ ਪੌਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਕੋ,
 ਗੁਰਤਾ ਕਹੁ ਭਾਰ ਸਹਾਰਿ ਖਰੋਵਾ।
 ਗਨ ਮੇਲ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਮਿਲੇ ਜਿਮ
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ, ਸਭੈ ਤਿਮ ਜੋਵਾ ॥੩॥
 ਨਿਜ ਪਾਸ ਕਰੈਂ ਅਰਦਾਸ ਤਿਸੀ ਬਿਧਿ,
 ਪਾਇਨਿ ਪੰਕਜ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈਂ।
 ਗਨ ਆਨਿ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਅਰਪੈਂ,
 ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਆਪ ਅਨੇਕ ਉਠਾਵੈਂ।
 ਸਮੁਦਾਇ ਸਦਾ ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਵਤਿ
 ਜਜੋਂ ਧਰਿ ਭਾਵਨਾ ਕੋ ਢਿਗ ਆਵੈਂ।
 ਨਿਜ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੀ ਬਹੁ ਸ਼੍ਰੋਯ ਕਰੈਂ

^੧ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਵਰਗੇ) [ਸੰਸ: ਲੇਹਜ = ਅੰਮ੍ਰਿਤ। (ਅ) ਬਚਨ ਪੂਰਨੇ ਹਨ। [ਪੰਜਾ, ਲੀਹ = ਲੀਕ, ਪੂਰਨੇ]

^੨ਨਵੀਨ (ਸਰੀਰ ਧਰਿਆ)।

^੩ਫਿਰ, ਹੋਰ।

^੪ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ।

ਉਪਦੇਸ਼ਤਿ ਗਜਾਨ ਕੋ ਭੇਵ ਜਨਾਵੈਂ ॥੪॥

ਕਬਿੱਤ: ਦੁੱਖ ਹਰਿ ਲੇਤਿ, ਸਿਖ ਬਾਂਛਤਿ ਕੋ ਦੇਤਿ ਗੁਰ,
ਸੱਤਜਨਾਮ ਹੇਤੁ^੧ ਲਾਇ ਚੇਤਨਾ^੨ ਚਿਤਾਵਈ^੩।
ਮਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਨਾਸ਼ ਕਰੈਂ ਏਕ ਬਾਰ ਗਨ
ਧੀਰਜ ਧਰਮ, ਦਯਾ ਗੁਨ ਕੋ ਬਧਾਵਈਂ।
ਸਮਤਾ, ਸੰਤੋਖ ਸੋਂ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰਿਦੇ ਬਾਸ
ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੀਕੇ ਸੁਗਮ ਬਤਾਵਈਂ।
ਜਾਨਿ ਸਿੱਖ ਆਪਨੋ, ਹਰਤਿ ਤੀਨ ਤਾਪਨੋ,
ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਤਪ ਤਾਪਨੋ ਸੁ ਫਲ ਮਹਾਂ ਪਾਵਈਂ ॥੫॥
ਆਇ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੇਟ ਦੇਯ ਨਿਜ,
ਦਰਸ ਅਸ਼ੇਸ਼ ਲੇ, ਕਲੇਸ਼ਨਿ ਬਿਨਾਸਤੇ।
ਪਸਰਜੋ ਸੁਜਸੁ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸਭਿ ਲੋਕ ਕਰੈਂ
-ਬਾਲਕ ਸਰੂਪ ਤੇਜ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ-।
ਧਰਾ ਸਿੰਧੁ ਮੇਖਲਾ ਸਕਲ ਥਾਨ ਮਾਨੈਂ ਮਨ,
ਆਨਿਤ ਮਨੋਤ ਕੋ ਮਨੋਰਥ ਕੇ ਵਾਸਤੇ^੪।
ਭੀਰ ਆਸ ਪਾਸ ਤੇ ਨ ਤਜਾਰੈਂ ਸੁਖ ਆਸ ਤੇ^੫,
ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਤੇ ਭਗਤ ਮੈਂ ਹੁਲਾਸਤੇ ॥੬॥
ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਦਤਿ ਭਏ ਪੁਰਿ ਪੁਰਿ,
ਸੰਗਤਿ ਅਨੇਕ ਇਕ ਆਵਹਿ ਇਕ ਜਾਤਿ ਹੈ।
ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ, ਦੁਖ ਹਰਤਿ ਦਰਸ ਕਰਿ,
ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੋ ਉਰ ਉਪਜਾਤਿ ਹੈ।
ਜੇਵਰ ਜਰਾਵ ਜਰਜੋ ਜਾਹਰ ਜਗਤ ਜੋਤਿ
ਜੇਬ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਜਬਰ ਜਾਨੈਂ ਜਾਤਿ ਹੈਂ।
ਗਜਾਨ ਅਵਦਾਤ ਹੈ^੬, ਅਨੰਦ ਉਮਗਾਤ ਹੈਂ,
ਬਿਲੰਦ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ ਹੈਂ, ਮਨਾਵੈਂ ਸਭਿ ਜਾਤਿ ਹੈਂ^੭ ॥੭॥

^੧(ਵਿਚ) ਪ੍ਰੇਮ।

^੨ਬੁਧੀ ਵਿਖੇ।

^੩ਯਾਦ ਕਰਾਂਵਦੇ ਹਨ।

^੪ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਘੇਰੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਭ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਮਨੋਰਥਾਂ ਦੀ (ਪੂਰਨਾ) ਵਾਸਤੇ ਮਨੋਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

^੫ਸੁਖ ਦੀ ਆਸਾ ਵਿਚ ਭੀੜ ਕੋਲੋਂ ਹਟਦੀ ਨਹੀਂ।

^੬ਸੁਧ ਗਿਆਨ (ਸਰੂਪ) ਹੈਨ।

^੭ਸਭ ਜਾਤਾਂ ਮੰਨਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੋਹਰਾ: ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਬੀਤਤਿ ਭਯੋ, ਗੁਰਤਾ ਲਘੁ ਸੁਤ ਦੀਨਿ।
ਰਾਮਰਾਇ ਬਡ ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਸੁਨਿ, ਪਛੁਤਾਵਤਿ ਮਨ ਦੀਨ ॥੮॥

ਸੂਯਾ: ‘ਦੇਖੋ ਕਹਾਂ ਇਹ ਬਾਤ ਭਈ,
ਪਹਿਲੇ ਮੁਝ ਕੋ ਬਹੁ ਦੇ ਬਡਿਆਈ।
ਮਾਥ ਪੈ ਹਾਥ ਧਰਜੋ ਹਿਤ ਸਾਥ
ਕਰਜੋ ਸਮਰੱਥ, ਲਖਜੋ ਸਮੁਦਾਈ।
ਕੀਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਕਤੀ ਬਡ ਦੀਨਿ
-ਜਥਾ ਕਹਿ ਬਾਕ ਤਥਾ ਹੁਇ ਜਾਈ-।
ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂੈ ਮੋਹਿ ਪਠਜੋ
ਇਤ ਸੰਗਤਿ ਸਿੱਖਨਿ ਸੰਗ ਰਲਾਈ ॥੯॥
ਮੈਂ ਪੁਰਿ ਆਇ ਕੈ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਸਾਥ
ਮਿਲਜੋ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ।
ਰਾਖਜੋ ਭਲੋ ਰਸ ਰੰਗ ਇਹਾਂ,
ਧਨ ਲੀਨੋ ਸਮੂਹ ਸਦਾ ਸੁਖ ਭਾਰੇ।
ਆਪਨੋ ਦੀਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਿਖਾਇ ਕੈ
ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਰੀਤ ਮਹਾਂ ਬਿਸਤਾਰੇ।
ਸੇਵਕ ਸਿੱਖਯ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕਰੇ
ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਕੋ ਬਿਥਰਾਇ ਅਪਾਰੇ’ ॥੧੦॥
ਬਹਿਲੋ ਕੁਲ ਕੋ ਗੁਰਦਾਸ ਹੁਤੋ
ਕਰ ਜੋਰਿ ਕੈ ਬਾਕ ਕਹਜੋ ਸਮੁਝਾਈ।
‘ਪਛੁਤਾਵਤਿ ਕਜੋਂ ਤੁਮ ਜੇਸਟ ਨੰਦਨ !
ਆਪ ਗੁਰੂ ਨੇ ਦਈ ਬਡਿਆਈ।
ਜਗ ਮੈਂ ਸਮੁਦਾਇ ਭਏ ਸਿਖ ਸੇਵਕ
ਆਵਤਿ ਭੇਟ ਤੇ ਤੋਟ ਨ ਕਾਈ।
ਇਸ ਤੇ ਬਹੁ ਕਯਾ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਬਿ ਚਾਹਤ
ਮਾਨੈਂ ਮਨੋਤ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਈ ॥੧੧॥
ਜੋ ਸਗਰੇ ਜਗ ਕੋ ਅਬਿ ਮਾਲਿਕ
ਨੌਰੰਗ ਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਬਿਸਾਲਾ।
ਤਾਂ ਸੰਗ ਰਾਵਰ ਕੋ ਬਹੁ ਮੇਲ
ਸਭਾ ਮਹਿ ਜਾਤਿ, ਲਗੈ ਜਿਸ ਕਾਲਾ।
ਸਾਦਰ ਦੇਤਿ ਬਡਾਈ ਬਡੀ
ਨਿਤ ਬੁਝਨਿ ਬੋਲਨਿ ਹੋਤਿ ਰਸਾਲਾ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਕੇਰ ਮਨਿੰਦ
 ਬਿਠਾਵਤਿ ਉਚ ਜਹਾਂ ਨਰ ਜਾਲਾ ॥੧੨॥
 ਦੇਤਿ ਅਜਾਇਬ ਹੀ ਫੁਰਮਾਇਸ਼
 ਜੋ ਦੁਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ^੧।
 ਸੋ ਅਰਪੈ ਤੁਮ ਕੋ ਧਰਿ ਭਾਉ
 ਰਹੋ ਬਿਚ ਡੇਰੇ ਹੀ ਆਪ ਪਠਾਵੈ।
 ਕੌਨ ਕਰੈ ਗਿਨਤੀ ਧਨ ਕੀ
 ਜਬਿ ਕੇ ਪੁਰਿ ਆਇ ਹੋ ਰੋਜ ਚਢਾਵੈ।
 ਆਜ ਕਮੀ ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾਂਹਿਨ
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਦਾ ਉਰ ਕੋ ਹਰਖਾਵੈ ॥੧੩॥
 ਜੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਹੈਂ ਜਗ ਮੈਂ
 ਬਿਦਤਯੋ ਸਭਿ ਮੈਂ ਗੁਰਤਾ ਪਦ ਪਾਏ।
 ਹੋਵਤਿ ਆਪ ਹੀ ਗਾਦੀ ਦਈ
 ਜਬਿ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੁ ਪਠਾਏ।
 ਦੇਖਹੁ ਕਜੋਂ ਨ ਬਿਚਾਰਿ ਭਲੇ
 ਤੁਮ ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਜਬੈ ਇਤ ਆਏ।
 ਕਜਾ ਤਬਿ ਥੇ ਅਬਿ ਕੈਸੇ ਭਏ,
 ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕੇ ਦੀਹ ਸਮਾਜ ਬਧਾਏ’ ॥੧੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲ
 ਸੁਨੇ ਬਚ ਧੀਰਜ ਕੇ ਜੁ ਕਹੇ।
 ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਯੋ ਨ ਤਉ
 ਮੁਰਝਾਇ ਰਹਯੋ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਲਹੇ।
 ‘ਭੋ ਗੁਰਦਾਸ! ਉਚਾਰਤਿ ਜੋਗ
 ਤਥਾਪਿ ਸੁਨੋ ਉਰ ਮੋਰ ਦਹੇ।
 ਆਪ ਗੁਰੂ ਪਿਤ ਨੇ ਇਤ ਓਰ
 ਪਠਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ਅਵੱਸ਼ਯ ਚਹੇ ॥੧੫॥
 ਜੇ ਇਤ ਓਰ ਨ ਆਵਤਿ ਮੈਂ ਤਬਿ
 ਸ਼ਾਹੁ ਰਿਸੈ ਰਿਪੁ ਦੀਹ ਸਮਾਨਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਨੀਕ ਪਠਾਵਤਿ ਫੇਰ

^੧ਅਚਰਜ ਤੇ ਕਠਨਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜੋ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਤੁਸਾਡੀ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ (ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ) ਦੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। (ਅ) ਜੋ ਅਜੀਬ ਹਨ, ਕਠਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਫੁਰਮਾਯਸ਼ ਨਾਲ ਬੀ ਹੱਥੀਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਬਡੇ ਜਿਹ ਓਜ ਰਿਦੇ ਗਰਬਾਨਾ।
 ਪੀਰ ਫਕੀਰਨਿ ਸੋਂ ਬਿਗਰੈ
 ਇਹ ਠਾਨਤਿ ਦ੍ਰੈਸ਼ਨਿ ਬਾਦੀ ਮਹਾਨਾ।
 ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੈ ਨਹਿੰ ਤਾਂ ਗਹਿ ਲੇਤਿ,
 ਬਡੇ ਪੁਨ ਤਾੜਤ ਜੜੋਂ ਅਨਜਾਨਾ^੧ ॥੧੬॥
 ਜੇ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਜਾਤਿ ਚਮੁੰ
 ਤਬਿ ਕਜਾ ਕਰਤੇ ਨਹਿੰ ਹੋਤਿ ਉਪਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨੇ ਪ੍ਰਣ ਧਾਰਜੋ ਹੁਤੋ
 -ਸੁ ਮਲੇਛ ਕੈ ਪਾਸ ਨ ਜਾਹਿੰ ਕਦਾਈ।
 ਨਾ ਦਰਸੈਂ ਤਿਸ ਆਨਨ ਕੋ
 ਅਪਨੋ ਦਰਸੰਨ ਨਹਿੰ ਦਰਸਾਈਂ-।
 ਬੈਠਨਿ ਬੋਲਨਿ ਕੜੋਂ ਬਨਿ ਹੈ
 ਜਬਿ ਯੋਂ ਅਭਿਲਾਖ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਉਠਾਈ ॥੧੭॥
 ਕੋਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦ੍ਰੈ ਉਪਰ ਸੋ ਪੁਨ
 ਰਾਜ ਕਰੈ ਇਹ ਸ਼ਾਹ ਚੁਗੱਤਾ।
 ਬਾਈਸ ਲਾਖ ਚਮੁੰ ਸੰਗ ਹੈ
 ਬਲਵਾਨ ਬਡੇ ਸੋ ਹੰਕਾਰ ਮੈਂ ਮੱਤਾ।
 ਪੰਚ ਦੁਗੁਨ ਹਜ਼ਾਰ^੨ ਹੈਂ ਤੋਪ
 ਸਕੋਪ ਚਢੈ ਕਰਿ ਲੋਚਨ ਰੱਤਾ।
 ਤੈਸੇ ਪਚਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਜਮੂਰੇ ਹੈਂ
 ਛੂਟੇ ਤੇ ਛੋਨੀ ਮਹਾਂ ਧਮਕੱਤਾ ॥੧੮॥
 ਕੰਣ ਅਰੈ ਇਹ ਸੰਗ ਲਰੈ
 ਸਭਿ ਦੇਸ਼ ਡਰੈ ਭਰ ਦੇਤਿ ਹੈ ਹਾਲਾ।
 ਭੂਪਤਿ ਜੇ ਰਜਪੂਤ ਹੁਤੇ
 ਕਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਗਏ ਦਬਿ, ਦੇਖਿ ਕਰਾਲਾ।
 ਦੋਹੀ ਫਿਰੈ ਇਸ ਕੀ ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ,
 ਦੋਸ਼ ਬਿਲੋਕਤਿ ਦੇਤਿ ਨਿਕਾਲਾ।
 ਬਾਦ ਕਰੈ ਹਠ ਧਾਰਿ ਬਡੇ
 ਗੁਰ ਪੀਰ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸਤਿ ਨਾ ਕਿਸ ਕਾਲਾ ॥੧੯॥
 ਸ਼ਹਾਜਹਾਂ ਜਬਿ ਸ਼ਾਹ ਹੁਤੇ

^੧(ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ) ਤਾੜਦਾ ਹੈ ਅਨਜਾਣਾਂ ਵਾਂਙੂੰ।

^੨ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਪਾਂ।

ਤਿਹ ਸੰਗ ਬਿਰੋਧ ਭਯੋ ਗੁਰ ਕੋ।
 ਜੰਗ ਭਯੋ, ਬਲ ਧਾਰਿ ਬਡੋ
 ਹਥਿਆਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰੈਂ ਅਰਿ ਕੋ।
 ਆਨਿ ਲਰਜੋ ਦਲ ਤੀਰ ਸੁਧਾਸਰ,
 ਪਾਇ ਫਤੇ ਸੁ ਦਯੋ ਡਰ ਕੋ^੧।
 ਜੰਗਲ ਬੀਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭਏ
 ਪੁਨ ਦੂ ਹਯ ਲੇ ਕਿਯ ਸੰਘਰ^੨ ਕੋ ॥੨੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰੇ ਰਣ ਕੀਨਸਿ
 ਪੈਂਦੇ ਕੇ ਸੰਗ ਅਨੇਕ ਸੰਘਾਰੇ।
 ਸ਼ਾਹਜਹਾ ਕਰਿ ਟਾਲ ਰਹਾ,
 ਹਠ ਨਾਂਹਿ ਕਰਜੋ ਹਟਿ ਗਾ ਜਿਮ ਹਾਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਜੋਧੇ ਮਹਾਂ
 ਜਿਨ ਕੋ ਬਡ ਡੀਲ ਬਡੋ ਬਲ ਧਾਰੇ।
 ਸੈਨ ਬਡੀ, ਉਤਸਾਹ ਬਡੋ,
 ਨਿਜ ਬੈਰ ਪੁਜਾਇ ਮਹਾਂ ਰਿਪੁ ਮਾਰੇ ॥੨੧॥
 ਸ਼ਾਹਿਜਹਾਂ ਤੇ ਬਡੋ ਇਹ ਸ਼ਾਹ
 ਬਿਲੰਦ ਬਲੀ ਧੁਜਨੀ ਸੁ ਬਨਾਈ।
 ਪੀਰ ਫਕੀਰਨਿ ਤੇ ਨ ਡਰੈ,
 ਕਰਿ ਬਾਦ ਗਹੈ ਤਿਸ ਦੇ ਮਰਿਵਾਈ।
 ਧਾਰਿ ਰਿਦੇ ਜਿਦ ਨਾਹਕ ਦਰਪ ਤੇ^੩
 ਰੈਲ ਪਰੈ ਨ ਟਰੈ ਹਠ ਪਾਈ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਪੁਗੈ ਨਹਿੰ ਬੈਰ ਇਸੀ ਸੰਗ,
 ਮੈਂ ਨਹਿੰ ਆਇ ਜਿ, ਕਜੋਂ ਬਨਿ ਆਈ^੪ ॥੨੨॥
 ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੁਤੇ ਬਿਘਨਾ ਸਭਿ
 ਦੂਰ ਕਰੇ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੁ ਮੈਂ ਆਯੋ।
 ਬਾਸ ਕਰਜੋ ਸੁਖ ਸੋਂ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤ^੫,
 ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਮ ਸ਼ਾਹੁ ਬਨਾਯੋ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਲੀਓ ਧਨ ਆਪ ਪੁਜਾਇ ਕੈ

^੧ਭਾਵ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

^੨ਜੰਗ।

^੩ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ।

^੪ਜੇ ਮੈਂ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ (ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ) ਬਣ ਆਉਂਦੀ।

^੫ਭਾਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਬਹੁ ਭਾਉ ਬਧਾਯੋ।
 ਲਾਯਕੀ^੧ ਯੋਂ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕਰੀ
 ਪਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ ਮੋਹਿ ਹਟਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਲਘੁ ਨੰਦਨ ਮੈਂ ਗੁਨ ਕੌਨ ਲਖੇ
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮੈਂ ਜਿਸ ਦੇ ਬਡਿਆਈ।
 ਹੁਇ ਆਪ ਖਰੇ ਗੁਰਤਾ ਅਰਪੀ
 ਪੁਨ ਸੇਵਕ ਬ੍ਰਿੰਦਨਿ ਪਾਇੰ ਲਗਾਈ।
 ਸਭਿ ਪੁੰਜ ਮਸੰਦਨਿ ਕੋ ਕਹਿ ਕੈ
 ਅਰਪਾਇ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਰਿਪੁ ਕੇ ਸਮ ਜਾਨਿ ਨਹੀਂ ਸਿਮਰਯੋ ਮੁਝ,
 ਐਸ ਬਿਚਾਰਤਿ ਮੈਂ ਦੁਖ ਪਾਈ ॥੨੪॥
 ਮੈਂ ਅਬਿ ਕਾਨ ਸੁਨੀਂ ਬਹੁ ਪਾਸ ਤੇ
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਹੀ ਆਵਤਿ ਹੈ।
 ਕਾਬਲ ਔ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਆਦਿਕ
 ਦੇਸ਼ ਬਿਸਾਲ ਸੁਹਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਆਗੇ ਮਸੰਦ ਹੈ ਲਜਾਵਤਿ ਸਿਖਜਨਿ
 ਭੇਟ ਸਮੂਹ ਚਢਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਭੀਰ ਰਹੈ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮੈਂ
 ਨਿਤ ਕੀਰਤਿ ਉੱਜਲ ਗਾਵਤਿ ਹੈਂ ॥੨੫॥
 ਮੋ ਤੇ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਯੋ ਤਿਸ,
 ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਮੋਹਿ ਨ ਚੈਨ ਪਰੈ।
 ਰੈਨ ਦਿਨਾ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਬਧੈ,
 ਅਸ ਹੋਇ ਨ, ਮੋ ਸਭਿ ਤਜਾਗ ਕਰੈਂ।
 ਲੋਕਨਿ ਕੇਰ ਸੁਭਾਵ ਅਹੈ,
 ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਆਪ ਮੈਂ ਰੀਸ ਧਰੈਂ।
 ਪੂਜਨ ਤਾਂਹਿ ਨਹੀਂ ਲਗਿ ਜਾਹਿ,
 ਜੁ ਹੈਂ ਮਮ ਸੇਵਕ ਸੋ ਨ ਟਰੈਂ ॥੨੬॥

ਦੋਹਰਾ: ਰਾਮਰਾਇ ਉਰ ਈਰਖਾ, ਲਘੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੰਗ ਧਾਰਿ।

ਚਿਤਵਤਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ ਕੋ, ਨਿਤ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਮਝਾਰ ॥੨੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੮॥

^੧(ਮੈਂ) ਲਾਇਕੀ (ਕੀਤੀ)।

੨੯. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਈਰਖਾ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੦

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਤਨੂਜ ਤੇ^੧,
ਸੁਨਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।
ਅਪਰ ਮਸੰਦ ਜਿ ਮੁਖਿ ਹੁਤੇ,
ਕਰਤਿ ਭਏ ਅਰਦਾਸ ॥੧॥

ਸ਼੍ਰੋਯਾ ਛੰਦ: ‘ਕਜੋਂ ਤੁਮ ਹੋਲ ਕਰਤਿ ਹਹੁ ਉਰ ਮਹਿ,
ਚਿਤ ਅਤਿ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਪਛੁਤਾਇ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੁਇ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ
ਅਪਨੋ ਸੁਜਸੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਧਾਇ।
ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਸਮੁਦਾਇ ਤੁਮਾਰੇ
ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਦ ਹੀ ਚਲਿ ਆਇੰ।
ਪਾਇੰਨਿ ਨਿਮਹਿ, ਉਪਾਇਨ ਅਰਪਹਿ,
ਡਰਪਹਿ ਗੁਰ ਕੀ ਵਸਤੁ ਚਢਾਇ ॥੨॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਮਾਂਹੀ
ਕਰਹੁ ਪਠਾਵਨਿ ਸਗਰੇ ਦੇਸ਼।
ਸਿੱਖੀ ਕਉ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਿਸਤਾਰਹਿ
ਤੁਮਰੀ ਦਿਸਿ ਕੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼।
-ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਜੇਠੋ ਨੰਦਨ
ਨਿਮਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਜਿਹ ਚਰਨ ਹਮੇਸ਼।
ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਸੰਪੂਰਨ
ਜਿਨ ਮਹਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ॥੩॥
ਬਹੁਤ ਬਾਰ ਅਜਮਤ ਦਿਖਰਾਈ,
ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਅਰੁ ਦਿੱਲੀ ਨਾਥ।
ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਬਿਸਮਤ ਚਿਤ ਹੋਏ^੨,
ਸਗਲ ਅਜਾਇਬ ਕੀਨਸਿ ਗਾਥ-।
ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਕੋ ਨਾਹਿਨ ਜਾਨਹਿ
ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਹਿ ਹਿਤ ਕੇ ਸਾਥ।
ਨਿਸ਼ਚਾ ਗਿਰਨਿ ਦੇਹਿੰਗੇ ਕਾਹੁ ਨ,
ਕਹਿ ਕਹਿ ਆਨਹਿ ਟੇਕਹਿ ਮਾਥ ॥੪॥

^੧ਰਾਮਰਾਇ ਤੋਂ।

^੨ਔਰੰਗਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਦੇਖ ਦੇਖ ਅਚਰਜ ਹੋਏ।

ਅਪਰ ਉਪਾਵ ਕਰਹੁ ਜਿਮ ਹਮ ਕਹਿੰ
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਪ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤ।
 ਇਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਅਪਰ ਜਿ ਸੋਢੀ
 ਹੈਂ ਅਨੇਕ ਜਗ ਮੈਂ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਕਹੁ ਬਰਜਨਿ ਕਰਿਯਹਿ
 ਕਿਹ ਸੇਂ ਮਿਲਹਿ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਭਾਂਤਿ।
 ਧੀਰਮੱਲ ਹੈ ਚਚਾ ਆਪ ਕੇ
 ਤਿਸ ਤੇ ਭੀ ਬਰਜਹੁ ਕਹਿ ਬਾਤ ॥੫॥
 ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਹੈਂ ਖੇਤੀ
 ਕਰਹਿੰ ਕਮਾਈ ਦਰਬ ਚਢਾਇੰ^੧।
 ਸਭਿ ਤੇ ਬਰਜਨ ਕਰਹੁ ਬਾਤ ਇਹ
 ਜਿਸ ਤੇ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਧਤੀ ਜਾਇ।
 -ਬਡੇ ਬਿਰੋਧੀ ਹਮਰੇ ਸੋਢੀ-
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਦਿਹੁ ਬਿਦਤਾਇ।
 ਬਹੁਰ ਨ ਕਰਹਿੰ ਮੇਲ ਕਿਹ ਕੇ ਸੰਗ
 ਇਕ ਤੁਮਰੇ ਹੀ ਪੂਜਹਿੰ ਪਾਇ ॥੬॥
 ਪੂਰਬਲੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਰਹਿੰ ਸਿਖ
 ਅਪਰ ਨਵੀਨ ਹੋਇੰ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਸੰਗਤਿ ਬਧਹਿ ਰੀਤਿ ਇਮ ਕਰਤੇ
 ਧਨ ਅਨਗਿਨਤ ਚਢਾਵਹਿੰ ਲਯਾਇ।
 -ਅਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਗੁਰ ਟਿੱਕਯੋ-
 ਇਮ ਕਹਿ ਬਿਸਥਾਰਹਿੰ ਸਭਿ ਥਾਇੰ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਬਿਕੁੰਠ ਸਿਧਾਰੇ
 ਤਿਨ ਸਥਾਨ ਭੇ ਤਥਾ ਸੁਹਾਇ ॥੭॥
 ਜੋ ਲਘੁ ਜਾਤਿ ਅਨੇਕ ਬਿਧਿਨਿ ਕੀ
 ਝੀਵਰ ਅਰੁ ਕ੍ਰਮਿਯਆਰ ਚਮਾਰ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਕਹੁ ਦਿਹੁ ਸਿੱਖੀ
 ਸਕਲ ਆਇ ਤੁਮ ਕਰਹਿੰ ਜੁਹਾਰ^੨।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਸੁਜਸੁ ਸੁਨਾਵਹਿੰ ਰਾਵਰਿ
 ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸਭਿ ਜਗ ਬਿਸਤਾਰ।

^੧ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਦਰਬ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਨਮਸਕਾਰ।

ਗੁਰਤਾ ਬਿਦਤਹਿ ਤੁਮਰੇ ਤਨ ਕੋ,
 ਆਇੰ ਅਪਾਰ ਸਦਾ ਉਪਹਾਰ^੧ ॥੮॥
 ਬਡੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬੈਠਤਿ ਹੈ ਗਾਦੀ
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਰਹਿ ਬਡ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਿ।
 ਇਮ ਜਾਨਹਿ ਉੱਚਾਵਚ ਸਗਰੇ^੨,
 ਲਖਹਿ ਤੁਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦਾਰ।
 ਰਹਿ ਹੈਂ ਅਲਪ ਸੰਗਤਾਂ ਜੇਈ
 ਹਠ ਕਰਿ ਗਮਨਹਿ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਾਰ।
 ਕਯਾ ਅਚਰਜ ਹੈ ਜਾਨਿ ਦੇਹੁ ਤਿਨ,
 ਗੁਰ ਸੁਤ ਹੈ ਅਰੁ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਮਾਰ ॥੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ ਤ੍ਰੈ ਸੁਤ
 ਗੁਰਤਾ ਤਖਤ ਏਕ ਹੀ ਲੀਨਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪੂਜਤਿ ਪਾਇੰਨਿ
 ਅਰਪਹਿ ਭੇਟਨਿ ਹੈ ਸਿਖ ਦੀਨ।
 ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਮਹਾਂਦੇਵ ਦ੍ਰੈ ਸ਼ੇਸ਼^੩ ਜੁ
 ਪਿਤ ਨੇ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਕੀਨਿ*।
 ਸੋ ਸੇਵਕ ਤਿਨ ਕੇ ਹੁਇ ਚਾਲੇ
 ਅਰਪਤਿ ਵਸਤੂ ਰਹਤਿ ਅਧੀਨ ॥੧੦॥
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ
 ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤ ਉਪਜਤਿ ਭੇ ਦੋਇ।
 ਇਕ ਤੁਮ ਪਿਤ ਅਰੁ ਧੀਰਮੱਲਜ ਹੈ
 ਗੁਰਤਾ ਉਚਿਤ ਬਡੋ ਸੁਤ ਜੋਇ।
 ਲਘੁ ਕਉ ਸੰਗਤਿ ਪੂਜਤਿ ਹੈ^੪,
 ਕੁਛ ਰਹਿ ਕਰਤਾਰਪੁਰੇ ਬਿਚ ਸੋਇ^੫।
 ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਹਤਿ ਰਹਯੋ ਗੁਰਤਾ ਕਹੁ
 ਕਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਾਗਨ ਬਿਨ ਹੋਇ ॥੧੧॥

^੧ਭੇਟਾ।

^੨ਸਾਰੇ ਉੱਚੇ ਨੀਵੇਂ ਜਾਣਨਗੇ।

^੩ਬਾਕੀ।

*ਮਸੰਦ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸੰਗਤ ਤਾਂ ਤਾਰਨਹਾਰ ਦੇ ਮਗਰ ਲਾਈ ਸੀ।

^੪ਛੋਟੇ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਪੂਜਦੀ ਹੈ।

^੫ਸੋ (ਧੀਰਮੱਲ) ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕੁਛ (ਸੰਗਤ ਤਿਸ ਨੂੰ ਪੂਜਦੀ ਹੈ)।

ਤਿਮ ਤੁਮਰੋ ਇਕ ਅਨੁਜ ਸੁ ਜਾਨਹੁ
 ਕੇਤਿਕ ਸੰਗਤਿ ਰਹਿ ਤਿਨ ਪਾਸ।
 ਪਿਖਿ ਕਜੋਂ ਤਪਹੁ, ਭ੍ਰਾਤ ਹੈ ਰਾਵਰਿ,
 ਅਰੁ ਸਭਿ ਮਾਤਾ ਰਹਤਿ ਅਵਾਸ।
 ਸੋ ਭੀ ਸਦਨ ਆਪਨੋ ਜਾਨਹੁ
 ਬਨਹਿ ਪਠਾਵਨਿ ਧਨ ਕੋ ਰਾਸ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੀ ਸੁਧ ਤੁਮ ਹੀ ਲੀਜਹਿ
 ਕੀਜਹਿ ਮੇਲ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ॥੧੨॥

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਕੇ, ਜੇਠੋ ਸੁਤ ਸੁਨਿ ਬਾਤ।
 ਮਾਨੀ ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਕਛੂ^੧, ਕਹਤਿ ਭਯ ਬੱਖਯਾਤ ॥੧੩॥

ਸ਼੍ਰੀਯਾ ਛੰਦ: ‘ਮਿਲਨਿ ਹਮਾਰੋ ਹੋਇ ਨ ਕਿਮ ਹੀ,
 ਪਰਜੋ ਅੰਤਰੋ^੨ ਅਬਹਿ ਬਿਸਾਲ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤ ਨੇ ਜੁ ਕਹੇ ਬਚ,
 ਸਭਿ ਨੇ ਸੁਨੇ ਹੁਤੇ ਤਿਸ ਕਾਲ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਮਿਲਹਿ ਨ ਸੰਗ ਮੋਹਿ ਸੋਂ
 ਮਨ ਕੇ ਜਿਨ ਮਹਿ ਹਟਕ ਅਚਾਲ^੩।
 ਤਿਨਹੁ ਬਤਾਯੋ ਲਘੁ ਸੁਤ ਪੂਜਨਿ,
 ਭਏ ਰਿਦੇ ਤਿਤ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ^੪ ॥੧੪॥
 ਪਠਹੁ ਮਸੰਦਨਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਾਂਹੀ
 ਜਿਸ ਸੰਗਤਿ ਪਰ ਜੋ ਚਲਿ ਜਾਇ।
 ਤਹਿ ਕੀ ਤਿਹ ਦਸਤਾਰ ਬੰਧਾਵਹੁ,
 ਦੇਹੁ ਦਰਬ ਮਨ ਅਧਿਕ ਬਧਾਇ।
 ਸਿੱਖਯਨਿ ਸਭਿ ਮਹਿ ਰਹਿ ਉਪਦੇਸ਼ਤਿ
 ਇਤ ਕੋ ਸੁਜਸੁ ਬਿਸਾਲ ਸੁਨਾਇ।
 ਬੰਦੁਬਸਤ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਧਿ ਨੀਕੇ
 ਲੇ ਆਵਹਿਗੇ ਹਮਰੇ ਥਾਇੰ ॥੧੫॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮੀਪ ਨ ਜਾਵਹਿ,
 -ਖਾਰਜ ਸਿੱਖੀ ਤੇ- ਡਰਪਾਇੰ।

^੧ਹੰਕਾਰੀ ਨੇ ਕੁਛ ਨਾ ਮੰਨੀ। (ਅ) ਕੁਛ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਕੁਛ ਨਾ ਮੰਨੀ।

^੨ਫਰਕ।

^੩ਅਚੱਲ ਹਟਕ (ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਤਰਫੋਂ ਜੋ ਹਟਕਿਆ ਹੋ ਸੋ ਅਚੱਲ ਹੈ)
 ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਗਤ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ।

^੪ਤਿਸੀ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਬਰਜਨ ਕਰਹਿ ਜਾਹਿ ਸਭਿ ਦੇਸਨਿ
 ਲਘੁ ਬਿਲੰਦ ਕੇ^੧ ਦੇਂ ਸਮੁਝਾਇ।
 ਤਿਮ ਸਭਿ ਸੋਢੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਹਿ,
 ਨਹੀਂ ਨਿਕਟਿ ਤਿਨ ਕੇ ਭੀ ਜਾਇ।
 ਅਪਨੀ ਸੰਗਤ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲੀ,
 ਕਰਹਿ ਕੜਾਹੀ ਭਾਉ ਬਧਾਇ* ॥੧੬॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਅਨਿਕ ਮਸੰਦ ਪਠੇ ਹੈਂ
 ਮਾਨ ਦਾਨ ਦੇ ਦਰਬ ਅਪਾਰ।
 ਸਿਰ ਦਸਤਾਰ ਬੰਧਾਵਨਿ ਕਰਿ ਕੈ
 ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਕਰਿ ਧਾਰਿ।
 ਜਿਹ ਕੇ ਜਹਿ ਭੇਜੋ ਤਿਹ ਆਖਯੋ
 ਲਿਖੋ 'ਹਮਾਰੋ ਇਹ ਮੁਖਤਯਾਰ।
 ਗੁਰ ਮਨੋਤ ਹੁਇ ਸੋ ਇਸ ਦੀਜਹਿ,
 ਕਹੈ ਜੁ ਮਾਨਹੁ, ਹੋਇ ਉਧਾਰ ॥੧੭॥
 ਰਹਹੁ ਸਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਇਸ ਕੇ,
 ਆਵਹੁ ਦਰਸਨ ਕੇ ਸੰਗ ਲੇਯ।
 ਜੋਨ ਆਇ ਧਨ ਅਰਪਹਿ ਇਸ ਸਭਿ,
 ਹਮ ਕੇ ਪਹੁੰਚਹਿ ਗੋ ਜੋ ਦੇਯ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਹਿ ਤੁਮ ਉਪਰ
 ਕਰਹੁ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਹਿ ਸੇਯ।
 ਸ਼ਬਦ ਪਠਹੁ ਅਰੁ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਹੁ

^੧ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ, ਧੀਰਮੱਲ, ਰਾਮਰਾਇ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜੋ ਲਗਪਗ ਹਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਦੀ ਦੇ ਖਾਹਸ਼ਮੰਦ ਹੋਏ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਫੁਟ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਲੋਕ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਐਸ਼ੂਰਜ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਰਸਤੇ ਲਾਉਣਾ ਤੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੀ ਉਠੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਦੇਂਦੇ ਸਨ। ਓਹ ਜਗਤ ਨੂੰ ਮੁਕਤਿ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਆਰੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪਰ ਖਰਚਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਭਉ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸੇ ਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਨੂੰ 'ਗੌਰੀ ਪੋਟ' ਕਹਿਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸੇ, ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਜ ਐਸ਼ੂਰਜ ਸਮਝ ਕੇ ਜੋ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਵਰਤਨ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਓਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਮਸੰਦ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸਰਕਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਬੈਠੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਡੀ ਆਸਤੀਨ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਬਣਾ ਦੇਈਏ। ਦੇਖੋ ਇਸੇ ਅੰਸੂ ਦਾ ਅੰਕ ੨੦ ਤੇ ੨੧।

^੨ਤਿਸ ਦਾ ਨਾਮ।

ਨਹਿੰ ਭਰਮਹੁ ਨਿਜ ਧਰਮ ਗਹੇਯ' ॥੧੮॥

ਗਹੇ ਹੁਕਮਨਾਵੇ ਸਭਿ ਧਾਏ,
ਜਾਇ ਸੰਗਤਿਨਿ ਮਹਿੰ ਧਨ ਲੀਨਿ।
ਅਪਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਬਨਿ ਬਨਿ
ਅਪਨੇ ਪਰ ਭਰਮਾਇੰ ਪ੍ਰਬੀਨ।
ਝੂਠ ਬੋਲਨੋ ਕਪਟ ਕਮਾਵਨਿ
ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਦਰਬ ਲੇਹਿੰ ਲਬ ਭੀਨ^੧।
ਭੋਲੀ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਬਸਿ ਅਪਨੇ
ਅਪਰਨਿ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਨਿ ਨਹਿੰ ਦੀਨਿ ॥੧੯॥

ਅਧਿਕ ਦਰਬ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਆਵਹਿ
ਕੁਛ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਢਿਗ ਦੇਹਿੰ।
ਔਰ ਸਕਲ ਅਪਨੇ ਢਿਗ ਰਾਖਹਿੰ
ਭਏ ਧਨੀ ਸਿੱਖਜਨਿ ਧਨ ਲੇਹਿੰ।
ਪਾਇ ਪਦਾਰਥ ਭਏ ਹੰਕਾਰੀ,
ਬਡੇ ਅਸ਼ਰਧਕ ਲਖਹਿੰ ਨ ਕੇਹਿੰ।
-ਗੁਰੂ ਬਨਾਵਨਿ ਹਮਰੇ ਬਸ ਹੈ
ਜਿਸ ਕੋ ਚਾਹਹਿੰ ਤਿਸਹਿੰ ਪੁਜੇਹਿੰ ॥੨੦॥
ਸਗਲ ਸੰਗਤਾਂ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ,
ਜਿਸ ਢਿਗ ਚਾਹਹਿੰ ਤਹਿੰ ਲੋ ਜਾਹਿੰ।
ਨਿਜ ਅਸਤੀਨ ਹਿਲਾਵਨਿ ਕਰਿ ਕੈ^੨
ਗੁਰੂ ਨਿਕਾਸਹਿੰ ਦੇਹਿੰ ਬਿਠਾਇ।
ਜੋ ਗੁਰ ਰਹੈ ਅਧੀਨ ਹਮਾਰੇ
ਤਿਸ ਹੀ ਕੇ ਪੁਜਵਾਵਹਿੰ ਪਾਇ।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਅਪਰ ਥਾਨ ਲੇ ਗਮਨਹਿੰ,
ਤਿਹ ਘਟਿ ਕਰਿ ਦੇਂ ਔਰ ਬਧਾਇ- ॥੨੧॥
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਖਿ ਮੂਰਖ ਗਰਬੇ
ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਚਲਤੇ ਭਏ ਕੁਚਾਲ।
ਪਾਨ ਬਾਰਨੀ ਬਾਰਬਧੂ ਰਤਿ^੩,
ਲਗੇ ਪਾਪ ਮਹਿੰ ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਸਾਲ।

^੧ਲੋਭ ਵਿਚ ਭਿੱਜੇ।

^੨ਚੋਲੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਹਿਲਾ ਕਰਕੇ।

^੩ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਵੇਸ਼ਯਾ ਪ੍ਰੇਮੀ।

ਨਿਰਧਨ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕਹੁ ਦੁਖਦਾਯਕ
 ਝਿਰਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਿ ਬੋਲ ਕਰਾਲ।
 ‘ਗੁਰ ਮਾਰਯੋ ! ਤੂੰ ਦਰਬ ਨ ਦੇਤੋ
 ਨਿਤ ਕੁਟੰਬ ਕਰਤੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੨੨॥
 -ਮੈਂ ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਨਹਿ, ਤੁਮ ਲਿਖ ਦਿਹੁ-’
 ਇਮ ਡਰਪਾਇ ਲੇਤਿ ਧਨ ਛੀਨਿ।
 ਘਰ ਕੀ ਵਸਤੁ ਬਿਕਾਵਹਿ ਬਲ ਤੇ
 ਕਰਹਿ ਤੰਗ ਅਰੁ ਅਧਿਕ ਸੁ ਦੀਨ।
 *ਕਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਹਿ
 ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ^੧ ‘ਹਮਹਿ ਦੁਖ ਦੀਨਿ।’
 ਡਰਪਿ ਮਸੰਦਨਿ ਤੇ ਨ ਭਨਹਿ ਕੁਛ
 ਕਹਿ ਬਾਕਨ ਕੋ ਖਾਤਰ ਕੀਨਿ* ॥੨੩॥

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਬਿਧਿ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤਾਂ, ਬਾਂਟ ਮਸੰਦਨਿ ਦੀਨਿ।
 ਬੰਦੁਬਸਤ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕਰਿ, ਰਾਖੀ ਸਕਲ ਅਧੀਨ ॥੨੪॥
 ਦੇਤਿ ਬਡਾਈ ਅਧਿਕ ਨਿਤ, ਜੇ ਮਸੰਦ ਬਿਚਿ ਦੇਸ਼।
 ਜਿਮ ਅਧੀਨ ਮੇਰੇ ਰਹੈ, ਕਰਤਿ ਉਪਾਇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ॥੨੫॥
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਅਰੁ ਦਰਬ ਬਹੁ, ਦੇਤਿ ਦਾਨ ਸਨਮਾਨ।
 ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੇ ਦੁਖ ਦਾਇਕਨਿ^੨, ਨਹਿ ਬਰਜਤਿ ਰਿਸ ਠਾਨਿ ॥੨੬॥
 ਬਿਗਰੇ ਕਾਚ ਗੁਰੂਨਿ ਤੇ, ਧਰਤਿ ਮਹਾਂ ਹੰਕਾਰ।
 ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਸਮੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੌਨ ਸੁਧਾਰੇ ਮਾਰਿ^੩ ॥੨੭॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਰਾਮਰਾਇ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਉਨਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੯॥

^੧ਇਹ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈਨ, ਛਾਪੇ ਦਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਇਹ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਹਨ:-ਕਹਿ ਕਰਿ ਜੋਰ ਗਰੀਬਨ ਉਪਰ ਨਹਿ ਤਿਨ ਦੇਖਹਿ ਧਨ ਤੇ ਹੀਨ। ਮੂਰਖ ਅਪਨਾ ਜਾਪ ਜਨਾਵਨ ਪਰਮੇਸਰ ਭੈ ਕਊ ਨਹਿ ਚੀਨ।

^੨ਸਿੱਖ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੩ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ)।

^੪ਮਾਰ ਕਰਕੇ।

੩੦. [ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਵ੍ਰੈਸ਼]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੧

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਡ, ਸੁਜਸੁ ਸੁਨਹਿ ਨਿਤ ਕਾਨ।
ਧੀਰ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਹੈਂ, ਕਰਾਮਾਤ ਮਹੀਯਾਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਅਨਿਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਆਵੈਂ।
ਅਰਪਿ ਉਪਾਇਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਵੈਂ।
ਪੂਰ ਕਾਮਨਾ ਸਿੱਖਯ ਅਨੇਕੂ।
ਕੇਤਿਕ ਪਾਵਤਿ ਦਾਤ ਬਿਬੇਕੂ ॥੨॥
ਕੀਰਤਿ ਪਸਰੀ ਪੁਰਿ ਪੁਰਿ ਘਰ ਘਰ।
ਸੰਕਟ ਪਰਹਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਕਰਿ।
ਆਨਿ ਆਨਿ ਗੁਨ ਅਧਿਕ ਸੁਨਾਵੈਂ।
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਰਾਮਰਾਇ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥੩॥
ਜਰੀ ਨ ਜਾਇ ਅਨੁਜ ਬਡਿਆਈ।
ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਅਤਿ ਤਪਤਾਈ।
ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਗੁਨ ਗਨ ਸੁਨਿ ਹੈ ਕਾਨ।
ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ ਛੋਭ ਰਿਦੇ ਬਹੁ ਠਾਨਿ ॥੪॥
ਬਸਿ ਨ ਬਸਾਵਹਿ ਚਿਤਵਹਿ ਜਤਨਾ।
ਕਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਗੁਰਤਾ ਰਤਨਾ।
ਸਿੱਖਯ ਮਸੰਦ ਮੇਵਤੇ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
ਸਭਿ ਮਹਿ ਬੈਠੇ ਚਿੰਤ ਬਿਲੰਦ ॥੫॥
ਰਿਦੇ ਬਿਖੇ ਜਿਮ ਗਿਨਤੀ ਗਿਨਤਿ।
ਮੁੱਖਯਨਿ ਸਾਥ ਬਾਕ ਕਹੁ ਭਨਤਿ।
'ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨਿ ਮੈਂ ਨਿਤ ਰਹਜੋ।
ਬਿਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਜ ਪਦ ਲਹਜੋ ॥੬॥
ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਆਵਨਿ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੂ।
ਨਹਿ ਕਿਨ ਕੀਨਸਿ ਤਬਿ ਉਤਸਾਹੂ।
ਸਭਿ ਤੇ ਅੱਗੂ ਕੀਏ ਮੁਝ ਭੇਜਾ।
ਨਾਮ ਸੁਨੇ ਜਿਸ ਧਰਕ ਕਰੇਜਾ ॥੭॥
ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਕੋ ਬਲ ਕਰਿ ਕੈ।
ਅਜਮਤ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਖਰਿ ਕੈ।
ਕਹਿਬੇ ਸੁਨਿਬੇ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ।
ਕਰੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲਿ ਤੁਰਕਨਿ ਰਾਈ ॥੮॥

ਜਹਿੰ ਬਾਦੀ ਸਮੁਦਾਇ ਸਦੀਵਾ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਹੰਕਾਰ ਕਰਿ ਨੀਵਾ।
 ਰਸ ਰਾਖਯੋ ਬਡ ਨੌਰੰਗ ਸੰਗ।
 ਤਹਿੰ ਬੈਠਕ ਸੁਭ ਲਈ ਉਤੰਗ ॥੯॥
 ਨਿਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਹੁ ਕਰਿ ਰਾਖਾ।
 ਨਹੀਂ ਦਿਯੋ ਬਿਗਰਨਿ, ਹਿਤ ਕਾਂਖਾ^੧।
 ਇਤ ਮੁਹਿ ਪਠਯੋ ਰਹਯੋ^੨ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੁ।
 ਪਿਤ ਜੁਤਿ ਭੇ ਨਚਿੰਤ ਸੁਖ ਮਾਹੁ ॥੧੦॥
 ਆਯਹੁ ਸਮਾ ਲੇਨਿ ਬਡਿਆਈ।
 ਮੇਰੋ ਤਯਾਗ ਕਰਯੋ ਰਿਸ ਪਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਿਯੋ ਸਭਿ ਸਾਜ^੩।
 ਹੁਤੋ ਪਿਤਾ ਢਿਗ ਜਿਤਿਕ ਸਮਾਜ ॥੧੧॥
 ਗੁਰਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਲੀਨਿ।
 ਸਰਬੋਤਮ ਪਦ ਪਾਵਨ ਕੀਨਿ।
 ਅਬਿ ਤੋ ਅਪਰ ਉਪਾਇ ਨ ਬਨੇ।
 ਏਕ ਜਤਨ ਆਵਤਿ ਮੁਝ ਮਨੇ ॥੧੨॥
 ਸੋ ਮੈਂ ਕਰਿਹੋਂ ਟਰੋਂ ਨ ਕੈਸੇ।
 ਸੁਨਿ ਤੁਮ ਭਨਹੁ ਆਇ ਚਿਤ ਜੈਸੇ।
 ਨੌਰੰਗ ਕੋ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਅਨਿਕ ਭੇਦ ਕੇ ਬਾਕ ਉਚਰਿ ਕੈ ॥੧੩॥
 ਕਰਿ ਅਪਨੇ ਤੇ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ।
 -ਤਿਸ ਢਿਗ ਕਰਾਮਾਤ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਕਰਹੁ ਹਕਾਰਨਿ ਲੇਹੁ ਨਿਹਾਰੀ।
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋਂ ਦੇਹਿ ਦਿਖਾਰੀ ॥੧੪॥
 ਕਿਤਿਕ ਕਾਜ ਅਪਨੇ ਸੁਧਰਾਵਉ।
 ਅਜਮਤ ਤੇ ਸੁ ਕਰਹਿ ਤੁਮ ਪਾਵਉ।
 ਬਸਹਿ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਾਂਗੀ।
 ਪਠਹੁ ਬੁਲਾਵਨਿ ਆਵਹਿ ਪਾਹੀ- ॥੧੫॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਕਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਸਿਖਾਇ।

^੧(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ) ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਚਾਹ ਵਾਲਾ (ਰੱਖਿਆ)।

^੨(ਸੈਂ) ਰਿਹਾ।

^੩ਸਾਮਾਨ।

ਪਠਹਿੰ ਦੂਤ ਤੇ ਲਿਉਂ ਬੁਲਵਾਇ।
 ਜਬਿ ਇਸ ਥਲ ਮੇਂ ਆਵਨਿ ਕਰਿ ਹੈ।
 ਤਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਿਖਰਿਹੈਂ ॥੧੬॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਵੇਂ ਭੇਦੀ।
 ਪਰਹਿ ਬੈਰ ਜਿਸ ਤੇ ਦੇ ਖੇਦ।
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਾਵਹੁੰ ਹੋਰਾ।
 ਜਬਿ ਫੀਕੇ ਪਰਿ ਹੈ ਇਸ ਠੋਰਾ ॥੧੭॥
 ਲਘੁਤਾ ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਜਾਹਰ ਹੋਇ।
 ਕਰਹਿ ਅਸ਼ਰਧਾ ਪੁਨ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਨਹੀਂ ਉਪਾਇਨ ਅਰਪਨ ਕਰੈਂ।
 ਬਹੁਰ ਮੋਹਿ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਧਰੈਂ ॥੧੮॥
 ਰਸ ਨਹਿੰ ਰਹਨਿ ਦੇਹੁੰ ਸੰਗ ਸ਼ਾਹੁ।
 ਬਦੀ ਕਰਹਿੰ ਸਭਿ ਤੁਰਕ ਜਿ ਪਾਹੁ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਕੇਤਿਕ ਦਿਖਰਾਵੈ।
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਰੀਤਿ ਨਵੀਨ ਸਿਖਾਵੈਂ ॥੧੯॥
 ਆਇ ਜਿ ਮਿਲਹਿੰ ਬਿਗਰ ਇਮ ਜਾਇ।
 ਜੇ ਨਿਜ ਪਿਤ ਪਰ ਕਰਹਿ ਸੁਭਾਇ।
 ਕਰੇ ਹਕਾਰਨ ਜੇ ਨਹਿੰ ਆਵਿਹ।
 ਸ਼ਾਹ ਦੂਤ ਛੂਛੇ ਉਲਟਾਵਹਿ ॥੨੦॥
 ਤੋ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਹੈ ਬਿਧਿ ਨੀਕੀ।
 ਪੁਜਹਿ ਭਾਵਨਾ ਹਮਰੇ ਜੀ ਕੀ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਕਰਹਿ ਤਬਿ ਜੋਰ ਬਡੇਰਾ।
 ਰਿਸ ਕਰਿ ਸੈਨ ਪਠਾਵਹਿ ਫੇਰਾ ॥੨੧॥
 ਲਰਜੋ ਜਾਇ ਕਿਮ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਅਤਿ ਜੋਰਾਵਰ ਦਿੱਲੀ ਨਾਥ।
 ਅਪਰ ਉਪਾਇ ਬਨਹਿ ਤਬਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਹਿ ਜਾਹੀ ॥੨੨॥
 ਛੋਰਿ ਜਾਇਗੋ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਕੋ।
 ਕਰਜੋ ਬਸਾਵਨਿ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ।
 ਜਿਮ ਮੈਂ ਨਿਕਸਿ ਰਹਜੋ ਅਨ ਠੋਰਾ।
 ਸੇ ਭੀ ਬਸਹਿ ਹੋਹਿ ਤਿਮ ਹੋਰਾ ॥੨੩॥

ਫ਼ਰਕ ਪਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਇਮ ਭੀ ਹੋਇ ਤ ਮੁਝ ਕਉ ਨੀਕੀ।
 ਮਹਿਮਾ ਪਰਹਿ ਅਨੁਜ ਕੀ ਫੀਕੀ।
 ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬ੍ਰਿਧਾਇ ਬਧੇਰਾ।
 ਅਜਮਤ ਤੇ ਰਸ ਨੌਰੰਗ ਕੇਰਾ ॥੨੪॥
 ਦੋਨਹੁ ਬਿਧਿਨਿ ਲਾਭ ਹੈ ਮੋਹੀ।
 ਹੋਰਾ ਅਨੁਜ, ਕਰੇ ਇਮ, ਹੋਹੀ।
 ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਨੇ ਕਹਯੋ।
 ਸਕਲ ਮਸੰਦ ਮੇਵੜਨਿ ਲਹਯੋ ॥੨੫॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਬਾਕਨਿ ਕਹੁ ਸਨਮਾਨਤਿ।
 ਤਬਿ ਗੁਰਦਾਸਹਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਤਿ।
 ‘ਕੋ ਤੁਮ ਤੇ ਬੁਧਿਵਾਨ ਬਿਸਾਲਾ?
 ਉਰ ਸਰਬੱਗਯ ਸਰਬ ਹੀ ਕਾਲਾ ॥੨੬॥
 ਹਾਨ ਲਾਭ ਜੁਸ ਅਪਜਸੁ ਦੋਨ।
 ਗੋਰਾ ਅਰੁ ਹੋਰਾ ਜਗ ਹੋਨ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਜੇਤਿਕ ਬਡਿਆਈ।
 ਹਸਤਾਮਲ^੧ ਜਿਮ ਲਖਹੁ ਸਦਾਈ ॥੨੭॥
 ਜਿਮ ਰਾਵਰ ਕੋ ਨੀਕੋ ਹੋਇ।
 ਤਿਮ ਚਿਤ ਚਾਹਤਿ ਹਮ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਚਢੇ ਆਪ ਕੇ ਬੇਰੇ^੨ ਮਾਂਹਿ।
 ਹਾਨ ਲਾਭ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਪਾਹਿ ॥੨੮॥
 ਅਬਿ ਤੋ ਦੋਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਕੇਰਾ।
 ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ ਸਮਾਜ ਘਨੇਰਾ।
 ਸੁਜਸੁ ਦੁਹਨਿ ਕੋ ਜਗ ਮੈਂ ਫੈਲਾ।
 ਉੱਜਲ ਜਥਾ ਹਿਮਾਲਯ ਸੈਲਾ ॥੨੯॥
 ਜੇ ਬਿਰੋਧ ਬਧਿ ਗਯੋ ਘਨੇਰਾ।
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਕਿਮ ਹੋਵਹਿ ਫੇਰਾ।
 ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਰਨਿ ਬਨਿ ਆਵਹਿ।
 ਤੁਮ ਘਰ ਤੇ ਗੁਰਤਾ ਨਹਿ ਜਾਵਹਿ ॥੩੦॥
 ਨਾਂਹਿਤ ਸੋਢੀ ਬਾਂਛਤਿ ਸਾਰੇ।
 ਗੁਰਤਾ ਹੇਤੁ ਕਰਤਿ ਉਪਚਾਰੇ।

^੧ਪ੍ਰਤੱਖਯ। ਹੱਥ ਤੇ ਧਰੇ ਆਉਲੇ ਵਾਂਗ।

^੨ਜਹਾਜ਼।

ਬਧੇ ਕ੍ਰੋਧ ਅਸ ਨਹਿੰ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਅਰਪਹਿੰ ਗੁਰਤਾ ਅਪਰ ਸੁ ਥਾਇੰ ॥੩੧॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਮਹਾਂ ਬਾਦੀ ਬਿਗਰੈ ਹੈ।
 ਜੇ ਕਿਛੁ ਬਿਘਨ ਤਹਾਂ ਹੈ ਜੈ ਹੈ।
 ਤੁਮਹਿ ਕਲੰਕ ਚਢਹਿ ਨਹਿੰ ਜੈਸੇ।
 ਕਰਨੋ ਬਨੈ ਆਪ ਕੋ ਤੈਸੇ ॥੩੨॥
 ਕਰਹਿ ਬਾਦ ਜਬਿ ਨੌਰੰਗ ਮਹਾਂ।
 ਲਗਹਿ ਬਿਗਾਰਨਿ^੧ ਜੋ ਕਿਛੁ ਤਹਾਂ।
 ਕਰਹਿ ਅਜੋਗ ਤੁਰਕ ਗਨ ਕਹੇ।
 ਅਸ ਨਹਿੰ ਹੋਇ ਬਸ ਨ ਤੁਮ ਰਹੇ ॥੩੩॥
 ਜਥਾ ਮਤੰਗ ਬਲੀ ਕੀ ਸੁੰਡਾ।
 ਦੇ ਪਕਰਾਇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਹ ਡੰਡਾ^੨।
 ਪੁਨਹਿ ਮੁਚਾਵਨਿ ਚਾਹੇ ਕੋਈ।
 ਕਿਮ ਛੂਟਹਿ ਗਹਿ ਲੀਨਸਿ ਜੋਈ ॥੩੪॥
 ਐਸੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਕੀਜੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਲਘੁਤਾ ਅਪਨਿ ਲਖੀਜੈ।
 ਰਾਵਰ ਕੀ ਚਾਹਤਿ ਭਲਿਆਈ।
 ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਈ' ॥੩੫॥
 ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਸੁਨਿ ਕਹਯੋ।
 'ਇਮ ਨ ਹੋਇ ਜਿਮ ਤੁਮ ਮਨ ਲਹਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੀਕੀ ਕਰੈਂ।
 ਅਧਿਕ ਬਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹਮ ਧਰੈਂ ॥੩੬॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨੌਰੰਗ ਸਿਖਰਾਵੈਂ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਜਿਮ ਇਹਾਂ ਬੁਲਾਵੈ।
 ਜਥਾ ਸਦਨ ਹਮ ਨਿਕਸੇ ਬੈਸੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਨਾਵੈਂ ਐਸੇ ॥੩੭॥
 ਸੋ ਪਿ ਆਇ ਦਿੱਲੀ ਕਹੁ ਦਰਸੈ।
 ਬੋਲਨਿ ਤੁਰਕਨਿ ਸਾਥ ਸਪਰਸੈ।
 ਮੋਹਿ ਸਮਾਨ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਆਇ।
 ਕੈ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਤੇ ਸੁ ਪਲਾਇ ॥੩੮॥

^੧(ਕੀਰਤਪੁਰ ਵਿਚ) ਵਿਗਾੜ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ।

^੨ਸੰਡ ਵਿਚ ਡੰਡਾ ਫੜਾ ਦੇਵੇ।

ਦੋ ਮੈਂ ਕਰਿ ਹੋਂ ਏਕ ਜ਼ਰੂਰ।
 ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਭਾਵਨ ਹੁਇ ਪੂਰ।
 ਤੁਮ ਸਜਾਨੇ ਹਹੁ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਿ।
 ਜੇ ਨ ਕਰੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਧਿ ਕਾਰ ॥੩੯॥
 ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਨਿਸ਼ਫਲ ਬਲ ਅਹੈ।
 ਜੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਅਨੁਜ ਮਮ ਰਹੈ।
 ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੇ।
 ਹੁਤੇ ਸੁ ਮੇਰੇ ਜਾਨਤਿ ਸਾਰੇ ॥੪੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੀਨਿ ਸੋ ਗਾਦੀ।
 ਬਹੁਰੋ ਭਏ ਪਰਸਪਰ ਬਾਦੀ।
 ਤੋਂ ਤੂਸਨਿ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਰਹੋਂ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਰਿਦਾ ਨਹਿੰ ਦਹੋਂ^੧ ॥੪੧॥

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਿ ਕੈ ਮਤੇ, ਦ੍ਰਿੜੁ ਨਿਸ਼ਚਾ ਉਰ ਕੀਨਿ।

ਅਨੁਜ ਹਕਾਰੋਂ ਸ਼ਾਹਿ ਢਿਗ, ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਚੀਨ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਰਾਮਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੦॥

^੧ਜੇ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਰਿਦਾ ਨਹੀਂ ਸਾੜਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕੀਕੂੰ ਰਹਾਂ, ਭਾਵ ਚੁੱਪ ਰਹਾਂ ਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮੇਰਾ ਰਿਦਾ ਸਾੜੇਗੀ, ਜੇ ਉੱਦਮ ਕਰਾਂਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪੁੱਜੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਠਰੇਗਾ।

੩੧. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ]

੩੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੨

ਦੋਹਰਾ: ਅਨੁਜ ਹਕਾਰਨਿ ਕਾਰਨੇ,
ਚਿਤਵਹਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ।
ਪਿਖਹਿ ਕਹਿਨਿ ਅਵਕਾਸ ਕੋ^੧,
ਜਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਜਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਇਕ ਦਿਨ ਪੁਨਹਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਯੋ।
'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਸਮਾਯੋ।'
ਬੂਝਨਿ ਲਗਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਿ ਬਾਤ।
'ਪਿਤਾ ਤਮਾਰੇ ਜਗ ਬੱਖਯਾਤ ॥੨॥
ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋ ਗਏ ਸਮਾਇ।
ਤੁਮ ਨਹਿ ਮਿਲੇ ਤੀਰ ਤਿਨ ਜਾਇ।
ਕਿਮ ਨਹਿ ਗਏ ਕਿ ਸੁਧ ਨਹਿ ਆਈ।
ਕੋ ਕਾਰਨ ਭਾ ਕਹਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥੩॥
ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਤਿਨਹੁ ਤੇ ਪਾਛੇ।
ਕਿਨਹੁ ਸੰਭਾਰਯੋ ਰਾਖਯੋ ਆਛੇ।
ਕਿਨ ਲੀਨਸਿ ਗੁਰਤਾ ਬਰ ਗਾਦੀ?
ਤਿਨ ਪਾਛੇ ਤਿਮ ਕੀਨਿ ਅਬਾਦੀ' ॥੪॥
ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
-ਅਬਿ ਅਵਕਾਸ ਕਹਨਿ ਕਹੁ ਲਹਯੋ-।
'ਸੁਨਹੁ ਸ਼ਾਹੁ ! ਮੁਝ ਇਤੈ ਪਠਾਯੋ।
ਪਿਤ ਆਇਸੁ ਤੇ ਮੈਂ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥੫॥
ਅਧਿਕ ਸਮਾਜ ਮੋਹਿ ਸੰਗਿ ਭੇਜਾ।
ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਾਖਯੋ -ਸਭਿ ਲੇਜਾ-।
ਜਬਿ ਕੇ ਹਮ ਆਏ ਤੁਮ ਪਾਸ।
ਭਏ ਸਿੱਖਯ ਬਹੁ ਸੰਗਤਿ ਰਾਸ ॥੬॥
ਮਿਲਨਿ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਘਨੇਰਾ।
ਅਜਮਤ ਪਤਾ ਪੁਨਹਿ ਬਹੁ ਹੇਰਾ।
ਯਾਂ ਤੇ ਭਾ ਸਮਾਜ ਅਧਿਕਾਈ।
ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਨਿਤ ਬਧਹਿ ਸਵਾਈ ॥੭॥
ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿ ਸਿੱਖੀ ਬਿਸਤਾਰੀ।

^੧ਕਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।

ਦਰਸਹਿ ਆਇ ਪੁੰਜ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਆਨ ਚਢਾਵੈਂ।
 ਗਨੀ ਗਰੀਬ ਦਰਬ ਅਰਪਾਵੈਂ ॥੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਸੁਨੀ ਸੁਧ ਸਾਰੀ।
 -ਭਯੋ ਸੁਚੇਤ ਸਮਾਜ ਸੰਭਾਰੀ-।
 ਮੁਝ ਕੋ ਸਮਰਥ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਜਾਨਾ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਜਾਨਜੋਂ -ਅਹੈ ਅਯਾਨਾ- ॥੯॥
 ਅਪਨਿ ਸਮਾਜ ਤਿਸੀ ਕਉ ਦੀਨਾ।
 ਨਿਕਟਿ ਰਹਿਨ ਤੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਚੀਨਾ।
 ਤਹਿ ਤੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਤਿਹ ਬਾਂਹੁ ਗਹਾਈ ॥੧੦॥
 ਕਾਰਨ ਭਯੋ ਅਪਰ ਭੀ ਜੋਇ।
 ਰਿਸ ਜਿਮ ਕਰੀ ਸੁਨਾਵੈਂ ਸੋਇ।
 ਸਾਥ ਆਪ ਕੇ ਮੇਲ ਹਮਾਰਾ।
 ਭਯੋ ਅਧਿਕ ਹੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਰਾ ॥੧੧॥
 ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਤੁਮ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ ਕੀਨਸਿ।
 ਅਜਮਤ ਬਲ ਤੇ ਤਜੋਂ ਕਰਿ ਦੀਨਸਿ।
 ਪਿਤਾ ਸਮੀਪ ਜਾਤਿ ਸੁਧ ਸਾਰੀ।
 ਤਿਨਹੁਂ ਬਾਤ ਨਹਿ ਨੀਕ ਬਿਚਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਏ ਇਮ ਭਾਖਾ।
 -ਸ਼ਾਹੁ ਸਾਥ ਜੇ ਅਸ ਰਖ ਰਾਖਾ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਅਜਮਤ ਦਿਖਰਾਵਤਿ।
 ਜੋ ਬਿਧਿ ਅਨਬਨ ਦੁਲਭ ਬਨਾਵਤਿ ॥੧੩॥
 ਦੀਨ ਪਦਮਨੀ ਅਸੁ ਦਰਿਆਈ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਜੋ ਅਪਰ ਬਨਾਈ।
 ਇਹ ਆਛੀ ਨਹਿ ਕੀਨਸਿ ਤਾਂਹਿ।
 ਜਿਮ ਭਾਖਹਿ ਤਿਮ ਕਰਿ ਦਿਖਰਾਹਿ ॥੧੪॥
 ਹੋਯਹੁ ਜਿਸ ਕੇ ਅਸ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਆਇਸੁ ਮਾਨਿ, ਸਕਹਿ ਨਹਿ ਟਾਰੀ^੧।
 ਤੋ ਤਿਸ ਪਾਸ ਰਹਹੁ ਹਿਤ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਹਮਰੇ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵਹੁ ਫਿਰਿ ਕੈ ॥੧੫॥

^੧ਟਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪੀ ਰਹਹੁ ਸਦੀਵਾ।
 ਉਤ ਬਸਿ, ਆਇ ਨ ਇਤ ਕੀ ਸੀਵਾ^੧।
 ਲਾਗਹਿ ਨਹੀਂ ਸੁ ਬਦਨ ਹਮਾਰੇ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਜੁ ਦਿਖਾਰੇ- ॥੧੬॥
 ਪਠਯੋ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਮੁਝ ਪਾਸ।
 ਸੁਨਿ ਤਬਿ ਤੇ ਮੈਂ ਤਯਾਗੀ ਆਸ।
 ਕਰੇ ਤ੍ਰਾਸ ਉਰ ਗਯੋ ਨ ਤੀਰ।
 -ਰਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਹਿ ਅਭੀਰ^੨- ॥੧੭॥
 ਲਗੇ ਸਮਾਵਨਿ ਕੋ ਜਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਗਾਦੀ ਬੈਠਾਲਾ।
 ਸਭਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਚਰਨੀ ਪਾਇ।
 ਸੌਂਪਿ ਸਮਾਜ ਸਗਲ ਅਧਿਕਾਇ ॥੧੮॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਜਿ ਅਪਰ ਅਸ਼ੇਸ਼^੩।
 ਸੇ ਬਿਚਰਤਿ ਗਨ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼।
 ਸਭਿ ਕੋ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਇ ਲਗਾਇ।
 ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ ਸੌਂਪਿ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧੯॥
 ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸਭਿ ਦੀਨਿ।
 -ਦਿੱਲੀਪਤਿ ਸੋਂ ਮਿਲੋ ਨ ਜਾਇ।
 ਨਹਿੰ ਦਰਸਹੁ, ਨਹਿੰ ਨਿਜ ਦਰਸਾਇ ॥੨੦॥
 ਅਜਮਤ ਕਤਹੁ ਲਗਾਵਹੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਕਰਹੁ ਛੁਪਾਵਨਿ ਅਪਨੇ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਹੈ ਕੋਇ, ਕੈ ਸਿਹੁ ਬਨਿ ਜਾਇ।
 ਧੀਰਜ ਧਰਹੁ ਧਰਾ ਸਮਤਾਇ^੪- ॥੨੧॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਿ ਬਹੁ ਸੀਖਾ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤੇ ਸੁਤ ਕੋ ਦੀਖਾ।
 ਪਿਤ ਮਹਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਦੇਖਤਿ ਗਏ ਸਮਾਇ ॥੨੨॥

^੧ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਵੱਸ, ਇਸ ਤਰਫ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਵਣਾ।

^੨ਨਿਰਭੈ (ਸ੍ਰੁਤ੍ਰੁਪ ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੩ਸਾਰੇ।

^੪ਧਰਤੀ ਦੇ ਫੁੱਲ।

ਰਾਵਰਿ ਨਿਕਟਿ ਆਵਨੋ ਕਿਯੋ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਮੁਝ ਫਲ ਐਸੋ ਭਯੋ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤੇ ਮਮ ਅਧਿਕਾਰਾ।
 ਸੋ ਲਘੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਨੇ ਸੰਭਾਰਾ' ॥੨੩॥
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਕੇ ਬੈਨ।
 ਬੋਲਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਚਪਲ^੧ ਕਰਿ ਨੈਨ।
 'ਤੁਮ ਕਹੁ, ਕਹਹੁ ਕਹਾਂ ਪਰਵਾਹੂ?
 ਸਰਬ ਸਮਾਜ ਅਧਿਕ ਹੈ ਪਾਹੂ ॥੨੪॥
 ਤੁਮ ਇਤ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਗੁਰ ਬਨਿ ਰਹੋ।
 ਸਿੱਖਯਨਿ ਤੇ ਭੇਟੈਂ ਗਨ ਲਹੋ।
 ਹਮਰੇ ਨਿਕਟਿ ਰਹਹੁ ਹੋ ਜਾਵਤ।
 ਸਰਬੋਤਮ ਦਿੱਲੀ ਬਸਿ ਤਾਵਤ^੨ ॥੨੫॥
 ਪੁਨ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਤੋਹਿ ਲਗਿ ਨੀਕਾ।
 ਜਹਾਂ ਹਰਖ ਬਿਰਧਾਵਹਿ ਜੀਕਾ।
 ਤਹਿ ਸਥਾਨ ਆਛੋ ਬਨਵਾਇ।
 ਦੈ ਹੈਂ ਗ੍ਰਾਮ ਜਗੀਰ ਲਗਾਇ ॥੨੬॥
 ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਬਾਸ ਤਹਿ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਹੂ ਜਿ ਮਨੋਰਥ ਮੋਹਿ ਉਚਰੀਅਹਿ।
 ਸਭਿ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਕਰਵਿ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਬਾਂਛਤਿ ਲੀਜਹਿ ਨਿਕਟਿ ਹਮਾਰੇ ॥੨੭॥
 ਧਾਰਤਿ ਕਰਾਮਾਤ ਕਹੁ ਭਾਰੇ।
 ਜੇ ਜੇ ਕਾਰਜ ਕਹੇ ਸੁਧਾਰੇ।
 ਤੁਝ ਪਰ ਮੈਂ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾ ਹੋਂ।
 ਚਹੈ^੩ ਬਾਸ ਕਰਵਾਇ ਤਹਾਂ ਹੋਂ ॥੨੮॥
 ਤਿਸ ਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਨਹਿ ਬਨਿ ਦਿਲਗੀਰ।
 ਸੋ ਭੀ ਅਹੈ ਤੁਮਾਰੋ ਬੀਰ।
 ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸੋ ਪੁਜਵਾਵੈ।
 ਨਹਿ ਤੇਰੋ ਕੁਛ ਕਾਜ ਗਵਾਵੈ ॥੨੯॥
 ਅਲਪ ਆਰਬਲ ਮਹਿ ਸੋ ਅਹੈ।

^੧ਚੰਚਲ।

^੨ਸਰਬ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਸੇ ਤਦੋਂ ਤੀਕ।

^੩ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੇ।

ਜਾਤਿ ਨਹੀਂ ਕਿਤ, ਨਿਜ ਘਰ ਰਹੈ।
 ਕੁਤੇ^੧ ਈਰਖਾ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਰਨੀ।
 ਕਰਨੀ ਨੀਕ, ਲੇਹੁ ਉਰ ਧਰਨੀ' ॥੩੦॥
 ਸੁਨੇ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਬਾਕ ਭਲੇਰੇ।
 ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 'ਮੋਹਿ ਨਹੀਂ ਰੰਚਕ ਪਰਵਾਹੁ।
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੇਸ਼ ਮਮ ਪਾਹੁ ॥੩੧॥
 ਬਹੁਰ ਮੇਲ ਹੈ ਸਾਥ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਸਭਿ ਜਹਾਨ ਕੇ ਸ਼ਾਹੁ ਉਦਾਰੇ।
 ਪਠਹੁ ਦਰਬ ਅਰੁ ਵਸਤੂ ਨਾਨਾ।
 ਜੇ ਬਹੁ ਦਰੁਲਭ ਜਗ ਕਹੁ ਜਾਨਾ ॥੩੨॥
 ਆਜ ਕਮੀ ਮੁਝ ਕੇ ਨਹਿ ਕੋਊ।
 ਜਿਮ ਚਿਤ ਚਹਤਿ ਕਰਤਿ ਹੈਂ ਸੋਊ।
 ਉਭੈ ਬਾਤ ਅਸਮੰਜਸ^੨ ਅਹੈਂ।
 ਜਿਨ ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਦਹੈ ॥੩੩॥
 -ਇਕ ਤੋਂ ਮੈਂ ਗਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ।
 ਲਘੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਨੇ ਸੋ ਸੰਭਾਰੀ।
 ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਸੰਗ ਹੀ ਲੀਨਸਿ।
 ਅਜਮਤਿ ਜੁਤਿ ਪਿਤ ਸੰਗਤਿ ਦੀਨਸਿ ॥੩੪॥
 ਕੀਨਸਿ ਮੁਝ ਤੇ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ।
 ਸਰਬ ਮਸੰਦ ਲਗਾਇਸਿ ਪਾਈ।
 ਇਹ ਜੋ ਕਰੀ ਅਜੋਗ ਜਦਾਪੀ।
 ਇਸ ਪਰ ਬਸ ਨ ਬਸਾਇ ਤਦਾਪੀ ॥੩੫॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਆਪ ਅੱਛਤ ਜੋ ਦਈ।
 ਨਹਿ ਸਮਰਥ ਕੋ, ਤਿਸ ਉਲਟਈ।
 ਹੋਨਹਾਰ ਸੋ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ।
 ਪਰਾਲਬਧ ਸੁਭ ਤੇ ਸੁ ਲਈ ਹੈ ॥੩੬॥
 ਦੁਤਿਯੇ ਸੁਨਹੁ ਜੁ ਤੁਮ ਢਿਗ ਆਵਨਿ।
 ਇਸ ਮਹਿ ਦੋਸ਼ ਕਰਹਿ ਅਰਪਾਵਨਿ।
 ਕਹੇ ਆਪ ਕੇ ਹਮ ਕੁਛ ਕੀਨਾ।

^੧ਕਿਸ ਲਈ।

^੨ਕਠਨ, ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੀ, ਅਜੋਗ।

ਅਜਮਤ ਬਲ ਤੇ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਚੀਨਾ ॥੩੭॥
 ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਸਾਹੁ ਕਰਜੋ ਫੁਰਮਾਵਨਿ।
 ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ ਅਜਮਤ ਕਿਯ ਦਿਖਰਾਵਨਿ।
 ਪਠਜੋ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਸ ਹੀ ਕਾਮ।
 ਕਰੋਂ ਨ ਕੈਸੇ, ਹੈ ਗੁਰ ਨਾਮੁ^੧ ॥੩੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਕਹਤਿ ਕੁਛ ਥੋਰਾ।
 ਅਬਿ ਬਿਸਤ੍ਰਿਤਿ ਸਕਲ ਦਿਸਿ ਓਰਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਮਾਂਹੀ।
 ਨਿਤ ਕਹਿ ਕਹਿ ਦੋਸ਼ਨਿ ਅਰਪਾਹੀਂ ॥੩੯॥
 ਮੇਲ ਸਦੋਸ਼ ਉਚਾਰਿ ਤੁਮਾਰੋ।
 ਅਪਜਸੁ ਸਭਿ ਮਹਿ ਬਹੁ ਬਿਸਤਾਰੋ।
 ਇਹ ਮੇਰੇ ਉਰ ਜਰੀ ਨ ਜਾਈ।
 ਹਮ ਤੁਮ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਲਘੁਤਾਈ ॥੪੦॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਅਬਿ ਲਿਹੁ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਨਹਿ ਜਗ ਸਾਰਾ।
 ਪਠਹੁ ਦੂਤ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਸ।
 ਕਰਹੁ ਹਕਾਰਨਿ ਅਪਨਿ ਅਵਾਸ ॥੪੧॥
 ਮੋ ਤੇ ਸਹਸ ਗੁਨੀ ਅਜਮਤ ਹੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬਿਤ ਹੈ।
 ਜਿਮ ਚਿਤ ਚਹੁ ਤਥਾ ਬਨਿਵਾਵਹੁ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਦਿੱਲੀ ਮੰਗਵਾਵਹੁ ॥੪੨॥
 ਪੁਨ ਕਹਿਬੇ ਤੇ ਸਭਿ ਹਟਿ ਰਹੈਂ।
 ਹਮ ਸਮ ਆਯਹੁ ਤਿਸ ਕਹੁ ਲਹੈ^੨।
 ਸੋ ਪਿ ਭਨਹਿ ਨਹਿ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹੁ।
 ਮੁਹਿ ਸਮ ਮਿਲਹਿ ਆਇ ਤੁਮ ਪਾਹੁ ॥੪੩॥
 ਇਹ ਮੇਰੇ ਉਰ ਕਰਕ ਬਿਸਾਲ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਪੀੜਤਿ ਜਿਮ ਨਟਸਾਲ^੩।
 ਹਾਥ ਆਪ ਕੇ ਕਰਿਬੋ ਐਸੇ।

^੧(ਕਿਉਂਕਿ) ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ, ਭਾਵ ਵਡਿਆਈ ਹੈ।

^੨ਮੇਰੇ ਤੁੱਲ (ਤੁਸਾਂ ਪਾਸ) ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਤਿਸ (ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ) ਨੂੰ ਬੀ ਜਾਣਨਗੇ।

^੩ਤੀਰ ਜਾਂ ਬਰਛੇ ਦੀ ਨੋਕ ਜੋ ਟੁੱਟ ਕੇ ਜ਼ਖਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

[ਸੰਸ: ਨਮ੍ਰ ਸਲਜ]

ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ 'ਭਾਖਯੋ ਜੈਸੇ' ॥੪੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੧॥

੩੨. [ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰੈਸ਼ਤਾ]

੩੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੨

ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੇਸਠ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੇ,
ਕਰਿ ਮਤਸਰ ਮਨ ਮਾਂਹਿ।
ਨਿਜ ਸਮ ਕਰਿਬੇ ਅਨੁਜ ਕਹੁ,
ਕਹੀ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਪਾਹਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸੁਨਿ ਨੌਰੰਗ ਨੇ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਾ।
-ਇਨ ਮਤਸਰ ਕਰਿ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।
ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਅਲਪ ਤਿਨਹੁ ਕੀ।
ਰਹਨਿ ਮਾਤ ਢਿਗ ਬੈਸ ਜਿਨਹੁ ਕੀ ॥੨॥
ਕਿਮ ਆਵਹਿ ਹਮ ਕਰਹਿ ਹਕਾਰਨਿ।
ਨਹਿ ਨਿਕਸਯੋ ਘਰ ਤੇ ਕਿਸ ਕਾਰਨ।
ਭ੍ਰਾਤਪਨੇ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਸ਼ਰੀਕਾ।
ਕਰਹਿ ਦ੍ਰੈਸ਼, ਨਹਿ ਚਾਹਹਿ ਨੀਕਾ ॥੩॥
ਜਿਮ ਹੋਯਹੁ ਹੈ ਸਦਨ ਹਮਾਰੇ।
ਰਾਜ ਕਰਯੋ ਨਿਜ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਮਾਰੇ।
ਤਿਮ ਸਗਰੇ ਜਗ ਮੈਂ ਬਰਤਾਰਾ।
ਹੋਤਿ ਸ਼ਰੀਕੇ ਮਹਿ ਦੁਖ ਭਾਰਾ ॥੪॥
ਤੈਸੀ ਰੀਤਿ ਇਨਹੁ ਮਹਿ ਭਈ।
ਮਮ ਸਮ ਲਘੁ ਨੇ ਗਾਦੀ ਲਈ।
ਤਿਨ ਪਠਿ ਦੂਤ ਹਕਾਰੋਂ ਜਬੈ।
ਰਿਸ ਕਰਿ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਕੁਛ ਕਹਿ ਤਬੈ ॥੫॥
ਪ੍ਰਥਮ ਹਕਾਰੇ ਇਹ ਚਲਿ ਆਯਹੁ।
ਅਜਮਤ ਜੁਤਿ ਕਰ ਇਤਹਿ ਪਠਾਯਹੁ।
ਜੋ ਹਮ ਚਹਤਿ ਸਕਲ ਕਰਿਵਾਯਹੁ।
ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਨੀਕੇ ਪਤਿਆਯਹੁ ॥੬॥
ਅਬਿ ਜੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੋਰ ਹਕਾਰਹਿ।
'ਸ਼ਾਹੁ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕਉ ਠਟਹਿ' ਬਿਚਾਰਹਿ^੧।
'ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਜੇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪਾਸ।
ਮਮ ਅਧੀਨ ਪੁਨ ਰਹਿ ਕਯਾ ਆਸ^੨'- ॥੭॥

^੧ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ' (ਇਹ) ਵਿਚਾਰਨਗੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੨ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਗੋਚਰੀ ਕੀ ਆਸਾ (ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ) ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਉਰ ਨੌਰੰਗ ਕਹੈ।
 ‘ਕਯਾ ਕਹਿ ਬਾਤ ਬੁਲਾਵਨਿ ਚਹੈ।
 ਅਜਮਤ ਹੇਰਨਿ ਕੇਰ ਹਕਾਰਨ।
 ਸੋ ਤੁਮ ਕੀਨਸਿ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਖਾਰਨਿ ॥੮॥
 ਅਬਿ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੀ ਦੂਤ ਪਠਨਿ ਹੈ।
 ਲਘੁ ਬਯ ਆਵਨਿ ਤਿਨਹੁੰ ਕਠਨ ਹੈ।
 ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਸੁਤ ਹਹੁ ਦੋਊ।
 ਅਤਿ ਅਜਮਤ ਮਹਿੰ ਸਮਸਰ ਹੋਊ^੧ ॥੯॥
 ਕਿਧੌਂ ਸੁ ਲਘੁ ਗਾਦੀ ਪਰ ਟੀਕਾ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਹੂੰ ਹੈ ਅਧਿਕ ਬਧੀਕਾ^੨।
 ਲਘੁ ਬਯ ਤੇ ਜਬਿ ਹੋਇ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਹਕਾਰਨਿ ਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲਾ ॥੧੦॥
 ਅਬਿ ਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੌਂ।
 ਪਠਿ ਕੈ ਦੂਤ ਨ ਨਿਕਟਿ ਹਕਾਰੌਂ।’
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਤੁਮ ਨੀਕੇ ਲਹਯੋ ॥੧੧॥
 ਹੋਤਿ ਹਕਾਰਨਿ ਕੀ ਜੁਗ ਬਾਤੀ।
 ਗਰਬਤਿ ਕਰਿ, ਕੈ ਬਲ ਬੱਖਯਾਤੀ^੩।
 ਸੋ ਨਹਿੰ ਆਛੀ ਬਿਘਨ ਪਰਤਿ ਹੈ।
 ਦੇਤਿ ਸ੍ਰਾਪ ਕੌ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਤਿ ਹੈ^੪ ॥੧੨॥
 ਬਿਨੈ ਬਖਾਨਿ ਬੁਲਾਵਨਿ ਕਰਨੋ।
 ਇਹ ਨੀਕੋ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਬਰਨੋ।
 ਇਮ ਕਰਤੇ ਸਭਿ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਹਿੰ।
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਮੰਗਲ ਮਹਿਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਿੰ ॥੧੩॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਨਿ ਐਸੇ।
 ਸੋ ਆਵਹਿੰ ਅਰੁ ਸੁਖ ਹੁਇ ਜੈਸੇ।
 ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ ਹਕਾਰਹੁ ਤਾਂਹੁ।

^੧ਬਹੁਤ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਵੇਗੇ।

^੨ਬਹੁਤ ਵਧੀਕ ਹੋਵੇਗਾ।

^੩ਸੱਦਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਯਾ ਤਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਰੋਅਬ ਪਾਕੇ, ਯਾ ਪ੍ਰਗਟ ਬਲ ਦਿਖਾ ਕੇ।

^੪(ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੱਦਿਆਂ) ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, (ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਓਹ ਸਮਰਥ ਹਨ) ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।

ਦਰਸਹੁ ਪਰਸਹੁ ਬੈਸਹੁ ਪਾਹੁ ' ॥੧੪॥
 ਤਿਸ ਛਿਨ ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ* ।
 ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਭਿ ਕਹਯੋ ਬੁਝਾਈ।
 'ਇਹ ਜੁ ਬਾਤ ਗੁਰ ਸੁਤ ਨੇ ਕਹੀ।
 ਸੋ ਹਮ ਨੇ ਮਨ ਆਛੀ ਲਹੀ ॥੧੫॥
 ਪੂਰਬ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਸ ਭਇਊ।
 ਇਨ ਕੋ ਬਡੋ ਸ਼ਾਹਿ ਢਿਗ ਅਇਊ।
 ਜਹਾਂਗੀਰ ਪਤਿਸ਼ਾਹੁ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਬਡੋ ਆਪ ਕੋ ਸੁਭ ਮਗ ਚਾਲਾ ॥੧੬॥
 ਤਿਨਹੁ ਹਕਾਰੇ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਸਰ ਧਨ ਪਾਨੀ^੧।
 ਮਿਲੇ ਆਨਿ ਬਡ ਰਸ ਕੋ ਰਾਖਾ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਜੋਰਿ ਕਰ^੨ ਤਿਨ ਸੋ ਭਾਖਾ ॥੧੭॥
 -ਮੋਹਿ ਨਾਮ ਕੀ ਫੇਰਹੁ ਮਾਲਾ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਸੰਕਟ ਕਟਹਿ ਕਰਾਲਾ-।
 ਕਹੇ ਨਜ਼ੁਮੀ ਕੇ ਇਮ ਕੀਨਿ।
 ਦੁਰਗ ਗ੍ਰਹਾਲਿਯਰ ਪਠਿਬੇ ਕੀਨਿ ॥੧੮॥
 ਜਹਾਂ ਕੈਦਖਾਨਾ ਬਹੁਤੇਰਾ।
 ਸਭਿ ਬਯ ਕੈਦੀ ਤਹਾਂ ਬਸੇਰਾ।
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੀ ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਸੀਜੇ।
 ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਦੁਰਗ ਜਾਇ ਜਪੁ ਕੀਜੇ ॥੧੯॥
 ਜੇ ਰਜਪੂਤ ਕੈਦ ਮਹਿ ਤਹਾਂ।

*ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਤਾਂ ਦਰੁਸਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ 'ਸਵਾਈ' ਇਸ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅੰਬਰ ਸ਼ਹਿਰ (ਜੈ ਪੁਰ ਰਿਆਸਤ) ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਲਕਾਰ ਸੀ, ਤੇ 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਰਾਜਾ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਪਾਸ ਬੀ ਇਸ ਨੇ ਇੱਜ਼ਤ ਪਾਈ। ਸੇਵਾ ਜੀ ਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੁਲਹ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ੧੨ ਕਿਲੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕੁਮਕੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਦੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਜੀ ਦੀ ਕੁਮਕ ਨਾਲ ਬੀਜਾਪੁਰ ਤੇ ਫਤੇ ਪਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ, ਜੋਧਾ, ਤੇ ਨੀਤੀਵੇਤਾ ਸੀ। ਇਹ ੧੭੨੩ ਸੰਮਤ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹੋ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਰ ਬੀ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਪੁਲੋਕ ਗਮਨ ਚੇਤ ਸੰਮਤ ੧੭੨੧ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਇਸੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਬਰ ਤੋਂ ਬਦਲਕੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਜੈਪੁਰ ਵਸਾਕੇ ਏਥੇ ਆਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ੧੭੫੫ ਸੰਮਤ ਬਿ: ਦੇ ਲਗਪਗ ਗੱਦੀ ਬੈਠਿਆ ਤੇ ੧੭੯੯ ਸੰਮਤ ਬਿ: ਦੇ ਲਗਪਗ ਮੋਇਆ। ਇਹ ਜਯੋਤਸੀ ਬੀ ਸੀ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਜੰਤੂ ਮੰਤਰ, ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਇਸੇ ਦਾ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੧ਧਨੁੱਖ ਬਾਣ ਹੱਥ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ।

^੨ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ।

ਅਸਨ ਬਸਨ ਸਭਿ ਕੋ ਦਿਯ ਤਹਾਂ।
 ਪੁਨਹਿ ਬੁਲਾਏ ਕਰਿ ਚਾਲੀਸਾ।
 ਕਹਿ ਮੁਚਵਾਏ^੧ ਸਕਲ ਮਹੀਸ਼ਾ^੨ ॥੨੦॥
 ਸਭਿ ਰਜਪੂਤਨਿ ਮੈਂ ਬਿਰਤਾਂਤ।
 ਅਬਿ ਲੋ ਕਹੈਂ ਸੁਨਹਿ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਜੇ ਹੈਂ ਜਗ ਮਾਂਹੀਂ।
 ਬਿਨੈ ਸੁਨਤਿ ਹੀ ਬਸਿ ਹੂ ਜਾਹੀਂ ॥੨੧॥
 ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਇਹ ਬੰਸ।
 ਕਯੋਂ ਨ ਪ੍ਰਸੰਨਹਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਸੰਸ।
 ਆਵਹਿੰਗੇ, ਨਹਿੰ ਬਿਲਮ ਲਗਾਵਹਿ।
 ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ ਜਿ ਆਪ ਬੁਲਾਵਹਿ' ॥੨੨॥
 ਇਮ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਕਹਯੋ।
 ਸੁਨਯੋ ਸਾਹੁ ਮਨ ਨੀਕੇ ਲਹਯੋ।
 ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਮਹਿੰ -ਇਸ ਕੇ ਹਾਥ।
 ਕਰਹਿੰ ਹਕਾਰਨਿ ਬਿਨਤੀ ਸਾਥ ॥੨੩॥
 ਜੇ ਰਿਸ ਹੋਇ ਤ ਇਸ ਪਰ ਹੋਇ।
 ਜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ, ਦਰਸਹਿੰ ਸਭਿ ਕੋਇ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਕਰਿ ਨੌਰੰਗ ਭਨਿਯੋ।
 'ਭੋ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ! ਸੁਨਿਯੋ ॥੨੪॥
 ਆਛੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਇਮ ਕਰਹੁ।
 ਤੁਮਹਿ ਬੁਲਾਵਨਿ ਉੱਦਮ ਧਰਹੁ।
 ਅਪਨੋ ਪਠੀਅਹਿ ਨਰ ਪਰਧਾਨ।
 ਜੋ ਲਯਾਵੈ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨਿ ॥੨੫॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਰਿਸ ਨ ਕਰਹਿੰ ਸੁਨਿ ਕੈਸੇ।
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਲਗਿ ਆਨਹਿ ਜੈਸੇ।
 ਕਰਹੁ ਪਠਾਵਨਿ ਸਭਿ ਅਸਵਾਰੀ।
 ਅਪਰ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ਕੀਜਹਿ ਤਯਾਰੀ ॥੨੬॥
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ^੩ ਪਰ ਹੁਇ ਆਰੂਢਿ।
 ਬਾਲ ਬੈਸ ਜਿਸ ਆਸੈ ਗੂਢਿ।

^੧ਛੁਡਵਾਏ।

^੨ਰਾਜੇ।

^੩ਮਨ ਬਾਂਛਤ (ਅਸਵਾਰੀ) ਉੱਤੇ।

ਦੇਹੁ ਪਠਾਇ ਉਪਾਇਨ ਨਾਨਾ।
 ਹਮਰੀ ਦਿਸਿ ਕੋ ਲਿਹੁ ਪਰਵਾਨਾ ॥੨੭॥
 ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਜਿਮ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਤਿਮ ਕਰੀਅਹਿ ਪੁਨ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈਂ।
 ਬਹੁ ਸਨਮਾਨ ਸਾਥ ਅਨਵਾਵਉ।
 ਰੁਚਿਰ ਉਪਾਇਨ ਪ੍ਰਥਮ ਪਠਾਵਉ ॥੨੮॥
 ਨਿਜ ਦਿਸਿ ਤੇ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਲਿਖੀਅਹਿ।
 -ਆਪ ਆਇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਦਿਖੀਅਹਿ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇ ਕੈ।
 ਹਮਹੁ ਮੋਦ ਉਪਜਾਵਨਿ ਕੈ ਕੈ ॥੨੯॥
 ਕਰਹੁ ਸਨਾਥ ਦਾਸ ਮੁਹਿ ਜਾਨਹੁ-।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਿਖਿਬੋ ਤੁਮ ਠਾਨਹੁ।
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਤੇ ਜੈ ਪੁਰਿ ਰਾਜਾ।
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਮੈਂ ਕਰਿਹੋਂ ਕਾਜਾ ॥੩੦॥
 ਜਿਤਿਕ ਸੇਵ ਮੁਝ ਤੇ ਬਨਿ ਜੈ ਹੈ।
 ਤਿਤਿਕ ਭਲੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਿ ਦੇ ਹੈਂ।
 ਇਕ ਤੋ ਕਹਨਿ ਆਪ ਕੋ ਭਇਉ।
 ਦੁਤਿਯ ਸੇਵ ਕਰ ਦਰਸਨ ਲਇਉ ॥੩੧॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿੰਗੇ ਬਰ ਕੋ ਦੇ ਹੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਰਿਝੈਂ ਹੈਂ।
 ਆਇੰ ਆਪ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਜ਼ਰੂਰ।
 ਸੁਨਯੋ ਸੁ, ਤਿਨ ਦੇਖੇ ਦੁਖ ਦੂਰ^੧ ॥੩੨॥
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਨਹੁ ਕੋ ਅਹੈ।
 ਨਰ ਸਮੁਦਾਇ ਜਹਾਂ ਕਹਿੰ ਕਹੈਂ।
 ਇਮ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਭਾ ਸਭਾ ਮਝਾਰ।
 ਠਹਿਰੀ ਠੀਕ ਹਕਾਰਨਿ ਕਾਰ^੨ ॥੩੩॥
 ਉਠਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਅੰਤਹੁ ਪੁਰਿ ਗਇਉ।
 ਅਪਰ ਸਰਬ ਦੁਰਗਹਿੰ ਨਿਕਸਇਉ।
 ਆਪ ਆਪਨੇ ਪਹੁੰਚੇ ਡੇਰੇ।
 ਚਢਿ ਚਢਿ ਸਿਵਕਾ ਸੁਭਤਿ ਬਧੇਰੇ ॥੩੪॥

^੧(ਮੈਂ ਇਹ) ਸੁਣਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸਨ ਨਾਲ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

^੨ਸੱਦਣੇ ਦਾ ਕੰਮ।

ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਕਹਿ ਨੀਕਾ।
 ‘ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਸੁਭ ਟੀਕਾ।’
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਆਛੋ ਨਹਿੰ ਇਨ ਕੀਨਾ।
 ਅਨੁਜ ਸੰਗ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਜੁ ਰਚਿ ਲੀਨਾ ॥੩੫॥
 ਦਈ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਿਸ ਬਡਿਆਈ।
 ਸੌਂਪਯੋ ਸਭਿ ਸਮਾਜ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਜਿਨ ਬਾਲਕ।
 ਤਿਨ ਦੂਤੀ^੧ ਕੀਨਸਿ ਤਤਕਾਲਕ ॥੩੬॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਿਖਾਯਹੁ -ਇਹਾਂ ਹਕਾਰਹੁ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ ਨਿਹਾਰਹੁ-।
 ਅਬਿ ਲੋ ਬਾਲਿਕ ਰੂਪ ਸਹਾਈ।
 ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਚਹਿ ਖੁਟਿਆਈ ॥੩੭॥
 ਦਈ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵਸਤੁ ਸੰਭਾਰੀ।
 ਹਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹ ਤੇ ਬਲਧਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਰਿਦੇ ਰਿਸ ਆਈ।
 -ਆਇ ਨ ਹਮ ਕੋ ਮੁਖ ਦਿਖਲਾਈ- ॥੩੮॥
 ਇਸ ਮਹਿੰ ਦੋਸ਼ ਤਿਨਹੁੰ ਕੋ ਕਹਾਂ।
 ਜਿਨ ਸੋਂ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਰਚਤਿ ਹੈ ਮਹਾਂ।
 ਟਰਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਇਨ ਟਰਨਿ ਨ ਦੀਨਾ।
 ਠੀਕ ਹਕਾਰਨਿ ਕੋ ਮਤਿ ਕੀਨਾ ॥੩੯॥
 ਅਜਮਤ ਮਹਿੰ ਪੂਰਨ ਜੁਗ ਭਾਈ।
 ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਜਬਿ ਇਕ ਥਾਂਈ।
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਤਬਿ ਕਯਾ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਕੋ ਮੁਖ ਬਚ ਨਿਕਸਾਇੰ ॥੪੦॥
 ਕਹਯੋ ਨਿਫਲ ਹੋਵਹਿ ਨਹਿੰ ਕੈਸੇ।
 ਲੱਛ ਹਤਸਿ ਅਭਿਆਸੀ ਜੈਸੇ^੨।
 ਧਨੁ ਬਿੱਦਯਾ^੩ ਜਿਨ ਭਲੇ ਕਮਾਈ।
 ਚੁਕਹਿ ਨਹੀਂ ਬਾਨ ਗਨ ਘਾਈ’ ॥੪੧॥

ਦੋਹਰਾ: ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੂਬੇ ਕਹੈਂ, ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਬਿਧਿ ਜਾਨਿ।

^੧ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਗਲੀ।

^੨(ਤੀਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ) ਅਭਿਆਸੀ ਜਿਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਫੁੰਡਦਾ ਹੈ।

^੩ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਦਯਾ।

ਗੁਰ ਸੁਤ ਪਹੁੰਚਯੋ ਸਿਵਰ ਨਿਜ, ਉਰ ਅਨੰਦ ਕਹੁ ਠਾਨਿ ॥੪੨॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਇ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੁ ॥੩੨॥

੩੩. [ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੂਤ ਗਿਆ]

੩੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੪

ਦੋਹਰਾ: ਸੀਖ ਸਿਖਾਈ ਸ਼ਾਹੁ ਕੋ,
ਮਤੋ ਠੀਕ ਠਹਿਰਾਇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸੁਤ ਪਹੁੰਚਯੋ ਸਿਵਰ,
ਬੈਠਯੋ ਬਿਚ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਬਹਿਲੋ ਕੇ ਗੁਰਦਾਸ ਜਿ ਆਦਿਕ।
ਕਹਿਤਿ ਭਯੋ ਸਭਿ ਸੋਂ ਅਹਿਲਾਦਿਕ^੧।
'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰੇ।
ਪੂਰਨ ਭਏ ਮਨੋਰਥ ਸਾਰੇ ॥੨॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁ ਸ਼ਾਹੁ ਹਕਾਰੇ।
ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਬੀਚ ਕੇ ਡਾਰੇ।
ਅਬਿ ਆਵਹਿਗੋ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।
ਸੁਖ ਸੋਂ ਬੈਸ ਰਹੈ ਜੋ ਘਰ ਮੈਂ ॥੩॥
ਬਿਘਨ ਅਨੇਕ ਪਾਇ ਹੋਂ ਇਹਾਂ।
ਬਿਗਰਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਜਾਇ ਗੋ ਕਹਾਂ।
ਸ਼ਾਹ ਬੁਲਾਏ ਜੇ ਚਲਿ ਆਯਹੁ।
ਕਰਯੋ ਨੇਮ ਪ੍ਰਣ ਸੋ ਬਿਨਸਾਯਹੁ^੨ ॥੪॥
-ਨਹਿ ਮਲੇਛ^{*} ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਉਂ।
ਅਪਨੋ ਦਰਸਨ ਤਿਸ ਨ ਦਿਖਾਉਂ-।
ਕਰੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਇਸ ਬਿਧਿ ਜੋਇ।
ਆਵੈ ਇਤੈ ਬਿਨਸਿ ਹੋ ਸੋਇ ॥੫॥
ਸੰਗਤਿ ਸਗਲ ਮਸੰਦਨਿ^੩ ਜਾਨੀ।
ਪੈਜ^੪ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿੰ ਬੈਠਿ ਜੁ ਠਾਨੀ।

^੧ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ।

^੨ਜੋ ਨਿਯਮ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਟੁੱਟੇਗਾ।

^{*}ਮਲੇਛ ਪਦ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥ ਮੈਲ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਤੁਰਕ ਆਦਿਕਾਂ ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਿੰਦ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦ ਦੇ ਲੋਕ ਸੱਭਯ ਸਨ, ਤੇ ਸ੍ਰਫ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤਦੋਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਘਟ ਸੱਭਯ ਸਨ ਯਾ ਅਸੱਭਯ ਸਨ, ਮਲੇਛ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਥੇ ਮਲੇਛ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦੂਸਰੇ ਮਤ ਦਾ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਇਆਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ।

^੩ਸਾਰੇ ਮਸੰਦਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ।

^੪ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ।

-ਕਰਜੋ ਕੂਰ- ਜਾਨਹਿੰਗੇ ਸਭੈ^੧।
 -ਇਹ ਕੈਸੇ ਗੁਰ? ਭਾਖਹਿ ਤਬੈ^੨ ॥੬॥
 ਬਿਗਰ ਜਾਇਗੀ ਪੁਨਿ ਗੁਰਿਆਈ।
 ਤਜਾਗਹਿ ਸ਼ਰਧਾ ਨਰ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਇਮ ਇਤ ਕੇ ਆਵਨਿ ਮਹਿੰ ਦੋਸੂ।
 ਤਿਨ ਬਚ ਕੋ ਛੁਟਿ ਜਾਇ ਭਰੋਸੂ ॥੭॥
 ਜੁ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਹੈ ਬਨਾਈ।
 ਨਹਿੰ ਮਾਨਹਿੰ -ਇਹ ਕੂਰ ਕਹਾਈ^੩-।
 ਜੇ ਇਸ ਪੈਜ ਛੁਟਨਿ ਤੇ ਡਰਹਿ।
 ਨਹੀਂ ਆਇਬੋ ਦਿੱਲੀ ਕਰਹਿ ॥੮॥
 ਤੋ ਬਸਿਬੋ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਅਪਨੋ।
 ਹੋਵਹਿ ਨਹੀਂ ਬੀਚ ਭੀ ਸੁਪਨੋ।
 ਅਪਰ ਥਾਨ ਜੈਬੇ ਕਹੁ ਹੋਇ ਨ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਆਦਿਕ ਰਖਿ ਸਕਿ ਹੈ ਕੋਇ ਨ ॥੯॥
 ਸ਼ਕਤਿ ਨ ਹੋਹਿ ਲਰਨਿ ਕੀ ਜਬੈ।
 ਛੋਰਿ ਦੇਸ਼ ਕਹੁ ਗਮਨਹਿੰ ਤਬੈ।
 ਜੰਗਲ ਕੋ ਥਲ ਜੋ ਜਲ ਹੀਨ।
 -ਜਾਇ ਨ ਸਕੈ ਸੈਨ- ਇਮ ਚੀਨ ॥੧੦॥
 ਤਹਿੰ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨਿ ਕਰਿ ਹੈ।
 ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਤੇ ਬਸਤਿ ਨਿਕਰਿ ਹੈ^੪।
 ਅਧਿਕ ਸਮਾਜ ਬਿਰਾਜਹਿ ਜੋਇ।
 ਤਿਸ ਥਲ ਪਹੁੰਚਿ ਬਿਨਾਸੀ ਹੋਇ ॥੧੧॥
 ਇਕ ਤੋ ਡਰਹਿੰ ਸ਼ਾਹੁ ਤੇ ਲੋਕ।
 ਮਿਲਹਿੰ ਨ, ਹੋਹਿ ਸਭਿਨਿ ਮੈਂ ਰੋਕ^੫।
 ਦੁਤੀਏ ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਮਝਾਰ।
 ਨਰ ਰਹਿੰ ਦੁਖੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬਾਰਿ^੬ ॥੧੨॥
 ਬਸਨਹਾਰ ਜੇ ਜਲ ਨਹਿੰ ਪਾਵਹਿੰ।

^੧ਸਾਰੇ ਜਾਣ ਲੈਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੂਠ ਕਿਹਾ ਸੀ।

^੨ਤਦ ਆਖਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਹਦਾ ਗੁਰੂ ਹੈ।

^੩(ਲੋਕੀਂ) ਮੰਨਣਗੇ ਨਹੀਂ (ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ) ਇਹ ਝੂਠ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

^੪ਵੱਸਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਗੇ।

^੫ਸਭ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

^੬ਜਲ।

ਕਹਿੰ ਤੇ ਪਾਨ ਕਰਹਿ ਜੋ ਜਾਵਹਿ।
 ਰੋਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਆਵਹਿ ਜੈਸੇ^੧।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਨ ਪਹੁੰਚਹਿ ਤੈਸੇ ॥੧੩॥
 ਹਟਤਿ ਹਟਤਿ ਸੰਗਤ ਰਹਿ ਜਾਇ।
 ਕੌਨ ਕਸ਼ਟ ਯੁਤਿ ਦਰਸਨ ਪਾਇ।
 ਪੁਨਹਿ ਮੋਹਿ ਗੁਰਤਾ ਬਿਦਤਾਵੈ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੇ ਚਲਿਆਵੈ ॥੧੪॥
 ਧਨੀ ਮਸੰਦਨਿ ਕੋ ਧਨ ਦੈ ਹੈਂ।
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕਰੈ ਹੈਂ।
 ਬਹੁ ਸਨਮਾਨਹਿ ਆਵਨ ਜਾਨੈਂ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਹਟਿ ਇਤ ਹੀ ਕੋ ਮਾਨੈਂ ॥੧੫॥
 ਸਭਿ ਮਾਨਵ ਸੁਖ ਕੇ ਬਸਿ ਅਹੈਂ।
 ਪਹੁੰਚਹਿ ਤਹਾਂ ਜਹਾਂ ਬਹੁ^੨ ਲਹੈਂ।
 ਇਹ ਉਪਾਇ ਅਬਿ ਮੈਂ ਕਰਿ ਆਵਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨਹਿ ਕਿਮ ਬਨਿ ਜਾਵਾ ॥੧੬॥
 ਮੁਝ ਮਨ ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਚੈ ਅਸ ਪਾਵਤਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਇਤ ਆਵਤਿ।
 ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਹੁ ਪਰਹਰੈ।
 ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਕੋ ਪਾਲਨਿ ਕਰੈ ॥੧੭॥
 ਦੋਨੋ ਬਿਧਿਨਿ ਮੋਹਿ ਗੁਨ ਹੋਇ।
 ਆਵਹਿ ਕਿਧੋਂ ਨ ਆਵਹਿ ਸੋਇ।^੩
 ਇਮ ਨਿਜ ਲੋਕਨਿ ਮਹਿ ਕਹਿ ਬਾਤੀ।
 ਭਰਯੋ ਹਰਖ ਕੁਛ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ ॥੧੮॥
 ਹੋਨਹਾਰ ਕਹੁ ਜਾਨਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਲਖਹਿ ਕਿ -ਗੁਰਤਾ ਹੁਇ ਮੁਝ ਪਾਹੀ-।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸੁਪਤੇ ਰਾਤੀ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਿਤੀ ਸੁ ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥੧੯॥
 ਉਠਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਰਾਜਾ।
 ਕਹਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਚਿਤਵਤਿ ਸੋ ਕਾਜਾ^੩।

^੧ਜਿਵੇਂ (ਕੀਰਤਪੁਰ ਵਿਚ) ਰੋਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਬਹੁਤ (ਸੁਖ)।

^੩ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਹਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਜ ਚਿਤਵਦਾ ਹੈ।

ਨਿਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕੀਨਿ ਸੁਭ ਰੀਤਿ।
 ਬੈਠਯੋ ਨਿਜ ਆਸਨ ਮੁਦ ਚੀਤ ॥੨੦॥
 ਏਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਸਨਮਾਨਤਿ ਬਹੁ ਬਾਕ ਉਚਰਯੋ।
 ਬ੍ਰਿੱਧ ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਧਿਕ ਬੁਧਿਵਾਨਾ।
 ਨੀਕੋ ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਤੇ ਜਾਨਾ ॥੨੧॥
 ‘ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਹੁ ਕੋ ਹਮ ਪਰ ਹੋਵਾ।
 -ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਲਿਹੁ ਜੋਵਾ।
 ਸਾਦਰ ਤਿਨ ਕਹੁ ਲੇ ਕਰਿ ਆਵਹੁ।
 ਜੁਤਿ ਅਸਵਾਰੀ ਅਬੈ ਸਿਧਾਵਹੁ- ॥੨੨॥
 ਸੁੰਦਰ ਸਜੰਦਨ ਗਨ ਨਗ ਜਰੇ।
 ਬਲੀ ਬਾਹੁ^੧ ਜਿਸ ਜੋਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਜ਼ਰੀ ਦੋਸ਼ ਜਗਮਗ ਚਮਕੰਤਾ।
 ਅਸ ਉਛਾਰ ਉਪਰ ਦੁਤਿਵੰਤਾ ॥੨੩॥
 ਰੁਚਿਰ ਪਾਲਕੀ ਮੁਕਰ ਜਰਾਊ^੨।
 ਲੇਹੁ ਕਹਾਰ ਸੰਗ ਸਮੁਦਾਊ।
 ਹਤਿ ਮਾਤਨਿ ਕੇ ਲੀਜਿਹ ਡੋਰੇ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਥ ਆਇੰ ਇਤ ਓਰੇ ॥੨੪॥
 ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਜਿਤਿਕ ਹੁਇੰ ਸਾਥ।
 ਉਚਿਤ ਦੇਹੁ ਅਸੁਵਾਰੀ ਪਾਥ^੩।
 ਸੰਗ ਤੁਰੰਗਮ ਕੁਛ ਲੇ ਜਾਹੁ।
 ਅਪਰ ਉਪਾਇਨ ਅਰਪਹੁ ਪਾਹੁ ॥੨੫॥
 ਦਰਬ ਪਟੰਬਰ ਅਰੁ ਪਸ਼ਮੰਬਰ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਬਹੁ ਬਰ ਅੰਬਰ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਹੁ ਸਭਿ ਰੀਤਿ।
 ਬਿਨਤੀ ਭਨਹੁ ਠਾਨਿ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤ ॥੨੬॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਅਰੁ ਦਿਸ਼ ਮੇਰੀ^੪।
 ਕਰਹੁ ਬੰਦਨਾ ਬਿਨੈ ਬਡੇਰੀ।

^੧ਬਲਵਾਨ ਘੋੜੇ।

^੨ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੀ ਹੋਈ।

^੩ਰਸਤੇ ਲਈ ਜੋਗ ਸਵਾਰੀ ਦਿਓ।

^੪ਤੇ ਮੇਰੀ ਵੱਲੋਂ।

-ਏਕ ਬੇਰ ਚਲਿ ਦਰਸਨ ਦੀਜਹਿ।
 ਸੰਗਤਿ ਪੂਰ ਮਨੋਰਥ ਕੀਜਹਿ- ॥੨੭॥
 ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਕ੍ਰੋਧ ਹੀਨ ਉਰ ਹੂੰ ਕੈ।
 ਆਵਹਿ ਨਿਜ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੈ ਕੈ।
 ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਤੇ ਸੋ ਬਿਧਿ ਕਰੀਏ।
 ਗਮਨਹੁ ਤਿਤੇ ਬਿਲਮ ਪਰਹਰੀਏ' ॥੨੮॥
 ਇਮ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਨੀਕੀ ਬਿਧਿ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਦਈ ਉਪਾਇਨ ਰੁਚਿਰ ਮਹਾਨ।
 ਕਰਜੋ ਪਠਾਵਨਿ ਨਿਜ ਪਰਧਾਨ ॥੨੯॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਮਾਰਗ ਚਲਿ ਪਰਜੋ।
 ਪਸ਼ਚਮ ਦਿਸਿ ਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਕਰਜੋ।
 ਜਿਮ ਜਿਮ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ।
 ਪਠਿ ਨਰ ਲੇਤਿ ਰਹਜੋ ਸੁਧ ਸਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਚਿਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਚਿਤਵੰਤਾ।
 -ਆਇ ਕਿ ਨਹਿ ਸੋ- ਗਟੀ ਗਿਨੰਤਾ।
 -ਜੈ ਪੁਰਿ ਨਾਥ ਭਾਉ ਬਹੁ ਕਰਜੋ।
 ਅਧਿਕ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਬਾਕ ਉਚਰਜੋ ॥੩੧॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਬਿਤ ਬਹੁ ਭੇਜਾ।
 ਅਸਵਾਰੀ ਆਦਿਕ ਅਰੁ ਸੇਜਾ।
 ਸੁਮਤਿਵੰਤਿ ਨਰ ਧਨੀ ਮਹਾਨਾ।
 ਪਠਜੋ ਲੇਨਿ ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਥਾਨਾ ॥੩੨॥
 ਅਧਿਕ ਭਾਉ ਹੇਰਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇਰਾ।
 ਰੁਚਿਰ ਭੇਟ ਅਰੁ ਦਰਬ ਘਨੇਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮੀਪੀ ਜੇਈ।
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਹਰਖਹਿੰਗੇ ਸੇਈ ॥੩੩॥
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਬਹੁਤ ਬਾਰਿ ਗੁਨ ਨੀਕੇ।
 ਲੇ ਆਵਹਿੰਗੇ ਦਿਸਿ ਦਿੱਲੀ ਕੇ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਰਹਿ ਪੱਖ ਤਿਨ ਕੇਰਾ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਪਾਸ ਕਹਿ ਸੁਜਸੁ ਘਨੇਰਾ ॥੩੪॥
 ਮੁਝ ਤੇ ਅਧਿਕ ਭਾਉ ਕਰਿਵਾਵਹਿ।

ਮੇਰੋ ਕਾਜ ਨ ਕੁਝ ਬਿਗਰਾਵਹਿ^੧।
 ਇਕ ਦੁਇ ਅਪਰ ਹੋਹਿ ਦਿਸਿ ਤਾਂਹੀ।
 ਜੇ ਨਰ ਜਾਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਪਾਹੀ ॥੩੫॥
 ਇਤ ਕੋ^੨ ਬਡ ਮਰਾਤਬਾ ਜੋਇ।
 ਆਇ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਰਹਿ ਸੋਇ।
 ਇਹ ਤੋ ਰੀਤਿ ਨ ਨੀਕੀ ਬਨਹਿ।
 ਤਿਨਹੁ ਮਿਲੈ ਅਰੁ ਜਸ ਕੋ ਭਨਹਿ^੩ ॥੩੬॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਮੁਝ ਤੇ ਸੁ ਬਿਲੰਦ।
 ਆਇ ਕਰਹਿ ਨਹਿ ਮਸ ਜਸੁ ਮੰਦ।
 ਨਹਿ ਆਵਹਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਅਰੁ ਨਹਿ ਜਾਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਪਾਹੀ ॥੩੭॥
 ਡਰ ਭਾਗਹਿ ਜੰਗਲ ਦਿਸਿ ਜਾਇ।
 ਇਹੀ ਬਾਤ ਨੀਕੀ ਬਨਿ ਆਇ।
 ਇਤ ਆਵਨ ਮਹਿ ਸੰਸੈ ਮਹਾਂ।
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਹੂੈ ਜੈ ਹੈ ਕਹਾਂ- ॥੩੮॥

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਤ ਚਿਤ ਬਿਖੈ, ਗਨਤੀ ਗਿਨਹਿ ਅਪਾਰ।
 ਰਹਿ ਸਚਿੰਤ, -ਕਿਮ ਹੋਇ ਹੈ, ਅਨੁਜ ਸਾਥ ਬਿਵਹਾਰ- ॥੩੯॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨਰ ਭੋਜਨ'
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੁ ॥੩੩॥

^੧ਨਾਂ ਕੁਛ ਬਿਗਾੜ ਦੇਵੇ।

^੨ਭਾਵ ਮੇਰੀ ਤਰਫ ਦਾ।

^੩ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ) ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਿਲ ਪਵੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਸ ਉਚਾਰੇ।

੩੪. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪਾਸ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਪੁੱਜਾ]

੩੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੫

ਦੋਹਰਾ: ਜੈ ਪੁਰਿ ਪਤਿ ਪਰਧਾਨ ਨਿਜ, ਪਠਯੋ ਪਰਯੋ ਮਗ ਮਾਂਹਿ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮ ਲੰਘਿ, ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਨਿ ਉਮਾਹਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਕੀਰਤਿ ਪੁਰਿ ਮੈਂ ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਈ।
ਕਰਯੋ ਸਿਵਰ ਜੇ ਨਰ ਸਮੁਦਾਈ।
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਜਬਿ ਸੁਧਿ ਹੋਈ*।
ਭੋਜਨ ਪਠਯੋ ਦੇਗ ਕੋ ਜੋਈ ॥੨॥

ਅਪਰ ਲਈ ਸੁਧਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ।
ਖਾਨ ਪਾਨ ਜੇਤਿਕ ਬਿਵਹਾਰ।
ਕਰੀ ਬਿਤਾਵਨਿ ਸੁਖ ਸੋਂ ਰਾਤੀ।
ਸੁਪਤਿ ਉਠੇ ਜਬਿ ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥੩॥

ਸਕਲ ਸੌਜ ਜੁਤਿ ਕੀਨਿ ਸ਼ਨਾਨ।
ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਹਿਰੀ ਰੁਚਿਰ ਮਹਾਨ।
ਪੁਨਹਿ ਪਠਯੋ ਇਕ ਨਰ ਗੁਰ ਪਾਸ।
ਕਰ ਜੋਰੇ ਭਾਖਤਿ ਅਰਦਾਸ ॥੪॥

‘ਬਡ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
ਜੈ ਪੁਰਿ ਕੋ ਪਤਿ ਬਿਦਤਿ ਮਹਾਂਈ।
ਅਵਰੰਗ ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਨਿਤ ਰਹਿਈ।
ਅਨਿਕ ਨਰਨ ਕਾਰਜ ਨਿਰਬਹਿਈ ॥੫॥

ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਪ ਨੇ ਭੋਜਯੋ ਪਰਧਾਨ।
ਨਿਸ ਆਯਹੁ ਕੀਰਤਿ ਪੁਰਿ ਥਾਨ।
ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਕੀ ਸੁਧਿ ਬਹੁਤੇਰੀ।
ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਹੋਈ ਸਭਿ ਹੇਰੀ ॥੬॥

ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਤੁ।
ਬੂਝਨਿ ਭੋਜਯੋ ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ।
ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਤੁਮਾਰੀ ਜਬੈ।
ਕਰਹਿ ਸਫਲਤਾ ਅਪਨੀ ਤਬੈ’ ॥੭॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਜਾਨਾ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨਾ।
‘ਪਾਛਲ ਪਹਿਰ ਦਿਵਸ ਕੇ ਆਵਹੁ।

*ਪਾ:-ਸੁਧਿ ਜਬਿ ਗਈ।

ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਕਹੁ ਦਰਸਨ ਪਾਵਹੁ ॥੮॥
 ਦੂਰ ਪੰਥ ਤੇ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਬਿਸਰਾਮਹਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੁਖ ਪਾਏ।^੧
 ਛਰੀਦਾਰ ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਸੈ।
 ਸਗਰੋ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯਹੁ ਤਿਸੈ ॥੯॥
 ਭਯੋ ਦਿਵਸ ਕੋ ਪਾਛਲ ਜਾਮ।
 ਬੋਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਅਭਿਰਾਮ।
 ‘ਸਭਾ ਲਗਾਵਨਿ ਕੇ ਹਿਤ ਤਜਾਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਬਡ ਫਰਸ ਸੁਧਾਰੀ ॥੧੦॥
 ਅਪਰ ਸਮਾਜ ਸਮੁਦਾਇ ਸਿਧਾਏ।
 ਸਭਾ ਸਦਨ ਸੁੰਦਰ ਸੁਧਰਾਏ ॥੧੧॥
 ਤਨਯੋ ਚੰਦੋਵਾ ਝਾਲਰ ਜ਼ਰੀ।
 ਜਰੀ ਨਗੋਂ ਤੇ ਸੋਭਤਿ ਖਰੀ^੨।
 ਖਰੀ ਚੋਬ ਚਿੱਤ੍ਰਤਿ ਮੈਂ ਚਾਰੁ^੩।
 ਚਾਰ ਓਰ ਚਮਕਤਿ ਗਚਕਾਰ^੪ ॥੧੨॥
 ਸੁੰਦਰ ਫਰਸ ਮਖਮਲੀ ਹੋਵਾ।
 ਹਰਖ ਉਪਾਵਤਿ ਜਿਨ ਜਿਨ ਜੋਵਾ।
 ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸਰਬ ਹੀ ਬਨਯੋ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਸਦਨ ਸੁਦੁਤਿ ਤੇ ਸੁਨਯੋ ॥੧੩॥
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਜਾਰ ਜਬਿ ਜੋਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੁ ਆਵਨਿ ਹੋਯੋ।
 ਸੁੰਦਰ ਬੀਚ ਪ੍ਰਯੰਕ ਡਸਾਵਾ।
 ਉੱਜਲ ਆਸਤਰਨ^੫ ਸੋਂ ਛਾਵਾ ॥੧੪॥
 ਸੇਜਬੰਦ ਗੁੰਫੇ ਜੁਤਿ ਜਰੀ।
 ਉਪਰ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ਹਰੀ।
 ਭਾਟ ਨਕੀਬ ਬਢਾਵਤਿ ਜਸੁ ਕੋ।
 ਆਏ ਸੁਭਟ ਸਿਪਰ ਗਹਿ ਅਸਿ ਕੋ ॥੧੫॥

^੧ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ (ਦਾ) ਤਾਤਪਰਯ।

^੨ਠਗਾਂ ਨਾਲ ਜੜੀ ਹੋਈ ਚੰਗੀ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ।

^੩ਚਿੱਤ੍ਰਕਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਹਣੀਆਂ ਚੋਬਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹਨ।

^੪ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਜੜਤਕਾਰੀ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੈ (ਅ) ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ (ਕੁਛ ਦੂਰੀ ਤੇ) ਚੁੰਨੇ (ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਆਦਿ) ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹਨ।

^੫ਵਿਛਾਵਣਾ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਮੇਵੜੇ ਠਾਢੇ।
 ਜੋ ਅਰਦਾਸ ਕਰਹਿ ਸੁਖ ਬਾਢੇ।
 ਚਵਰਦਾਰ ਲੇ ਚਵਰ ਖਰੇ ਹੈਂ।
 ਪਹਿਰੇ ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਬੇਸ ਖਰੇ ਹੈਂ ॥੧੬॥
 ਚਾਰਹੁੰ ਓਰ ਚਲਾਵਹਿੰ ਕਰ ਤੇ।
 ਢੋਰਤਿ ਚਵਰ ਹੰਸ ਜਨੁ ਚਰਤੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਰਾਜਤਿ ਬੈਸੇ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਜੈਸੇ ॥੧੭॥
 ਬਾਲਿਕ ਰੂਪ ਅੰਗ ਸੁ ਕੁਮਾਰਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਧ ਬੁਧਿ ਕੇ ਮਹਿਦ ਉਦਾਰਾ^੧।
 ਰੁਚਿਰ ਰਕਤ ਚਰਣਾਂਬੁਜ ਸੋਹੇ।
 ਜਿਨਹੁੰ ਹੇਰਿ ਜੋਗੀ ਜਨ ਮੋਹੇ ॥੧੮॥
 ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰ ਗਰੇ ਮਹਿੰ ਜਾਮਾ।
 ਤੁੰਗ ਸਿਕੰਧ ਦੁਕੂਲ ਭਿਰਾਮਾ।
 ਜਰੇ ਜਰਾਵਨਿ ਕੁੰਡਲ ਕਰਨ^੨*।
 ਕਰਨਿ^੩ ਕਟਕ ਹਾਟਿਕ^੪ ਸੁਭ ਬਰਨ ॥੧੯॥
 ਸਿਰ ਪਰ ਚੀਰਾ ਚਿੱਤ੍ਰਤਿ ਰੰਗ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਸੋਭਤਿ ਜਿਗਾ ਉਤੰਗ।
 ਜਰਜੋ ਜਰਾਊ ਦਮਕਤਿ ਹੀਰੇ।
 ਕੋਰਦਾਰ ਸੁੰਦਰ ਬਿਧਿ ਚੀਰੇ ॥੨੦॥
 ਸ਼ਾਰਦ ਚੰਦ ਸਪੂਰਨ ਬਦਨ।
 ਹੋਤਿ ਚਾਂਦਨੀ ਮੁਸਕਤਿ ਰਦਨ^੫।
 ਸਿੱਖਯਨਿ ਕੇਰ ਬਿਲੋਚਨ ਜੋਰਾ^੬।
 ਮਨਹੁੰ ਨਿਹਾਰਤਿ ਚਾਰ ਚਕੋਰਾ ॥੨੧॥
 ਸਰਬ ਸਭਾ ਜਬਿ ਪੂਰਨ ਭਈ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਤੇ ਦੁਤਿ ਮਈ।

^੧(ਪਰੰਤੂ) ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਨ ਤੇ ਬੜੇ ਉਦਾਰ ਹਨ।

^੨ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ।

^੩ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੪੫ ਅੰਕ ੨੭ ਤੇ ਰਾਸ ੧੦ ਅੰਸੂ ੧੨ ਅੰਕ ੧੮ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

^੪ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ।

^੫ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜੇ।

^੬ਹੱਥ ਰਹੇ (ਮੁਖ ਦੇ) ਦੰਦਾਂ ਤੋਂ।

^੭ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ।

ਗਾਵਹਿ ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਧੁਨਿ ਪਾਏ।
 ਹੋਤਿ ਨਿਹਾਲ ਜਿਨਹੁੰ ਮਨ ਲਾਏ ॥੨੨॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨਰ ਭੇਜਯੋ ਜੋਇ।
 ਤਿਹ ਛਿਨ ਕਰਯੋ ਹਕਾਰਨਿ ਸੋਇ।
 ਨੌਬਤ ਬਾਜਤਿ ਦ੍ਵਾਰ ਅਗਾਰੀ।
 ਆਇ ਤਹਾਂ ਬੰਦਨ ਕਹੁ ਧਾਰੀ ॥੨੩॥
 ਸਗਲ ਉਪਾਇਨ ਆਗੇ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਨੰਮ੍ਰੀ ਹੋਇ ਭਾਉ ਉਰ ਕਰਿਕੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਆਇ ਹਜ਼ੂਰਾ।
 ਕੀਨਿ ਬਿਲੋਕਨ ਦਰਸਨ ਰੂਰਾ ॥੨੪॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਸੁੰਦਰ ਪਹਿਰੇ।
 ਸਭਿਨਿ ਬੀਚ ਬੈਠੇ ਚਿਤ ਠਹਿਰੇ^੧।
 ਆਨਿ ਆਨਿ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸੰਤੀ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭੇਟਨਿ ਅਰਪੰਤੀ ॥੨੫॥
 ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਹੋਵਤਿ।
 ਹਿਤ ਅਰਦਾਸਨਿ ਅੱਗੂ ਖਰੋਵਤਿ।
 ਨਰ ਨਾਰੀ ਪਿਖਿ ਹੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ।
 ਅਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਕਰਹਿ ਜੁਹਾਰੀ^੨ ॥੨੬॥
 ਗੁਰ ਸਮਾਜ ਕੇ ਪਿਖਿ ਪਰਧਾਨਾ।
 ਹਰਖ ਭਰਯੋ ਜੋਰਤਿ ਜੁਗ ਪਾਨਾ।
 ਧਰ ਪਰ ਧਰਿ ਸਿਰ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 ਬੈਠਯੋ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਰਧਾ ਭੀਨ ॥੨੭॥
 ਪਾਨ ਬੰਦਿ ਪੁਨ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।
 'ਜੈ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਜਿਸ ਕੀ ਰਜਧਾਨੀ।
 ਨਾਮ ਨ੍ਰਿਪਤ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਸ਼ਾਹਿ ਸਮੀਪੀ ਰਹੈ ਸਦਾਈ ॥੨੮॥
 ਤਿਨ ਅਰਜੀ ਕਰ ਜੋਰਿ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
 ਨਮਸਕਾਰ ਪਦ ਪਦਮ ਉਚਾਰੀ।
 ਰਾਵਰਿ ਦਰਸਨ ਤਰਨਿ^੩ ਮਨਿੰਦ।

^੧ਠਹਿਰੇ ਚਿਤ ਨਾਲ।

^੨ਬੰਦਨਾ।

^੩ਸੂਰਜ।

ਅੰਧਕਾਰ ਗਨ ਕਸ਼ਟ ਬਿਲੰਦ ॥੨੯॥
 ਕਰਤਿ ਲਾਲਸਾ ਰਿਦੇ ਮਹਾਨੀ।
 -ਦੀਜਹਿ ਆਇ ਦਰਸ ਇਸ ਥਾਨੀ।
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਭਾਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਨਿਹਾਲ ਆਪ ਇਕ ਬਾਰੀ- ॥੩੦॥
 ਕਾਰਨ ਔਰ ਏਕ ਇਸ ਮਾਂਹੁ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਅਵਲੋਕਯੋ ਪਾਹੂ^੧।
 ਕਹਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਅਵਰੰਗ ਨੇ ਐਸੇ।
 -ਗੁਰੂ ਹਕਾਰਹੁ ਜੈਸੇ ਕੈਸੇ- ॥੩੧॥
 ਸ਼ਾਹ ਲਿਖਾਇ ਪਠਯੋ ਪਰਵਾਨਾ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਨਵੀਸਿੰਦ ਦਿਯ ਪਾਨਾ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਪਠਯੋ ਸੁਨਾਯੋ ਗੁਰ ਕੋ।
 ਆਸ਼ੈ ਲਖਯੋ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਉਰ ਕੋ ॥੩੨॥
 ਅਰੁ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਬਿਨੈ ਪਛਾਨੀ।
 ਦੂਤੀ ਜੇਤੀ ਭ੍ਰਾਤ ਬਖਾਨੀ।
 ਕਾਰਨ ਸਕਲ ਜਾਨਿ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਿਨਹੁੰ ਗਮ ਨਾਂਹੀ ॥੩੩॥
 ਸੰਧਯਾ ਲਗਿ ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰੇ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਤਿ ਥਿਰੇ ਸੁਖ ਧਾਰੇ।
 ਗਾਵਤਿ ਸ਼ਬਦ ਭੋਗ ਜਬਿ ਪਰਯੋ।
 ਕਿਯ ਅਰਦਾਸ ਮੇਵੜੇ ਖਰਯੋ ॥੩੪॥
 ਉਠਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਮਨੇ ਨਿਜ ਮੰਦਿਰ।
 ਬੈਠੇ ਸੇਜ ਮਨੋਹਰ ਅੰਦਰ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਗਰੇ ਨਿਜ ਥਾਨ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਨਰ ਸਮੇਤ ਪਰਧਾਨ ॥੩੫॥
 'ਰਾਮਰਾਇ ਮਤਸਰ ਕੋ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਕੀਨਸਿ ਦੁਤੀ ਸ਼ਾਹੁ ਸਿਖਰਿ ਕੈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਕਾਰੇ।
 ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ* ਬਿਸਤਾਰੇ ॥੩੬॥
 'ਨਹਿੰ ਕੀਨੀ ਇਹ ਨੀਕੀ ਬਾਤ।

^੧(ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ) ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਦੇਖਕੇ।

*ਪਾ:-ਇਹ ਬਿਧਿ।

ਅਨੁਜ ਸਾਥ ਦ੍ਰੈਸ਼ੀ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਲਰਕਾਪਨ ਮਹਿੰ ਅਹੈ ਸਰੀਰ।
 ਕਰੈ ਹਕਾਰਨਿ ਨੌਰੰਗ ਤੀਰ ॥੩੨॥
 ਦੁਸ਼ਟ ਮਹਾਂ ਬਾਦੀ ਦੁਖਦਾਈ।
 ਹਠ ਬਿਲੰਦ ਜੋ ਕਰਤਿ ਸਦਾਈ।
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਕਯਾ ਕਰਹਿ ਇਨਹੁੰ ਕੋ।
 ਦ੍ਰੈਖਕ ਭ੍ਰਾਤਾ ਨਿਕਟਿ ਜਿਨਹੁੰ ਕੋ ॥੩੩॥
 ਸੰਤ ਫਕੀਰ ਗਹਿਤਿ ਜੋ ਘਨੇ।
 ਬਹਿਸ ਤਿਨਹੁੰ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਹਨੇ।
 ਕਰਤਿ ਨਹੀਂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤ੍ਰਾਸ।
 ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਚਹਿ ਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੩੪॥
 ਇਮ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਮੈਂ ਬਹੁ ਕਹੈਂ।
 ਨਹੀ ਬਾਤ ਇਹ ਨੀਕੀ ਲਹੈਂ।
 ਅਨਬਨ ਅਹੈ ਸੁ ਕਿਮ ਬਿਨ ਆਵੈ।
 ਲਘੁ ਬਯ ਸਤਿਗੁਰ, ਦੁਸ਼ਟ ਬੁਲਾਵੈ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਕਾਰਨ’
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਚਤਰ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੪॥

੩੫. [ਪਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ]

੩੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੬

ਦੋਹਰਾ: ਸੁਨਯੋ ਮਸੰਦਨਿ ਮੇਵਰਨਿ, ਪ੍ਰਚੁਰ ਭਯੋ^੧ ਬਿਰਤਾਂਤ।
ਸ੍ਰੀ ਜਨਨੀ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭਿ, ਕਰਤਿ ਚਿੰਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਜੇਤਿਕ ਮੁੱਖਯ ਹੁਤੇ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ।
ਸਭਿ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੋਏ ਧ੍ਰਿਤ ਧਰਿ ਕੇ।
ਕੇਤਿਕ ਕਰੇ ਹਕਾਰਨਿ ਆਏ।
ਕਿਤਿਕ ਆਪ ਹੀ ਗੇ ਤਿਸ ਥਾਂਏ ॥੨॥

ਪਹੁੰਚੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ।
ਨਮੋਂ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਬੈਠੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਬਖਾਨੇ।
'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਕਾਰਨਿ ਠਾਨੇ ॥੩॥

ਦੁਸ਼ਟ ਬਡੋ ਬਾਦੀ ਹਠ ਕੂਰੇ।
ਨੌਰੰਗ ਸ਼ਾਹੁ ਸ਼ਰਾ ਕੋ ਪੂਰੇ।
ਰੋਕਿ ਸਭਿਨਿ ਕੋ ਅਜਮਤ ਚਾਹੇ।
ਨਤੁ ਨਿਜ ਮਤ ਮੈਂ ਲਜਾਇ ਉਮਾਹੇ^੨ ॥੪॥

ਪੁਨ ਭ੍ਰਾਤਾ ਤਹਿ, ਮਤਸਰ ਭਰਯੋ।
ਜਿਨੈ ਬੁਲਾਵਨਿ ਕੋ ਮਤ ਕਰਯੋ।
ਮਿਲਿ ਤਿਨ^੩, ਘਾਤ ਅਨੇਕ ਰਚਤਿ ਹੈ।
ਅਨਜ ਬਡਾਈ ਦੇਖਿ ਤਚਤਿ ਹੈ^੪ ॥੫॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬੈਸ ਲਘੁ ਤਿਨ ਕੀ।
ਤਹਿ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਂਹਿਨ ਜਿਨ ਕੀ।
ਪਿਤਾ ਧੀਰ ਬੈਕੁੰਠ ਸਿਧਾਏ।
ਸਕਲ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸੁਖਦਾਏ ॥੬॥

ਇਹ ਅਸਮੰਜਸ^੫ ਹੈ ਸਭਿ ਬਾਤ।
ਹੁਇ ਤਹਿ ਕਹਾਂ, ਨ ਜਾਨੀ ਜਾਤਿ^੬।'
ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਚਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਆਏ।

^੧ਫੈਲਿਆ।^੨ਆਪਣੇ ਮਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।^੩ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ (ਭਾਵ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਦਿਕ ਨਾਲ) ਮਿਲਕੇ।^੪ਸੜਦਾ ਹੈ।^੫ਕਠਨ।^੬ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ।

ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਧੀਰ ਬ੍ਰਿਧਾਏ ॥੭॥
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਸਭਿ ਹੂੰ ਕਰਿ ਠਾਢੇ।
 ਨਿਮਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਦ ਪੰਕਜ ਬਾਢੇ।
 ਸਤਿਕਾਰਤਿ ਬਿਚ ਸਭਿ ਕੇ ਬੈਸੇ।
 ਸੋਭਤਿ ਗਯਾਨ ਮੂਰਤੀ ਜੈਸੇ ॥੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਜਨਨੀ ਬੁਝੇ ਸਤਿ ਭਾਇ।
 ‘ਹ੍ਰਿਦੈ ਆਪ ਕੇ ਕਿਮ ਉਪਜਾਇ?
 ਭ੍ਰਾਤਾ ਨੇ ਬਹੁ ਧਾਰਿ ਸ਼ਰੀਕਾ।
 ਸੁਜਸੁ ਤੁਮਾਰੋ ਲਗਹਿ ਨ ਨੀਕਾ ॥੯॥
 ਸ਼ਾਹਿ ਸਿਖਾਇ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰੇ।
 -ਮਮ ਸਮ ਮਿਲਹਿ- ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕੋ ਧਰੇ^੧।
 ਬਨਹਿ ਜਾਇਬੋ ਤਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ।
 ਨਤੁ ਬਧਿ ਜਾਇ ਬਖੇਰੋ ਭੂਰ ॥੧੦॥
 ਨੌਰਗ ਕੇ ਨਰ ਛੁਛੇ ਜਾਹਿ।
 ਦੁਸ਼ਟ ਤਬੈ ਰਿਸ ਹੈ ਮਨ ਮਾਂਹਿ।
 ਰਿਦੈ ਹੰਕਾਰਹਿ ਜੋਰ ਕਰੈਗੋ।
 ਲਸਕਰ ਪਠਹਿ, ਬਿਰੋਧ ਧਰਹਿਗੋ ॥੧੧॥
 ਬਿਗਰ ਜਾਇ ਪੁਨ ਸੁਧਰਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਬੁਰਾ ਕਰਤਿ ਜਿਸ ਬੈਸਹਿ ਪਾਹੀ^੨।
 ਕਠਨ ਬਨੀ, ਕਿਮ ਕਰਹਿ ਸੁਧਾਰਨਿ?
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੁਇ ਅਨੰਦ ਕੋ ਕਾਰਨ’ ॥੧੨॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਜਾਨਾ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 ਨਹਿ ਮਲੇਛ ਕੋ ਦਰਸਨ ਦੈ ਹੈਂ।
 ਹੁਇ ਸਮੀਪ ਤਿਸ ਕੋ ਨਹਿ ਲੈ ਹੈਂ ॥੧੩॥
 ਇਹੀ ਨੇਮ ਪਿਤ ਕੀਨਿ ਹਮਾਰੇ।
 ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮ ਭੀ ਉਰ ਧਾਰੇਂ।
 ਨਿਜ ਬਚ ਪਿਤ ਜਿਮ ਕਿਯ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨਿ।
 ਤਿਮ ਹਮ ਕਰਹਿ ਨ ਹੁਇ ਹੈ ਟਾਰਨਿ ॥੧੪॥
 ਅਟਲ ਸੁਮੇਰ ਟਲਹਿ ਨਹਿ ਜੈਸੇ।

^੧ਮੇਰੇ ਵਾਂਙ ਆਕੇ ਮਿਲਨਿ (ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ) ਇਹ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਧਰਦਾ ਹੈ।

^੨ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਪਾਸ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਅਚਲ ਨਿਤ ਤੈਸੇ।
 ਬਿਘਨ ਪੌਨ ਤੇ ਕਿਮ ਚਲਿ ਪਰੈ।
 ਸਦਾ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਜੇ ਢਰੈ' ॥੧੫॥
 ਅਚਲ ਬਾਕ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਤੂਸੇ ਮਸੰਦ ਰੁ ਮਾਤ ਬਿਸਾਲਾ।
 'ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ ਨੇਮ ਜੋ ਧਾਰਜੋ।
 ਤੋ ਅਬਿ ਸਭਿ ਹੂੰ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰਜੋ' ॥੧੬॥
 ਸਭਿਨਿ ਜੋਰਿ ਕਰ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।
 'ਤੁਮ ਸਰਬੱਗਜ ਸਕਲ ਗੁਨਖਾਨੀ।
 ਜਥਾ ਹੋਇ ਸਭਿ ਹੂੰ ਨੀਕੀ।
 ਬਾਤ ਆਪ ਕੀ ਪਰਹਿ ਨ ਫੀਕੀ ॥੧੭॥
 ਕਰਨੀ ਕਾਰ ਤਥਾ ਤੁਮ ਬਨਿ ਹੈ।
 ਮਾਤ ਆਪ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਗਿਨਿ ਹੈ।
 ਕਰੀਅਹਿ ਸਭਿ ਕੋ ਸੁਖ ਉਪਜਾਵਨਿ।
 ਇਮ ਇੱਛਾ ਕੋ ਠਟਹੁ ਪੁਜਾਵਨ^੧ ॥੧੮॥
 ਜੇ ਨ ਕਰਹੁਗੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਨਾ।
 ਬਾਦੀ ਨੌਰੰਗ ਦੁਸ਼ਟ ਮਹਾਨਾ।
 ਬਿਗਰ ਪਰਹਿਗੋ ਕਰਹਿ ਕੁਚਾਲੀ।
 ਇਹਾਂ ਪਠਾਵਹਿ ਸੈਨ ਬਿਸਾਲੀ ॥੧੯॥
 ਪਰਹਿ ਬਿਰੋਧ ਲਰਨਿ ਕਹੁ ਭਾਰੀ।
 ਨਹਿ ਠਹਿਰਜੋ ਕਿਮ ਜਾਇ ਅਗਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿ ਰਾਜ ਤਿਸੀ ਕੋ।
 ਰਹਿਨ ਦੇਤਿ ਆਕੀ ਨ ਕਿਸੀ ਕੋ' ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਭਿਨਿ ਤੇ।
 ਧੀਰਜ ਕੇ ਸਮੇਤ ਬਚ ਭਨਤੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੀਕੀ ਕਰਿ ਹੈਂ।
 ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਕੇ ਕਾਜ ਸੁਧਰਿ ਹੈ' ॥੨੧॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਉਠਿ ਕਰਿ ਬਾਹਰਿ ਆਏ।
 ਜਹਿ ਦਰਸਹਿ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦੂਤ ਹਕਾਰਜੋ।
 ਸਾਦਰ ਸਭਾ ਮਝਾਰ ਬਿਠਾਰਜੋ ॥੨੨॥

^੧ਇਉਂ ਇੱਛਾ ਪੂਰਨ ਕਰੋ।

ਕਰਜੋ ਤਾਂਹਿ ਸੋਂ 'ਹਮ ਪ੍ਰਣ ਏਹੀ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਹਿ ਤੁਰਕ ਨਹਿ ਲੇਹੀ।
 ਕੌਨ ਕਾਜ ਹੈ ਸਾਥ ਹਮਾਰੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਪਠਿ ਕਰਿ ਦੂਤ ਹਕਾਰੇ ॥੨੩॥
 ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਕੀ ਜਿਮ ਰੀਤਿ।
 ਹੈ ਸੋ ਸਹੀ, ਨ ਹੈ ਬਿੱਪ੍ਰੀਤਿ।
 ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਬਾਹਜੋ ਨੇਮ।
 ਤੈਸੇ ਹਮ ਕਰਿ ਹੈਂ ਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ॥੨੪॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਅਜਮਤ ਚਹਿ ਸ਼ਾਹੂ।
 ਤਿਸ ਹਿਤ ਗਯੋ ਭ੍ਰਾਤ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੂ।
 ਜਿਮ ਜਿਮ ਨੌਰੰਗ ਚਾਹਤਿ ਦੇਖਾ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਤਿਮ ਕੀਨਿ ਵਿਸ਼ੇਖਾ ॥੨੫॥
 ਅਬਿ ਲਗਿ ਨਿਕਟਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਰਹੈ।
 ਕਹਿ ਅਵਲੋਕਹਿ ਜਿਮ ਉਰ ਚਹੈ।
 ਬਿਨਾ ਕਾਜ ਤੇ ਗਮਨਿ ਹਮਾਰੋ।
 ਕਿਮ ਹੋਵਹਿ ਨਿਜ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰੋ' ॥੨੬॥
 ਬਾਕ ਸੁਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰੇ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬੋਲਯੋ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 ਕਰ ਜੋਰਿਤ ਬਹੁ ਕਰਤਿ ਨਿਹੋਰਨਿ^੧।
 'ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ! ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਲੋਰ ਨ ॥੨੭॥
 ਸਭਿ ਜਗ ਮੰਗਤ ਕੇ ਤੁਮ ਦਾਤਾ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਕੋ ਘਰ ਬਖਯਾਤਾ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੁਮਰੇ ਬਸਿ ਅਹੈਂ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੇ ਬਸਿ ਰਾਵਰ ਰਹੈਂ ॥੨੮॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਯ ਬਿਨੈ ਬਡਾਈ।
 -ਮੋ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਠਾਨਿ ਕੈ ਆਵਹੁ।
 ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵਹੁ ॥੨੯॥
 ਮੋ ਕਹੁ ਦਾਸ ਆਪਨੋ ਜਾਨਹੁ।
 ਅਪਰ ਬਾਰਤਾ ਰਿਦੈ ਨ ਆਨਹੁ।
 ਜਬਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰ ਪ੍ਰਵਿਸਹੁ ਜਾਇ।

^੧ਬੇਨਤੀ।

ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੀ ਦਰਸਨ ਪਾਇ ॥੩੦॥
 ਕਰਹੁ ਆਪ ਫੁਰਮਾਵਨਿ ਜੈਸੇ।
 ਹਮ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਰਤਹਿ ਤੈਸੇ।
 ਮਿਲੋ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਜੇ ਰੁਚਿ ਹੋਇ।
 ਜੋ ਨ ਰੁਚਹਿ ਤੇ ਫਿਕਰ ਨ ਕੋਇ ॥੩੧॥
 ਮੈਂ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੁ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਕਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਯਾਇ ਹੋਂ ਪੁਰੀ।
 ਸੋ ਰਾਵਰ ਕੇ ਬਸੀ ਪਛਾਨਹੁ^੧।
 ਮਮ ਡੇਰੇ ਮਹਿ ਆਵਨਿ ਠਾਨਹੁ ॥੩੨॥
 ਮਿਲਿਬੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਹੁ ਮਹਾਨ।
 ਹਠ ਨਹਿ ਕਰਹਿ, ਸ਼ਾਹੁ ਲਿਯ ਜਾਨਿ^੨।
 ਕਰਤਿ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਘਨੇਰੇ।
 ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜਿਸ ਬੇਰੇ ॥੩੩॥
 ਤਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਬੋਲਤਿ ਮੈਂ ਲਹੜੇ।
 ਕੋਮਲ ਹਠ ਬਿਹੀਨ ਹੀ ਰਹੜੇ^੩।
 ਤਊ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਮਰੇ ਬਹੁ ਕਹੜੇ।
 ਤਬਹਿ ਹਕਾਰਨਿ ਕੋ ਚਿਤ ਚਹੜੇ ॥੩੪॥
 ਹਮ ਨਿਤ ਜਾਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਪਾਸ।
 ਕਰਹਿ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਰਾਸ।
 ਅਲਪ ਆਰਬਲ ਬਿਖੈ ਸ਼ਰੀਰ।
 ਗੁਨ ਮਹਿ ਮਹਿਦ ਆਦਿ ਜੇ ਧੀਰ ॥੩੫॥
 ਜੇ ਹਠ ਹੇਰਹਿ ਨੌਰੰਗ ਕੇਰਾ।
 ਨਿਕਟਿ ਮਿਲੜੇ ਚਹਿ, ਫੇਰ ਸੁਫੇਰਾ^੪।
 ਮੈਂ ਹੋ ਬੀਚ ਨਿਵਾਰਨਿ ਕਰੋ^੫।
 ਤੁਮਰੇ ਹਿਤ ਮਹਿ ਨਿਤ ਅਨੁਸਰੋਂ ॥੩੬॥
 ਹਿੰਦੁ ਜਨਮ ਧਰਮੱਗਯ ਸਦਾ ਹੋਂ।
 ਬ੍ਰਿੱਪੈ ਕਰੋਂ ਨ ਆਪ ਕਦਾ ਹੋਂ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਪਿਖਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਹਠ ਕਰਤਾ।

^੧ਸੋ (ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ) ਆਪ ਦੇ ਵੱਸ ਜਾਣੇ।

^੨(ਜੇ) ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ (ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ) ਜਾਣ ਲਈ ਤਾਂ ਹਠ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

^੩ਹਠ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਕੋਮਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ।

^੪ਫੇਰ (ਉਸ ਨੂੰ) ਹਟਾ ਦਿਆਂਗੇ।

^੫(ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ) ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਮੈਂ ਟਾਲ ਦਿਆਂਗਾ।

ਰਹਤਿ ਨਿਰਾਲੋ, ਬੀਚ ਨ ਪਰਤਾ^੧ ॥੩੭॥

ਰਿਦਾ ਸੁੱਧ ਮੈਂ ਜਾਨਜੋਂ ਜਬੈ।

ਦੂਤ ਪਠਜੋ ਤੁਮਰੀ ਦਿਸਿ ਤਬੈ।

ਰਾਵਰ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬਹੁ ਕਹਜੋ।

ਯਾਂ ਤੇ ਤੁਮਹੁ ਅਨਾਵਨ ਚਹਜੋ ॥੩੮॥

ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਹੁ ਇਕ ਬਾਰੀ।

ਹੁਇ ਹੈਂ ਸਭਿ ਤੁਮਰੇ ਅਨੁਸਾਰੀ।

ਮਿਲਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੋ ਜੇ ਨਹਿ ਚਾਹੋ।

ਰਹਹੁ ਸਦਨ ਮਮ, ਜਾਹੁ ਨ ਪਾਹੋ ॥੩੯॥

ਮਿਲਨਿ ਅਮਿਲਨਿ ਜਥਾ ਤੁਮ ਉਰ ਮੈ^੨।

ਕਰਹਿ ਤਥਾ, ਆਵਹੁ ਇਸ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਹਿ ਹੈ ਪਤਿ ਮੇਰੀ।

ਦਰਸ ਕਾਮਨਾ ਪੁਰਹੁ ਬਡੇਰੀ- ॥੪੦॥

ਇਮ ਜੈ ਸਿੰਘ ਮਹੀਸ਼ ਮਹਾਨਾ।

ਬਿਨੈ ਕੀਨਿ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਾਨਾ।

ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕੇ ਜਿਮ ਚਿਤ ਆਵੈ।

ਕਰਹੁ ਕਾਰ ਤਿਮ ਸਭਿ ਹਰਖਾਵੈਂ' ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਦੂਤ ਬਾਕ ਕਹਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੫॥

^੧(ਮੈਂ) ਨਿਰਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਵਿਚ ਨਾਂ ਪੈਂਦਾ।

^੨(ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ) ਮਿਲਨਾ, ਨਾ ਮਿਲਨਾ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ।

੩੬. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ]

੩੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੭

ਦੋਹਰਾ: ਇਮ ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੂਤ ਕੇ, ਬਾਕ ਸੁਨੇ ਸਭਿ ਕਾਨ।
ਭਗਤ ਵਛਲ ਨਿਜ ਬਿਰਦ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰਨਿ ਠਾਨਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਬਿਨੈ ਸ ਪ੍ਰੇਮ ਡੋਰ ਕੇ ਸਾਥ।
ਬੰਧਮਾਨ ਹੋਵਤਿ ਜਗ ਨਾਥ।
ਐਂਚਯੋ ਫਿਰਤਿ ਭਗਤ ਕੇ ਸੰਗ।
ਤਜਾਗ ਨ ਸਕਹਿੰ ਸਦਾ ਇਕ ਰੰਗ ॥੨॥
ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਜਗ ਗੁਰ ਰਹਿ ਮੌਨ।
ਕੇ ਸਯੋਂ ਦਿਯੋ ਨ ਉੱਤਰ ਕੌਨ^੧।
ਪੁਨਹਿ ਭਵਿੱਖਯਤ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੀ।
ਹੁਇ ਹੈ ਜਥਾ ਈਸ਼ ਗਤਿ ਭਾਰੀ ॥੩॥
ਸੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਨੀਕੇ।
ਚਲਿਬੋ ਚਹਯੋ ਸੁ ਦਿਸਿ ਦਿੱਲੀ ਕੇ।
ਤਿਸ ਦਿਨ ਪੁਨ ਜੇ ਮੁੱਖਯ ਮਸੰਦ।
ਕਰੇ ਹਕਾਰਨਿ ਸੁਮਤਿ ਬਿਲੰਦ ॥੪॥
ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਯੋ।
'ਗਮਨਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਥੰ ਚਿਤ ਲਹਯੋ^੨।
ਪਰਣ ਅਡੋਲ ਹਮਾਰੋ ਏਹੀ।
ਦਰਸਨ ਤੁਰਕ ਦੇਹਿੰ ਨਹਿੰ ਲੇਹੀ ॥੫॥
ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਘਨੇਰੀ।
ਬਿਨਤੀ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨਿ ਬਡੇਰੀ।
ਤਿਸ ਕੋ ਭਾਉ ਨ ਫੇਰਯੋ ਜਾਇ।
ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ॥੬॥
ਤਿਸ ਕੋ ਦੂਤ ਨ ਛੂਛੋਂ ਫੇਰਹਿ।
ਉਚਤਿ ਜਾਇ^੩ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਹੇਰਹਿੰ।
ਕੈ ਸਿਹੁੰ ਬਨਹਿੰ ਤਹਾਂ ਸਭਿ ਸਹੀਐ।
ਸੇਵਕ ਕੋ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਰਬਹੀਐ' ॥੭॥
ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮਸੰਦ ਸਮੁਦਾਏ।

^੧ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

^੨ਕੈਸਾ ਚਿਤ ਵਿਚ (ਤੁਸਾਂ) ਜਾਣਿਆਂ ਹੈ।

^੩ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਾ ਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਦਿ ਭਏ ਹਰਖਾਏ।
 ‘ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਭਇਊ।
 ਰਹਯੋ ਸੂਤ, ਇਸਥਿਰਤਾ ਲਇਊ^੧ ॥੮॥
 ਜੇ ਨਹਿ ਜਾਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਬਡ ਬਾਦੀ।
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਕਯਾ ਕਰਤਿ, ਪ੍ਰਮਾਦੀ।
 ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਬਸਿਬੇ ਮਹਿ ਤਬੈ।
 ਸੰਸੈ ਹੁਤੇ, ਕਹਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਸਬੈ ॥੯॥
 ਅਬਿ ਰਸ ਰਹਯੋ, ਪੁਰੀ ਗਮਨੈ ਹੈਂ।
 ਤਹਿ ਭੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਰਿਝੈ^੨ ਹੈ।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਆਪਸ ਮਹਿ ਕਹਿ ਕਹਿ।
 ਚਿਤ ਬਿਰ ਭਏ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਲਹਿ ਲਹਿ ॥੧੦॥
 ਠਹਿਰੀ ਠੀਕ ਗਮਨ ਕੀ ਏਵ।
 ਸਰਬ ਸਰਾਹਹਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ।
 ਮਸਲਤ ਕਰਤਿ ਸੁ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਯੋ।
 ਤਯਾਰੀ ਕਰਨਿ ਹੇਤੁ ਹਿਤ ਲਾਯੋ ॥੧੧॥
 ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਕੀਨਿ ਇਸ਼ਨਾਨਾ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਪਹਿਰੇ ਨਾਨਾ।
 ਸਭਾ ਬੈਠਿ ਬੁਲਵਾਯਹੁ ਦੂਤ।
 ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸਪੂਤ ॥੧੨॥
 ‘ਕਹਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਤੈਂ ਨਾਨਾ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਗਮਨ ਕਰਨਿ ਹਮ ਮਾਨਾ।
 ਪੁਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਮਿਲਿ ਹੈ ਜਬੈ^੩।
 ਬਿਨਤੀ ਸਹਿਤ ਨ ਕੁਛ ਕਹਿ ਤਬੈ^੪ ॥੧੩॥
 ਮਿਲਹਿ ਨ ਤੁਰਕ ਸਾਥ ਤਹਿ ਕਬਿਹੂੰ।
 ਹਮ ਇਹ ਬਾਤ ਕਹਤਿ ਲੇ ਅਬਿਹੂੰ।
 ਇਮ ਪੂਰਬ ਲਿਖਿ ਪਠਿ ਪਰਵਾਨਾ।’
 ਸੁਮਤਿਵੰਤਿ ਭੂਪਤਿ ਪਰਧਾਨਾ ॥੧੪॥

^੧(ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ) ਸੂਤ ਰਹਿਆ (ਤੇ ਕੀਰਤਪੁਰ ਦਾ) ਟਿਕਾਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਹੇਗਾ।

^੨ਰਾਜਾ ਬੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। (ਅ) ਐਉਂ ਬੀ ਅਰਥ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:-ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਗੇ। (ੲ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਯਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਓਹ ਰਾਜੀ ਕਰੇਗਾ (ਸ) (ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਪਈ ਤਾਂ) ਰਾਜਾ ਸੁਰਿਝੇ ਹੈ = ਸੁਲਝਾਵੇਗਾ।

^੩ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਿਆਂ ਜਦੋਂ (ਰਾਜਾ) ਮਿਲੇ (ਸਾਨੂੰ).....।

^੪ਨਾਂ ਕਹੇ (ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਿਲਨ ਬਾਬਤ)।

ਤਬਿ ਕਰ ਜੋਰੇ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਸੁਨਹੁੰ ਗੁਰੂ ਜੀ! ਮਹਦ ਉਦਾਰਾ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਏਕ ਹਕਾਰਨਿ ਕਾਰ^੧।
 ਚਾਹਤਿ ਤੁਮਰੋ ਕਰਜੋ ਦਿਦਾਰ ॥੧੫॥
 ਪੁਨ ਰਾਵਰ ਕੇ ਰਹਿ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਨਹਿੰ ਕੈ ਸਿਹੁੰ ਹੋਵਹਿ ਤਕਰਾਰੀ^੨।
 ਇਹ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮਤੋ ਤਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਮਨ ਕਰਿ ਲਖਹੁ ਆਪਨੋ ਚੇਰਾ ॥੧੬॥
 ਲਿਖਿ ਪਠਿਹੋਂ ਅਬਿ ਕਹੇ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਦ੍ਰਿਢ ਮਤ ਹੁਇ ਹੈ ਜਥਾ ਉਚਾਰੇ।
 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭੂਪਤਿ ਕਹੁ ਜਾਨਹੁ।
 ਹਿਤ ਕਰਤਾ ਨਿਤ ਬੁਧਿ ਮਤ^੩ ਮਾਨਹੁ ’ ॥੧੭॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਰਜੀ ਲਿਖਿ ਕੈ।
 ਪਠਜੋ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਕਲ ਹੀ ਲਿਖਿ ਕੈ।
 ‘ਤੁਮਰੋ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਨਿ ਭੇ ਤਯਾਰ।
 ਮਿਲਹੁ ਇਨਹਿ ਜਬਿ, ਰਹੁ ਅਨੁਸਾਰਿ ॥੧੮॥
 ਜਜੋਂ ਮਨ ਹੋਇ, ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀਐ।
 ਜੋ ਮੁਖ ਕਹਹਿੰ ਸੁ ਮਨ ਬਿਰ ਰਹੀਅਹਿ।
 ਸਭਿ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਜਾਣਨ ਹਾਰੇ।
 ਹੇਰਹਿੰ ਕਪਟ ਤੇ ਸ੍ਰਾਪ ਉਚਾਰੇਂ ॥੧੯॥
 ਅਪਨੋ ਭਲੋ ਜਾਨੀਅਹਿ ਜੈਸੇ।
 ਇਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬਰਤੀਅਹਿ ਤੈਸੇ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਜੇ ਤੁਮ ਪ੍ਰਨ ਠਾਨਾ।
 ਲਯਾਵਨਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਇਸਥਾਨਾ ॥੨੦॥
 ਤੋਹਿ ਭਾਗ ਤੇ ਪੂਰਨ ਭਇਊ।
 ਕੋ ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਸੰਗ ਲਇਊ।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਿਖਿ ਭੇਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹਿ।
 ਪਠਿ ਕਰਿ ਹਰਖ ਭਯੋ ਅਤਿ ਉਰ ਮਹਿੰ ॥੨੧॥
 ਜਬਿ ਕੋ ਪਠਜੋ ਹਕਾਰਨਿ ਗੁਰ ਕੋ।

^੧ਰਾਜਾ ਦਾ ਸੱਦਣੇ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ।

^੨ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

^੩ਬੁਧੀਵਾਨ।

ਮਿਟਜੋ ਨ ਫਿਕਰ ਭੂਪ ਕੇ ਉਰ ਕੋ।
 ਨਿਸਚੈ ਜਾਨਜੋ ਆਵਹਿੰ ਇਹਾਂ।
 ਜਨੁ ਜਲ ਮਿਲਜੋ ਚਹਿਤਿ ਤਰੁ ਮਹਾਂ^੧ ॥੨੨॥
 ਅਧਿਕ ਤਿਹਾਵਲ ਕੇ ਬਨਵਾਇ।
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਦੀਨਿ ਬੰਡਵਾਇ।
 ਬਧੀ ਲਾਲਸਾ ਹੇਰਨਿ ਕੇਰੀ।
 ਮਿਲੇ ਨੀਰ ਜਨੁ ਲਤਾ^੨ ਬਡੇਰੀ ॥੨੩॥
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨਿ ਕਬਿ ਪੁਰਿ ਆਵਹਿੰ।
 ਬਾਰਬਾਰ ਲਿਖ ਪੱਤ੍ਰੁ ਪਠਾਵਹਿੰ।
 ਬਿਨੈ ਲਿਖੀ ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਅਧਿਕ ਬਧਾਵਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੨੪॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦੂਤ ਨਿਕਟਿ ਨਿਤ ਜਾਇ।
 ਚਲਨਿ ਹਿਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇ।
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਨਿ ਕੇ ਕਹਿ ਬੈਨ।
 ‘ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖਦੈਨ!’ ॥੨੫॥
 ਸਭਿ ਅਸਵਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੀ।
 ਰੁਚਿਰ ਪਾਲਕੀ ਨਗ ਗਨ ਜਰੀ।
 ਸੀਛਤਿ^੩ ਹੈਂ ਕਹਾਰ ਜਿਸ ਲਾਗੇ।
 ਚਲਹਿੰ ਉਠਾਇ ਜਾਹਿੰ ਜਨੁ ਭਾਗੇ ॥੨੬॥
 ਸੁੰਦਰ ਸਜੰਦਨ ਸਕਲ ਸੁਹਾਵਨਿ।
 ਮਖਮਲ ਕੋ ਉਛਾਰ ਕਿਯ ਪਾਵਨਿ।
 ਜ਼ਰੀ ਦੋਸ਼ ਚਮਕਾਹਿੰ ਸਿਤਾਰੇ।
 ਜਨੁ ਅਸਮਾਨ ਬਿਖੈ ਦੁਤਿ ਤਾਰੇ ॥੨੭॥
 ਚਾਰ ਚੱਕ੍ਰ^੪ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗੰਭੀਰ।
 ਜਨੁ ਘਨੁ ਘੋਖਤਿ^੫ ਸਹਤ ਸਮੀਰ^੬।
 ਬਲੀ ਤੁਰੰਗ ਸੰਗ ਜਿਸ ਲਾਗੇ।

^੧ਅਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬ੍ਰਿਛ ਨੂੰ ਮਾਨੋ ਜਲ ਮਿਲਿਆ।

^੨ਵੋਲ।

^੩ਸਿੱਖ ਹੋਏ।

^੪ਪਾ:-ਛੀ ਸਤ।

^੫ਚੌਹਾਂ ਪਹੀਆਂ।

^੬ਗੱਜਦਾ ਹੈ ਬੱਦਲ ਮਾਨੋ।

^੭ਵਾਯੂ ਨਾਲ।

ਸਹਿਤ ਬਿਭੂਖਨ ਜਿਨ ਦੁਤਿ ਜਾਗੇ ॥੨੮॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਗਤਿ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ਼।
 ਹੋਹਿ ਆਗਮਨਿ ਭੀਰ ਵਿਸੇਸ਼।
 ਯਾਂ ਤੇ ਤਜਾਰ ਭਏ ਰਹਿ ਜਾਇੰ।
 ਇਮ ਬਾਸੁਰ ਕੁਛ ਦਏ ਬਿਤਾਇ ॥੨੯॥
 ਨਹਿ ਅਵਕਾਸ ਚਲਨਿ ਕੇ ਪਾਵੈਂ।
 ਦੌਰ ਦੌਰ ਇਕ ਦੁਇ ਨਰ ਆਵੈਂ।
 ਆਇ ਆਇ ਸੋ ਕਹੈਂ ਅਗਾਊ।
 ‘ਗੁਰੂ ਜੀ! ਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਮੁਦਾਊ ॥੩੦॥
 ਹਮ ਦਸ ਕੋਸ ਛੋਰਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਕੇ ਕਹਿੰ ਬੀਸ ਕੋਸ ਪਰ ਛਾਏ^੧।
 ਕੇ ਤਿਨ ਤੇ ਪੀਛੇ ਬਹੁ ਆਵਤਿ।
 ਸਿੱਖਯ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਭੇਟਨਿ ਲਜਾਵਤਿ ॥੩੧॥
 ਕੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਚਲਿ ਆਇ।
 ਕੇ ਪਸ਼ਚਮ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਚਾਇ।
 ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਦੇਸ਼ ਘਨੇਰੇ।
 ਚਲੇ ਆਇੰ, ਕੇ ਗਿਨਹਿ ਬਡੇਰੇ’ ॥੩੨॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਦੂਤ ਕਹਤਿ ਹਿਤ ਤਜਾਰੀ।
 ਪਠਹਿ ਦੂਤ, ਉਤ ਸੰਗਤਿ ਭਾਰੀ^੨।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਭੀਰ ਸੁ ਹੋਹਿ ਨਵੀਨ।
 ਦਰਸਹਿੰ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੩੩॥
 ਇਮ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈਂ।
 ਦੂਤ ਕਹੇ ਪੁਨ ਤਜਾਰ ਭਏ ਹੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਿਦੇ ਧਿਆਏ।
 ਕੀਰਤਿਪੁਰਿ ਤੇ ਪੁਨ ਨਿਕਸਾਏ ॥੩੪॥
 ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਚਾਲੇ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਚਹਿਯ ਜਿ ਵਸਤੂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਉਠਾਏ।
 ਤੰਬੂ ਗਨ ਕਨਾਤ ਸ਼ਮਿਯਾਨੇ।
 ਲਾਦੇ ਉਸ਼ਟਰ^੩ ਭਾਰ ਸੁ ਪਜਾਨੇ ॥੩੫॥

^੧ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

^੨ਉਧਰ ਭਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੂਤ ਭੇਜਦੀ ਹੈ।

^੩ਊਠ।

ਕੁਛਕ ਸੈਨ ਗਮਨੀ ਗੁਰ ਸੰਗ।
 ਸਸਤ੍ਰੁ ਬਸਤ੍ਰੁ ਮਹਿ ਸੁਭਤਿ ਸੁਰੰਗ।
 ਭਯੋ ਕੂਚ ਧੌਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰਯੋ।
 ਬਲੀ ਤੁਰੰਗਮ ਦਲ ਸਿੰਗਾਰਯੋ ॥੩੬॥
 ਫਰਰਾ ਛੁਟਯੋ ਚਾਰੁ ਨੀਸਾਨ।
 ਚਲਯੋ ਅਗਾਊ ਸੁਭਤਿ ਮਹਾਨ।
 ਛੂਛਾ ਕਰਿ ਕੀਰਤਿ ਪੁਰਿ ਚਾਲੇ।
 ਲੀਨਸਿ ਸੰਗ ਸਮਾਜ ਬਿਸਾਲੇ ॥੩੭॥
 ਨਹੀਂ ਆਵਨੋ ਪੁਨ ਇਸ ਥਾਨੇ।
 ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਹੀ ਉਰ ਮਹਿ ਜਾਨੇ।
 ਅਪਰ ਕੌਨ ਗਤਿ ਜਾਨਹਿ ਗੁਰ ਕੀ।
 ਜਿਸ ਲਖਿ ਚਲੋ ਤੁਰਕ ਦਿਸਿ ਪੁਰਿ ਕੀ^੧ ॥੩੮॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦੂਤ ਸੰਗ ਤਬਿ ਚਾਲਾ।
 ਕੀਨਿ ਸਪੁਰਨ ਕਾਜ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਉਰ ਮੈਂ ਹਰਖ ਭਰਯੋ ਗੁਰ ਧਯਾਵਤਿ।
 ਪੂਰਬ ਦਿਸਿ ਮੁਖ ਕਰਿ ਮਗ ਜਾਵਤਿ ॥੩੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਮਨ'
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੬॥

^੧ਤੁਰਕ ਦੀ ਪੁਰੀ (ਦਿੱਲੀ) ਵੱਲ।

੩੭. [ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮੇਲੇ]

੩੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੮

ਦੋਹਰਾ: ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਿਵਰ ਕੋ ਕੀਨਿ।
ਨਿਸਾ ਬਸੇ ਬਿਸੁਮ ਕੈ, ਪੁਨ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਕੋ ਚੀਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਚਲਿਬੇ ਕਹੁ ਤਯਾਰ ਜਬਿ ਭਏ।
ਲੰਮੇ ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੇ ਸਿਖ ਅਏ।
ਮਸਤਕ ਟੇਕਤਿ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ।
'ਗੁਰ ਜੀ! ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਭਾਰੀ ॥੨॥
ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਸਿਖ ਜੇ ਘਰ ਜਾਤੇ।
ਤਿਨਹੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਕੀਨੀ ਬਾਤੇ।
-ਸਤਿਗੁਰ ਹੈਂ ਤਿਆਰ ਉਤ ਜਾਨੇ-।
ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਮਾਰਗ ਅਧਿਕ ਪਯਾਨੇ ॥੩॥
ਸ਼੍ਰਮਤਿ ਭਏ ਜਹਿੰ ਗਮਨਜੋਂ ਜਾਈ।
ਦਰਸ ਲਾਲਸਾ ਰਿਦੈ ਬਧਾਈ।
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਿਧ ਗਨ ਬਾਲ।
ਆਵਤਿ ਚਾਲੇ ਸ਼੍ਰਮਤਿ ਬਿਸਾਲ ॥੪॥
ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਹਮ ਕੋ ਪਠਜੋ ਅਗਾਰੀ।
ਦਰਸ ਦੇਹੁ ਗੁਰ ਬਿਰਤਾ ਧਾਰੀ।
ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਪਰ ਕਰੁਨਾ ਕੀਜੈ।
ਮਗ ਬਿਸਾਲ ਆਏ ਲਖਿ ਲੀਜੈ ॥੫॥
ਚਲਤਜੋਂ ਮਿਲਜੋ ਜਾਇ ਨਹਿੰ ਕਜੋਹੂੰ।
ਉਤਲਾਵਤਿ ਚਾਲਤਿ ਮਗ ਜਜੋਹੂੰ।
ਸੰਗਤਿ ਥਕਤਿ ਜਾਨਿ ਥਿਰ ਰਹੀਅਹਿ।
ਬਿਰਦ ਸਹਾਇਕ ਸੇਵਕ ਲਹੀਅਹਿ' ॥੬॥
ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੁਰੂ ਗਤਿ ਦਾਨੀ।
ਸੁਨਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਿਨੈ ਮਹਾਨੀ।
-ਭਏ ਥਕਤਿ ਬਿਰਤਾ ਕਹੁ ਧਾਰੇ।
ਦੇਤਿ ਕਾਮਨਾ ਸੰਗਤਿ ਪਜਾਰੇ^੨ ! - ॥੭॥
ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਾਖਜੋ ਸਿਵਰ ਮੁਕਾਮ।
ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਗੁਨ ਗਨ ਧਾਮ।

^੧(ਸੰਗਤ ਦੀ ਬਿਨੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝੀ ਸੀ ਇਹ ਸੀ:-) ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪਿਆਰੇ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਓ!) (ਸੰਗਤ) ਥੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਆਪ) ਠਹਿਰ ਜਾਓ।

ਅਗਲੇ ਦਿਵਸ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈ।
 ਤ੍ਰਿਖਤਿ ਧੇਨੁ ਜਨੁ ਜਲ ਹਿਤ ਧਾਈ ॥੮॥
 ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਇ ਦਿਵਾਨ।
 ਦਰਸਹਿ ਸੰਗਤ ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ।
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਅਰਪਾਵੈਂ।
 ਹੁਇ ਠਾਢੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਵੈਂ ॥੯॥
 ‘ਅਮਕੀ ਮੋਹਿ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ।’
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਕਰੈ ਬਿਘਨ ਗਨ ਦੂਰੀ^੧।’
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਝ ਸੁਤ ਦੀਜੇ।’
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਮਮ ਧਨ ਧਾਮ ਭਰੀਜੇ’ ॥੧੦॥
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਤਨ ਕੋ ਕਸਟ ਬਿਦਾਰਹੁ।’
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਗਨ ਨਿਰਵਾਰਹੁ!’
 ਅਨਿਕ ਕਾਮਨਾ ਇਸ ਤੇ ਆਇ।
 ਜਾਚਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਉਰ ਅਹਿਲਾਇ ॥੧੧॥
 ਧਰਿ ਧਰਿ ਰਿਦੈ ਕਾਮਨਾ ਜੈਸੀ।
 ਦਰਸਹਿ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਹਿ ਤੈਸੀ।
 ਸੱਤਜਨਾਮ ਕਹ ਜਾਚਤਿ ਕੋਈ।
 ਪਦਪੰਕਜ ਪ੍ਰੇਮੀ ਉਰ ਜੋਈ ॥੧੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੁਤਿ ਦੇਖਿ।
 ਦਾਸਨਿ ਬਾਂਛਤਿ ਦੇਹਿ ਅਸ਼ੋਖ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਦੀਨੋ ਸਿਰੁਪਾਇ।
 ਪਾਇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ^੨ ਧਰਹਿ ਉਰ ਭਾਇ ॥੧੩॥
 ਸੰਗਤਿ ਬਿਦਾ ਕੀਨਿ ਸਮੁਦਾਊ।
 ਸਾਦਰ ਸਭਿ ਕੋ ਰਖਿ ਕਰਿ ਭਾਊ।
 ਆਪ ਗੁਰੂ ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਕੀਨਾ।
 ਪਹੁੰਚਨਿ ਹਿਤ ਪੁਰਿ^੩ ਮਾਰਗ ਲੀਨਾ ॥੧੪॥
 ਤਿਸ ਦਿਨ ਗਮਨੇ ਗਏ ਅਗਾਰੀ।
 ਕੀਨਹੁ ਸਿਵਰ ਨਿਸਾ ਸੁਖ ਭਾਰੀ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸੁਪਤੇ ਸਭਿ ਹੂੰ।

^੧(ਮੇਰੇ) ਸਾਰੇ ਵਿਘਨ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

^੨ਕ੍ਰਿਪਾ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ।

^੩ਭਾਵ ਦਿੱਲੀ ਦਾ।

ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਤਜਾਰ ਭੇ ਤਬਿਹੁੰ ॥੧੫॥
 ਮਾਰਗ ਚਲੇ ਜਾਹਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਜਗ ਗੁਰ ਕੇ ਬੰਦਹਿ ਜਿਤ ਜਾਈ।
 ਤਿਸ ਦਿਨ ਪੁਨਹਿ ਸਿੱਖਯ ਕੁਛ ਆਏ।
 ਬੰਦਤਿ ਪਾਇਨਿ ਬਾਕ ਸੁਨਾਏ ॥੧੬॥
 ‘ਕਾਬਲ ਅਰੁ ਪਸ਼ੋਰ ਕਸ਼ਮੀਰ।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਦੇਸ਼ਨਿ ਨਰ ਭੀਰ।
 ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਵਰਿ ਚਾਹਿ ਉਦਾਰ ॥੧੭॥
 ਲਾਘਵ ਕਰਤਿ ਪੰਥ ਮਹਿ ਆਵਤਿ।
 ਸੁਨੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਧਿ ਉਤ ਜਾਵਤਿ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਮਾਰਗ ਚਲਹਿ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਟਿਕੋ, ਮਿਲਹਿ ਤੁਮ ਨਾਲਾ’ ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਨਿ ਕੀਨਿ ਮੁਕਾਮੂ।
 ਲਖਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਭਿਰਾਮੂ।
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਛਨ^੧ ਦਰਸ਼ਨ ਦੈਨ।
 ਕਰੁਨਾ ਭਰੇ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨ ॥੧੯॥
 ਦਿਵਸ ਆਗਲੇ ਸੰਗਤਿ ਆਈ।
 ਗਾਵਹਿ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਬਜਹਿ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਸਤਾਰ ਦੁਤਾਰੇ।
 ਪਾਇ ਰਾਗ ਧੁਨਿ ਉਚ ਉਚਾਰੇ ॥੨੦॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਦਿਵਾਨ।
 ਝੁਲਤਿ ਝੰਡਾ ਝਮਕ ਮਹਾਨ।
 ਚਵਰ ਢੁਰਾਵਤਿ ਚਾਰੁ ਚੰਦੋਵਾ।
 ਬਾਜਤਿ ਨੌਬਤ ਨਾਦਤਿ ਹੋਵਾ ॥੨੧॥
 ਅਰਪਨਿ ਲਗੇ ਉਪਾਇਨ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਦਰਬ ਚਢਾਯਹੁ ਭਯੋ ਬਿਲੰਦ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਅਰਦਾਸ ਕਰੰਤੇ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਕਾਮਨ^੨ ਸਗਲ ਕਰੰਤੇ ॥੨੨॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕਈ।

^੧ਉਡੀਕ।

^੨ਕਾਮਨਾ, ਮਨੋਰਥ।

ਸੰਗਤ ਕਉ ਬਿਦਾਇਗੀ ਦਈ।
 ਅਪਰ ਕਹੋਂ ਕਹਿ ਲਗਿ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅਰੁ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੀ ਕਾਰ ॥੨੩॥
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਰਗ ਚਲਿ ਪਰੇ।
 ਇਕ ਦੁਇ ਦਿਵਸ ਅਗਾਰੀ ਤੁਰੇ।
 ਚਲਤਿ ਚਲਤਿ ਆਏ ਤਿਸ ਥਾਏ।
 ਜਹਿ ਪੰਜੋਖਰਾ ਗ੍ਰਾਮ ਸੁਹਾਏ ॥੨੪॥
 ਡੇਰਾ ਕਰਜੋ ਆਇ ਕਰਿ ਜਬੈ।
 ਸਿੱਖ ਬਿਦੇਸੀ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਬੈ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਗੁਰ ਜੀ! ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਭਾਰੀ ॥੨੫॥
 ਇਕ ਦਿਨ ਇਹਾਂ ਮੁਕਾਮ ਕਰੀਜੈ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖਜਨਿ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ।’
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰੀ।
 -ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪਹੁੰਚਤਿ ਭਾਰੀ ॥੨੬॥
 ਹਮ ਕੋ ਗਮਨਤਿ ਸੁਨਿ ਬਹੁ ਧਾਵਹਿ।
 ਮਾਰਗ ਬਿਖੈ ਸ਼੍ਰਮਤਿ ਅਕੁਲਾਵਹਿ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕੁਛ ਉਪਾਇ ਅਸ ਕੀਜੈ।
 ਸਭਿ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕਹਿ ਬਾਕ ਬਿਰੀਜੈ- ॥੨੭॥
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੂਤ।
 ਆਯੋ ਜਹਿ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ^੧।
 ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿ ਬੈਸਯੋ ਪਾਸ।
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬੋਲਯੋ ਅਰਦਾਸ ॥੨੮॥
 ‘ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਤੇ ਜਬਿ ਨਿਕਸਾਏ।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮੁਕਾਮ ਬਿਤਾਏ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚਹਿ ਕਬਿ ਜੈ ਕੈ।
 ਮਗ ਮਹਿ ਦਿਹੁ ਬਹੁ ਕਾਲ ਬਿਤੈ ਕੈ ॥੨੯॥
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਕੀ ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਸਭਿ ਦਰਸਨ ਚਿਤ ਚਾਹਤਿ ਧਾਵੈ।
 ਕਰਹੁ ਉਪਾਉ ਆਪ ਕੋ ਐਸੇ।
 ਮਗ ਮਹਿ ਬਹੁ ਦਿਨ ਬਿਤਹਿ ਨ ਜੈਸੇ’ ॥੩੦॥

^੧ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦੀਨੜੇ।
 ‘ਇਮ ਹੀ ਕਰਹਿ ਜਥਾ ਤੁਮ ਚੀਨੜੇ।’
 ਉਤਰੜੇ ਹੁਤੇ ਜਹਾਂ ਸਭਿ ਡੇਰਾ।
 ਤਹਿ ਸਿਕਤਾ^੧ ਥਲ ਸੁੰਦਰ ਹੇਰਾ ॥੩੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਚਲਿ ਤਿਸ ਥਲ ਬੈਸੇ।
 ਖੇਲਨਿ ਲਗੇ ਅਪਰ ਸਿਸ ਜੈਸੇ^੨।
 ਸਹਿਤ ਬਿਭੂਖਨ ਕੋਮਲ ਹਾਥ।
 ਸੁਭ ਕੰਚਨ ਕੇ ਹੀਰਨਿ ਸਾਥ ॥੩੨॥
 ਸਿਕਤਾ ਲਗੇ ਸਕੇਲਨਿ ਰਾਸ।
 ਪਸਰੜੇ ਪਰੜੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚਹੁ ਪਾਸ।
 ਇਤ ਉਤ ਹਾਥ ਚਲਾਇ ਚਲਾਇ।
 ਕਰੜੇ ਢੇਰ ਓਚੇ ਤਿਸ ਥਾਇ ॥੩੩॥
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਤੇ ਨਿਜ ਕਰ ਸੋ ਪ੍ਰੇਰਤਿ।
 ਇਕ ਸਮ ਕਰੜੇ ਦਾਸ ਗਨ ਹੇਰਤਿ।
 ਜਾਨਹਿ ਬਾਲਕ ਲੀਲੁ ਕਰਿਹੀਂ।
 ਕੋ ਬੈਠੇ ਕੋ ਖਰੇ ਨਿਹਰਿਹੀ ॥੩੪॥
 ਸਿਕਤਾ ਢੇਰ ਲਾਇ ਗੁਰ ਕਹੈਂ।
 ‘ਜੋ ਸਿਖ ਹਮ ਕੋ ਹੇਰੜੇ ਚਹੈ।
 ਸੋ ਇਸ ਥਾਨ ਲਗੇ ਚਲਿ ਆਇ।
 ਕਰਹਿ ਭਾਵਨਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ॥੩੫॥
 ਲਜਾਇ ਉਪਾਇਨ ਜੋ ਹਮ ਕਾਰਨ।
 ਅਰਪਹਿ ਇਹਾਂ ਹੋਹਿ ਦੁਖ ਟਾਰਨਿ।
 ਖਰੋ ਹੋਇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਵੈ।
 ਸੋ ਨਰ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ਪੁਚਾਵੈ ॥੩੬॥
 ਨਿਸਚਾ ਧਰਹਿ ਇਹਾਂ ਲਗਿ ਆਇ।
 ਆਗੇ ਧਰਹਿ ਨਹੀਂ ਪੁਨ ਪਾਇ^੩।
 ਜੋ ਹਮ ਦਰਸਨ ਲਾਭ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਇਸ ਥਲ ਦਰਸੇ ਲਹਹਿ ਸੁਖਾਲੇ ॥੩੭॥
 ਹਮਰੀ ਆਗਯਾ ਕਉ ਇਮ ਜਾਨੈ।

^੧ਚੇਤ।

^੨ਹੋਰਨਾਂ ਬਾਲਕਾਂ ਵਾਂਗ।

^੩ਚਰਨ, ਪੈਰ।

ਇਸ ਥਲ ਤੇ ਨਹਿ ਅੱਗੁ ਧਯਾਨੈ।
 ਜਿਮ ਹਮ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ।
 ਤਿਮ ਇਸ ਥਲ ਤੇ ਫਲ ਕੋ ਪਾਇ' ॥੩੮॥
 ਗਨ ਸਿੱਖਨਿ ਸੁਖ ਦੈਬੇ ਕਾਰਨ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਕੀਨਿ ਉਚਾਰਨਿ।
 ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤਹਿ ਖਰੋ ਕਰਾਇ।
 ਕੁਛਕ ਸਿੱਖ ਤਿਸ ਥਾਨ ਟਿਕਾਇ ॥੩੯॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਜਬਿ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨੀ।
 'ਧੰਨ ਧੰਨ' ਕਹਿ ਸਭਿ ਨਰ ਬਾਨੀ।
 ਤਿਸ ਦਿਨ ਕਰਿ ਮੁਕਾਮ ਤਹਿ ਰਹੇ।
 ਕਰਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੱਖਜਨਿ ਦੁਖ ਦਹੇ ॥੪੦॥
 ਤਬਿ ਸੰਗਤਿ ਗਨ ਪਹੁੰਚੀ ਆਇ।
 ਦੇਖਤਿ ਸਿਵਰ ਰਿਦੇ ਹਰਖਾਇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਕਰੇ ਨਿਹਾਲ ਦਰਸ ਦੇ ਸ੍ਰਾਮੀ ॥੪੧॥
 ਭਾਉ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇਰਾ।
 ਰਾਖਯੋ ਗੁਰ ਮੁਕਾਮ ਨਿਜ ਡੇਰਾ।
 ਪਾਛਲ ਪਹਿਰ ਲਗਾਇ ਦਿਵਾਨ।
 ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁੰਦਰ ਥਾਨ ॥੪੨॥
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸਨ ਦੀਨਸਿ।
 ਪੂਰਿ ਕਾਮਨਾ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੀਨਸਿ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਪੂਰਬਲੀ ਰੀਤਿ।
 ਸਕਲ ਕਰੀ ਹਰਖਾਇ ਸੁ ਚੀਤ ॥੪੩॥

ਦੋਹਰਾ: ਦਰਸਨ ਦੇ ਗਨ ਭੇਟ ਲੇ, ਬਾਂਛਤਿ ਸਿੱਖਜਨਿ ਪਾਇ।

ਭਈ ਬਿਦਾ ਸੰਗਤਿ ਤਹਾਂ, ਚਿਤ ਮਹਿ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ॥੪੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੭॥

੩੮. [ਝੀਵਰ ਤੋਂ ਗੀਤਾ ਦੇ ਅਰਥ]

੩੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੯

ਦੋਹਰਾ: ਸਕਲ ਬਿਤਾਈ ਜਾਮਨੀ, ਭਈ ਪੁਨਹਿ ਪਰਭਾਤ।
ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਚਾਹਤਿ ਪੰਥ ਪ੍ਰਯਾਤ^੧ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤਜਿ ਪੰਜੋਖਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮਸੰਦ।
‘ਅਟਕਹਿ ਸੰਗਤਿ ਇਹਾਂ ਬਿਲੰਦ।
ਗੁਰ ਕੋ ਬਾਕ ਸੁਨਾਵਹਿ ਸੁੰਨ।
ਆਗੈ ਗਮਨ ਕਰਹਿ ਨਹਿ ਕੌਨ ॥੨॥
ਇਸ ਥਲ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਹਟਿ ਜਾਇ।
ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਅਹੈ ਰਜਾਇ।’
ਇਮ ਸਿੱਖਨਿ ਸੋਂ ਕਹਿ ਗੁਰ ਚਾਲੇ।
ਸਜੰਦਨ ਪਰ ਆਰੂਢਿ ਸੁਖਾਲੇ ॥੩॥
ਬਲੀ ਤੁਰੰਗ ਸੰਗ ਜਿਸ ਲਾਗੇ।
ਗਤਿ ਚੰਚਲ ਜਨੁ ਚਲਿ ਹੈਂ ਭਾਗੇ।
ਅਪਰ ਸੁਭਟ ਅਰੁ ਮਹਾਂ ਮਸੰਦ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਸੁਭਤਿ ਉਤੰਗ ॥੪॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਛੇ ਲਗਿ ਚਾਲੇ।
ਦਿਨ ਮਹਿ ਗਮਨਹਿ ਪੰਥ ਬਿਸਾਲੇ।
ਸਿਵਰ ਕਰਹਿ ਜਾਮਨਿ ਕੋ ਪਾਇ।
ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਕੈ ਸਮੁਦਾਇ ॥੫॥
ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੁਪਤਹਿ ਨਿਸਾ ਗੁਜ਼ਾਰਹਿ।
ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪੁਨ ਪੰਥ ਸਮਾਰਹਿ^੨।
ਗਮਨਹਿ ਮਾਰਗ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।
ਏਕ ਨਗਰ ਤਬਿ ਆਇ ਅਗਾਰੇ ॥੬॥
ਕਰਜੇ ਸਿਵਰ ਤਹਿ ਉਤਰਿ ਪਰੇ ਹੈਂ।
ਵਾਹਨ ਪਾਏ ਜੀਨ ਖਰੇ ਹੈਂ।
ਤਹਿ ਇਕ ਪੰਡਿਤ ਬਿਦਯਾ ਘਨੀ।
ਬੁੱਧੀ ਬਡ ਹੰਕਾਰ ਸੋਂ ਸਨੀ^੩ ॥੭॥
ਇਕ ਤੋ ਬਿੱਦਯਾ ਕਹੁ ਮਦ ਭਾਰੀ।

^੧ਚਾਹੇ ਚੱਲਣਾ।^੨ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ।^੩ਦੇ ਸਮੇਤ।

ਬਿੱਪ੍ਰੁ ਜਾਤਿ ਮਦ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰੀ।
 ਅਪਨੇ ਸਮ ਨਹਿ ਜਾਨਹਿ ਕਾਹੂ।
 ਜੋ ਸਬਿੱਦਜ ਬਾਦਹਿ ਸੰਗ ਤਾਹੂ^੧ ॥੮॥
 ਬਿਜੈ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਮਾਨ ਘਟਾਵਹਿ।
 ਬਿੱਦਯਾ ਬਲ ਤੇ ਮਦ ਉਪਜਾਵਹਿ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਸੋ ਤਹਿ ਜਾਇ।
 ਜਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਡੇਰੇ ਉਤਰਾਇ ॥੯॥
 ਇਕ ਸਿਖ ਸੋਂ ਤਬਿ ਬੂਝਨਿ ਲਾਗਾ।
 ‘ਉਤਰਯੋ ਆਨਿ ਕੌਨ ਇਸ ਜਾਗਾ?
 ਕਿਸ ਬਲ ਤੇ ਆਯੋ ਕਿਤ ਜਾਤਿ?
 ਕੌਨ ਨਾਮ ਹੈ ਕਹੁ ਸਭਿ ਬਾਤ?’ ॥੧੦॥
 ਕਹਯੋ ਸਿੱਖ ਨੇ ‘ਸਤਿਗੁਰ ਅਹੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਜਗ ਕਹੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬਿਤ ਹੈਂ।
 ਹਰਿ ਅਵਤਰੇ ਸੁਭਤਿ ਸਮ ਚਿਤ ਹੈਂ’ ॥੧੧॥
 ਸੁਨਿ ਸਹਿ ਸਕਯੋ ਨ, ਖੁਨਸਯੋ ਮਾਨੀ।
 ਮਦ ਸੋਂ ਅੰਧਾ ਬੁੱਧਿ ਹਿਰਾਨੀ^੨।
 ਕਹਿ ਦਿਜ ‘ਭੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਨੇ।
 ਧਨ ਅਵਤਰੇ ਸਰਬ ਜੱਗ ਜਾਨੇ ॥੧੨॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਭੀ ਨਿਜ ਨਾਮ ਬਡੇਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਖਾਇ ਬਿਖੇਰਾ^੩।
 ਤਿਨਹੁਂ ਕਰੀ ਗੀਤਾ ਸੁਭ ਗ੍ਰੰਥ।
 ਜਿਹ ਪਠਿ ਸੁਨਿ ਨਰ ਚਲਹਿ ਸੁ ਪੰਥ ॥੧੩॥
 ਤਿਹ ਸਲੋਕ ਕੈ ਅਰਥ ਮਹਾਨੇ।
 ਇਨ ਤੇ ਸੋ ਪਿ ਨ ਜਾਹਿ ਬਖਾਨੇ।
 ਨਾਮ ਧਰਾਵਨਿ ਅਹੈ ਸੁਖੈਨ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਗੁਨ ਸੁਭ ਕਿਸ ਮਹਿ ਹੈ ਨ ॥੧੪॥
 ਜੇ ਸਾਰਥ ਇਹ ਨਾਮ ਧਰਾਵਹੁ।
 ਕਰਿ ਗੀਤਾ ਕੇ ਅਰਥ ਸੁਨਾਵਹੁ।

^੧ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਈ।

^੨ਜੋ (ਬੀ) ਵਿਦਵਾਨ (ਮਿਲੇ) ਤਿਸ ਨਾਲ ਝਗੜਦਾ ਸੀ।

^੩ਹਿਰੀ ਗਈ, ਮਾਰੀ ਗਈ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਕੂਰ ਕਹਨਿ ਇਨ ਕੇਰੇ।
 ਹਮ ਨਹਿ ਮਾਨਹਿ ਕਹਿਬੋ ਤੇਰੇ* ॥੧੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਸਿੱਖ ਕਹਿ 'ਰਹੁ ਤੂੰ ਖਰੇ।
 ਮੈਂ ਆਬਿ ਜਾਇ ਬੁਝਿਬੋ ਕਰੇਂ।
 ਗੁਰ ਸਮਰਥ ਹੈਂ ਸਭਿ ਹੀ ਭਾਂਤਿ।
 ਦੇਂ ਉੱਤਰ ਜੋ ਬੁਝਹਿ ਬਾਤ' ॥੧੬॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਿੱਖ ਗਯੋ ਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਸਿਰ ਨਿਵਾਇ ਕੀਨਸਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਦਿਜ ਕੀ ਕਹਿਵਤ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
 'ਖਰੇ ਅਹੈ^੧, ਕਿਮ ਕਹੋਂ ਬੁਝਾਈ^੨ ॥੧੭॥
 ਮੁਸਕਯਾਵਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਯੋ।
 'ਬਿੱਪ੍ਰ ਅਸ਼ਰਧਕ ਸੋ ਹਮ ਲਹਯੋ।
 ਚਹਿਤ ਜਿ ਉੱਤਰ ਦੈਬੋ ਤਾਂਹੀ।
 ਕਰਹੁ ਹਕਾਰਨਿ ਹਮਾਰੇ ਪਾਹੀ ॥੧੮॥
 ਜਿਮ ਚਿਤ ਚਹਿ ਤਿਮ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ।
 ਤਰਕਤਿ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਕੀ ਨਜਾਂਈਂ।
 ਬੁੱਧਿ ਬਿਲੋਚਨ ਨਿਰਮਲ ਚਾਰੁ।
 ਹੇਤਿ ਮੋਤੀਆ ਦੁਖ ਹੰਕਾਰ^੩ ॥੧੯॥
 ਅਪਨਿ ਆਪ ਕੋ ਲਖਨਿ ਬਿਸਾਲ।
 ਇਹੀ ਅੰਧ ਹੋਵਨਿ ਸਭਿ ਕਾਲ।
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨ ਆਵਹਿ ਸੁਭ ਗੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਮਗ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਨਿ ਸੁ ਦੂਰ ਬਿਲੰਦ ॥੨੦॥
 ਇਹ ਦੁਖ ਹਤਨਿ^੪, ਬੈਦ ਸਤਿਗੁਰ ਹੈਂ।
 ਔਖਧਿ ਬਾਕ ਬਸਾਇ ਜਿ ਉਰ ਹੈ^੫।
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਜਾਤਿ ਉਰ* ਬਿੱਦਯਾ ਮਦ ਹੈ।

*ਪਾ:-ਕਹਿ ਬਹੁਤੇਰੇ।

^੧(ਬ੍ਰਾਹਮਣ) ਖੜਾ ਹੈ।

^੨ਕੀਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਮਝਾਵਾਂ

(ਅ) ਸਮਝਾਓ (ਉਸ ਨੂੰ) ਕੀ ਕਹਾਂ?

^੩(ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ) ਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਮੋਤੀਆਬਿੰਦ ਇਕ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੪ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

^੫ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਬਚਨ ਵਸਾਵਣੇ ਹਨ ਇਹ ਦਵਾਈ ਹੈ।

*ਪਾ:-ਮਦ।

ਯਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕ ਅੰਧ ਦੁਇ ਗਦ ਹੈ^੧ ॥੨੧॥
 ਸੋ ਇਸ ਕੋ ਦੁਖ ਹਤਹਿ^੨, ਬੁਲਾਵਹੁ।
 ਸਿਖ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਿ, ਬਿਦਤਾਵਹੁ^੩।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਗਯੋ ਬਿੱਪ੍ਰੁ ਸੋਂ ਭਾਖਾ।
 ‘ਗੁਰ ਢਿਗ ਚਲਹੁ ਬੁਝਿ ਅਭਿਲਾਖਾ ॥੨੨॥
 ਸਭਿ ਤੁਝ ਕਹਿਬੋ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਯੋ।’
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਬਿੱਪ੍ਰੁ ਚੌਪ ਕਰਿ ਚਾਲਾ।
 ਸੰਸੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਿਚਾਰਿ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨੩॥
 ਗਰਬਤਿ ਬੈਠਯੋ ਜਾਇ ਨਜੀਕਾ।
 ਪਿਖਿ ਬੋਲੇ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਟੀਕਾ।
 ‘ਕਹੁ ਦਿਜਬਰ! ਕਯਾ ਬੁਝਯੋ ਚਹੈਂ।
 ਬਿਦਤ ਬਤਾਵਹੁ ਜਿਮ ਚਿਤ ਅਹੈ’ ॥੨੪॥
 ਦਿਜ ਤਬਿ ਕਹਯੋ ‘ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ।
 ਰਿਦੇ ਜਿਨਹੁੰ ਕੇ ਗਯਾਨ ਉਦਾਰ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਮਯ ਗੀਤਾ ਕੀਨਿਸਿ।
 ਜਿਹ ਪਠਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਲੇ ਸਭਿ ਚੀਨਿਸਿ ॥੨੫॥
 ਤਿਨ ਨਾਮਨਿ ਤੇ ਤੁਮ ਅਧਿਕਾਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਰਖਵਾਯੋ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬਿਤ ਅਹੋ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਅਪਨੋ ਜਗ ਲਹੋ ॥੨੬॥
 ਗੀਤਾ ਬਿਖੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਡ ਮੇਰੇ।
 ਉੱਤਰ ਦਿਹੁ, ਤੁਮ ਸੁਨੇ ਬਡੇਰੇ^੪।
 ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਅਰਥ ਕਰਹੁ ਜੇ ਲੋਵੋਂ ਚੀਨ ॥੨੭॥
 ਸਾਰਥ ਜਾਨੋ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰੋ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਨੀਕੇ ਨਹੀਂ ਨਿਹਾਰੋ।’
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਨਤਿ ਬਚ ਕਹਯੋ।

^੧ਦੋ ਰੋਗ ਹਨ (ਜ਼ਾਤ ਦਾ ਤੇ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਮਦ)।

^੨ਨਾਸ਼ ਕਰੀਏ।

^੩(ਤੁਸੀਂ) ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਖ (ਸਦਾ) ਉਪਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਜਾਓ ਲਿਆਓ ਉਸ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰੀਏ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬੀ ਉਪਕਾਰ ਹੋਵੇ)।

^੪ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਸੁਣੀਏ ਹੋ।

‘ਬਾਦੀ ਬਿੱਪ੍ਰੁ ਜਾਤਿ ਕੋ ਲਹੜੋ ॥੨੮॥
 ਜੇ ਕਰਿ ਹਮ ਤੁਝਿ ਅਰਥ ਸੁਨਾਵਹਿੰ।
 ਤਉ ਕਲਪਨਾ ਅਨਿਕ ਉਠਾਵਹਿੰ।
 ਧਨੀ ਪੁਰਖ ਇਹ, ਭਾਗ ਬਲੀ ਹੈ।
 ਕਿਨਹੁੰ ਪਢਾਏ ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ਹੈ ॥੨੯॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਪਠੀ ਹੁਇ ਗੀ ਕਿਸ ਪਾਸ।
 ਇਮ ਜਾਨਹਿੰ, ਨਹਿੰ ਹੁਇ ਬਿੱਸ੍ਰਾਸ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਰ ਇਮ ਕੀਜੈ।
 ਆਪ ਨਗਰ ਮਹਿੰ ਜਾਇ ਪਿਖੀਜੈ ॥੩੦॥
 ਜੋ ਅਪਠਤਿ ਹੁਇ ਮੂਢ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਤਿਹ ਬੁਲਾਇ ਆਨਹੁ ਇਸ ਕਾਲਾ।
 ਸੋ ਉੱਤਰ ਦੈ ਹੈ ਤੁਝ ਚਾਹਤਿ।
 ਜਿਨ ਬੂਝਨਿ ਹਿਤ ਨੀਤ ਉਮਾਹਤਿ’ ॥੩੧॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਬਾਕ ਰਸੀਲਾ।
 ਬਿੱਪ੍ਰੁ ਭਯੋ ਮਦ ਤੇ ਕੁਛ ਢੀਲਾ।
 ਗਯੋ ਨਗਰ ਮਹਿੰ ਧੀਵਰ^੧ ਹੇਰਾ।
 ਘਰ ਘਰ ਨਿਤ ਜਲ ਢੋਇ ਘਨੇਰਾ ॥੩੨॥
 ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਬੋਲਬਿ ਨਹਿੰ ਜਾਨੈ।
 ਪੇਟ ਭਰਨਿ ਲੋ ਕਾਰਜ ਠਾਨੈ।
 ਕਾਰੋ ਬਰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਫਾਰੇ^੨।
 ਜਿਨ ਪਢਤੇ ਨਰ ਨਹੀਂ ਨਿਹਾਰੇ ॥੩੩॥
 ਆਪ ਪਢਨਿ ਤੋ ਜਾਨਹਿ ਕਹਾਂ।
 ਬਹੁ ਕੁਰੂਪ ਮਤਿ ਮੂਰਖ ਮਹਾਂ।
 ਤਿਹ ਗਹਿ ਬਾਂਹ ਗਯੋ ਸਮੁਝਾਈ।
 ‘ਇਕ ਕਾਰਜ ਮੇਰੋ ਕਰਿ ਆਈ ॥੩੪॥
 ਘਟਿਕਾ ਚਾਰਿਕ ਮਹਿੰ ਪੁਨ ਆਵਹੁ।
 ਅਪਨੋ ਕਾਜ ਕਰਨਿ ਲਗਿ ਜਾਵਹੁ।’
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੰਗ ਲਿਯੋ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਜਹਿੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਯੋ ॥੩੫॥
 ਤਿਹ ਬਿਠਾਇ ਬੈਸਯੋ ਕਰਿ ਚਾਊ।

^੧ਝੀਵਰ।

^੨ਪਾਟੇ ਹੋਏ।

ਬਿਸਮਤਿ ਚਾਹਤਿ ਪਿਖਨਿ ਪ੍ਰਭਾਉ।
ਚਿਤਵਤਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰਿਦੇ ਬਡ ਗਾਢੇ।
-ਇਹ ਧੀਵਰ ਕੀ ਬੁਧਿ ਕਿਮ ਬਾਡੇ- ॥੩੬॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਾਨਿ ਮਨ ਕੇਰੀ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਧੀਵਰ ਦਿਸਿ ਹੇਰੀ।
ਮੁਖਿ ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
'ਬਿੱਪੂ ਮਨੋਰਥ ਜਿਮ ਉਰ ਠਾਨਾ ॥੩੭॥
ਸੋ ਤੈਂ ਬੁਝਨਿ ਕਰਿ ਕੈ ਅਬਿ ਹੂੰ।
ਸੰਕਤਿ ਕੋ ਉੱਤਰ ਦਿਹੁ ਸਭਿ ਹੂੰ।
ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਿ ਨੀਕੇ ਯਾਂ ਕੋ।
ਸੂਧੋ ਹੋਇ ਸੁਨਤਿ ਮਨ ਬਾਂਕੋ^੧ ॥੩੮॥

ਦੋਹਰਾ: ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਗ੍ਰੰਥ^੨ ਧੀਵਰ^੧ ਬਨਜੋ, ਸੁਰਬਾਨੀ^੩ ਕਹਿ ਤਾਂਹਿ।

'ਕਸਮਿਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਦਿਜ! ਕਹੁ ਪੂਰਬ ਮੁਝ ਪਾਹਿ^੪' ॥੩੯॥

ਚੌਪਈ: ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਰ ਗਿਰਾ ਬਖਾਨੀ।
ਜਜੋਂ ਸਬਿੱਦਯ^੫ ਹੈ ਬੁੱਧਿ ਮਹਾਨੀ।
ਸੰਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਿੱਪੂ ਮਨ ਜੇਈ।
ਕਰਹਿ ਆਪ ਪੁਨ ਉੱਤਰ ਦੇਈ ॥੪੦॥
ਸੰਕਾ ਦਸਕ ਹੁਤੀ ਦਿਜ ਮਨ ਮੈਂ।
ਤਿਨ ਬੀਸਕ ਭਾਖੀ ਤਿਹ ਛਿਨ ਮੈਂ।
ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੁਭਟ ਸਭਿ ਜੋਵਤਿ।
ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਬਿਸਮਤਿ ਚਿਤ ਹੋਵਤਿ ॥੪੧॥
-ਇਹ ਬਡ ਪਠਤਿ ਬੇਦ ਕੀ ਬਾਤ।
ਤਿਨ ਮਲੀਨ ਕੋ ਜਾਤਿ ਸਨਾਤ^੬।
ਨਹਿੰ ਦਿਜਬਰ ਕੋ ਬੋਲਨਿ ਦਿਯੋ।
ਸੁਨਤਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਤੂਸ਼ਨਿ ਭਯੋ ॥੪੨॥
ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਭੀ ਕਛੂ ਉਚਾਰਾ।
ਬਿੱਦਯਾ ਮਦ ਜਿਸ ਬਡੋ ਅਫਾਰਾ-।

^੧ਟੇਢਾ।

^੨ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਾਣਨਹਾਰ।

^੩ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ।

^੪ਕਿਸ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ? ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹੁ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਪਹਿਲੋਂ।

^੫ਵਿਦਵਾਨ।

^੬ਨੀਚ।

ਜਾਗੇ ਪੂਰਬ ਭਾਗ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਭਯੋ ਨੰਮਿਰ ਮਨ ਤੇ ਤਿਸ ਕਾਲਾ ॥੪੩॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਪਰਜੋ ਅਗਾਰੀ।
 ਕਰੀ ਡੰਡੋਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਭਾਰੀ।
 ਬੋਲਜੋ 'ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਅਨੂਪ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ॥੪੪॥
 ਭੇਦ ਨ ਫੁਰਤਿ ਮੋਹਿ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਵਹੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮ ਹੋ ਅਨ ਨਾਂਹੀ^੧।
 ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੇ ਮੋਹਿ ਉਧਾਰਹੁ।
 ਧਾਰਹੁ ਕਰੁਨਾ ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਰਹੁ ' ॥੪੫॥
 ਸੁਨਿ ਬੋਲੇ ਸੁਤਿਗੁਰੂ ਅਨੂਪ।
 'ਉੱਤਰ ਜਾਤੀ ਤੁਮ ਦਿਜ ਰੂਪ।
 ਪੁਨ ਸਬਿੱਦਯ ਕਜੋਂ ਅਨੁਚਿਤ ਠਾਨਹੁ।
 ਸਿਮਰਨ ਸੱਤਿਨਾਮ ਮਨ ਮਾਨਹੁ ' ॥੪੬॥
 ਸੁਨਿ ਦਿਜ ਨੇ ਗਰ ਸੂਤ ਉਤਾਰਾ^੨।
 'ਮੈਂ ਭਾ ਸਿੱਖਯ ਰਾਵਰੇ ਦੁਾਰਾ।
 ਨਹੀਂ ਜਾਤਿ ਕੋ ਮਦ ਮੁਝ ਰਹਜੋ।
 ਏਕ ਆਸਰੋ ਤੁਮਰੋ ਗਹਜੋ ' ॥੪੭॥
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਨੇ ਬਰਜਜੋ 'ਤਿਮ ਰਹੀਅਹਿ^੩।
 ਸਿਮਰਹੁ ਸੱਤਯਨਾਮ ਗਤਿ ਚਹੀਅਹਿ।'
 ਨਹਿੰ ਦਿਜ ਮਾਨੈ ਬਾਰੰਬਾਰੀ।

^੧ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ।

^੨ਗਲੇ ਤੋਂ ਜਨੇਊ ਲਾਹ ਸੁੱਟਿਆ।

^੩ਪਾ:-ਧੁਨਿ ਉਚ ਉਚਾਰਾ।

^੧ਬ੍ਰਹਮਨ ਦਾ ਗਲੇ ਤੋਂ ਸੂਤ ਉਤਾਰਨਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨੇਊ ਬਾਬਤ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਕਥਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ 'ਗੁਰ ਦੀਖਯਤ' ਹੋਣਾ ਸੀ, ਗੁਰਵਾਕ ਬੀ ਹੈ 'ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਜਨਮੈ ਗਵਨੁ ਮਿਟਾਇਆ' ॥ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਜਨੇਊ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਇਸਦਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਸੀ ਯਾ ਨਹੀਂ ਖੋਜ ਤਲਬ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਧਾਰਨ ਦੀ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਦੀਖਯਤ ਹੋਣਾ ਇਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਵਿਚ। ਨਾਕਿ ਇਸ ਦੇ ਇਹ ਅਰਥ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੰਝੂ ਉਤਾਰਦੇ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜੁਲਮ ਰਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਤੁਰਕ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਏਹ ਅਰਥ ਸਨ ਕਿ ਜੰਝੂ ਪਹਿਨਣਾ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕ ਦਾ ਇਹੋ ਭਾਵ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਦੀਖਯਤ ਹੋਣਾ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਅਸੂਲ ਸਮਝ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਜਨੇਊ ਵਾਧੂ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਦੀਖਯਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ।

ਕਹੈ 'ਗਹੀ ਮੈਂ ਸ਼ਰਨ ਤੁਮਾਰੀ' ॥੪੮॥

ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ।

ਪਾਹੁਲ ਲਈ ਭਯੋ ਅਨੁਸਾਰੇ।

ਪਰਮਾਰਥ ਮਗ ਨਦਰੀ ਆਯੋ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥੪੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਦਿਜਬਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਆਠਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੮॥

੩੯. [ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜੇ]

੩੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੦

ਦੋਹਰਾ: ਜਬਿ ਡੇਰੇ ਤੇ ਵਹਿਰ ਭਾ, ਧੀਵਰ ਤਿਸ ਛਿਨ ਮਾਂਹਿ।
ਪੂਰਬ ਸਮ ਮਤਿ ਮਹਿ ਬਨਜੋ, ਗਯਾਤਾ ਕਛੂ ਨ ਤਾਂਹਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਜਸੁ ਜਾਨਿ ਦਿਜ ਸੋਊ।
ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿੜੁ ਹੋਊ।
ਸਿੱਖਯ ਬਨਜੋ ਨਿਜ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਾ।
ਹੈ ਸੁਤੰਤ੍ਰੁ ਜਗ ਫਿਰਜੋ ਸੁਖਾਰਾ ॥੨॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਿਸਾ ਤਹਿ ਬਸਿ ਕੈ।
ਪ੍ਰਾਤੀ ਭਏ ਤਯਾਰ ਕਟ ਕਸਿ ਕੈ।
ਦਿੱਲੀ ਕੇ ਮਗ ਮਹਿ ਪ੍ਰਸਥਾਨੇ।
ਪਾਛੇ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਪਯਾਨੇ ॥੩॥
ਧੌਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰਤਿ ਅਗਵਾਏ।
ਬੋਲਤਿ ਜਾਤਿ ਨਕੀਬ ਸੁਹਾਏ।
ਸਿਵਕਾ ਪਰ ਅਰੂਢਿ ਗੁਰ ਚਾਲੇ।
ਦੁਹਿਦਿਸਿ ਢੋਰਤਿ ਚਮਰ ਬਿਸਾਲੇ ॥੪॥
ਬਸਤ੍ਰੁ ਬਿਭੂਖਨ ਪਹਿਰੇ ਸੋਹਤਿ।
ਹਾਥ ਛਰੀ ਫੇਰਤਿ ਮਨ ਮੋਹਤਿ।
ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਹੇਰਤਿ ਨਰ ਨਾਰੀ।
ਬਾਲਿਕ ਰੂਪ ਹੋਤਿ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੫॥
ਏਕ ਦਿਵਸ ਮਗਿ ਚਲਿਬੋ ਰਹਯੋ।
ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੂਤ ਆਨਿ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
'ਲਿਖ ਸੁਧਿ ਮੈਂ ਅਬਿ ਪਠੋਂ ਅਗਾਰੀ।
ਸੁਨਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤ, ਹੈ ਹਰਖਤਿ ਭਾਰੀ ॥੬॥
ਰਾਵਰ ਕੇ ਆਵਹਿ ਅਗੁਵਾਈ।
ਸਾਦਰ ਰਾਖਹਿ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ।
ਬਡ ਸਮਾਜ ਸੋਂ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਹਿ।
ਦਰਸਹਿ ਤੁਮ ਕੋ ਸਿੱਖਯ ਅਸ਼ੋਸ਼ਹਿ' ॥੭॥
ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਬਚ ਫੁਰਮਾਯੋ।
'ਮਤ ਹਮਰੋ ਜਿਮ ਤੁਮ ਲਖਿ ਪਾਯੋ।
ਤੈਸੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਤੁਮ ਭਾਖੋ।
ਪ੍ਰਣ ਪੂਰਨ ਕੋ ਉਰ ਅਭਿਲਾਖੋਂ ॥੮॥

ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਸੋਂ ਮਿਲਹਿ ਨ ਜੈਸੇ।
 ਉਚਿਤ ਕਰਨਿ ਕੋ ਤੁਮ ਹੋ ਤੈਸੇ।
 ਆਪ ਜਾਇ ਸਮੁਝਾਵਹੁ ਰਾਜਾ।
 ਹਮ ਆਵਤਿ ਲੈ ਮਿਲਹੁ ਸਮਾਜਾ ॥੯॥
 ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ।
 ਮੁੱਖਜ ਮਸੰਦ ਮਿਲਹਿ ਸਭਿ ਆਈ।^੧
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਆਇਸੁ ਜਬਿ ਦੀਨਸਿ।
 ਦੂਤ ਤਜਾਰ ਹੈ ਚਲਿਬੇ ਕੀਨਸਿ ॥੧੦॥
 ਪੰਥ ਬਿਸਾਲ ਉਲੰਘਿ ਉਤਾਲ।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਨੰਦ ਨਾਲ।
 ਜਾਇ ਮਿਲਯੋ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਸਕਲ ਹਕੀਕਤ ਕਥਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥੧੧॥
 ‘ਮਹਾਰਾਜ! ਸੁਨਿ ਮੇਰੀ ਬਾਤ।
 ਰਾਵਰਿ ਭਾਗ ਮਹਦ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਬਹੁਤ ਬਾਰ ਪੂਰਬ ਪਤੀਆਯੋ।
 ਅਨਬਨ ਕਾਰਜ ਭੀ ਬਨਿ ਜਾਯੋ ॥੧੨॥
 ਇਤ ਆਵਨਿ ਕੋ ਜਿਨਹੁੰ ਨ ਆਸੈ।
 ਕਿਮਹੁੰ ਨ ਮਾਨਹਿ, ਕਥੰ ਪ੍ਰਕਾਸੈ^੧।
 ਸੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਸੁਨਤਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਜੋ ਹੋਤਿ ਸਹਾਏ ॥੧੩॥
 ਨਹਿ ਆਵਨਿ ਕਹੁ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ।
 ਸੁਨਹੁ ਆਪ ਮੈਂ ਕਰਹੁੰ ਉਚਾਰੀ।
 -ਨਹਿ ਮਲੇਛ ਕੋ ਦਰਸਨ ਲੇਨਾ।
 ਨਿਕਟਿ ਜਾਇ ਅਪਨੋ ਨਹਿੰ ਦੇਨਾ- ॥੧੪॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਕੀਓ ਪ੍ਰਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਦੇਹਿ ਅੰਤ ਲੋ ਸੋ ਨਿਬਹਾਇ।
 ਗਾਦੀ ਬੈਠਿ ਇਨਹੁੰ ਪ੍ਰਨ ਕੀਨਾ।
 ਪਿਤ ਸਮ ਚਹੈਂ ਨ੍ਰਿਬਾਹ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੧੫॥
 ਕਿਮਹੁੰ ਕਰਤਿ ਇਤ ਆਵਤਿ ਨਾਂਹੀ^੨।
 ਜਾਇ ਪਵੇਸ਼ਤਿ ਜੰਗਲ ਮਾਂਹੀ।

^੧ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆਂ ਬੀ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ।

^੨ਕਿਸੇ (ਜਤਨ ਦੇ) ਕੀਤਿਆਂ ਇਧਰ ਨਹੀਂ ਆਵਣਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਤੁਮਰੀ ਦਿਸਿ ਤੇ ਕਹਿ ਪ੍ਰੇਮ।
 -ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਚਾਹਤਿ ਨਿਜ ਛੇਮ ॥੧੬॥
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।
 ਪੁਰਹੁ ਪੈਜ ਮੈਂ ਜਥਾ ਬਖਾਨੀ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਸਭਿ ਮੈਂ ਕਰਿ ਆਯਹੁ^੧।
 ਦੀਨਬੰਧੁ ਤੁਮ ਬਿਰਦ ਸਦਾਯਹੁ ॥੧੭॥
 ਏਕ ਵਾਰ ਪੁਰਿ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵਹੁ।
 ਪੁਨ ਚਿਤ ਚਾਹ ਤਥਾ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।
 ਮਿਲਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਰਾਵਰਿ ਮਰਜੀ।
 ਹਮ ਨਹਿੰ ਕਹੈਂ ਬਹੁਰ ਕੁਛ ਅਰਜੀ- ॥੧੮॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕੀਨਸਿ ਬਿਨਤੀ।
 ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤਜਿ ਦੀਨਸਿ ਗਿਨਤੀ।
 ਦਾਸ ਸਮਾਨ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਜਿਨ ਢਿਗ ਨਿਤ ਪਹੁੰਚਹਿ ਸਮੁਦਾਏ^੨ ॥੧੯॥
 ਸੰਗਤਿ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ ਹਜ਼ਾਰਨਿ।
 ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਆਨਹਿ ਉਪਹਾਰਨਿ।
 ਦਰਬ ਪਦਾਰਥ ਕੇਰ ਅਬਾਰ।
 ਅਰਪਹਿੰ ਪਦ ਪੰਕਜ ਸਿਰ ਧਾਰਿ ॥੨੦॥
 ਚਤੁਰ ਕੁੰਟ ਕੇ ਸਗਰੇ ਦੇਸ਼।
 ਮਾਨਹਿੰ ਜਿਨ ਕੇ ਲਖਹਿੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਸਭਿ ਕੀ ਕਰਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ।
 ਬਾਲਿਕ ਮੂਰਤਿ ਮਾਧੁਰ ਰੂਰੀ ॥੨੧॥
 ਕਹੈਂ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਗੁਨ ਤਿਨ ਕੇਰੇ।
 ਸ਼ਬਦ ਸਿੰਧੁ ਲਘੁ ਗੁਨੀ ਬਡੇਰੇ^੩।
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਰਾਵਰ ਕੇ ਭਏ।
 ਆਇ ਜਿਸੀ ਤੇ ਦਰਸਨ ਦਏ ॥੨੨॥
 ਰਹਹੁ ਸਦਾ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਬਿਪ੍ਰੈ ਹੋਹੁ ਨ, ਬਨਿ ਹਿਤਕਾਰੀ।

^੧ਮੈਂ ਸਭ (ਬਾਤ) ਕਰ ਆਇਆ ਹਾਂ।

^੨ਭਾਵ, ਸਾਰੀ (ਸੰਗਤ)।

^੩(ਜੇ ਕਹਾਂ ਕਿ ਓਹ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ) ਪਦ ('ਗੁਣਾਂ ਦੇ) ਸਮੁੰਦਰ' ਬੀ ਛੋਟਾ ਹੈ (ਓਹ) ਇਸ ਤੋਂ ਬੀ ਵੱਡੇ ਗੁਣੀ ਹਨ।

ਭ੍ਰਾਤਾ ਰਾਮਰਾਇ ਸਮ ਤਾਲ^੧।
 ਸੋ ਅਜਮਤ ਕੇ ਸਿੰਧੁ ਬਿਸਾਲ^੨ ॥੨੩॥
 ਲਖਿ ਪਰੰਤਿ^੩ ਧੀਰਜ ਸਮ ਧਰਨੀ।
 ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਹੁੰ ਕੀ ਕਰਨੀ।
 ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਅਗਵਾਉ ਚਲੀਏ।
 ਸਾਦਰ ਦੇ ਉਪਹਾਰਨਿ ਮਿਲੀਏ ॥੨੪॥
 ਰਹਹੁ ਨੰਮ੍ਰਿ ਬਾਂਛਤਿ ਚਿਤ ਲੀਜਹਿ।
 ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ ਸੇਵਾ ਕੀਜਹਿ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ।
 ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੀ ਜਥਾ^੪ ਮਗ ਆਈ ॥੨੫॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਹਰਖਤਿ ਭਇਉ।
 ਬੰਦਹਿ ਮਨ ਕਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਲਇਉ।
 ਖਿਰਜੋ ਕਮਲ ਸਮ ਬਦਨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕਰਜੋ ਸਮਾਜ ਤਯਾਰ ਤਤਕਾਲਾ ॥੨੬॥
 ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਚਢਿ ਚਲਜੋ ਅਗਾਉ।
 ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਪਿਖਿਨਿ ਕਉ ਚਾਉ।
 ਅਧਿਕ ਸੈਨ ਚਢਿ ਚਲੀ ਪਿਛਾਰੀ।
 ਮਿਲਜੋ ਜਾਇ ਦ੍ਰੈ ਕੋਸ ਅਗਾਰੀ ॥੨੭॥
 ਨਗਨ ਚਰਨ ਕਰਿ ਤਜਿ ਅਸਵਾਰੀ।
 ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ਼ਿਵਕਾ ਤਬਹਿ ਥੰਭਾਈ।
 ਬੂਝੀ ਸਕਲ ਕੁਸ਼ਲ ਨ੍ਰਿਪ ਤਾਂਈ ॥੨੮॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸਕਲ ਉਚਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਤੇ ਚਢਿ ਅਸਵਾਰੀ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਗਮਨਤਿ ਪੁਰਿ ਓਰਾ।
 ਪਿਖਤਿ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਥੋਰਾ ॥੨੯॥
 ਪੁਨ ਮਸੰਦ ਲੇ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੀ।
 ਮਿਲੇ ਆਇ ਦੇ ਦੇ ਉਪਹਾਰੀ।

^੧ਸਰੋਵਰ ਤੁਲ ਹੈ।

^੨ਅਸਗਾਹ ਸਾਗਰ।

^੩ਜਾਣਿਆਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ।

^੪ਜਿਵੇਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਆਈ ਸੰਗਤ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਸਮੋਧ^੧ ਕਰਿ ਨੀਕੇ।
 ਬੀਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਪੁਰਿ ਦਿੱਲੀ ਕੇ ॥੩੦॥
 ਜੈ ਸਿੰਘਪੁਰਾ* ਹੁਤੋ ਜਿਸ ਥਾਨ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਲੈ ਤਹਿ ਕੀਨਿ ਪਯਾਨ।
 ਜਿਸ ਜਿਸ ਬੀਥੀ ਜਾਤਿ ਚਲੇ ਹੈਂ।
 ਤਿਸ ਤਿਸ ਮਹਿ ਨਰ ਹੋਤਿ ਖਲੇ ਹੈਂ ॥੩੧॥
 ਕਰ ਜੋਰਹਿ ਅਰੁ ਬੰਦਨ ਠਾਨਹਿ।
 ਦੇਖਿ ਪਰਸਪਰ ਸੁਜਸੁ ਬਖਾਨਹਿ।
 ‘ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਪ੍ਰਥਮਾਏ^੨।
 ਤਿਨ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਏ ਅਬਿ ਆਏ ॥੩੨॥
 ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਏਹੀ।
 ਅਜਮਤ ਧਰਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੇਹੀ।
 ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਬੁੱਧਿ ਗੰਭੀਰ।
 ਧੀਰਨ ਧੀਰ ਸੁ ਪੀਰਨਿ ਪੀਰ’ ॥੩੩॥
 ਗਰੀ ਬਜ਼ਾਰਨਿ ਮਹਿ ਚਲਿ^੩ ਜਾਤੇ।
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਨਰ ਬੋਲਤਿ ਜਾਤੇ।
 ਬਡੀ ਭੀਰ ਜੁਤਿ ਚਮਰ ਢੁਰਾਵਤਿ।
 ਮੰਦ ਮੰਦ ਸਿਵਕਾ ਗਮਨਾਵਤਿ ॥੩੪॥
 ਗਮਨਤਿ ਜਬਿ ਡੇਰਾ ਨਿਕਟਾਯਹੁ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਭੂਪ ਉਤਰਿ ਕਰਿ ਆਯਹੁ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਉਤਾਰੇ।
 ਚਲਯੋ ਸੰਗ ਲੇ ਸਦਨ ਮਝਾਰੇ ॥੩੫॥
 ਮੰਦਰ ਸੁਖਦ ਖਸ਼ਟ ਰਿਤੁ ਮਹੀਆ।
 ਚਾਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਡਸਾਯੋ ਤਹੀਆ।

^੧ਉਪਦੇਸ਼।

ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਏਥੇ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਗ ਸੀ, ਵਿਚ ਬੰਗਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਥਾਂ ਜਾਣਕੇ ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਉਤਾਰਾ ਉਥੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਗ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਹ ਟਿਕਾਣਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਸ ਦਾ ਡੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੇ ਬਸਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੈ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਵਸਤੀ ਵਿਸਰਜਨ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ‘ਜੈ ਸਿੰਘ ਰੋਡ’ ਇਕ ਸੜਕ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਤੂ ਮੰਤ੍ਰ ਤੇ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਤਕ ਇਹ ਬਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਲਰਕਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁਆਰਟਰ ਇਸੇ ਬਸਤੀ ਦੀ ਥਾਂਵੇਂ ਬਣੇ ਹਨ।

^੨ਪਹਿਲੋਂ ਆਏ ਸੇ।

^੩ਪਾ:-ਰਲ।

ਆਸਤਰਨ ਬਡ ਬਿਸਦ ਬਿਛਾਵਾ।
 ਰੁਚਿਰ ਚੰਦੋਵਾ ਬੰਧਿ ਤਨਾਵਾ ॥੩੬॥
 ਸਾਦਰ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠਾਰੇ।
 ਨਿਕਟਿ ਸਥਿਤ ਭਾ ਬੰਦਨ ਧਾਰੇ।
 ਹਰਖ ਕਰਨਿ ਕਹੁ ਆਪਸ ਮਾਂਹਿ।
 ਰੁਚਿਰ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਾਹਿ ॥੩੭॥
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਕਹਯੋ ਮਸੰਦ।
 ਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹਿਤ ਇਕਠੀ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ‘ਸਫਲ ਬਿਲੋਚਨ ਕਰਿ ਹਹੁ ਕਾਲੀ’।
 ਇਮ ਮਰਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲੀ’ ॥੩੮॥
 ਸੁਨਿ ਆਇਸੁ ਪੁਰਿ ਕੇ ਸਿਖ ਜੇਈ।
 ਕਰਿ ਕੈ ਬੰਦਨ ਤਹਿ ਤੇ ਤੇਈ।
 ਆਪ ਆਪਨੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੇ।
 ‘ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਹੈਂ ਫੇਰ ਸਕਾਰੇ’ ॥੩੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰਿ
 ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਨਵ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੯॥

੪੦. [ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਨਿਵਾਸ]

੩੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੧

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਜਾਇ।
ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੀ, ਹਰਖਯੋ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।
ਕੀਰ ਜਾਮਨੀ ਸੈਨ ਸੁਖਾਰੇ।
ਉਠਤਿ ਭਏ ਪੁਨ ਬਡੀ ਸਕਾਰੇ^੧।
ਸਕਲ ਸੌਚ ਜੁਤਿ ਮੱਜਤਿ ਬਾਰੇ ॥੨॥
ਜੈਪੁਰ ਨਾਥ ਸੁ ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਾਏ।
ਚਹਿਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਖਬਰ ਬਤਾਏ।
ਪ੍ਰਥਮ ਆਇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਮੀਪ।
ਪਦ ਪਰ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ ਮਹੀਪ ॥੩॥
'ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਮੈਂ ਚਾਹਤਿ ਜਾਯੋ।
ਨਮੋ ਹੇਤੁ ਰਾਵਰ ਕੇ ਆਯੋ।
ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸੁਧਿ ਕਹਿ ਦੈਹੋਂ।
ਨੰਮ੍ਰੀਭੂਤ ਭਲੇ ਤਿਸ ਕੈਹੋਂ' ॥੪॥
ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਕਹਯੋ ਬੁਝਾਈ।
'ਹਮਰੋ ਮੇਲ ਨ ਬਨਹਿ ਕਦਾਈ।
ਇਮ ਕਹਿਬੋ ਸੁਨਿਬੋ ਤੁਮ ਕਰਨਾ।
ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਸੰਗ ਬਨਹਿ ਨ ਅਰਨਾ^੨ ॥੫॥
ਤੋਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਹਮ ਚਲਿ ਆਏ।
-^੩ਕਰਨੋ ਪ੍ਰਨ ਕੋ- ਦੂਤ ਸੁਨਾਏ।
-ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪ ਰਾਖਿਯੋ ਪਤਿ ਕੋ।
ਚਲਿ ਇਕ ਬਾਰ ਕੀਜੀਏ ਹਿਤ ਕੋ^੪- ॥੬॥
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਵ ਆਸ਼ੈ।
ਮਿਲੇ ਆਇ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਿਯਾਸੈ^੫।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਕਿਮਹੁੰ ਨ ਆਵਨ ਹੋਇ।
ਕਰਿਓ ਪ੍ਰਨ ਹਮ ਪੁਰਹਿੰ ਸੋਇ ॥੭॥

^੧ਵੱਡੀ ਸਵੇਰੇ।

^੨ਵਾਹ ਪੈਣਾ।

^੩(ਤੇਰੀ ਵਲੋਂ) ਦੂਤ ਨੇ (ਸਾਨੂੰ) ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਪ੍ਰਣ (ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ) ਕਰਨਾ, (ਪਰ) ਇਕ ਵਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਪਤ ਰਖਾ ਦਿਓ, ਤੇ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਚਲ ਚਲੋ।

^੫ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਆਸ਼ਾ ਕਰਕੇ।

ਤੁਰਕ ਦਰਸ ਲੇਨੋ ਨਹਿੰ ਦੇਨਾ।
 ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਜਾਨਹੁ ਕਬਹੁੰ ਚਲੇ ਨਾ।
 ਨਿਜ ਨਿਸ਼ਚੋ ਹਮ ਨੇ ਕਹਿ ਦੀਨਸਿ।
 ਤੂੰ ਬੁਧਿਵਾਨ ਲੇਹੁ ਮਨਿ ਚੀਨਸਿ' ॥੮॥
 ਇਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਮਤਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਸੋਚਤਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਵ ਘਨੇਰਾ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਗਯੋ।
 ਸਭਾ ਮਝਾਰ ਪ੍ਰੇਵਸਤਿ ਭਯੋ ॥੯॥
 ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਕਹਿ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।
 'ਮੋ ਸੰਗ ਰਾਵਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੀ ਮਹਿੰ ਲਜਾਵਹੁ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕਉ ਦਰਸ ਕਰਾਵਹੁ ॥੧੦॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਬਡੇਰੇ।
 ਉਤਰੇ ਆਇ ਸਦਨ ਮਹਿੰ ਮੇਰੇ।
 ਆਗੇ ਮਰਜੀ ਦੁਹ ਦਿਸਿ ਜੈਸੀ।
 ਕਰਿਬੇ ਬਿਖੇ ਆਇ ਹੈ ਤੈਸੀ ॥੧੧॥
 ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਕਹਯੋ।
 ਤਿਮ ਪੂਰਨ ਭਾ ਆਨੰਦ ਲਹਯੋ।'
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਇਕ ਉਮਰਾਵ।
 ਦੇ ਕੁਛ ਦਰਬ ਪਠਯੋ ਤਿਸ ਥਾਵ ॥੧੨॥
 'ਜਾਫਤ ਦੇਹੁ ਬੰਦਗੀ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਬਹੁਰੇ ਬੂਝਯੋ ਬਿਨੈ ਉਚਰਿ ਕੈ।
 ਦਰਸਨ ਪਰਸਨਿ ਕਰਿਬੋ ਕਬੈ।
 ਮਿਲਨਿ ਹੋਹਿ ਤੁਮ ਭਾਖਹੁ ਜਬੈ' ॥੧੩॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਢਿਗ ਗਯੋ।
 ਅੰਤਰ ਸੁਧਿ ਪਹੁੰਚਾਵਤਿ ਭਯੋ।
 'ਪਠਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਅਪਨਿ ਮੁਸਾਹਬ।
 ਆਯੋ ਚਹਤਿ ਨਿਕਟਿ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬ' ॥੧੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਨਯੋ ਜਬਿ ਆਵਾ।
 ਆਗੇ ਅਪਨਿ ਕਨਾਤ ਤਨਾਵਾ।
 ਸੁਭਟਨਿ ਗਨ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਯੋ।
 ਵਹਿਰ ਕਨਾਤ ਸੁ ਦਿਯੋ ਬਿਠਾਯੋ ॥੧੫॥

ਮਹਾਂ ਮਸੰਦ ਮੇਵਰੇ ਖਰੇ।
 ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਅਰਦਾਸਨਿ ਕਰੇ।
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੇ ਸਿਖ ਸਭਿ ਆਵੈਂ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭੇਟਨਿ ਅਰਪਾਵੈਂ ॥੧੬॥
 ਪਛਹਿ ਰਬਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਸ ਰਾਗ।
 ਸੁਨਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਜਿਨ ਬਡਭਾਗ।
 ਚਵਰਦਾਰ ਲੇ ਚਵਰ ਢੁਰਾਵਤਿ।
 ਸਿਖ ਦਰਸਹਿ ਮਨ ਮੋਦ ਉਪਾਵਤਿ ॥੧੭॥
 ਤਿਹ ਛਿਨ ਅੰਤਰ ਆਨਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾ।
 ਪਠਯੋ ਮੁਸਾਹਿਬ ਜੋ ਤੁਰਕੇਸ਼ਾ।
 ਸੁਭਤ ਸਭਾ ਮਹਿ ਕਹਿ ਬੈਠਾਰਾ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਨਿ ਮੁਖਹੁ ਉਚਾਰਾ ॥੧੮॥
 ਅਪਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਕੀ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
 ਦਰਬ ਪੁਚਾਯਹੁ ਧਰਯੋ ਅਗਾਰੀ।
 ‘ਇਹ ਜ਼ਾਫਤ ਹਿਤ ਤੁਮ ਕਉ ਦੀਨਾ।
 ਅਰ ਚਾਹਤਿ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਲੀਨਾ ॥੧੯॥
 ਜਿਮ ਰਾਵਰ ਕੀ ਹੋਇ ਰਜ਼ਾਇ।
 ਤਯੋ ਮੈਂ ਕਹੋਂ ਸ਼ਾਹੁ ਸੰਗ ਜਾਇ।’
 ਬਿਤ ਕਨਾਤ ਕੇ ਅੰਤਰ ਅਹੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਕ ਸੁਨਿ ਕਹੇ ॥੨੦॥
 ‘ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਹਮਰੋ ਸਭਿ ਲਾਇਕ।
 ਜਿਮ ਚਾਹਤਿ ਤਿਮ ਅਜ਼ਮਤ ਦਾਇਕ।
 ਸੋ ਨਿਤ ਪਹੁੰਚਤਿ ਹੈ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੂ।
 ਜਿਮ ਬੂਝਤਿ ਉੱਤਰ ਦੇ ਪਾਹੂ ॥੨੧॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਬਰਤਹਿ ਹੁਕਮ ਬਿਚਾਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਇਨ ਕੀਨਿ ਉਚਾਰਨ।
 ਭਲੋ ਹੋਨਿ ਹਿਤ ਸੀਖ ਸਿਖਾਰਨ^੧ ॥੨੨॥
^੨-ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਮਤਿਵੰਤ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਗਯੋ ਪੁਰੀ ਮਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਹਕਾਰਾ।

^੧ਸਾਡੇ ਭਲੇ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਖਾਉਣ ਹਿਤ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ।

^੨ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਹਨ:-।

ਲਾਯਕ ਕੋ ਲਖਿ ਤਿਸਹਿ ਪਠਾਯੋ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਬਨਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਜਥਾ ਸ਼ਾਹੁ ਚਾਹੈ ਗੋ ਹੇਰਾ।
 ਸੋ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ਸੁਘਰ ਬਡੇਰਾ।
 ਤੁਮ ਨੇ ਤਹਿ ਪਹੁੰਚਨਿ ਕੀ ਚਾਹੂ।
 ਨਹਿ ਕਰਨੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਾਂਹੂ ॥੨੪॥
 ਕਿਸੀ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਦਿੱਲੀ ਜਾਵਹੁ।
 ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵਹੁ।
 ਤਊ ਸ਼ਾਹੁ ਸੰਗ ਮੇਲ ਜੁ ਕਰਨਾ।
 ਇਹ ਨ ਮਨੋਰਥ ਕਰਹੁ ਅਚਰਨਾ ॥੨੫॥
 ਏਕ ਸਥਲ ਹੋਵਨਿ ਜੁਗ ਭ੍ਰਾਤ।
 ਮਤਸਰ ਉਪਜਹਿ ਉਰ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਅਪਰ ਸਖਾ ਨਹਿ ਭ੍ਰਾਤ ਸਮਾਨ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਨ ॥੨੬॥
 ਭਾਇ ਪਨੋ ਮਹਿ ਮੁਖਤਾ ਅਹੈ।
 ਰਾਮ ਲਖਨ ਆਦਿਕ ਜਬਿ ਕਹੈ।
 ਸਹਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਹਿ ਜੁਗ ਭਾਈ।
 ਦੁਲਭ ਬਾਤ ਸੋ ਭੀ ਬਨਿ ਜਾਈ ॥੨੭॥
 ਦੁਤੀਏ ਸੁਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤ ਸਮ ਬੈਰੀ।
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਖੋਟੋ ਸਿਰ ਪੈਰੀ।
 ਦਸਮੁਖ^੧ ਭ੍ਰਾਤ ਬਭੀਖਨ ਭਯੋ।
 ਬਾਲੀ ਅਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਜੁ ਬਿਯੋ ॥੨੮॥
 ਦਾਰਸ਼ਕੋਹ ਸ਼ਾਹੁ ਕੋ ਭ੍ਰਾਤਾ।
 ਬੁਰਿਆਈ ਇਨ ਕੀਨਿ ਬੱਖਯਾਤਾ^੨।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਜਗ ਭਏ ਅਨੇਕ।
 ਗਿਨਹਿ ਸਭਿਨਿ, ਕੋ ਕਰਹਿ ਬਿਬੇਕ ॥੨੯॥
 ਜੋ ਨਹਿ ਮਰਤਿ ਕਿਸੂ ਕੇ ਮਾਰੇ।
 ਸੋ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਛਲ ਕਰਿ ਸੰਘਾਰੇ-।
 ਇਮ ਲਖਿ ਕਰਿ ਉਰ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ।
 ਮਿਲਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਕਹਿ ਹਟਕਾਰੇ ॥੩੦॥

^੧ਚਾਵਨ।

^੨ਇਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਉਸ ਨਾਲ ਬੁਰਿਆਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਤੀ ਸ਼ਕਤਿ ਹਮ ਧਰਹਿੰ ਨ ਕੈਸੇ।
 ਪਿਤਾ ਬਾਕ ਤਜਿ ਬਰਤਹਿੰ ਜੈਸੇ।
 ਕਹਯੋ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਬਡ ਮਾਨਾ।
 ਜਿਮ ਸੁਮੇਰ ਨਹਿੰ ਕਬਹੁੰ ਪਯਾਨਾ ॥੩੧॥
 ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਨਿ ਲੋ ਬਚ ਮਹਿੰ ਰਹਿ ਹੋਂ।
 ਨਹੀਂ ਚਲਾਇ ਮਾਨਤਾ ਲਹਿਹੋਂ।
 ਇਹ ਆਸੈ ਹਮਰੇ ਉਰ ਕੇਰਾ।
 ਕਹਹੁ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਇਮਹੁ ਬਡੇਰਾ ॥੩੨॥
 ਇਹ ਸਭਿ ਬਾਤ ਦੇਹੁ ਸਮੁਝਾਈ।
 -ਪਿਤ ਆਇਸੁ ਮਹਿੰ ਚਲਹਿੰ ਸਦਾਈ-।
 ਸੁਨਿ ਉਮਰਾਉ ਬਾਕ ਗੰਭੀਰ।
 'ਬੈਸ ਅਲਪ ਮਹਿੰ ਬੁਧਿ ਬਰਬੀਰ ॥੩੩॥
 ਦੀਰਘ ਦਰਸੀ ਮਹਦ ਮਹਾਨੇ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਚਾਨੇ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਕੋ ਸੰਗ।
 ਕੋ ਨਹਿੰ ਚਾਹਤਿ ਸਹਿਤ ਉਮੰਗ ॥੩੪॥
 ਜਿਸੁ ਢਿਗ ਜੈਬੇ ਮਹਦ ਬਡਾਈ।
 ਤਿਸ ਕਰਿਬੇ ਕਉ ਨਹਿੰ ਲਲਚਾਈ।
 ਆਜ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਕੋਇ ਨ ਐਸੇ।
 ਹਿਤ ਕਰਿ ਸ਼ਾਹੁ ਹਕਾਰਹਿ ਕੈਸੇ ॥੩੫॥
 ਨਹਿੰ ਮਾਨੈ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਰਹੈ।
 ਇਨ ਕੇ ਸਮ ਏਹੀ ਇਕ ਅਹੈਂ।
 ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਪੀਰ ਗੁਰ ਹੋਈ।
 ਕਹੈ ਸ਼ਾਹੁ, ਨਹਿੰ ਅਟਕਹਿ ਕੋਈ' ॥੩੬॥
 ਕਰਿ ਤਰੀਫ ਉਮਰਾਉ ਬਡੇਰੀ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦੇ ਤਿਸ ਬੇਰੀ।
 ਬਿਸਮਯ ਹੋਇ ਗਮਨਿ ਕੋ ਠਾਨਾ।
 ਰਿਦੇ ਬਡਾਈ ਗੁਨਤਿ ਮਹਾਨਾ ॥੩੭॥
 ਜਾਇ ਸ਼ਾਹੁ ਸੰਗ ਕੀਨਿ ਸਲਾਮ।
 ਕਹੀ ਹਕੀਕਤ ਗਾ ਜਿਸ ਕਾਮ।
 'ਕਰੀ ਆਪ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਘਨੇਰੀ।
 ਭਨੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਅਪਨਿ ਬਡੇਰੀ ॥੩੮॥

ਪਿਤ ਆਇਸੁ ਹਮਰੇ ਗਿਰ ਜੈਸੀ।
 ਚਲੇ ਨ ਬਿਘਨ ਬਾਯੁ ਬਹਿ ਕੈਸੀ। ’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ।
 ਜਿਮ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਕੀ ਹੋਤਿ ਸਦਾਈ ॥੩੯॥
 ਸੁਨਿ ਨੌਰੰਗ ਸਮੁਝੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 -ਇਹ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤਿ ਲਖਿ ਪਾਹੀ।
 ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਆਸੈ ਕਹਾਂ।
 ਕਹਿ ਬੁਲਵਾਇ ਮਤਸਰੀ ਮਹਾਂ ॥੪੦॥
 ਤਊ ਛਿਮਾਂ ਜੁਤਿ ਇਨ ਕੀ ਬਾਨੀ।
 ਨਹੀਂ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕੀ ਬਿਧਿ ਕਿਮ ਠਾਨੀ।
 ਅਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠੋ ਜੋਈ।
 ਅਜਮਤ ਬਿਖੇ ਅਧਿਕਤਾ ਹੋਈ ॥੪੧॥
 ਤਿਨ ਕੀ ਰੁਚਿ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬੁਲਾਵਨਿ।
 ਮੁਝ ਕੇ ਨੀਕ ਨ ਕਰਵਿ ਅਵਾਹਨ।
 -ਇਸ ਸਮੁਝੋ ਨੌਰੰਗ ਮਤਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਹੋਯੋ ਤੂਸ਼ਨਿ ਰਿਦੈ ਬਿਚਰਿ ਕੈ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੦॥

੪੧. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਸੁਣਕੇ ਰਾਮਰਾਇ ਦੀ ਈਰਖਾ। ਸ੍ਰਾਪ]

੪੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੨

ਦੋਹਰਾ: ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਾਂ,
ਆਇ ਉਪਾਇਨ ਲਜਾਇ।
ਦਰਸਨ ਪਰਸੈਂ ਗੁਰੂ ਕੇ,
ਚਹੈਂ ਕਾਮਨਾ ਪਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤਨ ਕੇ ਰੋਗੀ ਤਪ, ਦ੍ਰਿਗ, ਖਾਂਸੀ।
ਮਹਿਮਾ ਸੁਨਤਿ ਜਾਹਿ ਗੁਰ ਪਾਸੀ।
ਧਰਹਿ ਰਿਦੈ ਸ਼ਰਧਾ ਸੁਖਰਾਸੀ।
ਦਰਸਤਿ ਰੁਜ ਗਨ ਤੁਰਤ ਬਿਨਾਸੀ ॥੨॥
ਗੁਰ ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੇ ਜਬਿ ਦੁਖ ਗਏ।
ਅਪਰ ਸਮੀਪ ਤਿਨਹੁੰ ਸੁਨਿ ਲਏ।
ਰੁਜ ਪੀੜਤਿ ਤਨ ਸੰਕਟ ਪਾਏ।
ਸੁਨਤਿ ਸੁਜਸੁ ਗੁਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿਧਾਏ ॥੩॥
ਦ੍ਰਿਗ ਤੇ ਦਿਖਹਿ ਨ ਦਰਸਨ ਜਾਵਦ।
ਅਨਿਕ ਰੀਤਿ ਰੁਜ ਪੀੜਹਿ ਤਾਵਦ।
ਚਾਰੁ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਜਬਿ ਦਰਸੈਂ।
ਤਾਤਕਾਲ ਹੁਇ ਆਵਤਿ ਹਰਸੈਂ^੧ ॥੪॥
ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਘਰ ਘਰ ਕੀਰਤ ਫੂਲੀ।
ਮਨਹੁੰ ਮਾਲਤੀ ਬਿਗਸਤਿ ਝੂਲੀ।
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪਹੁੰਚਤਿ ਹੈਂ ਰੁਜਵਾਰੇ^੨।
ਭਰੀ ਭੀਰ ਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥੫॥
ਹੋਹਿ ਰੋਗ ਕੇ, ਦੋਖ ਬਿਨਾਸੇ।
ਜਿਮ ਤਮ ਤੋਮ ਤਰਨਿ ਕੇ ਪਾਸੇ^੩।
ਦਰਸਨ ਸਫਲ ਹੋਤਿ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
ਪਸਰਜੋ ਪੁਰੀ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਬਡੇਰਾ ॥੬॥
ਇਕ ਦਿਨ ਸਭਾ ਸੁਭਟ ਗਨ ਕੇਰੀ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਯੁਤਿ ਸਜਤਿ ਘਨੇਰੀ।
ਮਹਾਂ ਮਸੰਦ ਧਨੀ ਦਿਸਿ ਏਕ।

^੧ਅਨੰਦ, ਸੁਖ।

^੨ਰੋਗੀ।

^੩ਜਿਵੇਂ ਗਾੜ੍ਹਾ ਅੰਧੇਰਾ ਸੂਰਜ ਦੇ ਪਾਸ (ਗਿਆਂ ਨਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)।

ਬੈਠਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਅਨੇਕ ॥੭॥
 ਖਰੇ ਮੇਵਰੇ ਹੁਇ ਅਰਦਾਸ।
 ਕਰ ਜੋਰਹਿ ਸਿਖ ਠਾਢੇ ਪਾਸ।
 ਕੇ ਮਾਂਗਹਿ 'ਸਿਮਰਨਿ ਸਤਿਨਾਮੁ।'
 ਕੇ ਜਾਚਤਿ 'ਸੁਖ, ਸੁਤ, ਧਨ, ਧਾਨ' ॥੮॥
 ਕੇ ਮਨ ਤੇ ਹੀ ਮਾਂਗਨਿ ਕਰੇ।
 ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰਿ ਬਿਨੈ ਉਚਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਯਾਪ ਰਹੇ ਸਭਿ ਮਾਂਹਿ।
 ਜਾਨਹਿ ਸਭਿ ਕੀ, ਦੇਂ ਪੁਨ ਤਾਂਹਿ^੧ ॥੯॥
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਰੁਜ ਗਨ ਕੋ ਡੇਰਾ।
 ਪੁਰਿ ਤੇ ਉਠਿ ਗਮਨਯੋ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਜੂਰ ਆਦਿਕ ਰੁਜ ਕਹਿ ਲੋ ਕਹੈਂ।
 ਨਹੀਂ ਸਥਿਰਤਾ ਤਿਸ ਥਲ ਲਹੈਂ ॥੧੦॥
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਮਿਲਿ ਨਰ ਨਾਰਿ ਕਹੰਤੇ।
 'ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਇਨ ਪੁਰਿ ਦੁਖ ਹੰਤੇ।
 ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਸਭਿ ਅਜਮਤ ਲਾਇਕ।
 ਤਉ ਦਿਖਾਇ ਤੁਰਕ ਗਨ ਨਾਇਕ ॥੧੧॥
 ਇਹ ਤੋ ਸਭਿ ਦੀਨਨਿ ਕੇ ਦਾਨੀ।
 ਦਰਸਨ ਦਿਖੇ ਦੋਖ ਦੁਖ ਹਾਨੀ।'
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਜਸੁ ਭਨਤਿ ਸੁਨਤਿ ਹੈਂ।
 ਮਹਿਮਾਂ ਸਭਿ ਤੇ ਅਧਿਕ ਗੁਨਤਿ ਹੈਂ ॥੧੨॥
 ਗੁਰ ਸਿਮਰੇ ਪੁਨ ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਹੂ।
 ਕਰਤਿ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਜਿ ਪਾਹੂ।
 ਸੁਜਸੁ ਬਖਾਨਯੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 'ਪੁਰਿ ਤੇ ਨਾਸ਼ ਕੀਨਿ ਰੁਜ ਡੇਰਾ ॥੧੩॥
 ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਸੁਖ ਸਾਗਰ।
 ਬਯ ਲਘੁ ਬੁੱਧੀ ਬ੍ਰਿਧ, ਬਡ ਨਾਗਰ।
 ਸਰਬ ਲੋਕ ਜਸੁ ਪਾਵਨ ਕਹੈਂ।
 ਧਨੀ ਰੰਕ ਜਿਨ ਕੋ ਸਮ ਅਹੈਂ' ॥੧੪॥
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਜੇਠੋ ਗੁਰ ਤਾਤ।
 ਨਾਮ ਸੁ ਰਾਮਰਾਇ ਬੱਖਯਾਤ।

^੧ਤਿਸ ਨੂੰ (ਮਨ ਬਾਂਛਤ) ਦੇਂਦੇ ਹਨ?

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਅਨੁਜ ਸੁਜਸੁ ਸੁਖ ਨਾਂਹੀ।
 ਜਥਾ ਬਿਲੋਕਿ ਚੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਿਹੁ ਮਾਂਹੀ^੧* ॥੧੫॥
 ਸਭਾ ਮਝਾਰ ਆਇ ਸੋ ਗਯੋ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਤਹਿ ਬੈਠਤਿ ਭਯੋ।
 ਅਨੁਜ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਯੋ ਜਸੁ ਕੇਰਾ।
 ਮਤਸਰ ਪਾਵਕ ਜੂਲਤਿ ਬਡੇਰਾ ॥੧੬॥
 -ਮਮ ਕੀਰਤਿ ਤੇ ਹੁਇ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਸੁਨਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਮੁਝ ਤੇ ਫਿਰਿ ਜਾਈ।
 ਹਟਯੋ ਨ ਆਵਨਿ ਤੇ, ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਗੁਰਗਾਦੀ ਪਾਇ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਯੋ ॥੧੭॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪ ਰਹਨਿ ਕੋ ਚਾਹਤਿ।
 ਲੇਨਿ ਬਡਾਈ ਦਰਬ ਉਮਾਹਤਿ।
 ਮੁਝ ਸਮ ਹੋਇ ਕਿ ਹੁਇ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਕੁਛ ਦੇਹਿ ਦਿਖਾਈ ॥੧੮॥
 ਅਬਿ ਲੋ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਮਮ ਬਡਿਆਈ।
 ਹੁਤੀ ਬਿਸਾਲ ਬਧਤਿ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਤਿਹ ਰੋਕਨਿ ਕਹੁ ਇਹ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਲੰਦ ਦਿਖਾਏ ॥੧੯॥
 ਇਹ ਤੋ ਮੋ ਤੇ ਜਰੀ ਨ ਜਾਇ।
 ਦੈ ਹੋਂ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਹੁ ਬਿਨਸਾਇ।
 ਅਪਰ ਉਪਾਇ ਚਲਯੋ ਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਬੁਰੀ ਕਰਤਿ ਭਲ ਹੋਵਤਿ ਸੋਈ ॥੨੦॥
 ਇਹਾਂ ਬੁਲਾਯਹੁ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰਨਿ।
 ਸੋ ਨ ਭਯੋ ਸਭਿ ਕੀਨਿ ਸੁਧਾਰਨਿ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪੀ ਤਿਹ ਜਸੁ ਕਹੈਂ।
 ਅਰਪਨਿ ਕੀ ਕਯਾ ਗਿਨਤੀ ਅਹੈ ॥੨੧॥
 ਮੁਝ ਤੇ ਕਰਹਿ ਬਡੇ ਅਧਿਕਾਰਾ।
 ਮਮ ਜਸੁ ਹੁਇ ਹੈ ਅਲਪ ਅਕਾਰਾ^੨।

^੧ਜਿਵੇਂ ਚੰਦ ਵੇਖ ਕੇ (ਬਿਰਹਨੀ) ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ (ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੀ)।

^੨ਪਾ:-ਜਯੋਂ ਪਿਖਿ ਸਸਿ ਬਿਰਹਨ ਦੁਖ ਪਾਹੀਂ।

^੩ਮੇਰੇ ਜਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਊ।

(ਅ) ਮੇਰਾ ਜਸ ਥੋੜਾ ਤੇ (ਅ+ਕਾਰਾ =) ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਊ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਫਿਰ ਜਾਵਹਿ ਸਾਰੇ।
 ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਅਪਨਿ ਮਝਾਰੇ ॥੨੨॥
 ਯਾ ਤੇ ਇਨ ਕੋ ਰਹਨਿ ਨ ਨੀਕੋ।
 ਇਸ ਤੇ ਬਧਹਿ ਮੋਹਿ ਦੁਖ ਜੀ ਕੋ-।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਨਿਤ ਗਟੀ ਗਿਨੰਤਾ।
 ਜਬਿ ਕੇ ਪੁਰਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੋ ਦੁਖ ਹੰਤਾ^੧ ॥੨੩॥

ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪ ਸੁਨਤਿ ਜਸੁ ਸੁੰਦਰ।
 ਜਰ ਬਰ ਗਯੋ ਰਿਦੇ ਕੇ ਅੰਦਰ।
 ਕਹਨਿ ਲਗਯੋ ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰੀ।
 ‘ਜਿਹ ਤੁਮ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੨੪॥
 ਬਾਲਕ ਬਯ ਮਹਿ ਬਿਘਨ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਆਦਿ ਸੀਤਲਾ ਕਰਤੀ ਕਾਲੇ^੨।
 ਇਨ ਤੇ ਉਬਰਨਿ ਦੁਸ਼ਤਰ ਅਹੈ।
 ਬਡੇ ਹੋਨਿ ਪੁਨ ਪਾਛੇ ਲਹੈ ॥੨੫॥

ਦੋਹਰਾ: ਖਾਜ^੩ ਸੀਤਲਾ ਕੋ ਅਹੈ,
 ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੇ ਆਇ।
 ਕਿਮ ਉਬਰੈ ਜਬਿ ਨਿਕਸਿ ਹੈ,
 ਸਮਾ ਭਯੋ ਨਿਕਟਾਇ ॥੨੬॥

ਚੌਪਈ: ਨਹੀਂ ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਸੀ ਆਗੇ।
 ਅਬਿ ਨਿਕਸੈ ਤੋ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਤਯਾਗੇ।
 ਜਬਿ ਉਬਰਹਿ ਤਬਿ ਜੀਵਨ ਆਸਾ।
 ਤੋ ਲਗਿ ਨਹਿ ਤਿਨ ਕੋ ਭਰਵਾਸਾ’ ॥੨੭॥
 ਨੌਰੰਗ ਸਹਿਤ ਸੁਨਤਿ ਬਿਸਮਾਏ।
 -ਦ੍ਰੈਸ਼ ਅਨੁਜ ਸੋਂ ਸ੍ਰਾਪ ਅਲਾਏ।
 ਹਮ ਸੋਂ ਨਹਿ ਮਿਲਿਬੇ ਤਿਸ ਚਾਹੁ^੪।
 ਤਊ ਦੁਖਹਿ ਛੋਭਤਿ ਮਨ ਮਾਂਹੁ ॥੨੮॥
 ਅਲਪ ਆਰਬਲ ਛਿਮਾ ਕਰਤਿ ਹੈ।
 ਇਹ ਜੇਠੋ ਹੋਰਵਤਿ^੫ ਧਰਤਿ ਹੈ।

^੧ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ।

^੨ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।

^੩ਖਾਣਾ।

^੪ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਚਾਹ ਨਹੀਂ।

^੫ਹੌਲਾਪਨ।

ਲਖੀ ਜਾਇ ਇਨ ਮਹਿ ਬਿੱਪ੍ਰੀਤ।
 ਹੋਰਵ ਅਰੁ ਗੰਭੀਰ ਜੁ ਚੀਤ^੧- ॥੨੯॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਤਿ।
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਨੌਰੰਗਸ਼ਾਹੁ ਉਚਾਰਿਤ।
 ‘ਕਯੋਂ ਤੁਮ ਰਿਸਹੁ ਭ੍ਰਾਤ ਢਿਗ ਜਾਨੇ^੨।
 ਹਮ ਸੰਗ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੋ ਮਾਨੇ ॥੩੦॥
 ਪੂਰਬ ਕਹਤਿ ਅਵਾਹਨਿ ਤਾਂਹੀ।
 ਅਬਿ ਕਯੋਂ ਦੁਖਹੁ ਆਵਤਯੋਂ ਪਾਹੀ।
 ਹੋਹੁ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕਰਹੁ ਨਿਜ ਮੇਲਾ।
 ਆਪਸ ਮਹਿ ਨਹਿ ਕਹੋ ਦੁਹੇਲਾ^੩ ॥੩੧॥
 ਤੁਮ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਨਿਫਲ ਨ ਬੈਨ।
 ਕਹੋ ਸੁ ਹੋਇ ਦੁਖ ਕੈ ਸੁਖ ਚੈਨ।
 ਅਬਿ ਰਿਸ ਕਰਿ ਬੋਲਹੁ ਜਿਮ ਆਪ।
 ਉਚਰਹਿ ਸੋ ਪਿ, ਪਰਹਿ ਸੰਤਾਪ ॥੩੨॥
 ਛਿਮਾ ਕਰੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦੋਊ।
 ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਮਾਨਹਿ ਸਭਿ ਕੋਊ।
 ਹਿੰਦੁਨਿ ਮਹਿ ਤੁਮ ਸੁਜਸੁ ਬਿਸਾਲ।
 ਅਰਪਹਿ ਧਨ ਕੋ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ’ ॥੩੩॥
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਪੁਨ ਕਹਯੋ।
 ‘ਪਿਤ ਕੋ ਸਭਿ ਸਮਾਜ ਤਿਨ ਲਹਯੋ।
 ਦੈ ਬਿਸੰਤ ਸ਼ਤ^੪ ਬਲੀ ਤੁਰੰਗ।
 ਬਹੁਤ ਸਮਾਜ ਅਪਰ ਤਿਨ ਸੰਗ ॥੩੪॥
 ਸਜੰਦਨ ਸ਼ਿਵਕਾ ਬਾਹਨ ਘਨੇ।
 ਸਦਨ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਕੋ ਸਭਿ ਗਿਨੇ।
 ਅਨਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਿਤ ਕੇ ਲੀਨੇ।
 ਮੁਝ ਕੋ ਸਭਿ ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਨੇ ॥੩੫॥
 ਅਬਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਆਨਿ ਬਨਯੋ ਗੁਰੁਦੇਵਾ।

^੧ਇਨ੍ਹਾਂ (ਦੋਹਾਂ) ਵਿਚ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਪ੍ਰੀਤੀ (ਉਲਟਤਾ) ਦਿੱਸਦੀ ਹੈ, (ਇਕ ਦੇ ਚਿਤ) ਹੋਲਾਪਨ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਗੰਭੀਰਤਾ।

^੨ਭਰਾ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਕੇ।

^੩ਦੁਖਦਾਈ (ਵਾਕ) ਨਾ ਕਹੋ।

^੪ਬਾਈ ਸੌ।

ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਲਗ ਕਹੈਂ ਘਨੇਰੇ।
 ਨਹਿ ਐਸੂਰਜ ਚਾਹਤੋ ਮੇਰੇ ॥੩੬॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੋਂ ਮੇਰੋ ਅਧਿਕਾਰਾ।
 ਅਬਿ ਲੋ ਜਹਿ ਕਹਿ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਰਾ।^੧
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਾ^੧ ਸਭਿ ਕਹਿਈ।
 ‘ਤੁਮ ਜੇਠੇ ਕੋ ਛਿਮਾ ਸੁ ਚਹਿਈ’ ॥੩੭॥
 ਸਭਿ ਨੇ ਕਹਿ ਨੀਕੇ ਸਮੁਝਾਯੋ।
 ਮਤਸਰ ਕਰਤਿ ਨ ਕਿਸ ਕੋ ਭਾਯੋ।
 ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਇਮ ਭਾ ਬਿਰਤਾਂਤ।
 ਕਹਤਿ ਸੁਨਤਿ ਸਭਿ ਨਿਜ ਘਰ ਜਾਤਿ ॥੩੮॥
 ਪਸਰਯੋ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਜਹਿ ਕਹਿ ਭਾਖਤਿ।
 ਦੋਨਹੁ ਪੱਖਨਿ ਕਹੁ ਸਿਖ ਰਾਖਤਿ^੨।
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਡੇਰੇ।
 ਬਿਤ ਗਾਦੀ ਪਰ ਗੁਨ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥੩੯॥
 ਛਿਮਾ ਆਦਿ ਤਿਨਹੂੰ ਮਹਿ ਪਈਅਤਿ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਲਖਈਅਤਿ।^੩
 ਕੋ ਕਹਿ ‘ਰਾਮਰਾਇ ਬਡ ਨੰਦ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਰਾਇ ਬਿਲੰਦ’ ॥੪੦॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਿਖ ਝਗਰਾ ਪਾਈ।
 ਭਾਖਹਿ ਲਘੁਤਾ ਅਰੁ ਬਡਿਆਈ।
 ਤਊ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਨਾ।
 ਉਦੈ ਹੋਤਿ ਨਿਤ ਭਾਨੁ ਸਮਾਨਾ ॥੪੧॥
 ਨਿੰਦਕ ਸਮ ਉਲੂਕ ਦੁਖ ਪਾਵਤਿ।
 ਸਿੱਖ ਤਾਮਰਸ^੪ ਬਿਕਸਿ ਸੁਹਾਵਤਿ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਹੋਤਿ ਬਡੀ ਬਡਿਆਈ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਗੁਨ ਲਖਿ ਸਮੁਦਾਈ ॥੪੨॥
 ਭਰੀ ਭੀਰ ਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦ੍ਵਾਰੇ।
 ਹੋਹਿ ਅਰੁਜ^੪ ਆਨਹਿ ਉਪਹਾਰੇ।

^੧ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸਭਾ।

^੨ਸਿੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

^੩ਕੰਵਲ

^੪ਅਰੋਗ।

ਬੰਦਹਿ ਬੋਲਹਿ ਬਡਿ ਬਡਿਆਈ।

ਜਪਹਿ ਨਾਮ ਦਰਸਹਿ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥੪੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਰਾਮਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਏਕ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੧॥

੪੨. [ਰਾਮਰਾਇ ਬਾਬਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਵਾਕ]

੪੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੩

ਦੋਹਰਾ: ਅਗਲੀ ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਜਬਿ, ਸੌਚ ਸਮੇਤ ਸਨਾਨ।
ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਜਿਨ ਦਰਸਨ ਸੁਖ ਖਾਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਆਦਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ।
ਅਰੁ ਪੁਰਿ ਕੇ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਆਏ।
ਕਰਿ ਜੋਰਹਿ ਪਗ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ॥੨॥
ਦਰਸਨ ਪਰ ਹੋਵਤਿ ਬਲਿਹਾਰੀ।
ਉਰ ਸਰਧਾ ਧਰਿ ਕਰਿ ਨਰ ਨਾਰੀ।
ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਮਾਧੁਰ ਮੂਰਤਿ।
ਦਿਪਤਿ ਬਿਭੂਖਨ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰਤਿ ॥੩॥
ਚਪਲ ਬਿਲੋਚਨ ਬੋਲਤਿ ਬਾਤੀ।
ਦੰਤ ਪੰਕਤੀ ਹੀਰਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ^੧।
ਜਿਸ ਦਿਸਿ ਦੇਖਿਤ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਚਲਾਏ।
ਰੁਜ ਹਰਿ, ਜਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਖਾਏ ॥੪॥
'ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਧੰਨ' ਉਚਾਰੈਂ।
'ਸੁਖਦ ਸੁਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖਜ ਹਿਤਕਾਰੈਂ।'
ਤਿਸ ਛਿਨ ਮਹਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮਸੰਦ।
ਬੋਲਯੋ ਬਾਕ ਹਾਥ ਜੁਗ ਬੰਦਿ ॥੫॥
'ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਬਿਦਤਿ ਬਿਲੰਦ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ।
ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਕਰਤਿ ਪਰਸਪਰ ਬਾਤ।
ਨੌਰੰਗ ਸਾਹੁ ਸਭਾ ਮਹਿ ਕਾਲੀ^੨।
ਜਿਕਰ ਆਪ ਕੋ ਭਯੋ ਬਿਸਾਲੀ ॥੬॥
ਬਡੋ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਮਰੋ ਤਹਿ ਗਯੋ।
ਤਿਨ ਭੀ ਕਹਨਿ ਸੁਨਨਿ ਬਹੁ ਕਿਯੋ^੩।
ਹੁਤੋ ਬੀਚ ਤਹਿ ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ।
ਸੁਨੀ ਹੋਇਗੀ ਸਗਲੀ ਗਾਥ ॥੭॥
ਜਥਾ ਜੋਗ ਸੋ ਕਹੈ ਸੁਨਾਈ।

^੧ਹੀਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ।^੨ਕੱਲ੍ਹ।^੩ਬਹੁਤਾ ਕਹਿਣਾ ਸੁਣਨਾਂ ਕੀਤਾ।

ਸੁਨੀ ਸੁਨਾਈ ਕਹੀਅਹਿ ਕਾਇ^੧। ’
 ਏਵ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰੰਤੇ।
 ਬੋਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰਜਵੰਤੇ ॥੮॥
 ‘ਜਿਮ ਭਾਣਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇਰਾ।
 ਹੋਇ ਅਵੱਸ਼ਜ, ਫਿਰੈ ਨਹਿ ਫੇਰਾ।
 ਕਿਸ ਕੀ ਸਜਾਨਪ ਚਲਿ ਹੈ ਨਾਂਗੀ।
 ਪਚਹਿ ਸਿਆਨੇ ਬੁਧਿ ਬਲ ਮਾਂਗੀ ॥੯॥
 ਅੰਗੀਕਾਰ ਸਭਿਨਿ ਕਹੁ ਸੋਈ।
 ਜਿਮ ਰਜਾਇ ਈਸ਼ੁਰ ਕੀ ਹੋਈ।
 ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ।
 ਹਰਖਹਿ ਹੇਰਿ ਭਗਤ ਜਨ ਜੋਇ ॥੧੦॥
 ਬੇਮੁਖ ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਹਿ ਹਰਿ ਮੈਂ।
 ਲਖਹਿ ਆਪ ਕੇ ਆਛੇ ਉਰ ਮੈਂ।
 ਜੋ ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਜੋ ਚਾਹਤਿ।
 ਭਾਣੈ ਮਾਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਉਮਾਹਤਿ ॥੧੧॥
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੇ ਸਿਮਰਹਿ ਸਦਾ।
 ਤਨ ਹੰਤਾ ਕਉ ਤਜਾਗਹਿ ਤਦਾ।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਇਸ ਲੋਕ ਮਝਾਰਾ।
 ਪੁਨ ਪਹੁੰਚਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ॥੧੨॥
 ਪਰਮਾਰਥ ਕਹੁ ਸਦਾ ਸੰਭਾਰਤਿ।
 ਇਸ ਜਗ ਲਾਗਿ ਜਨਮ ਨਹਿ ਹਾਰਤਿ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਗ ਸੰਗ ਤਿਸ ਰਹੈਂ।
 ਇਮ ਸੋ ਭਵਸਾਗਰ ਤਟ ਲਹੈ^੨’ ॥੧੩॥
 ਚਤੁਰ ਘਟੀ ਬੀਤੀ ਇਸ ਭਾਂਤਿ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ਨਿ ਕੀ ਕਹਿ ਬਾਤ।
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਆਇ ਨਿਕਟਿ ਨਿਜ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥੧੪॥
 ਬੈਠਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰ ਸਮੀਪ।
 ਸਭਿਨਿ ਬਿਲੋਕਜੋ ਮਹਾਂ ਮਹੀਪ।
 ਤਬਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਹਾਥ ਕੇ ਜੋਰਿ।

^੧(ਅਸੀਂ) ਸੁਣੀ ਸੁਣਾਈ ਕਾਹਨੂੰ ਕਹੀਏ।

^੨ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ (ਨੂੰ ਤਰਕੇ) ਕੰਢੇ ਜਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਬੋਲੋ ਅਵਲੋਕਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਓਰ ॥੧੫॥
 ‘ਪ੍ਰਿਥੀ ਨਾਥ ਜੀ! ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਾ ਕੀ।
 ਕਹਹੁ ਬਾਰਤਾ ਸੁਨੀ ਤਹਾਂ ਕੀ।
 ਕਿਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਯਹੁ ਗੁਰ ਕੇਰਾ?
 ਜਬਿ ਬੈਠੋ ਗੁਰ ਨੰਦ ਬਡੇਰਾ ॥੧੬॥
 ਸਕਲ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਘਰ ਘਰ ਲਹੋ।
 ਕਿਨਹੂੰ ਕਿਮ ਕਿਨਹੂੰ ਕਿਮ ਕਹੋ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸੁਨਿ ਬਾਕ ਤਿਹਾਰੇ।
 ਤਬਿ ਹਮ ਨਿਸਚੇ ਕਿਰ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥੧੭॥
 ਸੁਨੋ ਸਭਾ ਮਹਿ ਰਾਵਰ ਸਭੈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਕਹੋ ਤਿਮ ਅਥੈ।’
 ਸੁਨਤਿ ਰਾਉ ਲੇ ਦੀਰਘ ਸ੍ਰਾਸ।
 ਸਿਰ ਧੁਨਿ ਕੀਨਸਿ ਬਾਕ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥੧੮॥
 ‘ਕਹੋਂ ਕਹਾਂ ਕੁਛ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ।
 ਨਾਹਕ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਇ।
 ਮੈਂ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੁ ਅਪਰ ਉਮਰਾਵ।
 ਕਰਤਿ ਸਰਾਹਨਿ ਇਨਹੂੰ ਸੁਭਾਵ ॥੧੯॥
 ਰਾਮਰਾਇ ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਆਏ।
 ਸੁਨਤਿ ਸੁਜਸੁ ਗੁਰ ਉਰ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਪੂਰਬ ਚਹਤਿ ਹੀਨਤਾ ਕਰੀ।
 ਭਈ ਬਡਾਈ ਜਾਇ ਨ ਜਰੀ ॥੨੦॥
 ਚਹਤਿ ਨ ਸ਼ਾਹੁ ਇਨਹਿੰ ਬੁਲਵਾਏ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿ ਤਾਂਹਿ ਅਨਾਏ।
 ਆਵਤਿ ਪੁਨਹਿੰ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਕੇ ਠਾਨਾ।
 ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬਾਕ* ਬਖਾਨਾ ॥੨੧॥
 -ਖਾਜ ਸੀਤਲਾ ਕੇ ਸਿਸ ਅਹੈ।
 ਗੁਰਤਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹਿ, ਮ੍ਰਿਤ ਲਹੈ-।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬੋਲੋ ਦੁਖ ਪਾਇ।
 ਇਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਜਰੀ ਨ ਜਾਇ’ ॥੨੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਛੋਭ^੧ ਬਖਾਨੈਂ।

*ਪਾ:-ਸੁਆਪ।

^੧ਸ਼ਾਂਤ, ਘਬਰਾਹਟ ਬਿਨਾਂ।

'ਜੋ ਨਹਿ ਕਹੈਂ ਤ ਕੁਛ ਨਹਿ ਜਾਨੈ^੧।
 ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਕਹੈਂ।
 ਅਪਨਿ ਕਹਿਨਿ ਕੋ ਜਿਮ ਫਲ ਲਹੈ ॥੨੩॥
 ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਸੇਂ ਹਮ ਨਹਿ ਮਿਲਿ ਹੈਂ।
 ਕਜੇਂ ਮਤਸਰ ਜ਼ਾਲਾ ਸੋ ਜਲ ਹੈ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਜਬਿ ਲਗਿ ਜੀਵਤਿ ਰਹੈ।
 ਤਨ ਮਨ ਤੇ ਜਲਨੋਂ ਬਹੁ ਲਹੈ ॥੨੪॥
 ਚਿਤ ਚਾਹਤਿ ਸੰਤਤਿ^੨ ਬਹੁ ਮੇਰੀ।
 ਪੁਜਹਿ^੩ ਜਗਤ ਮਹਿ ਫਲਹਿ ਬਡੇਰੀ।
 ਹਾਰਹਿ ਕਰਤੋ ਬਜਾਹ ਉਪਾਇ।
 ਤਉ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਹੁ ਕਿਮਹੁ ਨ ਪਾਇ ॥੨੫॥
 ਰਹੈ ਅਪੁੱਤ੍ਰ ਬਿਸੁਰਤਿ ਜੀਵਹਿ।
 ਸੁਖ ਸੰਤਤਿ ਕੋ ਕਬਹੁ ਨ ਥੀਵਹਿ।
 ਅਵਗਤਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਹੋਇ ਹੈ ਐਸੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਜਾਨਿ ਸਕਹਿ ਨਹਿ ਕੈਸੇ ॥੨੬॥
 ਅਵਰਨਿ ਕੀ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤੁ ਬਤਾਵੈ।
 ਨਿਜ ਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖੈ ਗਜਾਨ ਬਿਸਰਾਵੈ।
 ਤੀਨਹੁ ਸ੍ਰਾਪ ਹਮਾਰੇ ਸਹੈ।
 ਮਿਟਹਿ ਨ ਕਿਮਹੁ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਹੈ ॥੨੭॥
 ਹਮਰੇ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਸਮਾਨ*।
 ਤਨ ਇਹ ਨਾਸਵੰਤ ਪਹਿਚਾਨ।

^੧ਅਸੀਂ ਕੁਛ ਨਾ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਜਾਣਨਗੇ ਕਿ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁਰਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਤੇ ਲੋਕੀਂ ਸਮਝਣਗੇ ਕਿ ਐਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮ ਬਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

^੨ਔਲਾਦ।

^੩ਪੂਜਨੀਕ ਹੋਵੇਗੀ।

^੪ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਸਿ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਗੰਮ ਵਾਚ ਕੇ ਭਵਿੱਖਯਤ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਇਕ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚਾ ਹੈ, ਆਤਮ ਬਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਇਸ ਦਾ ਉਲ੍ਹਾਮਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਠਾਏ ਗਏ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਹੀਨ ਮੰਨ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਏਗੀ, ਓਹ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਆਤਮ ਬਲਹੀਨ ਸਾਡੀ ਪੁਲੋਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਸ਼ਰਧਾ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਸਾਧਨ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾ ਕੇ ਪੁਲੋਕ ਵਿਗਾੜੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਾਂ ਆਪਣਾ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ੋਭਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਗਤ ਦੇ ਭਲੇ ਤੇ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੀ ਸੱਤਯਾ ਦੀ ਖਾਤਰ। ਕ੍ਰੋਧ ਬ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਬਦਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਅਕਾਂਖਯਾ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜੋ ਜਨਮੈ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਮਰਿ ਹੈ।
 ਮੂਰਖ ਜਿਯਨਿ ਆਸ ਕਹੁ ਕਰਿ ਹੈ ॥੨੮॥
 ਹਮ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਾਪ ਛਿਮਾ ਕਹੁ ਕਰਤੇ^੧।
 ਲਖਿ ਕਰਿ ਸਿੱਖੜ ਨ ਸਰਧਾ ਧਰਤੇ।
 -ਇਨ ਮਹਿ ਸਮਰਥ ਜੇ ਨਹਿ ਐਸੇ।
 ਭਲੋ ਕਰਹਿ ਪਰਲੋਕ ਸੁ ਕੈਸੇ- ॥੨੯॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਹਮ ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਭਾਵ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਕੀਨਸਿ ਕੁਛਕ ਦਿਖਾਵ।
 ਦੁਹ ਸੁਭਾਵ^੨ ਨਿਜ ਭ੍ਰਾਤਹਿ ਕੇਰਾ।
 ਅਰੁ ਤਿਸ ਕੋ ਫਲ ਦਿਯਸਿ ਬਡੇਰਾ ॥੩੦॥
 ਅਪਨੇ ਕਾਰਨ ਹਮ ਨਹਿ ਕਹੜੋ*।
 ਦਿਯੋ ਸ੍ਰਾਪ ਇਹ ਦ੍ਰੈ ਬਿਧਿ ਲਹੜੋ।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।
 ਅਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਆਦਿ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੧॥
 ਕਰਹਿ ਸਤੁਤਿ ਬਹੁ 'ਤੁਮ ਗੰਭੀਰ।
 ਧੀਰਜਵੰਤਨਿ ਮਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧੀਰ।
 ਲਖਿਯਤਿ ਜ਼ਾਹਰ ਕਲਾ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਤੁਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਸਪੂਤ।
 ਜਾਨਤਿ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀਮਤਿ ਪੂਤ^੩।
 ਕੋ ਰਾਵਰ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕਰਿ ਹੈ।
 ਉਡਗਨ ਸਸਿ ਕਿਮ ਰਵਿ ਸਮਸਰ ਹੈ' ॥੩੩॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਆਦਰ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਮਹਿਮਾ ਭਾਖਤਿ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ।
 ਲੈ ਆਗਯਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਫੇਰ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਉਠੜੋ ਸੁ ਦਰਸਨ ਹੇਰਿ ॥੩੪॥
 ਗਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਕੀ ਸਭਾ ਮਝਾਰੇ।
 ਪਹੁੰਚੜੋ ਨਿਕਟਿ ਬਿਨਾ ਹਟਕਾਰੇ^੪।

^੧ਜੋ ਛਿਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ.....!

^੨ਕਰੜਾ ਸੁਭਾਵ।

^੩ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

^੪ਬਿਨਾ ਰੋਕੇ।

ਸਿਰ ਨਿਵਾਇ ਤਹਿ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾ।
 ਹੁਤੇ ਜਹਾਂ ਉਮਰਾਵ ਅਸ਼ੇਸ਼ਾ ॥੩੫॥
 ਕਜੇਹੂੰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਏ।
 ਮਹਦ ਸੁਜਸੁ ਕਹਿ ਕਰਿ ਬਿਦਤਾਏ।
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨਾਵਤਿ ਗਾਥਾ।
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼੍ਰੋਨ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਨਾਥਾ ॥੩੬॥
 ਤਿਸ ਪਾਛੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਜਿ ਆਦਿ।
 ਦੁਹਿਦਿਸ਼ਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸੁਨੇ ਬਿਸਮਾਦ।
 ਹਹਿਰਤਿ^੧ ਰਿਦੈ ਨ ਆਛੀ ਮਾਨੇ।
 ਸਫਲ ਬਚਨ ਦੁਹ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਜਾਨੇ ॥੩੭॥
 -ਬਰਬਾਦ ਨ ਹੁਇ ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ।
 ਸਿੱਖਯ ਮਸੰਦਨਿ ਗਨ ਅਹਿਲਾਦੀ^੨-।
 ਪਸਰੀ ਬਾਤ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਹੋਈ।
 ਨਮੋ ਕਰਹਿ ਗਮਨੇ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥੩੮॥
 ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਕੈਸੇ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਭ੍ਰਾਤ ਪਰਸਪਰ ਬਾਦ ਉਠਾਇੰ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰੇ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਚਲਿਤ ਅਨਿਕ ਗੁਨ ਰੂਰੇ ॥੩੯॥

ਦੋਹਰਾ: ਸਭਿ ਤੇ ਭਏ ਇਕਾਂਤ ਪੁਨ, ਸਹਿਜ ਸਮਾਧਿ ਸੁਹਾਇ।

ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬੰਦਨਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਜੁਗ ਪਾਇ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਬੈਤਾਲੀਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੪੨॥

^੧ਕੰਬ ਗਏ।

^੨ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲੀ (ਗੱਦੀ)।

੪੩. [ਸਹਿਜ਼ਾਦਾ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ]

੪੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੪

ਦੋਹਰਾ: ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਾ ਮਹਿੰ ਸੁਜਸੁ ਸੁਨਿ,
 ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਸਾਲ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਧਨੀ,
 ਦਰਸਨ ਤੇ ਦੁਖ ਟਾਲ’ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਕਹਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਈ।
 ‘ਸੁਨੀਏ ਭੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ!
 ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਮੇਲ ਕਿਮ ਹੋਇ।
 ਹਰਖਤਿ ਹੁਇ ਚਹਿੰ ਕੈ ਨਹਿੰ ਸੋਇ^੧ ॥੨॥
 ਸੌਮ ਸਰੂਪ^੨ ਆਰਬਲ ਬਾਲ।
 ਉਰ ਗੰਭੀਰ ਸਧੀਰ ਬਿਸਾਲ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਮਿਲਿਬੋ ਕਹਿ ਲੀਜਹਿ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਯੁਤਿ ਠਹਿਰੀਜਹਿ’ ॥੩॥
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਕਹਤਿ ਕਰ ਜੋਰੇ।
 ‘ਕਿਸਹੂੰ ਪਠਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਓਰੇ।
 ਮੈਂ ਗਮਨੋਂ ਸੰਗ ਬੁਝਹਿੰ ਜਾਈ।
 ਜਿਮ ਹੁਇ ਮਰਜੀ, ਦੇਹਿੰ ਬਤਾਈ ॥੪॥
 ਮਿਲਿਬੋ ਠਹਿਰਹਿ ਤੋ ਚਲਿ ਆਵਹਿੰ।
 ਨਾਂਹਿਨ ਰਾਵਰ ਤਹਾਂ ਸਿਧਾਵਹਿੰ।
 ਬਰਤਹਿੰ ਨਿਜ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਬੋਲਬਿ ਮਹਿੰ ਚਾਤੁਰ ਮਤਿ ਭਾਰੀ^੩ ॥੫॥
 ਲਾਖਹੁੰ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈ।
 ਕੋਸ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਤੇ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਕਹੈਂ ਆਨਿ -ਹਮ ਸੰਕਟ ਪਰਜੋ।
 ਤਿਸ ਥਲ ਮਨ ਮਹਿੰ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਜੋ ॥੬॥
 ਭਏ ਸਹਾਇਕ ਤਹਿੰ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਕਾਟਿ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਕਿਯੋ ਸੁਖਾਲਾ-।
 ਕੋ ਕਹਿ -ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪੰਨਾ।

^੧ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ (ਸਾਡਾ ਮੇਲ) ਓਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

^੨ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਤ (ਪਿਆਰਾ) ਰੁਪ।

^੩(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਚਤੁਰ ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੁਧੀਮਾਨ ਹਨ।

ਭਏ ਮੋਹਿ ਪਰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨਾ- ॥੭॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਭਾਖਤਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੂਰਹਿ ਆਸ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿਮਾ ਭਾਰੀ।
 ਹੋਤਿ ਸੁਨੀ ਅਰੁ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥੮॥
 ਕਹੇ ਆਪ ਕੇ ਕਾਰਜ ਕੀਨਾ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਧਾਰਿ ਮੈਂ ਨਰ ਪਠਿ ਦੀਨਾ।
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਬਿਨੈ ਸਮੇਤ।
 ਹੇਤ ਅਵਾਹਨ ਪਠੀ ਨਿਕੇਤ ॥੯॥
 ਮੋਹਿ ਦੂਤ ਕਰਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ।
 ਆਨੇ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਹਿਤ ਅਧਿਕਾਇ।
 ਕਹਿਤਿ ਸ਼ਾਹੁ 'ਕਹੁ, ਕਿਸੈ ਪਠਾਵੈਂ।
 ਹਮ ਭੀ ਬਹੁ ਉਪਹਾਰ ਚਢਾਵੈਂ' ॥੧੦॥
 ਇਤਨੇ ਬਿਖੈ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ, ਆਯੋ।
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੇਖਿ ਕਰਿ ਉਰ ਹਰਖਾਯੋ।
 ਅੰਕ ਲੇਯ ਕਰਿ ਕਹਯੋ ਲਡਾਇ।
 'ਤੁਮ ਹੀ ਗਮਨਹੁ ਗੁਰ ਨਿਕਟਾਇ ॥੧੧॥
 ਜਿਮ ਬਾਲਿਕ ਬਯ ਅਹੈ ਤਿਹਾਰੀ।
 ਤਿਮ ਗੁਰ ਹਿੰਦੁਨਿ ਕੀ ਇਕ ਸਾਰੀ।
 ਏਕ ਰਕੇਬੀ ਭਰਹੁ ਜਵਾਹਰ।
 ਇਕ ਮਹਿ ਧਰਿ ਦੀਨਾਰ ਸੁ ਜ਼ਾਹਰ ॥੧੨॥
 ਅਰਪਹੁ ਜਾਇ ਭਲਾ ਨਿਜ ਜਾਚਹੁ।
 ਹਿਤ ਕੇ ਬਾਕ ਕਹਿਨ ਮਹਿ ਰਾਚਹੁ।
 ਹਮਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਠਹਿਰਾਵਹੁ।
 ਜੇ ਨਹਿ ਮਾਨਹਿ, ਏਵ ਅਲਾਵਹੁ ॥੧੩॥
 -ਅਪਨੋ ਸ਼ਬਦ ਦੇਹੁ ਲਿਖਵਾਇ-।
 ਸੋ ਆਨਹੁ ਲਿਖਿ ਹਮਹੁ ਦਿਖਾਇ।
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਹੋਯਹੁ ਤਯਾਰ।
 ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੇ ਲੇ ਉਪਹਾਰ ॥੧੪॥
 ਗਮਨੇ ਸਾਥ ਕਿਤਿਕ ਉਮਰਾਵ।
 ਬਿਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਰੁਚਿਰ ਬਨਾਵ।
 ਚਲਯੋ ਸੰਗ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ।

ਬੁਲਤਿ ਨਕੀਬ ਸੁ ਬਾਜ^੧ ਬਜਾਈ ॥੧੫॥
 ਨਰ ਧਨਾਢ ਅਰੁ ਬੁੱਧਿ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਇਲਮ ਬਿਖੈ ਕਾਮਲ ਸੰਗ ਚਾਲੈ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਪੁਰਿ^੨ ਬਿਖੈ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ।
 ਗਮਨਤਿ ਦੇਤਿ ਸਭਿਨਿ ਅਹਿਲਾਦਾ ॥੧੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਿਕਟਿ ਸੁਧਿ ਗਈ।
 ਆਇ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਭੇਟਨਿ ਲਈ।
 ਤਤਛਿਨ ਕਹਿ ਕਨਾਤ ਤਨਵਾਈ।
 ਅਨਿਕ ਬਰਨ ਤੇ ਫਰਸ਼ ਡਸਾਈ ॥੧੭॥
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਸਜਿ ਕੈ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।
 ਬੈਠੇ ਆਨਿ ਸੁਭਟ ਬਲਵਾਨਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਮੇਵੜਾ ਆਏ।
 ਚਵਰਦਾਰ ਲੇ ਚਵਰ ਢੁਰਾਏ ॥੧੮॥
 ਕਰੀ ਕਨਕ ਰੂਪੇ ਸੁਠ ਛਰੀ^੩।
 ਛਰੀਦਾਰ^੪ ਕਰਿ ਪੰਕਤਿ ਖਰੀ।
 ਖਰੀ ਸਭਾ ਆਲਸ ਪਰਹਰੀ^੫।
 ਹਰੀ ਮਨਹੁੰ ਲਖਿ ਸ਼ਤ੍ਰੂਨਿ ਕਰੀ^੬ ॥੧੯॥
 ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਹਿੰ ਰਾਗ।
 ਰਾਗ^੭ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਜਿਸ ਤੇ ਜਾਗ।
 ਤਿਸ ਛਿਨ ਆਇ ਸ਼ਜ਼ਾਦਾ ਗਇਊ।
 ਵਹਿਰ ਕਨਾਤ ਸੁ ਨੰਮ੍ਰੀ ਭਇਊ^੮ ॥੨੦॥
 ਕਨਕ^੯ ਰਕੇਬੀ ਦੋਨਹੁੰ ਆਗੇ।
 ਮੁਹਰ ਜਵਾਹਰ ਜੋਤਿ ਸੁ ਜਾਗੇ।
 ਗਹੀ ਮੇਵੜੇ ਹਾਥ ਪਸਾਰਿ।

^੧ਵਾਜੇ।

^੨ਭਾਵ ਜੈ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇ ਮਹੱਲੇ ਤੋਂ ਹੈ।

^੩ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਸੁਹਣੀਆਂ ਚੋਬਾਂ।

^੪ਚੋਬਦਾਰ।

^੫ਭਾਵ ਸਾਵਧਾਨ।

^੬ਹਾਥੀ ਰੂਪ ਵੈਰੀਆਂ ਲਈ ਮਾਨੋ (ਇਹ) ਸ਼ੇਰ (-ਸਭਾ) ਲਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਅ) ਸਭਾ ਲਖ ਰਹੀ ਹੈ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ) ਸ਼ੇਰ ਰੂਪ, ਵੈਰੀ ਰੂਪ ਹਾਥੀਆਂ ਲਈ।

^੭ਪ੍ਰੇਮ।

^੮ਕਨਾਤ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਨੰਮ੍ਰੀ ਭੂਤ ਹੋਇਆ।

^੯ਸੋਨੇ ਦੀ।

ਕਰਿ ਉਚੀ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰਿ ॥੨੧॥
 ਸਾਦਰ ਸਭਿ ਉਮਰਾਵ ਸਮੇਤ।
 ਸਥਿਤ ਸਜ਼ਾਦਾ ਬੀਚ ਨਿਕੇਤ।
 ਸਿਰ ਨਿਵਾਇ ਸਭਿ ਬੈਠਤਿ ਭਏ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਅਗਾਊ ਕਿਏ ॥੨੨॥
 ਕਰੀ ਬੰਦਗੀ ਸ਼ਾਹੁ ਦਿਸਾ ਤੇ।
 ਬਹੁਰੇ ਕਹੀ^੧ ਮਿਲਨਿ ਕੀ ਬਾਤੇ:-।
 ‘ਹਜ਼ਰਤ ਰਿਦੈ ਲਾਲਸਾ ਅਹੈ^੨।
 ਜਿਸ ਤੇ ਰਾਵਰਿ ਦਰਸਨ ਲਹੈ ॥੨੩॥
 ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਪਠਯੋ ਸਜ਼ਾਦਾ।
 ਜੋ ਨਿਤ ਦੇ ਪਿਤ ਰਿਦ ਅਹਿਲਾਦਾ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਸਾਥ ਬਹੁ ਕਹੇ।
 ਬੀਚ ਪਾਇ ਆਵਾਹਨਿ ਚਹੇ^੩ ॥੨੪॥
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨਿ ਮਿਲਿਬੇ ਕੇਰ।
 ਮਗ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਚਲਤਿ ਬਡੇਰ।
 ਤੁਮ ਸਮ ਦੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਾਹਤਿ।
 ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਬੀਚ ਦਿਨ ਰੈਨ ਉਮਾਹਤਿ ॥੨੫॥
 ਕਹੈਂ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਸ਼ਾਹੁ ਬਡਾਈ।
 ਰਾਖਤਿ ਸਾਚ ਪਾਜ ਉਘਰਾਈ^੪।
 ਨਹੀਂ ਦੰਭ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਨਿਮੋਂ।
 ਤੁਮ ਕੋ ਬਡ ਲਖਿ ਭੇਜਯੋ ਹਮੈਂ’ ॥੨੬॥
 ਸੁਨਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਬੋਲਯੋ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤਾ ਤੁਮ ਓਰ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਲਾਲਸਾ ਮੇਲ ਕਰਨਿ ਕੀ।
 ਬੈਠਿ ਨਿਕਟਿ ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰਵਨ ਕੀ ॥੨੭॥
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜੇ ਤੁਮ ਉਰ ਚਾਹੋ।
 ਤੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਕਰਿ ਮਿਲਨਿ ਉਮਾਹੋ।
 ਜੇ ਰਾਵਰ ਕਹੁ ਨੀਕੀ ਨਾਹਿਨ।

^੧ਉਮਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਹੀ।

^੨ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੀ ਵਿਚ ਲਾਲਸਾ ਹੈ (ਮਿਲਨ ਦੀ)।

^੩(ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ) ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੪(ਪਾਜ =) ਝੂਠ ਨੂੰ ਉਘਾੜ ਕੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਨ ਅਪਨੇ ਨੇਮ ਨਿਬਾਹਿਨਿ ॥੨੮॥
 ਤੋਂ ਨਿਜ ਮੁਖ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਵਹੁ।
 ਬੀਚ ਪਾਰਸੀ ਕੇ ਲਿਖਵਾਵਹੁ।
 ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਹੈ ਸ਼ਾਹੁ।
 ਮਿਲਿਬੇ ਸਮ ਜਾਨਹਿ ਮਨ ਮਾਂਹੁ ॥੨੯॥
 ਮੁਝ ਪਰ ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਹ ਕੋ ਐਸੇ।
 ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮਿਲਿ ਹੈਂ ਜੈਸੇ।
 ਤੁਮਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬਰਤੀ ਜਾਇ।
 ਜਿਮ ਉਰ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕਹੋ ਸੁਨਾਇ' ॥੩੦॥
 ਸੁਨਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਭਿਨਿ ਬਖਾਨਯੋ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਇਮ ਮਤੋ ਸੁ ਮਾਨਯੋ।
 ਸਹਤ ਸ਼ਜ਼ਾਦੇ ਸਭਿ ਕਹਿ ਲੀਨਸਿ।
 ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਉੱਤਰ ਦੀਨਸਿ ॥੩੧॥
 'ਨਹਿ ਮਿਲਿਬੇ ਕੇ ਕਾਰਨ ਜੇਈ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਪਠੇ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਤੇਈ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਯੋ ਸੁਨਿ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ।
 ਪੁਨ ਤਿਸ ਕੋ ਕਹਿਬੇ ਕਯਾ ਬਾਤ ॥੩੨॥
 ਬਿਨਾ ਮਿਲਿਨਿ ਭਾ ਕਿਤਿਕ ਬਿਕਾਰ।
 ਮਿਲੇ ਹੋਤਿ ਕਯਾ ਕਰਹਿ ਉਚਾਰ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਖਿ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ।
 -ਸ਼ਾਹੁ ਨ ਮਿਲਹੁ- ਕੀਨਿ ਹਟਕਾਰੇ ॥੩੩॥
 ਸੋ ਕਹਿਬੋ ਹਮਰੇ ਮਨ ਨਾਲ।
 ਉਲੰਘ ਨ ਸਕਹਿ ਕਿਮਹੁ^੧ ਕਿਸ ਕਾਲ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਮਹਾਂ ਮਤਿਵਾਨ ਸੁਜਾਨਾ।
 ਅਸ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸਭਿ ਲਖਹਿ ਮਹਾਨਾ ॥੩੪॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੀਜੈ।
 ਪਠਹੁ ਬਿਚਾਰਹੁ ਰਿਦੈ ਧਰੀਜੈ।
 ਚਲਹੁ ਪੰਥ ਤਿਸ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਵਹੁ' ॥੩੫॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰਾ।
 ਨਵੀਸਿੰਦ ਸੁਨਿ ਲਿਖਿਬੈ ਤਯਾਰਾ।

^੧ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇਰ ਬਨਾਯੋ।
ਬੀਚ ਪਾਰਸੀ ਕੇ ਲਿਖਵਾਯੋ ॥੩੬॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਮਃ ੧ ॥

ਕਿਆ ਖਾਧੈ ਕਿਆ ਪੈਧੈ ਹੋਇ ॥ ਜਾ ਮਨਿ ਨਾਹੀ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
ਕਿਆ ਮੇਵਾ ਕਿਆ ਘਿਉ ਗੁੜੁ ਮਿਠਾ ਕਿਆ ਮੈਦਾ ਕਿਆ ਮਾਸੁ ॥
ਕਿਆ ਕਪੜੁ ਕਿਆ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਕੀਜਹਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ॥
ਕਿਆ ਲਸਕਰ ਕਿਆ ਨੇਬ^੧ ਖਵਾਸੀ^੨ ਆਵੈ ਮਹਲੀ ਵਾਸੁ ॥
ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਸਭੇ ਟੋਲ ਵਿਣਾਸੁ^੩ ॥੨॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਾਯੋ।
ਬਿਨ ਸਤਿਨਾਮ ਵਿਰਾਗ ਜਨਾਯੋ।
ਸਭਿ ਤੂਸ਼ਨਿ ਹੁਇ ਬਾਕ ਸੁਨੰਤੇ।
ਗਿਰਾ ਮਧੁਰ ਤੇ ਧੰਨ ਭਨੰਤੇ ॥੩੭॥
ਦਯੋ ਸ਼ਜਾਦੇ ਕੋ ਸਿਰੁਪਾਇ।
ਮਧੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀਨਿ ਮੰਗਵਾਇ।
ਸਾਦਰ ਤਬਿ ਰੁਖਸਦ ਕੋ ਕਰੇ।
ਨਿਕਸੇ ਉਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਧਰੇ ॥੩੮॥
ਗਏ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਬੈਠੇ ਜਾਇ।
ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਹਿ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ।
ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਯੋ ਲੇ ਕਰ ਮਹਿ ਸ਼ਾਹੁ।
ਪਠਨਿ ਲਗਯੋ ਚਿਤ ਧਾਰਿ ਉਮਾਹੁ ॥੩੯॥
-ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ।
ਬਿਨ ਸਿਮਰੈ ਬਿਸ਼ਯੈ ਸੁਖ ਕਹਾਂ।
ਮਿੱਥਯਾ ਸਭਿ ਜਗ ਕੀ ਬਡਿਆਈ।
ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਨਹਿ ਬਿਰਤਾ ਪਾਈ- ॥੪੦॥
ਹਰਖਯੋ ਉਰ ਅਵਰੰਗ ਲਖਿ ਸਾਚੀ।
ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਖੈ ਰੁਪਿ ਰਾਚੀ।
ਨਹਿ ਆਵਨ ਕੋ ਹੇਤੁ ਸੁਨਾਯੋ।
ਰਿਸਯੋ ਭ੍ਰਾਤ ਮਤਸਰ ਤਪਤਾਯੋ- ॥੪੧॥
ਸਭਿ ਗੁਨ ਮਹਿ ਗੌਰਵ ਪਹਿਚਾਨੇ।

^੧ਚੋਬਦਾਰ।

^੨ਚੌਰੀ ਬਰਦਾਰ।

^੩ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਨਾਸ਼ ਰੂਪ ਹਨ।

-ਬਾਲ ਬੈਸ ਬੁਧਿ ਬਲੀ ਮਹਾਨੇ।
ਇਨ ਸੋਂ ਮੇਲ ਕਰਨਿ ਹਠ ਧਰਿ ਕੈ।
ਨਹਿ ਨੀਕੀ ਮੁਝ ਲਗੀ-ਬਿਚਰਿਕੈ^੧ ॥੪੨॥

ਦੋਹਰਾ: ਪੁਨ ਮਿਲਿਬੇ ਕਹੁ ਸ਼ਾਹਿ ਨੇ, ਹਠ ਕਰਿ ਭਾਖਯੋ ਨਾਂਹਿ।
ਮਨ ਮੈਂ ਅਸ ਨਿਸਚੈ ਕਰਯੋ, ਕਰਯੋ ਨ ਅਪਰੈ ਪਾਹਿ ॥੪੩॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਤ੍ਰਿਤਾਲੀਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੪੩॥

^੧ਬਿਚਾਰਕੇ।

੪੪. [ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟਰਾਣੀ ਪ੍ਰੀਖਯਾ]

੪੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੫

ਦੋਹਰਾ: ਏਕ ਦਿਵਸ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਕਹਿ,
ਜੈ ਪੁਰਿ ਨਾਥ ਕਿ ਸਾਥ।
‘ਬਾਲ ਬੈਸ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ,
ਨਿਮਹਿ ਹਿੰਦੁ ਪਦ ਮਾਥ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਅਪਰ ਲੋਕ ਜੁਤਿ ਤੁਮ ਭੀ ਕਹਯੋ।
ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਬਡ ਲਹਯੋ।
ਸੁਜਸੁ ਸੁਨਾਵਤਿ ਹੈ ਸਭਿ ਕੋਈ।
ਇਕਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਦੂਸਰ ਸੁਧਿ ਹੋਈ ॥੨॥
ਕਹਾ ਕਹੀ ਹੈ ਸਭਿਹਿਨਿ ਬੀਚ।
ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਉਚ ਰੁ ਨੀਚ।
ਤੁਮ ਭੀ ਕਬਿ ਪਰਖਯੋ ਕੈ ਨਾਹਿ?
ਪਿਤਾ ਲੀਨਿ ਕੋ ਇਕ ਬਿਧਿ ਕਾਹਿ^੧? ॥੩॥
ਜੇ ਪੂਰਬ ਪਰਖਯੋ ਨਾਹਿ ਕਬੈ।
ਉਚਿਤ ਪਤਾ ਲੈਬੇ ਕਹੁ ਅਬੈ।
ਜਿਮ ਅਜਮਤ ਕਾਮਲ ਪਹਿਚਾਨਹੁ।
ਸਹਿਤ ਨੰਮ੍ਰਿਤਾ ਤੈਸੇ ਠਾਨਹੁ’ ॥੪॥
ਸੁਨਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਬੋਲਯੋ ਕਰ ਜੋਰਿ।
‘ਕੁਛ ਦੁਰਬਾਕ ਨ ਕਹਿ ਮੁਝ ਓਰ।
ਅਸ ਪੁਰਖਨਿ ਕੋ ਪਰਖਨਿ ਕਰਨੋ।
ਲਘੁ ਸਰਪਨਿ ਸੋਂ ਖੇਲਨਿ ਬਰਨੋ^੨ ॥੫॥
ਜਿਨ ਕੇ ਡਸੇ ਨ ਬਨੈ ਉਪਾਇ।
ਮਤਿ ਬਿਸਾਲ ਕੋ ਉਬਰਿ ਨ ਪਾਇ^੩।
ਤਉ ਆਪ ਕੇ ਕਹਿਬੇ ਕਰਿ ਕੈ।
ਸ਼ਰਧਾ ਦਾਸਨਿ ਸੱਦ੍ਰਸ ਧਰਿ ਕੈ ॥੬॥
ਰਚੋਂ ਬਿਧੀ ਕੋ ਪੂਜਨਿ ਕਰਿਹੋਂ।
ਪੁਨ ਮੈਂ ਤੁਮਰੇ ਨਿਕਟਿ ਉਚਰਿਹੋਂ।’
ਕਹਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ‘ਮਿਲਿਬੇ ਫਲ ਜੋਈ।

^੧ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪਤਾ (ਨੂੰ) ਬੀ ਲਿਆ ਹੈ?^੨ਐਸਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਸੱਪਾਂ ਨਾਲ ਖੇਲਨ ਤੁੱਲ (ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ)।^੩ਵੱਡਾ ਬੁਧੀਮਾਨ ਭੀ ਕੋਈ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਪਰਖਨਿ ਤੇ ਮੈਂ ਪੈਹਹੁ ਸੋਈ' ॥੭॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ।
 ਆਯਹੁ ਸਦਨ ਸੰਦੇਹਨਿ ਸਾਥ^੧।
 -ਮੋਰ ਗਰੇ ਨਹਿ ਪਰਹਿ ਕੁਫੇਰੀ।
 ਸੁਖ ਚਾਹਤਿ ਦੁਖ ਆਇ ਨ ਘੇਰੀ- ॥੮॥

ਦੋਹਰਾ: ਭਈ ਜਾਮਨੀ ਜਾਨਿ ਕੈ,
 ਮਿਲੀ ਕਾਮਨੀ ਆਇ।
 ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਿਰ ਮਹਿਦ ਕੇ,
 ਅੰਦਰ ਸੇਜ ਡਸਾਇ ॥੯॥

ਚੌਪਈ: ਨਿਜ ਰਮਨੀ^੨ ਸੰਗ ਸਗਲ ਜਨਾਈ।
 ਕਥਾ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਜਥਾ ਸੁਨਾਈ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਪਰਖਨਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਕਰਨੀ।
 ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਤਨ ਦੁਤਿ ਧਰਨੀ ॥੧੦॥
 'ਗੁਰ ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ ਆਨਹਿ ਕਾਲੀ।
 ਪੂਜਹਿ ਪਦ ਦਿਖ ਲਿਹੁ ਸੁਖਾਲੀ।
 ਮਿਲਹੁ ਸਮੂਹ ਸਗਲ ਰਣਵਾਸ।
 ਸਭਿ ਕੀ ਪੂਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਆਸ ॥੧੧॥
 ਜੇਵਰ ਜਬਰ ਜਵਾਹਰ ਜਰੇ।
 ਜਗਮਗ ਜੇਬ ਜਿਨਹੁ ਕੀ ਕਰੇ।
 ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਲਰਕਤੀ ਲਾਰ^੩।
 ਅਲੰਕਾਰ ਸਭਿ ਪਹਿਰਹਿ ਨਾਰਿ ॥੧੨॥
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਬਰ ਬਡ ਅੰਬਰ।
 ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਬਾਰਦ ਜਿਮ ਅੰਬਰ।
 ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾਮਨੀ ਦਮਕਹਿ ਬੀਚ।
 ਰੰਗ ਮਹਿਲ^੪ ਮਹਿ ਗੰਧਨਿ ਸੀਚਿ^੫ ॥੧੩॥
 ਸਭਿ ਬੈਠਹਿ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਬਪੁਖ^੬ ਸੁਹਾਇ।

^੧ਸੰਸਿਆਂ (ਵਾਲੇ ਚਿਤ) ਨਾਲ।

^੨ਇਸਤ੍ਰੀ।

^੩ਨਾਲ। ਕਤਾਰ।

^੪ਰਣਵਾਸ।

^੫ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਛਿੜਕਾ ਕੇ।

^੬ਸਰੀਰ।

ਸਭਿ ਰਾਨੀ ਮਹਿ ਮੁੱਖਯ ਮਹਾਨੀ।
 ਮਮ ਮਨ ਕੀ ਪਜਾਰੀ ਪਟਰਾਨੀ! ॥੧੪॥
 ਲੇਹੁ ਮੋਟ ਪਟ ਮਲਿਨ ਪੁਰਾਨਾ।
 ਨਹਿੰ ਸਿੰਗਾਰ ਸਜਹੁ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਪਾਛੇ ਕੋਨ ਮਝਾਰ।
 ਬੈਠਿ ਰਹਹੁ ਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਧਾਰਿ^੧ ॥੧੫॥
 ਕਰਹੁ ਮਨੋਰਥ ਮਨ ਮਹਿ ਐਸੇ।
 -ਜਿਮ ਉਰ ਗੁਰ ਜੋ ਜਾਨਤਿ ਤੈਸੇ^੨।
 ਤੋ ਮਮ ਅੰਕ ਬੈਠਿਹੈ ਆਇ^੩।
 ਦੇਉਂ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਪਰਿ ਪਾਇ^੪- ॥੧੬॥
 ਭਈ ਭੋਰ ਤੇ ਇਮ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਜਹਿ।
 ਧਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੀਜਹਿ।
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਅਬਿ ਭਏ ਤਿਹਾਰੇ।
 ਸਫਲ ਜਨਮ ਹੁਇ ਗੁਰੂ ਨਿਹਾਰੇ' ॥੧੭॥
 ਮਤਿ ਇਮ ਕਰਿ ਕੈ ਦੰਪਤਿ ਸੋਏ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਉਠੇ ਪ੍ਰਾਤਿ ਜਬਿ ਹੋਏ।
 ਰੰਗ ਮਹਲ ਨੀਕੇ ਸੁਧਰਾਯੋ।
 ਮੁਕਰ ਮੂਰਤਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੁਹਾਯੋ^੫ ॥੧੮॥
 ਰੰਗਦਾਰ ਬਰ ਤੁੰਗ ਅਟਾਰੀ।
 ਭੀਤਨਿ ਚਾਮੀਕਰ ਲਿਪਕਾਰੀ।
 ਤਰੁਵਰੁ ਫੂਲ ਫਲਨਿ ਸੋਂ ਲਿਖੇ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਿਹੰਗਮ ਕਰਿ ਤਿਨ ਬਿਖੇ ॥੧੯॥
 ਰੁਚਿਰ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕਰਾਏ।
 ਸੱਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਰਸ^੬ ਫਰਸ ਡਸਵਾਏ।
 ਜਹਿੰ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਤਨੇ ਬਿਤਾਨਾ^੭।

^੧ਹੇਠਾਂ ਨਜ਼ਰ ਪਾ ਕੇ।

^੨ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਵੇਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ (ਕਿਸੇ ਦੇ) ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਭਾਵ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ.....।

^੩ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਆ ਬੈਠਣ।

^੪ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਕੇ।

^੫ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ।

(ਅ) ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਜੜੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਨਾਲ।

^੬ਅਸਮਾਨ ਵਰਗੇ।

^੭ਚੰਦੋਏ।

ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਝਾਲਰ ਝਲਕਾਨਾ ॥੨੦॥
 ਬਿਚ ਚੰਦਨ ਚੌਂਕੀ ਰਚਿ ਚਾਰੂ।
 ਰਚਨਾ ਚਿੱਤ੍ਰ ਰਚੀ ਦਿਸਿ ਚਾਰੂ^੧।
 ਫਰਸ ਮਖਮਲੀ ਮੋਤਿਨਿ ਲਰੀ।
 ਲਰਕਤਿ ਰੁਚਿਰ ਬਿਰਾਜਤਿ ਖਰੀ ॥੨੧॥
 ਝੱਬੇ^੨ ਝੂਲਤਿ ਦੁਹਿਦਿਸਿ ਜ਼ਰੀ।
 ਬਡ ਉਪਧਾਨੁ^੩ ਧਰਜੋ ਮ੍ਰਿਦੁ ਭਰੀ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਠਿ ਰਚਨ ਰਚਾਈ।
 ਨਿਜ ਦੇਖਤਿ ਮਨ ਰਹਿ ਬਿਰਮਾਈ ॥੨੨॥
 ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੇ ਦਿਪਤਿ ਜਵਾਹਰ।
 ਨਿਕਸਾਏ ਸੁ ਕੋਸ਼ ਤੇ ਬਾਹਰ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ।
 ਆਗੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਤੁ ਧਰਨਿ ਕੇ ॥੨੩॥
 ਸਰਬ ਤਯਾਰ ਵਸਤੁ ਕਰਿਵਾਇ।
 ਘਰ ਲਯਾਵਨਿ ਹਿਤ ਚੌਂਪ ਚਢਾਇ।
 ਸੁੰਦਰਤਾ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੁਧਰਾਈ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਪਤਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ॥੨੪॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ।
 ਹੇਤੁ ਪਰਖਿਬੇ ਜਸ ਕ੍ਰਿਤ ਠਾਨੀ।
 ਅਤਿ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਚਿਤ ਮਹਿ ਹੋਏ।
 -ਲੇਤਿ ਅੰਤ ਮਨ ਕੁਮਤਿ ਪਰੋਏ^੪ ॥੨੫॥
 ਹਮ ਜੋ ਚਾਹਤਿ ਵਸਤੁ ਛਪਾਈ।
 ਸੋ ਚਿਤ ਬਾਂਛਤਿ ਇਹੁ^੫ ਬਿਦਤਾਈ^੬।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਸੰਤ ਜੁ ਲਖਹਿ ਭਲੀ ਨ।
 ਤਿਮ ਕਰਿਬੇ ਮਹਿ ਇਨ ਮਤਿ ਭੀਨ ॥੨੬॥
 ਕੁਛ ਤੇ ਕੁਛ ਕਰਤਾ ਧਰਿ ਚਾਉ^੭।

^੧ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੀਂ ਚਿੱਤ੍ਰਕਾਰੀ ਦੀ ਰਚਨਾਂ ਰਚੀ ਹੈ।

^੨ਛੱਬੇ।

^੩ਤਕੀਆ

^੪(ਜੈ ਸਿੰਘ) ਮਨ ਦੀ ਕੁਮਤ ਵਿਚ ਪਰੋਤਾ ਸਾਡਾ ਅੰਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

^੫ਭਾਵ ਜੈ ਸਿੰਘ।

^੬ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਰਨਾ।

^੭ਚਾਉ ਧਾਰਕੇ ਕੁਛ ਤੋਂ ਕੁਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਚੇਟਕੀ ਲੋਕ।

ਸੋ ਜਗ ਮਹਿ ਦਿਖਰਾਇ ਪ੍ਰਭਾਉ^੧।
 ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਬਸ ਕਰਿਬੇ ਹੇਤੁ।
 ਅਨਿਕ ਘਾਤ ਰਚਿ ਧਨ ਹਿਤ ਲੇਤਿ ॥੨੭॥
 ਅਸ ਅਜਮਤਵਾਨਨਿ ਬਿਰਮਾਏ^੨।
 ਨਹਿ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਤੀ ਲਖਿ ਪਾਏ।
 ਦੋਨਹੁ ਭੂਲਤਿ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪੰਥਾ।
 ਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਅਰੁ ਲੇ ਸੰਥਾ^੩ ॥੨੮॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਘਰਿ ਨਹਿ ਇਕ ਨੀਕੀ^੪।
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੁਇ ਕੱਲਜਾਨ ਨ ਜੀ ਕੀ।
 ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਵਨਿ।
 ਅਨਿਕ ਬਿਧਿਨਿ ਕਰ ਨਰ ਬਿਰਮਾਵਨਿ ॥੨੯॥
 ਸੋ ਹਮ ਨੇ ਕਰਨੀ ਬਿਧਿ ਨਾਂਹਿ ਨ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਰਾਵਹਿ ਕਾਹਿ ਨ।
 ਇਕ ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਦੂਸਰ ਚਾਹੈ^੫।
 ਪੁਨ ਕਰਿ ਹਹਿ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੇ ਪਾਹੈ ॥੩੦॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਕੋ ਜਾਨੇ।
 ਨਹਿ ਆਵਨਿ ਦਿੱਲੀ ਕਹੁ ਮਾਨੇ।
 ਇਸ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਨਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਅਬਿ ਕਿਮ ਠਟਹਿ ਕੁਮਤਿ ਬਿਚਲਾਏ ॥੩੧॥
 ਨਹਿ ਦੀਰਘ ਦਰਸੀ ਮਤਿਮੰਦ।
 ਨਹਿ ਚਾਹਤਿ ਪਰਲੋਕ ਅਨੰਦ।
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਨਿ ਬਿਸਰਾਏ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਯਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਭੁਲਾਏ ॥੩੨॥
 ਸੇਵਾ ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਸੁਭ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਭਾਣੋ ਮੀਠੋ ਚਿਤ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਸਿਮਰਨਿ ਹਰਿਨਾਮੁ।
 ਇਮ ਕਰਿ ਮਿਲਹਿ ਨਹੀਂ ਦੁਖ ਧਾਮ* ॥੩੩॥

^੧ਸੋ ਜਗਤ ਵਿਚ (ਆਪਣਾ) ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਿਖਾਵਦੇ ਹਨ।

^੨ਐਸੇ ਕਰਾਮਾਤੀਏ (ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ) ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੩ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਰੱਬ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਭਾਵ ਕਰਾਮਾਤ ਦੱਸਣੀ ਦਿਖਲਾਵੇ ਲਈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨ ਲਈ।

^੫ਇਕ ਦੇਖ ਕੇ (ਫਿਰ) ਦੂਸਰਾ ਚਾਹਵੇਗਾ (ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੀ ਦਿਖਾਓ)।

*ਪਾ:-ਸਹੀ ਸੁਖ ਧਾਮ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਜਿ ਬਿਖ ਗਹਿਬੇ ਦੌਰਹਿੰ।
 ਰੋਪਿ ਬੰਬੂਰ^੧, ਕਲਪਤਰੁ ਤੌਰਹਿੰ।
 ਅਤਿ ਅਮੋਲ ਕਰ ਡਾਰਹਿੰ ਹੀਰਾ^੨।
 ਫਟਕ ਬਿਹਾਝਹਿੰ ਸੁਭ ਮਤ ਕੀਰਾ^੩- ॥੩੪॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੋਚਤਿ ਗਨ ਸੋਚਨਿ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਸੋਚ ਬਿਮੋਚਨ^੪।
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਆਵਨਿ ਸਮੈ ਪਛਾਨਿ।
 ਇਕ ਘਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੩੫॥
 ਸਰਬ ਨਰਨਿ ਕੇ ਤਯਾਗਯੋ ਸੰਗਿ।
 ਭਏ ਇਕਾਕੀ ਗੁਰ ਇਕ ਰੰਗ।
 ਸਿਹਜਾ ਸੁੰਦਰ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕੇ।
 ਮ੍ਰਿਦੁ ਡਸਵਾਇ ਪੌਢਿਬੋ ਕਰਿ ਕੇ ॥੩੬॥
 ਸੂਖਮ ਬਿਸਦ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਲੈ ਕੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਰਤਾ ਨਿਜ ਕੈ ਕੈ।
 ਗਤਿ ਲੋਕਨ ਕੀ ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰਨਿ।
 -ਬਿਨ ਸੁਧ ਅੰਧੇ ਪਾਵਹਿੰ ਪਾਰ ਨ ॥੩੭॥
 ਬਿਸੈ ਬਿਹਾਰਨਿ^੫ ਫਸੇ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਜਾਇ ਨਰਕ ਪਕਰੇ ਜਮ ਜਾਲਾ।
 ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਜਨਮਨਿ ਅਰੁ ਮਰਨੋ।
 ਮਤਿ ਮੂਰਖ ਨਹਿੰ ਕਰਿਬੇ ਹਰਨੋ ॥੩੮॥
 ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਅਜਮਤ ਕਹੁ ਦੇਖਾ।
 ਅਪਨੋ ਲਖਹਿੰ ਨ ਕਾਜ ਬਿਸੇਖਾ-।
 ਸਦਨ ਕਪਾਟ ਅਸੰਜਤਿ ਕਰੇ^੬।
 ਅੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁ ਬਿਰੇ ॥੩੯॥
 ਲੋਕ ਨਿਕਟਿ ਤੇ ਸਕਲ ਹਟਾਏ।
 ਬੈਠੇ ਦੂਰ ਜਾਇ ਸਮੁਦਾਏ^੭।

^੧ਲਗਾ ਕੇ ਕਿੱਕਰ।

^੨..... ਹੀਰਾ ਹੱਥੋਂ ਸੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

^੩ਸੁਭ ਮਤਿ ਤੋਂ ਕੰਗਾਲ ਭਾਵ ਮੂਰਖ।

^੪ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੫ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਵਿਚ।

^੬ਬੰਦ ਕਰ ਲਏ।

^੭ਸਾਰੇ।

ਤਿਨ ਕਪਾਟ ਕੀ ਸਿੰਖਲ ਭੇਰੀ।
ਅੰਤਰ ਟਿਕੇ ਰਹੇ ਤਿਸ ਬੇਰ ॥੪੦॥

ਦੋਹਰਾ: ਜੈਪੁਰਿ ਪਤਿ ਹਰਖਤਿ ਸੁ ਚਿਤ,
ਕਰਿ ਇਕਠੋ ਰਣਵਾਸ।
ਚਹਤਿ ਲਜਾਇਬੋ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਦਾਸ ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਜੈ ਸਿੰਘ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਚੋਤਾਲੀਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੪੪॥

ਕੁੰਡੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ।

੪੫. [ਜੈ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਯਾ]

੪੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੬

ਦੋਹਰਾ: ਦਿਵਸ ਦੁਪਹਿਰੋ ਢਰਜੋ ਜਬਿ ਸਕਲ ਤਜਾਰ ਕਰਿਵਾਇ।
ਜੈ ਸਿੰਘ ਛਿਤ ਪਤਿ ਤਜਿ ਸਦਨ ਨਿਕਸਜੋ ਵਹਿਰ ਸੁ ਆਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਿੰਘ ਪੌਰ ਮਹਿ ਆਇ ਬਿਰਜੋ ਹੈ।
ਮੁਜਰੋ^੧ ਨਰ ਪਰਧਾਨ ਕਰਜੋ ਹੈ।
ਤਿਸ ਤਿਸ ਥਲ ਪਰ ਸਕਲ ਹਟਾਏ।
ਸਾਦਰ ਸੋ ਕਹਿ ਕਹਿ ਬੈਠਾਏ ॥੨॥
ਏਕਾਕੀ ਆਗੇ ਚਲਿ ਆਯੋ।
ਜਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸਿਵਰ ਕਰਾਯੋ।
ਆਨਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਜੋ ਪੌਰ ਮਝਾਰੇ।
ਸਭਿ ਆਗੇ ਉਠਿ ਖਰੇ ਨਿਹਾਰੇ ॥੩॥
ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਅਚਾਨਕ ਆਵਨਿ।
ਲੋਕ ਬਿਲੋਕਤਿ ਭੇ ਬਿਸਮਾਵਨ।
ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਮਾਨਵ ਭੀਰ।
ਸਭਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨਿ ਕੇ ਨਹਿ ਚੀਰ ॥੪॥
-ਕਜੋ ਆਯੋ ਅਬਿ- ਗਟੀ ਗਿਨੰਤੇ।
-ਕਿਧੋ ਸ਼ਾਹੁ ਇਹ ਪਠਜੋ ਤੁਰੰਤੇ-।
ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਤਿ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਚਲਾਇ।
ਕਿਸ ਥਲ ਪਿਖੇ ਨ ਗੁਰ ਸੁਖਦਾਇ ॥੫॥
ਸਿੱਖਜਨਿ ਸਾਥ ਨਾਥ ਜੈ ਪੁਰਿ ਕੇ।
ਬੂਝਨਿ ਕਰੇ ਉਤਾਇਲ ਕਰਿਕੇ।
'ਕਹਾਂ ਬਿਰਾਜੇ ਸੁਖਦ ਹਜ਼ੂਰ।
ਡੇਰੇ ਬਿਖੈ ਕਿ ਗਮਨੇ ਦੂਰ ॥੬॥
ਨਿਜ ਥਲ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਮੁਝ ਆਇ।
ਤੁਮ ਨਜਾਰੇ ਕਿਮ ਤੇ ਸਮੁਦਾਇ।'
ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਜਨਿ ਸਭਿ ਕਹਜੋ ਬੁਝਾਈ।
'ਇਸ ਘਰ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਜਾਈ ॥੭॥
ਏਕਾਕੀ ਹੁਇ ਸਕਲ ਹਟਾਏ।
ਕੁਛ ਸਤਿਗੁਰ ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਏ।'
ਕਰਿ ਨਿਰਨੈ ਗਮਨਜੋ ਤਿਸ ਘਰ ਕੇ।

^੧ਨਮਸਕਾਰ।

ਜਾਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ ਸੰਸੈ ਉਰ ਕੋ ॥੮॥
 -ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਇਮ ਗੁਰ ਹੋਏ।
 ਮੁਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਿਨ ਲਖਿ ਸਭਿ ਕੋਏ।
 ਮੈਂ ਅਬਿ ਕਰਿ ਕੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ।
 ਕਰੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਤਿਨ ਰਿਦੈ ਉਦਾਰ ॥੯॥
 ਮਮ ਘਰ ਆਇ ਅਨੰਦਤਿ ਰਹੈਂ।
 ਤੋਂ ਕੱਲਜਾਨ ਹਮਾਰੀ ਅਹੈ-।
 ਨਿਕਟਿ ਕਪਾਟਨਿ ਕੇ ਜਬਿ ਗਯੋ।
 ਹਾਥਨਿ ਸਾਥ ਹਲਾਵਤਿ ਭਯੋ ॥੧੦॥
 ਸਿੰਖਲ ਭਿਰੀ ਜਾਨਿ ਬਿਰ ਰਹਯੋ।
 ਹੇਤੁ ਹਕਾਰਨਿ ਕੇ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਕਰਹੁ ਕਪਾਟ ਹਟਾਵਨਿ।
 ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਦਿਹੁ ਦਰਸਨ ਪਾਵਨ’ ॥੧੧॥
 ਦੁਇ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਨ, ਮੌਨਤਾ ਧਰੇ।
 ਉਚੀ ਚੌਥੇ ਹਾਂਕ ਹਕਾਰੀ।
 ‘ਗੁਰ ਜੀ! ਕਰਹੁ ਕਪਾਟ ਉਘਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਜੈਪੁਰਿ ਪਤਿ ਮੈਂ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਸ਼ਰਨ ਆਪ ਕੀ ਮਮ ਆਧਾਰਾ।
 ਮੈਂ ਅਲਪੱਗਜ ਭੂਲ ਕੁਛ ਹੋਈ।
 ਤੁਮ ਸਰਬੱਗਜ ਛਿਮਹੁ ਅਬਿ ਸੋਈ ॥੧੩॥
 ਆਪ ਕਰਹੁ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਐਸੇ।
 ਸੁਤ ਸੋਂ ਕਹਤਿ ਪਿਤਾ ਹਿਤ ਜੈਸੇ।
 ਜੋ ਹਮ ਤੇ ਕੁਛ ਬਿਗਰਤਿ ਕਾਮੀ^੧।
 ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਰੋਕਹੁ, ਸ੍ਰਾਮੀ!’ ॥੧੪॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਜਬਿ ਭਾਖੀ ਬਿਨਤੀ।
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤਜਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਗਿਨਤੀ।
 ਸਿੰਖਲ ਛੋਰਿ ਕਪਾਟ ਉਘਾਰੇ।
 ਪੁਨ ਬੈਠੇ ਤਿਸ ਥਲ ਦੁਤਿਵਾਰੇ ॥੧੫॥
 ਜੈਪੁਰਿ ਪਤਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਤਬਿ ਭਯੋ।
 ਅੰਤਰ ਹੋਇ ਦਰਸ ਗੁਰ ਲਯੋ।

^੧ਕੰਮ।

ਨੀਚੇ ਕਰੇ ਬਿਲੋਚਨ ਬੈਸੇ।
 ਉਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕੀਨਿ ਨਹਿ ਕੈਸੇ ॥੧੬॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਥਿਤ ਭਾ ਪਾਸ।
 ਜੋਰਤਿ ਹਾਥ ਭਨਤਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਤਰੇ ਡਸਾਵਨਿ ਕੁਛ ਨਹਿ ਕਰਜੇ।
 ਬੈਨਿ ਦੀਨ ਹੁਇ ਬਚਨ ਉਚਰਜੇ ॥੧੭॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ! ਕਿਮ ਚਿੰਤ ਮਝਾਰੇ ?
 ਕੋ ਕਾਰਨ ਭਾ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰੇ ?
 ਮੇਰੋ ਸਦਨ ਆਪਨੋ ਜਾਨਹੁ।
 ਸਭਿ ਪਰ ਮੁਖ ਤੇ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਹੁ ॥੧੮॥
 ਅੰਤਹਪੁਰ ਮੈਂ ਦਾਸੀ ਗਨ ਹੈਂ।
 ਕਰਹਿ ਸਰਬ ਸੇਵਾ ਚਹਿ ਮਨ ਹੈਂ^੧।
 ਸੈਨਾ ਕੋਸ਼ ਦੇਸ਼ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਸਕਲ ਆਪ ਕੇ ਲਖਹੁ ਸਦਾਇ ॥੧੯॥
 ਸਭਿ ਸਮਾਜ ਜੁਤਿ ਮੈਂ ਹੋਂ ਦਾਸ।
 ਚਹੁ, ਕਹੀ ਜਹਿ ਸੋ ਮਮ ਪਾਸ^੨।
 ਕੋ ਕੁਕਾਜ ਦਿਹੁ ਤਨਕ ਜਨਾਇ^੩।
 ਸਭਿ ਤਜਿ ਤਿਸ ਕੋ ਕਰੋਂ ਉਪਾਇ ॥੨੦॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਸੰਗ ਰਾਖਯੋ ਰਸ ਰੰਗ।
 ਉਤ ਕੀ ਚਿੰਤ ਨ ਕਰਹੁ ਨਿਸੰਗ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਕਾਰਜ ਆਪ ਪੁਜਾਵਹੁ।
 ਅਪਨੋ ਨੀਕੋ ਕਯੋਂ ਨ ਬਨਾਵਹੁ ॥੨੧॥
 ਹਮਰੇ ਮਹਿ ਕਯਾ ਸ਼ਕਤਿ ਗੁਸਾਈਂ !
 ਜੋ ਰਾਵਰ ਕੇ ਹੋਇੰ ਸਹਾਈ।
 ਕੇਵਲ ਦਾਸ ਦੇਨਿ ਬਡਿਆਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕੁਛ ਦਿਹੁ ਫੁਰਮਾਈ ॥੨੨॥
 ਅਬਿ ਮਿਲਿਬੇ ਕਹੁ ਸ਼ਾਹੁ ਨ ਚਾਹਤਿ।
 ਤੁਮਰੀ ਮਰਜੀ ਬਿਖੈ ਉਮਾਹਤਿ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਮੁਝ ਤੇ ਭਯੋ ਬਿਗਾਰੇ।

^੧ਸਾਰੀਆਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ।

^੨(ਜੇ) ਵਸਤੂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕਹੋ।

^੩ਕਿਹਤਾ ਕੰਮ ਖੋਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਰਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ਜਣਾ ਦਿਓ।

ਛਿਮਹੁ ਆਪ ਦਿਹੁ ਬੁੱਧਿ ਉਦਾਰੇ* ॥੨੩॥
 ਲੇਨਿ ਨ ਦੇਨਿ ਨ ਦਰਸਨ ਤੁਰਕਾ।
 ਪੁਜਯੋ ਨੇਮ ਇਹ, ਕੀਨਿ ਜੁ ਧੁਰ ਕਾ।’
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਬੈਨ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਠਾਏ ਨੈਨ ॥੨੪॥
 ਭੂਪਤਿ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਗੁਰ ਸੰਤਨਿ ਜੁ ਛਪਾਵਨਿ ਚਹਯੋ।
 ਸੋ ਜਗ ਕੇ ਨਰ ਚਹਿੰ ਬਿਦਤਾਵਨਿ।
 ਪਰ ਪੁੰਜੀ ਕਹੁ ਕਰਿ ਦਰਸਾਵਨਿ ॥੨੫॥
 ਕੋ ਅਪਨੋ ਧਨ ਦੇਹਿ ਦਿਖਾਈ^੧।
 ਕਰਿ ਉਪਾਇ ਸਭਿ ਲੇਹਿੰ ਦੁਰਾਈ।
 ਪਰ ਧਨ ਕੋ ਦੇਖਨਿ ਕੇ ਕਾਰਨ।
 ਕਰਹਿੰ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਜੋ ਉਪਚਾਰਨਿ^੨ ॥੨੬॥
 ਧਨੀ ਨ ਆਛੋ ਮਾਨਹਿੰ ਤਾਂਹੀ।
 ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੁਇ ਦੁਖ ਤਿਸ ਨਾਂਹੀ^੩।’
 ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਮੁਝਯੋ ਰਾਇ।
 ਤਉ ਠਟੀ ਬਿਧਿ ਕੋ ਚਿਤ ਚਾਇ ॥੨੭॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਅਰਜ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
 ‘ਸਭਿ ਅੰਤਹਿਪੁਰ ਜੋ ਮਮ ਨਾਰੀ।
 ਰਾਵਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਬਾਂਛਹਿ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸੁਜਸੁ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਆਛਹਿ ॥੨੮॥
 ਬਹੁ ਤਯਾਰੀ ਕਰਿ ਕੈ ਰਣਵਾਸ।
 ਮੈਂ ਬਿਲੋਕਿ ਆਯੋ ਤੁਮ ਪਾਸ।
 ਹੋਹਿ ਅਵੱਗਯਾ ਛਮਾ ਕਰੀਜੈ।
 ਦਾਸ ਜਾਨਿ ਨਿਜ ਬਿਰਦ ਰਖੀਜੈ ॥੨੯॥
 ਦਰਸ ਦੇਖਿਬੇ ਚਾਹ ਬਿਸ਼ੇਖਨਿ।
 ਸਭਿ ਹੀ ਕਰਹਿੰ ਪੰਥ ਕਉ ਦੇਖਨਿ।
 ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਸਿ ਹੋ।

* ਪਾ:-ਉਚਾਰੇ।

^੧ਕੌਣ ਆਪਣਾ ਧਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

^੨ਜੋ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੩(ਪਰ ਜੋ) ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਵੇ (ਭਾਵ ਪਰਾਇਆ ਧਨ ਦੇਖਣ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਰਖੇ) ਤਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਪਰਨਿ ਕੇਰ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਲਸ ਹੋ ॥੩੦॥
 ਚਰਣਾਂਬੁਜ^੧ ਕੋ ਪਾਇ ਨਿਕੇਤ।
 ਮੁਝ ਕੋ ਸਭਿ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ।
 ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਦੀਨਾਨਾਥ !
 ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਹੁ ਸ ਕਰੁਨਾ ਹਾਥ^੨ ॥੩੧॥
 ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਸੰਭਾਰਿ ਕਰਿਅਹਿ।
 ਬਿਘਨ ਅਨੇਕਨਿ ਕੋ ਪਰਿਹਰੀਅਹਿ।
 ਜਥਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਿਜ ਪਿਤਾ ਅਗਾਰੀ।
 ਕਰਹਿ ਅਵੱਗਯਾ ਸੁਮਤਿ ਬਿਸਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਤਉ ਪਿਤਾ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਠਾਨਹਿ।
 ਅਵਗੁਨ ਜਾਨਿ ਰਿਦੈ ਨਹਿ ਆਨਹਿ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਜਾਨਹੁ ਮੋਹੀ।
 ਤੋ ਹਮਰੋ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਭਲ ਹੋਹੀ ॥੩੩॥
 ਅਵਗੁਨ ਮਨ ਮਹਿ ਕੋ ਨ ਚਿਤਾਰਹੁ।
 ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ।
 ਅਬਿ ਰਣਵਾਸਹਿ^੩ ਪੂਰਹੁ ਆਸਾ।
 ਮੈਂ ਦੇ ਕਰਿ ਆਯੋ ਭਰਵਾਸਾ' ॥੩੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਨੇ ਬਚ ਦੀਨ।
 ਫੇਰਯੋ ਜਾਇ ਨ ਬਾਕ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਕੀਨਿ ਸੁਨਿ ਬਿਨਤੀ
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਜੀ ਗੁਰ ਗਿਨਤੀ ॥੩੫॥
 ਹੋਏ ਤਯਾਰ ਚਲਨਿ ਕਹੁ ਸਾਥ।
 ਭਰਯੋ ਪਰਖ ਹੇਰਤਿ ਨਰ ਨਾਥ।
 ਵਹਿਰ ਆਇ ਬੈਠੇ ਗੁਨ ਖਾਨੀ।
 ਦਾਸਨਿ ਤੇ ਮੰਗਵਾਇਵ ਪਾਨੀ ॥੩੬॥
 ਕਰ ਅਰੁ ਚਰਨ ਪਖਾਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਬਦਨ ਪਖਾਰਯੋ ਅੰਜੁਲ ਭਰੇ।
 ਸਾਥ ਰੁਮਾਲ ਪੌਂਛਿਬੋ ਕੀਨਿ।
 ਸਿਰ ਚੀਰਾ ਬੰਧਯੋ ਦੁਤਿ ਭੀਨ ॥੩੭॥

^੧ਚਰਨ ਕਵਲ।

^੨ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਹੱਥ।

^੩ਭਾਵ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ।

ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਜਿਗਾ ਸੁਧਾਰੀ।
 ਕੰਚਨ ਮਯ ਹੀਰਨਿ ਮੁਲ ਭਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਸੁਭ ਸਾਜੇ।
 ਬਰ ਸਰੂਪ ਤੇ ਰਤਨ ਬਿਰਾਜੇ ॥੩੮॥
 ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਅੰਬਰ ਕੇ ਜਾਮਾ।
 ਗੋਟਾ ਲਗਯੋ ਦੁਕੂਲ ਭਿਰਾਮਾ।
 ਪਨਹੀ ਪਾਇਨਿ ਪਾਇ ਭਲੇਰੀ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਜਤਿ ਸ ਜ਼ਰੀ^੧ ਘਨੇਰੀ ॥੩੯॥
 ਹਾਥ ਗਹੀ ਫੂਲਨਿ ਕੀ ਛਰੀ।
 ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੀ ਸੋਭਤਿ ਖਰੀ।
 ਭਏ ਤਜਾਰ ਚਲਿਬੇ ਕਹੁ ਸਾਥ।
 ਦੇਖਤਿ ਹਰਖਯੋ ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ॥੪੦॥
 ਸਭਿ ਸੇਵਕ ਤਹਿ ਬਰਜਨਿ ਕਰੇ।
 ‘ਸਾਥ ਨ ਚਲਹੁ ਰਹਹੁ ਇਤ ਥਿਰੇ।’
 ਆਪ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਸਿਧਾਰੇ।
 ਤਿਸ ਮੂਰਤਿ ਪਰ ਕਵਿ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਜੈ ਸਿੰਘ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਪੈਂਤਾਲੀਸਮ ਅੰਸੂ ॥੪੫॥

^੧ਜ਼ਰੀ ਸਹਤ।

੪੬. [ਪਟਰਾਣੀ ਪਛਾਣੀ]

੪੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੭

ਦੋਹਰਾ: ਹੋਇ ਤਜਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਨਿਕਸੇ ਡੇਰਾ ਛੇਰਿ।
ਸੰਗ ਨਰਿੰਦ ਅਨੰਦ ਯੁਤਿ,
ਚਲਿ ਅੰਤਹਿ ਪੁਰਿ ਓਰ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਾਦਰ ਬੋਲਤਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਥ।
ਨਗਨ ਪੈਰ ਗਮਨਤਿ ਨਰ ਨਾਥ।
ਸਿੰਘ ਪੌਰ ਜਬਿਹੂੰ ਚਲਿ ਆਏ।
ਹੇਰਤਿ ਉਠੇ ਲੋਕ ਸਮੁਹਾਏ ॥੨॥
ਰਾਜੇ ਕੇ ਸਭਿ ਮੁਜਰੋ^੧ ਕਰੈਂ।
ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਰ ਧਰੈਂ।
ਬੰਦਤਿ ਚਹੂੰ ਦਿਸਿ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਸਾਏ।
ਅੰਤਰ ਗਏ ਸਦਨ ਸੁਧਰਾਏ ॥੩॥
ਪਿਖੜੋ ਚੌਕ ਚੌਕੋਨ ਸੁ ਚਾਰੂ।
ਚਾਰਹੂੰ ਦਿਸਿ ਘਰ ਬਨੇ ਉਦਾਰੂ।
ਪੁਨ ਸੌਪਾਨਨਿ^੨ ਪਰ ਆਰੂਢੇ।
ਮੰਦ ਮੰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੁਨ ਗੂਢੇ ॥੪॥
ਫੂਲ ਛਰੀ ਕੇ ਚਪਲ ਕਰੰਤੇ।
ਕਬਹਿ ਭ੍ਰਮਾਇ ਉਤੰਗ ਉਠੰਤੇ।
ਮੰਦਿਰ ਸੁੰਦਰ ਅੰਦਰ ਗਏ।
ਚਿੱਤ੍ਰ ਬਚਿੱਤ੍ਰ, ਜਹਾਂ ਬਹੁ ਕਿਏ ॥੫॥
ਉਪਬਨ ਲਿਖੜੋ ਫੂਲ ਫਲ ਨਾਨਾ।
ਕੇਹਰਿ, ਕਰੀ^੩, ਕੁਰੰਗ ਮਹਾਨਾ।
ਕੀਰ^੪, ਕਬੂਤਰ, ਕੋਕਿਲ^੫, ਕੇਕੀ^੬।
ਮ੍ਰਿਗ, ਖਗ, ਸੁੰਦਰ ਬਰਨ ਅਨੇਕੀ ॥੬॥
ਅਧਿਕ ਉਤੰਗ ਸ਼ਿਖਰ ਜਿਨ ਕੇਰੇ।

^੧ਨਮਸਕਾਰ।^੨ਪੌੜੀਆਂ।^੩ਹਾਥੀ।^੪ਤੇਤੇ।^੫ਕੋਇਲਾਂ।^੬ਮੋਰ।

ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ ਕਲਸ ਬਡੇਰੇ।
 ਮਨਹੁੰ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਕੇ ਘਨ ਸੋਹੈਂ।
 ਬਿਸਦ ਬਰਨ ਹੇਰਤਿ ਮਨ ਮੋਹੈਂ ॥੭॥
 ਅਧਿਕ ਬਿਲੰਦ ਸਦਨ ਇਕ ਮਾਂਹੀ।
 ਤਨਯੋ ਚੰਦੋਵਾ ਬਹੁ ਦੁਤਿ ਜਾਂਹੀ।
 ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਝਾਲਰ ਲਰਕੰਤੀ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਕੀ ਡੋਰੈਂ ਜਿਸ ਅੰਤੀ^੧ ॥੮॥
 ਚੌਕੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਤਿਹ ਤਰੇ।
 ਤਿਸ ਸਨਮੁਖ ਨ੍ਰਿਪ ਨੇ ਗੁਰ ਕਰੇ।
 ਰਿਦੇ ਠਟੀ ਬਿਧਿ ਅਜ਼ਮਤ ਹੇਰਨਿ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਬੈਠਨਿ ਹਿਤ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਰਨਿ ॥੯॥
 ਤਨ ਸੁਮੱਧਮਾ^੨, ਪੰਕਜ ਨੈਨੀ।
 ਕੀਰ ਨਾਸਕਾ^੩, ਕੋਕਿਲ ਬੈਨੀ।
 ਦੁਤਿ ਕਮਨੀਯ^੪ ਸੈਂਕਰੇ ਕਾਮਨਿ^੫।
 ਬੈਠੀ ਦੇਹ ਧਰੇ ਜਨੁ ਦਾਮਨਿ^੬ ॥੧੦॥
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਅੰਬਰ ਬਰ ਹੈਂ।
 ਤਰੁਨ ਛਬੀਲੀ ਗਨ ਤਨ ਧਰਿ ਹੈਂ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਮੋਲ ਬਡੇਰੇ।
 ਪਹਿਰੇ ਬੈਠੀ ਨਾਰਿ ਚੁਫੇਰੇ ॥੧੧॥
 ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਸੁ ਹੀਰਨਿ ਜਰੇ।
 ਚਾਮੀਕਰ^੭ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁ ਘਰੇ।
 ਬਿਨਾ ਪਟੰਬਰ ਤੀਯ ਨ ਕੋਈ।
 ਬਿਨਾ ਜਰਾਉ ਨ ਭੂਖਨ ਹੋਈ^੮ ॥੧੨॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਬਿਖੈ ਸਮਾਨ।
 ਬਨਿ ਬੈਠਯੋ ਰਣਵਾਸ ਮਹਾਨ।

^੧ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ।

^੨ਜੋਬਨ ਭਰੇ ਸਰੀਰ

[ਸੰਸ: ਮੱਧਯਮਾ = ਮੁਟਿਆਰ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਸਤ੍ਰੀ। ਸਮਧਯਮਾਂ = ਸੁੰਦਰ ਲੱਕ ਵਾਲੀ]

^੩ਤੇਤੇ ਵਸ ਨਾਸਾਂ ਵਾਲੀਆਂ।

^੪ਸ਼ੋਭਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨੋਹਰ ਹੈ [ਸੰਸ: ਕਮਨੀਯ:]

^੫ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।

^੬ਮਾਨੋਂ ਬਿਜਲੀ ਸਰੀਰ ਧਾਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

^੭ਸੋਨਾ।

^੮ਭਾਵ ਗਹਿਣੇ ਸਾਰੇ ਜੜਾਉ ਸਨ।

ਸਰਬ ਸ਼ਿਰੋਮਨਿ ਸੁਠ ਪਟਰਾਨੀ।
 ਮਲਿਨ ਬੇਸ ਕਰਿ ਇੱਛਾ ਠਾਨੀ ॥੧੩॥
 -ਸਰਬ ਗਜਾਤ ਉਰ ਜੇ ਗੁਰ ਸ੍ਰਾਮੀ।
 ਸਭਿ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਤੋ ਉਛੰਗ^੧ ਮਮ ਬੈਠਹਿ ਆਈ।
 ਪਿਖਿ ਅਜਮਤ ਮੈਂ ਪਰਿਹੋਂ ਪਾਈ- ॥੧੪॥
 ਕਰੇ ਮਨੋਰਥ ਅਸ ਮਨ ਲੋਨੇ।
 ਬਿਨ ਆਸਨ ਬੈਠੀ ਵਿਚ ਕੋਨੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਖੇਲਨਿ ਹੇਤੁ ਖਿਲੋਨੇ।
 ਅਸੁ^੨ ਘਰਿਵਾਇ ਰਖੇ ਢਿਗ ਤੋਨੇ^੩ ॥੧੫॥
 ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ ਪੰਚ ਬਨਾਏ^੪।
 ਹੀਰਨਿ ਮੁਕਤਾ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜਰਾਏ।
 ਪੰਚ ਰਜਤ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਘਰੇ।
 ਜਨੁ ਕੂਦਤਿ ਅਸਵਾਰਨਿ ਤਰੇ ॥੧੬॥
 ਪੰਚ ਮ੍ਰਿਤੱਕਾ ਕੇ ਕਰਿਵਾਏ।
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਰੰਗ ਲਗਾਏ।
 ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਸਾਥ ਅਛਾਦਨਿ ਕਰੇ।
 -ਮਿਲੇ ਦੇਯ ਹੋਂ- ਢਿਗ ਨਿਜ ਧਰੇ ॥੧੭॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਬਿ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਵੇਸੂ।
 ਸਮੁਖ ਬਿਲੋਚਨ ਕਰੇ ਅਸ਼ੇਸੂ^੫।
 ਇੰਦੀਬਰ ਜਨੁ ਸੁੰਦਰ ਬਨੀ^੬।
 ਅਰਕ^੭ ਬਿਲੋਕੇ ਬਿਕਸੀ ਘਨੀ ॥੧੮॥
 ਏਕ ਬਾਰ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਰ ਜੋਰੇ।
 ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਸਭਿ ਗੁਰ ਓਰੇ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਆਇਸੁ ਤੇ ਬਾਲ ਕੁਲੀਨ^੮।

^੧ਗੋਦੀ।

^੨ਘੋੜੇ।

^੩ਓਸ ਨੇ।

^੪ਪੰਜ (ਘੋੜੇ) ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਣਵਾਏ ਸਨ।

^੫ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ।

^੬ਮਾਨੋਂ ਕਵਲਾਂ ਦੀ ਸੁਹਣੀ ਬਗੀਚੀ ਹੈ।

^੭ਸੂਰਜ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ।

^੮ਕੁਲੀਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਥਲ ਥਿਤ ਰਹੀ ਉਠੀ ਨ ॥੧੯॥
 ਨਿੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਹੇਰਤਿ ਗੁਰ ਸੂਰਤਿ।
 ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਨੋਹਰ ਮੂਰਤਿ।
 ਬੈਠੀ ਅਬਲਾ ਸਭਿ ਧਰਿ ਮੌਨ।
 ਪੂਰਨ ਭਰਜੋ ਭੌਨ ਚਹੁੰਕੌਨ ॥੨੦॥
 ਇਸਤ੍ਰਿਨਿ ਮਹਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੋ ਜਾਈ।
 ਫੂਲ ਛਰੀ ਨਿਜ ਹਾਥ ਉਠਾਈ।
 ਨਿਕਟਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਨੀ।
 ‘ਨਹਿ ਪਟਰਾਨੀ’ ਮੁਖ ਇਮ ਭਨੀ ॥੨੧॥
 ਪੁਨ ਦੂਸਰ ਕੇ ਸੀਸ ਲਗਾਈ।
 ‘ਨਹਿ ਇਹੁ, ਪੁਨ ਤੀਸਰ ਸਿਰ ਲਾਈ।
 ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸਭਿ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਰੈਂ।
 ‘ਨਹਿ ਪਟਰਾਨੀ’ ਮੁਖਹੁ ਉਚਾਰੈਂ ॥੨੨॥
 ਸਭਿਨਿ ਉਲੰਘਤਿ ਜਾਤਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈਂ ਸੀਸ ਪਰ ਮਾਰੀ।
 ਅਬਲਾ ਘਨੀ ਸੰਘਨੀ ਬੈਸੀ।
 ਗਮਨਤਿ ਅੱਗੁ ਕਰਤਿ ਬਿਧਿ ਤੈਸੀ ॥੨੩॥
 ਫੂਲ ਛਰੀ ਦਾਹਨ ਕਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਤ੍ਰਿਯ ਪਰ ਬਾਂਮ^੧ ਟਿਕਾਵਤਿ ਜਾਹੀਂ।
 ਉਲੰਘਿ ਉਲੰਘਿ ਸਗਰੋ ਰਣਵਾਸੇ।
 ‘ਨਹਿ ਪਟਰਾਨੀ’ ਮੁਖਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ॥੨੪॥
 ‘ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਆਸਨ ਆਛੇ^੨।’
 ਕਹਿ ਇਮ ਤਯਾਗ ਚਲੇ ਤ੍ਰਿਯ ਪਾਛੇ।
 ਬਿਸਮਹਿ ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਬਡੇਰੇ।
 ਪਾਛੇ ਚਲਯੋ ਜਾਤਿ ਗੁਰ ਹੇਰੇ ॥੨੫॥
 ਸਭਿ ਅਬਲਾ ਮਨ ਮਾਨਿ ਅਚੰਭਾ।
 -ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤਿ ਗੁਰ, ਕੀਨਿ ਜੁ ਦੰਭਾ-।
 ਪਟਰਾਨੀ ਸਭਿ ਕੇ ਪਸ਼ਚਾਤੀ।
 ਬੈਠੀ ਮਲਿਨ ਬੇਸ ਹਰਖਾਤੀ ॥੨੬॥
 ਭੌਨ ਕੌਨ ਮਹਿ ਮੌਨ ਮਹਾਨੀ।

^੧ਖੱਬੇ ਪਾਸਿਓਂ।

^੨ਗਹਿਣੇ ਬਸਤਰ ਤੇ ਆਸਨ ਚੰਗੇ ਹਨ (ਪਰ ਪਟਰਾਣੀ ਨਹੀਂ)।

ਆਸਨ ਹੀਨ, ਆਸ ਗੁਰ ਠਾਨੀ^੧।
 ਚਲਤਿ ਚਲਤਿ ਤਿਸ ਨਿਕਟਿ ਪਹੂਚੇ।
 ਤਉ ਨ ਪਿਖਤਿ ਨੈਨ ਕਰਿ ਉਚੇ ॥੨੭॥
 ਉਤਲਾਵਤਿ ਗੁਰ ਤਹਿ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਦਾਰ ਮਹੀਪ^੨ ਸਮੀਪੀ ਭਏ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਨੀ।
 ‘ਸਭਿਨਿ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਤੂੰ ਪਟਰਾਨੀ’ ॥੨੮॥
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼੍ਰੋਨ ਉਰ ਭਈ ਪ੍ਰਮੋਦ।
 ਗਹਿ ਪਦ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਠਾਰੇ ਗੋਦ।
 ਬਿਸਮਤ ਹੁਇ ਅਜਮਤ ਬਡ ਜਾਨੀ।
 ‘ਸਤਿਗੁਰ ਧੰਨ’ ਬਖਾਨੀ ਬਾਨੀ ॥੨੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਿ ‘ਤੂੰ ਉੱਤਮ ਤੀਯ।
 ਇਹਾਂ ਬੈਠਿਬੇ ਉਚਿਤ ਨ ਥੀਯ^੩।
 ਸੁਭ ਆਸਨ ਸੁਭ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ।
 ਧਰਿਬੇ ਜੋਗ ਸਦੀਵ ਅਦੂਖਨ ॥੩੦॥
 ਮਹਾਂਰਾਜ ਕੀ ਤੂੰ ਪਟਰਾਨੀ।
 ਕਹਾਂ ਕਪਟ ਕਰਿਬੇ ਬਿਧਿ ਠਾਨੀ।
 ਉਠਿ ਕਰਿ ਸੁਭ ਆਸਨ ਬਿਤ ਹੂਜੇ।
 ਗੁਰ ਸੰਤਨਿ ਸੋਂ ਨਹਿ ਛਲ ਪੂਜੇ^੪ ॥੩੧॥
 ਇਸ ਕੋ ਫਲ ਤੁਮ ਕੋ ਹੁਇ ਬੁਰੇ।
 ਸੁਖਦ ਸੰਤਤੀ ਸੋਂ ਨਹਿ ਫਰੇ^੫।’
 ਅਸੁ ਕਹਿਤਯੋ ਮਹਿਖੀ^੬ ਕਰਿ ਜੋਰੇ।
 ਧਰੀ ਭੇਟ ਖੇਲਨਿ ਗਨ ਘੋਰੇ ॥੩੨॥
 ‘ਤੁਮ ਨਿਤ ਰੁਚਿ ਕਰ ਇਨ ਸੋਂ ਖੇਲਤਿ।
 ਚਾਰੁ ਬਿਭੂਖਨ ਹਿਤ ਕਰਿ ਮੇਲਤਿ^੭।
 ਪੰਕਤਿ ਕਰਹੁ ਖਰੀ ਇਕਸਾਰ।

^੧ਘਰ ਦੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਮੂਲੋਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਭੁੰਜੇ ਬੈਠੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਸ ਠਾਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

^੨ਰਾਜੇ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ।

^੩ਇਥੇ ਬੈਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

^੪ਪੁੱਜਦਾ ਨਹੀਂ ਛਲ।

^੫ਸੁਖਦਾਈ ਉਲਾਦ ਨਾਲ ਫਲੋਗੇ ਨਹੀਂ।

^੬ਪਟਰਾਣੀ ਨੇ।

^੭ਪਾਂਵਦੇ ਹੋ।

ਪਰਚਤਿ ਰਹੁ ਹੇਰਤਿ ਬਹੁ ਬਾਰ ॥੩੩॥
 ਮੈਂ ਸੁਨਿ ਕੈ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੁਭਾਵ।
 ਹੇਤੁ ਆਪ ਕੇ ਇਹ ਕਰਿਵਾਵ।
 ਸੁਪ੍ਰੰਸਨ ਹੁਇ ਕਰੁਨਾ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਸੁਖਦਾਈ ਮੁਖ ਬਾਕ ਉਚਰੀਅਹਿ' ॥੩੪॥
 ਸੁਨਿ ਮਹਿਖੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨ ਬੋਲੇ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਤਬੈ ਉਰ ਹੋਲੇ^੧।
 -ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਜਿਮ ਇਹ ਕਹੈਂ।
 ਸੇ ਸਭਿ ਹੋਇ ਨਿਫਲ ਨਹਿ ਰਹੈ ॥੩੫॥
 'ਸੰਤਤਿ ਸੁਖਦ ਨ ਹੋਇ ਤਿਹਾਰੇ* ।'
 ਕੁਛਕ ਕੋਪਿ ਤੇ ਕੀਨਿ ਉਚਾਰੇ।
 ਬਿਨੈ ਭਨੋਂ ਅਬਿ ਬਖਸ਼ਹਿ ਮੋਹੀ^੨।
 ਜਿਸ ਤੇ ਡਰਤਿ, ਭਈ ਗਤਿ ਓਹੀ- ॥੩੬॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਭੂਪਤਿ ਕਹਿ ਤਬੈ।
 'ਗੁਰੂ ਜੀ! ਬੈਠਹੁ ਚੌਂਕੀ ਅਬੈ।
 ਹਮ ਮਤਿਮੰਦ ਸਕਹਿ ਨਹਿ ਜਾਨਿ।
 ਰਾਵਰਿ ਮਹਿਮਾਂ ਮਹਾਂ ਮਹਾਨ ॥੩੭॥
 ਭੂਲ ਪਰੀ ਕਹੁ ਬਖਸ਼ਨਿ ਹਾਰੇ।
 ਹਮ ਸੇ ਪਤਿਤਨਿ ਕਰਹੁ ਉਧਾਰੇ।'
 ਅਸ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਉਛੰਗ^੩ ਉਚਾਏ।
 ਚੰਦਨ ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਬੈਠਾਏ ॥੩੮॥
 ਸਭਿ ਰਣਵਾਸ ਆਇ ਤਹਿ ਖਰਜੋ।
 ਭੀ ਉਦਬਿਗਨ ਹੇਰਿ^੪ ਨ੍ਰਿਪ ਡਰਜੋ।
 ਸਭਿ ਕਰ ਜੋਰਿ ਅਗਾਰੀ ਖਰੀ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਿਨਤੀ ਮੁਖ ਰਰੀ ॥੩੯॥
 'ਹਮ ਸੇਵਕ ਸਭਿ ਕੇ ਤੁਮ ਸ੍ਰਾਮੀ।
 ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਸਭਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।

^੧ਭੈ ਹੋਇਆ।

^੨ਖਾ: ਤ੍ਰਾ: ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਾਪ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਨਾਲ ਪਟਰਾਣੀ ਨੂੰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੋਇਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

^੩ਭਾਵ ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਿਨੈ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ਾ ਲਵਾਂ।

^੪ਗੋਦੀ।

^੫ਉਦਾਸ ਹੋਈਆਂ ਦੇਖ ਕੇ।

ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ਤੁਮਾਰੀ।

ਧਰਜੋ ਦੇਹਿ ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ' ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਜੈ ਸਿੰਘ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਛਿਤਾਲੀਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੪੬॥

੪੭. [ਰਾਜਾ ਸਿੱਖ ਹੋਇਆ]

੪੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੮

ਦੋਹਰਾ: ਸਭਿ ਅਬਲਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ, ਡਰਜੋ ਬਾਕ ਸੁਨਿ ਸੁਾਪ*।
ਚਹਤਿ ਪੁਨਹਿ ਕਰਿ ਅਨੰਦ ਕੋ, ਭਯੋ ਬੁਰੇ ਫਲ ਪਾਪ^੧ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤ੍ਰੁਸਤਿ ਭੂਪ ਨੇ ਪਾਗ ਉਤਾਰੀ।
ਪਦ ਪੰਕਜ ਪਰ ਧਰੀ ਅਗਾਰੀ।
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਹੁਇ ਦੀਨ ਮਹਾਨਾ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਿਤ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ ॥੨॥
'ਬਡਿਅਨਿ ਕੀ ਇਹ ਬਡ ਬਡਿਆਈ।
ਬਖਸ਼ਿਹਿ ਦਾਸ ਭੂਲ ਜੇ ਜਾਈ।
ਏਕ ਬਾਰ ਜੇ ਅਪਨੋ ਕਰਿਹੀਂ।
ਨਹਿ ਅਵਗੁਨ ਤਿਨ ਕੇਰ ਨਿਹਰਿਹੀਂ ॥੩॥
ਸਾਗਰ ਨੇ ਬੜਵਾਨਲ ਧਾਰੀ।
ਜਲ ਨਾਸਹਿ ਤਜਿ ਨਹੀਂ ਨਿਕਾਰੀ^੨।
ਚੰਦ੍ਰ ਮੌਲ ਨੇ^੩ ਚੰਦ੍ਰ ਧਰਜੋ ਸਿਰ।
ਸਹਿਤ ਕਲੰਕ, ਨ ਕੀਨਸਿ ਪਰਹਰਿ^੪ ॥੪॥
ਤੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਅਵਿਲੋਕਹੁ।
ਅਵਗੁਨ ਦੇਖਿ ਕੋਪ ਕਹੁ ਰੋਕਹੁ।
ਹਿਤ ਕੀ ਸਿੱਖਯਾ ਦੇਹੁ ਅਗਾਰੀ।
ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਲੈਬੇ ਇਛ ਧਾਰੀ ॥੫॥
ਸਿੱਖਯ ਆਪਨੋ ਕਰਹੁ ਗੁਸਾਈਂ।
ਸਫਲ ਹੋਇ ਕਾਯਾਂ ਨਰ ਪਾਈ^੫।'
ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਬੋਲੇ ਮਤਿ ਧੀਰ।
'ਭੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਬੀਰ! ॥੬॥
ਨਿਸ਼ਚਲ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨਿਤ ਚਿਤ ਜਿਨ ਕੇ।
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸੁਖਦਾਇਕ ਤਿਨ ਕੇ।
ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹਿੰ ਸਦਾ ਸਹਾਈ।
ਹਲਤ ਪਲਤ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਭੁ ਹਿਤ ਦਾਈ ॥੭॥

^੧(ਪਤੀਆਂ ਲੈਣ ਚੂਪੀ) ਪਾਪ ਦਾ ਫਲ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੨(ਜਲ ਦਾ) ਜਲਣਾ ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ (ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ) ਨਿਕਾਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ।

^੩ਮੱਥੇ ਤੇ ਚੰਦ ਧਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੇ।

^੪(ਚੰਦ) ਕਲੰਕ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

^੫ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਸਫਲ ਹੋਵੇ।

ਸੰਸੈ ਗ੍ਰਸਤ ਜਿਨਹੁ ਕੇ ਮਨ ਹੈਂ।
 ਕਬਹਿ ਅਸਰਧਾ ਸਰਧਾ ਜਨ ਹੈਂ^੧।
 ਨਿਜ ਉਚੇ ਲਖਿ ਕਰਹਿ ਹੰਕਾਰ।
 ਜਿਨ ਅਵਨੀ ਥਲ ਤੁੰਗ ਉਦਾਰ ॥੮॥
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੀਰ ਜਹਿ ਠਹਿਰਹਿ ਨਾਂਗੀ।
 ਸੇਵਾ ਕ੍ਰਿਖਿ^੨ ਕਿਮ ਤਹਿ ਉਪਜਾਹੀ।
 ਸ਼੍ਰੇਯ ਫਲਨਿ^੩ ਤੋ ਪਈਅਹਿ ਕਹਾਂ।
 ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਨੰਦ^੪ ਨ ਸੁਪਨੇ ਤਹਾਂ ॥੯॥
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਕਹੀਐ ਤੁਝ ਸਾਥ।
 ਸਮੁਝਿ ਦੇਖਿ ਚਿਤ ਮਹਿ, ਨਰ ਨਾਥ!'
 ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੁਛ ਲਜਾਇ ਦ੍ਰਿਗ ਨੀਚੇ।
 ਜਲ ਸੋਂ ਭਰੇ ਧਰਾ ਕਹੁ ਸੀਚੇ ॥੧੦॥
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਭਿ ਜਨ ਕੇ।
 ਅੰਤਰ ਬਸਹੁ ਸੰਗ ਹੁਇ ਮਨ ਕੇ।
 ਚਹਹੁ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਿ ਜਿਸ ਜੀ ਕੋ।
 ਤਿਸਹਿ ਪੰਥ ਦਿਖਰਾਵਹੁ ਨੀਕੋ ॥੧੧॥
 ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਕਰਿ ਕੈ ਦਿਹੁ ਕੱਲਜਾਨ।
 ਦੋਸ਼ ਨ ਚਿਤਹੁ ਆਪਨੋ ਜਾਨਿ।
 ਜਥਾ ਪਿਤਾ ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਛਾਨ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ਚਾਹਿਤਿ ਕਲਿਆਨ ॥੧੨॥
 ਪਾਛਲ ਦੋਸ਼ ਛਿਮਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੇ।
 ਨੀਕੋ ਬਚਨ ਕਰਹੁ ਤਿਹ ਫੇਰੇ।
 ਆਗੇ ਕੋ ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਪਾਵਹੁ।
 ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਚਰਨੀ ਲਾਵਹੁ' ॥੧੩॥
 ਬਿਨੈ ਸੁਨਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰੀ।
 'ਸੰਤਤਿ ਹੁਇ ਕੁਲ ਚਲਹਿ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਤਉ ਬੰਸ ਤਵ ਮਹਿ ਅਸ ਹੋਇ।
 ਕਿਤਿਕ ਪੁਸ਼ਤ ਮਹਿ ਲਖੀਅਹਿ ਸੋਇ ॥੧੪॥

^੧ਕਦੇ ਅਸਰਧਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਸਰਧਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

^੨ਸੇਵਾ ਰੂਪੀ ਖੇਤੀ।

^੩ਮੁਕਤਿ ਰੂਪੀ ਫਲ।

^੪ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦਾ ਅਨੰਦ।

ਰਾਜ ਕਰਹਿ ਤੁਵ ਕੁਲ ਮਹਿ ਰਾਨੀ।
 ਮੁੱਖੜ ਹੋਇ ਬਰਤੈ ਰਜਧਾਨੀ।
 ਨਿਜ ਮਹਿਖੀ^੧ ਮੁਖਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਦਿਸਿ ਤੇ।
 ਹਮਰੀ ਅਜਮਤ ਪਰਖਤਿ ਜਿਸ ਤੇ ॥੧੫॥
 ਹੋਇ ਤਨਕ ਫਲ ਯਾਂ ਤੇ ਤੋਹੀ।
 ਅਪਰ ਸਰਬ ਬਿਧਿ ਕੋ ਸੁਖ ਹੋਹੀ।
 ਹਮਰੀ ਸੇਵ ਕਰੀ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੁਖ ਲਹਿ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ ॥੧੬॥
 ਬਧਹਿ ਤੇਜ ਹੁਇ ਨਾਮ ਬਡੇਰੋ।
 ਭੋਗਹੁ ਰਾਜ ਸੁਜਸੁ ਬਹੁਤੇਰੋ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੈਂ ਸਹਾਇ।
 ਔਖੀ ਘਰੀ ਨ ਦੇਖਨਿ ਪਾਇੰ ॥੧੭॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਨੇ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਅਮੋਲੇ।
 ਹਰਖ ਭਰਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਭਯੋ ਅਡੋਲੇ।
 ਤਤਛਿਨ ਪਾਵਨ ਜਲ ਮੰਗਵਾਇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ॥੧੮॥
 ਪਾਵਨ ਪੰਕਜ ਪਾਦ ਪਖਾਰੇ^੨।
 ਰਕਤ^੩ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮੰਜੁਲ^੪ ਦੁਤਿਵਾਰੇ।
 ਅਧਿਕ ਭਾਵ ਤੇ ਪੀਵਨਿ ਕੀਨਸਿ।
 ਜੁਗਲ ਬਿਲੋਚਨ ਕੋ ਕਰਿ ਭੀਨਸਿ^੫ ॥੧੯॥
 ਬਹੁਰੋ ਕਰਜੋ ਚਢਾਵਨਿ ਸੀਸ।
 ਭਯੋ ਸਿੱਖੜ ਜੈ ਪੁਰੀ ਅਧੀਸ^੬।
 ਪੁਨ ਪਾਛੇ ਦੀਨਸਿ ਪਟਰਾਨੀ।
 ਕਰਜੋ ਪਾਨ ਬਹੁ ਉਰ ਹਰਖਾਨੀ ॥੨੦॥
 ਤਿਸ ਪਾਛੇ ਸਗਰੋ ਰਣਵਾਸ।
 ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਲੇ ਹਰਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
 ਪੁਨ ਰਾਜੇ ਧਰਿ ਭੇਟ ਜਵਾਹਰ।

^੧ਪਟਰਾਣੀ।

^੨ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਚਰਨ ਕਵਲ ਧੋਤੇ।

^੩ਲਾਲ।

^੪ਉੱਜਲ।

^੫ਭੇਉਣਾਂ ਕੀਤਾ।

^੬ਰਾਜਾ।

ਜੋਤਿ ਜਗਹਿ ਜਗਮਗ ਜਿਨ ਜਾਹਰ ॥੨੧॥
 ਬੰਦਿ ਪਦਾਰਬੰਦ ਕਰ ਬੰਦੇ।
 ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨਜੋ ਰਿਦੈ ਅਨੰਦੇ।
 ਪੁਨ ਪਟਰਾਨੀ^੧ ਭੇਟ ਚਢਾਈ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਸਿਰ ਕੋ ਛੁਾਈ ॥੨੨॥
 ਬਹੁਰ ਭਾਰਜਾ^੨ ਸਭਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇਰੀ।
 ਧਰੀ ਆਨਿ ਦੀਨਾਰ ਘਨੇਰੀ।
 ਰਿਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਹੁਇ ਬਲਿਹਾਰੀ।
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਧੰਨ’ ਉਚਾਰੀ ॥੨੩॥
 ਦੁਇ ਘਟਿਕਾ ਬਾਸਰੁ ਜਬਿ ਰਹਯੋ।
 ਹਿਤ ਭੋਜਨ ਕੇ ਭੂਪਤਿ ਕਹਯੋ।
 ਲੇਹਜ ਆਦਿਕ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰਾ^੩।
 ਕੰਚਨ ਥਾਲ ਪਰੋਸਿ ਅਹਾਰਾ ॥੨੪॥
 ਖਟ ਰਸ ਕੇ ਬਿੰਜਨ ਅਨਵਾਇ।
 ਨਿਜ ਹਾਥਨਿ ਕਰਿ ਧਰੇ ਬਨਾਇ।
 ਕਰਹਿ ਭਾਉ ਸੋਂ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸੇਵਾ।
 ਜਯੋਂ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇੰ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥੨੫॥
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਸ੍ਵਾਦ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕਰਹਿ ਪਰੋਸਨਿ ਬਿਬਿਧ ਅਹਾਰਾ।
 ਸੀਤਲ ਨੀਰ ਸੁਗੰਧ ਝਕੋਰਾ।
 ਨਿਜ ਕਰ ਭਰਿ ਕਰਿ ਦੇਤਿ ਕਟੋਰਾ ॥੨੬॥
 ਭੂਪ ਭਾਵਨਾ ਭੂਰ ਭਲੇਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁੱਧ ਉਰ ਹੇਰੀ।
 ਕਰਯੋ ਅਹਾਰ ਸ੍ਵਾਦ ਜਿਸ ਘਨੋ।
 ਮਧੁਰ ਸਨਿਗਧ ਸੁਗੰਧਹਿੰ ਸਨੋ ॥੨੭॥
 ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ ਗੁਰ ਹਾਥ ਪਖਾਰੇ।
 ਨਾਗ੍ਰੁਬੇਲ^੪ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀਨਿ ਅਗਾਰੇ।
 ਇਲਾ^੫ ਆਦਿ ਜਿਹ ਸਾਥ ਮਿਲਾਈ।

^੧ਪਟਰਾਣੀ ਨੇ।

^੨ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।

^੩ਲੇਹਜ, ਚੋਸਾ, ਭੱਖ, ਭੋਜ।

^੪ਪਾਨ।

^੫ਇਲਾਚੀਆਂ [ਸੰਸ: ਏਲਾ]

ਲੇ ਕਰਿ ਮੁਖ ਮੋਂ ਪਾਇ ਚਬਾਈ ॥੨੮॥
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਨ੍ਰਿਪ^੧ ਦਸਤਾਰ।
 ਇਕ ਦਿਸਿ ਤੇ ਨਿਜ ਕਰ ਮੈਂ ਧਾਰਿ।
 ਕੀਨਿ ਬੰਧਾਵਨਿ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਿ।
 ਕਹਿ ਬਚ ਮਧੁਰ ਕਰਜੋ ਸਵਧਾਨ ॥੨੯॥
 ਅਪਨੀ ਸਿੱਖੀ ਬਖਸ਼ਨਿ ਕਰੀ।
 ਪੂਰ ਭਾਵਨਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਕਰੀ।
 ਦੀਨਹੁੰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਲਾਸਾ।
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਰਖਿ ਗੁਰ ਭਰਵਾਸਾ ॥੩੦॥
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਨਿਕਸੇ ਤਜਿ ਮੌਨ।
 ਦੇਖਤਿ ਸਭਿ ਨਰ ਬੰਦਤਿ ਔਨ^੨।
 ਫੂਲ ਛਰੀ ਕਹੁ ਹਾਥ ਮਝਾਰ।
 ਚੰਚਲ ਕਰਤਿ ਚਲਤਿ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥੩੧॥
 ਆਇ ਆਪਨੇ ਸਿਵਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ।
 ਇਮ ਪੂਰੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕਾਜ ਅਸ਼ੇਸ਼ੇ।
 ਅਪਨਿ ਭਾਰਜਾ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਪਾਛੇ।
 ਅਜਮਤ ਕੀ ਬਾਤਨਿ ਕਹਿ ਆਛੇ ॥੩੨॥
 ‘ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਬਯਾਪ ਰਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹੈਂ।
 ਜਾਨ ਜਾਤਿ ਜੋ ਠਾਨਤਿ ਉਰ ਹੈ^੩।
 ਛਪੀ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਕੋਨ ਮਝਾਰੀ।
 ਬੈਠੀ ਮਲਿਨ ਬੇਸ ਕੋ ਧਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਮਨ ਕੀ ਠਟੀ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਸੋਈ।
 ਗਏ ਉਲੰਘਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਸਭਿ ਕੋਈ।
 ਤੁਵ ਉਛੰਗ ਮਹਿੰ ਬੈਠੇ ਜਾਈ।
 -ਮਹਿਖੀ^੪ ਤੂੰ- ਕਹਿ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ ॥੩੪॥
 ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਜਮਤ ਕੇ।
 ਸਭਿ ਥਲ ਰਾਖੇ ਦਾਸਨਿ ਪਤਿ ਕੇ^੫।’
 ਇਮ ਗੁਰ ਪਾਛੇ ਸਤੁਤਿ ਬਖਾਨੀ।

^੧ਰਾਜੇ ਨੂੰ।

^੨ਧਰਤੀ ਤੇ।

^੩ਜੋ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਧਾਰੀਏ ਸੋ ਜਾਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਪਟਰਾਣੀ।

^੫ਦਾਸਾਂ ਦੀ ਸਭ ਥਾਂ ਪਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਭੂਪਤਿ ਮਹਿਖੀ ਅਰੁ ਸਭਿ ਰਾਨੀ ॥੩੫॥
 ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬੁਲਾਏ।
 ਸਕਲ ਉਪਾਇਨ ਕਰਿ ਇਕਠਾਏ।
 ਰੁਚਿਰ ਜਵਾਹਰ ਅਰੁ ਦੀਨਾਰ।
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਪਾਟੰਬਰ ਚਾਰੁ ॥੩੬॥
 ਗੁਰ ਡੇਰੇ ਮਹਿੰ ਸਕਲ ਪਠਾਏ।
 ਲੇ ਕੋਸ਼ਪ ਨੇ ਨਿਕਟਿ ਰਖਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਡੇਰੇ ਬਿਖੈ ਬਿਰਾਜੇ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸਭਿ ਅਘ ਭਾਜੇ ॥੩੭॥
 ਆਵਹਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ।
 ਬੰਦਤਿ ਨਾਨਾ ਸੁਖ ਕੋ ਮੰਗਤ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਹੁਤ ਉਪਾਇਨ ਆਨਹਿ।
 ਪਾਵਨ ਪੰਕਜ ਪਾਇਨਿ ਮਾਨਹਿ ॥੩੮॥
 ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਦਾਤਾ।
 ਮੋਖ ਲੇਤਿ ਜਿਨ ਮਨ ਪਦ ਰਾਤਾ।
 ਸੱਤਜ ਨਾਮ ਦੇ ਪੰਥ ਬਤਾਵਹਿੰ।
 ਤਯਾਗ ਬਿਕਾਰ ਸਾਚੁ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿੰ ॥੩੯॥
 ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ।
 ਕੀਨਸਿ ਕਾਂਯਾਂ ਤਯਾਗਨਿ ਤਯਾਰੀ।
 ਹੋਨਹਾਰ ਕੋ ਸਮੋ ਪਛਾਨਿ।
 ਚਾਹਿਤਿ ਹੋਯਹੁ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਜੈ ਸਿੰਘ ਕੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਸੈਤਾਲੀਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥੪੧॥

੪੮. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਖੇਚਲ। ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਡੇਰਾ]

੪੭<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੯

ਦੋਹਰਾ: ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਯੋ ਸਤਿਗੁਰੂ, -ਨ੍ਰਿਪ ਅਜਮਤ ਲਖਿ ਲੀਨਿ।
ਕਰਹਿ ਬਿਦਤਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਬਿਖੈ, ਸ਼ਾਹੁ ਆਦਿ ਲੇਂ ਚੀਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਸੰਗ ਮਿਲਹਿ ਨ ਕੈਸੇ।
ਨੇਮ ਨਿਬਾਹਨਿ ਕਰਿ ਹੈਂ ਐਸੇ।
ਸੁਨਹਿ ਭੂਪ ਤੇ ਗਹੁ^੧ ਬਹੁ ਕਰੈ।
ਮਿਲਿਬੇ ਹੇਤੁ ਜਤਨ ਕੋ ਧਰੈ ॥੨॥
ਦੁਤੀਏ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੁਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ।
ਜਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਮਹਿ ਗੁਰ ਕੋ ਬਾਸਾ।
ਕਹਿਬੋ ਸਾਚ ਬਨਹਿ ਤਿਸ ਕੇਰਾ।
ਰਿਦੈ ਨਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਡੇਰਾ ॥੩॥
ਜਿਸ ਤੇ ਮਤਸਰ ਰਿਸ ਤੇ ਆਦਿ।
ਉਪਜਹਿ ਉਰ ਮਹਿ ਠਾਨਹਿ ਬਾਦ।
ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਭਾਰੇ।
ਗੁਰਿਆਈ ਸੋ ਪਾਇੰ ਉਦਾਰੇ ॥੪॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ।
'ਹੋਹਿ ਗੁਰੂ^੨ ਇਹ' ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ-।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਕਾਰਨ ਬਹੁ ਜਾਨਿ।
ਚਾਹਤਿ ਚਿਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਕੋ ਜਾਨਿ ॥੫॥
ਸੋ ਰਜਨੀ ਕਰਿ ਬਾਸ ਬਿਤਾਈ।
ਜਾਮ ਰਹੀ ਤੋ ਉਠੇ ਗੁਸਾਈਂ।
ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨੇ ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤੀ।
ਕੀਰਤਨ ਸੁਨਤਿ ਦਾਸ ਢਿਗ ਪਾਂਤੀ ॥੬॥
ਤਨ ਮਹਿ ਤਪ^੩ ਤਬਿ ਹੀ ਹੁਇ ਆਵਾ।
ਪਰੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਦਨ ਅਲਸਾਵਾ।
ਮਾਤਹਿ ਜਾਇ ਬਿਲਕੋਨਿ ਕੀਨੇ।
ਅਤਿਸ਼ੈ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਭੀਨੇ ॥੭॥
ਕਹਤਿ ਭਈ 'ਤੁਮ ਦਰਸਨ ਕਰੇ।

^੧ਖਿਆਲ। (ਅ) ਹਠ।

^੨ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੋਣਗੇ।

^੩ਤਪ।

ਰੋਗ ਅਨੇਕਨਿ ਕੇ ਪਰਹਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਪਰ ਆਪ।
 ਜਗ ਕੇ ਨਾਸਹੁ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ॥੮॥
 ਸੰਗਤਿ ਕੋਟ ਭਰੋਸਾ ਧਰੈ।
 ਕਸ਼ਟ ਦੁਹੂੰ ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਹਰੈਂ।
 ਕਹਾਂ ਖੇਲ ਇਹ ਆਪ ਉਪਾਯੋ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਦੇਖੇ ਭਰਮ ਉਪਾਯੋ' ॥੯॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਭਾਖਹਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ।
 ਭਈ ਸਚਿੰਤ ਚਹਿਤ ਸੁਤ ਛੇਮ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹਯੋ ਤਿਹ ਸਮੈਂ।
 'ਤਯਾਰੀ ਕਰਹੁ ਵਹਿਰ ਹਮ ਗਮੈਂ ॥੧੦॥
 ਡੇਰਾ ਅਪਰ ਥਾਨ ਹੀ ਕਰੈਂ।
 'ਇਹਾਂ ਨ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਕੋ ਧਰੈ।'
 ਸੁਨਤਿ ਦਾਸ ਵਾਹਿਨ ਕਰਿ ਤਯਾਰੀ।
 ਸਜੰਦਨ ਸਿਵਕਾ ਸੁਖ ਅਸਵਾਰੀ ॥੧੧॥
 ਆਨਿ ਦਈ ਸੁਧ 'ਭੇ ਸਭਿ ਤਯਾਰੇ।
 ਖਰੇ ਪੌਰ ਪਰ ਸਾਜ ਸੁਧਾਰੇ।'
 ਤਤਛਿਨ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ।
 ਗਮਨੇ* ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਿਨ ਰੂਰੇ ॥੧੨॥
 ਛਾਦਿ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ਰੀਰਾ।
 ਨਿਕਸੇ ਪੌਰ, ਸੰਗ ਜਿਨ ਭੀਰਾ।
 ਸਿਵਕਾ ਪਰ ਹੂੰ ਕਰਿ ਅਸਵਾਰ।
 ਲੇ ਆਇਸੁ ਧਰਿ ਕੰਧ ਕਹਾਰ ॥੧੩॥
 ਜਹਾਂ ਜੋਗ ਮਾਯਾ ਕੇ ਮੰਦਰ।
 ਪੂਜਹਿ ਲੋਕ ਕਾਲਕਾ⁺ ਅੰਦਰ।
 ਦੇ ਆਗਯਾ ਤਿਤ ਓਰ ਚਲਾਏ।
 ਪੀਛੇ ਆਇ ਦਾਸ ਸਮੁਦਾਏ ॥੧੪॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿਵਾਇ ਕਹਾਰ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਦੇਵੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ।

{ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕ}

ਜਿਸ ਥਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਦਾ ਡੇਰਾ ਸੀ ਇਥੇ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਮੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਤਦੋਂ ਜੈਪੁਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰੋਡ ਨਾਮ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੜਕ ਤੇ ਛਾਵਣੀ ਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਹੈ।

ਤਜਾਗਿ ਪਾਲਕੀ ਅੰਤਰ ਬਰੇ।
 ਪੌਰ ਕਿਵਾਰ ਅਸੰਜਤਿ ਕਰੇ^੧ ॥੧੫॥
 ਮਾਨਵ ਰਹਯੋ ਨਹੀਂ ਤਹਿ ਕੋਇ।
 ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਇਕਾਕੀ ਹੋਇ।
 ਡੇਢ ਜਾਮ ਲੋ ਅੰਤਰ ਥਿਰੇ।
 ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ ਕਛੂ ਤਹਿ ਕਰੇ ॥੧੬॥
 ਇਤਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੁਨੀ ਸਭਿ ਬਾਤੀ।
 ‘ਗੁਰ ਚਢਿ ਗਏ ਵਹਿਰ ਕਿਸ ਭਾਂਤੀ।’
 ਨਿਜ ਪਰਧਾਨ ਪਠਯੋ ਸਹਿਸਾਹੀ।
 ਆਯਹੁ ਭੀਰ ਸੰਗ ਨਰ ਤਾਂਹੀ ॥੧੭॥
 ਖਰੋ ਰਹਯੋ ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਬਾਹਰ।
 ਧਰਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨਾ -ਨਿਕਸਹਿ ਜ਼ਾਹਰ-।
 ਆਏ ਅਪਰ ਲੋਕ ਸਿਖ ਜੇਈ।
 ਦਰਸਨ ਹੇਤੁ ਭੀਰ ਕਰਿ ਤੇਈ ॥੧੮॥
 ਸਕਲ ਉਡੀਕਤਿ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈਂ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿ ਨਰ ਬਹੁ ਆਵੈਂ।
 ਢਰੇ ਦੁਪਹਿਰੇ ਨਿਕਸੇ ਜਬੈ।
 ਨਿਕਟਿ ਹੋਇ ਦਰਸੇ ਗੁਰ ਸਬੈ ॥੧੯॥
 ਕਰ ਬੰਦਹਿ ਅਭਿਬੰਦਨ ਠਾਨਹਿ।
 ਕੀਰਤਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਖਾਨਹਿ।
 ਨਿਕਟਿ ਹੋਇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਪਰਧਾਨ।
 ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਜੋਰਤਿ ਪਾਨ ॥੨੦॥
 ਪੁਨ ਰਾਜੇ ਕੀ ਨਮੋ ਬਖਾਨੀ।
 ‘ਰਾਵਰਿ ਗਮਨ ਸੁਨਯੋਂ ਜਬਿ ਕਾਨੀ।
 ਹੁਇ ਸਚਿੰਤ ਮੁਹਿ ਤੁਰਤ ਪਠਾਯੋ।
 ਉਤਲਾਵਤਿ ਹੀ ਮੈਂ ਚਲਿਆਯੋ ॥੨੧॥
 -ਨਿਜ ਤਸਰੀਫ ਕਹਾਂ ਲੇ ਚਾਲੇ^੨-।
 ਇਮ ਸੰਸੈ ਕੀਨਸਿ ਮਹਿਪਾਲੇ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਖਾਨਾ।

^੧ਬੰਦ ਕੀਤੇ।

^੨ਕਿਧਰ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪੇ ਨੂੰ ਲੈ ਚਲੇ ਹੋ [ਅਰ: ਤਸਰੀਫ = ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਰਨਾ]

‘ਡੇਰਾ ਕਰਹਿ ਵਹਿਰ ਕਿਸ ਥਾਨਾ ॥੨੨॥
 ਨਰ ਸਮੁਦਾਇਨਿ ਕੀ ਤਹਿ ਭੀਰ।
 ਆਵਨ ਜਾਨੋ ਰਹੈ ਵਹੀਰ।
 ਕੁਛਕ ਫਰਕ ਪੁਰਿ ਤੇ ਕਰਿ ਜਾਇੰ।
 ਬਿਰਹਿ ਤਹਾਂ ਪਿਖਿ ਸੁੰਦਰ ਥਾਇੰ ॥੨੩॥
 ਬਾਸ ਕਦੀਮੀ ਹਮਰੋ ਹੋਇ।
 ਐਸੋ ਥਾਨ ਖੋਜ ਹੈਂ ਕੋਇ।’
 ਭੇਵ ਨ ਜਾਨਿ ਸਕੇ ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪਰਧਾਨ ਬਖਾਨੀ ॥੨੪॥
 ‘ਮੁਝ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਆਇਸੁ ਅਹੈ।
 ਚਲੋਂ ਸੰਗ ਜਹਿ ਤੁਮ ਚਿਤ ਚਹੈ।
 ਕਰਹੁ ਬਿਲੋਕਨ ਜਿਸ ਦਿਸਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਬਿਰਹੁ, ਅਨੰਦ ਰਿਦਾ ਹੁਇ ਜਾਹੀ ॥੨੫॥
 ਤਹਾਂ ਕਰਹੁ ਬਿਸਰਾਮ ਸੁਖਾਰੇ।
 ਪਹੁੰਚਹਿ ਪੁਨ ਸਮਾਜ ਜੇ ਸਾਰੇ।’
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਭੇ ਅਸਵਾਰ।
 ਸ਼ਿਵਕਾ ਲਈ ਉਠਾਇ ਕਹਾਰ ॥੨੬॥
 ਪਾਇਨਿ ਸੰਗ, ਸੰਗ ਪਰਧਾਨ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਹੀ ਕਰਹਿ ਪਯਾਨ^੧।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਾਤਨਿ ਬਤਰਾਵਤਿ।
 ਸੁੰਦਰ ਥਲ ਜਹਿ, ਜਾਤਿ ਬਤਾਵਤਿ^੨ ॥੨੭॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸ਼ਿਵਕਾ ਮਗ ਚਾਲੇ।
 ‘ਸੁਨਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀ! ਥਾਨ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਜੋਗ ਆਪ ਕੇ ਮੈਂ ਮਨ ਜਾਨਾ।
 ਰਹੇ ਬਿਰਾਜ ਆਪ ਤਿਸ ਥਾਨਾ ॥੨੮॥
 ਤਟ ਜਮਨਾਂ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਧਰਾ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੁ ਡੇਰਾ ਕਰਾ^੩।
 ਸਕਲ ਤੋਪਖਾਨਾ ਤਹਿ ਰਹੈ।
 ਕਿਤਿਕ ਚਮੁੰ ਭੂੰ ਬਿਰਤਾ ਗਹੈ ॥੨੯॥

^੧ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਪਰਧਾਨ ਪੈਦਲ ਹੀ ਨਾਲ ਟੁਰ ਪਿਆ।

^੨ਦੱਸੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^੩ਰਾਜੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡੇਰੇ ਨੇ (ਟਿਕਾਣਾ) ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਰਾਵਰ ਕੇ ਆਇ ਪਸਿੰਦ।
 ਕਰਹੁ ਬਿਲੋਕਨਿ ਲਹਹੁ ਅਨੰਦ।
 ਪੁਰਿ ਕੀ ਦਿਸਿ ਦੱਛਣ ਮਹਿ ਜਾਨੋ।
 ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਤਹਾਂ ਪਯਾਨੋ' ॥੩੦॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਤਿਸ ਤੇ ਮਾਨੀ।
 'ਗਮਨਹੁ ਤਹਾਂ' ਕਹੀ ਮੁਖ ਬਾਨੀ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਕਹਤਿ ਸੁਨਿਤ ਮਗ ਚਾਲੇ।
 ਹੇਤੁ ਬਿਲੋਕਨਿ ਕੋ ਥਲ ਭਾਲੇ^੧ ॥੩੧॥
 ਬਹੁ ਮਾਨਵ ਸਭਿ ਚਲਤਿ ਪਿਛਾਰੀ।
 ਆਇ ਤਹਾਂ ਤਬਿ ਧਰਾ ਨਿਹਾਰੀ।
 ਤੋਪਾਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇਰੀ।
 ਨਿਕਟਿ ਤਿਨਹੁ ਕੇ ਚਮੁੰ ਬਡੇਰੀ ॥੩੨॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਪਰੇ ਥਾਨ ਸੁਭ ਹੇਰੇ।
 ਕਰਜੋ ਬਿਲੋਕਨਿ ਲਾਇਕ ਡੇਰੇ।
 ਹਰਖਤਿ ਹੁਇ ਗੁਰ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।
 'ਇਸ ਥਲ ਉਤਰਹਿ ਸਿਵਰ ਹਮਾਰਾ' ॥੩੩॥
 ਕਹਿ ਸ਼ਿਵਕਾ ਤਿਹ ਠਾਂ ਉਤਰਾਈ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਹੇਰੀ ਸਭਿ ਜਾਈ^੨।
 ਸ਼੍ਰਾਮਲ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਹਿ ਜਮਨਾ।
 ਪਾਵਨ ਕਰਨਿ, ਕਲੂਖਨਿ ਦਮਨਾ^੩ ॥੩੪॥
 ਜਿਸ ਕੇ ਤੀਰ ਤੀਰ ਸਭਿ ਜਾਈ^੪।
 ਖਰੀ ਦੂਰਬਾ^੫ ਅਵਨੀ ਛਾਈ।
 ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਕ ਡਸਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਆਸਤਰਨ ਤੇ ਛਾਦਿ^੬ ਸੁ ਦੀਨੀ ॥੩੫॥
 ਦਾਸਨਿ ਸਾਥ ਕਹਜੋ ਤਤਕਾਲਾ।
 'ਅਪਨੋ ਜੋ ਸਮਾਜ ਹੈ ਜਾਲਾ'^੭।

^੧ਭਲਾ, ਚੰਗਾ। (ਅ) ਭਾਲਕੇ।

^੨ਸਭ ਥਾਂ।

^੩ਪਾਪ ਨਾਸ਼ਕ।

^੪ਕੰਢੇ ਕੰਢੇ ਸਾਰੇ ਥਾਂ ਤੇ।

^੫ਖੱਬਲ ਘਾਹ।

^੬ਢਕ।

^੭ਸਾਵਾ।

ਲੇ ਆਵਹੁ ਤੁਮ ਸਭਿਹੀ ਜਾਇ।
 ਸ਼ਮਿਯਾਨਾ^੧ ਅਬਿ ਦੇਹੁ ਲਗਾਇ' ॥੩੬॥
 ਸੁਨਿ ਆਗਯਾ ਦਾਸਨਿ ਤਿਮ ਕਰਜੇ।
 ਢਿਗ ਪਰਧਾਨ ਹੁਤੇ ਜੋ ਖਰਜੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਵਨਿ ਕੀਨਾ।
 'ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੰਗ ਕਹੋ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੩੭॥
 ਥਲ ਪਸਿੰਦ ਹਮਰੇ ਇਹੁ ਆਵਾ।
 ਸਰਬ ਸਿਵਰ ਕੋ ਚਹੈਂ ਲਗਾਵਾ।
 ਅੰਤਰ ਹੁਤੇ ਥਾਨ ਤੁਮ ਜੈਸਾ।
 ਇਹੀ ਭੀ ਲਖਹੁ ਆਪਨੋ ਤੈਸਾ ॥੩੮॥
 ਹਮ ਦਿਸਿ ਤੇ ਨਹਿ ਕਰਹੁ ਅੰਦੇਸ਼ਾ।
 ਜਮਨਾ ਤਟ ਰਮਣੀਕ^੨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ।'
 ਸੁਨਿ ਪਰਧਾਨ ਜਾਨਿ ਕਿਯ ਡੇਰਾ।
 ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਗਮਨਜੋ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੩੯॥
 ਅਪਰ ਦਾਸ ਵਸਤੁ ਹਿਤ ਲੈਬੇ^੩।
 ਗਏ ਤੁਰਤ ਮਾਤਾ ਸੁਧਿ ਦੈਬੇ।
 ਕਹਜੋ ਜਾਇ 'ਬਾਹਰ ਕਿਯ ਡੇਰਾ।
 ਆਏ ਲੈਨਿ ਸਮਾਜ ਬਡੇਰਾ' ॥੪੦॥
 ਮਰਜੀ ਜਾਨਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੀ ਤਬੈ।
 ਵਸਤੁ ਸੰਭਾਰਨਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸਬੈ।
 ਸਰਬ ਸਿਵਰ ਕੋ ਸੰਗ ਲਵਾਇ^੪।
 ਮਾਤਾ ਗਈ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਥਾਇੰ ॥੪੧॥
 ਤਪ ਸਮੇਤ ਤਨ ਜਾਇ ਬਿਲੋਕਾ।
 ਤੂਸ਼ਨਿ ਬੈਠੀ ਹੋਇ ਸਸੋਕਾ।
 ਜਿਤਕ ਸੰਗ ਨਰ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਨਿਜ ਡੇਰ ਲਗਾਏ ॥੪੨॥
 ਤੰਬੂ ਸ਼ਮਿਯਾਨੇ ਗਨ ਤਾਨੇ।
 ਖਰੀ ਕਨਾਤ ਬਨਾਤ ਮਹਾਨੇ।

^੧ਤੰਬੂ।

^੨ਸੁੰਦਰ, ਸੁਹਾਉਣਾ।

^੩ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ।

^੪ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ (ਅ) ਲਦਵਾਕੇ।

ਰੇਸ਼ਮ ਕੀ ਡੋਰੈਂ ਗਨ ਸੁੰਦਰ।

ਸਹਜੇ ਪਟੰਬਰ ਚਿੱਤ੍ਰਤਿ ਅੰਦਰ ॥੪੩॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਪੁਰਿ ਵਹਿਰ ਡੇਰਾ ਕਰਨਿ’

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਠਤਾਲੀਸਵੇਂ ਅੰਸੁ ॥੪੮॥

{ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕ}

ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ‘ਯੋਗ ਮਾਯਾ ਦਾ ਮੰਦਰ, ਕਾਲਕਾ ਦਾ ਮੰਦਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ‘ਜੈ ਪੁਰੇ’ ਯਾ ‘ਜੈ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇ’ ਦੇ ਕਿਤੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਮੰਦਰ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਠਹਿਰੇ ਸਨ, ਲਗਪਗ ਅੱਠ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਕੁਤਬ ਦੀ ਲਾਠ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਰ ਹੈ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਲੱਠ ਤੋਂ ੨੬੦ ਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਰੀਬਨ ਵਿੱਥ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰੇ ਸੜਕ ਬੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਂ ਤਾਂ ਕਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸੀਤਲਾ ਦਾ। ਏਥੇ ਲੋਕੀਂ ਸੀਤਲਾ ਪੂਜਨ ਬੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਭੋਗ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਬਾੜੀ ਯਾ ਜੁਆਲਾ ਜੀ ਦੇ ਦੁਰਗਾ ਮੰਦਰ ਵਾਂਙੂ ਬਕਰੇ ਬਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਥੇ ਮਠਿਆਈ ਤੇ ਫੁੱਲ ਆਦਿ ਭੇਟਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ।

ਜਾਪਦਾ ਐਉਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ (ਗਾਲਬਨ ਅੰਤਹਪੁਰ ਦਾ) ਇਕ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਕੰਧ ਦੇ ਖੰਡਰਾਤ ਕੁਛ ਕੁਛ ਬਾਹਰ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਸ਼ਹਾਬੁੱਦੀਨ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਾ-ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਜੋਗਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬੇਲਾ ਭੁਆਨੀ ਬੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੜੀ ਹੈ। ਗਾਲਬਨ ਇਹ ਟਿਕਾਣਾ ਸੰਜੋਗਤਾ ਦੇ ਸੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਸੰਜੋਗਤਾ ਮਾਤਾ’ ਯਾ ‘ਸੰਜੋਗਤਾ ਮਾਈ’ ਸੀ, ਫਿਰ ਬਦਲਦਾ ਬਦਲਦਾ ‘ਜੋਗ ਮਾਯਾ’ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਦੱਸਣੇ ਲਈ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ‘ਯੋਗ ਮਾਯਾ’ ਜਸੋਧਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੰਸ ਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਬਿਜਲੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੈਰ ਮੁਗਲ ਸਰਾਇ ਪਾਸ ਢੱਠੇ ਤੇ ਧੜ ਏਥੇ ਆ ਡਿੱਗਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਇੰਦਰ ਪ੍ਰਸਤ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਦੇਕੇ ਇਹ ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਦਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰਣਵਾਸ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਬਣਵਾਇਆ। ਪਰ ਜੋ ਮੰਦਰ ਹੁਣ ਖੜਾ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ੧੮੨੭ ਈ: ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਥੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਅਚਾਨਚੱਕ ਜੀ’ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਥੜ੍ਹਾ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕੀਂ ਮੰਦਰ ਦੀ ਹੱਤਕ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇਕ ਪੁਜਾਰੀ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਸੜੀ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਅਚਾਨਕ ਆ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰਨੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਆਗੜਾ ਲੈ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਵਿਚ

ਤੰਗ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਪੁਜਾਰੀ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨੇ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਵਾਕਿਆ ਦੀ ਯਾਦ ਇਉਂ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤ ਵਿਗੜ ਵਿਗੜ ਕੇ ਐਉਂ ਅੱਪੜੀ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਯੋਗ ਮਾਯਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਯੋਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਨਾਮ ਬੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਜੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੀਤਲਾ ਯਾ ਕਾਲੀ ਦਾ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਏਥੇ ਜਾਣਾ ਅਨਿਸਚਿਤ ਹੈ।

੪੯. [ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੋਚਲ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੦

ਦੋਹਰਾ: ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਉਠਿ ਭੋਰ ਕੋ, ਸਾਹੁ ਸਮੀਪ ਸਿਧਾਇ।
ਸਾਥ ਅਦਾਇਬ ਦੇਖਿ ਕੈ, ਪਹੁੰਚਯੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਨੌਰੰਗ ਦ੍ਰਿਗ ਅਵਲੋਕ ਨਰੇਸ਼ਾ।
ਬੂਝੀ ਗੁਰ ਕੀ ਗਾਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ।
'ਕਿਮ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਕੈ ਪਹਿਚਾਨੇ।
ਬੈਸ ਇਆਨੇ ਪਰਮ ਸੁਜਾਨੇ ॥੨॥
ਕਰਾਮਾਤ ਕੁਛ ਪਰਖਨਿ ਕਰੀ।
ਅਹੈ ਕਿ ਨਹਿ ਬਡ ਸ਼ਕਤੀ ਧਰੀ।
ਰਹੈ ਸਮੀਪ ਪਿਖਤਿ ਅਰੁ ਬੋਲਨਿ।
ਕੇਤਿਕ ਬਾਰ ਕਰਯੋ ਤੈਂ ਤੋਲਨਿ' ॥੩॥
ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਾਲਕ ਹਾਥਨਿ ਬੰਦ।
ਕਰਯੋ ਕਿ 'ਅਹੈਂ ਅਤੋਲ ਬਿਲੰਦ।
ਕੋ ਸਮਰਥ ਜੋ ਪਰਖਹਿ ਭਾਰ।
ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਦੀਰ ਉਦਾਰ ॥੪॥
ਪਟਰਾਨੀ ਮੈਂ ਕੋਨ ਬਿਠਾਈ।
ਅਪਰ ਭਲੇ ਥਲ ਮੈਂ ਸਮੁਦਾਈ।
-ਜੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰ ਅਹੈਂ।
ਮਹਿਖੀ ਅੰਕ ਜਾਇ ਕਰਿ ਬਹੈਂ- ॥੫॥
ਇਮ ਚਿਤਵਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਸਭਿ ਤਜਾਰੀ।
ਆਇ ਕੀਨਿ ਮੈਂ ਬਿਨੈ ਅਗਾਰੀ।
-ਹਮ ਤੇ ਪਤਾ ਚਹੈ- ਮਨ ਜਾਨਿ।
ਯਾਂ ਤੇ ਰੁਖ ਫੇਰਨਿ ਕੋ ਠਾਨਿ ॥੬॥
ਤਉ ਹੋਇ ਨੰਮ੍ਰੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ।
ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੀਰਤਿ ਕੀ ਗਨਿ ਬਾਤੀ।
ਲੇ ਗਮਨਯੋਂ ਮੰਦਿਰ ਰਣਵਾਸ।
ਜਬਿ ਪਹੁੰਚੇ ਸਭਿ ਤ੍ਰੀਯਨਿ ਪਾਸ ॥੭॥
ਫੂਲ ਛਰੀ ਸਿਰ ਧਰਿ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।
-ਨਹਿ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਇਹ ਪਟਰਾਨੀ-।
ਸਗਰੀ ਨਾਰਿ ਉਲੰਘਤਿ ਗਏ।
ਬੈਠੀ ਜਹਾਂ ਮਲਿਨ ਪਟ ਲਿਏ ॥੮॥

ਧਰੇ ਮਨੋਰਥ ਇਮ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਮੋ ਬਿਨ ਅੰਕ ਨ ਬੈਠਹਿ ਕਾਂਹੀ।
 ਸੋ ਮਨ ਜਾਨਿ ਗਏ ਤਿਸ ਪਾਸ।
 -ਇਹ ਪਟਰਾਨੀ- ਬਾਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੯॥
 ਬੈਠੇ ਜਾਇ ਅੰਕ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਭਈ ਬਿਸਮ ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਬਾਲਾ।
 ਪਰਖਨਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਸਗਰੀ ਜਾਨੀ।
 ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਤੇ ਗਿਰਾ ਬਖਾਨੀ ॥੧੦॥
 ਸੁਨਿ ਹਮ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਖਸ਼ਾਈ।
 ਇਮ ਅਜਮਤ ਕਾਮਲ ਪਤਿਆਈ। ’
 ਸੁਨਿ ਨੌਰੰਗ ਮਨ ਸਾਚੀ ਜਾਨਿ।
 ‘ਭੋ ਜੈ ਸਿੰਘ! ਮੇਲ ਮਮ ਠਾਨਿ ॥੧੧॥
 ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।
 ਅਜਮਤ ਤਿਨ ਕੀ ਤਬਹਿ ਦਿਖਾਵਹੁ।
 ਨਿਜ ਦਿਸਿ ਤੇ ਕਹਿ ਕੈ ਬਹੁ ਰੀਤਿ।
 ਕੀਜਹਿ ਬਿਰਮਾਵਨ ਸੁਭ ਚੀਤ’ ॥੧੨॥
 ਤਬਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਹੜੋ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ‘ਕੜੋਂ ਨ ਕਰੋਂ ਮੈਂ ਰਾਵਰਿ ਲੋਰ।
 ਪੂਰਬ ਬਹੁਤ ਬਾਰ ਮੈਂ ਭਾਖਾ।
 ਮਿਲਿਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜਸ ਅਭਿਲਾਖਾ ॥੧੩॥
 ਅਬਿ ਭੀ ਜਤਨ ਕਰੋਂ ਕਹਿ ਬਿਨੈ।
 ਜਥਾ ਮਿਲਨਿ ਰਾਵਰ ਕੋ ਬਨੈ। ’
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕੇ ਭੂਪਤਿ ਆਯੋ।
 ਬੈਠਿ ਸਦਨ ਪਰਧਾਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥੧੪॥
 ‘ਕਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਤ ਬੁਝਾਇ।
 ਜਾਇ ਵਹਿਰ ਕਿਮ ਸਿਵਰ ਲਗਾਇ।
 ਮੋ ਪਰ ਕੋਪ ਨਹੀਂ ਹੁਇ ਗਏ।
 ਢਿਗ ਤੇ ਦੂਰ ਸਿਧਾਰਤਿ ਭਏ’ ॥੧੫॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪਰਧਾਨ ਬਖਾਨੇ।
 ‘ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਰਹਿੰ ਸੇ ਜਾਨੇ।
 ਨਹਿੰ ਰਿਸ ਕੀ ਕੁਛ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ।
 ਮੈਂ ਤਿਨ ਸੰਗ ਰਹੜੋ ਅਗਵਾਈ ॥੧੬॥

ਪ੍ਰਥਮ ਗਏ ਦੇਵੀ ਕੇ ਮੰਦਿਰ।
 ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ ਰਹੇ ਬਿਤ ਅੰਦਰ*।
 ਨਿਕਸੇ ਤੁਮਰੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ।
 ਸੇਵਕ ਸੰਗ ਹੁਤੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥੧੭॥
 ਤੁਮਰੀ ਤਪਨਿ ਕੇ ਅਸਥਾਨ।
 ਪਿਖਿ ਜਨਮਾ ਜਲ ਹਰਖ ਮਹਾਨ।
 ਮੁਝ ਸੋਂ ਕਹਯੋ -ਭੀਰ ਬਹੁ ਅੰਤਰ^੧।
 ਆਇੰ ਜਾਇੰ ਨਰ ਅਨਿਕ ਨਿਰੰਤਰ ॥੧੮॥
 ਇਹਾਂ ਰਹਨਿ ਮਹਿੰ ਹਰਖ ਹਮਾਰੇ।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੋਂ ਦੇਹੁ ਉਚਾਰੇ।
 ਨਹੀਂ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਕੀਜਹਿ ਕੈਸੇ।
 ਜੈਸੇ ਤਹਾਂ ਇਹਾਂ ਹਮ ਤੈਸੇ- ॥੧੯॥
 ਸੁਨਹੁ ਪਰੰਤੁ ਲਖਯੋ ਨਹਿੰ ਜਾਈ।
 ਜਿਨਹੁੰ ਸਭਿਨ ਕੋ ਰੁਜਹਿ^੨ ਨਸਾਈ।
 ਤਨ ਮਹਿੰ ਜੁਰ^੩ ਤਿਨ ਕੇ ਹੁਇ ਆਵਾ।
 ਅਸ਼ਟ ਜਾਮ ਇਕ ਸਮ ਦਰਸਾਵਾ' ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ।
 ਰਾਜੇ ਕਰੀ ਬਿਤਾਵਨਿ ਰਾਤਿ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤੇ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮੀਪ ਪਯਾਨਾ ॥੨੧॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰਨਿ ਕੀ ਭੀਰ ਘਨੇਰੀ।
 ਸੁਭਟਨਿ ਪੰਕਤਿ ਚਲਹਿ ਅਗੇਰੀ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਵਰ ਜਬਹਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਯੋ।

*ਇੱਕ ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਕ ਚੌਪਈ ਵਾਧੂ ਹੈ, ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜੋ ਇਉਂ ਹੈ:-

ਤਹਿੰ ਕਿਸ ਸਾਥ ਬਚਨ ਕਰ ਧੁਨੀ।
 ਸੂਖਮ ਸੀ ਕਛੁ ਮੈਂ ਭੀ ਸੁਨੀ।
 ਲਗੇ ਕਿਵਾਰ ਉਘਾਰੇ ਬਿਕਸੇ।
 ਵਹਿਰ ਏਕਲੇ ਫਿਰਤੇ ਨਿਕਸੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ੱਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਚਾਰ ਤੁਕਾਂ ਆਖੇਪਕ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਤਿਵੇਂ ਜੋਗ ਮਾਯਾ ਦੇ ਮੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਬੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਸਤਾਖੇਪ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ।

^੧(ਸ਼ਹਿਰ) ਅੰਦਰ ਭੀੜ ਹੈ।

^੨ਰੋਗ।

^੩ਤਾਪ।

ਵਾਹਨ ਤਜਾਗਿ ਚਰਨ ਤੇ ਆਯੋ ॥੨੨॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਖਬਰ ਅਪਨੀ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ਫਰਸ਼ਾਦਿਕ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰਿ ਪੌਰ ਅਗਾਰੀ।
 ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਅਭਿਬੰਦਨ ਧਾਰੀ ॥੨੩॥
 ਅੰਤਰ ਤਬਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁਇ ਗਯੋ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਹੇਰਤਿ ਭਯੋ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਅਛਾਦਤਿ ਤਨ ਪਰ ਸਾਰੇ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਬਦਨ ਉਘਾਰੇ ॥੨੪॥
 ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਨਮੋ ਅਗਾਰੀ।
 ਬੈਠਯੋ ਰਾਵ ਨਰਨਿ ਹਟਕਾਰੀ।
 ਔਰ ਪੌਰ ਪਰ ਰੋਕੇ ਰਹੇ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਖਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਚ ਕਹੇ ॥੨੫॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕੈਸੇ ਪਰੇ ?
 ਸਭਾ ਲਗਾਇ ਨ ਬੈਠਨਿ ਕਰੇ।’
 ਇਕ ਦੁਇ ਨਿਕਟਿ ਦਾਸ ਜੇ ਅਹੇ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਤੂਸਨਿ ਤੇ ਤਿਨ ਪੁਨ ਕਹੇ^੧ ॥੨੬॥
 ‘ਪ੍ਰਥਮ ਤਾਪ ਤਨ ਮਹਿ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਆਜ ਸੀਤਲਾ ਦਈ ਦਿਖਾਈ।
 ਥੋਰਾ ਬੋਲਤਿ ਹੈਂ ਮੁਖ ਆਪ।
 ਚਢਯੋ ਅਧਿਕ ਅਬਿ ਭੀ ਤਨ ਤਾਪ’ ॥੨੭॥
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਮਹਿਪਾਲ ਬਖਾਨੇ।
 ‘ਮਹਾਂਰਾਜ ਕੈਸੀ ਕ੍ਰਿਤ ਠਾਨੇ।
 ਦਰਸ ਆਪ ਕੇ ਨਾਸਹਿ ਰੋਗ।
 ਭਏ ਨਗਰ ਗਨ ਲੋਗ ਅਰੋਗ ॥੨੮॥
 ਕਯਾ ਲੀਲਾ ਦਿਖਰਾਵਨਿ ਲਾਗੇ।
 ਤੁਮਰੇ ਨਾਮ ਲੇਤਿ ਦੁਖ ਭਾਗੇ।
 ਸਰਬ ਸ਼ਕਤਿ ਪੂਰਨ ਸਮਰੱਥ।
 ਭੰਜਨ ਗੜਨ ਆਪ ਕੇ ਹੱਥ ॥੨੯॥
 ਦਰਸਨ ਚਹੈਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਹਜ਼ਰਤ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨਿ ਅਗਾਰੀ।

^੧ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾਸਾਂ ਨੇ ਕਹਿਆ।

ਸਾਵਧਾਨ ਬਨਿ ਬੈਠਹੁ ਆਪ।
 ਹਰਹੁ ਸ਼ਕਤਿ ਤੇ ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ॥੩੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰੂਪ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਗੁਨ ਗਨ ਅਧਿਕ ਅਨੂਪ।
 ਤਿਸ ਗਾਦੀ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਆਪ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੇ ਦਾਤਾ ਬਰ ਸ੍ਰਾਪ' ॥੩੧॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਤੇ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ।
 'ਜਿਸ ਕਿਸ ਜਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਲਹਯੋ।
 ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੰਗ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੈਂ।
 ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸੰਤ ਸਭਿ ਕਹੈਂ ॥੩੨॥
 ਹੋਨਹਾਰ ਨਹਿ ਮਿਟਹਿ ਕਦਾਈ।
 ਜੋ ਸਭਿ ਕੇ ਸਿਰ ਬੀਤਤਿ ਆਈ।
 ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੀਨਸਿ ਬਨਬਾਸਾ।
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰ ਕੋ ਬੰਸ ਬਿਨਾਸਾ ॥੩੩॥
 ਚੰਦ ਕਲੰਕਤਿ, ਸਾਗਰ ਖਾਰਾ।
 ਰੁੱਦ੍ਰ^੧ ਹਲਾਹਲ^੨ ਕੋ ਗਲ ਧਾਰਾ।
 ਕੌਨ ਕੌਨ ਗਿਨੀਅਹਿ ਸਮਰੱਥ।
 ਸਕਲ ਚਲੇ ਭਾਵੀ ਕੇ ਹੱਥ* ॥੩੪॥
 ਜਿਮ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਠਾਨੈ।
 ਰਿਦੇ ਅਨੰਦ ਧਾਰਿ ਸੋ ਮਾਨੈ।
 ਇਹ ਸੰਤਨਿ ਕੋ ਮਤ ਹੈ ਸਾਚਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਬਿਚ ਸਬਦ ਉਬਾਚਾ^੩ ॥੩੫॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਈਸ਼ੁਰ ਸਭਿ ਕਰਤਾ।
 ਮੂਢ ਅਜਾਨ ਤਰਕ ਤਿਸ ਧਰਤਾ।
 ਭੋਗਹਿ ਬਹੁਰ ਗੁਨਾਹੀ ਹੋਇ।

^੧ਸ਼ਿਵਜੀ।

^੨ਜ਼ਹਿਰ।

* ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਛ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਭਾਣੇ ਯਾ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਛੁਟ ਕਿਸੇ ਭਾਵੀ ਨੂੰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੰਨਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਭਾਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਦੇ ਵਾਕ ਮਹਾਨ ਉੱਚੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ੩੪ ਅੰਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰਮਤ ਸਿਧਾਂਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੇ ਇੱਥੇ ਅੰਕ ੩੨, ੩੩, ਵਿਚ ਬੀ ਭਾਵੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਰਜਾ ਹੀ ਲਾਉਣੇ ਠੀਕ ਰਹਿਣਗੇ।

^੩ਕਹਿਆ ਹੈ।

ਭਾਣੇ ਕੋ ਨ ਮਾਨਿ ਹੈ ਜੋਇ ॥੩੬॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੁਨਹੁ ਨਰੇਸੁਰ! ਧਰੀਏ^੧।
 ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਣੇ ਕੋ ਤਰਕ ਨ ਕਰੀਏ।
 ਈਸੁਰ ਕੀ ਮਰਜੀ ਮਹਿ ਚਾਲੇ।
 ਹਰਖ ਸਹਤਿ ਮਤਿ ਸੰਤ ਬਿਸਾਲੇ' ॥੩੭॥
 ਸੁਨਿ ਭੂਪਤਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਾਰ।
 ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਤਿ ਤੂਸੁਨਿ ਧਾਰਿ।
 -ਕਹਾਂ ਕਹਨਿ ਸਰਬੱਗਨਿ ਸੰਗ।
 ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਹਿ ਸੁ ਅਪਨਿ ਉਮੰਗ- ॥੩੮॥
 ਬੈਠਜੋ ਰਹਜੋ ਸੁ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ।
 ਦੇਖਿ ਗੁਰੂ ਤਨ ਚਿੰਤ ਬਿਸਾਲ।
 -ਹਜ਼ਰਤ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਜਬਿ ਲੋ ਬੈਠਿ ਨ ਸਭਾ ਲਗਾਵੈ- ॥੩੯॥
 ਕਰਨਿ ਉਪਾਇ ਅਨੇਕੈ ਭਾਂਤਿ।
 ਦਾਸਨਿ ਸਾਥ ਕਹੀ ਬਹੁ ਬਾਤ।
 ਅੰਤਰ ਮਾਤਾ ਪਰਦੇ ਮਾਂਹਿ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਪਠਜੋ ਨਰਨਾਹਿ^੨ ॥੪੦॥
 ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਲੇ ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ।
 ਉਠਜੋ ਨਰੇਸੁਰ ਕਰਨਿ ਪਯਾਨ।
 ਵਹਿਰ ਪੌਰ ਪਰ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਗਮਨਜੋ ਨਿਜ ਵਾਹਨ ਪਰ ਚਰਿ ਕੈ ॥੪੧॥
 ਸਦਨ ਆਪਨੇ ਪਹੁੰਚਜੋ ਆਇ।
 ਨਾਨਾ ਰਸ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖਾਇ।
 ਅਵਰੰਗ ਨਿਕਟਿ ਜਾਇ ਸਭਿ ਗਾਈ।
 'ਪ੍ਰਥਮ ਦੇਹਿ ਜ੍ਹਰ^੩ ਸੋਂ ਹੁਇ ਆਈ ॥੪੨॥
 ਅਬਹਿ ਸੀਤਲਾ ਦਈ ਦਿਖਾਈ।
 ਪੌਢਿ ਰਹੇ ਗੁਰ ਪਿਖੇ ਸੁ ਜਾਈ।'
 ਸੁਨਿਤ ਸ਼ਾਹੁ ਚਿਤ ਮਹਿ ਲਖਿ ਆਪ।
 -ਬਿਦਤਜੋ ਰਾਮਰਾਇ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ- ॥੪੩॥

^੧ਸੁਣੇ ਤੇ ਧਾਰਨ ਕਰੇ।

^੨ਰਾਜੇ ਨੇ।

^੩ਤਾਪ।

ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੰਗ ਕਹੜੇ ਤਿਹ ਸਮੈ।
 ‘ਸੁਧਿ ਲਿਹੁ ਨਿਤ, ਦਿਹੁ ਸਭਿ ਪੁਨ ਹਮੈ।’
 ਬਹੁਰ ਅਪਰ ਪਰਸੰਗ ਚਲਾਏ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਾ ਸਭਿ ਹੀ ਬਿਸਮਾਏ ॥੪੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਸਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਨਵ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੯॥

੫੦. [ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਲੀ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੧

ਦੋਹਰਾ: ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਆਇਸੁ ਕੀਨਸਿ ਦਾਸ।
‘ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਢਿਗ ਦੂਰ ਕੇ, ਆਇ ਨਹੀਂ ਕੋ ਪਾਸ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਜੋ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਚਹੀਅਹਿ ਆਇ।
ਸੋ ਬੁਝਹਿ ਪੁਨਰਪਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਾਇ^੧।
ਬੰਦੁਬਸਤ ਸਭਿ ਹੀ ਕਰਿ ਦੀਨਿ।
ਨਿਕਟਿ ਨਹੀਂ ਕੋ ਪਹੁੰਚਹਿ ਚੀਨ ॥੨॥
ਤਨ ਪਰ ਨਿਕਸੇ ਗਨ ਬਿਸਫੋਟ^੨।
ਸਘਨ ਅਧਿਕ ਕੋ ਦੀਰਘ, ਛੋਟ^੩।
ਅਰੁਨ ਬਰਨ ਸਗਰੋ ਹੁਇ ਆਯੋ।
ਸੋਜਾ ਕੁਛਕ ਦੇਹਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਯੋ ॥੩॥
ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਅਧਿਕ ਅਧਿਕ ਹੀ ਭਯੋ।
ਭਰਿਬੋ ਬਿਸਫੋਟਨਿ ਹੁਇ ਗਯੋ।
ਜੋ ਸੁਧਿ ਲੈਬੇ ਆਇ ਮਸੰਦ।
ਕੈ ਸੰਗਤਿ ਨਰ ਕਿਧੋਂ ਬਿਲੰਦ ॥੪॥
ਸਭਿ ਕੇ ਖਬਰ ਵਹਿਰ ਹੀ ਦੇਤਿ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਢੇ ਬੀਚ ਨਿਕੇਤ।
ਸ਼ਾਹੁ ਹਮੇਸ਼ ਪਠਹਿ ਉਮਰਾਵ।
ਅਰੁ ਆਵਤਿ ਨਿਤ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਵ ॥੫॥
ਸਭਿ ਤੇ ਉਦਾਸੀਨ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਰਿ ਕੈ।
ਪੌਢੇ ਰਹੈਂ ਤੂਸ਼ਨੀ ਧਰਿ ਕੈ।
ਜਾਨੜੋ ਸਭਿਨਿ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਮ ਭਯੋ।
-ਰਾਮਰਾਇ ਜੈਸੇ ਬਚ ਕਿਯੋ ॥੬॥
ਸੋ ਅਬਿ ਸਾਚ ਹੋਇ, ਨਹਿੰ ਟਰੈ।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਕਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਇਮ ਪਰੈਂ।
ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਮਿਟਿ ਜਾਇ।
ਆਦਿ ਸੀਤਲਾ ਰੁਜ ਸਮੁਦਾਇ ॥੭॥
ਸਿਖ ਆਦਿਕ ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਨਰ ਘਨੇ।

^੧ਓਹ ਪੁੱਛਕੇ ਫੇਰ ਮੰਦਰ ਆਵੇ।^੨ਛਾਲੇ।^੩(ਕੋਈ) ਛੋਟਾ।

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦਰਸ ਰੋਗ ਸਭਿ ਹਨੇ।
 ਰਿਦੇ ਭਾਵਨਾ ਜੋ ਦਰਿ ਆਏ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇ ਰੁਜ ਗੁਰੂ ਗਵਾਏ ॥੮॥
 ਤਿਨ ਕੇ ਤਨ ਕੇ ਕਯਾ ਦੁਖ ਗ੍ਰਾਸੇ।
 ਕਿਮ ਤਮ ਤੋਮ ਤਰਨਿ ਕੇ ਪਾਸੇ^੧? -।
 ਮਿਲਹਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪੌਰ ਜਿ ਆਵਹਿ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਆਪਸ ਬਿਖੈ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥੯॥
 ‘ਬੈਸੇ ਅਲਪ ਗੁਰਤਾ ਅਬਿ ਪਾਈ।
 ਨਹਿ ਆਗੈ ਸੰਤਤਿ ਉਪਜਾਈ।
 ਦਾਸ ਨਹੀਂ ਅਸ ਲਾਇਕ ਕੋਈ।
 ਪੁਨ ਗਾਦੀ ਪਰ ਕੋ ਗੁਰ ਹੋਈ? ॥੧੦॥
 ਜੇਸਟ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨ ਪਦ ਇਹ ਪਾਇ।
 ਖਾਰਜ ਕਰਜੋ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਭੂਤ ਬਾਰਤਾ ਜਾਨੀ ਪਰੈ^੨।
 ਜੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ॥੧੧॥
 ਸਭਿ ਮਹਿ^੩ ਪਰ ਜੈ ਹੈ ਅਸ ਰੋਰਾ।
 -ਕੋ ਅਬਿ ਗੁਰੂ, ਬਾਸ ਕਿਸ ਠੋਰਾ-?
 ਅਦਭੁਤ ਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰੀ।
 ਕੋ ਲਖਿ ਸਕਹਿ ਅਗੰਮ ਘਨੇਰੀ’ ॥੧੨॥
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੀ।
 ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮਹਿ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਰਾਮਰਾਇ ਬਿਨ ਸੰਤਤਿ ਰਹੈ।
 ਇਹ ਗੁਰ ਸ੍ਰਾਪ ਸਾਚ ਹੀ ਲਹੈ’ ॥੧੩॥
 ਜਾਇ ਪੌਰ ਪਰ ਨਮੋਂ ਕਰੰਤੇ।
 ਲੇ ਲੇ ਸੁਧਿ ਨਿਜ ਧਾਮ ਸਿਧੰਤੇ।
 ਚੇਤ ਮਾਸ ਪਾਛਲਿ ਪਖ ਮਾਂਹੀ।
 ਗਏ ਪੰਚਮੀ ਕੋ ਗੁਰ ਤਾਂਹੀ ॥੧੪॥
 ਬਿਦਤ ਸੀਤਲਾ ਦਿਨ ਖਸਟੀ ਕੋ।

^੧ਸੂਰਜ ਦੇ ਕੋਲ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹਨੇਰਾ ਕਿਵੇਂ?

^੨ਬੀਤ ਗਈ ਗੱਲ ਜਾਣ ਪੈਂਦੀ ਹੈ (ਭਾਵ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਵਿਚ ਪਹਾੜੀ ਉਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਰੂਪ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਣਾ ਕਹਿਆ ਸੀ)।

^੩ਜੋ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ (ਤਿਨਾਂ) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਛੋਟ ਬਡੀ ਬਿਸਫੋਟ ਭਰੀ ਕੋ।
 ਦਿਵਸ ਤ੍ਰੋਦਸੀ ਲੋ ਭਰਿ ਆਈ।
 ਸੇਵਹਿੰ ਦਾਸ ਨਿਕਟਿ ਜੇ ਜਾਈ ॥੧੫॥
 ਹੋਤਿ ਅਚੰਭੇ ਗਤਿ ਪਿਖਿ ਮਨ ਕੀ।
 ‘ਹੇ ਗੁਰ! ਕਹਾਂ ਦਿਸਾ ਕਿਯ ਤਨ ਕੀ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਤੁਮ ਹਾਥ।
 ਸਭਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਰਥ ਜਗਨਾਥ!’ ॥੧੬॥
 ਮਾਤ ਜਾਇ ਅਵਲੋਕਨਿ ਕਰੈ।
 ਲਖਹਿ ਗੁਰੂ ਗਤਿ ਚਿੰਤਾ ਧਰੈ।
 ਇਕ ਪੁੱਤ੍ਰਾ ਪੁਨ ਬਾਲਿਕ ਸੋਇ।
 ਆਗੈ ਸੰਤਤਿ ਭਈ ਨ ਕੋਇ ॥੧੭॥
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ਬਿਚਾਰੀ।
 ਅਧਿਕ ਬਿਸੂਰਤਿ ਸੰਸੈ ਧਾਰੀ।
 ‘ਹੇ ਸੁਤ! ਕਜੋਂ ਨ ਬਨਹੁ ਅਹਿਲਾਦੀ।
 ਤੁਮ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ॥੧੮॥
 ਕਜਾ ਇਹ ਦਸਾ ਅਰੰਭਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਘਰ ਅਨਦ ਬਿਹੀਨ।
 ਆਪ ਅਲੰਬ ਸੰਗਤਾ ਕੇਰੀ।
 ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਕੀ ਚਲਿ ਆਇ ਘਨੇਰੀ ॥੧੯॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੀ ਜਾਚਤਿ ਹੈਂ ਛੇਮ।
 ਦੇਤਿ ਆਪ ਜਿਹ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇਮ^੧।
 ਨਿਜ ਤਨ ਦਿਸਿ ਕਜੋਂ ਦੇਖਤਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਅਜਹੂੰ ਬਾਲ ਆਰਬਲ ਮਾਂਹੀ ॥੨੦॥
 ਪੂਰਬ ਤੇ ਬੈਠਤਿ ਚਲਿ ਆਈ^੨।
 ਲਾਇਕ ਬਨੇ ਪਾਇ ਗੁਰਿਆਈ^੩।
 ਅਸ ਨਹਿੰ ਕਰਹੁ, ਮਿਟਹਿ ਗੁਰ ਗਾਦੀ।
 ਸੋਢੀ ਸਭਿ ਸ਼ਰੀਕ ਸੋ ਬਾਦੀ^੪ ॥੨੧॥
 ਤਿਨ ਕੋ ਤਜਿ ਤੁਮਰੇ ਘਰ ਆਈ।

^੧(ਇਹ) ਨੇਮ ਹੈ (ਆਪ ਦਾ ਕਿ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ ਆਪ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹੋ (ਛੇਮ ਆਦਿ)।

^੨ਪਹਿਲੋਂ ਤੋਂ (ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਗੱਦੀ) ਬੈਠਣ ਨਾਲ (ਗੱਦੀ ਕਾਇਮ) ਟੁਰੀ ਆਈ ਹੈ।

^੩ਤੁਸੀਂ (ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ) ਲਾਇਕ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਿਆਈ ਪਾਈ ਹੈ।

^੪ਓਹ ਝਗੜਾਲੂ ਹਨ।

ਕਰਹੁ ਜੋਗਤਾ ਜੀਵਨ ਪਾਈ^੧।
 ਦੇਖਿ ਸਰੀਰ ਮਾਤ ਇਮ ਕਹੈ।
 ਭਈ ਦੀਨ ਉਰ ਝੂਰਤਿ ਅਹੈ ॥੨੨॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਦੇ ਜਨਨੀ ਕੋ ਧੀਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ‘ਰਚੀ ਬਿਧਾਤੇ ਹੋਨੀ ਸੋਇ।
 ਮਿਟੈ ਨ ਕਰੇ ਉਪਾਇ ਜਿ ਕੋਇ ॥੨੩॥
 ਜੇ ਨਹਿ ਹੋਨੀ, ਬਨਹਿ ਸੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਕਰਹਿ ਸੁ ਜਤਨ ਸਕਲ ਥਲ* ਮਾਂਹੀ^੨।
 ਸਾਚੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਗਾਦੀ।
 ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਸਦੀਵ ਅਬਾਦੀ ॥੨੪॥
 ਅਬਚਲ ਨੀਵ ਅਹੈ ਗੁਰ ਕੇਰੀ।
 ਰਹੈ ਸਦਾ ਦਿਢ ਸਖਦ ਬਡੇਰੀ।
 ਤੂੰ ਮਮ ਮਾਤ ਨ ਇਮ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਸਮ ਅਪਰਨਿ ਕੇ ਮੋਹ ਉਪਾਵੈਂ ॥੨੫॥
 ਪ੍ਰਭੁ ਮਰਜੀ ਮਹਿ ਰਹੁ ਨਿਤ ਰਾਜੀ।
 ਜਗ ਰਚਨਾ ਜਾਨਹੁ ਅਸ ਪਾਜੀ^੩।
 ਬਿਰ ਨ ਰਹੈ ਨਿਤ ਬਿਨਸਨਹਾਰੀ।
 ਇਸ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਮਤਿ ਨਹਿ ਧਾਰੀ ॥੨੬॥
 ਹਰਿ ਚੰਦੋਰੀ^੪, ਜਿਮ ਘਨ ਛਾਯਾ।
 ਸੁਪਨਾ, ਜਿਮ ਬਾਜੀਗਰ ਮਾਯਾ^੫।
 ਇਨਹਿ ਸਾਚ ਲਖਿ ਕਰਿ ਦ੍ਰਿਢ ਗਹੈ।
 ਕਹਾਂ ਸੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਨਿਜ ਕਰ ਲਹੈ^੬ ॥੨੭॥
 ਬਿਨਸਹਿ ਕੋ ਆਗੈ ਕੋ ਪਾਛੇ।
 ਇਸ ਮਹਿ ਮੂਰਖ ਬਿਰਤਾ ਬਾਂਛੇ।
 ਚਲਯੋ ਜਾਤਿ ਜਿਮ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹੁ।

^੧(ਆਪਣਾ) ਜੀਵਨ ਪਾਕੇ ਭਾਵ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿਕੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ (ਗੁਰਿਆਈ) ਕਰੇ।

*ਪਾ:-ਬਿਧਿ।

^੨ਚਾਹੇ ਸਾਰੇ ਥਲ ਵਿਚ (ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ) ਜਤਨ ਕਰੇ।

^੩ਝੂਠ। ਪਾਜ ਵਾਲੀ।

^੪ਗੰਧਰਬ ਨਗਰੀ, ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਕਲਪਤ ਨਗਰੀ।

^੫ਬਾਜੀਗਰ ਦੀ ਮਾਇਆ।

^੬ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਰਜੋ ਰਹਹਿ ਦਿਖਿਯਤਿ ਬਿਧ ਤਾਹੁ ॥੨੮॥
 ਉਪਜਨਿ ਬਿਨਸਨਿ ਕਾਰ ਹਮੇਸ਼।
 ਸਭਿ ਕੇ ਸੀਸ ਠਟੀ ਜਗਤੇਸ਼।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਧੀਰਜ ਧਾਰਹੁ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਤ ਸਮੁਝਿ ਸੋਕ ਨਿਰਵਾਰਹੁ’ ॥੨੯॥
 ਸੁਨਤਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੇ ਬਾਕਨਿ ਮਾਤਾ।
 ਚਖਿ ਜਲਜਾਤਨ ਤੇ ਜਲ ਜਾਤਾ^੧।
 ਤੂਸ਼ਨਿ ਭਈ ਨ ਬੋਲੀ ਫੇਰ।
 ਹੇਰਤਿ ਸੁਤ ਤਨ ਸੋਚ ਬਡੇਰ ॥੩੦॥
 ਔਰੰਗ ਕੋ ਨਰ ਸੁਧਿ ਕੋ ਆਵੈ।
 ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਅਹਿਵਾਲ ਸੁਨਾਵੈ।
 ‘ਅਧਿਕ ਸੀਤਲਾ ਕੇ ਬਿਸਫੋਟ’^੨।
 ਪਿਲਪਿਲ ਕਰਤਿ ਬਡੇ ਕੋ ਛੋਟ’ ॥੩੧॥
 ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਸ਼ਚੈ ਮਨ ਜਾਨਾ।
 -ਬਿਨਸਹਿ ਤਨ ਜਿਸ ਸੁਪ ਬਖਾਨਾ।
 ਕਹਜੋ ਨ ਬਿਰਥਾ ਇਨ ਕੋ ਜਾਤਿ।
 ਪਰਖਜੋ ਕਈ ਬਾਰ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ- ॥੩੨॥
 ਅਪਨਿ ਸਭਾ ਮਹਿ ਕੇਤਿਕ ਬਾਰਾ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਬਦਨ ਉਚਾਰਾ।
 ਜੈ ਪੁਰਿ ਨਾਥ ਸਾਥ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਬੂਝਿ ਬਾਰਤਾ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਸਚਿੰਤ।
 ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਬਹੁ ਬਿਚਾਰ ਬਿਰਤੰਤ।
 -ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਨਹਿ ਮਿਟਿ ਜਾਇ।
 ਹਮ ਅਲੰਬ ਜਿਸ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ- ॥੩੪॥
 ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਹਿ ਸੁਨਤਿ ਪਛੁਤਾਵਹਿ।
 -ਹਮ ਕਿਸ ਕੇ ਪੁਨ ਦਰਸਨ ਪਾਵਹਿ।
 ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਸਿੱਖਜਨਿ ਦਾਨੀ।
 ਜੋ ਜਾਚਹਿ ਸਭਿ ਪੂਰਨਿ ਠਾਨੀ ॥੩੫॥
 ਮੰਦ ਭਾਗ ਬਹੁ ਭਏ ਹਮਾਰੇ।

^੧ਨੇਤ੍ਰ ਕਵਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੨ਛਾਲੇ।

ਜਿਸ ਤੇ ਗੁਰ ਨਹਿ ਪਰਹਿ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਜਿਨ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਵਨ ਕਰੈਂ।
 ਜਨਮ ਅਨੇਕ ਪਾਪ ਪਰਹਰੈਂ- ॥੩੬॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿ ਠੌਰਾ।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਭਯੋ ਅਨਿਕ ਹੀ ਠੌਰਾ।
 ਰਾਮਰਾਇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੁਧਿ ਸਾਰੀ।
 ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਹਿ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੩੭॥

ਭ੍ਰਾਤ ਪਰਸਪਰ ਜੇ ਬਚ ਕਹੈ।
 ਕੋ ਸਮਰੱਥ ਹਟਾਵਨਿ ਚਹੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰਾ।
 ਕੋ ਨਹਿ ਪਾਇ ਸਕਹਿ ਤਿਹ ਪਾਰਾ ॥੩੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਂ ਸਮਰੱਥ।
 ਸਕਲ ਬਾਰਤਾ ਜਿਨ ਕੇ ਹੱਥ।
 ਅੰਗੀਕਾਰ ਤਉ ਬਚ ਕਰਜੋ।
 ਜੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕਰਿ ਬੈਰ ਉਚਰਜੋ ॥੩੯॥
 ਬਹੁ ਕਾਰਨ ਤਿਸ ਮਹਿ ਮਨ ਜਾਨੇ।
 -ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਠਾਨੇ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤ ਹੂ ਪੰਥ ਚਲਾਵਨਿ।
 ਗਨ ਤੁਰਕਨਿ ਕੀ ਜਰਾਂ ਨਸਾਵਨਿ ॥੪੦॥
 ਬਾਕ ਪਿਤਾਮੇ ਪਿਤ ਸਫਲਾਵੈ^੧।
 ਹਮ ਤਨ ਤਜਹਿ ਸਕਲ ਬਨਿਆਵੈ* -।
 ਗੁਰ ਸਰਬੱਗਯ ਬਿਸਾਲ ਉਦਾਰਾ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥੪੧॥
 ਚਾਹਤਿ ਭੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗਿਨ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਦਰਸ ਸਿੱਖ ਅਨੁਰਾਗਿਨ।
 ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਆਪ ਸਭਿ ਜਾਨੈ।
 ਨਰ ਅਜਾਨ ਕਯਾ ਤਿਨਹੁ ਬਖਾਨੈ ॥੪੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੦॥

^੧ਭਾਵ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਵਾਕ ਸਫਲਾ ਹੋਵੇ।

*ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਕ ਚੌਪਈ ਵਾਧੂ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਾਠ ਇਹ ਹੈ:-ਯਦਿ ਹਮ ਭ੍ਰਾਤ ਸ੍ਰਾਪ ਨਿਫਲਾਵੈਂ। ਨਿਜ ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਅਦਬ ਘਟਾਵੈਂ। ਦੁਤੀ ਬ੍ਰਿਧਨ ਮਿਰਯਾਦਾ ਟਾਰੈਂ। ਯਾਤੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੁ ਅੰਗੀਕਾਰੈਂ।

੫੧. [ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼]

੫੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੨

ਦੋਹਰਾ: ਚੇਤ ਚਤਰ ਦਸਮੀ^੧ ਭਈ, ਚਾਹਤਿ ਭੇ ਪਰਲੋਕ।
ਬਯਾਕੁਲ ਤਨ ਕੀ ਦਸਾ ਬਹੁ, ਦੇਖਤਿ ਦਾਸ ਸ ਸੋਕ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸੇਵਾ ਹੇਤੁ ਦਾਸ ਜੋ ਨੇਰੇ।
ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾਰਿ ਤਿਨਹੁੰ ਦਿਸਿ ਹੇਰੇ।
ਕਰਜੋ ਹੁਕਮ ‘ਹਮ ਚਲਹਿੰ ਪ੍ਰਲੋਕ।
ਜੇ ਦਰਸਨ ਕਾਂਖੀ ਸਭਿ ਲੋਕ ॥੨॥
ਹੈ ਮਸੰਦ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿ ਮਾਲਾ^੨।
ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਕਾਲਾ।
ਤਿਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਅਪਰ ਜਿ ਅਹੈਂ।
ਅਰੁ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਜਿ ਚਹੈਂ ॥੩॥
ਤਿਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਆਨਿ ਹਕਾਰਿ।
ਪਾਵਹਿੰ ਦਰਸ ਆਨਿ ਦਰਬਾਰ।’
ਸੁਨਤਿ ਬਿਲੋਚਨ ਦਾਸਨਿ ਭਰੇ।
ਤਤਛਿਨ ਅੱਸੂ ਬੂੰਦ ਗਿਰ ਪਰੇ ॥੪॥
ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਇ।
ਸਮਦਾਇਨਿ ਕੋ ਸੋਕ ਉਪਾਇ।
ਪੁਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰਜੋ।
ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਨੇਤ੍ਰਨਿ ਮਹਿੰ ਜਲ ਭਰਜੋ ॥੫॥
ਅਪਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਬੁਲਿਵਾਏ।
ਦਰਸਨ ਕੇ ਕਾਰਨ ਚਲਿ ਆਏ।
ਰਿਦੇ ਬਿਸੁਰਤਿ ਮੁਖ ਮੁਰਝਾਏ।
ਤੂਸਨਿ ਠਾਨਿ ਪਹੁੰਚਿ ਤਿਸ ਥਾਏਂ ॥੬॥
ਜੈ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਅਪਰ ਨਰ ਘਨੇ।
ਉਤਲਾਵਤਿ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਸਨੇ।
ਸਕਲ ਆਨਿ ਪਹੁੰਚੇ ਜਬਿ ਪੌਰ।
ਭਈ ਭੀਰ ਬਿਰ ਭੇ ਤਿਸ ਠੌਰ ॥੭॥
ਅੰਤਰ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਜਨਾਯਹੁ।
‘ਸੁਨਿ ਸੁਧਿ ਜੈ ਪੁਰਿ ਕੋ ਪਤਿ ਆਯਹੁ।

^੧ਚੇਤ ਦੀ ਚੋਦਸ।^੨ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮੱਲ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਰੀ।
 ਆਨ ਬਿਰੀ ਸਭਿ ਪੌਰ ਅਗਾਰੀ' ॥੮॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਚਾਰਾ।
 'ਫਰਸ਼ ਡਸਾਵਹੁ ਬਿਬਿਧਿ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਆਨਿ ਸਭਿਨਿ ਕੋ ਦੇਹੁ ਬਿਠਾਇ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਪਾਇ' ॥੯॥
 ਗਯੋ ਮੇਵਤਾ ਆਇਸੁ ਲੈ ਕੇ।
 ਅੰਤਰ ਸਕਲ ਹਕਾਰਨਿ ਕੈ ਕੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬਿ ਹੂੈ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਬੈਠੇ ਦਰਸਨ ਦੇਨਿ ਸੁਜਾਨਾ ॥੧੦॥
 ਪਿਖਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ਹਿ ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ।
 ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਅੰਤਰ ਗਹਿ ਤਿਸ ਹਾਥ।
 ਇਨ ਦੋਇਨ ਤੇ ਪੀਛੈ ਸਾਰੇ।
 ਆਨਿ ਬਰੇ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਧਾਰੇ ॥੧੧॥
 ਗੁਰ ਤਨ ਪਿਖਯੋ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਿਸਫੋਟ।
 ਭਰੇ ਸਰਬ ਦੀਰਘ ਕੋ ਛੋਟ।
 ਕਰ ਬੰਦਹਿੰ ਬੰਦਨ ਕੋ ਧਾਰਹਿੰ।
 ਕੇਚਿਤ ਹੇਰਿ ਹੋਤਿ ਬਲਿਹਾਰੈਂ ॥੧੨॥
 ਜਥਾ ਉਚਿਤ ਬੈਠੇ ਧਰਿ ਮੌਨ।
 ਕਰਤਿ ਬਿਲੋਕਨ, ਬੋਲਹਿ ਕੌਨ।
 ਜੈਪੁਰਿ ਪਤਿ ਕੋ ਰੁਖ ਲਖਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਕਹਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੰਮ੍ਰਿਤਾ ਧਰਿ ਕੈ ॥੧੩॥
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸਰਬੱਗਜ।
 ਕਯਾ ਕਹਿ ਸਕਹਿੰ ਜਿ ਨਰ ਅਲਪੱਗਜ।
 ਤਉ ਆਪਨੋ ਹਿਤ ਚਿਤ ਚਹੈਂ।
 ਸਮਰੱਥਨਿ ਢਿਗ ਬਿਨਤੀ ਕਹੈ* ॥੧੪॥
 ਆਗੈ ਭਏ ਸਪਤ ਗੁਰ ਜੋਇ।
 ਦਾਸ ਕਿਧੋਂ ਲਾਇਕ ਸੁਤ ਹੋਇ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤੇ ਸਮਰਥ ਤਿਸ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਰਿ ਕੈ ॥੧੫॥
 ਸਕਲ ਸੰਗਤਾਂ ਆਦਿ ਮਸੰਦ।

*ਪਾ:-ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਭੁ ਪਹਿ ਬਿਨਤੀ ਅਹੈ।

ਕਰ ਗਹਿਵਾਇ ਦਾਸ ਜੇ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਬਹੁਰ ਚਹੈਂ ਪਰਲੋਕ ਪਯਾਨਾ।
 ਕਰਤਿ ਰਹੇ ਜਨ ਗਨ ਦੁਖਹਾਨਾ ॥੧੬॥
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਸਹਿਤ ਇਸ ਬੇਰੀ।
 ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਹੁੰ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇਰੀ।
 ਸਭਿ ਦਾਸਨਿ ਪਰ ਕਰੁਨਾ ਕਰੀਏ।
 ਭੋਗਹੁ ਬਪੁ ਕੇ ਦਰਸ ਦਿਖਰੀਏ ॥੧੭॥
 ਤਰੁਨ ਹੋਇ ਸੰਤਤਿ ਉਪਜਾਵਹੁ।
 ਬਨਹੁ ਉਚਿਤ ਜਬਿਹੁੰ ਲਖਿ ਆਵਹੁ।
 ਅਪਨੇ ਥਾਨ ਬਿਠਾਵਨਿ ਕੀਜੈ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਲੋਕ ਜਾਨੇ ਮਨ ਦੀਜੈ ॥੧੮॥
 ਮ੍ਰਿਤੁ ਸੁਛੰਦ ਤੁਮ ਕੇ ਸਮਰੱਥ^੧।
 ਤਨ ਧਾਰਨਿ ਤਯਾਗਨਿ ਨਿਜ ਹੱਥ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸਭਿ ਕੇ ਕਹਿਬੋ ਬਨੈ।
 ਰਚਹੁ ਤਥਾ ਜਿਮ ਬਾਂਛਹੁ ਮਨੈ ॥੧੯॥
 ਅਪਰਨਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕਿਮ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਜੇ ਅਭਿਲਾਖਹੁ ਸਕਹੁ ਜਿਵਾਇ।
 ਇਹ ਕੁਛ ਨਈ ਨਹੀਂ ਹਮ ਕਹੀ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿੰ ਨਿਤ ਹੋਵਤਿ ਰਹੀ ॥੨੦॥
 ਕੌਨ ਕੌਨ ਹਮ ਕਰੈਂ ਬਤਾਵਨਿ।
 ਜੇਤਿਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੀਨਿ ਜੀਵਾਵਨ।
 ਬਿਦਤ ਜਗਤ ਮੈਂ ਛਪੀ ਨ ਕੋਇ।
 ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰ ਹੋਇ ॥੨੧॥
 ਅਨਿਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੇ ਦਏ ਜਿਵਾਇ।
 ਨਿਜ ਜੀਵਨ ਮੈਂ ਸੰਸੈ ਕਾਇ।
 ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਮਹਿੰ ਤੁਮ ਅਹੈਂ।
 ਅਸਮੰਜਸ ਲਖਿ ਸਭਿ ਹਮ ਕਹੈਂ ॥੨੨॥
 ਸੁਨੀ ਬਾਰਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਰੀ।
 ਅਪਰ ਸਭਾ ਸਭਿ ਤੂਸਨਿ ਧਾਰੀ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਦੇਖਤਿ ਮੁਖ ਪਦਮ^੨।

^੧(ਜਨਮ ਤੇ) ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਕੇ (ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਸਮਰੱਥ ਹੋ।

^੨ਮੁਖ ਕਵਲ।

-ਅਜਮਤ ਲੋ ਬਖਸ਼ਿਨਿ ਕੋ ਸਦਮ^੧ ॥੨੩॥
 ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਤੀ ਤੇ ਕਯਾ ਭਨਹਿ-।
 ਸਗਰੇ ਮਨ ਮਹਿੰ ਇਸ ਬਿਧਿ ਗੁਨਹਿੰ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਬਚਨ ਪੁਨ ਭਨਯੋ।
 ਮੋਨ ਠਾਨਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਤਬਿ ਸੁਨਯੋ ॥੨੪॥
 ‘ਜਥਾ ਜੋਗ ਸੰਗਤਿ ਕਿਯ ਅਰਜੀ।
 ਤਊ ਸੁਨਹੁ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮਰਜੀ।
 ਹਮਰੇ ਤਨ ਤਯਾਗਨਿ ਬਹੁ ਕਾਰਨ।
 ਆਛੋ ਨਹੀਂ ਜਿ ਕਰਹਿੰ ਉਚਾਰਨਿ ॥੨੫॥
 ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਅਵਚਲ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਵਧਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਿਟਹਿ ਕਿਮ ਨਾਂਹੀ।
 ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵਹਿ।
 ਲੈ ਗੁਰ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਮਾਵਹਿ ॥੨੬॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਭਿ ਕੇਰਾ।
 ਜੋ ਹਮਰੋ ਚਹਿ ਦਰਸਨ ਹੇਰਾ।
 ਸੋ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਹੇਰਨਿ ਕਰੈ।
 ਪਾਪਨਿ ਗਨ ਕੋ ਤਤਛਿਨ ਹਰੈ ॥੨੭॥
 ਹਮ ਸੋਂ ਬਾਤ ਕਰਨਿ ਕੋ ਚਾਹਹਿ।
 ਪਠਹਿ ਸੁਨਹਿ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਉਮਾਹਹਿ।
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਕਹਯੋ ਜੁ ਕਰਹਿ ਕਮਾਵਨਿ।
 ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲੇ ਮਨ ਪਾਵਨ^੨ ॥੨੮॥
 ਹੋਹਿ ਕਾਮਨਾ ਸਿਖ ਕੈ ਕੋਈ।
 ਬਿਘਨ ਪਰਹਿ ਕੈ ਸੰਕਟ ਹੋਈ।
 ਸ਼ਰਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਜਾਇ।
 ਤਤਛਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਬਨਹਿੰ ਸਹਾਇ ॥੨੯॥
 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਕੋ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਅਹੈ।
 ਹੋਹਿ ਅਸ਼ਰਧਕ ਕਿਮਹੁ ਨ ਲਹੈ।
 ਤਨ ਸਦੀਵ ਥਿਰ ਹੋਇ ਨ ਕੋਇ।
 ਰਿਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਕੋ ਲਿਹੁ ਜੋਇ ॥੩੦॥
 ਨਿਤ ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਮਸਤਕ ਟੇਕਹੁ।

^੧ਕਰਾਮਾਤ ਤੱਕ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਘਰ ਹੈ।

^੨ਪਾ ਲਵੇ।

ਹਨਹੁ ਬਿਕਾਰਨਿ ਪਾਇ ਬਿਬੇਕਹੁ ।
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਨੀ।
 ਸਭਿਨਿ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਬਹਿ ਪਾਨੀ ॥੩੧॥
 ਗੁਰ ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸ ਚੁਕਾਈ।
 ਦੁਰਲਭ ਦਰਸ਼ ਨਹੀ ਪੁਨ ਪਾਈ।
 ਪੁਨ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਹਯੋ ਕਰ ਜੋਰੇ।
 ‘ਸ਼ਾਹ ਚਹਿ ਤੁਮ ਚਰਨ ਨਿਹੋਰੇ ॥੩੨॥
 ਮਿਲਿਬੇ ਕੀ ਲਾਲਸ ਹੀ ਰਹੀ।
 ਤਾਂਹਿ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ।
 ਮੁਝ ਸੋਂ ਕਹਤਿ ਰਹਯੋ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਮੈਂ ਰਾਵਰ ਕੀ ਮਰਜ਼ੀ ਧਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਅਬਿ ਕਯਾ ਹੁਕਮ ਕਹੋਂ ਢਿਗ ਸ਼ਾਹੂ।
 ਬੂਝਹਿ ਜਬਹਿ ਜਾਇ ਹੋਂ ਪਾਹੁ।’
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਵ ਸੋਂ ਕਹਯੋ।
 ‘ਤਿਸ ਢਿਗ ਭ੍ਰਾਤ ਹਮਾਰੋ ਰਹਯੋ ॥੩੪॥
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਅਜਮਤ ਦਿਖਲਾਈ।
 ਜਿਮ ਭਾਖਯੋ ਤਿਮ ਹੀ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਸਾਢੇ ਤ੍ਰੈ ਸੈ ਵਾਰ ਬਿਲੰਦ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਹੇਰੀ ਬਿਧਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥੩੫॥
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਚਾਹਤਿ।
 ਮਿਲਿਬੇ ਹਿਤ ਜੋ ਬਹੁਤ ਉਮਾਹਤਿ।
 ਦੁਤੀ ਬਾਤ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਵਨਿ।
 ਬਿਨ ਸੰਕਟ ਰਹਿ ਆਨੰਦ ਪਾਵਨ ॥੩੬॥
 ਤਿਸ ਹਿਤ ਸ਼ਬਦ ਪਠਾਵਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਯਥਾ ਉਚਰਯੋ।
 ਕਰਹਿ ਕਮਾਵਨਿ ਸੁਭ ਗਤਿ ਪਾਵੈ।
 ਬਿਨਾ ਕਮਾਏ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ॥੩੭॥
 ਹਮ ਸੋਂ ਮਿਲਨਿ ਕਾਜ ਹੈਂ ਦੋਇ।
 ਪੂਰਬ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤਿਹ ਸੋਇ।
 ਅਪਰ ਤੀਸਰੋ ਕਾਜ ਨ ਕੋਈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਮੇਲ ਹਮਾਰੋ ਹੋਈ ॥੩੮॥
 ਇਹੀ ਬਾਰਤਾ ਕਹੀਅਹਿ ਜਾਇ।

ਸਿਮਰਹੁ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਸੁਖ ਪਾਇ।
 ਸੰਤਨਿ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਿ ਅਰਨਾ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਯੋ ਆਪ ਸਿਰ ਜਰਨਾ^੧ ॥੩੯॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਮੌਨ ਧਰੀ ਗੁਨ ਖਾਨੀ।
 ਉਠਯੋ ਭੂਪ ਤਬਿ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।
 ਗਮਨਯੋ ਨੌਰੰਗ ਕੇ ਢਿਗ ਗਯੋ।
 ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੁਨਾਵਤਿ ਭਯੋ ॥੪੦॥
 ਤਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਬੋਲਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸਾਥ।
 ‘ਰਾਖਹੁ ਸੁਧਿ ਤੁਮ ਜੈਪੁਰ ਨਾਥ !
 ਤਨ ਕੋ ਤਜਹਿ ਆਨਿ ਸੁਧਿ ਦੀਜੈ।
 ਮੋ ਬਿਨ ਕਹੇ ਦਾਹੁ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥੪੧॥
 ਨਿਸ ਕੈ ਦਿਨ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾਲ।
 ਤਨ ਤਜਾਗੈਂ ਸੁਧਿ ਦੇਹੁ ਉਤਾਲ।’
 ਇਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਭਯੋ।
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਨਿਜ ਘਰ ਕੇ ਚਲਿ ਗਯੋ ॥੪੨॥
 ਸੁਧਿ ਹਿਤ ਅਪਨੇ ਮਨੁਜ ਪਠਾਏ।
 ਕਹਯੋ ਕਿ ‘ਸੁਨਿ ਆਵਹੁ ਉਤਲਾਏ।’
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਨ ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਤੰਤ।
 ਸੰਧਯਾ ਸਮੈਂ ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਪੰਚਾਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੫੧॥

^੧ਸਹਾਰਨਾ।

੫੨. [ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼]

੫੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੨

ਦੋਹਰਾ: ਸੂਰਜ ਅਸਤਯੋ ਪ੍ਰਾਂਚ* ਦਿਸਿ, ਭਾ ਸੰਧਯਾ ਕੋ ਕਾਲੰ।
ਆਇੰ ਜਾਇੰ ਸਿਖ ਪੁਰੀ ਤੇ, ਦਰਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਥਿਰੇ ਸਭਿ ਆਇ।
ਜੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਆਦਿ ਮੁਖਿ ਗਾਇ।
ਅੰਤਰ ਵਹਿਰ ਭੀਰ ਬਹੁ ਹੋਈ।
ਧਰੇ ਸ਼ੋਕ ਬੋਲਤਿ ਨਹਿੰ ਕੋਈ ॥੨॥
ਦਰਸਨ ਕਰਹਿੰ ਵਹਿਰ ਥਿਰ ਹੋਇ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਮਰਤਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਿਤ ਕੇ ਸਿਖ ਸਜਾਨੇ।
ਗੁਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤੇ ਉਰ ਬਿਸਮਾਨੇ ॥੩॥
ਸਭਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਕਹਯੋ।
'ਅਬਿ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕੋ ਲਹਯੋ।
ਸਮਾਂ ਕਹਨਿ ਕੋ ਲਖਿ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
ਬੂਝਹੁ ਸਕਲ ਹੋਇ ਕਰਿ ਪਾਹੀ ॥੪॥
ਜਬਿ ਹੁਇ ਜੈ ਹੈਂ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ।
ਰਿਦੇ ਬਿਸੁਰਤਿ ਰਹਹੁ ਮਹਾਨ।
ਨਹੀਂ ਸੰਦੇਹ ਹੋਇ ਜਿਸ ਭਾਂਤਿ।
ਸੁਨਿਯਹਿ ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਬੱਖਯਾਤ' ॥੫॥
ਜਥਾ ਕਰਨਿ ਅਰਦਾਸ ਅਗਾਰੀ।
ਮਿਲਿ ਸਭਿਹੂੰ ਤਿਮ ਭਲੇ ਬਿਚਾਰੀ।
ਤਬਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਭਲੇ ਸਮੁਝਾਯੋ।
ਜਿਮ ਇਸ ਸਮੇ ਕਹਨਿ ਬਨਿ ਆਯੋ ॥੬॥
ਠਹਿਰਯੋ ਮਤ ਜਿਮ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇਰਾ।
ਕਹਿਬੇ ਹਿਤ ਅਗੇਰ ਸੋ ਪ੍ਰੇਰਾ।
ਭਏ ਸੰਗ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਖ ਸਜਾਨੇ।

*ਇਥੇ ਪਦ ਪ੍ਰਾਂਚ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਹਨ 'ਪੂਰਬ' ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਪਾਠ ਹੈ 'ਸੂਰਜ ਅਥਯੋ ਅਵਾਂਚੀ ਦਿਸਿ' ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦੱਖਣ। ਸੂਰਜ ਨਾ ਪੂਰਬ ਡੁਬਦਾ ਹੈ ਨਾ ਦੱਖਣ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਰੁਸਤ ਪਾਠ ਐਉਂ ਸੀ 'ਸੂਰਜ ਅਥਯੋ ਅਪ੍ਰਾਂਚ ਦਿਸਿ।' ਅਪ੍ਰਾਂਚ ਨਾਮ ਪੱਛੋਂ ਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਾਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰਾਂਚ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਯਾ ਅਸਤਯਾਪ੍ਰਾਂਚ [ਅਸਤਿ+ਅਪ੍ਰਾਂਚ] ਪਾਠ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸਤਯੋ ਪ੍ਰਾਂਚ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾ ਲਿਆ।
'ਸੂਰਜ ਡੁਬ ਗਿਆ, ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਵਲ ਸੰਧਿਆ ਪੈ ਗਈ।

ਗੁਰ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਜੇ ਚਹਤਿ ਮਹਾਨੇ ॥੨॥
 ਆਗੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੇ।
 ਕੁਸ਼ ਕੋ ਆਸਤਰਨ ਛਿਤ ਡਾਰੇ।
 ਦਾਸਨਿ ਸੋਂ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਰਿਵਾਵੈਂ।
 ਸੁਨਤਿ ਬਿਲੋਚਨ ਜਲ ਦ੍ਰਿਗ ਛਾਵੈ ॥੮॥
 ਘਟਿਕਾ ਚਾਰ ਬਿਤੀਤਨਿ ਕਰੇ।
 ਤਬਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਅੱਗੂ ਹੁਇ ਖਰੇ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਸੁਭ ਅਰਦਾਸ।
 ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੯॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਲੀਏ ਸਭਿ ਗੁਰ ਕੇ ਨਾਮ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਸੁਜਸੁ ਜਗਤ ਅਭਿਰਾਮ।
 ‘ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨੀਜੈ।
 ਬਿਰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਜ ਕੀਜੈ ॥੧੦॥
 ਸਪਤਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਸੁਤ ਤਜਿ ਬਡੋ ਨ ਉਚਿਤ ਲਖਾਇ।
 ਅਪਨੇ ਬਦਨ^੧ ਲਗਾਯਵ ਨਹੀਂ।
 ਗੁਰਤਾ ਦੇਨੀ ਤੋਂ ਕਿਤ ਰਹੀ ॥੧੧॥
 ਤੁਮ ਕੋ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਬਿਠਾਏ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਉਚਿਤ ਜਾਨਿ ਹਰਖਾਏ।
 ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਜੁਗ ਸੰਮਤ^੨ ਬੀਤੇ।
 ਜਬਿ ਕੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਤੁਮ ਕੀਤੇ ॥੧੨॥
 ਤਬਿ ਕੀ ਸੰਗਤ ਸਰਬ ਸਮਾਲੀ।
 ਸਿੱਖੀ ਰੀਤਿ ਭਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀ।
 ਚਹਤਿ ਭਏ ਅਬਿ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ।
 ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਯੋ ਕੋ ਨਿਜ ਥਾਨ ॥੧੩॥
 ਅਬਿ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੀ ਬਿਸੂਰਤਿ।
 ਨਹਿੰਨ ਬਿਲੋਕਹਿੰਗੇ ਤੁਮ ਮੂਰਤਿ।
 ਰਾਵਰ ਨੇ ਕਿਸ ਕੇ ਲੜ ਲਾਈ।
 ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਅਨਿ^੩ ਚਲਿ ਆਈ ॥੧੪॥

^੧ਮੁਖ।

^੨ਦੋ ਬਰਸ।

^੩ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ।

ਕਰਹੁ ਆਪ ਭੀ ਤਿਨਹੁੰ ਸਮਾਨ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਰਹੈ ਜਹਾਨ।
 ਜੇ ਨਾ ਕਰਹੁਗੇ ਪੂਰਬ ਰੀਤਿ।
 ਜਾਨੀ ਪਰਹਿ ਸੁ ਹੁਇ ਬਿਪਰੀਤ ॥੧੫॥
 ਬਿਚਲ ਜਾਇਗੀ ਸੰਗਿਤ ਸਾਰੀ।
 ਕੇਚਿਤ ਹੁਇੰ ਮੀਣਨਿ ਅਨੁਸਾਰੀ^੧।
 ਧੀਰਮੱਲ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਕੋ ਸਿਖ ਰਾਮਰਾਇ ਕੋ ਹੋਈ ॥੧੬॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੋਢੀ ਜੇ ਔਰ।
 ਲੇ ਬਿਰਮਾਇ^੨ ਆਪਨੀ ਠੋਰ।
 ਬਿਨ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਹੂੈ ਬਿਰ ਕੋਇ ਨ।
 ਜਥਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਿਨ ਸੈਨਾ ਹੋਇ ਨ ॥੧੭॥
 ਰਹੈ ਨ ਜਬਿ ਗਾਦੀ ਕੋ ਮਾਲਿਕ।
 ਧਨ ਹਿਤ^੩ ਅਪਰ ਬਨਹਿੰ ਤਤਕਾਲਿਕ।
 ਸ਼ਕਤਿ ਹੀਨ ਜੇ ਹੁਇ ਗੁਰ ਔਰਾ।
 ਆਪਸ ਬਿਖੈ ਪਾਇੰ ਬਡ ਰੌਰਾ ॥੧੮॥
 ਸਜਾਨੇ ਸਮਝਹਿੰ ਤਬਿ ਹਟਿ ਜਾਇੰ।
 ਇਮ ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਜਗਹਿ ਬਿਲਾਇੰ^੪।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿਕ ਭਏ।
 ਜਗ ਮਹਿੰ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਦਿਢ ਕਿਏ ॥੧੯॥
 ਸੋ ਨਹਿੰ ਬਿਨਸਹਿ ਜਿਮ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਉਚਿਤ ਕਰਨਿ ਕੇ ਹੋ ਬਿਧਿ ਤਾਂਹੀ^੫।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਡੋਲ ਜਾਇਗੀ ਸੰਗਤਿ।
 ਬੈਠਨਿ ਲਗਹਿੰ ਅਪਰ ਕੀ ਪੰਗਤਿ ॥੨੦॥
 ਜੋ ਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥ ਆਪ ਨੇ ਭਨਯੋਂ।
 ਸੋ ਸਗਰੇ ਸਿੱਖਨਿ ਹੂੰ ਸੁਨਯੋਂ।
 ਲਿਖਿ ਲੈ ਹੈਂ ਅਬਿ ਸੋਢੀ ਸਾਰੇ।
 ਬੈਠਹਿੰ ਮਾਨੀ ਗੁਰ ਹੁਇ ਭਾਰੇ ॥੨੧॥

^੧ਅਧੀਨ।

^੨ਭਰਮਾ ਲੈਣਗੇ।

^੩ਧਨ ਲਈ।

^੪ਜਗਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

^੫ਉਸ ਬਿਧੀ ਦੇ ਕਰਨ ਜੋਗ ਆਪ ਹੀ ਹੋ।

ਯਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਕਿਸ^੧ ਲੜ ਲਾਵਹੁ।
 ਗੁਰਤਾ ਉਚਿਤ ਜਾਂਹਿ ਲਖਿ ਪਾਵਹੁ।
 ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਇਮ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤਿ ਅਗੁਵਾਈ' ॥੨੨॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਜਾਨੀ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 -ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਸੋ ਛਪੈ ਨ ਕੈਸੇ।
 ਬਿਦਤਹਿ ਗਗਨ ਚਢੇ ਰਵਿ ਜੈਸੇ ॥੨੩॥
 ਤਉ ਰੀਤਿ ਪੂਰਬ ਗੁਰ ਕੇਰੀ।
 ਹਮ ਕੋ ਕਰੀ ਚਹਿਯ ਇਸ ਬੇਰੀ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਨਿਰਨੈ ਲਹੜੇ।
 ਬੋਲੇ 'ਜਥਾਜੋਗ ਤੁਮ ਕਹੜੇ ॥੨੪॥
 ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਨਲੇਰ ਮੰਗਾਵਹੁ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਨਿਕਟਿ ਬਿਠਾਵਹੁ।
 ਭਾਰੀ ਗੁਰ ਬਿਦਤਹਿ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਦੰਭੀ ਗੁਰ ਦੁਰ^੨ ਜਾਂਹੀ ॥੨੫॥
 ਸਿੱਖ ਹਜ਼ਾਰਹੁ, ਲਾਖਹੁ, ਕੋਟ।
 ਉਧਰਹਿਗੇ ਜਿਸ ਕੀ ਲੇ ਓਟ।
 ਧਰਹਿ ਧਰਾ ਸਮ ਧੀਰਜ ਭਾਰੀ।
 ਸਸਿ^੩ ਸੂਰਜ ਸਮ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥੨੬॥
 ਸਿੱਖੀ ਦਿਢ ਐਸੀ ਜਗ ਕਰੈਂ।
 ਜੇ ਬੇਮੁਖ ਸਭਿ ਪੈਰੀ ਪਰੈਂ।
 ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਭਿਨਿ ਪਰ ਛਾਵੈ।
 ਕੁਛ ਤੇ ਕੁਛ ਕਰਿ ਕੈ ਦਿਖਰਾਵੈ' ॥੨੭॥
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚਨ ਸੁਹਾਏ।
 ਸੁਨਤਿ ਜਿ ਸਗਰੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।
 ਧਾਇ ਗਯੋ ਆਨਯੋ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਨਰੇਲ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨੮॥
 ਕੰਚਨ ਥਾਰ ਬਿਖੈ ਧਰਿ ਦੀਨਿ।

^੧ਕਿਸੇ ਦੇ।

^੨ਛੁਪ।

^੩ਚੰਦ।

ਚੰਦਨ ਪੁਸ਼ਪ ਧੂਪ ਸੁਭ ਕੀਨਿ।
 ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੀ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਈ।
 ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਸਜਾਨੇ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਈ ॥੨੯॥
 ਹਾਥਨਿ ਜੋਰਿ ਨਾਥ ਗੁਰ ਆਗੇ।
 ਨਮੋ ਕਰਹਿ ਕੇ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ।
 ਘ੍ਰਿਤ ਕੀ ਜਰਹਿ ਮਸਾਲ ਅਗਾਰੀ।
 ਅਪਰ ਸੁਗੰਧਨਿ ਬਹੁ ਮਹਿਕਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਸਭਾ ਲਗਾਇ ਜਥੋਚਿਤ ਸਾਰੇ^੧।
 ਬੈਠੇ ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਗੁਰ ਪਰਵਾਰੇ।
 ਧਰੇ ਮੌਨ ਸਭਿ ਹੇਰਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਗੁਰ ਸਿਮਰਨਿ ਧਰੈਂ ॥੩੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਰਸ ਕਹੁ ਦਾਨ।
 ਦੀਨਹੁ, ਕੀਨਿ ਜਨਨ^੨ ਕਲਜਾਨ।
 ਤਜਯੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਤਰੇ ਗੁਰ ਭਏ।
 ਕੁਸ਼ ਕੋ ਆਸਤਰਨ ਥਿਰ ਥਿਏ ॥੩੨॥
 ਕੰਚਨ ਥਾਰ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿਵਾਯੋ।
 ਦੇਖਿ ਦਾਹਿਨੋ ਹਾਥ ਉਠਾਯੋ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਨਿੰਦ ਕਮਲ ਕੇ ਜੋਇ।
 ਪ੍ਰੇਰਨ ਕਰਯੋ ਪਿਖਹਿੰ ਗਨ ਸੋਇ ॥੩੩॥
 ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਉਠਾਵਨਿ ਕਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਸਾਥ ਹਾਥ ਮਹੁ ਧਰੇ।
 ਕੀਨਿ ਮੰਡਲਾਕ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰੀ^੩।
 ਧਰਯੋ ਸੁ ਧਜਾਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮਾ ਧਾਰੀ^੪ ॥੩੪॥
 ਲੇਪਨ ਕਰੀ ਭੂਮ ਜਹਿੰ ਪਾਵਨ।
 ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਤਹਿੰ ਕਰੇ ਟਿਕਾਵਨਿ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪੁਨ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।
 ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾਰਿ ਕਹੀ ਮੁਖ ਬਾਨੀ ॥੩੫॥
 ‘ਬਾਬਾ ਬਸਹਿ ਜਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਕਾਲੇ।

^੧ਜਿਵੇਂ ਉਚਿਤ ਸੀ ਭਾਵ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ।

^੨ਦਾਸਾਂ ਦੀ।

^੩ਹੱਥ ਗੋਲਾਕਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਕੀਤਾ।

^੪ਭਾਵ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮਾਂ ਕੀਤੀ।

ਬਨਿ ਗੁਰ, ਸੰਗਤਿ ਸਕਲ ਸਮਾਲੇ* ।
 ਇਮ ਸੁਨਾਇ ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੋਂ ਕਹਯੋ।
 ਸਿੱਖਨਿ ਉਰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਤਬਿ ਲਹਯੋ ॥੩੬॥
 -ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਲੀਨਸਿ ਤਿਸ ਬੇਰਾ-।
 ਤਊ ਲਖਯੋ ਸਭਿ -ਗੁਰੂ ਬਡੇਰਾ।
 ਬਿਦਤਹਿ ਆਪ ਛਪਯੋ ਨਹਿ ਰਹੈ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੋਇ ਨ ਕਹੈ ॥੩੭॥
 ਸਭਿ ਕੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰਨ ਕਰੀ।
 ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਇ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਧਰੀ।
 ਨਮੋ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਆਦਿ ਮਸੰਦ।
 ਧਰੇ ਸ਼ੋਕ ਉਰ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦ ॥੩੮॥
 ਕਰਯੋ ਹੁਕਮ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਦਾਸ।
 ‘ਅਬਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਪੂਰਨ ਆਸ।
 ਕਹੋ ਸਭਿਨਿ ਸੋਂ ਪੌਰ ਅਗਾਰੀ।
 ਬਿਰਹੁ ਕਰਹੁ ਸਤਿਨਾਮ ਉਚਾਰੀ ॥੩੯॥
 ਪਠਹਿ ਸੁਨਹਿ ਇਕ ਚਿਤ ਗੁਰ ਬਾਨੀ।
 ਜਾਗ੍ਰਨਿ ਕਰਹਿ ਹੋਇ ਸਵਧਾਨੀ।
 ਲੇਹੁ ਬੁਲਾਇ ਰਬਾਬੀ ਜੋਇ।
 ਕਰਹਿ ਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਰਤਨ ਸੋਇ ॥੪੦॥
 ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਕਰਿਬੋ ਸਤਿਨਾਮ।
 ਨਹਿ ਕੋ ਬੋਲਹਿ ਬਿਰਹਿ ਜੁ ਧਾਮ।
 ਅਬਿ ਹਮ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਲੋਕ ਪਯਾਨਾ।
 ਬਨਹਿ ਇਕਾਂਕੀ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨਾ’ ॥੪੧॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਸਭਾ ਸਭਿ ਜੋਇ।

*ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਕਿ ‘ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਵਾਕ ਕਹੇ ਹਨ ਉਹ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ, ਸਾਫ ਨਾਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਹਾ’ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ ਤਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੋਢੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰਹਿੰਦੇ, ਅਰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਨਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਜੋ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਬਾ ਆ ਚੁੱਕੇ। ਇਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਬੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਭਿਰਾਉ ਵਸਦੇ ਸਨ। ਸਾਕ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਤੇ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਗੁਰ ਪਦ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਵਰ ਨਾਲ ਵਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ‘ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ’ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ੨੨ ਮੰਜੀਆਂ ਲਾਕੇ ਸੋਢੀ ਓਥੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਠੇ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਨੇ ਵਾਕ ਕਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਕਹਿਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਸਦੇ ਸਨ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੋਢੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਸਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਬਾ ਕਹਿਲਾ ਸਕੇ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਉਠਿ ਉਠਿ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਦੋਇ।
 ਨਮੋ ਕਰਹਿੰ ਦਰਸਨ ਕੋ ਦੇਖਿ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਮਸਤਕ ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਖਾ ॥੪੨॥
 ਅਪਰ ਕਾਮਨਾ ਜੋ ਜੋ ਧਰੀ।
 ਪੂਰਨ ਕੀਨਿ ਗੁਰੂ ਤਿਸ ਘਰੀ।
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਜੁਤਿ ਬਿਛੁਰੇ ਗੁਰ ਤੇ।
 ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ ਦੀਨ^੧ ਬਡ ਉਰ ਤੇ ॥੪੩॥
 ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਇ ਪੌਰ ਪਰ ਥਿਰੈਂ।
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੋ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਲਗੇ ਰਬਾਬੀ ਕਿਰਤਨ ਕਰਿਬੇ।
 ਜਿਹ ਸੁਨਿਬੇ ਸਭਿ ਕਲਮਲ ਹਰਿਬੇ ॥੪੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗੁਰਤਾ ਅਰਪਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੋਇ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੨॥

^੧ਨਿਮਾਣੇ। ਉਦਾਸ।

੫੩. [ਸੱਚਖੰਡ ਪਯਾਨ]

੫੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੪

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਰਤੇ ਗੁਰੂ,
ਕਹਨਿ ਸੁਨਨਿ ਬਿਸਤਾਰ।
ਬੀਤ ਗਈ ਅਧ ਜਾਮਨੀ,
ਚਹੈਂ ਪ੍ਰਲੋਕ ਪਧਾਰਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਅੰਤ ਸਮਾ ਲਖਿ ਜਨਨੀ^੧ ਆਈ।
ਦੇਖਤਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਗਾਤ^੨ ਮੁਰਝਾਈ।
ਅੱਸੂ ਬਿਲੋਚਨਿ ਤੇ ਬਹੁ ਡਾਰਹਿ।
ਸੰਕਟ ਸ਼ੋਕ ਰਿਦੈ ਬਹੁ ਧਾਰਹਿ ॥੨॥
ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ।
ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਟੇਕਹਿ ਪਦ ਮੱਥ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਮਨ ਕੇਰੇ।
ਬਡ ਤੇ ਲਘੁ, ਲਘੁ ਕਰਹਿ ਬਡੇਰੇ ॥੩॥
ਤਜਾਗਨਿ ਧਰਬੋ ਕਰਨਿ ਸਰੀਰ^੩।
ਜਿਨ ਕੇ ਹੈ ਅਧੀਨ ਉਰ ਧੀਰ।
ਮਹਿਮਾ ਸੁਤ ਕੀ ਜਾਨਤਿ ਸਾਰੀ।
ਗਜਾਤਾ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਕੀ ਭਾਰੀ ॥੪॥
ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਮਹਿ ਗਤਿ ਹੋਇ।
ਸਗਰੀ ਜਾਨਤਿ ਹੈ ਮਨ ਸੋਇ।
ਨਿਤ ਸਰਬੱਗ ਸ਼ਕਤਿ ਮਹਿ ਭਾਰੀ।
ਜਿਨ ਕੀਰਤਿ ਜਗ ਬਹੁ ਬਿਸਤਾਰੀ ॥੫॥
ਨਿਕਟਿ ਬੈਠਿ ਮੁਖ ਕਮਲ ਬਿਲੋਕਾ।
ਸਦਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਜਤਿ ਕਬਹੁ ਨ ਸੋਕਾ।
ਭਈ ਦੀਨ ਮੁਖ ਬੋਲੀ ਬਾਨੀ।
'ਸੁਨਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਤੁਮ ਗੁਨ ਗਨ ਖਾਨੀ ॥੬॥
ਕਹੈਂ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਬਾਤ ਬਨਾਈ?
ਆਗੇ ਕਹੀ ਸੁ ਆਪ ਹਟਾਈ।
ਗੁਰਤਾ ਆਦਿਕ ਦੈਬੇ ਕਾਰ।

^੧ਮਾਤਾ।^੨ਸਰੀਰ।^੩ਸਰੀਰ ਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਯਾ ਤਿਆਗਣ ਕਰਨਾ।

ਕਰੀ ਸਰਬ ਹੀ ਭਲੇ ਸੁਧਾਰਿ ॥੭॥
 ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਪੁੱਤ੍ਰਾ^੧ ਹੈ ਕਿਮ ਜੀਵੋਂ।
 ਤੁਮਹਿੰ ਬਿਲੋਕੇ ਆਨੰਦ ਥੀਵੋਂ।
 ਪਤਿ^੨ ਪਾਛੇ ਕੁਛ ਸ਼ੋਕ ਨ ਕੀਨਿ।
 ਹਰਖੀ ਪਿਖਿ ਗੁਰਤਾ ਤੁਮ ਲੀਨਿ ॥੮॥
 ਆਪ ਕਰਹੁ ਪਰਲੋਕ ਪਯਾਨਾ।
 ਮੈਂ ਝੂਰਤਿ ਕਰਿ ਸ਼ੋਕ ਮਹਾਨਾ।
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਆਈ।
 ਤੁਮ ਜਨਮੇ ਅਤਿ ਭਈ ਬਧਾਈ ॥੯॥
 ਅਬਿ ਡੂਬੋਂ ਦੁਖ ਸਿੰਧੁ ਮਝਾਰੇ।
 ਕੇ ਕੇਵਟ ਹੁਇ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ।
 ਤੁਮ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਜਿਯੋਂ ਨ ਕੈਸੇ।
 ਜਲ ਤੇ ਬਿਛੁਰੀ ਮਛਰੀ ਜੈਸੇ' ॥੧੦॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਮਾਤਾ ਬਚ ਕਹੇ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਨਤਿ ਦਾਸ ਦੁਖ ਲਹੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਲੋਕਿ ਦੁਖਾਰੀ।
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਿ ਧੀਰ ਉਚਾਰੀ ॥੧੧॥
 'ਤਨ ਜਾਨਹੁੰ ਸਭਿ ਬਿਨਸਨ ਹਾਰੇ।
 ਇਸ ਤੇ ਕਯੋਂ ਅਤਿਸ਼ੈ ਦੁਖ ਧਾਰੇ।
 ਰਹੀ ਕਿਤਿਕ ਬਾਕੀ ਬਯ^੩ ਤੇਰੀ?
 ਤਨ ਤਜਿ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਸੁਖ ਬਹੁ ਹੇਰੀ ॥੧੨॥
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਲੇਸ਼ ਨ ਜਹਾਂ।
 ਮਮ ਪਿਤ ਨਿਕਟਿ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਤਹਾਂ' ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਮਿਟਾਯਹੁ।
 ਜਨਨੀ ਮਨ ਮਹਿੰ ਗਯਾਨ ਉਪਾਯਹੁ ॥੧੩॥
 ਭਈ ਮਗਨ ਕੁਛ ਆਇ ਨ ਬਾਨੀ।
 ਲਖਿ ਸੁਤ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ ਮਹਾਨੀ।
 ਅਰਧ ਰਾਤਿ ਉਪਰ ਇਕ ਘਰੀ।
 ਚਢਨਿ ਹੇਤੁ ਗੁਰ ਤਯਾਰੀ ਕਰੀ ॥੧੪॥

^੧ਪੁੱਤ੍ਰ ਰਹਿਤ।

^੨ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਦੇ।

^੩ਆਯੁ।

ਕਿਤਿਕ ਦਾਸ ਢਿਗ ਮਾਤ ਨਿਹਾਰਹਿੰ।
 ਤੂਸ਼ਨਿ ਹੋਇ ਸਥਿਰਤਾ ਧਾਰਹਿੰ।
 ਬੋਲਤਿ ਕੋਮਲ ਬਾਕ ਸੁਹਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਪਰ ਕਰ ਸੋਂ ਪਟ^੧ ਪਾਏ ॥੧੫॥
 ਲਿਯੋ ਅਛਾਦਿ, ਛਿਨਕ ਮਹਿੰ ਪਯਾਨੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮਾਨੇ।
 ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਸਾਥ।
 ਸਕਲ ਦੇਵ ਯੁਤਿ ਦੇਵਨਨਾਥ^੨ ॥੧੬॥
 ਗੁਰ ਆਗਵਨ ਜਾਨਿ ਸਭਿ ਆਏ।
 ਬਾਦਤਿ ਦੁੰਦਿਭ^੩ ਆਦਿ ਬਜਾਏ।
 ਪੁਸ਼ਪਨਿ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਅਨੰਦਤਿ।
 ਧੂਪ ਧੁਖਾਵਤਿ ਗੁਰ ਕੋ ਬੰਦਿਤ ॥੧੭॥
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਨ ਕੇ ਉਤਸਾਹੁ।
 ਰਚਹਿੰ ਦੇਵ ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮਾਂਹੁ।
 ਚਢਿ ਬਿਬਾਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਪਯਾਨੇ।
 ਮਣੀਅਨਿ ਮੁਕਤਾ^੪ ਗਨ ਲਰਕਾਨੇ ॥੧੮॥
 ਦੇਵਬਧੂ^੫ ਨਾਚਤਿ ਅਗਵਾਈ।
 ਚਲੇ ਜਾਤਿ ਹੈ ਅਨਿਕ ਬਧਾਈ।
 ਕਿੰਨਰ ਗੰਧੂਬ ਮਿਲਿ ਸਮੁਦਾਯਾ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿੰ ਅਨੰਦ ਬਡ ਛਾਯਾ ॥੧੯॥
 ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬੈਕੁੰਠ ਸਥਾਨ।
 ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਮਹਿੰ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨ।
 ਸੁਰ ਸਭਿ ਨਿਜ ਨਿਜ ਥਾਨ ਸਿਧਾਏ।
 ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਜਾਏ ॥੨੦॥
 ਜਬਿ ਤਨ ਤਜਾਗਯੋ ਜਨਨੀ ਜਾਨਾ।
 ਦਾਸਨਿ ਸੋਂ ਤਬਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਦੇਖਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਅਬਿ ਦੇਹਿ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾਨੇ ਮਨ ਏਹ’ ॥੨੧॥

^੧ਬਸਤ੍ਰ।

^੨ਇੰਦ੍ਰ।

^੩ਵਾਜੇ ਧੌਂਸੇ।

^੪ਮੋਤੀ।

^੫ਅਪਸਰਾਂ।

ਤਬਿ ਉਘਾਰਿ ਮੁਖ ਦਾਸ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਜਥਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤਿ ਕਮਲ ਉਦਾਰਾ।
 ਮ੍ਰਿਤਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਇਕ, ਪ੍ਰਾਣ ਨ ਆਵਤਿ।
 ਅਪਰ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਮ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵਤਿ ॥੨੨॥
 ਬਹੁਰੋ ਬਦਨ ਅਛਾਦਨਿ ਕਰਜੋ^੧।
 ਸਭਿ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗ ਪੂਰਨ ਜਲ ਢਰਜੋ।
 ਰੁਦਿਤਿ ਭਏ ਜਬਿ ਅੰਤਰ ਸਾਰੇ।
 ਵਹਿਰ ਪੌਰ ਪਰ ਸੁਨੀ ਪੁਕਾਰੇ ॥੨੩॥
 ਜਾਨਜੋ ਸਭਿਨਿ ਸਮਾਵਤਿ ਭਏ।
 ਅਪਨਿ ਪੁਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਥਿਏ।
 ਸਿਮਰਤਿ ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਹਿ ਸ਼ੋਕਾ।
 ਹੁਤੇ ਪੌਰ ਪਰ ਜੇਤਿਕ ਲੋਕਾ ॥੨੪॥
 ਸੁਨਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੂਤ ਸਿਧਾਰਜੋ।
 ਜਾਇ ਪਾਸ ਤਿਸ ਭੇਵ ਉਚਾਰਜੋ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਨਿ ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ ਉਪਾਯੋ।
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰ ਗੁਨ ਪਛੁਤਾਯੋ ॥੨੫॥
 ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਸੁਧਿ ਤਬਿ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ‘ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਤੀਨ ਬਿਤਾਈ।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੁਧਿ ਤਗੀਦ ਪੁਨ ਕਰੀ।
 ‘ਮੈਂ ਆਵੋਂ ਚਲਿ ਕਰਿ ਜਿਸ ਘਰੀ ॥੨੬॥
 ਤਬਿ ਕਰਨੋ ਸਸਕਾਰ ਸਰੀਰ।
 ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਧੀਰ।’
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਆਨਿ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਈ।
 ‘ਸ਼ਾਹੁ ਆਪ ਸੋਂ ਇਮ ਫੁਰਮਾਈ’ ॥੨੭॥
 ਸੁਨਿ ਜੈ ਸਿੰਘ ਗਯੋ ਤਤਕਾਲ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੁਤੋ ਬਿਸਾਲ।
 ਜਾਇ ਪੌਰ ਪਰ ਬੈਠਜੋ ਸੋਇ।
 ਆਇ ਅਪਰ ਬੈਠਹਿ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੨੮॥
 ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਸੁਨਜੋਂ ਪੁਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਭਾ ਮੇਲ ਉਦਾਰੇ।
 ਚੰਦਨ ਲੇ ਲੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੋਇ।

^੧ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਤਿਲ ਅਰੁ ਘਿੱਤ੍ਰੁ ਘਨੋ ਲੇ ਸੋਇ ॥੨੯॥
 ਅਨਿਕ ਸੁਗੰਧਨਿ ਲਜਾਵਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ ਸਿੱਖੜ ਬਹੁ ਧਰੈਂ।
 ਭਈ ਭੀਰ ਨਰ ਮਿਲੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਧਿ ਚਲੇ ਆਇ ਦੁਖ ਧਾਰੋ ॥੩੦॥
 ਬੈਠਹਿ ਸਿਮਰਹਿ ਗੁਰ ਗੁਨ ਘਨੇ।
 ‘ਕਸ਼ਟ ਅਨਿਕ ਦਰਸਨ ਤੇ ਹਨੇ।
 ਜਬਿ ਕੇ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼।
 ਤਬਿ ਤੇ ਨਾਸ਼ੇ ਰੋਗ ਅਸ਼ੇਸ਼’ ॥੩੧॥
 ਜੈਪੁਰਿ ਨਾਥ ਆਦਿ ਸਭਿ ਕਹੈਂ।
 ‘ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੈਂ।’
 ਕੇ ਚਿਤ ਰਾਮਰਾਇ ਕੋ ਨਿੰਦਹਿੰ।
 ‘ਮਤਸਰ ਧਰਤਾ ਬਹੁ’ ਉਰ ਬਿੰਦਹਿੰ^੧ ॥੩੨॥
 ‘ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਕਟਿ ਕਹਿ ਪ੍ਰਥਮ ਹਕਾਰੇ।
 ਪੁਰਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਪਿਖਿ ਸੁਾਪ ਉਚਾਰੇ।
 ਇਨਹੁੰ ਨ ਚਹਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਮੇਲਾ।
 ਦਰਸਨ ਦੀਨਿ ਨ ਲੀਨਿ ਸੁਹੇਲਾ^੨ ॥੩੩॥
 ਕਹੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਮਹਿੰ ਇਹ ਰਹੇ।
 ਦੇਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਨਹਿੰ ਚਹੇ।
 ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਨੇ।
 ਧੀਰ ਗੰਭੀਰ ਅਭੀਰ ਸੁਜਾਨੇ ॥੩੪॥
 ਨਿਜ ਪ੍ਰਣ ਤੇ ਨਹਿੰ ਚਲੇ^੩ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਨਹਿੰ ਮਿਲਿਬੇ ਕੀ ਲਖੀ ਬਡਾਈ।
 ਧਨ ਪੂਜਾ ਕੀ ਚਾਹ ਨ ਕੋਈ।
 ਸਦਾ ਸਹਾਇਕ ਦਾਸਨਿ ਹੋਈ’ ॥੩੫॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਗੁਨ ਬਰਨਨ ਕਰੈਂ।
 ਸ਼ੀਲ ਸਰੂਪ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਭ ਧਰੈਂ।
 ਭਈ ਪੌਰ ਆਗੇ ਬਹੁ ਭੀਰ।
 ਤਜਹਿੰ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਸਿਖ ਨੀਰ ॥੩੬॥

^੧ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

^੨ਨਾ ਦਰਸਨ ਕੀਤਾ ਨਾ ਸੁਹਣਾ ਦਰਸਨ ਦਿੱਤਾ।

^੩ਹਟੇ।

ਅੰਤਰ ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਘਨੇਰੇ।
 ਰੋਦਤਿ ਉਪਜਯੋ ਸੋਕ ਬਡੇਰੇ।
 ਸੁਤ ਕੇ* ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਨ ਭਾਰੀ।
 ਦੁਖੀ ਹੋਤਿ ਅਤਿਸੈ ਮਹਿਤਾਰੀ ॥੩੭॥
 ਤਜਾਰੀ ਕਰਨਿ ਲਗੇ ਸਸਕਾਰਨਿ।
 ਨਿਕਟਿ ਸਥਲ ਸੁਭ ਕਰਯੋ ਨਿਹਾਰਨਿ।
 ਸਕਲ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਲੇ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਜੈਪੁਰਿ ਰਾਈ^੧ ॥੩੮॥
 ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਇਕ ਨਰ ਤਹਿ ਆਯੋ।
 ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਂ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਆਵਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਦੇਰ ਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਅਸਵਾਰੀ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਨਿ ਹੋਈ^੨ ॥੩੯॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਲੋਕ
 ਗਮਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੩॥

*ਪਾ:-ਕੋ।

^੧ਜੈਪੁਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉਡੀਕਦਾ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ।

^੨ਅਸਵਾਰੀ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪ੪. [ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ]

ਪ੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>ਪ੫

ਦੋਹਰਾ: ਸ਼ਾਹੁ ਸਨਾਨ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਕਰਿ,
ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਹਿਰਿ ਨਵੀਨ।
ਪਿਖਨਿ ਚਲਯੋ ਚਿਤਵੰਤਿ ਚਿਤ,
-ਦਰਸੋਂ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਜਿਯਤਿ ਮੇਲ ਨਹਿ ਮੋ ਸੰਗ ਕਰਯੋ।
ਕਹਿ ਬਹੁ ਰਹਯੋ ਅਧਿਕ ਹਠ ਧਰਯੋ।
ਅਬਿ ਸਰੂਪ ਮੈਂ ਦੇਖੋਂ ਜਾਈ।
ਅਜਮਤ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਬਿਧਿ ਕਾਈ- ॥੨॥
ਏਵ ਬਿਚਾਰਤਿ ਤੂਰਨ ਆਯੋ।
ਭੀਰ ਸੈਂਕਰੇ ਨਰ ਕੀ ਲਯਾਯੋ।
ਹੇਰਨਿ ਹੇਤੁ ਹਜ਼ਰਾਹੁ ਆਵੈਂ।
ਸ਼ਾਹੁ ਪਿਛਾਰੀ ਚਲਿ ਉਤਲਾਵੈਂ ॥੩॥
ਆਇ ਪੌਰ ਪਰ ਉਤਰਯੋ ਤਬਿਹੁੰ।
ਦੇਖਤਿ ਉਠੇ ਆਦਿ ਨ੍ਰੁਪ ਸਭਿਹੁੰ।
ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਸਨਮਾਨ ਕਰੰਤੇ।
ਭਈ ਭੀਰ ਬਹੁ ਕੋ ਹਟਕੰਤੇ ॥੪॥
ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੰਗ ਬੁਝਿ ਬਿਰਤੰਤਾ।
ਅੰਤਰ ਬਰਯੋ ਪਿਖਨਿ ਉਮਕੰਤਾ^੧।
ਰਿਦੇ ਮਨੋਰਥ ਕੋ ਇਮ ਕਰਯੋ।
-ਨਹਿ ਮਿਲਿਬੇ ਕੋ ਹਠ ਬਹੁ ਧਰਯੋ ॥੫॥
ਸਿੱਖਯਾ ਦੀਨਸਿ ਬਡੇ ਹਮਾਰੇ।
ਸੋ ਹਮ ਨੇਮ ਨਿਬਾਹਯੋ ਸਾਰੇ।
ਜੀਵਤਿ ਜਾਵਤ ਤਾਵਤ ਰਹਯੋ।
ਅਬਿ ਸੋ ਮਿਟੈ ਦਰਸ ਕੋ ਲਹਯੋ ॥੬॥
ਕਿਸ ਉਪਾਇ ਤੇ ਨੇਮ ਨ ਰਹੈ।
ਪਿਤਾ ਸੀਖ ਕੋ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਕਹੈ।
ਕਯਾ ਅਜਮਤ ਕੋ ਕਰਹਿ ਦਿਖਾਵਨਿ।
ਦੇਖਿ ਲੇਉਂ ਮੈਂ ਦਰਸਨ ਪਾਵਨ^੨- ॥੭॥

^੧ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ।

^੨ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

ਇਮ ਚਿਤਵਤਿ ਸਭਿ ਲੋਕ ਹਟਾਏ।
 ਏਕਲ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਅੰਤਰ ਜਾਏ।
 ਮਾਤ ਆਦਿ ਦਾਸੀ ਗਨ ਦਾਸ।
 ਤਤਛਿਨ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਅਪਰ ਅਵਾਸ^੧ ॥੮॥
 ਖਰੋ ਰਹਯੋ ਇਕ ਸੇਵਕ ਤੀਰ।
 ਤੂਸ਼ਨਿ^੨ ਤਜਤਿ ਬਿਲੋਚਨ ਨੀਰ।
 ਨਹੀਂ ਹਟਾਇ ਸਕਹਿ ਤਬਿ ਕੋਇ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ਰ ਦਿੱਲੀਪਤਿ ਜੋਇ ॥੯॥
 ਜਨਨੀ ਮਨ ਮਹਿ ਕੁਛਕ ਬਿਚਾਰੈ।
 -ਨਹਿੰ ਸਮਰੱਥ ਭਈ ਹਟਕਾਰੈ।
 ਤਤਛਿਨ ਆਇ ਬਿਲੋਕਨਿ ਕਰੇ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਅਛਾਦਤਿ ਤਨ ਪਰ ਪਰੇ- ॥੧੦॥
 ਠਾਂਢੇ ਭਯੋ ਜਾਇ ਢਿਗ ਸਾਹੂ।
 -ਪਿਥੋਂ ਬਦਨ- ਇਮ ਠਟਿ ਮਨ ਮਾਂਹੂ।
 ਕਹਯੋ ਦਾਸ ਸੋਂ ਨਿਕਟਿ ਜਿ ਠਾਂਢੇ।
 ‘ਬਸਤ੍ਰ ਟਾਰਿ ਇਨ ਕੋ ਮੁਖ ਕਾਢੇ ॥੧੧॥
 ਮੁਝ ਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਹ ਕਰਾਈ।
 ਆਯਹੁ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਤਲਾਈ।’
 ਸੁਨਿ ਸੇਵਕ ਅਵਰੰਗ ਢਿਗ ਹੂ ਕੈ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਗਹਯੋ ਕਰ, ਬੰਦਨ ਕੈ ਕੈ^੩ ॥੧੨॥
 ਜਬਿ ਊਚੋ ਕਰਿ ਲਗਯੋ ਦਿਖਾਵਨਿ।
 ਕਿਸ ਤੇ ਕਰਯੋ ਨ ਜਾਇ ਹਟਾਵਨਿ।
 ਜਬਿ ਨੌਰੰਗ ਤਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਲਗਾਈ।
 ਧਰਾ ਦਰਜ^੪ ਦੀਰਘ ਲਖਿ ਪਾਈ ॥੧੩॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵੈ।
 ਦੀਹ^੫ ਦਰਜ ਮਹਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਚਲਾਵੈ।
 ਤਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਅਤਿ ਕੁਛ ਦੇਖਾ।
 ਦੇਖਤਿ ਉਪਜਯੋ ਕੰਪ ਵਿਸ਼ੇਖਾ ॥੧੪॥

^੧ਹੋਰ ਘਰ ਵਿੱਚ।

^੨ਚੁੱਪ।

^੩ਹੱਥ ਨਾਲ ਬਸਤ ਫੜਿਆ ਬੰਦਨਾਂ ਕਰਕੇ।

^੪ਦਰਾੜ, ਤ੍ਰੇੜ।

^੫ਭਾਰੀ।

ਦੰਤ ਗਏ ਮਿਲਿ ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਈ।
 ਭਯੋ ਸਬੰਭ ਅਚਲ ਕੀ ਨਜਾਈ^੧।
 ਜਤੀ ਭੂਤ ਐਸੇ ਹੁਇ ਗਯੋ^੨।
 ਇੰਦ੍ਰੈ ਗਨ ਸਰੀਰ ਥਿਰ ਭਯੋ^੩ ॥੧੫॥
 ਆਇ ਘੁਮੇਰੀ ਗਿਰਿਬੇ ਚਾਹੀ।
 ਬਿਹਬਲ ਹੋਤਿ ਜਾਤਿ ਸੁਧਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਬਿਖਰੇ ਜਾਹਿ ਅੰਗ ਬਰਿਆਈ^੪।
 ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਥਿਰਯੋ ਨ ਜਾਈ ॥੧੬॥
 ਬਾਂਹੁ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਪਸਾਰੀ।
 ਨਿਕਟਿ ਦਾਸ ਗੁਰ, ਤਿਸ ਪਰ ਡਾਰੀ।
 ਪਰਯੋ ਭਾਰ ਛੂਟਯੋ ਪਟ ਕਰ ਤੇ।
 ਹੋਇ ਸ਼ਾਹੁ ਦਿਸ਼ ਗਿਰਤਿ ਸੰਭਰਤੇ^੫ ॥੧੭॥
 ਛਾਦਯੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਤਨ ਜਬੈ।
 ਭੈ ਬਿਨ ਹੋਤਿ ਭਯੋ ਕੁਛ ਤਬੈ।
 ਸੁਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤੂਰਨ ਤਬਿ ਚਾਲਾ।
 ਨਿਕਸਯੋ ਵਹਿਰ ਜਹਾਂ ਨਰ ਜਾਲਾ ॥੧੮॥
 ਜੈ ਸਿੰਘ ਮਿਲਯੋ ਅਗਾਊ ਹੋਇ।
 ਦੇਖਤਿ ਮੁਖ ਕੇ ਬਿਸਮਯੋ ਸੋਇ।
 ਅਧਿਕ ਅਧੀਰਜ ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਚਾਲਾ।
 ਬੋਲਯੋ ਜਾਇ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਕਾਲਾ ॥੧੯॥
 ਪਿਖਯੋ ਕਹਾਂ, ਨਹਿੰ ਜਾਇ ਬਤਾਯਹੁ।
 ਡਰਤਿ ਰਿਦਾ ਬਿਹਬਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਯਹੁ।
 ਪੁਨ ਉਮਰਾਵ ਅਪਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਤਿਨ ਕੰਧੇ ਪਰ ਹਾਥ ਟਿਕਾਏ ॥੨੦॥
 ਕਰੀ ਹਕਾਰਨਿ ਸੁਖ ਅਸਵਾਰੀ।
 ਗਮਨਯੋ ਦੁਰਗ ਦਿਸ਼ਾ ਡਰ ਧਾਰੀ।
 ਨਹਿੰ ਕਿਸਹੂੰ ਸੋਂ ਕਛੁ ਜਨਾਈ।
 ਆਵਤਿ ਲਾਜ ਨ ਜਾਇ ਬਤਾਈ ॥੨੧॥

^੧ਬੰਭ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਪਰਬਤ (ਅ) ਥੰਮੇ ਵਾਂਙੁ ਅਹਿਲ ਹੋ ਗਿਆ।

^੨ਐਉਂ ਜੜ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ।

^੩ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਇੰਦਰੇ ਤੇ ਸਰੀਰ ਪਥਰਾ ਗਏ।

^੪ਜੋਰੇ ਜੋਰੀ।

^੫ਸ਼ਾਹ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਕੇ ਡਿੱਗਦੇ (ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨੇ) ਸੰਭਾਲਿਆ।

ਜਿਮ ਸੰਘਰ ਮਹਿ ਖੜਗ ਚਲੰਤੇ।
 ਸ਼੍ਰੋਣਤ ਨਿਕਸਤਿ ਅੰਗ ਕਟੰਤੇ।
 ਕਾਤੁਰ ਤ੍ਰਾਸ ਪਾਇ ਕਰਿ ਭਾਜੈ।
 ਨਹਿ ਨਿਜ ਦਿਸਾ ਕਹਤਿ ਜਿਮ ਲਾਜੈ ॥੨੨॥
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕਹ ਦੀਵਾਰ^੧।
 ਦਿਖਹਿ ਜੁ ਕਰੀ ਨ ਜਾਇ ਉਚਾਰਿ।
 ਤਿਮ ਤੂਸ਼ਨਿ ਹੁਇ ਬਹੁ ਪਛੁਤਾਵਾ।
 ਭੈ ਤੇ ਅਤਿ ਸੰਕਟ ਕੋ ਪਾਵਾ ॥੨੩॥
 ਨਹਿ ਕਿਸ ਆਗੇ ਕਬਹੂੰ ਉਚਾਰੀ।
 ਕਹੈ ਤਹਾਂ, ਨਹਿ ਬੁੱਧਿ ਮਝਾਰੀ।
 ਤਿਸ ਪੀਛੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ।
 ਕਰਨਿ ਲਗੇ ਸਭਿ ਜਿਮ ਮਿਰਜਾਦ ॥੨੪॥
 ਰੋਦਤਿ ਮਾਤਾ ਸਕਲ ਬਤਾਵੈ^੨।
 ਦੌਰਤਿ ਦਾਸ ਸਕਲ ਸੋ ਲਜਾਵੈ।
 ਮਿਲਿ ਸਭਿਹੂੰ ਕਰਿਵਾਇ ਸ਼ਨਾਨ।
 ਸੀਚਿ ਸੁਗੰਧੈਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਹਾਨ ॥੨੫॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਨਵੀਨ ਰੁਚਿਰ ਪਹਿਰਾਏ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਭਲੇ ਬਿਵਾਨ ਬਨਾਏ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪੌਢਾਯਹੁ।
 ਚਹੁੰ ਦਿਸਿ ਫੂਲ ਮਾਲ ਲਰਕਾਯਹੁ ॥੨੬॥
 ਧੂਪ ਧੁਖਾਵਤਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।
 ਕੰਧ ਉਠਾਇ ਮਸੰਦ ਸਿਧਾਰੇ।
 ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਤਿ ਜਾਤਿ।
 ਸਿਮਰਤਿ ਸੱਤਿਨਾਮ ਸੁਖਦਾਤ ॥੨੭॥
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਜਨਨੀ^੩ ਮਨ ਗਯਾਨ।
 ਤਉ ਸ਼ੋਕ ਉਪਜੰਤਿ ਮਹਾਨ।
 ਗੁਨ ਸਪੂਤ ਕੇ ਸਿਮਰਿ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਅਤਿ ਸਨੇਹ ਤੇ ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਚਾਲੇ ॥੨੮॥

^੧ਕਹਿ ਕਹਿ ਦੀਵਾਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫ ਪਹਾੜ ਪਰ ਇਕ ਕੰਧ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਪਾਰ ਜੋ ਤੱਕੇ ਸੋ ਹੱਸੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੱਸ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

^੨ਸਭ (ਕੁਛ) ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

^੩ਮਾਤਾ ਦੇ।

ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿੰ ਸ਼ੋਕ।
 ਰੁਦਤਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਸੰਗਤਿ ਲੋਕ।
 ਜਿਸ ਥਲ ਕੇ ਤਿਲੋਖਰੀ* ਨਾਮ।
 ਨਿਕਟਿ ਵਹੈ ਜਨਮਾ ਅਭਿਰਾਮ ॥੨੯॥
 ਤਹਿ ਚੰਦਨ ਕੇ ਭਾਰ ਗਿਰਾਏ।
 ਤਿਲ ਘ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਲਜਾਇ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ ਸਮੇਤ ਬਿਵਾਨ।
 ਕਰਜੇ ਉਤਾਰਨਿ ਸੋ ਤਿਸ ਥਾਨ ॥੩੦॥
 ਆਦਿ ਮਸੰਦ ਚਿਖਾ ਰਚਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸੰਦਲ^੧ ਬ੍ਰਿੰਦ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਪੁਨ ਉਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਢਾਏ।
 ਜੋ ਤਿਲ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਇ ਸਮੁਦਾਏ ॥੩੧॥
 ਲਾਂਬੂ ਤਬਿ ਲਗਾਇ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਪੁਨਰਪਿ^੨ ਕੀਨਸਿ ਕ੍ਰਿਆ ਕਪਾਲਾ^੩।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਸਕਲ ਤਿਸ ਥਾਨ।
 ਗਮਨੇ ਜਮਨਾ ਕਰਨਿ ਸ਼ਨਾਨ ॥੩੨॥
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਕੇ ਕਰਿਤ ਉਚਾਰਿ।
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਸਿਮਰਤਿ ਸੁਖਕਾਰ।
 ਸਭਿ ਮੱਜਨ ਕਰਿ ਕੈ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਜਹਾਂ ਬਸਨਿ ਕੇ ਥਾਨ ਸੁਹਾਏ ॥੩੩॥
 ਪੁਰਿ ਤੇ ਨਰ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ ਆਵੈਂ।
 ਬੈਠਹਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਵੈਂ।
 ‘ਬਾਲਿਕ ਬਯ ਤੇ ਬਡੇ ਨ ਹੋਏ।’
 ਅਧਿਕ ਅਚੰਭਾ ਸਭਿਹਿਨਿ ਜੋਏ ॥੩੪॥
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਗੁਰ ਜਨਨੀ ਪਾਸ।
 ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਾਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
 ‘ਮੰਦ ਭਾਗ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਜਾਨੇ।
 ਜਿਨ ਸਮੀਪ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਨੇ’ ॥੩੫॥

* ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੇਹੁਰੇ ‘ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ’ ਤੋਂ ਅੱਧ ਕੁ ਮੀਲ ਪਰੇ ਇਹ ਗਿਰਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੈ।

^੧ਚੰਦਨ।

^੨ਫਿਰ।

^੩ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਯਾ।

ਬੂਝਤਿ ਗੁਰਨਿ ਬਾਰਤਾ ਸਾਰੀ।
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਤਿਨ ਪਾਸ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਇਨ ਕੇ ਪਿਤ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਬਾਸੇ।
 ਮੈਂ ਸੇਵਾ ਠਾਨੀ ਕਰਿ ਆਸੇ ॥੩੬॥
 ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੋਹਿ ਵਰ ਦੀਨਿ।
 ਤਬਿ ਤੇ ਮੈਂ ਗ੍ਰੁਭ ਧਾਰਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਸ੍ਰਾਵਣ ਵਦੀ ਦਯੋਸ ਦਸਮੀ ਕੋ।
 ਹੁਤੋ ਨਛੱਤ੍ਰੁ ਪੁਨਰਬਸ^੧ ਨੀਕੋ ॥੩੭॥
 ਸੰਮਤ ਸੱਤ੍ਰਾਂ ਸੈ ਅਰੁ ਤੇਰਾਂ^੨।
 ਸਸਿ ਸੁਤਵਾਰ^੩ ਹੁਤੋ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਸਾਢੇ ਸਪਤ ਘਰੀ ਦਿਨ ਚਰੁਯੋ।
 ਤਬਿ ਮੁਝ ਤੇ ਇਨ ਜਨਮ ਸੁ ਧਰਯੋ ॥੩੮॥
 ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਪੁਨ ਕਰਿਬੇ ਲਾਗੀ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਜਾਨਿ ਆਪ ਬਡਭਾਗੀ।
 ਜਿਮ ਜਿਮ ਦੇਹ ਬ੍ਰਿਧਤਿ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ।
 ਧੀਰਜ ਖਿਮਾ ਆਦਿ ਗੁਨ ਮੰਦਰ ॥੩੯॥
 ਤਿਮ ਤਿਮ ਪਿਤ ਸਤਿਗੁਰ ਇਨ ਕੇਰੇ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਠਾਨਿਤੇ ਰਹੇ ਬਡੇਰੇ।
 ਜਬਿ ਤੇ ਰਾਮਰਾਇ ਚਲਿ ਆਯਹੁ।
 ਨਿਜ ਕਰਤੂਤ ਇਹਾਂ ਬਿਦਤਾਯਹੁ ॥੪੦॥
 ਖਿਮਾ ਨ ਧੀਰਜ, ਅਜਰ ਨ ਜਰਨ।
 ਬਡੇ ਗੁਰਨਿ ਬਚ ਬਿੱਪ੍ਰੈ ਕਰਨਿ।
 ਸਕਲ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ।
 -ਬਡ ਸੁਤ ਨਹਿੰ ਗਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ- ॥੪੧॥
 ਪੁਨ ਮਮ ਸੁਤ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਵਿਸੇਸ਼।
 ਜਾਨਯੋਂ ਧਾਰਹਿ ਭਾਰ ਅਸੇਸ਼*।
 ਅੰਤ ਸਮਾ ਜਬਿ ਅਪਨਿ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਇਨ ਕੋ ਆਪਨੇ ਥਾਨ ਬਿਠਾਰਾ ॥੪੨॥

^੧ਸੱਤਵੇਂ ਨਛੱਤ੍ਰੁ ਦਾ ਨਾਮ।

^੨ਸੰ: ੧੭੧੩।

^੩ਬੁੱਧਵਾਰ।

*ਪਾ:-ਜਾਨਹਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰ ਏਸ਼।

ਪੰਚ ਬਰਖ ਦੁਇ ਮਾਸ ਬਿਤਏ।
 ਦਿਨ ਉਨਤੀਸ ਬੈਸ ਕੇ ਭਏ।
 ਸਮਾ ਬਿਚਾਰਨਿ ਕਰਿ ਕੈ ਨੀਕਾ।
 ਮਮ ਸੁਤ ਕਹੁ ਦੀਨਹੁ ਸੁਭ ਟੀਕਾ ॥੪੩॥
 ਆਪ ਗੁਰੂ ਬੈਕੁੰਠ ਸਿਧਾਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋਤਿ ਸਭਿ ਪਾਏ।
 ਜਗਤ ਬਿਖੈ ਕਛੁ ਨਾਂਹਿ ਨ ਛਾਨੀ।
 ਜੇ ਸਿਖ ਗਯਾਨੀ ਸਭਿਹਿਨਿ ਜਾਨੀ ॥੪੪॥
 ਰਾਮਰਾਇ ਮਤਸਰ ਕੇ ਧਾਰਿ।
 ਦੂਤੀ ਸ਼ਾਹੁ ਸਮੀਪਿ ਉਚਾਰਿ।
 ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਕਹਿ ਇਹ ਠਾਂ ਬੁਲਿਵਾਏ।
 ਸਗਰੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੀ ਮਨਾਏ ॥੪੫॥
 ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਭਾਉ ਸੁਆਪ ਤਬਿ ਕਹੜੋ।
 ਸਮ ਚਿਤ ਸਮ ਸੁਤ ਸੋ ਸਭਿ ਸਹੜੋ।
 ਦੋਇ ਬਰਖ ਅਰੁ ਪੰਚ ਮਹੀਨੇ।
 ਦਿਨ ਉਨੀਸ ਗੁਰਤਾ ਪਦ ਲੀਨੇ ॥੪੬॥
 ਅਬਿ ਮੋ ਕਹੁ ਦੁਖ ਦੈ ਕਰਿ ਗਏ।
 ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਸਿਮਰੋਂ ਸੁਖ ਛਏ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਗੁਰ ਮਾਤਾ।
 ਰੁਦਿਤਿ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਜਾਤਾ ॥੪੭॥
 ਸੁਨਿ ਸੰਗਤਿ ਬਹੁ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਈ।
 ਧੀਰ ਬੰਧਾਇ ਬੰਧਿ ਕਰ ਦੋਈ।
 ‘ਹੇ ਮਾਤਾ! ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸਮਰੱਥ।
 ਤਨ ਤਯਾਗਨਿ ਰਾਖਨਿ ਜਿਨ ਹੱਥ ॥੪੮॥
 ਕਛੁ ਨ ਕਹਿਬੋ ਤਿਨ ਕੋ ਬਨੈ।
 ਗੁਰ ਸਰਬੱਗ ਸੁ ਅਜਮਤ ਸਨੈ^੧।
 ਕਹਾਂ ਸ਼ੋਕ ਤਿਨ ਕੋ ਅਬਿ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਪਰਮ ਧਾਮ ਨਿਜ ਗਏ ਬਿਚਰੀਅਹਿ ॥੪੯॥
 ਰਾਮਰਾਇ ਕੇ ਸੀਸ ਕਲੰਕ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਤਯਾਗੜੋ ਦੇਹਿ ਨਿਸੰਕ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਨਿ ਹਮਰੋ ਬਨੈ।

^੧ਸਹਿਤ।

ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਗੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਭਨੈਂ ॥੫੦॥

ਸਦਾ ਸਹਾਇਕ ਜਹਿ ਕਹਿ ਹੋਇੰ।

ਸਿਮਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਭਿ ਦਿਨ ਸੋਇ। ’

ਇਮ ਕਹਿ ਧੀਰਜ ਦੇ ਸਭਿ ਗਏ।

ਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜੇ ਸਿਖ ਆਏ ॥੫੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਸਕਾਰ’
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚਤਰ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੪॥

ਪਪ. [ਸੰਗਤਿ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ]

੫੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੬

ਦੋਹਰਾ: ਸੰਮਤ ਸੱਤ੍ਰਾਂ ਸੈ ਬਿਤੇ, ਪੁਨ ਉਪਰ ਇਕ ਬੀਸ^੧।
ਚੇਤ ਸੁਦੀ ਚੌਦਸ ਹੁਤੀ, ਵਾਰ ਨੰਦ ਰਜਨੀਸ^੨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲ ਬਯ ਧਾਰੇ।
ਬਹੁ ਕਾਰਨ ਕੇ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰੇ।
ਪਰਮ ਧਾਮ ਬੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ।
ਜੋ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕੇ ਬਹੁ ਪਯਾਰੇ ॥੨॥
ਤੀਨ ਦਿਵਸ ਪੁਨ ਬੀਤੇ ਜਬਿਹੂੰ।
ਮਿਲੇ ਮਸੰਦ ਆਦਿ ਸਿਖ ਸਭਿਹੂੰ।
ਪੁਸ਼ਪ ਬੀਨਿਬੇ ਕਾਰਨ^੩ ਗਏ।
ਸ਼ੋਕਾਕੁਲ^੪ ਗੁਰ ਸਿਮਰਤਿ ਭਏ ॥੩॥
ਦੇਖਿ ਰਹੇ ਕੁਛ ਹਾਥ ਨ ਆਏ।
ਭਸਮ ਸਕੇਲਤਿ ਸਭਿ ਬਿਸਮਾਏ।
ਤਰਨਿ ਤਨੂਜਾ ਨੀਰ ਮਝਾਰੀ^੫।
ਸਕਲ ਮੇਲ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ ॥੪॥
ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਪੁਨ ਮਾਤਾ ਪਾਸ।
ਬੈਠਤਿ ਬੋਲਤਿ ਸ਼ੋਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਇਕ ਦੁਇ ਬਾਰੀ ਜੈ ਪੁਰਿ ਨਾਥ।
ਬੈਠਯੋ ਆਇ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਹਾਥ ॥੫॥
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਕਹੁ ਬੰਦਿਨ ਕੀਨਿ।
ਕਹਿ ਬਹੁ ਰੀਤਿ ਧੀਰ ਉਰ ਦੀਨਿ।
'ਗੁਰ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇ ਅਤਿਸੈ ਪਯਾਰੇ।
ਦਰਸਨ ਦੇਤਿ ਅਨਿਕ ਦੁਖ ਟਾਰੇ ॥੬॥
ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਘਰ ਘਰ ਕੀਰਤਿ ਹੋਈ।
ਹਿੰਦੂ ਯਮਨ^੬ ਨਿਵੈਂ ਜਿਨ ਦੋਈ।
ਮੇਟਨਿ ਸ੍ਰਾਪ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਕਹਯੋ।

^੧ਸੰ: ੧੭੨੧।

^੨ਬੁੱਧਵਾਰ। ਰਜਨੀ+ਈਸ+ਨੰਦ = ਰਾਤ ਦੇ ਈਸ਼ੁਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ = ਬੁਧ]

^੩ਫਲ ਚੁਣਨ ਲਈ।

^੪ਸ਼ੋਕ ਨਾਲ ਬੇਚੈਨ।

^੫ਸੂਰਜ ਦੀ ਪੁੱਤ੍ਰੀ (= ਜਮਨਾ) ਦੇ ਜਲ ਵਿੱਚ।

^੬ਮੁਸਲਮਾਨ।

ਹੁਤੇ ਸਮਰਥ^੧ ਤਉ ਤਨ ਸਹਜੋ ॥੭॥
 ਮਿਲਿਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋ ਭਨਜੋ ਘਨੇਰੇ।
 ਰਾਖੀ ਧੀਰ ਅਭੀਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਜਾਨ।
 ਅਜਰ ਜਰਨ ਮਹਿ ਕੋ ਨ ਸਮਾਨ ॥੮॥
 ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਹਿਤ ਅਜਮਤ ਕੀਨਿ^੨।
 ਅਪਰ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਕਜੋਹੁ ਨ ਦੀਨਿ।
 ਬਲ ਇਤਨੋ ਜਿਮ ਚਹੈ ਸੁ ਕਰੈਂ।
 ਤਉ ਨ ਆਇਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਹਰੈਂ ॥੯॥
 ਤਿਨ ਹਿਤ ਕਹਾਂ ਸੋਕ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਸੁਤੋ ਧਰਨਿ ਤਨ, ਆਇ, ਸੁ ਜਾਵੈ^੩।
 ਕਾਰਨ ਕਰਿਬੇ ਬਿਖੈ ਸਛੰਦ^੪।
 ਸਦਾ ਗਜਾਨ ਮੈਂ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ॥੧੦॥
 ਹੋਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਹਿ ਕੱਲਜਾਨ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਹਾਨਿ।
 ਪਤਿ ਸੁਤ ਕੇ ਗੁਨ ਸਿਮਰਤਿ ਰਹੀਅਹਿ।
 ਤਨ ਕੇ ਅੰਤ ਮਿਲਨਿ ਕੋ ਚਹੀਅਹਿ ॥੧੧॥
 ਸਕਲ ਸੰਗਤਾਂ ਅਹੈਂ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।
 ਜਹਿ ਸੁਖ ਦੇਖਹੁ ਤਿਹਠਾਂ ਰਹੀਅਹਿ।
 ਕੁਛ ਕਾਰਜ ਹੁਇ ਮੋ ਕਹੁ ਕਹੀਅਹਿ ॥੧੨॥
 ਤੁਮਰੇ ਨੰਦਨ ਕੋ ਮੈਂ ਦਾਸ।
 ਤਿਮ ਅਪਨੋ ਜਾਨਹੁ ਨਿਰਜਾਸ^੫।
 ਕਰ ਜੋਰੇ ਸੇਵਾ ਮਹਿ ਖਰੋ।
 ਨਿਜ ਲਖਿ, ਆਗਯਾ ਮੋ ਪਰ ਕਰੋ' ॥੧੩॥
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਇਰ ਗੁਰ ਮਾਤਾ ਤਬੈ।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਬੈ।
 ਕੁਛ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

^੧ਭਰਾ ਦੇ ਕਹੇ ਸੁਆਧ ਦੇ ਮੇਟਨ ਨੂੰ ਆਪ ਸਮਰੱਥ ਸੇ ਪਰ.....!

^੨ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀਤੀ।

^੩ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਸੁਤੰਤ੍ਰ।

^੫ਨਿਰਨੇ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਪੱਕ ਅਪਣਾ ਦਾਸ ਜਾਣੇ।

‘ਉਰ ਸ਼ਰਧਕ ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਰੀ ॥੧੪॥
 ਤੋਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਇਤ ਗੁਰ ਆਏ।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਭਾਉ ਕਰਜੋ ਬਹੁਤੇਰਾ।
 ਬਡੇ ਗੁਰਨਿ ਸਮਸਰ ਸਭਿ ਹੇਰਾ ॥੧੫॥
 ਅਬਿ ਮਮ ਰਹਿਨਿ ਬਨਹਿ ਨਹਿੰ ਈਹਾਂ।
 ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਪਹੁੰਚਨਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਹਾ^੧।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਬਾਸ ਇਸ ਥਾਨ।
 ਪੁਨ ਅਭਿਲਾਖੋਂ ਕਰਨਿ ਪਯਾਨ’ ॥੧੬॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਨਰ ਰਾਈ।
 ‘ਸਰਬ ਗੁਰਨਿ ਤੇ ਜਿਮ ਚਲਿ ਆਈ।
 ਨਿਜ ਗਾਦੀ ਪਰ ਪ੍ਰਥਮ ਬਿਠਾਏ।
 ਬਹੁਰ ਬਿਕੁੰਠ ਬਸਨਿ^੨ ਪਧਰਾਏ ॥੧੭॥
 ਸੋ ਗਤਿ ਇਨ ਤੇ ਕਿਮ ਬਨਿ ਆਈ।
 ਕਿਸ ਕੋ ਦੀਨਿ ਜਗਤਿ ਗੁਰਿਆਈ?
 ਅਬਿ ਜਿਸ ਕੋ ਦੀਜਹਿ ਉਪਹਾਰ^੩।
 ਸਰਬ ਸਮਾਜ ਆਦਿ ਦਸਤਾਰ’ ॥੧੮॥
 ਥਿਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮਸੰਦ ਅਗਾਊ।
 ਤਿਹ ਸੋਂ ਇਮ ਬੂਝੋ ਜਬਿ ਰਾਊ।
 ਤਬਿ ਸਗਰੋ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਢਿਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਯਾਨਾ ॥੧੯॥
 ਪੌਢੇ ਚਹਿਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਪਧਾਰੇ।
 ਤਬਿ ਸਿੱਖਨਿ ਮਿਲਿ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ।
 -ਆਪ ਸਮਾਵਨਿ ਲਗੇ ਸੁਛੰਦ।
 ਕੋ ਬੈਠਹਿ ਅਬਿ ਗੁਰ ਮਸਨੰਦ^੪? ॥੨੦॥
 ਕਿਸ ਆਗੈ ਹਮ ਮਸਤਕ ਟੇਕਹਿੰ।
 ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ਹਿ ਦਾਸ ਬਿਬੇਕਹਿੰ।
 ਪੂਰਬ ਰੀਤਿ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਜੋਈ।

^੧ਇੱਛਾ।

^੨ਵੱਸਣ ਲਈ।

^੩ਭੇਟਾ।

^੪ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਉੱਤੇ।

ਕਿਮ ਕੀਨਸਿ? ਕੈ ਮਿਟਿਹੈ ਸੋਈ? - ॥੨੧॥

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਉਠਿ ਕਰਿ ਬੈਠੇ।

ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਦੇਖੈਂ ਸਿੱਖ ਇਕੈਠੇ।

-ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ- ਪ੍ਰਥਮ ਬਖਾਨਾ।

-ਸੱਤਿਨਾਮ ਮਹਿਮਾ ਮਹਿਯਾਨਾ- ॥੨੨॥

ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਨਲੇਰ ਮੰਗਾਏ।

ਗਹਿ ਕਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।

ਬੋਲੇ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਇ ਬਿਸਾਲੇ।

-ਬਾਸਹਿ ਬਾਬਾ ਬੀਚ ਬਕਾਲੇ- ॥੨੩॥

ਨਾਮ ਉਚਾਰਨਿ ਕਰਜੋ ਨ ਕਿਸ ਕੋ।

ਸੁਨਤਿ ਰਹੇ ਦੇਖਤਿ ਮੁਖ ਦਿਸ ਕੋ।

ਪੁਨ ਪੌਢੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।

ਤ੍ਰਿਨ ਸਮ ਤਨ ਤਯਾਗਯੋ ਤਤਕਾਲਾ ॥੨੪॥

ਗ੍ਰਾਮ ਬਕਾਲਾ ਨਿਰਨੈ ਹੋਵਾ।

ਕੋ ਗੁਰ ਬਪਯੋ, ਨ ਸੰਸੈ ਖੋਵਾ।

ਨਹਿ ਕਿਸ ਹੂੰ ਤੇ ਜਾਨਯੋ ਗਯੋ।

ਪੁਨ ਗੁਰ ਬੂਝਿ ਨ ਉੱਤਰ ਲਯੋ ॥੨੫॥

ਤਊ ਸੁਨਹੁ ਹੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਥ!

ਬਨਯੋ ਜੁ ਗੁਰ ਹੁਇ ਅਜਮਤ ਸਾਥ।

ਸੂਰਜ ਸਮ ਨਹਿ ਛਪਹਿ ਕਦਾਈਂ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਲੇ ਖੋਜਿ ਗੁਸਾਈਂ ॥੨੬॥

ਬਹੁ ਨਿਕੇਤ ਹੈਂ ਤਹਿ ਸੋਢੀਨ।

ਬਾਸੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਸ ਪ੍ਰਬੀਨ*।

ਗੁਰਤਾ ਕਹੁ ਕਾਰਜ ਜਬਿ ਪਰੈ।

ਆਪਾ ਬਿਦਤ ਆਪ ਹੀ ਕਰੈਂ ॥੨੭॥

ਰਾਮਰਾਇ ਉਰ ਮਤਸਰ ਧਾਰੀ।

ਇਹ ਨ ਰਹਯੋ ਗੁਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤ ਨੇ ਕਾਰਜ ਕਰਯੋ।

*ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਧੀਰਮਲ ਆਦਿਕ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਆਦਿਕ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਗੱਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸਨ (ਦੇਖੋ ਅੰਸੂ ਪੜ ਅੰਕ ੧੩ ਤੇ ੩੨) ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਬਾਬਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸੋਢੀ ਓਥੇ (ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵਾਕ ਹੋਇਆ ਹੈ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਵਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ।

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਬਿਦਤਿ ਉਚਰਯੋ ॥੨੮॥
 ਬੈਰ ਭਾਵ ਕੋ ਇਹ ਫਲ ਹੋਵਾ।
 ਗੁਰਤਾ ਪਦ ਨਿਜ ਘਰ ਤੇ ਖੋਵਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਸੁਤ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਸਭਿ ਸੁਤ ਤਜਿ ਗੁਰਤਖਤ ਬਿਠਾਇ^੧ ॥੨੯॥
 ਤਿਨਹੂੰ ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਟਿਕਾਈ।
 ਰਾਮਰਾਇ ਕਰਿ ਬਾਦ ਗਵਾਈ।
 ਸੋਢੀ ਅਬਿ ਸ਼ਰੀਕ ਗੁਰ ਹੋਇ।
 ਤਿਸ ਮਾਨਹਿ ਸਿਖ ਜੇ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੩੦॥
 ਕਯਾ ਅਬਿ ਹਾਥ ਆਇ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇ।
 ਦੇਖਿ ਅਨੁਜ ਕੋ ਮਤਸਰ ਜਾਂ ਕੇ।
 ਨਹਿ ਸਜਾਨਨਿ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਰੀਤਿ।
 ਜਿਨ ਜਿਨ ਸੁਨੀ ਸੁ ਭਨੀ ਅਨੀਤ ॥੩੧॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਪਿਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਗਾਰੀ।
 ਪੁਨ ਸੁਤ ਹਤਿ ਮਾਤਹਿ ਦੁਖਕਾਰੀ।
 ਸੁਨਿ ਮਸੰਦ ਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਉ।
 ਕਹਯੋ ‘ਬਿਮਾਤਨਿ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਭਾਉ’^੨ ॥੩੨॥
 ਅਜਮਤ ਮਹਿ ਸਮਰਥ ਬਲਵੰਤੇ।
 ਪਿਤ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬਿਰਨਿ ਚਹੰਤੇ।
 ਹੋਨਹਾਰ ਗਤਿ ਮਿਟਹਿ ਨ ਕੈਸੇ।
 ਕਰਯੋ ਪਰਸਪਰ ਬੋਲਨਿ ਐਸੇ ॥੩੩॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਕਰ ਜੋਰਿ ਮਾਤ ਸੋਂ ਭਾਖਾ।
 ‘ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਹੁ ਮੁਝ ਚਲਨਿ ਭਿਲਾਖਾ।’
 ਅਭਿਬੰਦਨ ਕਰਿ ਉਠਯੋ ਪ੍ਰਬੀਨਾ।
 ਪਿਖਿ ਮਾਤਾ ਤਬਿ ਆਸ਼ਿਖ ਦੀਨਾ ॥੩੪॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਆਵਤਿ ਤੁਮ ਚੀਤ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਨੀਤ।
 ਸ਼ਾਹੁ ਸਭਾ ਮਹਿ ਪਤਿ ਰਹਿ ਆਵੈ।
 ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵੈ’ ॥੩੫॥
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਗਮਨਯੋ ਮਹਿਪਾਲਾ।

^੧(ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਆਦਿ ਸਾਰੇ) ਪੁੱਤ੍ਰ ਛੱਡਕੇ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਠਾਏ ਸਨ।

^੨ਮੜ੍ਹੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹੀ ਸੁਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਲੇ ਜਨਨੀ ਤਬਿ ਸ੍ਰਾਸ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਸੁਤ ਕੋ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਿ ਕੁਛੁ ਰੋਈ।
 ਗਯਾਨ ਪਾਇ ਪੁਨ ਧੀਰਜ ਹੋਈ ॥੩੬॥
 ਕੇਤਿਕ ਬਾਸੁਰ ਬਾਸਾ ਕੀਨਿ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਪਿਖਿ ਭਾਉ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਸੇਵਾ ਠਾਨਹਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ।
 ਆਇ ਕਰਹਿ ਤਿਮ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ॥੩੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮ ਰਾਸੇ 'ਨ੍ਰਿਪ ਜੈ ਸਿੰਘ ਮਿਲਨਿ'
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੫॥

ਪ੬. [ਮਸੰਦਾਂ ਦਾ ਜੋਰ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਭਾਲ]

ਪਪ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਰਾ ਰਾਜਿ ੧੦ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>

ਦੋਹਰਾ: ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਜਬੈ, ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਅਸੇਸ।
ਆਇ ਸੰਗਤਾਂ ਚਹੁੰਦਿਸਨਿ, ਲੇ ਉਪਹਾਰ ਵਿਸੇਸ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਜਾਨਹਿ।
ਸ਼੍ਰਮ ਬਡ ਧਾਰਿ ਆਇਬੋ ਠਾਨਹਿ।
ਅਧਿਕ ਥਕਤਿ ਹੁਇ ਪਹੁੰਚੈਂ ਜਬੈ।
‘ਗੁਰ ਬਿਕੁੰਠ ਗੇ’ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਬੈ ॥੨॥

ਦੀਰਘ ਸ੍ਰਾਸ ਲੇਤਿ ਰੁਦਨੰਤੇ।
‘ਭਾਗ ਬਿਹੀਨ ਨ ਗੁਰ ਦਰਸੰਤੇ।
ਅਧਿਕ ਮੇਲ ਹਮ ਖਰਚਨ ਕੀਨਿ।
ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਤਹਿ ਤੇ ਲੀਨਿ ॥੩॥

ਅਰਪਹਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੈਹੈਂ।
ਭਈ ਨਿਫਲ ਅਬਿ ਕਿਸ ਕੇ ਦੈਹੈਂ।’
ਰਿਦੇ ਬਿਸੁਰਤਿ ਦੁਖਿ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।
-ਆਇ ਦੂਰ, ਨਹਿ ਗੁਰੂ ਨਿਹਾਰੇ ॥੪॥

ਕਿਸ ਤੇ ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵੈਂ।
ਕਿਸ ਆਗੇ ਹਮ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈਂ।
ਸਕਲ ਸ਼ਰੀਕ ਜਿ ਸੋਢੀ ਅਹੈਂ।
ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ ਦ੍ਰੋਹੀ ਨਿਤ ਰਹੈਂ ॥੫॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਬੈਰ ਕਮਾਯੋ।
ਚਿਤਵਤਿ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ।
ਧੀਰਮੱਲ ਤੇ ਆਦਿਕ ਔਰ।
ਗੁਰ ਬਨਿ ਰਹੇ ਆਪਨੀ ਠੌਰ ॥੬॥

ਗੁਰੂ ਬੰਸ ਮਹਿ ਇਕ ਇਹ ਜਨਮੇ^੧।
ਸਹਸ ਗੁਨੇ ਘਟ, ਨਹਿ ਗੁਨ ਮਨ ਮੈ^੨।
ਗੁਰ ਸਮ ਅਜਮਤ ਤੋ ਕਿਤ ਪਈਯਤਿ।
ਚਹੈਂ ਮਨੋਤ ਇਹੀ ਇਕ ਲਈਯਤ^੩ ॥੭॥

ਰਾਮਰਾਇ ਗੁਰ ਕੇ ਸੁਤ ਜੇਠਾ।

^੧ਭਾਵ ਗੁਰਬੰਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜਨਮ ਲੈਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਧੀਰਮੱਲ ਆਦਿਕਾਂ) ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

^੨(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲੋਂ) ਹਜ਼ਾਰ ਗੁਣਾਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਮਨ ਵਿਚ (ਕੋਈ) ਗੁਣ ਨਹੀਂ।

^੩ਇਕ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੋਤਾਂ ਲਈਏ।

ਨਹਿੰ ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਆਪ ਫੁਰਮਾਏ।
 -ਹਮਰੋ ਸਿਖ ਤਿਸ ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਏ- ॥੮॥
 ਕਰੀ ਜੁ ਬਾਤ, ਅਹੈ ਬਖਯਾਤੀ।
 ਤਿਸ ਢਿਗ ਨਹਿੰ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਕਿਸ ਭਾਂਤੀ।
 ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਤੇ ਹੋਇ ਜਿ ਖਾਰਜ।
 ਮਿਲਹਿ ਜਾਇ ਸੇ ਬਨੈ ਅਨਾਰਜ^੧ ॥੯॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਵਾਕ ਉਲੰਘਹਿ ਜੋਇ।
 ਕਿਮ ਸਿੱਖੀ ਤਿਸ ਕੇ ਥਿਰ ਹੋਇ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬੋਲਹਿੰ ਸਿਖ ਸਜਾਨੇ।
 ਸੂਖਮ ਕਰਹਿੰ ਬਿਚਾਰ ਮਹਾਨੇ ॥੧੦॥
 ਲਏ ਅਕੋਰਨਿ ਕੋ ਫਿਰ ਜਾਏਂ।
 ਦਿੱਲੀ ਮਹਿੰ ਕਿਸ ਨਹਿੰ ਅਰਪਾਏਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੋਨ, ਨ ਨਿਰਨੈ ਧਾਰੇ ॥੧੧॥
 ਕੇਚਿਤ ਸੁਨਹਿੰ ਬਕਾਲੇ ਮਾਂਹਿ।
 ਖੋਜਨਿ ਹੇਤੁ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਜਾਹਿੰ।
 ਸਭਿ ਸੋਢੀਨਿ ਬਿਖੈ ਬਿਦਤਾਈ।
 -ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਿਰਾ ਇਮ ਗਾਈ ॥੧੨॥
 ਗੁਰੂ ਬਕਾਲੇ ਮਹਿੰ ਬਿਦਤਾਵੈਂ-।
 ਸੰਗਤਿ ਚਲੀ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਆਵੈ।
 ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਸੋਢੀ ਜਹਿੰ ਕਹਾਂ।
 ਕੀਨਸਿ ਬਾਸ ਜਾਇ ਕਰਿ ਤਹਾਂ* ॥੧੩॥
 ਦਰਬ ਲੋਭ ਤੇ ਉਰ ਬਿਰਮਾਏ।
 ਗੁਰ ਬਨਿ ਜਾਇੰ ਬਕਾਲੇ ਆਏ।
 ਹਰਖ ਕਰਤਿ ਬਹੁ ਬਾਤ ਬਨਾਵੈਂ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਕੋ ਅਪਨਾਵੈਂ^੨ ॥੧੪॥
 ਅਧਿਕ ਮੋਲ ਕੀ ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇਤਿ।

^੧ਅਨ+ਆਰਜ = ਨਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ, ਬੁਰਾ।

*ਇਥੇ ਕਵੀ ਜੀ ਆਪ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੋਢੀ ਹੁਣ ਬਕਾਲੇ ਨੂੰ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਪਿਛਲੇ ਅੰਸੂ ਦੇ ਅੰਕ ੨੭ ਦੀ ਟੁਕ।

^੨ਅਪਣਾ ਪੱਖੀ ਬਣਾਂਵਦੇ ਹਨ।

ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਕਰਿ ਬੁਲਵਾਇ ਨਿਕੇਤ।
 ਦਰਬ ਦੇਨਿ ਕੋ ਕਹੈਂ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਬਨਹਿੰ ਦੀਨ ਤਿਨ ਅੱਗੂ ਕੁਢਾਲਾ ॥੧੫॥
 ‘ਮਮ ਮਹਿਮਾ ਕਹੁ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹਿ।
 -ਇਹ ਗੁਰ ਅਹੈ ਅਪਰ ਕੋ ਨਾਂਹਿ-।
 ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਕਰਿ ਇਤ ਕੋ ਲੇ ਆਵਹੁ।
 ਚਢਹਿ ਜੁ ਧਨ ਆਧੋ ਤੁਮ ਪਾਵਹੁ ॥੧੬॥
 ਜੇ ਇਤਨੇ ਮਹਿੰ ਰਾਜੀ ਨਾਂਹਿਨ।
 ਸਭਿ ਤੁਮ ਲੇਹੁ ਹਮੈਂ ਕੁਛ ਚਾਹ ਨ।
 ਜੋ ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਦੇਵਨਿ ਕਰੇ।
 ਸੋ ਹਮ ਬਰਤਹਿੰਗੇ ਨਿਜ ਘਰੇਂ’ ॥੧੭॥
 ਬਨਹਿੰ ਮਸੰਦਨਿ ਕੇਰ ਅਧੀਨ।
 ਕਹਿ ਇੱਤਯਾਦਿ ਬਾਕ ਹੁਇ ਦੀਨ।
 ਕਰਹਿੰ ਜਤਨ ਗਨ ਕੋ ਇਸ ਰੀਤਿ।
 ਬਨਨਿ ਗੁਰੂ ਹਰਖਤਿ ਚਹਿੰ ਚੀਤ ॥੧੮॥
 ਖਰਚਹਿੰ ਦਰਬ ਜੁ ਪੂਰਬ ਘਰ ਕੋ।
 ਦੇਤਿ ਆਦਿ ਪਟ ਵਸਤੂ ਬਰ ਕੋ^੧।
 ਦੀਨ ਭਏ ਸੋਢੀ ਇਮ ਜਬੈ।
 ਗਰਬੇ ਬਹੁ ਮਸੰਦ ਗਨ ਤਬੈ ॥੧੯॥
 ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਜਾਨੀ ਇਮ ਗਾਥਾ।
 ‘ਗੁਰੂ ਬਨਾਵਨਿ ਹਮਰੇ ਹਾਥਾ।
 ਗੁਰ ਕੇ ਸੁਤ ਪੋਤੇ ਬਹੁ ਨਾਤੀ^੨।
 ਜੋ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿੰ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ ॥੨੦॥
 ਤਿਸ ਢਿਗ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਲੈ ਜੈ ਹੈਂ।
 ਦਰਬ ਅਕੋਰਨਿ ਕੋ ਅਰਪੈ ਹੈਂ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਨਹਿੰ ਦੇਖਹਿੰ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਤਿਸ ਤੋ ਕਰਹਿੰ ਹਟਾਵਨਿ ਸਾਰੀ ॥੨੧॥
 ਬੈਠੜੋ ਰਹੈ ਕਛੂ ਨਹਿੰ ਸਰੈ।
 ਸਭਿ ਸੋਢੀ ਹਮ ਤੇ ਤਬਿ ਡਰੈਂ।
 ਜਿਸ ਹਮ ਚਾਹੈਂ ਗੁਰੂ ਬਨਾਵੈਂ।

^੧ਵਸਤੂ ਆਦਿ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਵਸਤੂ ਨੂੰ।

^੨ਪੋਤੇ। (ਅ) ਦੋਹੜੇ।

ਬਨੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੁਰਤ ਹਟਾਵੈਂ' ॥੨੨॥
 ਮਿਲਹਿ ਮਸੰਦ ਪਰਸਪਰ ਕਹੈਂ।
 'ਤੋ ਇਸ ਬਿਧਿ ਹਮ ਆਛੀ ਅਹੈ।
 'ਕਰਹਿ ਨਮੂਨਾ ਸੋਢੀ ਕੋਇ।
 ਬੈਠਯੋ ਰਹੈ ਅਪਨਿ ਘਰ ਸੋਇ ॥੨੩॥
 ਲੇਨਿ ਦੇਨਿ ਸਭਿ ਹਮਰੇ ਹਾਥ^੧।
 ਸੰਚਹੁ ਧਨ, ਭੁਗਤਹੁ ਸੁਖ ਸਾਥ।
 ਇਮ ਨਿਰਭੈ ਹੁਇ ਬਿਚਰਨਿ ਲਾਗੇ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਖਹਿ ਦੀਨ ਨਿਜ ਆਗੇ ॥੨੪॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਜਾਹਿ ਲੇ ਸੰਗਤਿ।
 ਮਹਿਮਾ ਕਹੈਂ ਬੈਠਿ ਵਿਚ ਪੰਗਤਿ।
 'ਅਬਿ ਇਸ ਕੇ ਢਿਗ ਹੈ ਗੁਰਿਆਈ।
 ਪੁਰਹੁ ਕਾਮਨਾ ਲਗਿ ਕਰਿ ਪਾਈ' ॥੨੫॥
 ਅਨਿਕ ਰੀਤਿ ਕੇ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਲੇ ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਦਰਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼^{*}।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੋਰਾ^੧ ਪਰਿ ਗਇਊ।
 ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰ ਬਿਪਰਜੈ^੨ ਭਇਊ ॥੨੬॥
 ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਜਿਮ ਭੂਪਾਲਾ।
 ਛਪਿ ਕਰਿ ਬੈਠਹਿ ਬਨੈ ਨਿਰਾਲਾ।
 ਪੂਜਾ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਠੋਰਾ।
 ਉਚਿਤ ਅਨੁਚਿਤ ਪਰਹਿ ਬਡ ਰੋਰਾ ॥੨੭॥
 ਜਥਾ ਪੁਰੰਦਰ^੩ ਅੰਦਰ ਤੋਇ^੪।
 ਕਮਲ ਨਾਲਕਾ^੫ ਮਹਿ ਥਿਰ ਹੋਇ।
 ਛਪ ਕਰਿ ਰਹਯੋ ਨ ਜਾਨਯੋਂ ਕਾਹੂੰ।
 ਪਰਯੋ ਰੋਰ ਸਭਿ ਦੇਵਨ ਮਾਹੂੰ ॥੨੮॥

^੧ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਬਨਾ ਦੇਈਏ ਜੋ ਅਪਣੇ ਘਰ ਬੈਠਾ ਰਹੇ ਤੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਸਭ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਰਹੇ।

^{*}ਪਾ:-ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਦੂਬ ਹਰਹਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।

^੧ਇੱਥੇ ਕੇਵਲ ਰੋਲੇ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਇਕੋ ਅੰਗ ਲਈਦਾ ਹੈ।

^੨ਉਲਟ।

^੩ਇੰਦ੍ਰ।

^੪ਜਲ।

^੫ਇੰਦਰ ਦੇ ਛਪ ਜਾਣ ਤੇ ਜੋ ਘਬਰਾਹਟ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈ, ਉਸ ਘਬਰਾਹਟ ਮਾਤ੍ਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਇਕੋ ਅੰਗ ਲਈਦਾ ਹੈ।

ਤਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੋਵਾ⁺।
 ਨਹਿ ਕਜੋਹੂੰ⁺⁺ ਨਿਰਨੇ ਕਰਿ ਜੋਵਾ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਭੂਲੀ ਫਿਰੈ।
 ਗੁਰੂ ਨ ਜਾਨਹਿ, ਸੰਸੈ ਧਰੈ ॥੨੯॥
 ਬੀਚ ਬਕਾਲੇ ਮੰਜੀ ਲਾਇ।
 ਗੁਰ ਬਾਈਸ ਭਏ ਮੁਦ ਪਾਇ।
 ਆਪ ਆਪ ਕੇ ਬਡੇ ਕਹਾਵੈ।
 ਸੰਗ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਦੋਹ ਕਮਾਵੈ ॥੩੦॥
 ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ‘ਕਹਾਂ ਸੋ ਜਾਨੈ^੧?
 ‘ਕਹਾਂ ਸ਼ਕਤਿ ਅਪਰਨਿ ਮਹਿ’ ਠਾਨੈ^੨।
 ‘ਮੈਂ ਗੁਰ ਬਨਜੋਂ ਪਾਇ ਗੁਰਿਆਈ।
 ਅਪਰ ਲੋਭ ਹਿਤ ਕਹਿ ਪੁਜਵਾਈ’ ॥੩੧॥
 ਧੀਰਮੱਲ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੁੰਦ।
 ਨਿਜ ਘਰ ਤਜਾਗੇ ਰਿਦੇ ਅਨੰਦ।
 ਬਸੇ ਆਇ ਕਰਿ ਬੀਚ ਬਕਾਲੇ*।
 ਬਿਸਤਾਰਹਿ ਪਾਖੰਡ ਬਿਸਾਲੇ ॥੩੨॥
 ਧਨ ਕੀ ਬਿਭੋ^੩ ਜਿਤਿਕ ਜਿਸ ਪਾਹੀ।
 ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਨਿਕਾਸਿ ਦਿਖਰਾਹੀਂ।
 ਭੋਰੇ ਸਿਖ ਦੇਖਿ ਬਿਰਮਾਵੈਂ।
 ਆਨਿ ਦਰਬ ਕੋ ਭੇਟ ਚਢਾਵੈਂ ॥੩੩॥
 ਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦੇਤਿ ਦਿਲਾਸਾ।
 ‘ਪੂਰਨ ਕਰਹਿ ਸਕਲ ਤੁਮ ਆਸਾ।
 ਮੈ ਬਿਨ ਗੁਰ ਸੋਢੀ ਨਹਿ ਕੋਊ।
 ਕਬਹਿ ਨ ਮਿਲਹੁ ਕਹਹਿ ਕਿਮ ਸੋਊ’ ॥੩੪॥
 ਇਮ ਧਨ ਲੋਭ ਦੇਖਿ ਸਿਖ ਸਜਾਨੇ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਛੂਛੇ ਪਹਿਚਾਨੇ।

⁺ਦੇਖੋ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ ਤੇ ਇਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਟੁਕ।

⁺⁺ਪਾ:-ਕਿਨਹੂੰ।

^੧ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ:-ਕਿ ਓਹ ਕੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ!

^੨ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ? (ਇਹ ਗੱਲ) ਪੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਥਵਾ ਇਹ ਗੱਲ ਮਨ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^{*}ਬਾਹਰੋਂ ਆਕੇ ਵੱਸੇ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਬਕਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਵਸਦੇ; ਕਵਿ ਜੀ ਆਪ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

^੩ਵਿਭੂਤੀ।

ਹਟਕ ਰਹੇ, ਨਹਿੰ ਮਿਲਿਬੋ ਠਾਨਹਿੰ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਗੁਨ ਜਾਨੈ ਤਉ ਮਾਨਹਿੰ ॥੩੫॥
 ਕਹੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਔਰਾ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਜੇਤਿਕ ਰੋਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਚੰਦ।
 ਸਦਾ ਲੇਤਿ ਰਸ ਗਜਾਨਾਨੰਦ ॥੩੬॥
 ਨਹੀਂ ਅਪਨਪੋ ਕਰਹਿੰ ਲਖਾਈ।
 ਘਰ ਅੰਤਰ ਥਿਰ ਰਹਹਿੰ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਸਭਿ ਮਨ ਜਾਨੀ।
 ਸਿਮਰਤਿ ਭਰਤਾ ਕੀ ਬਰ ਬਾਨੀ ॥੩੭॥
 -ਸੋ ਅਬਿ ਸਮਾ ਪਹੂਚਯੋ ਆਈ।
 ਮਮ ਸੁਤ ਕੋ ਹੁਇ ਹੈ ਗੁਰਿਆਈ-।
 ਘਰ ਅੰਤਰ ਬੈਠਹਿ ਨਿਤ ਹੇਰਹਿ।
 ਬਿਦਤਨਿ ਹੇਤੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਹਿ ॥੩੮॥
 ਅਪਰ ਸੋਢੀਅਨਿ ਕੀ ਪਿਖਿ ਗਾਥਾ।
 ਕਹਿ ਬਹੁ ਬਾਰ ਆਤਮਜ^੧ ਸਾਥਾ।
 'ਗਾਦੀ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਤੁਮ ਬਨਹੁ।
 ਰੋਰਾ ਪਰਯੋ ਸਰਬ ਕੋ ਹਨਹੁ' ॥੩੯॥
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸੁੰਨ।
 ਇਕ ਰਸ ਥਿਰੇ ਧਰੇ ਮੁਖ ਮੌਨ।
 ਆਗੇ ਕਥਾ ਕਹੋਂ ਇਨ ਕੇਰੀ।
 ਜਿਮ ਬਿਦਤਹਿ ਪਿਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਘਨੇਰੀ ॥੪੦॥
 ਦਸਮ ਰਾਸਿ ਅਬਿ ਪੂਰਨ ਕੀਨਿ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਦੀਨਿ।
 ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੈ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਿਹੋਰਿ ਨਿਹੋਰਿ^੨ ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸਮਿ ਰਾਸੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਿਰਚਤਾਯਾਂ
 ਭਾਖਾਯਾਂ 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ' ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਛਠ ਪੰਚਾਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੫੬॥

ਦਸਮੀ ਰਾਸ ਸੰਮਾਪਤੰ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥

[ਦਸਵੀਂ ਰਾਸਿ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ]

^੧ਪੁੱਤ੍ਰ।

^੨ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਕਰਕੇ।